M·D·XXVII·

COLLECTANEVM
IN QVODLIBET
QVARTVM ET
QVINTVM

Magistri Michaelis Wratislaviensis Sum

N. Inw. 2217

Collectaneâ ex Quotlibeto 4 et 8vo.

499

II

et sequitur tempori | et ideo dicit mundum
incepisse | et desiisse | quia ponunt plures
qualitates et tempora mundi | sibi invicem
succedere ipso aut ipsi sequaces dicunt
sicut mundum [illegible] aptitudine aliquem incepisse
sed apte post | neque desierunt | alii [illegible]
generatos aut dixit mundum productum [illegible]
vno chaos confuso | quod dicit [illegible]
mundi partes in infinito latuisse quod et
per [illegible] intellectum vult agentem | qui non
fuit in illo chaos | omnia separata [illegible]
creatum aut posuit [illegible] alterna[illegible]
[illegible] dixit mundum productum | sed hoc
[illegible] omnes [illegible] | [illegible]
[illegible] de motu et [illegible] | ita quod illi
senserunt de motu [illegible] incepisse [illegible]
qui [illegible] mundum incepisse
motum incepisse | et qui non [illegible] mundum incepisse
[illegible] motum non incepisse | et [illegible]
[illegible] plures de perpetuitate mundi
[illegible] plures de perpetuitate [illegible]
~~[illegible]~~
Noto capitulo vult
[illegible] [illegible] de
Ambro in [illegible]
[illegible] dei [illegible] 31 ipso posuit mundum esse
fuisse | et ita [illegible] sed non [illegible] fuisse
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] | quia [illegible] [illegible] [illegible]
ipso dicit [illegible] semper fuisse | [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] et forma [illegible] | [illegible] mundum [illegible]
[illegible] mundum sensibilem | [illegible] voluit [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] octavo [illegible]
[illegible] et [illegible] dicit [illegible] | [illegible] cum [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] esse dicit
[illegible] factum esse | [illegible] [illegible] esse dicit

Et sunt verba platonis hec in prima
parte tymei Tempus cum celo creatum
est ut una orta et una dissolvantur si
modo dissolvi fuerit ratio propter quod patet
Aristoteles vero ponit motum et mobile
semper fuisse ut patet 8 physicorum et per consequens
tempus et mundum semper fuisse in statu
in quo nunc est et non fuisse factum ut
patet Doctores sancti dicunt mundum de
nihilo factum et incepisse non eternum
esse nec in se nec in sua materia
... per quem facta sunt omnia
... creat ex nihilo est sed mundus
est creatus ... et mundus per quem
factus est Et ... clarifica me pater
claritate quam habui priusquam mundus fieret
... esse ... non esse ... non est eternus
Et in hoc dicunt contra platonem
qui dicit mundum non esse ex nihilo sed
ex una materia Aristotelem aut aliquem
eorum dicentes quod non intendit ponere
mundum eternum sed quod non sit factus de una
eterna materia ut plato posuerit
... Aristoteles non negat
... habere principium ... negat factum
mundum habere ... sed non factum de materia
esse de nihilo sed ...
eterna ... 8 physicorum ... mundus sit
... tempus sit eternum
eternum vel ... motus ... tempus sit
...

sensum et motum | ipse cum ponit | et propter
circa | illam materiam non sufficere species in speculo |
in motu | sed in quadam coexponente | de
qua factum est declarandum. Ulterius et factum
ex | quod negat arcessit | pro tanto quod non plus
nunc debuit fieri | sed aliam formam nunc
vac. | Cum ipse nunc liberat | unde fieri po-
terat | unde gaudere contra plures | quod nunc
non est forma de nunc fiaccenti | non
liberat motum et ipse | ipse sensum ponit
fieri | efficere aut ponit motum | et ipso igo-

Homo secundo sed doctores facit |
et possit sua tenet | necnon incepisse
a causa voluntarie agente | ipse cum
ipse fuit per deum | ipse deus est causa |
non agit ex necessitate nature | sed ex proposito
voluntatis | agit enim per intellectum | cum est
voluntatis | mediante voluntate | voluntas
pro re in | mediante voluntate libere
at se habet ad utrumlibet | sed cum producat
effectum suum | et non producere | ipse
deus fecit mundum | ad hoc ut mundus deo
repraesentaret | fecit enim | plura non fecerat
hoc enim non | sed mundo facultas dimittit vo
luntatis repraesentatae | quia fecit effectum pro
ducere | et non producit | fecit ergo causam
firmiter tenet | mundum non semper fuisse
[illegible] ut philosophi non ex voluntate |
in substantia esse | sed necessitate nature | ponentes
mundum | vel mundum esse eternum |
[illegible] hoc asserere
non quasi [illegible] hoc asserere
tres | sed [illegible] probabilibus [illegible]

Vnde i° topicorum expresse dicit philosophus quod quedam sunt problemata de quibus rationem non habemus ut utrum mundus sit eter-nus. Et quando sequitur [illegible] arestotiles non vult probare simpliciter motum uel mundum non incepisse sed [illegible] probare [illegible] non incepit. Et hoc est uerum. Et genus est problema neutrum. Utrum [illegible] [illegible] transmutationem incepit mundus uel non est [illegible] problema neutrum. Sed simpliciter incepit uel non est intelligendum [illegible] arestotiles [illegible] topicorum.

Conclusio non potest demonstra-tione probari quod mundus non sit eternus [illegible] quod est fidei demonstrari [illegible] non potest [illegible] mundum non semper fuisse sed sola fide tenetur quod [illegible] creatum esse sola fide tenetur. [illegible] creatum esse. Et apostolus ad hebreos xi. Fides est substantia rerum [illegible] non apparentium. Et gregorius dicit fides non habet meritum cui humana ratio prebet experimentum. Sed mundum incepisse et creatum esse est solum credibile. Et [illegible] reuelatione diuina in sacra scriptura tradi-tum. Ubi Moyses [illegible] afflatus [illegible] [illegible] dicit: In principio creauit deus celum et terram. [illegible] ea simpliciter uero [illegible] demonstratione [illegible] [illegible] creato mundo non dependet [illegible] non potest [illegible] [illegible] a uoluntate diuina [illegible] ab alia causa [illegible] ad Corinth. ii° [illegible] sunt dei nemo nouit nisi spiritus dei. [illegible] [illegible]

X [illegible] [illegible] X

oia quecu[m]q[ue] [illegible] voluit d[omi]n[u]s fecit
Contra se[quitur] sequit[ur] 2o [illegible] de tamen
est | hec adeo q[uod] fidei sit | aliquas de
racio[n]es adducere p[er]mittat | inter duo
do q[uod] in hoc derogat excellencie fidei |
p[er] [illegible] veritas o[mn]ium racio[num]
q[ue] [illegible] illud [illegible] in
humanaz concedit | s[ecundu]m illud
plurima sup[er] sensu[m] ho[min]is ostensa
sunt tibi | q[uo]n[iam] a[u]t[em] demo[n]stratur p[ro]bari
p[er] racio[ne]m humane subducitur 2o
q[uod] [illegible] plerumq[ue] eor[um] raciones frivole
sunt | occasione[m] derisionis dant infidelibus |
dum putant | q[uod] p[ro]p[ter] tales raciones
[illegible] fidei assenciamus | Et hoc
exp[re]sse apparet in rom[anis] [illegible] | in hac
adducit | [illegible] d[icit] esse deris
bilem | et nullum moventem
Arguit[ur] 2o videt[ur] 2o q[uod] demo[n]stratur p[ro]
bari p[otes]t | mundu[m] esse eternu[m] | Si enim mu[n]d[u]s
esset eternus | no[n] posset co[m]putari nu[merus]
an[n]or[um] ab inicio mundi | hoc aut[em] nu[merus]
a[n]nor[um] ab inicio mu[n]di | Q[uod] ergo no[n]
aff[er]ebat i[n] p[ro]p[ri]a [illegible] in [illegible] con
posset [illegible] [illegible] p[ro]batur de
[illegible] [illegible] | s[ed] [illegible]
[illegible] | s[ed] a[u]t[em] [illegible] demonstratur | sed
p[ro]bare no[n] e[st] p[ro]bat[ur] [illegible] Et si nullo
fidem vel op[er]ationem facere [illegible] facere
[illegible] valid[i]or esset [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] posset

Non enim est de nocte paschalis neces-
sitas astrorum [illegible] in multis terminis non
est computatur [illegible] aliquando certos astabilitur

Ad 2 epacte computantur [illegible] concurrentie
etiam annorum lunarium super annos so-
lares sed tales concurrentia com-
putari non possent si mensis esset
[illegible] non est [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] non est [illegible]
[illegible] quod epacta est numerus [illegible]
[illegible] anno ad inveniendum lunam
in calendario [illegible] mensis Et
epacta ab [illegible] quod est supra et [illegible]
[illegible] est super concurrentia anni lunaris
a solari [illegible] Annus enim solaris
habet 365 dies et 6 horas Annus lunaris
habet 354 dies quibus subtractis a die-
bus anni solaris manent xi dies
quibus annus solaris excedit annum
lunarem quos dies dicimus epactam
hoc est [illegible] Et [illegible] aliquis
[illegible] lunaris nullam habet epactam
[illegible] quod [illegible]
possit [illegible] quod epacta
quod epacta oritur ab illis xi diebus
quibus annus lunaris exceditur a
solari [illegible] annus habet xxii
quod semper adduntur xi [illegible] si non transcendit
30 [illegible] non transcendit 30 Abiectis
triginta residuum erit illius anni Et
[illegible] anno quod summa ascendit 33

triginta annis | et erit quarte
illius anni solaris et quarte quarte | tunc
diebus adiectis | anni lunares
que per minutias · usque ad tricesimum
annum se revolvunt | et quas exspirii se
adiecerunt | ut lunaris conversio solis
solis coequet | secundum Arzachel
hoc nil concludit | nec demonstratio est
sed quia conversio | non tamen est conversio
annorum lunarium ad solares computa
ab initio mundi | sed ab aliqua determinata
radice | puta ab aliqua coniunctione
vel oppositione solis et
lune | vel ab aliquo hora | sic est in
omnibus aliis computationibus astronomie

Incipit quodlibet
quartum utrum prout
verum in deo sint plures
idee

Notandum primo quod idea est nomen grecum
et dicitur ab ydos quod est forma vel
species vel est ratio secundum augustinum [illegible]
dicitur est autem primo a platone quem [illegible]
augustinus li. 83 q. q. 46 ideas primo
appellasse philosophi [illegible] Sunt autem idee
exemplaria eterna immutabilia
inviolabiles possunt cum [illegible] omnes
rerum singularitates [illegible] ut
ei attribuunt [illegible] et [illegible] omnes
equum et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] oportet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possunt [illegible] [illegible]
[illegible] propria [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt idea et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut alias
[illegible] et [illegible] idea dicta est ab [illegible]
quod est aqua [illegible] [illegible] aqua [illegible]
[illegible] [illegible] ymagines sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] idea dicitur ut est in [illegible]
[illegible] in artificiato [illegible] [illegible]
[illegible] albedo et albi [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] habet aut idea in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Marginal note (left): [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Note (bottom): est ideas ponere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] aliquem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] in mente divina [illegible] sunt [illegible] ex cogitatione in
mente [illegible] [illegible] dicitur idea

Considerandum secundum Aug. in li. 83 q.

ydeas latine possumus dicere species vel formas
ut verbum ex verbo transferre videamur et forma ab
aliquorum sicut dicitur uno modo a qua formatur res
sic a forma agentis procedit formaliter effectus
Sed quia non est de necessitate actionis ut effectus pertingat
ad completam racionem forme agentis sed frequenter
deficiat maxime in causis equivocis ideo forma
a qua formatur et aliquid non dicitur esse ydea vel forma
a qua formatur [illegible] aliquid formatur et
Alio modo dicitur forma alicuius secundum quam aliquid formatur
sicut anima est forma hominis et figura statue est forma
[illegible] et [illegible] forma que est [illegible] dicatur et esse
tempori Et [illegible] forma que est [illegible] ut [illegible] Non
illius forma que est [illegible] dicitur ydea [illegible] hoc [illegible] vide et
[illegible] dicitur ydea [illegible] est forma Tercio
dicitur forma separata ab eo quod est forma [illegible]
dicitur forma alicuius ad quam aliquid formatur et Et hoc
est forma exemplaris ad cuius similitudinem aliquid constituitur
Et in hac significacione [illegible] accipitur nomen ydee ut
idea sit forma quam aliquid imitatur et unde
[illegible] sic diffinit ydeam ydea est forma quam aliquid
imitatur ex intencione agentis qui determinat sibi
finem [illegible] forma artis in artifice
[illegible] exemplar vel ydeam [illegible] Et sic eciam
esse exemplar [illegible] ad cuius imitacionem [illegible]
forma que est [illegible] agens [illegible] aliquid
aliquid fiat [illegible] est agens [illegible] forma exemplaris sit in
[illegible] an [illegible] forma exemplaris sit in
agentem sive extra agentem Et hoc capiendo ydeam
[illegible]

Scotus sic diffinit ideam: Idea est eterna racio
in mente divina secundum quam aliquid est formabile
ad extra [illegible] formatur; Item dicit quod idea est racio eterna
in mente divina secundum quam aliquid [illegible]
nulla creatura habet esse idea proprie loquendo quia
idea est racio eterna, nihil autem est eternum nisi deus
[illegible] sufficit ad creaturam ut eius dicatur idea
artificis; est autem in mente divina; et ideo secundum aliquos
dicitur idea quod in deo [illegible] quia idea est secundum quam
aliquid formatur et formabile; et hoc debet accipi
sic, id est secundum quam aliquid formatur, ut sicut sensibilis
artifex operatur secundum artem que est in mente, sic deus
secundum ideas quas habet operatur [illegible] formet
[illegible] quod nulla creatura est [illegible] ideas sumo
[illegible] Processio idearum semper ideata
Item [illegible] dicit ideam esse racionem eternam [illegible]
divina secundum quam aliquid sufficienter [illegible] formabile est
[illegible] quod idee nihil aliud sunt quam [illegible]
creature [illegible] in ipsa divina essencia [illegible]
[illegible] dicit nihil aliud sunt idee quam divina essencia [illegible]
[illegible] formabilitatis
Item [illegible] dicit quod idee non sunt in deo [illegible] et realiter
[illegible] sunt in ipso [illegible] quod cognita ab ipso quod ipse
idee sunt ipse [illegible] a deo [illegible]

z.

6

preterea dicitur idea exemplar et
paradigma ... accepta fuit a platone
de quo dicit Aug. ubi ... quod nomen idee a
platone acceptum est ... habetur
in ... metaphysice ubi vocatur ... in mod
plonces forma ... et ...
... et ... sigillum ... est
... ... de ... ubi
... paradigmate ... idea ...
fuit ... platonis ...
... exemplar et ...
tria nova ... habetur ... de trinitate
... habetur ... Aug. ... de trinitate
ubi ... in divinis ...
plena omnium rationum viventium ...
et ... ut habetur ... libro
... ubi Aug. dicit ... alia ... ubi Aug. ...
... alia ... ... deo
... alia ... ... ubi
habetur a ... de ... ... ubi
cum ... ... vocatur
habet exemplar

Nota 2o ... dantur de
... de idea prima ... in de
... idea est forma quam
... aliquid ... intentione ...
aliquid imitatur ... alia est ...
quod ... idea ... idea
idee ... in ... in mente divina ... qua
... in mente divina ... qua
aliquid est formabile extra ...
... ... idea est ...
... ... idea est aliquid
... cognitum a ... actuo intellectuali

Item idea est forma exemplaris ad cuius imitationem fit aliquid
... ... non potest ... quia
... ad aliquid ... non ...
... ... non potest ... quod agit
... aliquid facere ad exemplar ... ergo

sic una domus fit vere esse et extra alterius domus

ad quam respiciens artifex respiciens fit aliquid producere in suo esse reali. Iste tres descriptiones idee in hoc conveniunt quod quelibet idea pertinet ad intellectum practicum agentem per intellectum. Unde dicit ubi supra dicit quod illi qui ponebant omnia casu accidere non poterant ideam ponere. Similiter illi qui ponebant omnia a deo procedere secundum necessitatem nature et non secundum arbitrium voluntatis non poterant ponere ideas, quia ea que necessitate nature agunt non predeterminant sibi finem. Ideo plato removens opinionem epicureorum qui ponebant omnia a casu accidere et empedoclis qui ponebat omnia evenire ex necessitate nature posuit ideas esse. Unde dionysius v capitulo de divinis nominibus dicit: Exemplaria dicimus in deo existentium rationes substantificativas et singulariter preexistentes, quas theologia vocat predefinitiones et divinas et bonas voluntates existentium determinativas et effectivas, secundum quas supersubstantialis essentia omnia predefinivit et produxit. Secundo conveniunt in hoc quod idea habet rationem exemplaris, quia sicut artifex operatur secundum formam vel ideam quam habet in mente, sic deus secundum ideas quas operatur, quia omnis artifex intendit producere similitudinem artificii ut debite operetur. Cum autem deus sit artifex

Tertio ea ... unde tu vides ... pro eo quod realiter et vere existit eternaliter ... pro eo quod est eternaliter et immutabiliter cognitum sive intellectum

k 3

sexto differunt quia idea practica quasi
solum dirigit rectitudinem … quas agit
… Tertio conveniunt in hoc quod idea
habet rationem cognitivi et non [illegible]
cognoscendi. Differunt autem ille
dispositione quia prima et secunda dicitur ydea
solum quia ut idea extenditur
ad ydea in mente divina … theo
logos … dicitur ydea et ad ydea
… in mentibus artificum … vocatur
idee methaphorice secundum philosophos … Quarta
… in mente creata. Quarta
… differunt de ydea divina
… Quinto differunt … prima ponit ydeas
formaliter … in mente agentis
idealiter. Alie autem due …
… ponunt … obtinet et
est in … Sexto differunt … de
terminatione … ponit ydeam simpliciter et realiter
… ponit … quod idem est.
Alie autem due … Septimo differunt
secundum … cognitum … ydea … ponitur
… prima ponunt … eterna …
in mente divina … eterna …
eterna. Alie autem due ponunt …
… accipiendo eternum large
… eternum … ut … modo … in …
Nota 3o … theologos ydee …
… quatuor …
… in deo … et … ydeas …
rationes agentis … producat creaturam
… creature …

ro … idee
… ponit
… qual…
… ydee …
… facit
… actu …
… ×

ydee …
… in deo
…

7

Sic artifex per similitudinem artis con
stitutam in mente vel domus intra
producit arcam vel domum extra. Un
Augustinus dicit quod alia ratione ~~[illegible]~~
conditus est homo et alia equus.

Scdo

Secundo propter rationem cognoscendi ut
scilicet deus quamlibet creaturam suam
cognoscat per ideam illius. Sicut ani
ma per species quas habet intra se
cognoscit ea que extra sunt. Tercio

3o

propter rationem assimilandi quia in omni cre
atura est aliquis ad similitudinem dei
facte ut docet augustinus super genesim ad
literam. Oportet ergo quod deus habeat
singulares similitudines in se. Quarto

4to

propter rationem perficiendi quia in omni
creatura sit proportio divine bonitatis
oportet quod sic creatura reducatur
ad exemplar quod habet in mente divina.
Secundum istas causas non sunt sufficiens
ut similiter non possit deus cogno
scere omnia quia si artifex haberet
aliquod unum obiectum quod sufficienter
artem faciendam representaret non
indigeret ipse arte in mente sua
in agendo dirigente. Sed quia divina
essentia est obiectum sufficienter rep
resentans per se omnem creaturam con
tinens in se omnia supereminenter. Et
est unum obiectum intellectus divini omnium
scripta omnia [illegible] propter hec et alias

ligna racione videre aliquibus quilla
sit nature ponendi ideas hoc in
[illegible] dicta Augustini in ponit hic [illegible]
[illegible] constat quod deus posset
si vellet sine causis secundis facere
omnia immediate quod sine ipsis immediate in
ordinavit fieri mediantibus illis
Ergo posset et sic [illegible] ideas cognoscere
omnia per se ipsum [illegible] sic voluit fieri

Nota quod duplex est pluralitas
rerum sive rerum realis et
secundum rem
actualem existenciam sicut homo lapis
Et secundum non sunt plures idee in deo
quia idea nominat formam exemplarem
est autem una res que est similitudo omnium
divina essencia a qua omnia similitudinem
sumunt et bona sunt [illegible]
Alia est pluralitas racionum sive
relacionum racionis et est quod sunt
relaciones racionis sicut plures
plures respectus racionis et secundum hoc sunt
plures intenciones licet cum omnis res in
plures idee divina essencia similitudinem
sumunt sed [illegible]
non in uno et [illegible] sed diversos gradus sicut quod diversa
et secundum diversas similitudines hoc modo
[illegible] et idea
ab hac creatura est [illegible] et sic de aliis est quod
[illegible]

Conclusio prima idee omnium creaturarum
in deo sunt unum secundum rem [illegible]

duplex est pluralitas
rerum
racionum

p[er] Aug[ustinum] vij. de trinit[ate] c[apitulo] pen[ultimo] dicit [illegible]
tert[io] a[rgumen]t[is] sp[eci]es o[mn]ipotentis dei [com]plec[tens]
o[mn]i[u]m rac[i]onu[m] viue[n]ciu[m]. Et o[mn]ia i[n] ipso
vnu[m] su[n]t. Minor p[ro]bat[ur] 2 e[st] q[uia] idea i[n] deo
dicit similitudi[n]e[m] q[ue] e[st] rac[i]o cognosce[n]-
di [illegible] diu[in]a essencia e[st] similitudo [illegible]
a creatura. Sed rac[i]o cognoscendi [illegible]
e[st] id[em] s[ecundu]m re[m] q[uo]d diu[in]a veritas. Et es-
sencia q[ue] e[st] vnica. Ergo deo idee [non] ca-
su[n]t v[e]l [non] realit[er]. Maior p[ate]t. p[ro]p[ter] pl[ur]a et distinc-
t[a] dicit q[uo]d idea e[st] q[uo]d similitudo i[n]
me[n]te diu[in]a et rac[i]o s[ecundu]m q[uam] aliquid
e[st] formabile. [illegible] ex dict[is] [illegible] idee
h[abe]r[e] p[ro]p[ter] rac[i]o cognoscendi [illegible] i[n]
[illegible] ver[illegible] [illegible] q[ue] e[st] s[ecundu]m
[illegible] [illegible] aut [illegible] e[st] ipse
[illegible] [illegible]
[illegible] ergo e[st] id[em] s[ecundu]m re[m] q[uo]d deus [illegible]
[illegible] e[st] in deo e[st] deus [illegible]
idee s[un]t id[em] q[uo]d diu[in]a essencia [illegible]
i[n] se [illegible] o[mn]i[um]

Conclusio 2a. In deo su[n]t
plures idee s[ecundu]m rac[i]o[n]e[m] i[n]telligend[i]
respectu creatoru[m]. Et pluralitas [illegible]
rac[i]o[n]e[m] i[n] notatoru[m]. [illegible] de aug[ustino]
[illegible] [illegible] dicit [illegible]
[illegible] su[n]t [illegible] hec ca[usa] rac[i]o-
[illegible] hoc e[nim] absurdu[m] e[st]
[illegible] singula igit[ur] p[ro]p[ri]is ra-
[ci]o[n]ib[us] su[n]t creata. Ergo su[n]t plures idee
et adhuc [illegible] dicit [illegible] p[er] tel
[illegible] aptata esse forma [illegible] dei
[illegible] e[nim] [illegible] forma [illegible]
agente [illegible] similitudine[m] [illegible]
intendit [illegible] sua [illegible] forma
[illegible] idea [illegible] [illegible]

Probatur prima conclusio 9

[illegible] ars est agens intellectuale quia
se format et [illegible] et creat ad quod [illegible]
agit et fuit eam quam agit secundum [illegible]
intellectuale ergo [illegible] se format et [illegible]
producit et [illegible] ideam [illegible]
excogitat formam [illegible] vel
[illegible] in opere suo artifex [illegible] excogitat
formam [illegible] ideam [illegible]
[illegible] in opere hoc [illegible]

Probatur 2a conclusio

Probatur [illegible] differentia [illegible]
intellecta a deo ut a tali creatura [illegible]
[illegible] ratio vel idea huius creature
Et [illegible] alia [illegible]
[illegible] ratio et idea alterius creature [illegible]
[illegible] ratio [illegible] respective
creaturis [illegible] differentie [illegible] intelligentie
intellectus divini

No[ta] ... [illegible] marsilius in dicto non ...
producere t. distincte p[ro]pter ... creata[m] vel accid[ens]
formaliter et actu ... plures ... obiectiue
et eq[ua]liter ... plures ... esse in deo ... [illegible]
in e modo formaliter et intrinsece ... ydeas ...
non sunt ... sed realiter distinguntur
ab illa quo ... cognoscere distincta
potest ... realiter alia a cognoscente distincta ...
Alias obiectualiter et ... realiter ... aliquid
n[on] ... distincte ... est ... pluraliter obiectiue
... distincte ... infinite ... producibilia
ad quas ... diuina ad ... nata est ... diuina
... ip[s]a diuina essentia a ... et ...
... ydea ... infinite ... obiectualiter ...
... esse ... obiecto ... terminari ad ... ista
... diuinitatis sine ... non
... ad id quod est ... ydea ... essentia
... ad ... ydea ... distincta sine ...
... diuina ... [illegible]

ut omne mobile visibile sicut supra
sensibilia dicit appellat pluralitatem quasi
idealis qui sunt plures. Item Bonaventura
ponit quod plures ideae sunt in quantum intellectus divina
essentia sunt in diversis respectibus quos
habet ad ipsam res. Cum diversi de
imitabiles sed deus ab eterno fuit et
fuit quod diverse creature diversimode
essent essentiam suam imitaturae
quod ab eterno fuerit in mente divina
plures ideae. Doctor Ricardus secundo
quodlibet pluralitatem idearum. Divino
intellectu attendit et secundum diversas rela
tiones rationis divini cognitione. Forma
divini intellectus ad diversas creaturas
Et quae relationes rationis non consequuntur rem
nisi prout est intellecta. Ideo plura
litatem idearum est in deo. Sed hoc quod divinum
intellectum intelligit essentiam suam ut divi
sam creaturarum representativam
est ut ab omnibus imitabilem. Essentia aut
ab eterno non fuit creatura essentia
realis neque una neque plures. Et ab
eterno fuerit per divinam essentiam a divino
intellectu intellectam representative crea
ture divino intellectum. Et ita ab eterno
fuerit in divina essentia plures relationes
secundum rationem sive respectus ad diversas
creaturas non realiter existentes sed
divino intellectui representatas. Videtur quod

diversis ab eius cognoscente ut sicut suam
essentiam perfecte divinus cognoscens et sicut
eam secundum omnem modum quo cognosci
bilis est sed cognoscit non solum secundum
quod in se est sed secundum quod est participabilis secundum
aliquem modum similitudinis a creaturis
et inquantum imitabilis a creaturis
Item dicitur hoc aliqua sunt distincta
quod deus causam distinctionem cognoscit
sed deus cognoscit rerum distinctionem
in se ipso ergo distinctam rerum sunt
in deo plures idee et distincte Ad quod
sua dei est causa rerum ut Augustinus [illegible]
de trinitate universitatis rerum creaturarum
et spiritualis et corporalis non quod sunt
idee diverse nomine sed idee sunt quod
nomine hoc quod deus cognoscit via
alia a se in se ipso ut habetur [illegible]
vii. ca. de di. no. ubi dicit quod divina
sapientia se ipsam cognoscens omnia alia
cognoscit

Contra in [illegible] idea in deo non est
nisi ipsa divina essentia vel divina
veritas quod est similitudo quod ipsa est
ratio cognoscendi rerum et quod ipsa
ratio cognoscendi omnes idee sunt unum
et una in deo [illegible] divina essentia sit ratio
[illegible] ad ipsa divina essentia sit ratio
cognoscendi rerum [illegible] in de
[illegible] Articulo in ad [illegible] solvendum
[illegible] cognoscit omnia unus quod est ratio
deus cognoscit [illegible] ad rationes [illegible] arbitrarie

Augustinus 83 q. 26 [illegible] creatorem [illegible] extra se
est esse [illegible] in ipsa mente [illegible] [illegible] constituit [illegible]
[illegible] possent intuebatur [illegible] secundum [illegible] sacrilegium est
constituebat [illegible] hac opinio [illegible] sacrilegium est

C· iuxta
hoc enim ſit non ſo
ut ſit ſ· q̃ ſorne
intellcta ab a̅gelis
ad eꝗ ſimilitudinem
exteriꝗ opꝗ pro
ducere intendit

plurimi s. essentia sua | que est similitudo
rerum omnium | et quod essentia sua est ratio
ratio uniuscuiusque rei | ideo de unoquoque
cognitionem habet

Cor[ollarium] 2m divina essentia eo
intellecta dupliciter [illegible] cuiuslibet rei
ad ipsam | et idea uniuscuiusque rei | quod
divina essentia non accepta absolute
ab intellectu divino | sed idea rei | sed
ut [illegible] creature secundum alteram
divina essentia secundum quod deficit ab ea
vel imitatur eam | sed res divinitus
diversimode imitatur | et unumquodque sit
[illegible] modo suo | [illegible] unumquodque sit
esse distinctum ab alia quod

Cor[ollarium] 3m hic non idea sit
essentia divina ut comparatur | vel in
respectu ad creaturas | quod importat
essentia divina [illegible] et veritas
vel similitudo rei cognite | et ratio
cognoscendi | vel producendi creaturas

Similitudo autem dicit respectum quod

Cor[ollarium] ultimum | nomina que de deo
[illegible] sit respectus ad creaturam [illegible]
rei [illegible] ipsam essentiam divinam
significant respectu ad creaturas | per
nulla nova [illegible] | quod dei ad
creaturam nulla est respectus sed relatio
realis | quod si sit [illegible] vel [illegible]
dependet a creatura | vel deus novo

simul cognoscit creaturam | Cum relativa
simul se ponunt | et perempta se perimunt |
destructa quo uno relata destruitur et in
deo habet relatio prima dei refertur et
ad hoc non mutatur | Ad quintum dicendum |
si realiter sunt in deo | [illegible] sed sunt
quod deus [illegible] realiter est in deo est
deus | [illegible] prima pars vera | Secunda pars
[illegible] deus est creator | [illegible]
importat respectum rationis

Circa nonum [illegible] rationes
ideales in deo debent [illegible] in quantum [illegible]
[illegible] debet dici una idea sed
plures [illegible] sunt essentia
divina Secunda pars [illegible] idea non est essentiam
divinam absolute | sed in respectu ad
creaturas

Circa [illegible] destinctio idearum non
ponit [illegible] absolutam in deo |
[illegible] repugnat simplicitati dei | Hec
ponit [illegible] relativa [illegible] |
talis nulla est in deo [illegible] relatio
[illegible] et [illegible] | Hec
[illegible] relationem realem dei ad creaturam |
[illegible] non est in deo hec [illegible]
relationes reales creature ad deum
[illegible] non sufficient plures ideas [illegible]
eterno [illegible] non fuerunt [illegible] essentia
creature ab eterno in re [illegible] hec
[illegible] comparationes ad diversas [illegible]

in diuo intellectu quia deus uniuo intel
ligendi actu intelligit omnia. Sed plura-
litas idearum est in deo per hoc quod diuinus
intellectus respicit essentiam suam ut
est forma vel similitudo diuisarum crea-
turarum representatiua ut ab eis est
imitabilis et esse [illegible] de aliis
hec [illegible] in p° d. 36
Arguitur ideas non sit ponere in
deo [illegible] quia arguens [illegible]
ideas [illegible] non sit ponere
ideas [illegible] ideas aut ponunt [illegible]
posuit [illegible] separate [illegible]
[illegible] non [illegible] ponere
[illegible]
[illegible]
[illegible] ideam
esse [illegible] quod esset
pluribus [illegible] esset [illegible]
actu [illegible] separata [illegible] in
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] separata [illegible] loco
[illegible] ponet ideas
[illegible] ideas
[illegible] esset [illegible] ponit [illegible]
esse [illegible] diuino [illegible]
[illegible] exposuit platonis
[illegible] ideas [illegible]
[illegible] ponit [illegible] in creato et intellectu
[illegible]

largi accipiendo ideam
Contra istud arguit dis. xxxv de
plures platonis varii varias loquuntur
pro probabiliori dicitur quod platonis po-
sicio fuit quod iste idee essent in
mente divina quam vocat [illegible]
ut refert macrobius de somp. sci-
pionis quibus creavit universa-
litas in timeo. Unde hoc allegauit
omnes doctores mente in o. de consolacione
metro 9. dicit in mente gerens
similem imaginem formas et gerens
in mente archetipum [illegible] ad
cuncta imaginem mundi creauit. Et
ita plato non posuit ideas realiter
distingui a deo. Et hoc confirmat
Aug. li. vii confess. ca. x
ubi dicit formasti michi domine quosdam
platonicorum libros ex greca lingua
in latinum [illegible] ubi legi non quidem verbis
sed eisdem sententiis quod in principio erat
verbum et verbum erat apud deum etc. verbum
augustinus per verbum capit ideas. Et ita
e realem identitatem quod dicit et deus
erat verbum etc. Et contrarium [illegible]
[illegible] exponunt opinionem platonis
quam posuit bonum [illegible] homine [illegible]
[illegible] aristoteles dicit [illegible]
[illegible] aliud dicere unde [illegible]
dicit quod aliud sentiebat plato aliud

· p ·

Impugnabat arestotelem sed non apparet
iuste quia plato ponebat ydeas bonum dei
esse et arestoteles dicebat quod ponebat quoddam
aliud separatum unde rationes quibus arestoteles
impugnabat ydeas non concludunt contra
platonem quia arguunt supponendo si sic
dixisset sed cum ydeo sic dixit etc

Arguitur quod in deo non sunt ponende
ydee quia perfectum agens quod in sua
operatione non indiget respectu ad quod
non indiget sed deus est agens
quod indiget operantibus
perfectissimum ergo non indiget [illegible]
formis ideo neque respectu ydeis [illegible]
ad actionem de exemplari quod est
contra agentem non de eo quod est per
ad agentem sed in ipso ideo multa cognoscit

Arguitur perfectius est cognoscere
quia pluribus sed cognoscit deus
perfectissime quia per unam ideam cognoscit
omnia alia et quanto superior est
intelligentia de causis ubi dicit quod intelligentie
superiores per unam formam plura cognoscunt
quam inferiores ideo cum deus ...
[illegible] ... de unoquoque ...
[illegible] ... ad ideas sunt ... una et non dicit
essentia ... una ... de
unde ratione ... verbum est ...
... sed ...
... in ea unum sit

Considerandum est doctor subtilis
in lectura volunt esse tres rationes addendas
et eis opposita et propter primas duas
que addende sunt per 2a questione Ad primum
dicit quod Augustinus libro 83 q. dicendo quod
deus singula proprie rationibus quarum
intelligit esse alia et alia ratione sed
diversitatem respectivam

Ad 2m Cum dicit 2 si hoc res sunt
distincte sunt deus earum distinctionem
cognoscit. Dicitur quod hec locutio est
duplex Est enim dicere 2 sensus quod deus
cognoscit sunt referre ad cognitionem
divinam quod presente cognitum vel quod presente co
gnoscentis. Si presente cognitum sic vera
est locutio Est enim sensus quod hoc modo
res sunt distincte sic deus cognoscit
eas esse distinctas Si vero referatur
ad cognitionem presente cognoscente tunc sic
locutio est falsa Erit enim sensus quod res
cognite illo modo distinctionem habeat
in intellectu divino quem habeat in se ipsis
quod est falsum quod in se ipsis res sunt diverse
essentialiter non autem in intellectu divino Sunt
res in se ipsis sunt materialiter [illegible] intellectu
autem divino immaterialiter Et in hoc verbo
sensu est dicto contra quodlibet in [illegible]

Arguitur 2 illo sunt plures ydee in
deo quia [illegible] de non [illegible] in divinis dicitur
aut essentiale est aut [illegible] aut personale
[illegible] ydeas formaliter quoniam [illegible] respectu esse [illegible]
[illegible] divinam esse [illegible] quod [illegible] existencie
[illegible] sit et ratio [illegible] creature ut sic tot sunt respectus
imitabilitatis quot creature [illegible] ydee [illegible]
aliud sunt quam divina essentia sub ratione imitabilitatis

ut pat' aut nomen ut generationis
filiatio non idea neque est personale
neque notionale tamen quia non convenit
tribus personis sed quia una persona
distinguitur ab alia per predicamentum ergo
est [illegible] essentiale sed nullum essentiale
multiplicatur in divinis ergo non possumus
dicere quod in deo sunt plures idee Ad
primam rationem procedit de pluralitate reali
[illegible] cum pluralitate in modo essendi
non conveniunt [illegible] solum pluralitatem que
est secundum intelligentie rationem
Consideranda tertio dicit
quod idee non sunt in deo [illegible] quod divina essentia
[illegible] ut sunt a rebus a [illegible]
et idea lapidis [illegible] Et secundum suam
positionem facile respondetur una quia
[illegible] augustinus dicit de [illegible] Secundo
modo dicit quod idea est ipsa creatura
in esse cognito in mente divina ut lapis
cognitus dicitur idea sicut enim domus
in mente [illegible] representata dicitur
secundum quam formatur domus in esse materiali
sic lapis cognitus [illegible] in mente
divina dicitur ratio [illegible] secundum
quam lapis in esse reali formatur
Secundum autem [illegible] plures videtur
ponere quod idea est realiter in mente [illegible]
in mente divina posuit in quantum habet
ibi esse cognitum [illegible] posuit sicut et

Aug. pont. | qui ab ipo non sedes accepit
Deinde vero eas posuit ipse composite |
sic sibi imponit [illegible] | male posuit

Utrum in deo sit virtus

nota primo Licet non virtus videtur
secundum suam primam impositionem | quandam
violentiam importare | unde in 2°
celi et mundi dicitur | quod motus accidentalis
i. violentus est | qui est a virtute i. s.
a violentia | non tamen angelis patitur |
sed quod nihil infert aliis violentiam |
nisi per aliquam [illegible] potentiam
qua [illegible] | ut agat et non pa-
tiatur [illegible] hoc [illegible] tracta
e non virtus | ad significandum potentiam
perfectam agentis | qua potest operari | Et
talis potentie | virtutes vocantur
[illegible] potentie [illegible] | [illegible]
Et [illegible] potentie [illegible] | virtutes [illegible] | Et
[illegible] sed in [illegible]
virtus [illegible] celi et mundi
Et de tali virtute [illegible] potentie | Et quia per
[illegible] virtus est ultima potentie
[illegible] potentie | mensuratur de potentia
et maioris | quod potest [illegible] aut quod
potest potentia | [illegible] agere | quia male
agere non potest esse maioris | quia male
non contingit nisi ex defectu agentis
[illegible] non virtutis [illegible] ultima
ut dicatur illud [illegible] | quod disponit
aliqua potentiam [illegible] possit [illegible] suum [illegible]

scz i actio(n)e q(uo)d sit bona et p(er)fecta et q(ui)a
hoc facit habitus virtutis ideo h(ab)ita
virtuosi virtutes dicu(n)tur Et sic v(ir)tus
e(st) in q(ua)rta sp(eci)e qualitatis et no(n) in 2a
et de ea dicit(ur) ii° ethi(corum) q(uod) virtus e(st)
q(uod) bonu(m) facit habentem et opus eius
bonu(m) reddit et vii ph(isi)c(orum) q(uod) virtus e(st)
disp(ositi)o p(er)fecti ad optimu(m) s(cilicet)

Nota 2o p(ro) maiori intellectu q(ui)a
virtus capit(ur) 2x uno modo capit(ur) pro
aliquo habitu p(er)ficiente anima(m) et incli
nante ea(m) ad recte agendum Et s(ecundu)m dicit(ur)
in septe(m) virtutes quar(um) tres sunt tot(?)
theologicales ut fides spes
caritas quatuor morales s(cilicet)
cardinales ut temp(er)ancia fortitudo
iusticia et prudencia Ut(?) e(st) regula
virtutu(m) moraliu(m) Et ea diffinit aristo(teles)
ii° ethi(corum) q(uod) virtus e(st) s(cilicet) qualitas q(uae)
habentem p(er)ficit et eius opus bonu(m) reddit
Et Augu(stinus) virtus e(st) bona q(ualitas) mentis
qua recte vivit(ur) et nullus male utit(ur)
qua(m) solus deus in homi(n)e operat(ur) Et
qua(m) solu(m) deus ... ab augu(stino) d(icitu)r solum
intellig(itur) de virtutib(us) infusis quas
deus causat in nobis si(ne) nob(is) licet
no(n) si(ne) nobis co(n)sencientib(us) Sc(ecun)do capit(ur)
virtus p(ro) quacu(m)q(ue) potencia p(ro)ductiva
alicui(us) effectus sive libera sive naturalis
hoc modo capit(ur) p(ro) o(mn)i potencia sive pro
ductiva sive activa sive remota
sive p(ro)pinqua Et capit(ur) p(ro)prie(?) d(icitu)r

habet virtutem Tertias non excipit
put et ultimum potentiae ut [illegible] de [illegible]
dicto et modo ipso virtus est potentia
productiva propter quia ultimo differentia
accepta [illegible] totum conatum [illegible] totum
esse Noto ipsius duobus modis
sit capi virtus in proposito
Noto 2o [illegible] quod [illegible] dist
[illegible] potentia quae habet dupliciter
sumi activam vel passivam Et sic potentia
est triplex quia una dicitur pars a parte
activa seu productiva quae est separata et
ab eo supponere et haec est deus [illegible]
Secunda dicitur potentia parte passiva sic per
nominatur materia prima pura potentia
passiva nihil activae potentiae habens
de se Tertia dicitur pars a parte dextra
sic potentia [illegible] haec [illegible]
deo Secundo potentia dupliciter [illegible] prae
dictorum modorum et est triplex
Nam prima est potentia [illegible] est activa
[illegible] passiva sic pars a ambulando
vel comedendo haec efficiens est in
deo quia facit alios ambulare vel co
medere etc sed non est formaliter in deo
quia deus sit ubique nequit ambu
lare secundum deitatem Tertia est potentia
[illegible] activa et [illegible] differentia sicut
potentia dolendi vel poena sufferendi

hec enim deo conveniunt non formaliter
et cum in deo sunt id quod est perfectionis etc.
Tercia est potencia plurium perfeccionum simpliciter
destituta ut potencia moriendi etc.
hec deo non convenit sed creaturis
unde solus deus habet immortalitatem
et incorruptibilitatem de se
Quarto potencia dividitur sic in perfectam
Et tunc certum est quod secunda est potencia
que dicit perfectionem simpliciter sicut potencia
intelligendi volendi et diligendi
hec in deo formaliter ut dicit doctor de
di. no. Collaudatur deus ut intel
ligens et volens Et hec ex intel
ligere et volere Et hec ex intelle
aliquis attribuit deo ne se habeat
ut dormiens Dicit enim hanc si nihil
intelligeret quod est id nobilior quam est non
intelligeret quod est sicut dormiens Alia est
enim est in se sicut dormiens
potencia que dicit perfectionem sed cum imperfectione
sic posse loqui audire vel sentire et
hec ... Et talia conveniunt deo secundum ra
tionem ... secundum regulam dionisii in
... de di. no. Sic posse loqui includit
potenciam effectivam et hec est perfectionis ergo
deo ut et appetit includit ... motivum
ligere etc. Et hoc in imperfectione Tercia
est potencia que dicit imperfectionem simpliciter vel
... ut posse facere quod non sit deus
vel se ipsum corrumpere vel se ipsum negare
et hec simpliciter repugnat deo unde apostolus

17

hoc nota
q̄ venerabilis
pg. f 20

ii° thimo ii. deus semper negare
non pt Noto qo | ista different
potencia | ptas | et virtus | qz
ubi ptas e potencia | non econtra
potestas enim synonymum vocabuli
solum dat activa potenciam | potencia
dicit indifferens e activa et passiva
... e ptas | sed non econtra
virtus cum ... | ultimum e de potencia
in qd ipa pt | sm phm p° de celo et
mundo ... et ptus in phis dicit qz
virtutes forciores sunt in dextra qz
in sinistra | et capit ibi virtute p activa
potencia maior | in qd plus pt dextra
qz ala incipit motum a dextra
... ad intelle de virtute vel potencia
cognoscitiva qz dext' oculus non melius
videt qz sinister ... | itaqz plus ...
est hec qclo **Conclusio** ... deus
e virtus | pbat ... alr facre scriptu
ra sapie xii dicit | virtute ostendis
tu qui non crederis in virtute consumata
hoc est | ostendis virtute i potencia
tua infinita | qui non crederis ab ydo
latris esse in virtute consumata i simpli
perfecta ... | magnitudo dco
... | qz infinite maiestatis | et
magna virtus eius | qz infinite potencie
... sit | virtus sit ... completa
in deo e magne ... completa go
in deo e virtus. Ad ... cetera dicitur

virtus unus quia secunda est quod bonum
facit habentem et opus eius quod bonum
reddit. Tertia enim ostendit potentia est
completa per et agentis est perfectio. Et ideo
est perfecta bonum secundum sapientem [illegible] ista
[illegible] de immediatum operacione
[illegible] est virtus operacio enim omnis ab
aliqua virtute procedit. Sed in deo est a-
liquid immediatum operacione [illegible] in ista
debet immediate aliqua operari. Ergo
in deo est virtus.

Arguitur quod in deo non est virtus seu potentia
[illegible] secundum [illegible] vel est aliqua determinata
Respondeo [illegible] secundum [illegible] sed in deo non est essentialiter
vel essentialiter secundum in deo non est essentialiter
hec accidentaliter ergo ulla potentia in eo qua
[illegible] accidentaliter ergo potentia essentialiter [illegible]
consistit bonum secundum [illegible] potentia [illegible] potentia est
et accidentaliter dicit [illegible] potentia
essentialiter dicit imperfectionem quia non est quedam
actus [illegible]. Quod potentia accidentaliter dicit [illegible]
perfectionem quia non [illegible] est quedam actus secundum quod
imperfectionem dicitur ideo deo [illegible] attribuenda
[illegible] quia ista divisio non est divisio potentie
simpliciter secundum potentie passive et receptive
[illegible] et ideo in
[illegible] in deo non consistit. Et ideo
deo non sit potentia passiva sed activa
non distamus ab actu suo ponimus aliquid
deo quod deroget sue bonitati.

secundum quod est actus suo realiter

Arguitur [illegible] agit per essentiam suam
secundum quod sic agit non agit mediante potentia
ergo in deo non est ponenda virtus seu potentia
sed [illegible] potentie sua essentia [illegible] quam
[illegible] potentia in deo est secundum rem essentia potentie [illegible] eius
operacione [illegible] solum racione

Utrum potentia sit medium inter essentiam et operationem

agit. Secundo quod deus non agit potentia
media quae sit differens ab essentia
sua sed sicut suum agere est suum esse sic
sua essentia est sua virtus unde potentia
sic se habet [illegible] agere [illegible] potentiam non est
ponere quod agat per aliquid superadditum
essentiae sed est essentia differens
Ad 2m philosophus [illegible] metaphysicae [illegible] de ente
dividit ens per actum et in ens
potentia. Contra ergo divisio sit per opposita
sed opposita non sunt in eodem videtur quod
cum deus sit actus simplex quod nullo
in ipso est potentia [illegible]
Activa est [illegible] potentia sed in deo vel est
[illegible] aliquid sit [illegible] ergo in deo non
est potentia. Secundo [illegible] ista activa procedit
de potentia passiva quae non est in deo. Unde
potentia secundum [illegible] 9 metaphysicae differt
duplex potentia est [illegible]
aliud. Et haec est potentia activa. Alio
potentia [illegible] ab alio
et haec est potentia passiva. Contra ergo agere
convenit alicui [illegible] actu
ut vult philosophus 3 [illegible] deo potentia
activa non repugnat [illegible] actu. Et ideo
non obstante quod deus sit purus actus
[illegible] in deo est potentia
activa quae [illegible] alia [illegible]
Sed [illegible]
est [illegible] secundum [illegible] philosophus 3 [illegible]
vult quod nihil movet [illegible]

Ad 2m dicendum quod [illegible] agentia non indigent potentia
media inter essentiam et operationem secundum rem [illegible]
ut eorum essentia sit potentia [illegible] operationum
quod [illegible] operatio egreditur ab aliqua potentia

Et in deo nulla est passiva [cum] sit prius activa [et] ideo in ipso nulla est potentia passiva seu alterius a se

4a 2 Si in deo est potentia activa aut semper est coniuncta suo actui aut non. Si sic ergo ab eterno operatus est omnia et creatura fuit ab eterno cum ipsa potentia sit eterna. Si non fuit coniuncta actui ergo omnis potentia aliquando fuit imperfecta. Rz potentia distans ab actu est imperfecta ... potentia a parte potentie

[illegible]

qd e infinita posse quia sic virtute
infinite e ultra aliquam determinatam
posse sic ultra virtute infinite e sub
nulla possit. Et tertio d. q. in hac questione
in eo quod dicit [illegible] virtutes notifi-
cantur non per [illegible] quod de virtute effectus
producti [illegible] ad quod virtus ordinatur
ab eo [illegible] sic dicit augustinus quod
fides est credere quod non vides. Credere
enim non est ipsa fides sed actus ad
quem fides ordinatur. Et hoc modo philosophus
diffinit virtutem cum dicit quod virtus est
ultimum potentie quia si virtus recte atten-
ditur in ordine ad hoc quod virtus potest.
Quia virtus eius qui potest ferre centum
libras ut ipse illud dicit non consistit
in hoc ut ferat [illegible] sed in hoc quod ferat
id ultimum in quod virtus potest s. centum.
Quia ergo virtus [illegible] habet [illegible] non atten-
ditur in uno [illegible] potest sed [illegible]
quod potest [illegible] ergo [illegible] non potest attendi
secundum aliquid unum operis [illegible] ultimum
opus eius est quod adequat eius virtutem
ut deus amplius facere non posset sed
virtus eius attenditur secundum totum quod
potest hoc autem est infinitum quia si deus infinita
potest virtus dei est infinita. Et hic
patet quod virtus ei infinita posse. Sic virtute
ultimum ei infinita posse [illegible]
finite e ultimum aliqua determinata posse

[illegible] ad creaturas [illegible] ad actum
non [illegible] ad duo [illegible] potentia
[illegible] et deo [illegible] in deo potentia [illegible]
in creaturis et deo [illegible] creare [illegible]
[illegible] potentia et [illegible] ad [illegible] in deo
creature [illegible] creatura [illegible] potentia [illegible] in deo [illegible] in
et creatura [illegible] potentia activa [illegible] in deo [illegible] in
creatura [illegible] ad effectum [illegible] est [illegible] ad
[illegible]

12 20

Vel aque sunt super celos
non pluo Gregorius [illegible] in moralibus
libro xix ca. iiii Aqua in sacra
scriptura multipliciter accipitur Aliquando
enim aqua spiritus sanctus [illegible] designatur
[illegible] Johannes iiii Aqua quam ego
dabo ei fiet in eo fons aque sali
entis in vitam eternam hoc enim docent
de spiritu quem accepturi erant creden-
tes in eum Per aquam scientia sacra
designatur Eccli. xv Aqua sapientie
potabit illum dominus [illegible] per aquam
doctrina hereticorum [illegible] Hec apud Sa
lomonem mulier que heresis tenet
callidis suasionibus blandiens dicens
Proverbiorum ix Aque furtive dulciores
sunt hoc est doctrina hereticorum [illegible]
[illegible] abscondita suavior [illegible]
[illegible] tribulaciones aquarum
nomine solet intelligi sicut habetur psalmo
lxviii Salvum me fac deus quoniam
intraverunt aque usque ad ani
mam meam Ibi aque [illegible] persecu
tiones [illegible] [illegible] Glosa super
[illegible] [illegible] super eos aque
[illegible] [illegible] assumunt
[illegible] id est [illegible] de [illegible] quoniam
persecutiones iudeorum intraverunt usque ad
ad animam eius i. usque ad separacionem anime
a corpore Christi [illegible] Apocalypsis

xviii° dist. aquas quas vidisti
ubi meretrix sedet. Iste sunt. Beda
aqua sit justorum. ps. xxviii°
vox domini super aquas. deus ma
iestatis intonuit super aquas
multas. Et ps. xxxiii. Ibi tamen
firmamentum i. verbum dei super omnes aquas
... involuta

Nota 28 quod aqua accipitur
quater. 3° primo dicitur pro informi
materia que fuit creata cum angelis. ma
teria primo ... domini ferebatur
super aquas. ... dicitur super primo gen.
In principio creavit deus celum et terram. et terra erat
inanis et vacua. et tenebre erant
super faciem abyssi. et spiritus domini ferebatur
super aquas. Illa materia celum terra
et aqua ... abyssus. aqua ... accipitur ...
... informi. postea per formas
distinguenda. Beda dicit
... aqua ... sicut ... et
... celum ... christal
... et ... firmamentum
... in medio aquarum. et dividat aquas
ab aquis. ... accipitur ... de celo
... et congregentur
aque que sub celo sunt in locum unum
et appareat arida. ... illud quod

Nota 30 ... super celum ...
... de aquis

dicitur aque ... celum ... ab aquis ... elementis

intellectum possit intelligi Unde aliquis diceret
quod ille aque que sunt super celos non sunt
aque corporales sed spirituales Ita quod per
illas aquas intelligunt naturam
angelicam Et ambrosius in libro de exameron
videtur dicere quod per aquas que super celos
sunt spiritus intelligunt Sed hoc magis
ad anagogicam expositionem pertinet quam
ad literam sive ad spiritus quia ad angelos
referatur Beda hanc opinionem sic non [illegible]
quod augustinus hanc opinionem fuisse videtur
libro 13 confessionum Sed in retractationum 2 libro
retractationum ca. 6 dicens quod dum
firmamentum fecit inter spirituales aquas
superiores et corporales inferiores non
satis considerate dictum est Verum aut in
abdito est Alii vero dixerunt illas
esse aquas corporales et eiusdem nature
cum istis aquis inferioribus Beda super
firmamentum de quo ibi loquitur scriptura
intelligebat aerem medium inter
aquas inferiores et aquas superiores
scilicet nubes in loco nubium dicentes
aerem in scriptura celum vocari ut dicitur
volucres celi Et istum aerem esse dicebat
esse firmamentum quia inter valles eque dividit
dividit inter quosdam vapores aquarum et
istas aquas que corporaliter
fluitant Et de hac expositione dicit
augustinus in libro super genesim ad literam hanc
consideratione dignissimam iudico quia cum
liceat augustinus ibidem hanc opinionem commendat tamen dicit quod per
divinam potentiam possunt aque esse corporales supra firmamentum
ut super celum stellatum

[Left margin:] [illegible] dicitur et super [illegible] aquas [illegible] aeris volucres dicuntur [illegible] celi [illegible] aque [illegible]

[Right margin:] i. celos volunt esse aquas spirituales quia [illegible] in media regione aeris sub nubibus est aerem inferiorem quod volucres celi [illegible] aeris sunt

dicatur in eis contra fidem est propter
posito documento credi potest Et ideo di
cere stare non potest. Consequentia dicit illas
aquas esse super firmamentum quod solo dic
tum est et in quo sidera dicit luminaria
sita sunt hoc est aer terras dicit situm
est in quo stelle posite sunt consequentia
quod ut per firmamentum vel celos intelli
gatur firmamentum ubi sunt sidera
posita sunt quod Nota contra Boetium
Boetius in libro de hoc firmamento dicens
fuisse opiniones. Secunda eum posuit
firmamentum id quod est elementa apparentia
quod videtur esse positas. Contra
hoc nihil prohibet dicere supra celum
siderum esse aquas elementares super
firmamentum super caelum igneum
Quia dicitur celum empyreum. Aliorum
autem posuit quod celum vel sunt igneum
nec posuit ipsum vel non sunt de
natura elementorum sed hoc aliorum
non sic posuit aquas quod Boetius dicit
firmamentum non cadit sub corruptione
sed ponitur elementum et corruptibile sunt
quod ut non est elementaris natura
Contra istud supposito videtur quod nos
sunt firmamentum illud aqua elementare
erunt esse disposita. Unde eum sic
dicit Augustinus in 2° super Genesim. Respondeo
modum dicens insufficient nos tot
non quaerit quaerere. Quod in celo sub
ato non quod

Boetius dicit
pet
elementa
ponit quod
in celo
supra
vel
contra natura
elementare
firmam

Quorum celum quod non posuit
nolentes

ex aere: [illegible] poterit sicut vellet
operari / sed tamen aliquales aquas sup
ra firmamentum ponere possumus
Hugo quod sunt aque corporales [illegible]
[illegible] / et sunt supra firmamentum
quod fides dicitur est [illegible] opinio sufficit
videtur et augustinus / [illegible] super genesim [illegible]
primo [illegible] medium / quam videtur velle / quod
sunt ibi quasi vaporabiliter suspense / ab
modo [illegible] videmus aer super [illegible]
[illegible] inferiorem in loco nubium hec
tendunt ad inferiora / sic hec iste
quidam vaporabiliter suspense sunt
Hugo [illegible] / [illegible] de sacra [illegible]
[illegible] dicit / quod [illegible] supra firmamentum
[illegible] infra [illegible] aquam [illegible]
[illegible] Alios ut per aquas intelli
[illegible] totam [illegible] corporalem / sicut
[illegible] in primo [illegible] super genesim [illegible]
augustinus / Et ideo [illegible]
aquas esse super celos [illegible]
nihil aliud est dicere / quod aliquid de [illegible]
[illegible] corporali super hos celos existere
Et hec [illegible] a dicta philosophorum [illegible]
[illegible] non discordat / quia ponunt sup
[illegible] spera [illegible] stelle / aliam
speram / [illegible] nulla est stella Et hanc
[illegible] super genesim contra
[illegible] / unde super firmamentum
sunt aque / hoc est celum cristallinum
[illegible] spera / quod [illegible] celum aqueum

no qd sit cum scriptura in superioribus aquas
sed vocatur nomine aquarum propter aliquam
proprietatem aliquibus convenientem illi aque
similem aqua enim est ubi speciem
frigide et huiusmodi formaliter et effective
dicimus illud celum esse
formaliter frigidum et et humidum esse
dicimus tamen non formaliter unde viius
cum in istis inferioribus generat
humiditatem et frigiditatem quia ad hec in-
feriora influunt aliqua superiora cor-
pora et sphera ignis unde et Beda in
tractatu dicit quod sic celum empireum dicitur
igneum non per lumen ignis sed propter
splendorem ita etiam aque sunt super celos dicuntur
quia habeant speciem aque sed
habent diaphaneitatem ad modum aque
et sit supremum celum empireum
dicitur sit totum splendidum etiam dicitur quod
aqua dicitur sit totum diaphanum
sed autem celum quod dicitur de super celos sit plus
lucidum etiam diaphanum Et ergo
quamvis opiniones sit veritatem salvare
scripture salvam dicendo unde non
est contrarium in scriptura ad
aliquid horum quia in materia incerta
ubi est aliquid scribendum affirmare
melius est hoc dubitare quam te-
merarie diffinire
Conclusio Aque sunt super celos per
sacram scripturam etiam melius
dicitur sit expresse dicitur aquas esse
super celum dicitur enim in genesi
non vera super aquas elementares habentes

Beda dicit enim quod ligat aquas ... que
enim ... ligat aquas ad tempus ...
... aquas ... sphera ... vaporales ...
... soliditate aque ... quam ... molem

divisit x aquas que erant sub firmamento ab aquis
que erant super firmamentum. Et in psalmo dicitur
aque que super celos sunt laudent nomen
domini. Et propterea sicut dicit Augustinus in ii super
genesim ad litteram quocumque modo vel qua-
leslibet aque ibi sint esse ibi eas mi-
nime dubitamus. Maior quippe est
scripture huius auctoritas quam omnis humani
ingenii capacitas. Hec sicut Augustinus. Pro-
[illegible] ca. xvi. dicit [illegible]
[illegible] et principaliter et maxime
hominis et [illegible] custodire [illegible]
[illegible] ista de rebus naturalibus
[illegible] ut posset ab infidelibus con-
vinci quia illas multas molestias
ingerunt fratribus prudentibus et de-
ridentur ab illis quando ista [illegible]
ad [illegible] audeo autem [illegible]
domini. Et propterea sic [illegible] subiungit
multiplices expositiones que possent
in verbis [illegible] ut si [illegible]
una ex [illegible] alter expositione
[illegible] forte melior est ut
pro modulo suo eligat quisque quod capere
possit. Ubi autem intelligere non potest [illegible]
[illegible] dei det honorem sibi timorem
[illegible] per [illegible] quia illas modo sunt
[illegible] et ordinatissime disposita sunt
[illegible] sed hic [illegible] aqua natura
est ponderosior et [illegible] subsidere
corporibus levibus ut aer et ignis [illegible]
aliquo [illegible] supra celum [illegible]
super celos

[illegible] in [illegible]
ad sunt [illegible] quod videlicet [illegible]

Arguitur quod e[st] in maiori mundo
sic in homine ita videtur esse in minori
mundo sed in homine cerebrum quod habet
naturam aque supponitur cordi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] caloris ergo etc. in mundo [illegible]
aqua supponitur aliis elementis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quibus ad [illegible]
in quibus [illegible] constat [illegible]
natura [illegible] et [illegible] universum [illegible]
ad omnia [illegible] universo [illegible]
in homine non est [illegible] exigit [illegible]
sicut exigit [illegible] corpus [illegible]
[illegible] ut [illegible] defenderetur [illegible]
[illegible] totum corpus cerebrum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corpore [illegible]
Quod [illegible] ordo [illegible] non est
[illegible] ordinem [illegible] [illegible]
ad [illegible] mundo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
nobiliores [illegible] nobiliores.
[illegible] sunt loco [illegible]

Arguitur [illegible] [illegible] sunt aque
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
aquam [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] posse

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

natura | quia sicut terra frigida [illegible]
facit [illegible] | sed [illegible]
flegma [illegible] | et tamen in cerebro
corporis [illegible] aquarum [illegible] obtinet |
in capite [illegible] Deinde [illegible]
non inducat hoc [illegible] | sed [illegible]
cendo [illegible] solutum [illegible]
stant [illegible] aquam [illegible]
[illegible] angelos intelligere voluit
et aquas [illegible] factas esse negat
Ar. aque que super firmamentum esse
dicuntur [illegible] et nec [illegible]
inferioribus [illegible]
[illegible] non est [illegible] esse
aliquid distinguens | sed firmamentum
ponit [illegible] distinguens aquas su-
periores ab inferioribus [illegible]
[illegible]
[illegible] firmamentum [illegible] aque
ab aquis distinguendo [illegible]
firmamentum [illegible] | quod [illegible]
[illegible] ponit.
Ar. Saturnus est stella frigidissima [illegible]
non [illegible] motu suo [illegible] ad
esse [illegible] habeat frigiditatem | et
hoc non videtur [illegible] et
frigida [illegible] stella [illegible]
[illegible] corpora celestia [illegible] motus
sit causa caloris [illegible] Saturni
[illegible] velocissimus
quo ad motum diurnum [illegible] saturnus
[illegible] motu suo [illegible]
[illegible] causare calorem [illegible]
inferioribus [illegible] saturnus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infrigidat
[illegible] [illegible] corporibus [illegible] et [illegible]
[illegible] alterationum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in corporibus celestibus [illegible] infrigidatur
[illegible] [illegible] infrigidare [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aqua apud [illegible]
infrigidaret [illegible] corpus [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] infrigidaret aqua illa [illegible]
infrigidaret stellas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Utrum deus possit aliquid de nichilo creare

Notandum primo [illegible] creatio et conservatio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] creatio activa [illegible] actio dei [illegible]
[illegible] [illegible] relatione ad creaturam [illegible]
[illegible] [illegible] esse conservatio [illegible]
activa [illegible] dei [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] creatio [illegible] passiva
[illegible] [illegible] relatio realis creature ad
deum [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] relatio [illegible] ad [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] passiva [illegible]
[illegible] [illegible] conservatio passiva [illegible] relatio
creature ad deum [illegible] [illegible]
[illegible] creare [illegible] [illegible] de nichilo aliquid

[Margin: Creatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]]

[Margin: [illegible] relatio [illegible] [illegible] creatura [illegible]]

[Margin: [illegible] creatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]]

[illegible] [illegible] [illegible] creatio facere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relatio
ad [illegible] [illegible] relatio [illegible] sed ad [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] relatio [illegible] creature ad creatorem [illegible]
[illegible] relatio realis creatio [illegible] [illegible] non [illegible] relatio

Conservare et creare esse post esse
continuat [illegible] in instanti [illegible] Aureolus
aut est destructio alicuius esse simpliciter in
preteritum [illegible] si deus destrueret an[illegible]
[illegible] tamen [illegible] nihil

Nota 20 [illegible] dicitur [illegible] in [illegible] duplex
est potentia dei scilicet absoluta et ordi-
nata. Potentia dei absoluta dicitur
posse suum vel potestas sua absolute considerata
sine respectu habito ad aliquod attributum
divinum. Et hec potentia absoluta potest [illegible]
habet rationem possibilis [illegible]. Et id quod non
[illegible] non [illegible] defectum
potest facere deus [illegible] defectum rei factibilis
[illegible] [illegible]. Unde magister [illegible] in theologia
quod non est capax [illegible]
de potentia absoluta potest docere theologus [illegible]
quod non potest docere [illegible] non est defectum
[illegible] in [illegible] est defectum [illegible]
[illegible] est capax doctrine. Potentia autem or-
dinata dicitur potentia dei ordinata ad
[illegible] aliquod attributum vel [illegible] vel [illegible]
vel [illegible] et [illegible]. Et deus potest
aliquid de potentia absoluta quod non potest
de potentia ordinata. Unde de potentia
absoluta deus posset [illegible] qui sunt in
[illegible] inferno. Et de inferno
paradiso ponere [illegible] [illegible] dicere
[illegible] ibi sunt [illegible]
sed [illegible] ordine [illegible] est iustitie [illegible]
[illegible] hoc non potest [illegible] de potentia
absoluta posset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sua [illegible]
[illegible] hoc non potest [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] potentiam [illegible] [illegible]
[illegible] posset [illegible] [illegible] [illegible]
ad creatorem ut ad [illegible] suum esse

esset innocens / aliud fuit de potentia
absoluta suspendere / sed de potentia ordinata
non nisi fuerit

Conclusio deus potest omnia in
nichilum redigere / patet auctoritate sacre
scripture hieremie. x. Corripe me
domine / verumtamen in iudicio et non in furore
tuo et non in furore tuo et rigore
iustitie / ne forte ad nichilum redigas
me. Ergo deus potest una re annichi-
lare potest et alia potest omnia. Hoc patet
quia sic deus quamdiu esse rebus
et conservat / sed deus quandam esse
rebus ex libera voluntate ergo et eo
rebus ... deus potest non conser-
vare / et sic annichilare hoc quod con-
servare esse rebus / et illas in esse pro-
tere ... nil aliud est quam influere

Conservare dicitur ... continuare. hoc patet quia illud
conservandi ...
dicta quia sed volunt dicere fecit / et sic
deus ... voluntate agit / et non
... necessitate nature ad rerum productionem / ita
et ad earum conservationem. Et ita sic potest
dare hoc esse quamdiu det / ita non continuare
... dedit / et ... subtrahere sua
... a rebus conservativa. Et hoc quo
ad ... in nichilum ... descenderet / Item quod
omnia in nichilum ...
e creare ... annichilare / sed solum dei
e creare / ergo solum dei est annichilare
vel omnino in nichilum destruere / probatio
hoc quia equaliter est distans a nichilo
ad aliquid sicut ab aliquo ad nichi-
lum ... in ... est via ...
illud redigere ... nichilum ... nec ex parte nature
nec ex parte forme

distantia ab athenis ad thebas
et a thebis ad athenas [illegible]
virtus s. diuina que est infinita [illegible] super
[illegible] et super creaturas [illegible]
[illegible] et [illegible] in 20. de
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cor. 7. [illegible] loquendo de potentia
dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cor. 2m loquendo de potentia
dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Arguit [illegible] deus [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] equales [illegible] distantia
[illegible]
[illegible] aliquid
[illegible] deus [illegible] aliquo facere

Facere [illegible] deus [illegible]
[illegible]
[illegible] ordinata

Ad hebre. 1.
portans omnia [illegible] verbo virtutis sue [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad hebre. [illegible] portans omnia verbo virtutis sue

Ad 2m dicendum quod non potest esse causa defectus
sed causa quod facit tendere in non esse
est causa defectus. Quod deus non potest aliquid
redigere aliquid in nihilum. Deus enim est
causa [illegible] in nihilum [illegible] Deus non
est causa tendendi in non esse. Et per-
quod nec causa defectus. Dicendum quod
aliquid potest esse causa defectus alicui
duobus modis [illegible] intelligi [illegible]
aliquid subtrahendo [illegible] causas
tendendi [illegible]. Et hoc modo non oportet quod
sit causa defectus id quod causat defectum.
Sic autem deus potest esse alicuius defectus causa
[illegible] vel obduracionis vel ad
annichilacionem si vellet. Alio modo aliquid
potest esse causa defectus per [illegible]. Et
sic dicitur quod causa defectus sit defectus [illegible]
[illegible] agentis et quod non inducit
[illegible] in suo effectu. Et deus nullo modo
potest esse causa defectus vel tendendi in non esse
[illegible] si deus creaturas redigeret in nihilum
hoc non contingeret [illegible] quod hoc causaret
non esse in rebus sed ex hoc quod desineret
rebus dare esse.

Exodi viii. Quare errare nos fecisti
domine de viis tuis indurasti cor nostrum
ne timeremus te [illegible] quod [illegible] malum
aliqua [illegible] sed per graciam et in vita
aliqua [illegible] subtrahat unde indurasti
[illegible] subtrahendo graciam tuam
cor nostrum [illegible] subtrahendo [illegible]
[illegible] mollificacionem [illegible]
[illegible] timeremus te [illegible] sic quod
deus subtrahat graciam suam ut per hoc ab homine
[illegible] timorem [illegible]
ad subtractionem [illegible] subtractio timoris [illegible]
quia [illegible] Et [illegible]
Ego indurabo cor pharaonis

gre

Utrum deus possit quod semel in nichi-
lum redactum est pos-
sit idem numero reparare
Noto primo illud dicitur redigi
in nichilum quo nihil manet nec
ex parte materie nec ex parte forme
[illegible] Circa [illegible]
[illegible] sicut angeli [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] ut motus et tempus [illegible]
illa [illegible] ad motum et tempus [illegible] ut
sicut illa [illegible] Noto 2o
[illegible]
[illegible] opinio [illegible]
[illegible] reparari [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

quod tunc possent simul moueri quo
mouebatur ab a in .b. reparari
hoc autem est impossibile quia tunc idem
moueretur simul diuersis motibus
diuersis et item plures partes
diuersi motus essent simul quorum
utrumque est impossibile ergo impossibile
est eundem motum numero repa
rari [illegible] implicationis [illegible]
in [illegible] secundum successionem [illegible]
tum et complete idem numero reparari in
cludit contradictionem ergo non est possibile idem
numero reparari commentator de [illegible]
et [illegible] in [illegible] non esset
simul [illegible] si repararetur [illegible]
[illegible] eadem non [illegible]
essent simul [illegible] quod implicat
[illegible] et [illegible] a reparatur ergo [illegible]
[illegible] simul [illegible] implicat
Nota [illegible] complete
redire idem numero [illegible] duplex
[illegible] et [illegible] aliquot opiniones
[illegible] quod [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] aliqui [illegible] dicebant per
[illegible] omnia redire eadem [illegible]
post magnum annum [illegible] singula
[illegible] anni [illegible] quia re
[illegible] eadem redibunt [illegible]
[illegible] omnia corpora [illegible] redibunt ad
[illegible] illius magni
anni [illegible] illud [illegible] in
[illegible] celi stellati moueatur
[illegible] contra motum diurnum
[illegible]

cum sint in eo 360 gradus. Sed
post zodiacum in quo sunt xii signa
quorum quodlibet habet 30 gradus in longitudine
sequitur quod complebitur motus ille in
36 millibus annorum unde plato dicit
[illegible] tunc iterum fore omnia [illegible] et
[illegible] in eisdem stellis et eisdem stellis
[illegible] quibus [illegible] ipse legebat. Sed
[illegible] supplebat annus [illegible]
[illegible] ad 20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nos et [illegible] nos
[illegible] ac [illegible] et [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
ille annus [illegible] hoc de
[illegible] ad [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible]
hoc [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] posset
[illegible] hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] sed hoc non [illegible]
[illegible] nisi forte

qz possit omnes cause eius reddi
Sz hoc non constat ut eo quod insufficiente
et motus celestes eorum non non
possunt reddere per naturam Aliquo etiam super
naturalitatem Ecce sicut exemplum sunt domi
dyalettam sicut non reddere potest sunt
fide tenemus secundum hoc ... in due
iudicij reddere Nota pro declaracione
quorum premittitur quod ... omnes
entitatem cause ... potest deus
simpliciter creare ad esse de oio nihil
Et isto creavit non angelum
et materiam primam et omnes ...
Secunda suppositio deus entitatem realem
absolutam et respectivam quam deus
potest creare illam potest annichilare
Tercia suppositio deus entitatem absolutam
quam deus creavit et per creationem
simpliciter annichilavit per annichilationem
causa non potest reparare quia eque racio
manet per ... creationem et ad
nichilacionem sicut ... creacionem
Quarta deus potest eque ... facere
... ut ... potest facere ...
et eo hoc potest facere ...
Quinta suppositio ... non supplicat ...
potest deus facere
Conclusio deus rem permanentem
... annichilatam reductam fuit potest
eandem non reparare probatur per ... ...
Augustinum ... de ci. dei ... carnem humanam
22
... ...
... ...
fit aliqua ... ...
... ... potest esse ... ...
... ... reducatur

[illegible] ita [illegible] zarzoe [illegible]

[illegible] producit [illegible] anno uno [illegible]

[illegible] cause anno uno producat [illegible]

[illegible] producere [illegible] producat [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] uno [illegible]

[illegible] [illegible] non [illegible] anno [illegible]

[illegible] anno [illegible] hoc non [illegible]

[illegible] anno [illegible] non [illegible] ad [illegible]

[illegible] non [illegible] anno [illegible] nullo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] producere [illegible] producat [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] cause [illegible] producere [illegible]

[illegible] cause [illegible] uno [illegible]

[illegible] fecat [illegible] uno [illegible] producere cause [illegible]

[illegible] uno [illegible] alia anno [illegible] uno [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]

Et alia accidit respondit aliud talem [illegible] sed [illegible]
deus eadem accidere non agit sed sequitur sic esse [illegible]
sic accidere [illegible] ergo [illegible] [illegible] in [illegible] vel
[illegible] creaturae [illegible] [illegible] possit sed [illegible]
[illegible] [illegible] multiplicatur sed deus potest [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] hic at ultimo [illegible]
[illegible] in [illegible] esse respectu deus [illegible] non [illegible]
aliquam [illegible] esse [illegible] de [illegible]
ett quod ita [illegible] de [illegible] sic de [illegible]
Item Iob 19 In novissimo die de terra surrecturus sum
et rursum circumdabor pelle mea et in carne mea
videbo deum salvatorem meum / Ezech 37
aperiam tumulos vestros et educam vos de
sepulcris vestris. Item deus nihil agere de [illegible]
novo [illegible] [illegible] sit in eo [illegible] aliquid
[illegible] deus sic agit [illegible] de [illegible]
novo aliquid agere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicere [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

in vilis latebris remansisset [illegible]
si vellet eum repararet omnipotens
deus [illegible] sic illud deus potest repar
[illegible] tamquam [illegible]
[illegible] quantum [illegible] duracionis [illegible]
rei permanentis est [illegible]
illud permanencia [illegible] esse [illegible]
[illegible] motum [illegible]
[illegible] ab agente naturali [illegible] agit
[illegible] motum [illegible] solum [illegible]
[illegible] potenciam [illegible] agit [illegible]
[illegible] producat effectum
[illegible]
aliquid in sua [illegible]
rei permanentis [illegible] in sua ratione [illegible]
[illegible] duracionis [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] permanencie [illegible]
[illegible] et [illegible] esse [illegible]
[illegible]
[illegible] corruptibilia quorum esse [illegible]
[illegible] permanencia [illegible]
incorruptibilia [illegible]
quia [illegible] duracionem [illegible]
vel minorem [illegible] angelus [illegible]
magis vel minus durare [illegible] ideo [illegible]
[illegible] maiori vel minori [illegible]
sic habet [illegible] vel [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] angelus esset [illegible]
esset [illegible] duracio maior [illegible]
si deus [illegible] crearet angelum [illegible]

[illegible]
angelus: superiores plus durant
angelus in principio mundi creatus quod
manifeste falsum est. Ergo quod habet
quantitatem [illegible]
in [illegible] durat
[illegible] a nullo agente natu-
rali reparari sed a solo deo
Arguitur secundo annus platonicus est et valet
[illegible] redibunt eadem ca-
redire [illegible] effectus sed post 36 milia
redibunt [illegible] eadem causa [illegible] in actu
annorum redibit [illegible]
stellarum [illegible] Et ergo
[illegible] sole [illegible] quod an-
no fuerit [illegible] hoc valet [illegible] dicere
[illegible] possit
[illegible] fuerit [illegible] quia
[illegible] sapientes [illegible] quod [illegible]
[illegible] fuerit [illegible] redire [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod [illegible]
[illegible]
fuit et fuerit in reali existencia
[illegible] sed non fuerit in reali [illegible] magni anni
platonici [illegible] non volunt dicere quod
omnia debent redire ad pristinum statum
sub identitate numerali sed [illegible] identi-
tatem specificam [illegible] differentiam
ita quod [illegible] erit [illegible] filia [illegible]
[illegible] simpliciter loquendo secundum veritatem
et [illegible] totum falsum est [illegible]
[illegible] opinio [illegible] omnia eadem [illegible] redi-
[illegible] post 36 milia annorum [illegible] videlicet
[illegible] impossibile ambulant
[illegible] opinantes [illegible]
[illegible] est [illegible] sed [illegible] tales

[illegible] ambulat [illegible] doctores
[illegible] ambulat [illegible]
veritatis [illegible] doctrina [illegible]
veritatis [illegible] eo quod est tradita a christo qui est [illegible]
veritatis [illegible]

Ceterorum cum via . secundum doctrina

Ar[guitur] 2 deus non potest in id quod est indefinite

redargutum [illegible] uno tempore [illegible]

[illegible] de gratia [illegible] causalitati [illegible]

[illegible] non iterativa [illegible] eadem [illegible]

cum quod est indefinite [illegible] sua [illegible]

[illegible] eadem uno [illegible] non potest

[illegible] quam [illegible] non posset

eadem uno reducere virtute agentis [illegible]

quod agit mediante motu et transmutatione

[illegible] motus [illegible] non potest reducere

[illegible] uno [illegible] agens mediante motu non

[illegible] illud quod indiget [illegible] motu [illegible]

[illegible] reducere [illegible] uno [illegible]

[illegible] agentis infiniti quod potest [illegible]

[illegible] absque motu et transmutatione

[illegible] potest eadem uno [illegible]

Et de [illegible] loquimur [illegible] deus

Arguitur [illegible] prima [illegible]

[illegible] plus potest deus [illegible] agens per

voluntatem [illegible] agit ex necessitate naturae [illegible]

[illegible] deus agit ex necessitate naturae non posset

eadem [illegible] uno [illegible] agere [illegible]

agens per voluntatem [illegible] posse [illegible]

[illegible] potentiam [illegible] potentiam

[illegible] in deo [illegible] agit ex necessitate

[illegible] agens per voluntatem

[illegible] voluntas non addit nec auget potentiam

[illegible] voluntatem [illegible] libertatem [illegible]

[illegible] potentia non habet [illegible] agit

ex necessitate naturae [illegible] deus [illegible]

ex necessitate naturae [illegible] agit per potentiam

infinitam agit [illegible] non [illegible] agentium

naturaliter Dicit quod homo posset producere [illegible]
effectum [illegible] alia non posset [illegible]
reparare. Dicendum quod maior est ista homo
[illegible] deus [illegible] creatione [illegible]
ad modum [illegible] virtute [illegible] posset
producere angelum et celum [illegible] illa [illegible]
sit et ista si deum [illegible] non
sequitur quod non posset [illegible] reparare
Dicit homo [illegible] creatura [illegible]
Ad 2 dicendum quod si deus crearet angelum
et postea annihilaret et deinde [illegible]
repararet verum esset dicere quod angelus
bis fuit creatus et non innovare [illegible]
[illegible] angelo [illegible]
[illegible] alii angelo [illegible] si deus [illegible]
esset unus angelus [illegible] annihilatus
postea reparasset [illegible] esset verum dicere
quod angelus bis fuisset quod non posset
[illegible] innovare angeli [illegible]
[illegible] Dicendum quod in illo casu
angelus [illegible] bis creatus [illegible] non [illegible]
creari vel creatio [illegible] passive
[illegible] non est [illegible] passio [illegible]
passio [illegible] dicta implicat [illegible]
[illegible] non est in creare [illegible]
[illegible] relatio [illegible] passionis
significata [illegible] implicat habitudinem
creatam ad creatorem [illegible]
sine [illegible]
Ad 3 [illegible] implicatio [illegible] et
totaliter [illegible] et [illegible] dependet
effectum [illegible] multiplicat [illegible] effectum [illegible]

illo non dependet a productione quae sunt
possibile est unum productum esse et
duas productiones [illegible] quod sola
diuina actio est a qua effectus creatus
esset dependet quo ad suum fieri et
quo ad suum esse [illegible]
[illegible] actione creatur [illegible] effectus
effectus creatus posset a deo [illegible]
et [illegible] actione illa effectus [illegible]
[illegible] diuina actio non est [illegible]
[illegible] non [illegible] effectus
creatus producere et producetur [illegible]
et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Ad [illegible] in [illegible] ad
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] ibi loquitur et
intelligit de potentia dei [illegible]
[illegible] non posse [illegible]
[illegible] de [illegible]

Utrum pater cognoscendo verbo dicat se et creaturam

Nota primo [illegible] quod [illegible]
quod pater dicitur a patrando [illegible] patrat
et producit filium [illegible] a patre [illegible] in
filio patre et [illegible] pater [illegible]
[illegible] pater enim est ille qui [illegible]
de [illegible] [illegible] generat
[illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] et [illegible]
patrare est facere perficere vel ymaginare [illegible]
et opera venerea [illegible] et hoc patrando opera
venerea [illegible] hinc pater quia patrando opera
venerea procreat filium

sunt tempora .i. eius [illegible] non
in omnio prorsus [illegible]
ab equo qualis est .i. mat' [illegible]
non sit eius [illegible] prime [illegible]
sufficit quod sunt eius genus [illegible]
quod pater sit sua vita. Tertio quod
filius sit sua vita. Quarto quod [illegible]
sit per modum nature non libere. Quinto ergo
sua requirit ad filiationem

Nota 2o quod hoc nomen pater ut
deo attribuitur dupliciter accipitur
scilicet notionaliter sive personaliter scilicet et esse
aliter. Notionaliter accipitur quando
attribuitur deo respectu persone divine
ut est prima persona in deitate que non est
ab alia persona sed a se immutabiliter
subsistit et eternaliter. Unde in simbo-
lo Athanasii dicitur pater a nullo est factus
nec creatus nec genitus. Et ita accipitur
in dicto Christi Ego et pater unum sumus

Ioh. x

Et semper accipitur quando ponitur respectu
predicati personalis spectantis simpliciter
[illegible] exclusive [illegible] personas ut
credimus pater a nullo est factus. Item pater
genuit filium sibi coeternum et con-
substantialem. Et in istis capitur notionaliter
respectu predicati essentialiter sed non
exclusive aliarum personarum sicut tres
persone creaverunt mundum [illegible] operantur .i.
incarnationem fecerunt filium. Pater tradidit
in mortem filium. Essentialiter accipitur

Nota cum trinitatis opera et incarnacionem Christi [illegible]
ad extra sint indivisa [illegible] causa [illegible]
persona filii et incarnata [illegible] opera [illegible]
filius [illegible] 3o d. 1.

quoniam attribuitur deo respectu cre-
ature que ab ipso dependet in esse
et conservari Et conveniunt omnibus tri-
bus personis simul et simpliciter singulis
Tota enim trinitas pater filius spiritus sanctus
unus pater est sic unus deus unus dominus
unus creator omnium Et singula persona pater
est sic singula deus et creator et
dominus Nota tamen tres persone scilicet unus
creator pater [illegible] ad [illegible] unus
deus et pater omnium Et dicto 3o nomine

37

[illegible] pater unus esse possedit et fecit et
creavit [illegible] Et [illegible] pater aut
[illegible] ab [illegible] gubernat
Et generaliter sic accipitur [illegible] de [illegible]
terminus importantes aliquid conveniens
toti trinitati Quia [illegible] quilibet ad [illegible]
opera [illegible] ad extra sunt indivisa
[illegible] pater et filius et spiritus sanctus sic inseparabiliter sunt
ita inseparabiliter operantur ut dicit Augustinus
de tri[nitate] [illegible] hic [illegible] in titulo [illegible]
[illegible] 200 Nota 3o
Quidam Richardus Thomas et alii doctores
dicere accipitur 3 [illegible] large et
dicere vel aliud est [illegible] cognoscendo ali-
quid intuendo vel faciendo Et isto dicere
accipitur proprie [illegible] pro intelligere
et [illegible] disponere vel facere Et [illegible] 3 [illegible]
personis [illegible] quod [illegible] persona in divinis est
dicens [illegible] accipitur proprie et large
hoc filius [illegible] dicere accipitur [illegible] et sic [illegible] est quod
intelligere Et tam pater [illegible] filius et spiritus sanctus
dicunt i. intelligunt

[illegible] intelligere et cognoscendo aliquid
sentencie in verbo est essenciale et per
quod dicit [illegible] huius persone hanc quelibet
persona intelligit se et divinam essenciam
et alias personas divinas et omnes cre
aturas intelligit in verbo. Ad hunc
sensum loquitur anselmus in monologion
ca. [illegible] Sicut pater est intelligens et filius
est intelligens et spiritus est intelligens
ita pater est dicens et filius est dicens
et spiritus est dicens. Sed augustinus [illegible] de
trinitate ca. [illegible] dicit quod pater intelligit se vel
sibi et [illegible] se et meminit sibi sic
se ita filius et spiritus et propterea quelibet persona
[illegible] dicit se et verbum [illegible] intelligit
[illegible] dicere accipitur proprie et sic dicere
est filium proferre vel generare et hunc dicere
respondet verbum generatum [illegible] hec
convenit alteri nisi patri [illegible] cum tres
persone se intelligant et sciant non tamen quelibet
intelligendo se ipsum filium nisi tantum pater
[illegible] non generant filium sicut pater [illegible] est
fecunditas generandi nisi in patre [illegible]
[illegible] non intelligencia nisi [illegible]
concepta [illegible] intellectu [illegible] verbum
[illegible] modo [illegible] in divinis in
aliis [illegible] quelibet persona intelligit se [illegible]
[illegible] intelligere ibi non debet [illegible]
[illegible] qui habet
dicere vel generare verbum [illegible]

Contra sequitur solus pater dicat verbum sic dictum
divino [illegible] dicere [illegible] vel generare in
[illegible] ad verbum [illegible] filius [illegible] solus pater [illegible]
[illegible] accipitur [illegible] persona
[illegible] et alias personas [illegible]
dicere sed [illegible]

[margin note:] [illegible]

Tercio dicitur accipitur pro actione. Et sic
est creare siue vel mandare. Genesis primo.
Ps.: Ipse dixit et facta sunt. Ipse i. deus
mandauit et creauit et creata sunt.
Et Gen. i: dixit deus et facta est lux.
Et huic correspondet verbum creatum et
temporale quod nec est deus nec in deo sed
est creatura respectu dei. Verbo isto quelibet
persona potest dicere vel creare et tota trinitas
simul. Nam sic essencialiter dicitur de deo
dicere siue creare vel preparare quod
connotat effectum temporalem qui est communis tri-
nitatis. Nota Quinto ut ex verbis
Augustini colligitur verbum accipitur intel-
Quinto accipitur verbum largissime pro
actu intelligendi complexo siue producto sic
complexo siue incomplexo. Hoc modo capitur ab
Augustino de tri. li. xv°. Et si verba non sonent
in corde suo dicit utique qui cogitat. Et cum
contingit cogitare complexe vel incomplexe sequitur
quod quelibet cogitatio siue intellectio est verbum.
Nota sexto quod quolibet actu complexo mentali
indicatiuo quo scilicet aliquis assentitur vel
dissentitur siue vero siue falso i. enunciatio
adhesiua [illegible]. Et isto modo ipsa scientia vel fides
non est verbum [illegible] dubitatio sed
dicuntur assensus vel dissensus. Ista
clare elicitur ex verbis Augustini xv de tri-
ni. Nonne multa dicimus [illegible] questionum
hec dubitantes ea dicimus sed vera arbi-
trantes. Et sequitur [illegible] dubitatio
non dicitur verbum de re de qua dubitatur

hoc modo capitur pro effectu et [illegible] valet [illegible] ut consentire [illegible] verbi gratia [illegible]

Tercio est p actu iudicatiuo vero
nato gigni ex habitu scientifico vel
saltem habitu vero vel p notitia complexa
[illegible] ut in capitulo augustini 15 de tri-
ni. dicit Nam hoc est in verbu loquimur [illegible] quod
quod scimus loquimur [illegible] ex ipsa scientia quam
memoria tenet nascatur verbum [illegible]
formata [illegible] cognitio de re quam
scimus verbum est quod in corde dicimus
quod nec grecum est nec latinum [illegible]
[illegible] alterius Et cum [illegible]
[illegible] corporis sui et [illegible] testimonio
aliorum percepta sit sit aug thesauro memorie
[illegible] tenet [illegible] gignitur verbum
quod [illegible] scimus [illegible] formatur
[illegible] originem [illegible] capit verbum
[illegible] actu iudicatio [illegible] habitu [illegible]
[illegible] sive credentis sive creditis [illegible]
[illegible] testimonio aliorum [illegible] accipit [illegible]
[illegible] notitia complexa vera rei amate
de hoc dicit aug [illegible] de tri verbum amor
[illegible] sive creature sive creatoris [illegible]
Et [illegible] verbum [illegible]
[illegible] cum amore notitia [illegible]
~~[illegible]~~
[illegible] quod [illegible] verbum [illegible]
[illegible] verbum [illegible]
[illegible] Quinto [illegible]
sive sit [illegible] in [illegible]
sit [illegible] sive [illegible] hoc modo
[illegible] aug [illegible] de tri [illegible]
notificatur [illegible] adhibere [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] intelligitur [illegible] notitiam
est verbum [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] sit

Nota quinto quod verbum subiectum
ad propositum patet per capitulum unde
patet quod dicitur cum dicto manifestatur
intellectus dicentis. Et ideo dicit quod similiter
verbum mentis dicentis. Hoc modo tamen
pater et filius et spiritus sanctus dicunt verbum
id est intelligunt. Et ergo dicunt verbo
modo ut ratio dicendi id est intelligendi
vel cognoscendi. quod verbum non est
[illegible] ratio aut principium in cognoscendo rei
sed essentia. Et ideo pater et filius spiritus sanctus
dicunt verbo ut in quo. quod ut Augustinus
xv de trinitate ait. Unicuique persona divina
in alia cognoscit. Unde tres persone
dicunt id est intelligunt verbo. hoc est actu
intellectuali. Ita quod hec verbum supponit
pro actu intelligendi. Sic per suus appropriato
[illegible] non sunt convenientes. Unde isto
accipiendo verbum. Et dicitur accipiendo sic
essentialiter intelligenda sunt dicta sanctorum
dicentium quod pater et filius et spiritus sanctus dicunt
verbo. Vel quod dicunt verbum. Vel quod per
se ipsum dicit quod ait Augustinus. Aliquo modo
quod addit super hoc processionem et distinctionem
personalem et dicitur. Et dicitur non convenit
nisi procedere verbum esse non quod nisi
filio. Et isto modo dicitur accipi personaliter
[illegible] et quidem. Solutio. Hoc modo verbum
procedit. Pater dicit verbum sed non
procedit. Pater dicit verbo in ablativo. Licet

bum in dato .i. generat verbo per
quacumque essentiam quam habet / hoc mo
do procedit personaliter et filius dicit verbo
.i. gignit ¶ Tertio est verbum fi
~~guratum secundum hos duos respectus ad crea~~
~~turas sicut significat personam et noti~~
essentiam per verbo proprie semper dicitur
verbo creato et quale quod creaturas
ipse dicere potest et sic proprie verbum
non est de nobis nec in deo sed est crea
tum respectu ut tota curia dicit verbum
.i. producit creaturam hoc enim modo dicit
quod pater se cognoscere [illegible] et ipse
creaturam declarare [illegible] creaturas
verbum creatum et quale
Nota quod uti libro magistri super
primo sententiarum d. xxvii [illegible]
doctores solum dicere dicitur ad filium
dicunt duobus modis et est cogitando
vel videndo se intueri sed bene differt
dicere ab intuere se et cognoscere se
intelligere enim se non dicit nisi quemquam
intellectum super se cognoscere se est
notitiam sui apud se tenere vel habere
dicere autem se est manifestari se per aliquid
procedens ab ipso quod est filius sibi intelligenti
se. Unde verbum non manifestat non
acceptum. Sic est deus pater manifestat
se per verbum quod est filius dei qui est splendor et
imago patris manifestatur per creaturas
in sunt quasi voces manifestantes divi
nitatem et complures sui verbi divini
quo tamquam vera arte deus disponit omnes
creaturas

Conclusio pater eodem verbo dicit se et creaturam. patet sancti Augustini super Genesim ad litteram capitulo dixit et facta sunt. i. verbum genuit in quo erat ut fieret creatura sed verbum genuit semper ergo illud est verbum quo pater dicit semper et quo dicit creaturam. Et Anselmus dicit pater dicendo se dicit omnem creaturam sed prius filio dicit se qui solus verbum dicit. ergo eodem verbo dicit se et creaturam. Item verbum est representativum omnis quod actu intelligit. sed deus prius uno actu intelligit et eodem actu se et creaturam intelligit ergo prius uno et eodem verbo se et omnia alia intelligit et dicit. hoc est Augustinus de trinitate ubi dicit verbum dei representativum aliquale sed verbum non perfectum quod nihil aliud est quam accepto actualiter notitie sed quod primum actu considerando capimus. hoc verbum perfectum est. et hoc est quod verbo significamus et representamus hoc deus quidquid scit uno actu intelligit. Et solo in mente divina verbum verbo esse in deo est nisi unum verbum. hoc quod habet possumus actu sed de uno intelligibili in aliud. Et solo in nobis non solum est unum verbum mentale sed plura quorum ultimum adequat

Preterea quia [illegible] est de scientia dei sic est
de verbo divino. sed deus una scientia
scit se et omnia alia a se. ergo et uno
verbo dicit se et omnia alia a se. Hoc
[illegible] aug. xv de tri. qui dicit nec ver
bum dei esset perfectum si aliquid minus
esset in eius verbo. sed in eius scientia.
Hoc est scientia dei est qua deus suam
contemplatur essentiam et universam
creaturam. quia est in deo unica et sim
plicissima licet pluribus nominetur modis
ut vide in primo dist. 37. Sapientia
vel scientia dei cum sit una et simplex
[illegible] varios rerum status aliquando
[illegible] plura ac diversa sortiatur
nomina. Et aug. i. de tri. Sapientia est ipsa
sapientia et ipsa sed quod essentia que
una est et simplicissima quia in illa
unitate non est aliud sapere quam esse. Et
dio. de di. no. ca. vii. Divina autem
sapientia cognoscendo se cognoscit
omnia alia a se.

Arguitur in creaturis nihil est
varium et instabilius verbo. sed nihil tale
sit esse in deo. ergo nec verbum sit esse
in deo. [illegible]
[illegible] verbum est [illegible] hoc
[illegible] verbum [illegible] intelligibile [illegible]
[illegible] intellectu et imaginabile [illegible]
[illegible] sensibile quod est
[illegible] vocis [illegible]
[illegible] naturales [illegible] et verbum

[illegible]

2º [illegible]

[illegible]

quod est in corde [illegible] et verbum [illegible]

quod est angelorum [illegible] verbum [illegible]

[illegible] hominum [illegible]

[illegible] verbum [illegible] habet [illegible]

[illegible] et [illegible]

verbum [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]

et [illegible] verbum [illegible]

[illegible] verbum [illegible]

[illegible] verbum [illegible] aliquas [illegible]

[illegible] et quo ad illas [illegible]

[illegible] verbum [illegible]

verbum [illegible] et

[illegible] verbi [illegible]

[illegible] vel

verbum [illegible] sed [illegible] verbum [illegible]

[illegible] verbum [illegible]

[illegible] et [illegible] verbum [illegible]

[illegible] in deo

[illegible] verbum [illegible] videtur esse [illegible]

[illegible] in monologion

[illegible] deus [illegible] non [illegible]

[illegible] quo dicere

[illegible] de verbo quo

[illegible]

aliqua [illegible]

[illegible] verbum

[illegible] ad hoc [illegible]

[illegible]

[illegible] verbum [illegible]

sed in verbo [illegible]

[illegible]

Ad [illegible] verbum [illegible] verbum [illegible] est

[illegible] non [illegible] verbum [illegible] verbum

[illegible] deus [illegible] non

[illegible] vel aliquo [illegible]

aeternum ij in solucione argumenti | quod pater
intelligat a filio | vel intelligat in filio
sicut in obiecto | vel sic | quia cognoscendo | quod
hoc ponit filium habere aliquam rationem
prioris ad patrem | unde filius non est ratio
cognoscendi ipsi patri | sed essentia
unde non intellecta [illegible] [illegible]
[illegible] tamen quia de filio [illegible] pater esset [illegible]
[illegible] | sicut [illegible] | intelligendo
[illegible] est | quod pater [illegible] in filio
[illegible] et alia [illegible] videt filium
et seipsum | [illegible]
esse [illegible]
[illegible] et omnia [illegible]
videt in [illegible] in [illegible]
seipso videat | [illegible] posse videre [illegible]
[illegible] imagine sua | [illegible]
videat | ita et pater [illegible] seipsum videt
in se | et omnia alia | [illegible] omnia sicut videre
in filio et seipsum | [illegible] et seipsum in natura
videre sicut [illegible] creatura re
[illegible] [illegible]

Ar. 2 pater non eodem verbo dicit se et
creaturam | probat | quia dicere soli patri
convenit | sicut augustinus vij de trinitate
Sed dicere creaturam toti trinitati convenit
[illegible] de [illegible] ergo [illegible]
[illegible] eodem verbo dicit se et creaturam [illegible]
[illegible] capiendo dicere [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] soli patri
convenit | [illegible] | [illegible] verbum
Sed capiendo dicere [illegible] | ut [illegible]
creare | facere | vel mandare [illegible] convenit toti
trinitati

creare [illegible] [illegible] pertinet ad creaturam toti trinitati convenit

Ar[gumentum]. Creatura procedit a deo per modum
voluntatis filius autem qui est verbum quod
procedit et semper procedit a deo per modum
nature ergo non est idem verbum. Item pater
dicit semper et quod dicit creaturam. Item
[illegible] in libro de [illegible] omnibus
creaturis [illegible] dei voluntas attribuit
filio autem naturam dedit [illegible]
[illegible] aliud est verbum [illegible] verbo
[illegible] verbo [illegible] significat
[illegible] est verbum [illegible] unde
[illegible] creaturam procedit a deo
per modum voluntatis verbum autem quod [illegible]
creatura per modum [illegible]

Utrum filiacio sive filiatio de
[illegible] a patre [illegible]
[illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible] a philosophis in greco [illegible]
amor in latino [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et a
[illegible] [illegible] in divinis
filio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pater
amor [illegible]
et filius [illegible] Ad hoc autem ut
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ignis
[illegible] ignis [illegible]
filius ignis [illegible] non est [illegible]
[illegible] procedit a [illegible]

nis est ibi racio filiacionis Ipso artifici-
atum procedit ab artifice vivente sed ab
homine non tamen dicitur eius filius Secunda causa
si et quare s. recta via procedit a non vi-
vente [struck through] puta a ...
vel mixto generatur a solo non dicitur solo
filius unde requiritur ad filiacionem quod sit
viventis a vivente Ista quod tamen generans
et generatum sit viventes utrumque Alioqui
tibi non diceretur filiatio Secunda quando
generans et generatum fuerit ad invicem
vivencia in specie Ita quod ibi sit processus
secundum similitudinem nature ... specie ...
ita generat prodeunt ... Ideo homo in homo
dicitur ... illius filius homo ...
ibi est processus viventis a vivente ...
tamen similitudine speciei Tercia quando
quod ibi processus sit per modum nature et non
per modum ... voluntatis Et ideo
Ideo amor non dicitur filius licet ... ago
procedit Tercia si videos ...
... producat in ... nature ...
tamen quod illa productio non sit nisi nature
per modum voluntatis Ideo spiritus non dicitur filius
dei patris Quartum ad propositum ... quod
deus est intellectualis nature Ut alias ...
ta ... suppositum ...
sufficiam Ideo in deo ponitur vere ...
... que ... invenitur racio filiacionis
... condiciones tres ... Item in
deo verbum procedit sicut vivens a viven-
te cum deus sit non solum vivens immo est
vita per essenciam Item quod procedit causa

p in racionem similitudinis / est cum ibi p[er]
fecta similitudo verbi ad patrem quod est
verbum medium et non [illegible] / primo in
similitudine naturali quod vincta non est in
modo in patre et filio / licet sit distincta
personaliter / et hoc est maior [illegible]
Secundo est ibi processio per modum nacionis
sicut modum generacionis / applicat verbum in
divinis et filius / idem sit per omnem modum
ipse quod Augustinus in de tri. dicit / verbum
solus filius accipit / et eo dicitur filius
[illegible] verbum quo filius / tertio quod filius
vere et perfectissime est in divinis

Nota 2o [illegible] sup primo
dist. [illegible] art. [illegible] filius
dei duobus modis procedit a patre
primo [illegible] per modum intellectus / et
sic proprie [illegible] est verbum / et ita est
verbum [illegible] et hoc est [illegible]
2o procedit per modum nacionis / hoc est [illegible]
generacionem naturalem ut filius / applicat
[illegible] dist. [illegible] / ista tria
filius verbum et imago [illegible] habet
persona in divinis / sed differenter et [illegible]
[illegible] / filius dicitur per similitudinem
[illegible] ut naturaliter [illegible]
[illegible] generacionem / verbum vero dicit
[illegible] similitudinem ut intellectualem / sed
[illegible] verbum
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] vel declarandum / verbum
declarationem [illegible] est verbum
[illegible] imago dicit representacionem [illegible]

solitudines in communi ut alias compa-
racionem permutacionem conformabilitatem
Et ideo filius et verbum sunt realiter
eadem persona, tamen sub alia racione dicitur
verbum, et sub alia racione dicitur filius
et sub alia racione imago utrumque
Nota 2o quid sit filiacio. Dicitur
c. 7. l. ... sunt autem filiacio
capitur tribus modis. Primo ut filiacio. Et
isto modo dicitur quod non constituit personam
in divinis, sed est communicabilis creature
secundum racionem formalem, sed de se licet
hoc est non communicabilis. Secundo sumitur
capitur filiacio ut divina, et isto modo
est constitutiva persone, quia sic ut divina confert
constitutiva respectus quod omne divinum
constituit licet consequencia sunt com-
municabilia, puta sapiencia, bonitas, et cetera
solitudo [illegible] quod est communicabile inclusive
sed quod aliquid quod est de se communicabile
daret esse incommunicabile constituendo
personam. Tercio sumitur filiacio ...
hoc licet licet ipsa sit incommunicabilis, tamen
sub ista racione non constituit. Item
[illegible] constituendo. [illegible]
essencia divina [illegible] licet tamen non
constituit [illegible] licet in [illegible] non
stet communicabilitas ad plura individua
stat tamen communicabilitas ad plura supposita
Hic ponitur comparacionem activam esse de
[illegible] ponit ea communia scilicet patri et
filio [illegible] communicabilitas non repugnat
racione formali [illegible] repugnat racione formali

Duo dicuntur

Fran. Mayro.

filiacio est
[illegible] habitu-
do alicuius
producti natura
[illegible] pro
[illegible] in
[illegible]
vel [illegible]

Recto pt accipi filiacio sm racoz for-
malem sperfecta / q nobis e ignota
Cum sm illa racom gstituit / et e incom
tabilis spendes no pt esse nisi vnica
filiacio in diuinis / qz racio intrinseca
filiacois / et sperfecta e incopabilis
Dubitatur cum in diuinis e vnica / qz a
equata noticia / et semp stans / vn
no e pri in in diuinis / sufficit filiacio
..... / ergo licz ....ta alia est
possibilis / ..... filius dei dicit vni
genitus Ioan. p° / vidimus gloriam eius
gloriam qs vnigeniti a patre et / alia oes
racoz ad .. aliqui assignat .....
filius alicui diuinis no e equalis / qz in
..... totam vim .. e exhaurit
..... filius ....
ideo no .. plures filios ....
Nota quartodecimo cautam .....
.. 7. 3 .. Arti. q .. 9 6 . q ..
actiua distingunt realiter relatie p
sona filii a .... / qz .... dicta
distinguunt realiter / et .... passiua
sunt reales relaciones / realiter oppite
..... relaciones originis de quarum
racione est distinctio realis / et ....
oppositio gsurgit / Et p hoc dicitur actiua
spiracio distinguunt psonaliter / qz
distinguunt psona a psona vnde ....
oportet qd relacio distinguunt psonam
esse psonalitatem / Aut dic intrinseca

roe personalitatis. Cum enim distinguere
personam sit facere formaliter personam distinctam ab alia
persona, hoc potest contingere dupliciter. Uno modo
quod faciat utramque scilicet personam et distinctam
eius. Alio modo quod faciat alteram tantum scilicet di-
stinctam in persona. Sicut dicimus quod duplex
contingit facere domum albam scilicet vel fa-
ciendo utramque vel ingerendo unum alteri.
Item refert ad propositum facere effective
vel formaliter. Sed igitur distinguunt
personaliter proprietates. Oportet esse de ratione
personali. Non autem quod distinguunt personas
[illegible] sed sufficit quod sit [illegible] persone rela-
tiva [illegible] solo relationis ori-
ginis quia est [illegible] sunt tales
et distinctiva sunt ipsius persone. Illa
vero [illegible] adveniente. Tamen di-
stinguunt a suo opposito [illegible] non constituunt.
Unde [illegible] personalitas sic describitur:
est entitas incommunicabilis constituens
personam in esse personali et distinguens
ipsam positive ab alia per oppositam
oppositionem relativam. Nota quinto quod dicitur
[illegible] in littera quod [illegible] personales
[illegible] in divinis ad distinguendum per-
sonas. Sicut se habent in rebus naturalibus
formae [illegible] ad distinguendum
[illegible] [illegible] a creaturis
exempla ad deum [illegible] non omnino
similia sunt. In rebus autem naturalibus
aliquid distinguitur per formam suam
ab alio [illegible] [illegible]
oppositam formaliter ad formam. Et hoc modo

distinguntur ... realiter ab
omnibus ... quae ...
formas oppositas ...
... opposita ...
distinguuntur ... forma ab omnibus aliis
... distinguitur
... sua forma ... habet
et non habet ... distinguuntur
ab omnibus ... forma illam
... sua forma ...
distinguitur non solum ab aliis generibus
... ad ... animalium et plantarum

Conclusio 3a filius ...
sua ... distinguitur a patre
... personae divinae ...
... et distinguitur ...
personales relationes oppositas ...
... filius et ...
relationes ... personalis ...
... filius ... a patre ...
... personales ...
... personae divinae ... et
distinguitur ... personales re-
... in
ultimo Salvator ... personas
divinas ... relationes dicens Euntes
docete omnes gentes baptizantes
eos in nomine patris et filii et spiritus sancti et
... nihil aliud
est persona divina ... esse divinum
... ad ...

et persona humana nihil aliud quam [illegible]
huius humanitatem esse [illegible] inmensurabili
hoc est alloquendo de [illegible] quia dicit Quia
[illegible] et paternitas pater
est unus ab aliis distinctus. Quia est
filius est unus per filiationem ab aliis
distinctus. Et hec due proprietates
formaliter opponuntur relative. Et sunt
proprietates relative quia per filiationem filius
refertur ad patrem et per paternitatem
pater ad filium

Conclusio 2a. Filius non distinguitur
[illegible] a spiritu sancto quia [illegible] hoc [illegible]
de [illegible] dicit [illegible] sola relatio in divinis multi-
plicat trinitatem. Et Anselmus dicit in libro de
processione spiritus sancti quia ibi solum distinguuntur
persone divine ubi occurrit relationis oppo-
sitio. Sed filius non opponitur relative spiritui sancto
filiatione [illegible] ergo filius non di-
stinguitur filiatione a spiritu sancto sed solum
a patre [illegible] relationes ad invicem
distinguuntur illa realiter ad invicem
referuntur. Sed filius et spiritus sanctus non refe-
runtur ad invicem filiatione ergo non di-
stinguuntur filiatione. Maior patet quia [illegible]
[illegible] relatio [illegible] ea refertur [illegible]
ea distinguitur quia distinguere est quid [illegible]
et absolutum referre autem proprie convenit
[illegible] hoc [illegible] spiritu sancto [illegible]
hoc [illegible] est [illegible]

Arguitur: Filius sua filiatione non
r.

distinguuntur a pa(tr)e / quod sit magis
per personas divinas constituendas in esse per respectus
relationis / sed hoc non probat / quia
non sunt non sit forma quo [illegible] / sed forma
est forma ut p(atet) p(er) damasc(enum) li. iij. ca. v.
/ quod dicitur / quod forma sit de ypostasibus
et personis / ymaginem est forma
quomodo constituuntur in esse per relationem
/ qui dividitur cum forma [illegible]
ergo / quod refert dicere relationem simpliciter
et relationem divinam / ita est relatio
sive se non habeat / quod sit forma / et hoc
sed relatio divina / quia relatio divina est
ipsa divina essentia vel [illegible] per formam
qua dicitur persona divina est forma / quia est constitu-
tiva divinarum suppositorum dicitur quod relationem
est inconveniens talem ypostasim per
relationem in esse constitui
Ad secundum sed magis de esse non con-
stituitur in esse / quia quod sed minus de esse
sed relatio sed minus de esse / ut quod
uni inesse ypostasis divina sed magis
de esse / cum sit de esse / ergo per relationem non
constituitur in esse [illegible] quia relatio divina
non sed minus de esse / cum sit ipsa divina
essentia vel [illegible] quia relatio in [illegible]
creaturis non sit per se subsistentibus / in
divinis autem sit / et ideo licet in creaturis
dicatur habere minus de esse / non oppositum
hoc veritatem in divinis quia in divinis
relatio summam habet entitatem secundum divinam

Ad 2m [illegible] illo persona filii distinguitur a patre [illegible] licet sit persona quia hoc licet a filiatione ergo filiatione distinguitur a patre Ad 3m eadem est differentia et dimensione [illegible] ab alia [illegible] [illegible] convenit [illegible] Et e contra persona [illegible] [illegible] in tali esse constituit in quali esse distinguit [illegible] albedo distinguit qualitate album a nigro dat esse qualitatis Et si distinguitur [illegible] dat esse [illegible] ergo distinguit personaliter dat esse personale [illegible] persona [illegible] filiatio est [illegible] personalis [illegible] constitutivo persona [illegible] dist. xxxiii ubi allegat [illegible] dicentem [illegible] [illegible] hypostasim in personam in trinitate [illegible] de [illegible] personali [illegible] [illegible] distinguitur personaliter a patre per filiationem qua constituitur in esse personali illo distinctionis [illegible] habere et non habere eandem formam [illegible] illo distinctionis [illegible] forme eadem forma [illegible] Id ergo aliquid constituitur in essentia [illegible] Et [illegible] distinctione distinguitur a quocumque distinguitur personaliter [illegible] constituitur in esse persone [illegible] Et [illegible] non distinguitur a [illegible] Sed persona [illegible] [illegible] esse [illegible] esse [illegible] [illegible] personaliter distinguitur et in esse [illegible]

constituunt in divinis sicut secundum aliam rationem con-
stituunt et secundum aliam distinguunt unde e-
adem relatio est filiatio et spiratio sed ut
filiatio constituit filium in esse personali
ut autem spiratio convenit eidem cum a proposito
Ad 2m Sicut due qualitates constituunt
duo qualia ita duo personalia duas per-
sonas ergo filius non distinguitur alia
personalitate a patre et alia a spiritu sancto
sed eadem et pari non spirare a spiritu sancto
dicendum quod una simplex persona sit per aliqua
distinguitur quam sub unitate rei et duo rationes
sine unitate et due relationes hec
sunt in patre vel filio ponimus duas per-
sonalitates ut supponit arguens sed duas
relationes quarum altera non est personalis
Considerandum quod dicit Q. volunt et dicit
quod filius in divinis non distinguitur a
spiritu sancto filiatione sed per communem spirationem activam
que opponitur spirationi passive Scotus
vero dicit quod filius distinguitur a spiritu sancto fili-
atione relatione filius constituitur in esse per-
sonali filiatione ergo distinctio distinguitur per-
sonaliter a spiritu sancto filiatione Item quoniam
est prius constituendi est prius cognoscendi
et distinguendi quam non tamen dicendum quod per
se prius est prius constitutum et distinctum
quamvis sit de simplici constituto quod absoluto
vel respectivo et per hoc verum est in absolutis
in relationibus vero sub
distinguendum est de duo distinctionis per
relativa vel quarum una alia sunt disparata
sicut opposita sicut contraria sicut contradictoria

Et dicendum quod de distinctione relationis
loquendo [illegible] et absolute [illegible]
constituuntur aliqua in esse relativo non est
distinctum illarum distinctione relationis nisi
a correlativo per oppositionem relationis nam
a [illegible] [illegible] distinguuntur quod omnes
alio duplici cum ille non est nisi ad
dimidium non distinguuntur [illegible] relatione
nisi a dimidio a triplo [illegible] et quadruplo
et reliquis [illegible] distinguuntur quod
duplicitate [illegible] et hoc cum non
relatione [illegible] de se. Et quia in divinis persona
et formalis relatio non est distinctio per-
sonalis neque realis nisi sit relatio
et oppositio de se [illegible] ista et ista [illegible] distin-
guuntur realiter [illegible] personaliter [illegible]
filiatione quia ista et ista [illegible] filiatione dis-
tinguuntur relatione [illegible] [illegible]
ista sit vera [illegible] filiatione [illegible]
[illegible] non possunt ad [illegible]
distinctionem [illegible] et ista [illegible] a de-
[illegible] ad distinctionem relationum [illegible]
non [illegible] filiatione [illegible]
[illegible] distinctione relationis
Et ideo respondet [illegible]
Utrum sit unum corpus [illegible]
assumptum et [illegible]
[illegible]
[illegible] nota [illegible]
[illegible]
[illegible]

Carnanorum | qui ponebant cristum
animam non habuisse | sed verbum fuisse
corpori loco anime | pro eo posuit | quod ver-
bum separatum est in morte a corpore | sic
manifeste patet | in quodam sermone arria-
norum | contra quos disputat augustinus Alia
vero heresis galli[illegible] | quod fuit in scripta
synodo damnata | qui ponebant huma-
nam compositam ex divinitate et humanitate
posuit illam naturam simpliciter incorruptibilem
Et ita posuerunt corpus cristi simpliciter
incorruptibile non solum corruptione putrefactionis
quod fidei catholice contradicit secundum quod patet per fi-
lios domini secundum suam inde corruptionem | Sed
est corruptio que pertinet ad corruptionem
mortis | quod est impium ut dicit damascenus li-
bro 3 ca. 28. dicentes | qui hoc dicunt
salutis misterium faciunt | hoc est veram
salutem fictam | confitentur quod per hoc dicunt
hoc est deum fictum per quod tradiderunt
a mortuis salvatorem nostrum deum
vere non resurrexisse | Que ergo ad
excludendam primam heresim oportet nos
ponere perdurare unitate et in supposito in corpore
cristi appenso cruci | et posito in sepulcro
Ad excludendum vero secundam heresim | oportet
nos ponere veram eius mortem [illegible]
[illegible] unitatis est ac quasi
vera Ideo ponitur ista
Conclusio | Idem numero est corpus
cristi appensum cruci | et iacens in sepulcro
Patet ista ratio per athanasium in epistola ad

Epitetum. Cum eius corpore et potatore et
manducante et laborante et in ligno
affixo. Erat impassibile et incorporeum
verbum dei. hoc erat in sepulcro posi-
tum sed corpus cristi vivum fuit et
crucifixum et ligno affixum. Corpus autem
cristi mortuum fuit positum in sepulcro
ergo hoc idem corpus quod fuit vivum fuit et
mortuum. Preterea dicunt quod fuit unum
et idem suppositum vel ypostasis fuit vivum
et idem mortuum sed corpus [illegible] iacens in sepulcro
et appensum [illegible] vivum et idem suppositum
vel ypostasis ergo est idem mortuum. Hoc [illegible]
ypostasis verbi dei nunquam separata est ab
eius corpore iuxta illud damascenus [illegible]
[illegible] cristi mortuus est [illegible]
Et sita eius anima ab incarnato divisa
est corpore sed deitas inseparabilis permansit
ab anima et corpore. Corpus cristi cum et anima
[illegible] in verbi ypostasi ha-
buerunt existentiam et in morte a se invicem
divisa singula eorum [illegible] Una ypostasis
sunt verbi. Habemus [illegible] una ypostasis
verbi et anime et corporis [illegible] ypostasim
Arguitur. Anselmus [illegible] dicit [illegible]
dicit iste dicit [illegible] sed corporis cristi vivum
et mortuum [illegible] hoc est [illegible] appensum et
iacentem in sepulcro fuit diversum suppositum
quod vivum et mortuum dicit ille. Ergo dicit
[illegible] est non dicit [illegible] aut corpore
mortuum [illegible] Et [illegible] de anima et
[illegible] quod idem [illegible] aliquid dicit

corpus Christi fuisse idem vivum et mortuum [illegible] si [illegible] [illegible] de [illegible] dupliciter [illegible] [illegible] absolute et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] addito [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] mortuum et vivum [illegible] [illegible] aliquid esse [illegible] non [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] supposito idem corpus [illegible] [illegible] [illegible] supposito idem [illegible] non vivum et mortuum fuit [illegible] [illegible] et mortuum [illegible] [illegible] [illegible] totaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit corpus Christi vivum et mortuum non fuit simpliciter idem [illegible] non quia non fuit totaliter idem [illegible] vita [illegible] de [illegible] corpus [illegible] esse [illegible] esse [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] corpus [illegible] [illegible] esse [illegible] non totaliter idem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

45

simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter [illegible] identitate [illegible]

[illegible] mors [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] non esse corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] mors [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supposito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mors [illegible] vita [illegible] [illegible]

vtr(um) deus semper faciet
nouam graciam.
Nota p(ro) d(ecisione) ordi(n)e(m) allego(rum). de alt(er)a
gra(cia) s(umi)t(ur) i(n) multis modis p(ri)mo
dicit(ur) gra(cia) donu(m) dei increatu(m) q(uo)d
gratis nobis datur i(d est) ip(s)e sp(irit)us s(anc)tus
gracie donus de quo p(ro)pt(er) h(oc) intelligi(tur) id
appl(ostoli) i corinth(ios) xv gra(cia) dei i(n)
me vacua non fuit Sc(d)o gra(cia) dicit(ur)
donu(m) in nobis creatu(m) s(ed) [illegible] ad
ymaginem dei [illegible] hec e(st) que [illegible]
de qua p(otes)t intellig(i) illud appl(ostoli) gra(cia) dei
semp(er) i(n) me manet Non e(ni)m p(otes)t hec
tolli [illegible] Tercio dicit(ur) gra(cia)
donu(m) [illegible] a deo faciens [illegible]
deo gratu(m) [illegible] opa [illegible] meritoria
de qua dicit(ur) ad ro(manos) vi gra(cia) dei vita
eterna [illegible] habet(ur) Quarto dicit(ur) gra(cia)
p(ri)mus effectus gr(aci)e [illegible] per [illegible]
i(d est) remissio pecc(at)or(um) [illegible] i(n) p(ri)o
ep(isto)la(m) pauli [illegible] Gra(cia)
et pax a deo patre [illegible] glo(sa) i(d est) re
missio pecc(at)or(um) et reconciliacio ad de(um)
Quinto dicit(ur) gra(cia) [illegible] habitus vir
tutis in quo manifestatur gra(cia) i(d est) fides
ad hebreos ult(imo) optimu(m) e(st) gra(cia) stabi
lire cor glo(sa) i(d est) ut habeamus fide(m) per
fectam Sexto dicit(ur) donu(m) [illegible] gratis
que [illegible] dignitatis ut sacerdocio [illegible] ad
thimo(theum) iiii noli negligere gratia(m)
que in te e(st) que est tibi data p(er) manus

Inposterum p[er]fluit[ur]i. gr[ati]am s[ive] gl[ori]e
Quarto d[icitu]r gr[ati]a gr[ati]e sign[um] scire gr[ati]as
datas ut p[ro]phetia / op[er]a mi[r]ac[u]lor[um] / Et
h[uius]mo[d]i. Unde p[rim]a ad corinth. xii. / divisiones
gr[ati]ar[um] s[un]t i[de]m v[er]o sp[iritu]s etc. Illa e[ni]m op[er]a
s[un]t signa q[uo]d q[ui] talia fac[it] gr[ati]a[m] h[abe]t i[n] p[rese]nti
p[ro]p[ri]e signu[m] ponit[ur] etc. Octavo d[icitu]r
gr[ati]a q[ua] p[er]ficit donu[m] alt[er]i co[mmun]icat / Nam
i[n] o[mn]ib[us] / sunt q[uae]da[m] ut divicie / s[i]c
sp[irit]uale ut s[cien]cia. Et de hac d[icitu]r i p[etri]
iiii. unusquisq[ue] sic[ut] accepit gr[ati]am
in alterutru[m] illam ad ministrantes sicut
boni dispensatores multiformis gr[ati]e
dei. Nono d[icitu]r gr[ati]a vita et[er]na q[ui]a est
magne gr[ati]e dat[ur] / iuxta i[llu]d io. i.
de plenitudine eius nos omnes
accepimus gr[ati]am p[ro] gr[ati]a. glo. i[d est] gr[ati]am
glorificacio[n]is p[ro] gr[ati]a s[an]ctificacio[n]is. Et
Zacha. q[ua]rto / Exequabit gr[ati]am gr[ati]e.
Decimo gr[ati]a d[icitu]r q[uo]d eius modalis
specie a p[ro]p[ri]o d[icitu]r gr[ati]tudo s[ive] de be-
neficio reco[m]pensacio / Ap[osto]lus i[n] o[mn]ib[us]
gr[ati]as agite. Undecimo gr[ati]a d[icitu]r
benivolencia alicui[us] ad alteru[m]. Unde
in genesi q[uo]d ioseph invenit gr[ati]am cora[m]
d[omi]no suo. Et postea cora[m] principe car-
ceris. Ad gr[ati]a[m] ista[m] p[er]t[inet] adaptari illud
ii. ad corinth. vi. / hortamur vos
ne in vacuu[m] gr[ati]am dei recipiatis. De
hac est d[icitu]r ester ii. q[uo]d invenit
gr[ati]am cora[m] domino i[d est] benivolenciam.

In vacuum gr[ati]am recipit qui post susceptam gr[ati]am non
se gerat in bonis. Gr[ati]a enim datur ad bene viuend[um]

Nota 2o quod gratia est duplex quedam est
gratia gratis data et est donum quod datur ad
perfectionem alicuius persone ad profectum tamquam
circa ut caritatis et ad utilitatem omnium
Et istud dividitur in novem genera ut ponit
apostolus i corinth. xii ubi facit divisionem
gratiarum sunt et idem deus qui datur
eorum alii datur per spiritum sermo sapientie
alii sermo scientie secundum eundem spiritum etc. Et
hec gratie non sunt in anima per modum habitus
sive sed per modum passionis transeuntis ha
billi qui sunt veri prophete non habent con
tinue prophetiam sentire ut prophetent
ad placitum suum sed quando spiritus tangit
corda eorum unde et elyseus dixit de
sunamite [illegible] iiii regum 4o anima eius
in amaritudine est. Et dominus clamat a ma
lis qui faciunt miracula non est semper
ea facere ad libitum sed quando deus dat
eis istam virtutem unde subtrahit ista
gratia gratis data sine culpa habentis.
Gratia autem gratum faciens est caritas que facit
hominem acceptum deo. Et hec est solum pro
utilitate persone cui est data. Et secundum
d. Thomam gratia sic [illegible] est quedam donum ha
bituale in anima vel quedam influxionem sive
radius a divina luce infusus in anima ad suam
utilitatem quod quidem semper manet in anima
faciens eam deo gratam et opera eius
bona meritoria. Unde semper permanet
nisi quis se ea privet. Hoc autem accidit
per quodlibet mortale peccatum cum aliquis aliquid
facit.

Gratia est forma a deo nobis data gratis sine
meritis gratum faciens habentem et opus eius bonum
reddens dignum vita eterna

cor spectat quo toto amittit graciam
hec est in cuius potestate sit reparare [?] ut
deus sua misericordia cum ipse respondet [?]
quod facere solet revertendo peccatorem
ad penitenciam Alterat deus magis
aufert hoc graciam Ro. v. superfecit [?]
gratis gracia ipius [?] Alis et deus
numquam aufert hanc graciam sine culpa sua
Nota 3a causa quia gracia potest destrui in hoc
[?] modo sicut et aliud accidens quod potest [?]
subiecti sicut scilicet subiectum et in accidens hic de-
struitur Sic et gracia destruitur ad destru-
ctionem anime non secundum esse naturale in quantum
est ens [?] cum ... corporea sed secundum esse
spirituale et divinum inquantum recedit a
bono quod est eius corpus Tercio sic causa
sicut aliquid accidens causatur ab aliqua
causa destructa illa causa destruitur
sicut lux ad destructionem corporis
luminosi Sic et gracia destruitur non per
causam que est deus destructiva sed per hoc
causat et infundit graciam in hominem quod caret
eo quod homo prohibet per sua peccata Sic quod
sol non illuminat domum non est hoc ex parte
solis sed hominis claudentis domum et pro-
hibentis lucem Quarto [?] ... obiecti sicut fra-
ternitas destruitur mortuo filio qui est
obiectum fraternitatis Sic et gracia destruitur in quantum
homo avertit se ab obiecto gracie quod est deus
et convertit se ad creaturam illam preponendo
deo in amore De quibus Ecclesiastici x [?] ...
quasi [?] ... matre super me non est me
Signum ... per ... ut calor p

et singulis temporibus [illegible] sic quia [illegible]
[illegible] multas compellit [illegible] 24 [illegible]
superhabundauit iniquitas refrigescet
caritas multorum. Nota Ecce [illegible] actu
est duo [illegible] in ista [illegible]
Et actio [illegible] cum motu Et talis actio
semper est in aliqua innovacione [illegible] semper
in motu aliquid fit et aliquid desinit
esse [illegible] accidit [illegible] Et [illegible]
dictum [illegible] Et ideo dicit [illegible] 8 phisicorum
[illegible] motu est [illegible]
Secunda est actio [illegible]
quietacionem forme [illegible]
[illegible]
Et [illegible] actio [illegible] conservacio
[illegible] de novo acquirit formam [illegible]
sed conservacio [illegible] nullam habet
motum admixtum sed simpliciter influxum
sue quietacionis Ita [illegible] nullam habet
innovacionem. Et hoc [illegible] gratia a
deo [illegible] Est ergo Conclusio [illegible] deus
non facit continue nova gratia sed con-
servat gratiam datam sine innovacione
[illegible] habet esse continue et deus [illegible]
[illegible] hoc deus [illegible]
producit sed solum conservat sed gratia habet
esse continuum et durabile ergo deus [illegible]
[illegible] producit in eadem hora sed conservat [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] deus non producit novam [illegible]
sed solum conservat et [illegible] de aliis
creaturis habentibus esse permanens [illegible]
[illegible] nobilissima creatura [illegible]
gratia est nobilissima creatura [illegible]

Cor(inthios) p(ri)m(am) [illegible] in operatione [illegible]
[illegible] audientiam mentibus a deo p(er) p(ro)ph(et)as [illegible]
[illegible] Cor(inthios) [illegible] noli [illegible]

Cor(inthios) 2m [illegible] non [illegible] ut [illegible]
a deo [illegible] q(ue) [illegible] non e(st) [illegible] 49
[illegible] fecit [illegible] esse mala [illegible]

Cor(inthios) 3m [illegible] non [illegible] alibi
arbitrio [illegible] illius [illegible] sua p(er)son(am)
[illegible] libera [illegible]

Cor(inthios) 4m [illegible] non [illegible] apostolo
[illegible] primo [illegible] non [illegible] esse [illegible]
[illegible] q(ua) habet posse [illegible]
[illegible] baptismali [illegible] ablut[illegible]
[illegible]

Cor(inthios) [illegible] sic [illegible] q(ui) [illegible]
in [illegible] anima [illegible] a deo [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] a [illegible] imago [illegible]
[illegible]

Corollarium primum in causa defectus pre[illegible]
[illegible] est mala voluntas creature que volu[illegible]
[illegible] avertit se a deo et [illegible] in [illegible] gratia [illegible]
[illegible] dimitteret ut gratia [illegible] non conservaret
Corollarium ultimum creature [illegible]
in nichilum [illegible] possit [illegible]
illud quod [illegible] in esse [illegible]
est et gratia ex nichilo creatur ergo [illegible]
in nichilum redigeretur

tolis creatae ergo cum actus est nobilissimus
esse ac durabilior et continue nobilior [illegible]
esse momentaneum. Et per quos gratia conser-
vatur vel non momentaneum. Et dico non
semper facit novam gratiam. Item nova
gratia fit in anima quo influxu continuo
in anima. Sed deus non semper influit
novum radium et habitum in anima. Ergo non
semper facit novam gratiam. Item ex parte
[illegible] gratiam [illegible] liberum [illegible]
non solum agit in anima causando in ea
aliquem habitum [illegible] gratiae vel virtutis
sed inclinando liberum arbitrium ad hoc
vel ad illud; non semper de novo influit sed
magis movet ad actum.
Arguitur quod deus semper facit novam gratiam
primo per [illegible] ad [illegible]
[illegible] infusionem gratiae illuminat [illegible]
[illegible] praesente lumine non [illegible]
sed facit [illegible] factum esset non fieret sed
[illegible] praesente absente lumine [illegible]
manet. Et dico praesente illuminatur ab-
sente autem continue tenebratur a quo non
[illegible] sed [illegible]
[illegible] sed sol [illegible] facit novum lumen in
aere. Ergo deus semper facit novam gratiam
in anima [illegible] semper fit in aere
[illegible] nullum obstaculum [illegible] non fit
[illegible] semper [illegible] solis illuminatur
[illegible] obstaculo [illegible]
solis [illegible] obstaculum [illegible] in
aere. Et a sole non dependet [illegible] lumen vel

reddunt altera die / sed iste aliud

Quia iste deus dat gratiam animae deus
animam operatur conservans eam / hoc ista
quod faciat semper nova gratia / et quod
singulis momentis conservet et infundat
sed quia eandem gratiam quam primo infudit
semper operatur in anima conservans eam

Unde etiam voluntas hominis mala avertit
se a deo / quod nec in ea gratia conservatur
nec in nichilum redigatur / sic quod
creatura aliqua nisi a deo conservaretur
tunc deperiret. Sed etiam mala voluntas
semper iniusta tenetur / ut in tali voluntate
[illegible] non conservetur gratia in nichilum
redigatur et [illegible] causa [illegible]
[illegible] et [illegible] causa est mala voluntas
creature [illegible] secundum doctores
[illegible] penitentia [illegible] tollit voluntatem
[illegible] a deo [illegible] ad iustificationem
[illegible] requiritur [illegible]
[illegible] deo [illegible] tenebra
corporalis [illegible] lumen corporale / sic [illegible]
tenebra [illegible] gratiam
[illegible]

De potestate absolutionem sacerdotis remittat culpam

Noto primo quod absolucio est duplex
Una pertinet ad forum penitenciale et
soli dei sacerdotes pertinet. Alia que non
pertinet ad forum contenciosum. Et hec pertinet
[illegible] diacono vel inferiori clerico vel
[illegible] laico non competit ut patet [illegible]

de officio iudicis ordinarii [illegible] post
ratione. Ista si quis absolutus a talibus [illegible]
tur prima absoluatur etiam a sacerdote [illegible] ad
racione maioris [illegible] sunt confessionis [illegible]
Et quae videtur [illegible] intelligendum [illegible]
sunt de peccatis non de cognicione. Et
hoc verum est si [illegible] ipso sacerdote
aut aliqua presentia habere non posset.
Si vero detineatur aliquo legittimo
impedimento. Alias a [illegible] est
est requirendus. Nota 20 [illegible]
sacramento penitentie. Aliquid est materia
et aliquid est forma. Materia sacramenti
penitentie est [illegible] actus [illegible]
intendis ut sunt confessio et contritio satis
factio. Forma vero est absolutio sacer
dotalis. Et licet penitentia habeat
tres partes scilicet contritionem confessionem et
satisfactionem [illegible]
[illegible] gratia [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] sola [illegible]
absolucio [illegible] in [illegible]
[illegible] ad hoc quod [illegible] absolucio [illegible]
dicatur baptismus scilicet quod fiat in aqua
elementari et quod fiat cum debita [illegible]
et sic de aliis. Sic in proposito videtur
dicendum quod sola absolucio sacerdotalis
sit sacramentum penitentie. Licet ad hoc quod absolucio
sacerdotalis sit et [illegible] sacramentum
penitentie multa requirantur [illegible]
[illegible]
[illegible] penitentia et absolucio [illegible]
[illegible] facta [illegible]

plures a sacerdote iurisdictionem habente
et in [illegible] institutae dicta. efficaciter
significans absolucionem eius a peccato
Dicitur quia absolucio vel absolucio
est sentencia diffinitiva absolutiva rei
et ligantis data a iudice competenti
scilicet sacerdote. Et sicud sacerdos iudi-
ciale confessor ligat et solvit
confitentem quod videbitur sibi videtur hoc
confitentis quia in foro penitencie non ab-
solvitur nisi confitens et penitens. vel pe-
nam tenetur in aliquo actu penitencie
scilicet puniendo intellectum per voluntatem in
considerando peccatum esse offensum summe
maiestatis a bonitatis divine quod est summe
etiam diligenda. Et puniendo voluntatem
eius per nolicionem et detestacionem. Secunda dicit
ad deum peccatores non penitentes quia si haberet
voluntatem perseverandi in peccato suo non
posset absolvi. Dicitur facta quia ergo quod
est hoc sacramentum penitencie esse aliquod
signum sensibile contingens quod fit ut [illegible]
dicat absolucionem a peccato. Et quia [illegible] est
illud sensibile signum esse a deo institutum
et sit efficax signum absolucionis eius
a peccato ut magis moveat et ducat
intellectum in certitudinem et affectum ad
promptitudinem [illegible]. Illud signum
sensibile quod est [illegible]. Et tale signum
instituit dominus [illegible] cum dixit
discipulis suis. Quorum remiseritis peccata
Et Iohannes xx. Quorum remiseritis
peccata remittuntur eis. Dicitur in debito
Gerson
patet quod nimia sit oblivio peccatorum quod debent utentes
confessione sacramentali. Et unde utens confessione sacramentali
[illegible] clamat quod debet ligari propter penam debet
ad tempus peccatorum delatorum non sit efficaciter applicatur
per [illegible] peccata sacramentaliter et [illegible] confessio

52

[illegible]
[illegible]
non ergo e forma in facto [illegible] tertia
absolutionis et remissionis tribuatur [illegible]
quod dicitur si ego te absolvo etc.

potentie prelati. Ista quod potendat eum absolvere a peccatis, aliter nil faciet; quod nulla sancta [illegible] instaurant, et sit intentio sive actualis vel habitualis saltem virtualis [illegible] et proferendi a sacerdote; quod a nullo [illegible] dico sit hoc sacramentum [illegible] habet et [illegible] et [illegible] dicit [illegible] quod confessio facta laico [illegible] valet [illegible]

Nota 3o [illegible] et in differentie certis verbis et determinatis [illegible] oportet quod ita certa et determinata sunt verba sicut in sacramento baptismi et eucharistie [illegible] Consistunt in istis verbis: Ego absolvo te ab omnibus peccatis tuis in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et omnia precedentia et subsequentia non sunt necessaria sed de bona congruitate. Et [illegible] secundum diversam consuetudinem diversorum [illegible] misereatur tui [illegible] omnipotens deus, [illegible] et absolucionem [illegible] ad ea [illegible] et absolucionem [illegible] impediat et effectum sacramenti [illegible] non [illegible] sacerdotem [illegible] ista forma [illegible] misereatur tui omnipotens deus. Et dimissis omnibus peccatis tuis perducat te ad vitam eternam. Amen. [illegible] Jesus Christus qui te redemit [illegible] te absolvat, et ego auctoritate [illegible] absolvo te ab omnibus peccatis tuis in nomine patris et filii et spiritus sancti. [illegible] passio Christi et labor [illegible] et omnia [illegible]

·b· ch·
Ego te absolvo i. sacramentaliter vel ministerialiter [illegible] impendo

[illegible]

bona opera per te facta et facienda sint tibi
in remissionem omnium peccatorum tuorum et in
augmentum gratie in presenti et glorie in futuro. Amen
Et nota quod inter dicere absolvo te [illegible]
ner addere oblitis quia antequam confessor
perficiat hoc quod intendit confitens est absolutus
Et si aliter confessor intenderet ubi ita [illegible]
absolvere tamen habet intentionem in abso-
lutionem Et multos confitentes [illegible]
quod multi non habent intentionem in ab-
solutionem sed sufficit quod detestentur peccata
et in absolutionem confundentur generaliter
est [illegible] oblitis quia illa
peccata si erant [illegible] confessor
illa autem de quibus est absolutus non tenetur
Attendat peccata confessor quod si confitens
est excommunicatus primo removeat illa
a confitente dicendo Absolvo te primo
a vinculo excommunicationis et restituo
te [illegible] fidelium ac sacramentis sancte ecclesie
Et hoc si habeat auctoritatem Et postea dicat
Et tamen ante absolvo te etc.

Nota [illegible] sacerdos
dicitur solvere vel ligare tribus modis
Primo [illegible] per confessionem scilicet osten-
dendo solutum vel ligatum ligatum dico
[illegible] non absolvit licet enim peccator per
contritionem sit a deo absolutus adhuc tamen
in facie ecclesie manet ligatus Et sic intelligitur
illud de pe. dist. i. c. [illegible]
[illegible] peccator sit [illegible] omnes [illegible]
condoluit — [illegible] et [illegible]
et [illegible]

[illegible] penitentia fructifera
Ad [illegible] de peccatis [illegible]
[illegible] ipsa peccata [illegible]
de contritione [illegible]

Absolvit sacerdos dando penitentiam |
ad quam obligat peccatorem | et solvit eum
de penitentia sibi debita dimittet | vel
ad sacra admittet | de penitentia dist.
c. in multiplici | ubi dicitur mediator dei
et hominum | Leo. dicit [illegible] hanc prepositis
ecclesie tradidit potestatem | ut confitentibus ac-
tionem penitentie | satisfactionem darent et eosdem salubri
satisfactione purgatos | ad communionem sacramentorum
per ianuam reconciliationis admitterent
[illegible] per confessionem et absolutionem
ubi ea [illegible] nemo [illegible] tenuit [illegible] — marginal: hoc [illegible] ligat sed [illegible]
Nota quinto | [illegible] de pen. de [illegible] |
absolutio a peccato realiter fit per ministe-
rium sacerdotis | Non quidem principaliter et
auctoritative | quia hoc est solius dei | de
pe. dist. verbum dei dimittit peccata
[illegible] solum ostensive | quia hoc faciebant
sacerdotes veteris testamenti | et non solum
deprecative | quia sic magis absolveret
bonus laicus | quam malus sacerdos | nec
solum per [illegible] ostensive | quia [illegible]
[illegible] effective de attrito contritum
sed operatur instrumentaliter absolutionem per
remissionem disponendo ad gratiam | Et sic
nisi ponat obstaculum | facit de attrito
contritum | et iam contrito adauget gratiam
Et sic hoc virtute clavium | que dicuntur plures
in effectu | quia una est potentia discernendi
alia diffiniendi | una tamen est essentialiter
scilicet potestas iudicandi in foro anime | collata a
deo | et in ordine presbiteratus prelibata
per professionem sacerdotii

Attritio est displicentia de peccatis a se commissis cum
[illegible] Contritio est detestatio seu displicentia peccatorum
a se commissorum libere elicita a voluntate ad placandum
deum offensum | vel contritio est dolor voluntarie pro
peccatis assumptus

Noto sexto secundum Ray. quod triplex est iudicium scilicet dei, petri, et ecclesie. In primo iudicio scilicet dei absolvitur peccator per contricionem. In iudicio petri i. confessoris per absolucionem. Si tamen sit absolutus primo a deo ordine aliquo ut xxxiiij q. i manet petri sub legem [illegible] equitate scilicet iudicium ubi nichil manet ligatum vel solutum nisi quod claves petri ligant aut solvunt. In iudicio ecclesie i. curie ecclesiastice absolvitur per approbacionem de pe. dist. i [illegible].

Noto septimo quod nomen clavis est translatum a corporalibus ad spiritualia secundum aliquam similitudinem. Clavis autem est instrumentum ad removendum obstaculum vel aliquod domum ingredientis. Et ideo quia per eas sacerdotes removent obstaculum [illegible] introitu in regnum celorum sunt dicte claves. Quia ergo sit triplex obstaculum intrandi in regnum celorum, triplex erit clavis. Primum obstaculum est debitum eterni supplicii per mortale peccatum commissum. Et hoc solus deus removet. Aliud est obstaculum scilicet debitum solvendi pene. Et hoc solvit christus per passionem suam removet. Tercium obstaculum est debitum pene dimisse culpe quo peccator obligatur ad penam temporalem. Et hoc sit remanet per illum qui sit penas taxare. Et talis est sacerdos ergo apud sacerdotem claves huiusmodi reservantur. Unde habetur quod triplex est clavis scilicet auctoritatis

quia hoc removet et christi deletur

Prima est. Et hanc habet solus deus. Secunda clauis s. potestas aperiendi celum. Et deus solus per litteram committet petro in quibus solus claudit celum et gratiam infundit qua celum aperitur. ideo habet hanc ipse solus. Secunda est excellencie hanc habet christus inquantum homo. ipse enim merito passionis aperuit celum tollens impedimentum nostrum quod nullus purus homo tollere potuit. Tercia est clauis ministerialis. hanc habet sacerdotes quia ministerialiter et dispositiue agunt ad animarum obstaculi remotionem seu peccati et apertionem i. collacionem gratie ~~clauis~~

~~[illegible]~~

~~Alia diffinicio~~ Clauis ministerialis siue ecclesie est potestas ligandi et soluendi qua ecclesiasticus iudex dignos recipere et indignos excludere debet a regno celorum. Et est duplex scilicet potestatis et scientie. Clauis scientie discernunt sacerdotes inter lepram et non lepram. per clauem uero potestatis iudicat sacerdos cui celum est aperiendum et cui claudendum. Et ista est prior et presupponit clauem scientie. Unde clauis scientie sic diffinitur est ars cognoscendi in causa peccatoris et si ille sit aperiendum celum propter merita vel claudendum propter demerita. Ex quo sequitur quod clauis scientie non est habitus scientie. Multi habent clauem scientie qui non habent habitum scientie ut sacerdotes

propter depositum obstaculum peccati originalis

ligandi habent quidem clavem scientie
presbiteri sacerdotes et accipiunt ea in or-
dine. Et ideo clavis scientie est auctoritas
cognoscendi sive officium discernendi
[illegible] et non est habitus scientie licet habitus
scientie sit dispositio ad hoc se habendum
in clave potestatis [illegible] nemo potest bene
discernere an celum sit aperiendum
aut claudendum nisi habeat habitum
scientie. Aliquis si desit eis habitus licet
ordinati recipit clavem que est auctoritas
discernendi [illegible] illam auctoritatem non potest hec
ordinata execucioni [illegible] dicat theo-
[illegible] grauius peccant [illegible] ordinates
[illegible] in quibus desit talis habitus [illegible]
dant auctoritatem [illegible] qui suscepit auctoritatem
non potest hec ordinata [illegible]
execucioni [illegible] est iste qui curam
[illegible]
[illegible]
ad eius execucionem [illegible]
potentiam [illegible] actum [illegible] causam
ligandi vel solvendi. Et ista [illegible]
[illegible] ordina[illegible] ad [illegible]
[illegible] at solvendi [illegible]
[illegible] clavis. Nota octavo [illegible]
[illegible] in [illegible] Sacerdos
[illegible] aperire et ligare [illegible]
[illegible] examinata [illegible]
[illegible] apud [illegible] vel claudere
[illegible] aperit [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] debitam et claudit [illegible]
[illegible] aliqua pena [illegible] ligando

pena explere oportet in hoc seculo vel
in purgatorio unde illi potestas magistri
vel clavis aperit et claudit excommu-
nicando et ab excommunicatione absolvendo
sed hec modo claudendi et aperiendi
in aliquibus respicit forum contentiosum sed
penitencie sicut addit qualitatem de non
contrito contritum faciendo ex vi absolu-
cionis habenti voluntatem suscipiendi
sacramentum et quod non ponit obicem
actualiter peccando vel in voluntate habendi non
proposito peccandi ut sic parum attritus
attritus quod non habet racionem meriti
in ultimo instanti illius per accessionem ad
ea que sacramentum ... recipit remis-
sionem et graciam penitencialem non ex
merito sed ex parte dei assistentis
sacramento suo ad effectum illum ad quem
instituit et ex vi absolucionis de
attrito fit contritus

Noto ulterius secundum doctorem ... in ...
Sacramenta dupliciter operantur uno modo
ponentibus in actu id est in actu sumentibus
alio modo habentibus in voto vel in
proposito et hoc ideo quia sacramenta operantur
ut instrumenta divine misericordie insti-
tuentis ea aut respicit ad cor
hominis secundum illud regum primo homines
vident ea que patent dominus autem intuetur
cor et ideo quamvis non valeant non
agant nisi ... exhibita sacramenta
si agunt eo quod sunt in voto sed
plenum sacramentum talem effectum inducunt

per actum exhibetur, sic patet in baptismo.
Ita catechumenus qui est adultus et habet
baptismum in voto iam consecutus est ef-
fectum baptismi quantum ad contritionem
a voto et consecutionem gratiae. Et effectus
[illegible] per actum baptismi
suscepit consequenter pleniores effectus
sacramentales [illegible] suscepit ca-
racterem et remissionem totius poenae.
Quaeritur utrum esset [illegible] qui non [illegible] habet
baptismum in voto per actum baptizaretur,
sic [illegible] simul reciperet
per baptismum gratiam remittentem culpam
et omnem alium sacramenti effectum. Et hoc etiam
contingit in adulto qui fit in baptizando [illegible]
voto baptismum habere incipit. Et sic
est etiam in sacramento poenitentiae quod consummatur
in dispensatione ministri absolventis. Cum
enim quis actu absolvitur consequitur
pleniorem sacramenti effectum. Sed si antequam absol-
vatur habeat hoc sacramentum in voto, scilicet
in proposito se subiciendi clavibus ecclesiae, sic
virtute clavium operante [illegible] et consequitur
remissionem culpae. Quando quis vero in ipsa
absolutione incipit contritus et clavibus
ecclesiae habere in voto, sic in ipsa absolutione
sacerdotis culpa ei remittitur per gratiam
quae infunditur in hoc sacramento. Sic etiam in
aliis sacramentis novae legis [illegible]
contingit [illegible] aliquem non posse [illegible]
virtute clavium gratiam contritionis [illegible]
quaeritur. Dico non ponat obicem

[illegible] et sicut [illegible] aliis sacramentis nove legis in quibus [illegible] [illegible] inter baptismum et penitentiam [illegible] sacramentum penitentie [illegible] absolutionis [illegible] in quibus ut plurimum [illegible] precedit [illegible] confessionem et absolutionem baptismum [illegible] in quibus [illegible] baptismum [illegible] [illegible] appareat si [illegible] baptismum [illegible] absolvere.

Conclusio [illegible] absolutio sacerdotis remittit culpam ministerialiter et instrumentaliter · licet non effective · patet [illegible] xvj · ubi dicit dominus petro tibi dabo claves regni celorum et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in celis et quodcumque solveris super terram erit solutum et in celis. Et Ioh. xx · [illegible] apostolis quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt [illegible] cum solus deus [illegible] [illegible] ministerialiter [illegible] ad hoc ministerium [illegible] Et philosophus [illegible] [illegible] [illegible] Sacerdos [illegible] ministerialiter [illegible] [illegible] Augustinus [illegible] illa

promittebat ei et significabant quod ipse erat
daturus salutem. hoc contra notam [illegible] pro-
83 [illegible] confessione secundum Z. Ego solus deleo iniqui-
tates et peccata tua. Et augustinus nemo
tollit peccata nisi solus deus qui est
agnus tollens peccata mundi.

Arguitur videtur quod per absolutionem
sacerdotis culpa remittatur [illegible]
dicit hugo de sancto victore in libro
de sacramentis [illegible] sententiam petri sequitur
sententia [illegible] sed sententia est [illegible]
remissiva culpe. ergo confessio culpe [illegible]
sententiam petri [illegible] sacerdos absol-
vit [illegible] per verbum hugonis non
esset intelligendum [illegible] sententia petri in
sacerdote absolvente precedit ipsa
sententia [illegible] deus remittit culpam
[illegible] sententia petri approbat sententiam dei.

Arguitur Quarto sicut medicina corporalis
peccata [illegible] per medicinam sanatur vulnera
vel [illegible] ergo [illegible] vel
vulnera [illegible] sanat [illegible] sacramentum penitentie
sed sacramentum penitentie confirmat [illegible] in
hoc quod dicit Ego te absolvo [illegible]
sacramentum baptismi in hoc quod dicit Ego
te baptizo. ergo per absolutionem sacerdotis
dimittitur culpa [illegible] medicina
sacramentalis operatur non solum actu
adhibita sed etiam in proposito existens.
Et ideo [illegible] sanatio vulnerum precedit
sacramentalem absolutionem.

Arguitur per solam contritionem dimittuntur peccata
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] fit dimittere peccata [illegible] solus deus [illegible]

[illegible] [illegible] duo | et in remissione
[illegible] peccatorum mei | Sed confessio precedit
absolutionem sacerdotis | quia sacerdos
non debet aliquem absolvere | nisi essent
eius confessio | Ergo remissio culpe precedit
absolutionem sacerdotis | Nos per absolutionem
sacerdotis culpa remittitur [illegible] licet
peccatum remittitur in contritione | et est absolutus
peccator [illegible] ad deum | Ergo non [illegible] ad ecclesiam
[illegible] [illegible] esse vera contritio | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] sit dolor
de peccato [illegible] | et propositum abstinendi
[illegible] | nisi habeat et propositum confitendi
et se subiciendi absolutioni sacerdotis
dum facultas affuerit

Ad 2m Deus absolvit peccatorem | et debet
[illegible] [illegible] | Et ex [illegible] [illegible] | Ergo [illegible]
qui deles iniquitates [illegible] | [illegible] deus debet
et non alius [illegible] | [illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] dimittit peccata [illegible]
Deus [illegible] operando | sed sacerdos
[illegible] ostendendo | per [illegible] [illegible]
[illegible] dixit [illegible] leprosis | [illegible]
ostendite vos sacerdotibus | [illegible]
discernere inter lepram et lepram | et
[illegible] [illegible] [illegible] sunt | Et addit
[illegible] in [illegible] | Ergo sicut qui
deles iniquitates meas [illegible]
inferiorem sum | et [illegible] non [illegible]
recordabor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lepra [illegible] quod habes
[illegible] confessionem | et [illegible] [illegible] a
sacerdote | qui est [illegible] iudex inter deum
[illegible] et peccatorem [illegible]

Ad 3m Confessio non est facienda sacerdoti
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

lira [illegible] inferiorandia [illegible] et [illegible] et non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Cor contritum et humiliatum deus non de-
spicies. Ps. [illegible] confessio requirit de-
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad veram penitentiam requiruntur
[illegible] reformacio [illegible]
[illegible] oris confessionem [illegible]
operis satisfactionem [illegible] et
contritionem et humiliationem humilitate
confessionis et operis satisfactionis [illegible]
[illegible] penitentie et [illegible]
[illegible] satisfactione [illegible]
[illegible] digne [illegible]
[illegible] permittit [illegible]
Ar. [illegible] dereliquit [illegible]
viam suam et [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
et operis [illegible]

Ezech. 18 ×

Ar. [illegible]
[illegible] confessiones [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et operis [illegible] facultas [illegible]
et satisfaciendi [illegible]
[illegible] facultas
[illegible] satisfaciendi non [illegible]
[illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] et non [illegible] absolvit a [illegible]
[illegible] in deo non [illegible]
[illegible] misericordia [illegible] facultatem
[illegible] et satisfaci-
[illegible]
[illegible] confessione

Utrum papa possit dispensare in bigamia

Noto primum quod dispensatio est
iuris communis relaxatio facta cum causae
per rationabilis cognitione ab eo qui
ius habet dispensandi. Unde si pre-
lati absque rationabili causa vel saltem
dubia / sed sola voluntate licentiam tribu-
unt veniendi contra leges / Item hec benefi-
cia de dispensatione / in prelatis est
dispensatorum / et dispensatorum. Et
probabit quod dispensantes cum dispen-
satis / scilicet causa urgente [illegible] hec
[illegible] requiruntur in fideli dispen-
satore et prudenti / que consistunt
duo super fundamenta sua. Ubi tria no-
tantur in dispensatoribus primo quod fide-
litas ut scilicet in dispensatione habeat
intentionem bonam / ubi fideli. Secundo
ponderositas / ut scilicet consideret cir-
cumstantias / et qualitates personarum / Unde
dispensare est quod diversis [illegible] / sine
ponderatione / ibi prudenti. Tertio est plus
[illegible] sed in eo in quo dispensat / habeat
auctoritatem / et super hiis cum quibus dispensat
habeat potestatem / ubi que consistunt duo.

Noto 2o quod cause legitime dispen-
sandi sunt sex ut patet colligi 1 q. vii
[illegible] e temporis / [illegible] te [illegible]
[illegible] temporibus [illegible] e [illegible]
[illegible] e ad pro [illegible] ac [illegible]

statutum est / constat similiter non sufficere / ir-
regularibus defendere in temporalibus / et similiter non solum
necessaria / sed corpora que deservirent / di-
vinacione illi ut non possit et manere
reclusum xxxiiij dist. / quoniam tam
quia solis virtutibus ut alii regulares
rectitam et xxviij q. iiij / Illud ip-
sum obediens et. Secunda in hoc casu ut
regularem dispensationem sustinebit non
eius / aut illius honore et sede / sed sub
morte strages fecerit detractas
aliquid sensualitatem et i q. vij. rectum
quisque gravati contrarium ordinibus non
applicarent et / iusti forte eos ad maiorem
esse tenuerint / ut ex posuit
Tertia est utrum professe et milites et
vij · fratres ut i q. iiij in dicto cap. Relatum
ubi subiungit / et vel eundem modo
prorogatum concedit / Et alia Re-
alius ex isdem non fit. Quarta
religio quem religiose sedens papa
papa dispensat ex de scrib. quotiens
cum illos / ut de re. Nota [illegible] in religione
favorem / ut concedendi non subtracta
ha et / innocere [illegible] gratiam [illegible]
voluerit / [illegible] / [illegible] in [illegible]
absolutionis [illegible] valeant
indulgentiam. Sexta [illegible] ratione
scandali vitandi. l. dist. / ut constitueretur
in [illegible] hic [illegible] plus alios clerice
penitentia clericatum accipiat / vel ad cle-
ricatum redeat / vel in clericatu perse-

Silv. ibidem dicit quod canones qui dicunt lapsos non
esse reparandos vel restituendos de rigore loquuntur

manducat | non [illegible]
si rigore [illegible] et disciplinae | aliquis [illegible]
[illegible] esse de talibus dispensationibus [illegible]
Requiritur et non [illegible] q. q. vii. [illegible]
Notandum quod dispensatio sit tuta
quoad deum conscientiam [illegible] superior
ipse aut loquimur de papa | aut de
aliis. Si de papa | aut loquimur in hiis
quae papae dimittuntur in voto praedicto
[illegible] Et non potest dispensare sine causa
iusta | alias dispensatus non est tutus quo
ad deum. Si autem subest iusta causa | tenet
dispensatio | et est tutus etiam in voto ca-
stitatis | et sic de hiis | si superior [illegible]
[illegible] ad ministerium de statu [illegible] Si vero
loquimur de hiis | quae sunt iuris positivi
potest sine causa | et est tutus in conscientia [illegible]
[illegible] et [illegible] dimittat
superior de pluralitate beneficiorum |
[illegible] non potest sine causa legitima | et sic habet
[illegible] de iure [illegible] de pluribus [illegible]
bona [illegible] dei | et magis [illegible] dispen-
satum [illegible] sua voluntate | [illegible]
[illegible] dispensat | Et quibus
inferior [illegible] non est tutus religiosus |
[illegible] dispensat papa | sine causa iusta
ut transeat ad laicos religionem. Aliter
[illegible] esse [illegible] causa legitima non
subsistente | puta quod non est aptus ad offi-
cium [illegible] vel exercitium [illegible] Unde
dicit glossa singularis [illegible] magister [illegible]
[illegible] q. i. c. quod religiosus [illegible] esse

secularis non est potestas [illegible] et [illegible] potest [illegible]
[illegible] sit contra [illegible] [illegible]. loquimur [illegible]
aliquo a papa sic clamat [illegible] [illegible]
quo ad deum [illegible] que ad ecclesiam [illegible]
[illegible] priore [illegible] [illegible] alio [illegible]
papa gaudet dispensare [illegible]
[illegible] ex causa loquendo et [illegible]
[illegible] in causa cognitione

Nota quod [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] plenitudinem potestatis in [illegible]
[illegible] [illegible] sit institutam [illegible]
[illegible] [illegible] a papa [illegible]
[illegible] esse iuris humani vel iuris [illegible]
[illegible] [illegible] humana [illegible] sit regula [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
legem et item regula [illegible] [illegible] et
[illegible] Circa [illegible] [illegible] iuris [illegible]
vel iuris naturalis dispensare papa [illegible]
[illegible] habet efficaciam ex institutione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pertinet ad legem [illegible]
[illegible] Sed hec contra [illegible] lege [illegible]
quod lex vetus determinabat [illegible] [illegible]
[illegible] cerimonialibus [illegible] [illegible]
cultum dei [illegible] in preceptis iudicialibus
pertinentibus ad iustitiam inter homines [illegible]
[illegible] Sed lex nova que est lex liber-
tatis [illegible] determinatione [illegible] habet [illegible]
[illegible] precepta moralibus [illegible]
[illegible] et [illegible] fidei et [illegible]
[illegible] et [illegible] lex fidei et lex [illegible]
determinatio articulorum fidei et [illegible]
[illegible] Contra [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

Margin: [illegible] dispensa- [illegible]

Nota questio quod irregularitas et inhabilitas [illegible]
[illegible] effectum inhabilitat ad ordines suscipiendos [illegible]
[illegible] sic procedit [illegible]
[illegible]
[illegible] sit impedimenta penalis vel canonica [illegible]
[illegible] dispensabilis a papa [illegible]
[illegible] impedimenta [illegible] vel canonica [illegible]
[illegible] dispensabilis a papa [illegible]
papa a papa potestatem [illegible]
plenitudinem potestatis [illegible] in terris
[illegible] et plenitudo [illegible]
[illegible] Circa ea que sunt [illegible]
papa non potest dispensare [illegible]
[illegible] detrimentum [illegible]
[illegible] quod papa potest dispensare [illegible]
[illegible]
[illegible] fidei et [illegible]
[illegible] quod papa potest [illegible]
[illegible] bigamia [illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible]
Nota circa primam bigamiam ad ordines suscipiendos
[illegible] papa dispensare [illegible] dispensare non debeat [illegible]
[illegible]
[illegible] papa non debet [illegible]
[illegible] causa relaxare statuta canonica

Quatuor casus sunt in quibus solus pa[pa]
dispensat primus est de eo qui se fecit bis ... ad
ordine ordinari .i. q. [illegible] A° Calixtum
Unde qui fecit se bis baptizari de consecratione d.
.4. eos et .c. qui bis. Secundus casus est de eo
qui se simoniace et a simoniaco fecit promo[veri]
de .i. q. i. ab eo quindecim ... et de eo qui
ad sublationem fidei hereticis adhesit et ...
ecclesie se ab eis ordinari fecit .i. q. i. quem
Unde versus Bis bis ordo datur seu baptismus ...
vel si fecerit ut utrumque simoniace operetur ut dispensatio
sedis summa promissio habetur et in ... in ...
dispensat et dispensabitur ... in alios
Albertus in ... xxxiiij
Licet episcopus possit dispensare ad minores ordines cum
bigamo si tamen fuit hoc est ... ad subdiaconatum
... in supra ... Et sic intelligitur illud ...
... si vidua alterius ...
maneat aut si non ... fuit subdiaconus fiat ...
supra ... vel si bigamus intrat religionem ...
religiosis et laudabiliter ... et dispensare ...
potest etiam episcopus dispensare ad minores ordines ...
secundum Et sic Decretales allego. Ex ...
... archiepiscopo ...
dispensare cum bigamo ad religionem transeunte ...
in seculo manserit ad maiores ordines ...
dispensare non potest nisi solus papa

pertinet | vel ad determinacionem dubii alter-
lite [illegible] possit exponere | [illegible] novae legis
latae | planum tamen | est principibus [illegible]
ipsa determinandum | unde decretum [illegible] deter-
minacio pertinet ad summum pontificem | quod
papa potest dispensare | in solis [illegible]
que sunt de lege nature | et in articulis fidei
| et factis nove legis dispensare non
potest | hoc enim non esset posse pro veritate |
sed contra veritatem

Nota quod quinque modis bigamia est irregula-
ritas [illegible] quo fides coniugalis | vel
aliquo illi [illegible] vel vero per plures
[illegible] divisione [illegible] | [illegible] in uno viro et
vna uxore | sicut [illegible] christi et ecclesiae
unio est simplex | bigamus autem est
persona irregularis | quod contrahit cum vidua
vel deinde cum relicta | et dicitur a bina vel
duo | et gamus [illegible] inter [illegible] duas [illegible]
[illegible] | vel [illegible] cum duabus
[illegible] | et bigamia sic [illegible]
in extra de [illegible] xxxiiii dist [illegible]
[illegible] Primo quando aliquis successive
duas [illegible] quibus habuit duas uxores
[illegible] alia duxit
et [illegible] bigamia [illegible]
dicta | Secundo quando aliquis contrahit cum
[illegible] vidua ab altero [illegible]
[illegible] et [illegible] | hic tales sunt
bigami | Tertio [illegible] fuerit [illegible]
Quarto quando aliquis ducit duas uxores
simul et [illegible] | [illegible]
Quinto quando aliquis habet vnam uxorem

de puero / et altera de facto / deinde [illegible]
cognoscet ambas [illegible]
aliquando contrahit matrimonium [illegible]
cum corrupta a quocumque / sive hoc [illegible]
ille qui contrahit sive non / Quartus [illegible]
[illegible] uxorem cognoscit / [illegible]
ab alio cognita est / sive [illegible] quo [illegible]
cognoscit [illegible] eam esse ab alio cog[illegible]
sive non / Septimus ille est irregularis
qui post solenne votum continentie [illegible]
contrahit matrimonium de facto / sive cum [illegible]
sive cum virgine / et eam cognoscit / [illegible]
sive non processit / [illegible] omnes [illegible]
[illegible] qui [illegible] in aliqua religione
Item bigamus reputatur / qui [illegible]
pollutam [illegible]
[illegible] pollutam [illegible]
[illegible] corrupta aut bigamus [illegible]
[illegible]
Item [illegible]
viduam / vel quia [illegible] alteri [illegible]
alia [illegible]
[illegible] bigamie lege tenentur [illegible]
[illegible] violasti [illegible]
de bigamis [illegible]
[illegible]
et ea [illegible]
de [illegible]
qui [illegible] cum aliqua [illegible]
et eam cognoscit et [illegible]
[illegible] bigamus [illegible]
ultimus est bigamia interpretativa [illegible]
Nota [illegible]
[illegible] significato [illegible]
Sacerdos [illegible] non debet [illegible]
[illegible] ad [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] habet duas [illegible]
habet aliquid [illegible] significationis [illegible]
[illegible]

indissolubilis unionis que est inter animam et deum
per caritatem vie. Alia est significatio unionis
indissolubilis [illegible] que est inter humanam naturam
et filium dei personaliter. Tercia est significatio
unionis indissolubilis que est inter Christum et
ecclesiam sicut inter sponsum et sponsam ut
vult apostolus ad Corinthios xi. Despondi vos
uni viro virginem castam exhibere Christo.
Prima enim [illegible] deficit. Secunda semper Christo
unita manebit. Tercia non potest [illegible]
dici de qualibet anima per caritatem vie
Christo unita. Secundo unius significat per
matrimonium non consummatum. Que aliter per
matrimonium consummatum. Ideo quod ipsa carnalis
copula sive [illegible] habet duas [illegible]
unionis. Sed consummacio matrimonii [illegible]
est facta illius. Illa est sublata realiter
ex dicto. Et de bigamia non ordinandi
defectum [illegible]. Cum ergo una sola
[illegible] fit unita una sola humana
natura [illegible] una in carne [illegible]
[illegible] matrimonium cum pluribus. Et
[illegible] aliqua [illegible] alia corrupta deficit
a significacione predicta [illegible]. Cum ergo
[illegible] una [illegible]. Cum ergo
ille qui ordinatur ad ministrandum [illegible]
[illegible] non debeat in [illegible]
[illegible] ordinandus. Et ille qui [illegible]
[illegible] cum pluribus vel cum corrupta ab
alio [illegible] ad ordines non promoveatur. Et
[illegible] de bigamia
[illegible] ordini [illegible]

Conclusio papa potest dispensare in
[illegible] bigamie. Patet ista
[illegible] doctor in glo[ssa] [illegible]

[illegible] plures sunt cause quare bigamia adiuncta est irregu-
laritas. Una [illegible] est vera et causa alia secundum quod deficit
in eo sacramentum [illegible] est signum [illegible] duorum [illegible] unum [illegible]
[illegible] Alber[tus]

[illegible] in [illegible] verbi dei et [illegible]
[illegible]

[illegible] duorum [illegible]
[illegible] alter [illegible] alter [illegible]
in alterum

Alber[tus] [illegible] in [illegible] non [illegible]
[illegible] una [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] pluribus [illegible] omnibus [illegible] in eo sacramentum

inventus dispensaverit [illegible]
archiepiscopo qui fuit bigamus. Et in textu
dicitur. lector si viduam alteram [illegible]
acceperit in lectoratu permaneat. Et
si vero [illegible] fuit subdiaconus fiat. Et [illegible]
[illegible] bigamus
[illegible] ad subdiaconatum [illegible]
Albertus [illegible] non est contra legem
[illegible] ad [illegible] pertinet
[illegible] de [illegible]
illo potest papa dispensare. Sed bigamum
non promoveri est [illegible]
[illegible] bigamum non ordina[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] Et ad [illegible] constitutiones [illegible]
[illegible] presbiteros. Sic et ergo tibi de
[illegible]
[illegible] Et hoc pertinet ad [illegible] doctrina
[illegible] circa hoc potest papa
dispensare. licet dispensare non debet
nisi ex magna et evidenti causa.
Sed etiam posset dispensare circa hoc
quod aliquis sacerdos non indutus ve-
stibus sacris consecraret [illegible]
Et eadem ratio de omnibus aliis [illegible]
que institutione humana processerunt
Et hoc de plenitudine potestatis
Arguitur quod papa non potest dispensare
in bigamia [illegible] irregularitate. Respondeo
[illegible] potest ab hoc dispensari [illegible]
[illegible] institutio [illegible]
[illegible] de dispensatione et receptione
doctrina apostoli [illegible] quod bigamus
[illegible]

Ruod [?] quare corruptio viri non
impediat consecrationem sicut corruptio mulieris [?]
dicendum quod persona sacerdotis
significat christum sed mulier significat
ecclesiam triumphantem sive ecclesiam que virgo
est et unius [?] sunt in christo uxor. christus que [?] ecclesie [?]
sit [?] sit virgo fuit tamen synagogam habuit
non ut uxorem sed ut concubinam ergo a [illegible]
significare unitatem ex parte uxoris [?]
quia ecclesia non fuit copulata alteri
nisi christo. christus autem fuit copulatus synagoge
sed non indissolubiliter et ita non matrimonialiter. Et sic deest unitas requisita in
sponso [?] [illegible] vero

no prouocare Vt dicitur priuilegia
Ex quo apostolus ii corinth. xviii. Ita corpo-
ralem ... cum ... et ... leg.
... Et ii ... in ... cum
... ... et
ad ... Et ii ... i. ... ...
... ...
... ...
et ... aliqua ... ...
... ... illud quod
habere ad gala. vto ... ...
... ... et ...
... ... Et ... papa ... ...
... ...
aliqua ... ... i. ...
... ... et
... ...
... ...
... ...
... de bigamo non ... ...
... ...
... ...
... non licet dispensare in bigamia
... de bigamis non ... ...
... ... bigamus ... ...
... non licet ... ... non licet
... non ... ... illud quod
... ... biga-
mus non liceat dispensare ... causa
... non ... ...
... bona ... ...
... ... bigamus non esse
ordinandos bona ... ...
... hoc ... non ... ... contra

velle dei papa dispensare non potest
[illegible] quod [illegible] velle et magna
esset utilitate non esset contra velle
dei [illegible] ordinavit

~~[illegible]~~

Utrum aliquis teneatur vitare
excommunicatos illos de quorum
excommunicatione est [illegible]
dubia sententia a quibusdam dicentibus
eos esse excommunicatos et aliis
non esse

Nota quod excommunicatio dicitur quasi extra
communionem positio vel exclusio vel separatio
habet autem tria nomina excommunicatio anathema
et separatio [illegible] est duplex maior

Excommunicatio

et minor [illegible] est illa que privat [illegible]
[illegible] sacramentorum aut [illegible]
et [illegible] quod [illegible] mortale [illegible]
[illegible] que privat a perceptione sacramentorum
[illegible] vel [illegible]
[illegible] excommunicatio in qua [illegible]
[illegible] maiore [illegible]
[illegible] ut [illegible]
se ad utramque maiorem et minorem [illegible]
sic [illegible] censura [illegible]
canone vel a iudice ecclesiastico [illegible]
lata vel inflicta [illegible] a [illegible]
et sacramentorum [illegible] excommunicatio [illegible] separatio [illegible]
[illegible] ad [illegible] et suffragia
[illegible] intelligentiam [illegible]
[illegible] et [illegible] suffragia
[illegible] perceptio sacramentorum [illegible] de [illegible]

Excommunicatio in qua non includit maior
et minorem. Est separatio hominis a quocumque
legittima sacerdotis et legittima quos sacerdotes
et ea quia participat sacramentis sunt
nomina peccato mortali. Illa quoque sunt
quilibet excommunicato. Ista minor. Item
Ex quo sequitur quod cum peccatum mortale
includit excommunicationem minorem. Quia
ultimo talis sit manens in peccato mortali
digne suscipere sacramentum. Quia in ipsius sic suscipe-
re nemo peccat nomina peccato mortali. faciendo
irreverentiam sacramento. Item excommunicationum
Alia est iuris. scilicet quam quis incurrit ipso
iure delicto commisso. ut si quis percutiat
manum in clericum. xvij. q. iiij. si quis
Alia iudicis. scilicet cum aliquis sit contu-
max [illegible] rebellis vel mandatis alicuius
sub l. pena [illegible] excommunicationis. Alia est iudicis
scilicet quando interrogatus a iudice veritatem
habere [illegible] iudicantem [illegible]
sententia contra aliquem a iudice [illegible]
[illegible]
Nota quod excommunicatio maior dicitur
Anathema. quia est separatio [illegible] est separatus
a [illegible] bonis magnis [illegible] est separatus
a celo. quia numquam [illegible] in celum
nisi [illegible] solvatur [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
terra erit ligata in celo. Et [illegible]
nemo contemnat vincula ecclesiastica.
Quia non est homo qui ligat. sed [illegible] qui dedit
potestatem [illegible] homini. Et [illegible] separatur ab
omni sacramento ecclesie. quia ullum sacramentum
[illegible] [illegible] quia est extra ecclesiam [illegible]

Garantia aut conferens confessionibus [illegible]
vnde etiam nec absolui potest a peccatis in
confessione [illegible] esset contritus et
dispositus ad faciendum omnia | nisi primus
absolueretur a vinculo excommunicationis.
secundum .G. .G. in textu | Et si absolueretur non
valet | sed oporteret iterum post absolui
| Nec ipse matrimonium contrahere potest | si tamen
contraheret teneret quamvis malum | Sed
peccaret mortaliter contrahendo | Et si
recipit ordinem sacrum | vel excommunicatus
actum eorum | ut celebrando | cantando
evangelium et huiusmodi | efficitur irregularis
indigens dispensatione pape. Tertio
separatur ab omnibus suffragiis | dicit enim
apostolus ad cor. xvi. Tradere huiusmodi hominem
corpus in [illegible] spirituale
manifestum [illegible] separatur a communione
non recipit [illegible] quod prohibet
[illegible] corpus fuit oratio
[illegible] in ecclesia | Sed
excommunicatus [illegible] separatur ab omni
[illegible]
[illegible] sathane tradere | [illegible] sathane
tradens [illegible] | Quarto
ad [illegible] in ecclesia [illegible]
iii [illegible] | Quarto separatur a
divinis officiis | [illegible] debet et [illegible]
et alibi | Si excommunicatus est in ecclesia | quando
dicitur divinum officium | debet admoneri ut
exeat [illegible] | Et si exire nollet | violenter
[illegible] | Et hoc si fieri non potest propter potenciam
personae | debet dimitti officium quousque
exeat ecclesiam | Si nondum incipit [illegible]
vale prohibetur quelibet salutacio facienda [illegible]
cato sed loco eius debet dici Deus emendet te
vel si exhibetur loco salutacionis dicitur [illegible]
[illegible] vel sileat

Quarto si [illegible] debet pro-
sequi usque ad quinque [illegible] et post
[illegible] de certa quantitate in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] se [illegible]
[illegible] in [illegible] ne [illegible]
[illegible] prohibita et [illegible] participatio in
divinis quo ad excommunicatos et [illegible]
in certa [illegible] Nisi [illegible] excommunicatus
[illegible] participans in divinis non [illegible]
[illegible] participans cum eo in
divinis [illegible] et [illegible] Ad quod
[illegible] id quod habetur [illegible]
[illegible] vel oraverit cum excommunicato
[illegible]
[illegible] ingressum
[illegible] ibi [illegible] vel
[illegible] oret vel [illegible]
ut audiret divina [illegible]
[illegible] ubi [illegible] et [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] audiri non possit [illegible] et
[illegible] excommunicatus
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum talibus [illegible]
[illegible] separatur a fidelium consortio [illegible]
Et participans cum aliquo [illegible]
cum eo communicando vel bibendo vel
[illegible] vel orando vel [illegible]
[illegible] quo [illegible]
excommunicatus [illegible] questio
Et hoc habetur [illegible] potatio
[illegible] aut fornicator aut ebri-
[illegible] aut avarus [illegible]
Communio [illegible] prohibetur ut quis sciens cum
excommunicato puta [illegible] in aliquo [illegible] vel
habitando [illegible] excommunicato [illegible]
cum [illegible] cohabitat sed si [illegible] non

nec alteri confirmare. f. licet ubi uult. Aug.
ep appellat legatos appellat cognatos
.q. j. s. alio Decreto significat et a quolibet
actu legittimo tam nec testificari
potest nec accusare nec advocare nec
iudicare et iudicata per ipsum in nullo
tamen esset non tenent nec absoluere
nec ligare nec eligi potest ad dignitatem
seu prelaturam nec eligere .xx. q. j.
nos in domum ubi dicit glo. quod si [illegible]
eligeret in cognatione uitiatur electio
Decreto separatur per mortem a fidelium
consortio et officio quia non debet sepeliri
in terra uel cimiterio sed extra nec
debet deferri in uno aspectu fidelium ad
ecclesiam et alii qui contra faciunt secundum
peccarent mortaliter et merentur excom-
municationem nec potest oblatio pro eo suscipi
nec elemosina pro eo fieri sic nec [illegible]
bonis suis appareret in eo ante mortem
signa contricionis quia tunc absoluitur post
mortem et oratio potest fieri pro eo xxiij
.q. ij. Quia Decreta [illegible] orare [illegible]
pro cognatis f. j. pe. de pal.
Noto 2o cognatos [illegible]
separare [illegible] a quo [illegible] et [illegible]
[illegible] cognatis [illegible]
[illegible] non [illegible]
qui [illegible] mortale [illegible]
[illegible] cognationis [illegible]
[illegible]
et quia [illegible] cognatis [illegible]
[illegible] dum [illegible] cognatis
est. f. dando ei [illegible] vel [illegible]

Et si ultra participacionem procedit in eandem
sentenciam. Octavo in crimine mortali
participando scilicet non in illo ipso quod est
excommunicatus. Et sic ipse tale participans
mortaliter peccat scilicet non incurrit maiorem
excommunicacionem sed minorem saltem. Tercio quando
participat cum excommunicato in divinis et
ipse tamen peccat mortaliter quia hoc agit
scienter et si postea ignoraret et proprie sic
cum illis adiecerit quod stare potuit et sic
debuit hic participacio est habenda
Nota est excommunicatus minori sed
minor. Licet est irregularis ut de
sen. ex. c. si quis clericus. scilicet vivere debet
quilibet in ... sit non in divinis scilicet
in aliis actibus humanis conversacionis ut
loquendo comedendo salutando et huiusmodi
. Item qui excommunicatus est excommunicatus
cum participantibus per hoc offenderet et excommunicatus
maiori excommunicatione et si ... sermonem com-
pellacionem superiorum quod incurret ... ordinem
vel possit excommunicari maiori. Item de ea
sentencia scilicet excommunicacionis maioris
lata contra participantes cum excommunicatis
in regula et huiusmodi non tenet nisi pre-
missa trina admonicione vel una pro
tribus et nisi exprimatur ipse admonendo
nominatim. Extra de sententia ... c. ...
Nota quod aliquando sit certum personam et
certum casum exceptum quibus participare sit
licitum cum excommunicatis maiori excommunicatione
qui comprehenduntur in hiis versibus. Utile lex
humile res ignorata necesse.

anathema quod fecerit | nec possit
obesse [illegible] quod constat [illegible]
in cognationem | ut non licet esse uxor
cognomento [illegible] | [illegible] esse de [illegible]
spiritualis | et carnalis [illegible] spiritualis utriusque
[illegible] | et de quibus [illegible] | [illegible] pe
de pen. [illegible] art. 2. dist. 18 | [illegible]
ab cognomento maiore [illegible]
[illegible] quare | transspiritualis | [illegible]
corporalem | si fuit [illegible] | et [illegible]
aut medicinalis | [illegible] alterum [illegible]
hic non potuit [illegible] in [illegible]
non fuit [illegible] habere | sed
distrahere | et solum [illegible] voluntatis [illegible]
[illegible] de [illegible] cognationis [illegible]
[illegible] informando | [illegible] | et [illegible]
[illegible] ab [illegible] | ut redeat ad
[illegible] ab [illegible] alia
[illegible] | [illegible]
verba [illegible] | [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] vel
Et [illegible] hoc quam causam [illegible] | vel
[illegible] habeat | [illegible] | [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] non valeat [illegible]
alium non [illegible] voluntate spiritualem | [illegible]
hoc | [illegible] cognationis | ut petendo ab
[illegible] recipiendo [illegible] pro illo
eo debito | et recipiendo [illegible]
[illegible] causa constat | [illegible]
[illegible] et concedendo | [illegible]
debitum et [illegible] forte cognationis esset
obstaculum | [illegible] matrimonium | [illegible]
[illegible] | [illegible]

fuit excommunicatus | tenetur [illegible] | tamen
capitur inducere | et cogere talem
ad petendam absolutionem | quod si neglige-
ret | tunc si eum non posset corrigere | aut
[illegible] per suam [illegible] pastor

Quale hoc est [illegible] quare — 3°
tunc excommunicatur in v. [illegible] multis
Vulgariter ab aliquibus quaeritur |
[illegible] | filii [illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] | qui colit terram duorum
[illegible] | excommunicantur [illegible] participando
in [illegible] suo excommunicato | et clerici
participando cum [illegible] | illi qui sunt
[illegible] offerunt [illegible] | Dubitatur
et alii subiecti | qui non sunt [illegible]
[illegible] | et cum [illegible] participant
[illegible] iii [illegible] Dubium [illegible] quod
si [illegible] | non habet [illegible] — [illegible]
veniat Dubium [illegible] non tenetur
[illegible] | quando [illegible] | [illegible]
si excommunicatur | non tamen debet excommunicatum
[illegible] | nisi [illegible] alias
non sit [illegible] Dubium [illegible] | [illegible]
[illegible] ab eo petere [illegible] — etc
[illegible] ignorantia [illegible] excusat | ut dicit
[illegible] ignoraverit aliquem excommunicatum | ignorantia
facti | Aut iuris | si [illegible]
non tenetur | ut patet de ignorantia non
[illegible] affectata | vel crassa | [illegible] non
debet [illegible] aut [illegible] | [illegible]
Quid ille | videt eum [illegible] facti | de quo

tenetur sunt. Ipse faciens et huiusmodi excommu-
nicatus est quia verberare clericum
vel audiunt excommunicatum a iudice ex-
communicari. Aut denunciari. Aut ab eo
qui est denunciare. Aut excommunicare. Vel
si de hoc est publica fama. Quid autem audi-
vit ab eius consulibus (et a fide dignis). Aut persona levi
Aut paucis non oportet. Sibi de hoc
firmam constantiam. Quia multi multa lo-
quuntur. Et ergo si non potest ille reus est
qui fert de alio profert. Sed etiam [illegible] qui
dicunt recto contra eius [illegible]. Quid autem novit
in occulto in foro conscientie. Aut alias
per secreta confessione eius non debet
vitare. [illegible] sed in occulto nisi sit
sit excommunicatus. Item Quid si prelatus vel
sacerdos dicat michi quod videt [illegible]
clericum suum aliquid facientem [illegible]
incidit in excommunicationem. Non est ad illud
[illegible]. Sive credat illud sive non [illegible]
teneor eum vitare [illegible] ad vitan-
dum eius excommunicationem. Et multo minus
teneor eum vitare si dicat michi aliquis
[illegible]. Quid si prelatus vel quilibet
vel alius dicat michi de suis subditis
esse excommunicatum denunciando michi secreto
et tamen est talis de quo solet fieri ex-
communicatio, debeo credere et vitare illum.
Si autem dicat quod [illegible] loquitur non te-
neor. Quid in una diocesi denunciatus
vero in alia in qua ignorat se ex-
communicatio non est sibi vitandus [illegible]
teneri ab eo qui non novit eum denunciatum
sed in ab illo in occulto. Verum quod [illegible]

tamen sunt excommunicati / si non sunt de
nunciati quia non sunt vitandi / secundum decretum
concilii constan. Excepto eo qui manus
violentas iniecit in clericum vel clericos
privilegio non inmediate. Et dicit gerson
in de vita spirituali lectione 4 quod in omni
non denunciato / est homo sicut excommunicatus
persona propter quam non est excommunicatus
Et oppositum faciens deponit esse
periculum disciplinam pro modo. Et licet
peccatum teneret iudicando. Ergo ego
quando vix in aliquo casu est esse talis
esset excommunicatus quod sufficiat illis vitandi
non denunciatis. Necesse necessitas
[illegible] cum absoluta / sit quod lex homo bona
non est semper excusat / ita excommunicati
eum eo qui [illegible] / unde excommunicato
[illegible] laborat / aut alia [illegible]
[illegible] subveniendi / et [illegible] hec [illegible]
[illegible] et nulle [illegible] non tollit [illegible]
humana constitutione. Et [illegible] quod
[illegible] excommunicatos habitaret [illegible]
[illegible] / Et in casu quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et alia [illegible] [illegible] illa sunt [illegible]
et aliter habere non potest. Et petrus de palu[de]
[illegible] excommunicato / et [illegible] dando ei
elemosinam / non solum quia elemosina
est in precepto / [illegible] circa quod est in consilio
[illegible] hoc non videtur [illegible] et plus
ei dare [illegible] [illegible] [illegible]
ne amicicie / unde petrus de palu[de] dicit
quod [illegible] dicta sunt de [illegible] [illegible]
[illegible]

circa victum [illegible] excommunicato

que quintare potest exequutione | sed
legenda sunt | nisi ex causa sententiam
aggravando | erit Similiter qui non pro-
hibetur | sic et consuetudo | et alias
pre | maritos | aut duos indicatos | ag-
gravatur exequutor et moneatur filii vel
subditi | ut se subtrahant a quibus
corpore | et clericos arceri possit a commu-
nione | sed non ab illa | que debita est in
[illegible] sive clerici personaliter | ut non ab illa que
[illegible] tenetur reddere debitum viro | sed
ab illa quam | non tenetur lege divina
aut naturali | ut non comedat secum | aut
loquatur ei | et hoc dicit Et filius non potest
prohiberi | ut non honoret patrem | eum sus-
tinendo | et eum subveniendo secundum legem
divinam Et si premonitorum a filiis arceri
possit [illegible] exequutoria | dicit pro se deponi
l[illegible] causa illa esset | eo quod quam[illegible]
[illegible] sua illa esset | eo quod [illegible]
tolerabile est | [illegible] prohibendo
contra legem divinam | aut naturalem | Et si
[illegible] modo quere clerici | sed
prohibendi sunt modo quere clerici | etiam
de [illegible] in nullo plus valet
[illegible] ut non exequatur | esset et
exequutor | sed ad [illegible] clericum | Et [illegible]
indicere ad [illegible] dominum | quo non aliter
super hoc potest eadem monere | quo non aliter
[illegible] | sed contra legem [illegible]
Hec de filio [illegible] | et ego vero non filius
[illegible] nisi [illegible] clerici personaliter | [illegible]
legem divinam | aut naturalem sibi [illegible]
ligantur Quid si maritus appellet [illegible]
[illegible] ad [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] discedere non
debet | [illegible] ea [illegible] | [illegible]
[illegible] conservandi vitam | et sanitate corporis

et integritatem | ad quam quilibet tenetur
lege naturali. Nota quinto breviter.
Quinta si ex dubitatio de excommunicatione aliquorum
potest esse duplici modo. Aut illa dubi
tatio procedit sententiam judicis puta
quia nondum est declaratum per judicem eos
incidisse aliquos esse excommunicatos | vel
potest vitandi quousque certo judicio
licitum est. Aut dubitatio oritur post
decretum judicis declarantem | magis stant
post sententiam judicis. Et ideo duplicatione
quod judices solliciti diffinitive
negocium plenius sunt propter veritatem
etiam si fuerit minus | quam alii quam
pendentie quoddammodo et ordinarie
Unde quod hoc esset in magnum nocu
mentum utilitates quieta statum
hominum sententie non starent | sed quilibet
pro suo libito vellet sententie calumniam
ingerere | quod sic litigia essent interminabilia
Et ideo in tali casu magis est standum sen
tentiae judicis | nisi forte per appellationem
sit suspensa.

Conclusio prima. Excommunicatio ergo
non est negligenda | nisi pro peccato mortali
quia ut dicitur extra de sententia excommunicationis sacro sancta
ideo patet in glossa. Nemo excommunicetur | nisi pro
mortali quale non potest corrigi | quia quod
excommunicatio maior est pena gravissima
quam ecclesia posset inferre. Unde dicitur.
illa hoc erroris est ... quod anathema
animam est mortis damnatio | et non nisi per
Multum est perpendendum ab ecclesia quod et corpus com
quo est corpus Christi nisi quod deus perpendet quod judicium
divino ... sit et efficax concordare debet judicio
divino et aliter perpendet nisi post mortale peccatum

mortali debet imponi dum et illud
quod alias non potuerit corrigi Ex. xxiiii
q. iii Corripiantur dicatur quod excom
unicatio maior est pena in causa Et
dat ibidem glo. quod non est infligenda pro
levibus criminibus Vide et Richardum
[illegible] d 18 articulo iii q. ii Iudex
debet excommunicare nisi pro mortali peccato
Nec pro quocumque mortali sed pro peccato contu
mace vel cum contumacia est annexa
xi q. iii absit Respondent autem homines
contumacie [illegible] Aut cum
vocatus ad iudicium non venit nec re
manet et habet legittimam causam
xi q. iii de illicita excommunicatione Aut
veniens respondere contemnit et racionem
pretendere quare respondere non debeat
Aut cum dicit quod debeat difendi xi q. iii
certum est Aut sentencie non obedit
xi q. iii Contumaces probantur Ille autem
qui impedit vel fugat fraudulenter
ne ad eum citatio perveniat pro citato
debet haberi Ille etiam qui veniens
se non representat iudici sed se occultat
reputandus est quasi non venisset
Conclusio Secunda Nullus tenetur vitare
excommunicatos de quorum excommunicatione
non [illegible] est dubia sententia probatur
extra de [illegible] xxiii dicatur Quod si difficile
et ambiguum apud te iudicium esse per
spexeris et iudicium intra portas
tuas videris verba variari venies
ad sacerdotes et ad iudicem quem fuerit
ab levi et facies quodcumque dixerint

Item si quis episcopus non potest auferre be-
neficium quod clerico contulit sine culpa
non minus debetur ... fidelibus quibus
fideli ... beneficium clerico sibi ab eo
collatum ergo nec quo fidelem ... [illegible]
subtrahendum sine culpa ... [illegible]
causa ... [illegible] debet
esse ... bonum ... [illegible]
... [illegible] ... dominus ...
... [illegible] aliquod magis ...
aliquis ... [illegible] ... non ...
... et ... non debet ... [illegible]
... [illegible] sententiam ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

Item ... [illegible] aliquem ... [illegible]
... [illegible] ... et
... [illegible] presumpta ... [illegible]
... [illegible]

Item ... [illegible] non ...
... bona ... [illegible] abla-
ta ... [illegible]
ostendit ... [illegible]
... [illegible] ecclesia non ... [illegible] sed ille
... [illegible]
... ostendit ... [illegible]
... [illegible]
et ... [illegible] tradatur
... [illegible] sed oste-
... ostenditur ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] est
... [illegible] ... non ...
... [illegible] hoc agat

Marginal note (right): ... [illegible] ... [illegible]

qd agere non debet | hec vulgatur [illegible]

Corinth. 2a In ulla [illegible] sancto laud
iniuria spirituali coequitate | Sed pro mort
peto | [illegible] concordando quin sit [illegible]
persuauit | et communicare presumat [illegible]
bus pro sola communicatione vocatus
et inducitur | omnes [illegible] continet | quia
quia ulla excommunicandus est a iudice |
nisi sine presumptione etatis | et mala
aliqui excommunicato esset ulla [illegible]

Corinth. quinta | ulla excommunicandus est
maior excommunicatione | nisi scriptum sue
excommunicatur excommunicatione maiori | quia
ulla excommunicandus est maiori excommunicatione
nisi pro peccato mortali | sed non peccatum
mortale est excommunicatio maior [illegible]
carere | quia beata anima sacramentis priuatur

Cor. in quinta | Ecclesia mediante | [illegible]
platem personam | excommunicandi habens
quia Aug. de verbo [illegible] 18 [illegible] precauit
si peccauerit in te frater tuus et [illegible] corripe
si autem non audierit | sit tibi sicut ethnicus
et publicanus | sed ethnici et publicani
extra quamlibet fidelem reputati | Et appostolus
i Cor. v. | Fornicatorem [illegible] sa-
thane tradidit | sed hec tradicio sathane
est excommunicatio | [illegible] quia non sunt
[illegible] excommunicatum | Et hoc se fecisse [illegible]
ad imitacionem sui

Cor. in sexta | Mortuus est qui [illegible]
caui non quod [illegible] ad sacra [illegible]
[illegible] ab eterna [illegible]
anathema sit

i Thimo. i. Ex quibus est hymeneus et alexander
quos tradidi sathane ut discant non blasphemare

i. Cor. vltimo. Si quis non amat dominum nostrum Iesum Christum anathema sit
Gal. i. Si quis vobis euangelizauerit preter id quod accepistis anathema sit

sit sacra | sancta sepultura e[t] [illegible] ad
in quo quicumque [illegible] hoc est
fidelium ad suffragia generalia ecclesie
et fidelium ad ecclesiasticam sepulturam
[illegible] de [illegible] | [illegible]
post mortem sua [illegible] | puta
in [illegible] suis | [illegible] | ut in eo
[illegible] xxiiij q. ij. [illegible]
Que [illegible] | et [illegible] mortis [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] non [illegible] fuissent
[illegible] | [illegible]
[illegible] mortis [illegible]
Certum septimum | prelati non pro levi
causa | aut pro libidine sua excommunicet
[illegible] [illegible]
aliquem | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | et [illegible]
[illegible] | possit a iudicibus secularibus
statim pena mortis | Sic nec spirituales [infligi]
et iudices ecclesiastici | non possunt nec de-
bent imponere penam mortis eterne | [illegible]
[illegible] causis | et [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] habet [illegible] | [illegible]
Certum 8um Credimus firmiter [illegible]
[illegible] | sequi in aliquo contemptum clavium |
et [illegible] excommunicato | non
[illegible] a morte [illegible] | hoc certum
[illegible] | [illegible] scandalosum [illegible]
et [illegible] | [illegible] sua [illegible]
[illegible] mortale | puta contemptum
clavium | et [illegible] mortale [illegible]

Secundum potestatem quam dominus dedit mihi in edificationem
non in destructionem
ij^e Chorinth. 13.

sum voluntatem dei non scandalisa-
bit. Item qui agit contra conscientiam edifi-
cat ad iehennam.

Contra nomen excommunicatus excommunica-
tione maiore peccat communicando aliis [illegible]
terdum quod de electo excommunicato
ministrante etc. Illud ubi [illegible] dicitur
excommunicato non vitare multo magis
non vitari [illegible] [illegible] etc.
Ubi pavor. Excommunicato prohibetur quasi
activa et passiva unde [illegible]
excommunicatus communicando aliis [illegible]
item communicationem et usurpare
communionem fidelium [illegible]

Contra nullus debet ab omni excommunicatione
excommunicato quod maledictio est. sed
ad Ro. xij prohibet apostolus maledicere.
[illegible] voluntate et voluntate maledicere
dicendum quod duplex est maledictio [illegible]
similiter est [illegible] quae fit [illegible]
vindicte hec non debet fieri. [illegible]
quantum ad finem bonum est ad correctionem illius
qui maledicitur et ad bonum [illegible]
[illegible] aliorum et hoc fit [illegible]

Contra in epistola iude [illegible] dicitur [illegible]
michael archangelus cum diabolo alter-
caretur de moysi corpore non est ausus
iudicium blasphemie inferre sed dixit
imperet tibi dominus [illegible] extra [illegible]
[illegible] triumphanti ergo ille [illegible]
maledictionem excommunicationis inferre
[illegible] non est [illegible] diabolus [illegible]
ipso [illegible] non [illegible] dominus est in via.

Contra aut ille qui excommunicatus est [illegible]

aut fornicatus. Qui justus non debet ab omni
[illegible] Qui fornicatus est et cum sit infirmus non
debet a [illegible] [illegible] [illegible]
sacramentorum [illegible] et repelli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] non debet in
[illegible] et indignum non fiat in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] admittere [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] nisi
[illegible] sic[ut] nec corporales
Alia pena non debet concedere culpam
[illegible] [illegible] pena concedit culpam
[illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et plagam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] aliquis
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] magna pena [illegible]
[illegible] [illegible] aliquo [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliquis [illegible]
vel [illegible] Et [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] illius [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] a sacramentis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut
[illegible] non [illegible] ad judicium [illegible] aut
[illegible] [illegible] debeat [illegible] aut [illegible]
sententie non obedit
Alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Vel carne sola non debet plura comparare
Aliter [illegible] apostolus ad Ro. xij nulli malum
pro malo reddentes [illegible] dicit [illegible]
[illegible] mihi vindicta et ego retribuam dicit
dominus Deutero. 32. Mea est ultio et ego
retribuam [illegible] quod non reddas malum pro
malo sed bonum [illegible] pro malo [illegible]
Ar[illegible] bene [illegible] modo [illegible]
sed quando [illegible] concedendo vel [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] quantitat quamvis [illegible]
sit [illegible] sic in verbo [illegible] et [illegible]
[illegible] simplex [illegible] quamvis [illegible] et [illegible]
[illegible] peccat mortaliter sed venialiter [illegible]
[illegible] quamvis [illegible]
[illegible] peccatum mortale [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] peccatum
[illegible] peccatum mortale
[illegible] veniale [illegible] mala
[illegible] et [illegible] peccato [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] peccato [illegible]
[illegible] et ista [illegible] peccato
mortali et [illegible]

[illegible] delectationis [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible] vitando [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] peccatum mortale [illegible]
[illegible] peccat [illegible] mortaliter
[illegible] debet [illegible] mortale
[illegible] mortale [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] esset [illegible] esset
peccatum [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] peccatum mortale et [illegible]
peccat mortaliter [illegible] esset veniale non
esset [illegible] et [illegible]
[illegible] mortale [illegible]
[illegible] illa delectabilis [illegible]
[illegible] quamvis [illegible]

Utrum prelatus ecclesie habens
possit dare beneficium consangui-
neo suo idoneo existenti et
aliqua facultate obmisso (?) ama-
gis idoneo

Nota primo prelatus large di-
citur qui habet curam animarum sive simpli-
citer sive [illegible] de summa [illegible] Stricte vero
dicitur prelatus solum habens iurisdictionem
Et sic aliqui [illegible] prelati comprehen-
duntur quibus administratio habentes
officium rectorie [illegible] si sit talis qui
ad nutum superioris possit amoveri ti-
tulo ac [illegible] ille intelligitur prelatus
qui habet de iure conferre beneficia
conferre et ad ea instituere ut sunt epi-
Nota 2o quod beneficium est quedam [illegible]
[illegible] tribuens [illegible] [illegible]
comprehendit omne quod dicitur beneficium [illegible]
[illegible] de [illegible] solum dicendum est [illegible]
est multiplex quia quoddam est religiosum quod-
dam seculare Religiosum aliud est simplex ut
canonicatus regularis Aliud duplex ut
abbatia prioratus vel aliud habens pre-
dictum Seculare Aliud simplex ut pars
Aliud maius ut episcopatus Aliud medi-
ocre seu duplex ut dignitates vel per-
sonatus vel aliud habens curam animarum
Aliud minus seu simplex ut canonicatus
capellania advocatoria et huiusmodi
Aliud non habens administrationem et [illegible]
dicitur large beneficium et est id quod habet

beneficium non sit statutum ut sunt capellanie
ad nutum amovibiles [illegible]
aliquod beneficium seu [illegible] assignatum [illegible]
[illegible] sit simplex dicitur [illegible] beneficium
[illegible] simplex [illegible] Nota tertio

Consanguinitas est vinculum personarum
ab eodem stipite descendentium vel
descendentium carnali propagatione contra-
ctum. Consanguinei autem dicuntur [illegible]
qui ab eadem [illegible] propagante [illegible]
fratres et eorum filii et [illegible] filii [illegible]
sorores et eorum filii. Affinitas est pro-
pinquitas personarum ex copula carnali
provenientis omni parentela carens
[illegible] affinitas [illegible] consanguineis [illegible]
et carnali commixtione [illegible] ideo
consanguinei [illegible] ut uxor
[illegible] mei est mihi affinis [illegible]
[illegible] quo frater meus [illegible]
[illegible] consanguineus meus in eodem
[illegible] quo sit mihi [illegible] in [illegible]
ad [illegible] consanguinei et affinis [illegible]
telligendum. Nota quarto quod aliquis

[illegible] dici melior [illegible]
[illegible] duplex [illegible] simpliciter
[illegible] sanctior [illegible] de caritate
[illegible] aliquis [illegible] melior [illegible]
aliquid [illegible] ad [illegible]
[illegible] aliquem esse meliorem
simpliciter [illegible] non est melior [illegible] ad
[illegible] beneficium [illegible] alius forte
[illegible] melius [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] potentie vel [illegible]
[illegible]

Contingit aliquem [illegible] ille qui est [illegible] et [illegible]
[illegible] utilior esse ecclesie [illegible] potestatem vel industriam
secularem vel [illegible] aliquid [illegible] dispensationis
[illegible] ad utilitatem [illegible] illud
[illegible] dat [illegible] ad
utilitatem et sic aliquis [illegible] bonum [illegible] meliorem et [illegible]
[illegible] quedam [illegible]

Nono queritur utrum [illegible] per [illegible]
alicui [illegible] est de consanguineis
prelati [illegible] idoneus. Et alteri de minus
idoneus. Et cum sit minus [illegible] idoneus
[illegible] prelatus suum consanguineum preferens
[illegible] forte [illegible] scandali [illegible]
vel aliqui [illegible] mali exemplum
accipiat vel probabiliter [illegible]
[illegible] prelati per exemplo [illegible]
[illegible] suos consanguineos [illegible]
minus digniores. Et [illegible] ideo [illegible]
[illegible] deficit [illegible]
[illegible] licet [illegible] personarum
[illegible] satisfacere [illegible]
[illegible]
informatur. Et [illegible] significatur [illegible]
[illegible] ad [illegible] de [illegible]
suos. Si vero [illegible]
[illegible] eos [illegible]
Si vero sit minus [illegible] idoneus
consanguineus prelati, non debet eum preferre
ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] videtur
[illegible] fidelitatem [illegible] in bono [illegible]
[illegible] sit [illegible] fidelis [illegible]
an alicui [illegible] possit [illegible]
[illegible] suos consanguineos
[illegible] Ergo [illegible] videtur esse con-
fidelitatem [illegible] in bono dispensatore ad
personam [illegible] consistit [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] causa [illegible]
[illegible] ad [illegible] Et si aliquis [illegible]
sententia [illegible] est. Et [illegible]
[illegible] habet [illegible] facere ad

e1

negocia esse et consignacionem eius a papa
commissas pertinentes ad curam anime quo
obtinetur per que signature sunt diuisi inuicem
Conclusio prima prelatus ecclesie
seu racione consignacionis prebendarum
signatarius neque idoneus in spiritualibus
vel temporalibus eo caret vinculo personali
articulus patet per Augustinum personale
attendere ad quorum personam vel
[illegible] ad illud negocium sed solum
[illegible] binas consignaciones [illegible]
consignacionem tales referret ad quorum
personam sed [illegible] illa cura anime ergo
[illegible] et diffinicio [illegible] personarum
p. 8 6 [illegible] 1 7 2 a [illegible]
[illegible] quod eius referat ad personam quod est con-
signacionem eius et non ad curam sed re-
gimen cure ad quod ille dixit magis ibi
[illegible] [illegible] sua vita [illegible]
[illegible] et potencior [illegible] cure defendit
Conclusio 2a prelatus cure eo sic
[illegible] binas dare consignaciones
idoneus indirecte [illegible]
[illegible] per Augustinum [illegible]
et [illegible] in [illegible]
[illegible] prelatus sic [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] ut habet [illegible]
[illegible] alia tribu a [illegible]
[illegible]
[illegible] esse sed [illegible]
[illegible]

X auctoritas X

X Iesus i. Iosue [illegible] erat de tribu leui Iesus naue siue Iosue fuit de tribu Effraim

sinistras facere / ut non querant eos in consi-
liarios eligere / quos plus cognoscunt
esse idoneos / sed quos vel in amicos
vel servitores habent obsequiosos [illegible]
[illegible] precedente [illegible] pater
sue filie querit sponsum [illegible]
et idoneum / et sponsus sue sponse
querit fidelissimum custodem [illegible]
sed maiorem prelatus ad curam [illegible]
[illegible] et / vel sicut [illegible] ad filiam
vel sicut sponsus ad sponsam / hec debet
ei de persona idonea providere [illegible]
meliori et

Corollarium primum Ex quo [illegible] prelatus
[illegible] suis consanguineis magis idoneis
de suis patrimonialibus bonis / vel de
hiis que ex officio et beneficio acquisivit
[illegible] / [illegible]
consanguineum [illegible]
[illegible] ad [illegible] dispensator
patrimonialium bonorum / et eorum que proprio
[illegible] labore acquisivit

Consanguineis [illegible] sunt aliqua [illegible] dignum [illegible] ut instruat [illegible] promo[illegible] ut [illegible] prelato [illegible]

Corollarium secundum prelatus dans be-
neficium alicui [illegible] consanguineo [illegible]
[illegible] / [illegible] personam [illegible]
[illegible] spiritualium / et bonorum [illegible]
quorum [illegible] prelatus non est dominus
[illegible] possit dare [illegible]
illorum dispensator [illegible]
ad [illegible] [illegible]
ut ministros [illegible] / et dispensatores
misteriorum dei / Et [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] dicit glossa [illegible] dispensator

sedendi et standi ad honorem om[nium]
fratrum assistencium non est futurus lo[cus]
iste potius in antiquitate prouidum
habere sedem donum gratie [illegible]
eius sed at eligi dummodo [illegible] ad
sedem honorabilem eius contemplato paupe[re]
succursu et instruccione

Cor[rect]or iii. Quod prelatus non
tenetur [illegible] dare meliori simplici
beneficium sed tenetur dare meliori quo
ad hoc id est utiliori ecclesie et non potest
[illegible] vero [illegible] alteri nisi propter
aliquam causam que pertinet ad honorem
dei et utilitatem ecclesie sed si quis ad
hoc est et melior sed illa causa
ad hoc non pertinet tenetur accipere per
sonam [illegible] et [illegible] in
[illegible] quamlibet [illegible] causa precedit

Cor[rect]or v. Cum prelatus [illegible] dat
[illegible] assequendi alicui pro
[illegible] bonum [illegible] illum [illegible]
[illegible] et non alterum et si petat [illegible]
[illegible] non [illegible] non vendit
nichil accipiat non pertinet ad
[illegible] emptionis et vendicionis in quo
[illegible] simonia

Cor[rect]or vi. Quando prelatus [illegible]
obligare [illegible] dat beneficium [illegible]
[illegible] ad aliqua [illegible] seu
[illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] simoniacum est et manifesta
simonia [illegible] precedit tantum
[illegible] [illegible] causa [illegible]
[illegible] ordinem [illegible]

[Marginal note, right:] [illegible] sup[er] [illegible] beneficium [illegible] curatum [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab obsequio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simonia

ideo plus debet diligere filium magis
quietorem, sed ideo quod magis eos
caritate diligimus etiam magis debemus
providere, quia eorum meritum exigit.
Circa secundum dicendum quod bonum dispensatorem oportet
inspicere meritum, et bene administrare.
Videtur quod prelatus magis debet fideles
in consanguineos providere, quia [illegible]
[illegible] idonei [illegible] quam illis qui
magis diligimus magis debemus providere,
debemus debemus illis qui magis
sunt nobiles, quia sunt quodammodo illa
ad quam illa pertinet bona. Et ideo
beneficia ecclesiastica non sunt danda
magis consanguineis, sed eis qui magis
sunt idonei ad regimen ecclesie. Quod dicitur
providere quod de suis et honeste
vivere habere suo que acquisiverunt
et bene facere consanguineis poterunt
sed ecclesiastica bona. Et si consanguineus
sint eque digni sicut alii, et sic habere [illegible]
de [illegible] sed possit consanguineos
neos preferre; sed falle in hoc magis
ponitur, quia de ipsis magis confidere
sicut videmus multos fecisse [illegible] ecclesia [illegible]
fraudem. Et si hoc fecit scandalum [illegible]
diminueret, si [illegible] aliter [illegible] secundum [illegible]
etiam sit dignior, tamen bona ecclesie consanguineis
danda.
Ad tertium dicendum quod licet magis sit [illegible]
idoneus et bonus quam consanguineus [illegible]
sum [illegible] tamen quia licet ei facere in regimine
ecclesie, ergo etiam prelatus si habeat con-
sanguineos eque idoneos non debet
providere in ecclesia magis quam aliis [illegible]

in premissis. Sed [illegible] Hug[uccio] et
ext[ra] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
petens ad [illegible] [illegible] [illegible]
fiat [illegible]

Ar[gumentum] R[esponsio] [illegible] peccat dare be-
ne[ficium] bono si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] confessionem [illegible]
ad [illegible] R[espondeo] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] videtur [illegible] [illegible] confessionem
[illegible] peccat [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sufficit dare bono si sit
[illegible] ad [illegible] in [illegible]

Ar[gumentum] R[esponsio] prelatus qui dat beneficium [illegible]
[illegible] [illegible] suo consanguineo vel [illegible]
vel alii cuius consanguineus [illegible]
symonia committit [illegible] [illegible] symonia [illegible]
dicta voluntas [illegible] [illegible] vel recipiendi
aliquid temporale pro spirituali [illegible] Sed
in casu predicto videtur esse emptio et
venditio in quibus est liberalitas hic
[illegible] hoc [illegible] et liberalitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] symonia [illegible]
[illegible] [illegible] liberalitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] donatio et
[illegible] symonia [illegible] [illegible] emptio
et venditio [illegible] [illegible] [illegible] obli-
[illegible] [illegible] dat beneficium ad aliquam [illegible]
compensationem precedentem [illegible] symonia [illegible]
Festa

Si autem cum eo intendat ad hoc obli-
gare non est fornicaria (?) ulterius dubium est

Utrum aliquis sine peccato possit appetere scientiam magicalem

Nota primo quod magia capitur
duobus modis. uno modo magia dicitur sapientia
unde ut refert eusebius i. de preparatione
evangelica theologia antiquorum ma-
gia dicebatur et hinc et magi sapientes
dicti sunt. Alio modo magia capitur pro scien-
tia qua quis per invocationem de-
monum aliqua scire et predicere conatur
unde et magus divinus dictus est. Et artes
magice. [illegible] ille [illegible]
notorie [illegible] pertinet ad illam divinationis
Et [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non est nisi verorum [illegible] [illegible]
Et ideo notandum quod non est semper [illegible]
verorum [illegible] [illegible] habere rationem [illegible]
vel artis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et ideo sunt notande magice
secundo dicte Nota secundo quod ars ma-
gica est quedam notoria vel [illegible]
artis [illegible] quo [illegible] tamen
demonis invocationem aliqua futura
scire et predicere conatur. Et [illegible] sub
se multas species [illegible] dicitur mantica
sive mantica [illegible] cum mantica
a mantheos quod est divinatio. Et [illegible]
e [illegible] scientia de divinatione. Et [illegible]
[illegible] de pyromancia [illegible]
[illegible] [illegible] aeromancia
[illegible] terra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] geomancia [illegible]
et corporibus [illegible] [illegible] [illegible]
ea [illegible] magica [illegible] [illegible]

magia secundo est scientia in agendo [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] invocando dici latine est

Epilogus (?)

~~Septima [illegible] fit circa cada-~~
~~vera mortuorum et dicitur a [illegible]~~
que fit in gutture vel pectore pullorum
vel gallinarum. Septima [illegible] que
fit circa [illegible] mortuorum et per ea
[illegible] qui est mortuus. Octava spe-
cies magica dicitur mathesis a ma-
thesis i. abstractio vel [illegible] unde
mathesis species divinationis. Et fit tempo-
re [illegible] hominis. Et dicitur horoscopium divina-
tio que [illegible] inspectione horarum et temporum. Nona
fit in aris et est aruspicium que fit per
inspectione ad aras vel altaria. Decimo augurium
[illegible] est augurium que fit garri-
tu avium vel volatu avium. Et est
[illegible] magica [illegible]
et sortilegium quod fit per sortes ut per
ossa mortuorum vel per [illegible]
Quarta species est prestigium. Et est
illusio humanorum sensuum. Et dicitur a prestringo
quod prestringit sensus humanos [illegible]
[illegible] videre [illegible]
videre [illegible]
[illegible] magna [illegible] talenta. Sexta
[illegible] armata [illegible] est male-
ficium [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible] et [illegible]~~ Sexta est
maleficium ad tempus et dicitur [illegible]
fascinacio i. quedam [illegible] vel [illegible]
[illegible] fascinacio fit aliquid [illegible]
[illegible] homini ut [illegible] aliquando [illegible]
[illegible] vel [illegible] transire
[illegible] et [illegible] Et hec [illegible]
[illegible] maleficia. Et [illegible]
[illegible] hominum [illegible]

Augurium dicitur quasi avi-
garrium vel
augurium
a gestu vel
garritu avium.
Sed aruspicium
ab inspectione
[illegible]
[illegible]
ad aures.
Ideo ad
oculos.

Et sunt veneni hausti [illegible]
[illegible] interimunt [illegible]
[illegible] de magorum [illegible]
maleficia ob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hominum [illegible]
[illegible]
[illegible] sed ut [illegible] demonum
ut faciunt [illegible]
[illegible]
[illegible] morte [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
de [illegible] et aliis modis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dabant [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] invocati [illegible]
[illegible] demones [illegible]
invocati [illegible]
[illegible]
[illegible] demonum [illegible] aliquam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et ad interrogata [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Augustinus et alibi [illegible] cum demone et cum bono angelo
[illegible] habent [illegible] corpora ita habent [illegible]
[illegible] figuras et colores [illegible] et [illegible]
[illegible] habent obediencia [illegible]
[illegible] ad illusionem fallaciam et deceptionem et [illegible]

Augustinus in libro de natura demonum dicit demones
divinationes [illegible] esse allatas. Et dicit
[illegible] plenitudine [illegible] sunt pleni
et astucia quadam fraudulenta
futura predicabant. Unde [illegible]
[illegible] viri qui phitones appellat
[illegible] divinos a dicendo. At phitones [illegible]
ventriloqui qui habent in ventre demonem
[illegible] presentem. Tamen [illegible]
illa mulier dicitur phitonissa que suscitabat
mortuos quasi suscitando. Qui autem
[illegible] qui fingunt se loqui ex revelatione dei
[illegible] loquuntur ex revelatione demonum ut [illegible]
[illegible] dicit quod divinos semper [illegible]
[illegible] Nota quod divinator non dicitur
[illegible] ea que [illegible] velut in pluribus
[illegible] et humana racione prenosci possit sic
[illegible] ex cognitione cause [illegible]
future eclipses et hoc considerare

stellarum firmamenti quantitates planete et
signorum et medicinam sanctarum et mortuorum
ita erunt ut in pluribus
Nota de comanda quam faciunt divinatores ut
ut ille divinant qui thesaurum in
terre absconditos in circulis et figuris
locatos ubi ignis vel fumus videntur
speculis patentes ut in quibus thesauros
absconditos in terra et dicat bonam
nos fecerunt ex illis circulis vel speculis
arte et cooperatione diaboli qui se
cum ipse qui sibi ei familiaritate et talia
interrogationes intellexit et ad talia se presentem
ostendit at se in illa tege ut ostendat
esse ut sibi in talibus actibus in quibus
ulla nephanda per hoc abdicat
fide et cultu divino non facit hoc diabolus
quia in illis delectetur sed potius in infide-
litate sed ingenium

phonas arreptitios .i. phitonicos [illegible] et vigilatores ab eis obsessos. Est phitonia aliquem provocari [illegible] minant futura ex figuris [illegible] apparentibus [illegible] inspectoribus in diversis rebus. Et [illegible] in [illegible] ...stribus [illegible] dicitur auspicium. [illegible] in corpore [illegible] ut in ungue ferro vel lapide polito dicitur geomantia. [illegible] in igne piromancia. [illegible] in aere aeromancia. [illegible] appareat in aqua [illegible] signa vel [illegible] unde [illegible] [illegible] [illegible] ydromancia est [illegible] aqua [illegible] [illegible] demonum [illegible] et [illegible] [illegible] videre [illegible] ab eis aliquid audire [illegible] [illegible] ligari [illegible] [illegible] medicorum [illegible] in [illegible] [illegible] in caracteribus [illegible] atque [illegible] in quibus [illegible] demonum [illegible] [illegible] et angelorum malorum [illegible] unde hec omnia vitanda sunt [illegible] et [illegible] [illegible] atque [illegible] Noto [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ad invocationem demo[num] [illegible] esset [illegible] [illegible] [illegible] nomina ignota ne [illegible] aliquid lateat illum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] a deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]

phitones dicuntur per quos demones vel loquuntur vel mira operantur

Auspicium dicitur qui inspectio in aere

Sp[illegible]

non possit deportari a deo | Item non [illegible]
tempus scribendi. Ratio [illegible]
ne in verbis sacris | [illegible] aliud
varia | ut caracteres scripti | et [illegible]
signa | id est signum crucis. Ratio ut
non ponatur in eis scribendi | [illegible]
ligandi | [illegible] quod scribatur in cart[illegible]
virginea | vel in certo folio | vel
de [illegible] et cum eis | vel quod oportet
ligari sit filo | vel [illegible]
[illegible] hora | vel [illegible]
[illegible] | [illegible] ad [illegible]
[illegible] non [illegible] | [illegible]
et superstitiosa [illegible] dictum est [illegible]
[illegible] | quod illa [illegible] | [illegible]
De quibus portant [illegible] | non [illegible]
[illegible] | [illegible] mortem et [illegible]
[illegible] | [illegible] et de bono
Talia sunt reprehendenda | non portanda | et
[illegible] | et [illegible] | [illegible]
[illegible] | et [illegible] | [illegible]
[illegible] a deo [illegible] | [illegible]
[illegible] debent [illegible] | [illegible]
[illegible] non fuerint ablata. Et de hoc
intelligere est dictum supra [illegible]
De quibus [illegible] | [illegible]
observant | [illegible]
[illegible] | anathema [illegible] | [illegible]
[illegible] | Sed portant [illegible]
reliquias ad collum. Dat [illegible]
[illegible] sit [illegible] reverentia dei | [illegible]
[illegible] | in [illegible] habet fiduciam [illegible]
[illegible] aliqua vanitate | [illegible]
[illegible] | [illegible] aliqua observan[illegible]
ut quod [illegible] dictum est in glosa |

hoc sicut inordinate appetit

Nota secundo quod magis [illegible]

in [illegible] nullam habent [illegible]

virtutem effectivam [illegible] effectum [illegible]

Illa cum non sint nisi voces et [illegible]

certo modo prolata [illegible] certis [illegible]

[illegible] non sunt [illegible] se

maiorem vim [illegible] quam alie

[illegible] causativis [illegible]

vel alia [illegible] unde [illegible] constat [illegible]

manifestum est [illegible] ad [illegible] effectum [illegible]

aut ordinem naturalem non habent

Sequitur [illegible] aut effectum [illegible] operatione

demonis [illegible]

[illegible] mali [illegible] non [illegible]

[illegible] et incantatorum [illegible]

[illegible] aliquid efficere [illegible]

[illegible] de subito [illegible]

de quibus hoc [illegible] efficiunt [illegible]

[illegible] cognitionem [illegible]

cognoscunt [illegible] activa [illegible] passiva [illegible]

[illegible] activa passivis applicantes

[illegible] effectus veros vel illusorios [illegible]

[illegible] quorumdam [illegible]

[illegible]

[illegible] habent [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sed [illegible]

[illegible] nulla [illegible]

[illegible]

[illegible] servant [illegible]

Vel sua superbia / sicque appetitus de-
monis honorem / permittit a deo
dici in aliquos effectus cum pacto vel
alia occulta causa que excedere sua
potestatem / non tamen istam habet pro
pacto in maleficiis / ut dum hec ver-
ba proferunt tali modo / puta in
solis ortu / vel in tali loco / tali ge-
stu. Aut faciunt hoc / puta circumci-
dunt / provocat pulices etc / sequitur etc
ille effectus dicere non verba / vel
aliquo mutata. Aut pullus percusso
sed ipse demon dispensans / ut dictum
est operatur et vere / vel illusorie / sicut
fingitur oculos presentium deluden-
dit / ut vere in sua natura maneret /
aliud videtur etc / similitudo est in hoc pro-
cesse ... domini / in omni sacramento
institutione / scilicet quod virtutem gratie
alie conferre non a sacramentis efficitur
sed a Christo pro sacramento rite suscepto
efficaci assistente. Et sic gratia talis
non conferret sine sacramento. Ita diabolus
non operatur etc / talia sine pacto / cessante
maleficio. Possunt etiam aliqui male-
ficia vel incantationes fieri per applicationem
rerum naturalium maleficiatis / ut bene-
natarum herbarum radicum lapidum
et ceterorum similium / quod occultas
habent vires contra demones. Et non
est dubium quin talia applicata sunt pos-
sunt [illegible] profectus hec non ex demonum
concursu / sed sua naturali virtute operari

non tamen sine demonum informacione et doctrina

efficaciam. Est autem maleficium vel
certe naturalis fascinacio sive obste-
tricia. Et fit quando diabolus per aliquam
actionem impedit naturalem et quod ad
requisitum magis [illegible] impedit diabo-
lus [illegible] quod aliquis non
possit cognoscere uxorem suam. Et dicuntur
impedimenta ex parte generationis. Talia er-
go maleficia quibus impediuntur homines
ne possint in dictis [illegible] in quos
posset si non esset impeditus malefi-
cio. Ut libro 4 sententiarum distinctione 34. Tollere
destruere et [illegible] quod opus dei
est ipse fit destruere. Non autem [illegible]
operibus maleficiis. Secundo credit demones
posse et velle fatigare. Dicunt tamen sug-
gestum maleficium [illegible] destruendo
illius signi [illegible] sive [illegible] fatigare
non tamen licet ministerio demonum per
alias incantaciones curare [illegible]
Quid quando fuit [illegible] omnibus [illegible]
ad domum celebrando [illegible] et post opus
vel si deo amore non placeret tol-
lerande veniunt. Hostiensis tamen dicit quod
aliqua remedia videntur vana tol-
lerari sunt respondere vana vanis [illegible]
tamen non sunt illicita. Est autem solum re-
medium contra maleficium penitere [illegible]
legis semper [illegible] tollatur quia [illegible]
cessat. Remanet pena. Item si ipse qui
fecit maleficium [illegible]
solvere et dicit [illegible]
hoc fatetur maleficia [illegible]
fieret ipsa solvere absque demonum

invocatione sive consilio [illegible] esset quod dicit Gero-
Concilio Ro[illegible] absque precio non est appe-
tere [illegible] magistrali quos ad [illegible]
[illegible] xxvi q. v. dicit Si quis
ariolos aruspices vel incantatores
observaverit aut phylacteriis usus
fuerit anathema sit. Et in eadem
[illegible] dicitur [illegible] divinatores [illegible]
et more gentilium subsequuntur aut in do-
mos suas huiusmodi homines introducunt
exquirendi aliquid arte malefica aut
expiandi causa sub regula quinquennii
iaceant secundum gradus penitentie diffinitos.
Conclusio prima nulli catholicorum est
a diabolo recipere consilium [illegible]
[illegible] velle [illegible] [illegible]
mortem [illegible] ante [illegible] [illegible] Et
ubi ille propter [illegible] a deo quem [illegible]
tavit [illegible] et [illegible] Quod probatur
in regum libro ubi reprehenditur et pu-
nitur rex [illegible] ochozias quia misit ad
consulendum deum accaron. Et probatur per
augustinum de vita christiana ubi dicit esse
damnandas et fugiendas divinationes
quia ibi interveniunt pacta demonum.
Conclusio secunda demonicus [illegible] homo
voluntarius [illegible] [illegible] [illegible]
magice [illegible] [illegible] peccat vel [illegible]
infidelitatis vel idolatrie vel [illegible]
[illegible] vel attribuit demoni
quod [illegible] vel ut [illegible] magice adorant
demonem vel si nihil horum assit est [illegible]
adminus [illegible] [illegible]

Aruspices dicuntur inspectores [illegible] incantatores [illegible]

Ochozias [illegible] mortuus fuit

glo. [illegible] divinatores in domos suas [illegible] legem [illegible] [illegible] [illegible] ille in [illegible] domo hec fuit [illegible] [illegible] in [illegible] ut C. de maleficiis [illegible]

Corollarium 3m [illegible] racio [illegible]
[illegible] imaginacionem est [illegible]
[illegible] in somnis [illegible] et in
[illegible] quod [illegible] sic [illegible]
[illegible] qui volunt [illegible]
in illo qui volt [illegible] trahere ad [illegible]
morte pereat [illegible] habet
familiaritate cum [illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible] deo optimo et benignissimo sapientissimo
et potentissimo illud [illegible] ab [illegible]
demonibus [illegible]
et [illegible] et qui faciunt [illegible]
[illegible]

Corollarium [illegible] demonum [illegible]
[illegible]
[illegible] ad finem [illegible]
vera sit [illegible]
[illegible]
virge aaron in colubrum [illegible] vera [illegible]
et virgarum magorum pharaonis in draco[nes]
[illegible]
[illegible] ad fallendum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] mendaciter et [illegible] seducere [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] esse [illegible] et seducere
[illegible]

Corollarium [illegible] demones [illegible]
[illegible]
[illegible] creatores [illegible]

Strabo
demones [illegible] mutacionem
maleficii [illegible] aliquid efficere [illegible]
colligunt [illegible] semina et [illegible]
possunt [illegible]
[illegible]

In libro de trinitate libro iij c. viij dicit Augustinus quod nec parentes putandi sunt creatores hominum nec agricolas creatores frugum quamvis eorum extrinsecus adhibitis motibus ista creanda dei virtus interius operetur ita non solum malos sed nec bonos angelos fas est putare creatores sed pro subtilitate sui sensus et corporis semina rerum istarum nobis occultiora noverunt et ea per congruas temperationes elementorum latenter spargunt atque ita et gignendarum rerum et accelerandorum incrementorum prebent occasiones sed [illegible] eorum operatio est in solo motu locali quo possunt repente applicare activa passivis et producere effectum a causis suis naturalibus

Arguunt quod homo [illegible] solo sit applicare sic [illegible] [illegible] [illegible] passiva applicare illud [illegible] potuit [illegible] [illegible] in corpore sed per qualitates [illegible] potuit [illegible] [illegible] in corpore [illegible] sit [illegible] applicare [illegible] solo [illegible] vero est bonum [illegible] [illegible] [illegible] Quia [illegible] vero est [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] in aliquo sicut bonus [illegible] vero est ipsum [illegible] bonum sed non [illegible] sic possunt [illegible] in sui [illegible] sed solum illa que est contra [illegible] veritatem sicut [illegible] est [illegible] magice artes sunt sic sed possunt sed [illegible] fallaciae demonum

Arguunt quod artes magice [illegible] sunt [illegible] [illegible] est [illegible] est appetendum et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt bonarum vel malarum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] de [illicitis] sed [illegible] [illegible] sunt prohibite ergo illicite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magice sunt [illegible] [illegible] prohibite [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] prohibetur

[illegible] [illegible] [illegible] virge aaron in dracone et mutatio [illegible] [illegible] in serpentes vere fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et malefica sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad fallendum [illegible] fallacia [illegible] [illegible] falsa sunt [illegible] [illegible] habet intentionem fallendi [illegible] [illegible] [illegible] facere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

alioni etiam eorum studium fuit pectus vel
[illegible] esset malis [illegible]
Arg. 2m homo potest uti arte magica secundum pate
Primo quod est ad honorem dei illo honore
propter [illegible] secundum artes magicas aliq
et esse ad honorem dei quod Hoc no
Sed hoc probat [illegible] ad honorem dei
videtur esse quia per hoc homines [illegible] nomen sol
vel [illegible] facerent orate posse
demonibus imperare Sed hoc requi
traditur in arte magica verum invocare
demones per nomen dei Ergo [illegible]
Sed in quod hoc est ad honorem dei quia homo
talia faciat ad tercium [illegible] con
filio a demonibus [illegible] et [illegible]
rebellis [illegible] compellere et de [illegible]
bus homines quos [illegible] hoc [illegible]
faciunt [illegible] ut eos [illegible]
ut doceant homines [illegible] media [illegible]
inveniunt ad quecumque effectum. [illegible] aut [illegible]
buit hoc aliquem fecisse fiat hoc di
dispensative et [illegible] cooperante
Arg. 3m [illegible] non fuit [illegible] secundum Saul
interroganti de eventu futuri belli a mu
liere [illegible] phitonica apparuit Samuel
et ei futurum eventum predixit ut legitur
1o regum 28. Ergo homo non peccat utendo arte
magica vel interrogando magos. Respon-
detur sicut dicit Augustinus ad simplicianum non est
absurdum credere aliqua dispensatione permis
sum esse ut non dominante arte magica vel
potentia sed dispensatione occulta que phi
tonissam et Saulem latebat se ostenderet

primo [illegible] apparebunt reges / Idem ex
[illegible] perissent vel non [illegible] ba-
[illegible] a regione sua [illegible] / sed aliquod
fantasma et illusio imaginaria / de ali-
[illegible] facta / quam scriptura Samuelem
appellat / Sic solet imagines rerum sicut
verbis appellari

Ad 2m / Ad artem magicam videtur pertinere
uti imaginibus ad curam hominum [illegible]
[illegible] / sed hoc fieri potest naturaliter / quod patet per illud
[illegible] hoc [illegible] quod narrat
quidam super centilogium ptholomei / [illegible] vi-
debit narrat se vidisse quendam [illegible] qui sculp-
sit figuram scorpionis in lapide / luna
existente in signo scorpionis / uno de
quatuor angulis / Et quicquid postea
impressionem illius sigilli habebat / sive
in cera / sive in quocumque alio a morsu
scorpionis curabatur / Sic ipse testatur se
vidisse / Sed hoc non fiebat nisi per natu-
ram [illegible] per imagines artificiales [illegible]
artificiales [illegible] quamvis [illegible]
non [illegible] talem efficaciam [illegible]
[illegible] habeat efficaciam talem [illegible]
[illegible] / [illegible] omnes imagines tales
superstitiose sunt et magice / [illegible]
[illegible] / [illegible] effectum habet nisi
in eo quod caracteres [illegible] / [illegible] figura
[illegible] non est [illegible] / Item dicit
[illegible] imagines astrologice et
necromantice / Sed necromantice sunt
[illegible] demonum / Astrologice
[illegible] facta tantum figura vel caracteres

Arg. Si indigens elemosinam non tamen [illegible] bonis [illegible] a petere [illegible] possimus accipere [illegible] ergo si indigens [illegible] [illegible] potest petere hoc a demone [illegible] [illegible] adest [illegible] qui statim [illegible]

[illegible] demon [illegible] elemosina [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Arg. A malo [illegible] sermonem ergo si quis [illegible] [illegible] et [illegible] sermonem [illegible] [illegible] accipere [illegible] [illegible] dyaboli [illegible] [illegible] deputatum a deo [illegible] [illegible] deputatum est ad [illegible] et [illegible] de malo suo [illegible] [illegible]

Utrum enunciabile quod semel est verum semper sit verum

Quoad primum [illegible] enunciabile est quod enunciatur. Enunciatio est oratio in qua verum et falsum est [illegible] [illegible] [illegible] verum et falsum sit in [illegible] enunciatione [illegible] in signo. Et enunciatio est triplex [illegible]

[illegible] oratio [illegible] in qua verum vel falsum [illegible]

Enunciatio [illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] [illegible]

Quod ergo [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

e de presenti quedam de preterito quedam de futuro
enunciatio de presenti est cuius copula est presentis
temporis non ampliata ut homo est albus enunciatio
de preterito cuius copula est preteriti temporis ut
homo fuit albus enunciatio de futuro cuius
copula est futuri temporis ut homo erit albus
Nota 2o [illegible]
[illegible] in hac parte
aliquas propositiones [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordinem [illegible] vox [illegible]
sive intellectus et res [illegible] voces [illegible]
signa conceptuum [illegible] intellectuum [illegible]
[illegible] similitudines rerum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
unitas vocis significative vel diver-
sitas non dependet ex unitate vel di-
versitate rei significate [illegible] [illegible] [illegible]
diverse res habent diversa nomina [illegible]
apparet esse [illegible] in equivocis [illegible] di-
verse res habent unum nomen [illegible] nomen
equivocum significat diversas res
[illegible] [illegible] unitas vel diversitas vocis
sive [illegible] sive [illegible] dependet
ex unitate vel diversitate vocis vel
intellectus [illegible] [illegible] vox et [illegible] Conceptus
[illegible] et non [illegible] intellectus [illegible] [illegible] sunt [illegible]
et [illegible] [illegible] et res [illegible] et signata
non [illegible] [illegible] et esse aliud [illegible]
et aliud vel [illegible] diversitatem vocis [illegible] secundum
[illegible] in synonimis [illegible] [illegible] vocem
vox sed [illegible] significatio [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] diversitate vocis

et esse diversitas intellectuum. Quare
sicut diversitatem rei intelligit [illegible]
diversitatem modi intelligendi. Et
hoc contingit quoniam est diversitas
consignificationis, quae consequitur diversum
modum intelligendi unam et eandem
rem. Et propter hoc apparet in [illegible]
quod ipse [illegible] intellectu
[illegible] apponentes dividentes quae
[illegible] diversitatem [illegible] aliqua vera
[illegible] aliquando [illegible] de [illegible]
et non [illegible] enuntiabile sortem
sedere [illegible] sedisse vel sortem [illegible]
esse. Sed hoc sortem sedere est [illegible]
enuntiabile [illegible] vox et [illegible]
modus significandi.

Nota [illegible] veritas est duplex
scilicet veritas rei enuntiandae et [illegible]
scilicet veritas enuntiationis. Veritas rei enuntiandae
signi enuntiationis [illegible] rei entitas [illegible]
est [illegible] rei [illegible] vere est et [illegible]
[illegible] entitatem habet et non [illegible]
intellectu [illegible] et hoc veritas [illegible]
et una sub [illegible] enuntiabilis [illegible]
[illegible] Christus est
mortuus. Christus moritur licet [illegible]
[illegible] sunt unum enuntiabile [illegible] eandem rem significat. Et
[illegible] et hoc [illegible]
veritatem quam [illegible]
et pe. de [illegible] qui dicebat quod [illegible]
rei significati licet sub diviso [illegible]
[illegible] unitas enuntiabilis. Unde [illegible]
[illegible] dicitur vera

veritas est adaequatio rei et intellectus [illegible]

16

eadem existit semper e immutabile sortem
nusquam et contrarie sic idem est
hominem albus alba album ab unitate
significationis Et sic istos omnes immutabile
quod semel est verum [illegible] erit verum.
Veritas signi et veritas immutabilis
abilis quae surgit ex unione predi
cati ad subiectum significantis ita esse
sic est in re [illegible] cum veritas est
signum intellectus quae est in intellectu com
facta a re [illegible] prolatum affir
mat ea quae rei conveniunt [illegible] ad prolatum
respondentem et affirmativum vel prolatum
negat ea de re quae rei non conveniunt
[illegible] ad prolatum [illegible] et negativum
Et secunda [illegible] quaestionem est alia
opinio [illegible] tenere [illegible] albumazar
dicere [illegible] modum rei sed triplex
immutabile [illegible] tres [illegible] et
quod non de immutabile quod semel est
verum semper erit verum
Nota [illegible] ordinem aristotelis in libro
de veritate duplex est veritas immutabilis
[illegible] duplex significatio [illegible]
[illegible] significat [illegible] significare
accepit [illegible] significat [illegible] est
[illegible] sortem [illegible] significat
[illegible] sorti [illegible] fortes
[illegible] significatio
[illegible] et ab hac significatione [illegible]
[illegible] et ista est significatio [illegible]
aristotelis [illegible] significatio quod
significare accepit [illegible] semper
sortem [illegible] significat [illegible]
sorti [illegible] significat [illegible]

contrarie Aliquis non currente Et ...
hoc significat ipso currente Dicitur ...
non solum significat quod sorte acc...
verum esse in mente sorti sed etiam sig...
ad quod ficta est illam orationem affirmativam
licet sorte accipiant rem esse ...
ita sit ut hoc dicunt ita res sint ...
sic est de affirmationibus sic de negativis ...
dicere possumus illam negantem accip...
sorte rem non esse sive res sint ...
non sint sicut ita sit ut significaret ...
non esse in non sint. Hec est duplex ...
secundum Aristotelem sic scilicet quod una est ...
et alia mutabilis ab oratione et ...
ei et semper ei inest Alia vero est ...
accidentaliter inherens ei mutabiliter et ...
ipsum Et secundum has duas ... affir...
esse duas veritates enunciationum ...
illam ei veritatem sit quod credendo quod ...
credendo inest oratio ... quod sorte
accepit et quedam ... ad quod ficta
est utraque non oratio sit dicta vera ...
prima veritas inest ei naturaliter et ...
... et significare quod sorte accepit ...
secunda inest ei mutabiliter et quod acc...
sic et sorte ad quod ficta est

Conclusio Enunciabile quod semel ...
est verum ... semper est verum ...
enunciabile de ... non semper ...
verum ... de ... futuris ...
futurum ... non ...
non oportet enunciabile quod semel est ver...
sit esse verum futurum ... aliquando ...

... sit verum et ... est ... sed ...
... et ... et esse ... est ...
... et ... et ... talis ...
... enunciabile ... sit verum ...
sic hoc enunciabile ...

bonaventura in p° [illegible]
[illegible] dixerunt quod [illegible]abile quod semel
[illegible] est semper et verum dixerunt enim quod
[illegible] alba albedinem [illegible] sunt tres voces et tres
[illegible] indistincte [illegible] causa rem significat
[illegible] non [illegible] modo dixerunt quod [illegible]
[illegible]abiles [illegible] in [illegible] vocis vel
[illegible] sed rei significate sed [illegible] est
[illegible] et futura deinde presens [illegible]
[illegible] ergo enunciabile rem habet [illegible] esse
[illegible] deinde presentem [illegible] non
[illegible] diversitatem enunciabilium sed vocis [illegible]
[illegible] sit de futuro deinde presens [illegible]
[illegible] tempus quod est [illegible] rei [illegible]
esse vel fuisse vel fore [illegible]
[illegible] significatis non diversificat enunciabile sed
[illegible] solem [illegible] sed [illegible] semel dicam
hodie et cras dicam [illegible] in hoc
[illegible] debet [illegible] aliud tempus et ita alia accom
[illegible]abile non est [illegible] non mutata
significatione et [illegible] eadem significatione [illegible]
semper est verum et non est idem nisi in eadem

contra rationem. Et secundo dixerunt quod illud
quod semel est verum semper est verum Sed propositio
de futuro contingenti ... in futuro ... dicat ...
de praesenti est vera propria ... eadem oratio est susceptibilis
veritatis et falsitatis
Alia est opinio contra istam quae ponit quod ...
propter diversum modum ... sit ...
enunciabile sicut tres dicas ... et ...
omne enunciabile quod est semel verum semper
verum ... est ... vera quod ...
posset fieri quod non esset ... enunciabile
et quod albus ... albus licet sit unum ...
... ab ... sit in ...
Ragione a diversitate ...

[illegible] vestem sit ea non [illegible] eius [illegible]
[illegible] vetustate [illegible] [illegible]
[illegible] hoc enunciabile fortem sedere
[illegible] est verum [illegible] est falsum [illegible] fortem se-
dere est verum [illegible] sedente est
falsum [illegible] illud [illegible] [illegible] ab
eo quod res est vel non est oratio est vera
vel falsa ubi [illegible] quod enunciabile
[illegible] sine [illegible] rei [illegible] est
susceptibilis [illegible] [illegible] veritatis et
falsitatis et sic enunciabile quod semel
est verum aliquando est falsum

Arguitur [illegible] ista enunciabilia fortem
sedere fortem [illegible] fortem esse
[illegible] sunt unum enunciabile [illegible]
unum [illegible] aliquando est verum [illegible] [illegible]
[illegible] aliquando [illegible] sit verum [illegible]
diversa [illegible] non tollit identitatem
[illegible] [illegible] [illegible] non debet esse [illegible]
casus [illegible] in singulari [illegible] in plurali [illegible]
[illegible] erit enunciabile [illegible] diversam [illegible]
[illegible] [illegible] ista et enunciabilia non
differunt nisi [illegible] diversam [illegible]
[illegible] [illegible] semel aliquando sunt hec
vera [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] est falsa
[illegible] diversitas [illegible] [illegible]
tollit [illegible] identitatem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non sunt [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] in uno ordine
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt unum [illegible] [illegible] [illegible] figura
sunt [illegible] diversa [illegible] figura a diversa figura

× nota ×

Unde albus alba album licet sint multe
voces vel multa nomina secundum logicum tamen
secundum grammaticum tamen unum nomen quod pertinet ad
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] alia [illegible] sunt tria nomina [illegible]
[illegible] logicus [illegible] considerat
[illegible] et modos [illegible] significandi
[illegible] e unum nomen [illegible]
[illegible] logicus considerat [illegible]
vox [illegible] Unde differunt nomen et
verbum [illegible] vocem [illegible] et
[illegible] vere et multiplicari [illegible]
[illegible] multe voces [illegible]
[illegible] logicus dicit ibi plura nomina

Argumentum [illegible] unitatem [illegible] Aut pertinet ad
unitatem [illegible] Aut non [illegible] pertinet
ad unitatem [illegible] ergo [illegible]
de parte [illegible] vel futuro [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] quod [illegible] deinde [illegible]
[illegible]
[illegible] Ad [illegible]
pertinet ad unitatem [illegible]
[illegible] non distinguuntur [illegible]
[illegible] formam [illegible]
[illegible] diversam consignificationem [illegible]
[illegible] sit unum [illegible]
[illegible] est contra [illegible]
[illegible] Et [illegible] non
recipit unitatem vel diversitatem [illegible]
a [illegible] consignificato [illegible] diversa
consignificata [illegible] sunt diverse [illegible]
verborum et diverse voces [illegible] et diversa
[illegible]
ad [illegible]

[illegible] dependet ex [illegible]
[illegible] cum ex [illegible]
dependet ex [illegible]
[illegible] consignificatio [illegible]
[illegible] intellectu [illegible]
[illegible] variationem [illegible] diversi [illegible]

A 2 4 Ista enunciabilia sunt vera enunciabile
quod album fuit quod significat eandem rem
quod quod vna res quod fuit est futura deinde
presens tercio preterita ergo enunciare rem
tunc [illegible] esse futuram deinde presentem
tercio preteritam non facit diuersitatem
enunciabilem sed verum [illegible] quod enunciabile
sit esse aliud et aliud esse diuersitatem
modi intelligendi quia consequenter
consignificacio dato quod res sit eadem
[illegible] ista opposita [illegible] ergo
[illegible] ista [illegible] sit [illegible]
modo se habendi et sicut rem taliter
se habere [illegible] [illegible] [illegible]
habeat in se albedinem [illegible] esse
[illegible] sicut [illegible] extremum
[illegible] enunciabile
[illegible] diuersi modi [illegible]
[illegible] [illegible]

A 2 2 Aliqua est [illegible] veritas et
al[illegible] [illegible] et [illegible] veritas
[illegible] sit vera semper erit
vera [illegible] ad [illegible] enunciabile sufficit
[illegible] in [illegible]
[illegible] est in rebus [illegible]
actu et [illegible] [illegible]
et in [illegible] enunciabile
sit esse [illegible] qua est
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] rem [illegible] in [illegible] actu [illegible]
sunt [illegible] cum [illegible] sit in [illegible] actu
[illegible]

fctr anat. sive non. Semper hec e vera
ho e anal. Anal e corpus anat. sensi-
bilium et sba. Et non sequitur ho e sba
go ho e corpus. Et hoc accipiendo cum
[illegible] ut actu consistendi eo quod esse act
alicuius consistere accidit ei quod est sic in-
telligendo quod non est de essentia alicuius
rei. Et ob hoc essentialis predicatio a tali
esse abstrahit. Dico igitur ad rationem
communia [illegible]. sufficit essentialis inclusio
[illegible] in ratione [illegible] equaliter in
rebus consistentibus actu. Et non con-
sistentibus [illegible] sunt actu [illegible]
Et hec essentialis inclusio salvatur in
rerum ordinabilitate quam ordinabilitatem [illegible]
in speciebus rerum rationibus sive ideis
ab eterno [illegible] in sapientia divina [illegible]
in mente creatoris et ordinatoris. Aliqua
vero est communia in qua non est essentialis
inclusio predicati [illegible]
esse verum [illegible]
[illegible] sit in rerum [illegible] et dicitur com-
[illegible] intelligitur.

Ad [illegible] secundum Anselmum veritas est [illegible]
sola mente perceptibilis [illegible]
hec ut [illegible] accipit a [illegible] veritatem [illegible]
[illegible] sedere sive ego sedeo [illegible]
[illegible] sive ego sedeo sive non [illegible]
videtur [illegible]
[illegible] in secundo [illegible]
sola mente perceptibilem [illegible]
veritatem [illegible] est verum [illegible]
[illegible] de omnibus aliis [illegible]

Articulus precedit de unitate [illegible] dicta
[illegible] ad 2os utrum i[n]nclu[sa] [illegible]

Utrum magis determinanda questio theologica magis debet uti ratione vel auctoritate

Noto p[rim]o [illegible] Auctoritas est sententia plurium digna vel auctoritas sapientum in scientia sua. Et [illegible] dicitur [illegible] auctoritas [illegible] nihil aliud est auctoritas quam ratio [illegible] veritas ob posteritatis utilitatem [illegible] commendata [illegible] [illegible]

[illegible] articuli [illegible] sunt ex quibus procedit doctrina sacra [illegible] auctores sacre scripture [illegible] auctores [illegible] doctorum [illegible] [illegible] et auctores [illegible] [illegible] Ex primis quod sacra scriptura procedit ut ex [illegible] et necessariis. Ex secundis ut ex [illegible] [illegible] probabilibus. Ex tertiis vero ut probabilibus sed extraneis. Et sic [illegible] [illegible] significat [illegible] locus. De hoc tamen habes [illegible] in prologo [illegible]

Noto 2o [illegible] [illegible] humana de qua [illegible] est sermo nihil aliud est quam [illegible] inventio aliqua ex sola natura lumine robur habens. Et est duplex [illegible] [illegible] concludens [illegible] demonstratio. Et [illegible] probabiliter [illegible] magna habet latitudinem [illegible] utraque [illegible] rationum [illegible] aliqua certa [illegible] [illegible] includit [illegible] Et consequenter extranea est a [illegible] [illegible]

Auctoritas theologica [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible] extraneo theologico tamen et probabilibus

[illegible] [illegible] et non ratione sui sed [illegible] nostri [illegible] intellectus infirmitatem [illegible] [illegible] ratione cognoscitur [illegible] [illegible] manuducitur in ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] traditur et rationes philosophi adducunt [illegible] ad stabiliendum ea de quibus est theologia ratio [illegible] et non esse [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]

Ad hoc sacra doctrina procedit ex ratione
humana ut sic ut ex extraneis. Et quia
nulla demonstratio physica potest
afferri ad theologicalia ut sic quia
theologicalia ut sic sunt oportet
solum in propria credentia non tunc na
sed dominus [illegible] absolute loquendo ex
ratione naturali procedit theologia ut ex
extraneis et probabilibus quia
auctoribus philosophorum et contra fideles argu
auctoribus philosophorum intelligenda est argu
contra rationem naturalem quia cognoscimus

Nota 3o [illegible] in hac
disputatio theologica est duplex quia
est disputatio contra errores et dub
que sunt in theologia contra articulos fidei
vel circa ea que in sacris litteris continentur
Alia est disputatio magistralis [illegible]
disputationes magistri videndi est
illa recipiunt illi cum quibus disputatur
puta si cum iudeis disputetur oportet
inducere auctoritates veteris testamenti
Si cum manicheis qui vetus testamentum
respuunt oportet uti solum auctoritatibus
novi testamenti. Si autem cum scismaticis
qui recipiunt vetus et novum testamentum
non autem doctrinam sanctorum [illegible]
sicut greci oportet in eorum disputatione
auctoritatibus novi et veteris testamenti et [illegible]
doctorum quos ipsi recipiunt. Si autem
nulla auctoritate recipiunt oportet ad
eos convincendos ad rationes naturales
confugere. Disputatio magistralis est
que fit in scolis non ad removendum

errorem sed ad instruendum auditores
ut inducantur ad intellectum veritatis
quam intendit. Et hoc oportet eundem
firmiter investigantibus veritatem
adhereant et firmiter stare quod
sit verum quod dictum est alioquin si audiens
dubitare inter questionem determinet
certificabit quem auditor [illegible]
sed nihil scire vel intellectus [illegible]
[illegible] abscedet

Nota questio [illegible] 2a 2e
q. 10 ar. 7 [illegible] in disputatione fidei
duo sunt consideranda unum quidem
ex parte disputantis aliud ex parte
audientium. Ex parte disputantis con-
sideranda est intentio. Si enim dispu-
tet tamquam de fide dubitans et veritatem
fidei pro certo non supponens sed argu-
mentis experiri intendens procul dubio
peccat tamquam dubius in fide et infidelis.
Si autem disputet aliquis de fide
ad confutandum errores vel etiam ad exercitium
laudabile est. Ex parte vero audientium
considerandum est utrum illi qui disputationem
audiunt sint instructi et firmi in fide
aut simplices et in fide titubantes.
Et quidem coram sapientibus in fide fir-
mis nullum periculum est disputare de fide.
Sed circa simplices est distinguendum
quia aut sunt sollicitati aut pulsati
ab infidelibus puta iudeis vel hereticis
sive paganis intendentibus in eis corrumpere
fidem

Aut omnes non sunt sollicitati simplices
sicut in terris, in quibus non sunt
infideles. In primo casu, nam est
licitum disputare de fide. Duo pre-
mittit [illegible] aliqui ad hoc sufficientes
et idonei qui errores confutare possint.
Per hoc enim simplices in fide firma-
buntur, et tollentur infidelibus decipi-
endi facultas, et ipsa taciturnitas
eorum, quae resistere deberent perver-
tentibus fidei veritatem, esset errores con-
firmare. Unde Gregorius in ii pastoralis:
Sicut incauta locutio in errorem per-
trahit, ita indiscretum silentium eos
qui erudiri poterant in errore derelinquit.
In secundo vero casu periculosum est publice di-
sputare de fide coram simplicibus, quorum
fides ex hoc est firmior, quod nihil di-
versum audierunt ab eo quod credunt.
Et ideo non expedit eis ut verba
infidelium audiant disputantium contra fidem.
Conclusio magistri determinantis.
Rationes theologicales magis
debet uti auctoritate quam ratione. Probatur
quia in qualibet scientia conclusiones
determinantur per propria principia illius scientiae.
Sed principia scientiae theologicae sunt articuli
fidei, qui nobis per auctoritatem innotescunt.
Ergo in huiusmodi conclusiones theologiae sunt deter-
minandae per auctoritates. Item per ea determinandae
sunt conclusiones theologiae quibus magis
[illegible] theologia [illegible]
credendum [illegible] rationibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui creature [illegible]
aut ab [illegible] intellectu, quae creature [illegible]

Vnde baruch in 3° dicit hic est deus
noster et non estimabitur alius adversus
eum hic adinvenit omnem viam discipline
et tradidit illam iacob puero suo
et israel dilecto suo post hec in terris
visus est et cum hominibus conversatus est
Et 2° thimo 3° omnis scriptura divinitus
inspirata utilis est ad docendum ad ar-
guendum et a pa[illegible] ad do-
cendum ad arguendum ad corripiendum
ad erudiendum in iusticia Et augustinus
super genesim libro 2° c° 5° maior est divine
scripture auctoritas quam humani ingenii
perspicacitas

Arguitur magister non debet determinare questiones
theologicas [illegible] determinatio
fit per disputationem sed disputatio non
debet fieri in theologia ergo hec [illegible] lege
marciani augusti [illegible] in concilio [illegible] astruitur
hec dicit iniuriam facit iudicio religiosissime
synodi si quis semel iudicata
auctoritate disposita revolvere et publice
disputare contendit sed omnia que ad
fidem pertinent per sacram synodum determinata
sunt ergo [illegible] iniuriam facit iudicio
[illegible] si quis de ceteris [illegible] sunt fidei
publice disputare presumit [illegible]
illa prohibet [illegible] disputationem de
fide [illegible] ex dubitatione fidei non
ut illam [illegible] fidei affirmationem

Arguitur apostolus 2° ad thimo 2° noli verbis
contendere ad nihil enim utile est nisi

Marcianus imperator theodosio iuniori successit

ad subversionem audiencium. Item disputacio
publica non fit sine contencione verborum
Ergo cum apostolus nos prohibet totaliter
disputacionem sed condicionata [illegible]
sit in contencione verborum et [illegible]
sentenciam

Ad 2 disputacio autem aliquibus
argumentum sed contrarium est racio [illegible]
[illegible] sancius fidem [illegible] hoc in [illegible]
ea autem que sunt fidei [illegible] sunt certissima
non sunt in dubitacionem adducenda
Ergo non debet disputari de hiis
que sunt fidei [illegible] de eis dubitando [illegible]
[illegible] veritatem manifestandam [illegible]
errores confutandos [illegible] cum [illegible]
fidei confirmacionem [illegible] in infidelibus
disputare [illegible] quod defendendo fidem
[illegible] ad [illegible]
[illegible] posteriori [illegible] de [illegible]
[illegible] in vobis spe et fide [illegible]
[illegible] contra [illegible]
[illegible] ut sit potens exhortari in
doctrina sana et eos qui contradicunt
arguere

Ad 1m [illegible] ut sunt potestas
exhortari in doctrina sana et contradicentes
[illegible] sed contradicentes [illegible]
[illegible] auditibus [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible]
[illegible] ullam penitus [illegible]
[illegible]
[illegible] ad raciones naturales non
[illegible]
ad eos qui sacram scripturam [illegible]

Arz Quo sit tunc sequitur quod [illegible]
inferior ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aliqua ad [illegible]
est inferior ad illam [illegible] a qua recipit
[illegible] recipit a [illegible] [illegible]
[illegible] inferiori [illegible] est [illegible]
a superiori [illegible] a [illegible]
[illegible] inferior [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est inferior ad illa
a qua recipit [illegible] de [illegible] et
Arithmetica [illegible] sit [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible]

Utrum aliquis absque gratia
naturaliter possit se deum max
imum diligere et utrum
meritorie sustinere pro
posito sit in precepto

Nota quod o [illegible] [illegible]
d. [illegible] 22 [illegible] [illegible]
deum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diligibilis est [illegible]
diligibilis est [illegible] est bonum [illegible]
est obiectum amoris [illegible] bonitas autem dei
est infinita [illegible] sequitur [illegible] deus [illegible]
[illegible] est diligibilis [illegible] [illegible]
sit deum diligere infinite Cuiuslibet
virtutis creata sit finita [illegible] autem est
infinite [illegible] non sit infinite [illegible]

[illegible] [illegible] ut diligatur [illegible] diligibile est

Et s(ecundu)m hec nulla caritas viatoris p(otes)t esse ca[ritas]
p(er)fecta. Sed solu(m) caritas dei qua se[mper]
diligit actualit(er) toto [illegible] affectiones eius
s(ed) in illa de qua ibi loquitur.
Secunda p(er)fectio est s(ecundu)m [illegible]
caritas que consistit in hoc q(uod) totu(m) co[r]
hominis seu affectus eius semp(er)
actualit(er) feratur in deum. Et nichil
consistit ab hoc actu. Et hec est solu(m)
in patria. Et non est p(ossi)bilis viatori
diuersis necessitatibus corporalibus et occu[pationibus]
vite presentis in quibus nec[esse]
est tunc actu cogitare de deo ut in
dormiendo et plura alia faciendo. Ad
hoc intelligit q(uod) ap(osto)l(us) ad phil(ippenses) iii
non q(uod) iam apprehenderim aut perfectus
sim. Et i Corinth. xiii. Cum venerit
quod perfectum est euacuabitur quod ex parte
est. Et illud Aug(ustini) perfectio caritatis
nulla cupiditas. Est enim cupiditas
affectus quandoque inordinatus sed q[illegible]
in vita presenti nullus inuenitur qui [illegible]
[illegible] et mater eius nisi [illegible]
venialia. Tercia perfectio caritatis
vie potest esse [illegible] consistit
in hoc ut homo studium suum deputet
ad vacandum deo et rebus diuinis
p(re)termissis aliis nisi in quantum necessitas
presentis vite requirit. Et hec est [illegible]
in via. De qua Aug(ustinus). Caritas [illegible]
ad perfectum venit. Sicut corpus [illegible]
et esse [illegible]. Alia est perfectio caritatis
viatoris que est in omnibus ha[bentibus] [illegible]

caritatem / que consistit in hoc quod aliquis
ex sua tota habitualiter pendet in deo /
ita quod nichil cogitet / vel velit quod sit
divine voluntati contrarium / de hac [illegible] potest
intelligi illud i Cor. iiii / perfecta cari-
tas foras mittit timorem / scilicet servi-
lem / qui nos facit timere ne offendamus
in via / Talis enim dolet de commissis
et proponit in futurum abstinere ab omnibus
mortalibus contra deum. Et hec perfectio est
communis omnibus fidelibus caritatem
habentibus. Secunda perfectio caritatis vie est media
inter utramque / que scilicet tendit ad perfectio-
nem supererogationis ultra mandata dei quod
pertinet ad consilium sed non obligando
sicut ad consilia paupertatis castitatis et
obedientie / de quibus dicitur Math. xix. Si
vis perfectus esse vade et vende omnia que
habes / et da pauperibus / et sequere me /
Unde religio que ordinatur ad istam perfectio-
nem / dicitur status perfectionis. Ordo autem [illegible]
decretorum. De pe. dis. ii Caritas / Sigillo
de caritate ponitur alia distinctio de perfectione
caritatis vie / una perfectio que ad suffi-
cientiam necessariam ad vitam eternam / de qua
de pe. dis. ii Talibus deum diligentibus ad is 8
omnia cooperantur in bonum / usque adeo
[illegible] ut etiam si qui eorum deviat et
exorbitat / etiam hoc ipsum faciat eis
proficere in bonum. Secunda perfectio est quo
ad efficaciam / qua scilicet producantur actus
[illegible] [illegible] efficaciter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / de qua Aug.
[illegible] quis habuit veram caritatem / ut

diligentibus omnia cooperantur in bonum [illegible] et peccata in
bonum [illegible] [illegible] et [illegible] surgit et cum
[illegible] ad bonum [illegible] facit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad gloriam militis qui fortiter in bello [illegible]

patris sit pro fratribus mori | perfecta est in
eo caritas. Tercia perfecte quo ad
perseveranciam actualem qui in bono | de qua
dicitur quamquam in dicto c. de pe. di. 2
Hec que de caritate dicuntur | de perfecta sunt
dicta | Hec habita nunquam amittitur
Valet enim quia ante est ille qui videtur dilectus
quam caritatem habens non possit peccare
De hac intelligitur | unde Aug. radicata
est caritas. Secura esto | nihil mali pro
cedet ut de pe. di. 2.

Nota 20 in actis dictis quia circa
latere dicitur testes | unde et testimonia
greci martiria dicunt | unde martires
testes dicuntur | quia propter testimonium christi
passiones sustinuerunt et usque ad mortem
certaverunt. Et martirum pena sine
causa non facit martires dicitur. Et Augustinus
martires testes interpretantur | Quemadmodum
... pro veritate testimonium debent et
omnes causas in justicia judicandi
quicumque pro testimonio veritatis vel
justicie occiderit | totum ei deus pro

martirio

computabit. Et martirum dicitur a quibusdam
qui pro fratribus moritur pro deo sicut et ipse
pro nobis mori dignatus est. Ad martirium
vero requiruntur quatuor. Primo
causa racionalis | ut ait Aug. Non
pena sed causa facit martirem. | Secundo
causa ... | Tercio in persona non
culpa propria | sed si aliquis pro latrocinio
homicidio | vel aliud malefacto dampnatus
... non est propter hoc martirum ...

petri iiij° Tres aut viam pueniat q(ui)
homicida aut fur aut maledicens aut
alienorum appetitor. Si aut ut xpianus
no(n) erubescat glorificet aut deum in
isto nomine. Tercio requiritur persone ista
ut no(n) propter homicidii indicium vel
aliquam rem temporalem mortem susti
neat sed propter deum vel vitam eternam [illegible]
[illegible] et [illegible] 1 q. 1. vide [illegible] hom
e eciam [illegible] ita martirium [illegible]
ut [illegible] velum reliquias homicidii
et sic [illegible] vulgi [illegible] interficiuntur
[illegible] huiusmodi non [illegible]
[illegible] pena debetur et [illegible]
[illegible] sit [illegible] corona vi
ctorie [illegible] madhalenas [illegible]
[illegible] propter humanam verecundiam [illegible]
[illegible] bellum sunt [illegible]
non e martir [illegible] vo
luntas non coacta ut sponte [illegible]
moriatur quia non [illegible] aut [illegible]
vnde e [illegible] apostoli. Et ergo
omnes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non e [illegible] [illegible]
[illegible] iiij° Tercio requiritur persona
[illegible] ut [illegible] interficiat
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vnde [illegible] qui [illegible]
[illegible] legem dei [illegible] ut
[illegible] sunt martir ut habetur [illegible]
[illegible] Et quod martirium propter amorem
dei sustinet [illegible] vere martires
sustinet [illegible] qui propter deum
mortem violentam [illegible]

Sic confirmat testimonium eius qui
stat [illegible] vel fide [illegible] contra
quod sit verum vel iustitia sustinere
mortem sibi illatam pacienter [illegible]
martires testes cristi [illegible]
et apostolus ad hebre(os) [illegible] post [illegible]
et magna facta ob veritatem et f[illegible]
[illegible] testimonium subdit [illegible] marty-
ribus alii distenti sunt non suscipientes
redemptionem i. liberacionem a suis tor-
mentis [illegible] ut meliorem invenirent
resurrectionem. Alii ludibria et verbera
experti sunt insuper et vincula et car-
ceres lapidati sunt secti sunt [illegible]
hi omnes testimonio fidei probati inventi
sunt s. fideles [illegible] ut [illegible]
et [illegible] Estimat. Crisostomus super
[illegible] veritas est fid[illegible]
est iustitia est [illegible]
fortitudo martir vero [illegible] et [illegible]
solum qui mortem sustinet [illegible]
pro testificatione fidei [illegible] sed eciam
qui aliis operibus [illegible]
[illegible] sustineat magis [illegible]
[illegible] corona [illegible]
[illegible] et Ioh baptista martir [illegible]
pro mortem sustinuit non pro confessione [illegible]
fidei sed pro [illegible]
Nota 2o martirum est sustinere [illegible]
[illegible] rebus [illegible] deo ut [illegible]
[illegible] illatam abdeget [illegible] sed [illegible]
[illegible] sic apostoli cristi sic [illegible]
[illegible] fideles cristi contra tiranos [illegible]
fendebant de quibus [illegible]

[...]us qui confitebitur me coram hominibus
confitebor et ego eum coram patre
meo qui in celis est. Confitebitur
glo. Ad cor credit ore nec quis que
solam fidem sufficere putaret fidem
cordis. Negabo eum. nota quod confiteri ut
hec semper est peccatum mortale ideo negans
ipsum dignum est dampnacione. Aliter est
non confiteri scilicet tacere aliquando est peccatum
mortale. potest quis ex taciturnitate aliquis
tolli honor deo debitus ut si aliquis
interrogatus de fide ex taciturnitate sua
ingereret opinionem aliis quod ipse non sit
christianus vel quod fides sit ita destructibilis
quod talis audeat eam confiteri sed tacere
vel non confiteri fidem est peccatum mortale. Si autem
aliquis non interrogatus ex fervore
fidei probare confiteatur fidem consequi ad
dedicationem vitandi fidei et ad eam
firmacionem trepidancium sic loquuntur ipsi
martires confessi ut sanctus Florianus
et ceteri hoc est bonum supererogacionis
Unde sustinendum est martirium pro tempore
ut dicunt ipsi magistri eligat vitam quietam
Propter legem dei faciendo scilicet in-
dimittere peccato mortali. Sic fecerit sancte
fres in matre eorum de quibus habetur
secundo Machabeorum vii qui responderunt rogi
tanti sumus magis mori quam patrias
dei leges prevaricari. Sequitur duo
apostolus. Et nolite timere eos qui
occidunt corpus animam autem non possunt occidere
Zenos firmitudinem et martirium pro nomine
sui quilibet plane [...] salute omnium

subditorum suorum | exemplo cristi | Joh
x. | bonus pastor animam suam ponit pro
ovibus suis | Ita et nos animas nostras
pro fratribus nostris ponere debemus | Item
martirium est sustinere durum pro causa bel-
latibus | de quo martirio loquitur per Da-
luce xxij | tunc precepit apostolis ut ven-
derent .i. ut corpora morti expo-
nerent | et gladios emerent | hoc est
iurisdictionem non solum spiritualem | verum etiam
temporalem habeant | prosopice [illegible] que duo
esse figurate in duobus gladiis sumendis
in evangelio | Vel secundum translationem | sub
specie duos contrarietates | per terras temporales
secundum glosam supponentur martirium
esse glosam [illegible] | Item in doctorem | exemplum
Nota Item martirium | sumendo nomen mar-
est tamen martirium [illegible] occasione in corpo-
tur large | [illegible] quale fuit martirium sol-
et cum operibus in | quale fuit pro xpo ab
innocentibus | qui passi sunt pro xpo
herode | in quibus [illegible] sunt xpo
occasionibus | [illegible] cum de illos occidit | ut
inveniret [illegible] sunt [illegible] eorum mar-
tiri [illegible] adhuc habebat [illegible]
in ope in | [illegible] a bimatu et infra
iacentibus | [illegible] annos a natiuitate con-
sit citra duos [illegible] sunt | [illegible]
Sed quia pro xpo occisi sunt | [illegible]
omnes [illegible] coronam acceperunt | [illegible]
xiiij | hi empti sunt de terra qui [illegible]
primitie deo et agno .i. de terra [illegible]
[illegible] sublati sunt pro [illegible]
[illegible] fuit coronati | et sunt [illegible]
[illegible] martirum noui testamenti
[illegible]

honore dei et christi innocentum beatorum
martirum est in affectu [illegible] quam
affectat sustinere mortem pro honore
dei et salute proximi quod est signum per
fecte caritatis. Et quamvis mortem
magnam auream id est premium essenciale
non in aureola multi sancti habuerunt
istud desiderium nec in effectu sunt
optatum id est de facto dereo. Et de beato
martino legitur: O sanctissima anima gladius
persecutoris non abstulit martirii
palmam non amisit. Quibus ad aureola
et hanc martirio mentalem pertinet tercio
martirum quod est paciencia adversitatibus
beneficiat [illegible] in ferro et flamma mar
tires esse possumus si pacienciam in animo
veraciter custodiamus. Beatus martinum
affectus et compassio afflictorum. Ieronimus
eciam dolorem exhibet in aliena necessitate
mentem portat in mente. Tercium est
dilectio inimicorum Ieronimus sufferre contume
lias et odientem diligere est martirium
in occulta cogitacione. Tercium genus
est martirii quod est fortis et forte est
sustinere mortem ab alio illatam pro
[illegible] vel virtute ad quod non procurasse
nisi per contemptum mali et speciali dono dei

Nota quinto beatus b. [illegible] in hoc [illegible]
operibus virtutum duo sunt attendenda scilicet
id quod fit et modus faciendi. Contingit
aut idem factum quod fit sine aliqua pro
virtutem facere et sine solo ab habere

pria virtute sz circa aliquos habentes vir-
tutem sic aliquis non habens perfectionem
pt facere aliquod opus iustum [illegible]
si attendamus ad modum faciendi [illegible]
qui non habet virtutem non pt operari
sic ille qui habet hec ille qui habet
propria sic ille qui habet magnam [illegible]
operatur faciliter et prompte et delec-
tabiliter [illegible] non ita faciet ille qui [illegible]
virtutem sed qui habet propria virtute
Noto sexto [illegible] in lra
Sed aliquid cadit sub precepto [illegible]
Uno modo absolute quia precepta imponit
rom debiti illud quod absolute cadit
sub precepto quod est debitum propter aliquid
[illegible] sic est preceptum de colendo
et amando deum ibi cum est aliquid pro
[illegible] quia omnes tenemur et de-
bitum [illegible] deum colere et amare
super omnia [illegible] nos creavit et omnia [illegible]
habemus [illegible] bonitate nobis sit collata
Sic et preceptum de honorando parentes
quibus etiam obligamur quia ipsi [illegible] pro
[illegible] sic deus est universale [illegible]
hoc ab [illegible] simpliciter obligamur ad
amandum deum et honorandum parentes [illegible]
Alio modo secundum [illegible] in [illegible]
aliquid esse debitum non [illegible]
sit [illegible] et hoc cadit sub precepto
non absolute et simpliciter sed secundum animi preparationem
et dispositionem [illegible] ut homo sic sit dis-
positus ut habeat animum paratum ad fa-
ciendum illud quod reddere debemus [illegible]

aliqua causa urgente occurrente. Et hoc modo
disponit aliquis illa divina precepta que
ponuntur Matth. v° Si quis te percusserit
in una maxilla prebe ei et aliam &c.
scilicet si opus esset. Et hoc congruit salus
anime. Ideo debet esse paratus ad hoc su-
stinendum. Et plus videtur sustinere. Sed
martirium ut dictum est cadit sub precepto.
Conclusio prima. Martirium quo
ad actum est esse fortitudinis non autem
quo ad meritum sed caritatis et dilectionis
patiendo. Patet quia de actibus
fortitudinis [illegible] videtur esse
de actu martirii scilicet actus aliarum
virtutum [illegible] caritate. Ergo est
actus [illegible] aliquis
martirium. Quia aliquis non habeo
caritatem [illegible] non habeo [illegible]
Et facit actum [illegible] opus [illegible]
De martirio [illegible] apostolus ad Corinth.
Si tradidero corpus meum offerendo voluntarie
ut [illegible] ita ut ardeam [illegible]
[illegible] martirium [illegible]
autem non habeam nichil michi prodest ad
[illegible] vite beate. Quia ut [illegible] Caritas
dirigit opera ad finem ultimum [illegible] ipsa
sublata deficiunt ab illo fine [illegible]
[illegible] probatur quia patiente et dilectabiliter
patiendo non est absque caritate.
[illegible] patiens et dilectabiliter pati requiritur ad
martirium [illegible] martirium
quo ad meritum non est esse fortitudinis
[illegible] apostolus ad Corinth. xiii Caritas
patiens est omnia suffert omnia credit omnia
sperat

ona sustinet bernardus de sancto laurencio
et vincencio qui in tormentis hilarem
ostenderunt Item illud non potest esse absque
perfecta caritate quod maiorem perfectionem
tatem ostendit sed martirium [illegible]
[illegible]

Conclusio 2a Sustinere
martirium pro christo cadit sub precepto
[illegible]

non est ex caritate Ad 2m quod laudabile est
quod aliquis se sponte offerat ad gra-
ves actus virtutis Dicitur virtutes at
et maxime theologicas scilicet spem et ca-
ritatem [illegible] ad apostolum prima ad corinth-
ios nunc autem manent fides spes ca-
ritas haec tria maior autem horum caritas
Ad 2m quod illud videtur esse praesumptuosum et
periculosum ymo dat alteri occasionem
iniuste agendi Dicendum quod offerre se
martirio potest intelligi dupliciter uno mo-
do ut quaeratur martirium et sic non debet quis
se aliquis offerre martirio sic enim daret
occasionem alteri agendi iniuste Alio mo-
do ut oblatum pacienter tolleret et sic licet
se offerre martirio
Ad 3m quod martirium sit perfecta caritate est
esse quo ad modum [illegible] perfecta caritatis
[illegible] in hac vita [illegible] multi in
hac vita passi sunt martirium [illegible] Ad 2m
[illegible] dicendum quod caritatem esse
perfectam potest intelligi dupliciter uno modo simpliciter
et sic caritas patriae dicitur perfecta Alio modo
in ordine ad aliquem correlativum actum ab
ipsa imperatum et sic caritas imperans
martirium dicitur perfecta Martirium enim ut
est ex caritate est actus maxime perfectae
quia intensivam caritatem ostendit
Ad 3m martirium est actus fortitudinis
[illegible] tria [illegible] virtutis [illegible]
sunt actus [illegible] patet per Ciprianum in epistola
ad martires et confessores O beati
martires quibus vos laudibus praedicem

to multis fortissime colum corone v
quo fratrus verbis cooperent quolibet a
similitudine ex parte [illegible] dicitur [illegible]
go martirum est actus fortitudinis. Item
martirium quod consistit in voluntaria to-
lerantia furoris mortem et actus quem
complectitur virtutes scilicet fortitudinem et
charitatem principaliter patientiam et
accidentaliter consequenter. Caritatis ut imp-
et fidei ut finis.
Arguitur aliquis absque precepta caritate potest
martirium offerre probatur [illegible] 118
ideo dilexi mandata tua super aurum et
topasion. Dicit glossa quod minima caritas plus
diligit dei legem quam multa auri et
argenti et eadem ratione quam omnia temporalia
sed id quod minus diligimus componimus
propter illud quod magis diligimus ergo et omnia
temporalia et etiam propriam vitam potest compo-
nere pro christo qui habet minimam caritatem
Item quod opus sit quod est offerre
martirio vel etiam martirium passionem
potest facere non solum caritas perfecta verum
imperfecta et quod plus est etiam ille qui
habet caritatem [illegible] sicut caritate perfecta
non potest facere proprie et dilectabiliter
Arguitur pati martirium pro christo non cadit
sub precepto probatur quia minime videtur quod homo
debet sua [illegible] corporis ponat [illegible]
dicitur in illa omelia. Ego sum pastor
bonus [illegible] sed dimittet omnia sua bona [illegible]
[illegible] non cadit sub precepto sed sub con-
silio ergo etiam [illegible] corporis sui

matrimonio non cadit sub precepto [illegible]
Respondere quod matrimonio non cadit sub pre-
cepto absolute sed cadit sub precepto
sub [illegible] quod [illegible] debet habere
[illegible] ut [illegible] permitteret se
[illegible] vel mortui
[illegible] Et sic est relinquere bona
[illegible] cadit sub precepto quod debet esse
[illegible]
[illegible]
[illegible] vel mortaliter peccare

Utrum primi motus semper sint peccata et an in sensualitate sint peccata mortalia

Nota primo [illegible] querere An primi motus
sint peccata [illegible] in effectu querere
An in sensualitate possit esse peccatum
[illegible] ipsa sensualitas huiusmodi motum
proprius sit et [illegible] considerandum
quod sensualitas est vis anime sensibilis mo-
tiva et ad idem movet ad quod vires con-
cupiscibiles et irascibiles sed ab eis differt
[illegible] quod semper appetit que delectabilia sunt
[illegible] et [illegible] refugit
concupiscibiles vero et irascibiles [illegible]
et moventur circa [illegible] bonum vel malum
[illegible] delectabile et nocivum corpori Unde quod
sensualitas magis corpori [illegible] indulget
[illegible] magis ad [illegible] et [illegible]
[illegible] Ita et in homine ipse motu movetur
[illegible] aliqua lege [illegible] in
appetitu [illegible] ad corporis [illegible]
[illegible] sensualitas
[illegible] aliud [illegible] sed appetitus sensitive [illegible]
[illegible] sensualitas quod aliquid a sensu [illegible]

nobilius tamen est in homine quam in brutis quia
in homine ei conveniunt aliqualiter [illegible]
et obedientem voluntati et rationi. Secundo quia
[illegible] et [illegible] quantum ad rationem
et sunt [illegible] in homine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] naturalem et in virtute [illegible]
[illegible] mediantibus [illegible]
[illegible] in corde et hoc [illegible]
et in virtute [illegible]
membrorum mediantibus nervis [illegible]
in capite et hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] vitalis et animalis [illegible]
et idem est in [illegible]
[illegible]

Noto 2° [illegible] sensualitas [illegible]
ad propositum valet [illegible]
[illegible] uno modo in [illegible] et simpliciter
et isto modo sensualitas [illegible]
[illegible] et [illegible]
esse [illegible] et [illegible]
[illegible] alio modo sensualitas
[illegible] alio modo sensualitas
[illegible]
[illegible] quantum ad
[illegible]

Sensualitas est quedam vis [illegible] inferior [illegible]
[illegible] intenditur in corporis [illegible] in homine [illegible]
est appetitus [illegible]

racionem ordinabiles et ab ea perfecta
sibiles. Et hec non considerando quod quandoque contingit
sensualitatem ad illicita movere. Et
aliqualiter a regula nature discordari
illos. Quod discordinacio habet racionem
peti ... sequitur quod peccatum dicit et importat
... racionem ... et discordiatam
... que ... ad ...
... et ... dignum ... quod ...
peccatum dicit ... contrariam ...
... sola racio ... culpa ... quia est a volunta-
te ... huius ... considerandi
verificat illud ... a quibusdam dicitur ... que
aliquem actus ... sensualitatis fuit
considerati ... non est ... actus sen-
sualitatis ... quando

Noto tercio ... motus anime ...
hic accipitur nihil aliud est quam anime
inclinacio in aliquid. Et ideo illos
anime ... seu potencie ... quibus incli-
nacio ... convenit ... attribuuntur ...
motivas inclinacio ... appetitiva
que movet in aliquid appetendum vel
apprehendendum. Et pro eo actus appetitivi
... anime motus que vocantur ... autem
actus ... considerant ... quod ...
seu appetitus ... naturales sen-
sitivus et racionalis. ... seu
appetitus ... que non
non imaginacio ... causat
... qualitatem naturalem ... ad
quibus naturales anime vires suas

motus est actus appetitivus sensitivus apprehensionis ... et non est ... apprehensivus ... apprehensione ... timore ... in hoc et ... apprehendente ... appetitive ... appetitus ... appetibilem. Et ideo ... apprehensive ... appetitus ...

motus et actus appetitus ... sensitive ... consequens

precedit rationem. Oritur enim iste motus
repente et quasi subito, ut esset diuine
contemplationis in respectu motus, seu appe-
titus cibi et aliarum delectabilium. Hic motus
in nullo rationi subiacet nec obedit,
sed nec voluntas super eo quantumcumque habet
dominium. Sit naturalis ut sit extra genus
moris seu morale. Et secundo homo in
eo peccare non potest. Et licet essentialiter
sensualitate sit, tamen ratione consyderata. Hoc
[illegible] mobile sensualitatis
[illegible] motus naturalis quo copulatur ad naturalem
[illegible] actorem consequitur, et vocatur iste
motus ab aliquibus primo primus motus.
Secundus autem seu appetitus sensitivus
est, qui quod procedit imaginacione [illegible]
procedit motum naturalem consequitur, quae est ille
motus qui primo per hunc modum habet
insurgere seu oriri. Et attribuitur
iste motus sensualitati ratione consyderata
inquantum est humana et ad rationem ordina-
bilis. Et iste secundo modo sic describitur:
Primus motus est motus sensualitatis
[illegible] impulsionem [illegible] tendentis per
[illegible] se ad rem aliquam delectabilem.
Sed primus motus sensualitatis [illegible]
[illegible] in nostra potestate, et quantum ad hoc
[illegible] quibus [illegible] singillatim consyderet [illegible]
[illegible] in nostra potestate sunt, quia quemlibet [illegible]
possumus [illegible] impedire [illegible] et [illegible]
pedire ne insurgat. Si autem [illegible]
consyderentur non sunt in potestate nostra [illegible]
licet impedire possimus. Licet iste [illegible]

Nota quod [illegible] in potestate nostra [illegible] aliquo [illegible]

Q. 8. de v.te a[n]i[m]a ccv q. v. Acta sensua-
litatis non est in potestate n[ost]ra p[er]fecte [illegible]
[illegible] pudorem [illegible] [illegible] aliqualiter
[illegible] potestate [illegible] sensualitatis racioni
subiect[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
subiecte [illegible] appetitus [illegible] actus sensua-
litatis attingit ad genus moralem s[ed] imp[er]fecte
Q[uonia]m sensualitas non potest esse [illegible] moralis
[illegible] in illo actu [illegible]
moralis [illegible] actus moralis e[st] p[er]fecte in
potestate n[ost]ra s[ed] actus sensualitatis [illegible] tales
[illegible] ex racione p[er]fecte [illegible] moralis
actus [illegible] esse imperatus [illegible] a voluntate
[illegible] actus [illegible] moralis [illegible] ut
[illegible] bon[illegible] actus [illegible]
[illegible]
[illegible] est in potestate n[ost]ra [illegible] ve[illegible] [illegible]
[illegible] per intellectum [illegible]
[illegible]
[illegible] non sit libera [illegible]
[illegible] est [illegible] libera [illegible]
[illegible] libertate [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Appetitus rationalis est qui sequitur appre[hensionem]
rationis Et hec variatur mediante ratione [illegible]
est actus voluntatis Ista vero appre[hensio]
rationis est duplex Una simplex et a[bsoluta]
[illegible] sine discursibus statim apprehen[dit]
[illegible] iudicat Et talem apprehensionem seq[uitur]
que dicitur deliberata Alia est inquisi[tiva]
que scilicet ratiocinando investigat bonum [et]
malum conveniens vel nocivum Et talem
apprehensionem sequitur voluntas deli[berata]

[illegible] 20 [illegible] 28

Dicit [illegible] 1 q. [illegible] motus illicitus sensualitatis
ad [illegible] sic habere [illegible] 30 [illegible]
[illegible] est peccatum [illegible] mortale [illegible]
se habere ut [illegible] in aliquo
posito motu [illegible] illicito [illegible]
fuit illicitus [illegible] peccatum mortale aut peccatum
mortale [illegible] et sic [illegible] ut [illegible] habe[illegible]
[illegible] consentiendo [illegible]

Ille infugat tunc dm̄ qui obviare
nititur ex altera parte sit aliquis motus
huiusmodi hoc cum potest sibi esse interius vo-
luntatis [illegible] in actu
ut sic dari [illegible] quin singula
foramina sunt [illegible] obstructa sit [illegible]
illa [illegible] intrat [illegible] sit
obstructa ut aqua [illegible] intrat
[illegible] sensualitas
[illegible] origi-
nalis ideo [illegible] venialia
[illegible] motus
vero et appetitus [illegible] voluntas
[illegible] in eo quod ipsa ratio [illegible] bonum
[illegible] apprehendit cum [illegible]
[illegible] bonum [illegible] apprehendit [illegible]
[illegible] motus [illegible] appetitus
ad id sic apprehensum [illegible]
[illegible] voluntas
[illegible] ratio [illegible]
[illegible] vel appetitus [illegible] voluntas
[illegible] libere [illegible] sibi [illegible]
Noto [illegible] actum [illegible]
ad ipsam voluntatem [illegible]
[illegible] actum [illegible]
ut [illegible] motus [illegible]
aliquis [illegible] actus [illegible] voluntas
illius habet dominium [illegible]
[illegible] circa [illegible]
[illegible] considerando [illegible]
[illegible] ut sit actus [illegible] voluntas [illegible]
non [illegible] sed [illegible] impedire [illegible]

Respondeo dicendum quod sicut sunt primi motus nature
de quibus supra. Et a[illegible] alteri [illegible]
nec veniale nec mortale, quia nullum [illegible]
ponitur in genere moris, sicut moralis
in se habita consideratione ad voluntatem
que est principium omnium actuum moralium. Et [illegible]
[illegible] genus moris [illegible]
[illegible] dominium voluntatem moventem
Alii sunt actus in quibus voluntas [illegible]
habet dominium, non quidem completum et
perfectum, sed incompletum et imperfectum, ut sunt
actus qui non [illegible] [illegible]
procedunt, sed [illegible] est eorum voluntas, si [illegible]
[illegible] impedire [illegible] non quidem
[illegible] sed hec usque [illegible] ad
delectationem et consensum procedunt [illegible]
sunt actus qui precedunt apprehensionem
rationis. Et istorum actuum dicitur voluntas
causa, non quidem de se, quia non [illegible]
eos, sed [illegible] quia voluntas impedit [illegible]
impedire posset. Et istos dicitur voluntas
causa [illegible] motum, et in talibus [illegible]
deordinatio contingit [illegible] peccati [illegible]
non quidem peccati perfecti et completi ut est
peccatum mortale, sed incompleti et imperfecti
[illegible] veniale. Alii sunt actus
[illegible] voluntas completum et plenum
[illegible] dominium, ut sunt actus qui [illegible]
[illegible] procedunt, et qui non solum
apprehensionem sed cum deliberatione [illegible]
[illegible] et in talibus consistit actus
[illegible] vel peccatum mortale. Et [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

delectacio inferioris racionis tunc aliud est
complacencia voluntatis in eo quod affectus dictat
spectans ad inferiorem racionem hec autem delectacio
si statim et inmediate contingit nisi repellatur
veniale peccatum est hoc enim contingit per
talem complacenciam dicitur esse subita racionis
apprehensionem. Si vero diu teneatur sic peccatum
mortale est. hec autem diuturnitas non ex
prolixitate temporum pendenda est sed magis
ex deliberacione racionis. Si enim per deliberacionem
superioris racionis inferioris adhuc delectacio
illa complaceat morosa delectacio dicetur et
erit in delectacionis consensus. et tunc est
peccatum mortale
Sicut videlicet appetitus sensualitatis et delectacio
consequens appetitum cum consensu racionis
deliberate peccatum mortale non est sed peccatum
consensus racionis deliberantis peccatum mortale
mortale

Richar. in 2o d. 24 [illegible]

inordinato sensualitatis et tamen est sine omni [illegible]
et voluntas non est causa illius inordina[tionis]
nec omittendo nec committendo nec [illegible]
cedenter hec concomitatur [illegible] autem est [illegible]
venialis materialiter in sensualitate for[maliter]
autem nullo modo sed in voluntate. Et hoc est quando
insurgit inordinato in sensualitate per [illegible]
quandam voluntatis [illegible] cum non impedit
culpa mortalis propter differentiam sen[sualitatis]
sensualitatem et rationem [illegible]
inordinato sensualitatis imputatur voluntati
pro culpa mortali si scilicet est contra ac[illegible]
prohibitum et insurgentem [illegible] voluntas
deliberato consensu in inordinato sensualitatis
[illegible] veniale est et peccatum sedis [illegible]
distinguitur con[illegible] et de[illegible]
Ut si [illegible] calefit [illegible] aliqua indeliberata
apprehensione [illegible] vel sine apprehensione

claris procedit. Clarus autem non nisi ex
imperio voluntatis progreditur. Et ideo
non potest esse virtus vel peccatum morale nisi
in illis actibus qui ex imperio voluntatis
procedunt. Et talem actum voluntatis dicitur
esse necessarium de perfecte et simpliciter quod ipsos
imperat. Et secundum hanc distinctionem intelligi
debet illud quod dicitur de peccato quod in vo-
luntate; non enim est intelligendum quod sit
in voluntate ut in subiecto sed tamen in causa
de perfecte et simpliciter vel de parte [illegible]
Nono quinto Causa quare [illegible]
[illegible] assignatur causa quare homines
est et [illegible] ad malum quam ad bonum
[illegible] causa est quia ut sapiens [illegible]
[illegible] aggravat [illegible]
[illegible] ad malum non [illegible] exigentes ad
bonum. [illegible] est quia ut Augustinus plus valet
malum [illegible] quam bonum [illegible]
sic [illegible] plus valet [illegible]
et ad [illegible] et attrahendum malum
[illegible] et malum quam bonum [illegible]
solitum i. non [illegible] Tertia est
quia [illegible] et descendere quam ascendere
[illegible] magis [illegible] descensus
[illegible] Quarta quia quater ea que
nos ad malum [illegible] et inducunt [illegible]
[illegible] vero et [illegible]
[illegible] est Quinta causa
[illegible] ad bonum actum
requiritur quam ad malum [illegible] bonum [illegible]

eo generaliter omnium circumstantiarum ad [illegible]
debitarum. Malum vero contingit ex defectu
unius. Et dicitur 2o ethicorum difficile est
aliquem esse studiosum id est bonum. Decipi
enim multifarie est recte autem [illegible] uni-
de [illegible] alterum facile alterum
difficile. facile quidem aberrare difficile
autem [illegible] attendere. potest virtus
[illegible] in medio consistit quod [illegible]
[illegible] difficile est. Secunda causa [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
tendimus. Septima quia [illegible] quae
nos ad malum movent et [illegible]
semper intra nos est [illegible] quia [illegible]
[illegible] nos. Octava causa [illegible]
vires [illegible] ad diligendum [illegible]
actiue. Ad ea [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
sunt [illegible] maiores et [illegible]
virtutes et [illegible] acquisitiones
habere non [illegible] receptione
Quia malum ex nobis [illegible] et [illegible] non
facere possumus, bonum vero facere non [illegible]
[illegible] dei adiutorio valemus
Nota secundo quod [illegible] potentia
aliqualis [illegible] motus [illegible]
[illegible] ad terminum [illegible]
inclinatio pertinet ad appetitum in [illegible]
actibus [illegible] in homine est triplex
appetitus unus naturalis secundum quem [illegible] appe-
titus pertinet ad animam vegetabilem
sicut est vis digestiva expulsiva et re-
tentiva. Alius appetitus est sensualitas
qui movetur per apprehensionem sensus

... sensus temptacionis et delectacionis
... ordinem licet sensu primo delectabile
... offertur sensui [illegible] capitur Et sic incipit
... racionis que ante percepcionem delectacionis
... primo movent cordis humani delectacio
... cum sensualitate adheret per
... ferendo eam per racionis [illegible]
... vendicare interiores motus animo
... consensum tercio [illegible] ad quod delectacio
... vel [illegible] consensus [illegible] superioris partis
... in primo [illegible] naturale est
... sensualitate [illegible] delectabile
... motibus [illegible] consensu est in potestate
... voluntatis [illegible] non [illegible] posse [illegible]
... [illegible] et [illegible]
... [illegible] laudare [illegible]
... mortale [illegible] veniale et in tercio

Appetitus [illegible] habet aliud e[illegible] [illegible]
[illegible] forma consequitur [illegible]
est [illegible] una naturalis [illegible]
lapidis et haec forma [illegible]
[illegible] naturalis inclinatio ad [illegible]
alia [illegible] intellectualis et [illegible]
bilis et [illegible] [illegible] appetitus
apprehendens [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] sensualis vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ab intellectu et [illegible] [illegible]
[illegible] appetitus [illegible] intellectualis
vel [illegible] vel voluntas [illegible]
Appetitus [illegible] [illegible]
[illegible] potentia [illegible] [illegible]
[illegible] aliarum [illegible]
appetitus [illegible] [illegible] potentia
[illegible] in pluribus potentiis

Vnde appetitus est voluntatis qui mo-
vetur iudicium rationis [illegible] peccatum quod
habet rationem culpe | Ex quo vlterius sequitur
non potest esse | nisi in actu voluntatis aut qui
aliqualiter est in potestate [illegible]
Tertia propositio Actus appetitus naturalis
non potest consistere culpa | quia talis actus appe-
titus naturalis non subiacet imperio rationis
sed nec actus aliarum potentiarum ve-
getabilium | Ex quo [illegible] et sibi
absque culpa est | et [illegible] est in aliis [illegible]
Quarta propositio Actus appetitus sensitiui
potest esse culpa | quia talis actus subiacet
imperio rationis | [illegible]
potest superare | vel etiam impedire | Et si
sequatur iudicium rationis potest esse peccatum
mortale sicut et motus exterior membrorum
[illegible] a ratione | Quod [illegible] iudicium
rationis | et quando peccatum | si tendat in aliquid
illicitum | quia in potestate homo sunt cohibere
est peccatum veniale | et [illegible]
[illegible] xvij de [illegible] | Et hec de 2 [illegible]
[illegible] motus [illegible] at superioris appe-
titus [illegible] voluntas consequens iudicium ratio-
nis potest esse peccatum mortale
Conclusio [illegible] non [illegible]
[illegible] peccata [illegible] ad 2m [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] mortale [illegible]
[illegible] concupiscentia [illegible]
[illegible] voluntati non potest [illegible]
motum | quia non est in potestate [illegible]

sed dei gratia compescere possumus ne usque ad
delectationem vel consensum perveniat quod probat
apostolus cum dicit non regnet peccatum [illegible] idest
primos peccati motus ad eius impulsum
statim moveamur ad opera perficienda. Sed
illud quod vitari non potest non est peccatum. Respondeo
concupiscentia [illegible] est primus motus non
peccatum [illegible] primi motus sunt in sensua-
litate. Sed in sensualitate non potest esse pec-
catum [illegible] Augustinus libro de civitate dei capitulo [illegible] quia
[illegible] triplex [illegible] causa [illegible]
[illegible] fuit et hec est [illegible]
[illegible] ut natura [illegible] et sic
arbitrii libertas sive voluntas [illegible]
non potest esse peccatum [illegible] sive [illegible]
[illegible] non potest esse peccatum [illegible] sive [illegible]
[illegible] sensualitatis sit primus motus
[illegible] movere [illegible] Sed [illegible] in ea
[illegible] non potest [illegible] est in eo [illegible]
peccatum in quo [illegible] brutis [illegible]
in sensualitate quantum [illegible] brutis [illegible]
[illegible] Respondeo [illegible] augu-
Contra [illegible] motus sive appetitus
[illegible] nullus [illegible]
naturalis [illegible] voluntas [illegible] super eum habe-
[illegible] complevit [illegible]
[illegible] nostra
[illegible] motus sive affectus
Contra [illegible] motus sive affectus
sensuum [illegible] attribuitur [illegible]
sensualitati [illegible] sit [illegible] et [illegible]
[illegible] sensualitas [illegible] veniale peccatum [illegible]
peccatum est [illegible] inordinationem [illegible] delectationem
[illegible]

no sed[illegible] Sortaceis aliquo morosa delectatione
[illegible] deliberat et mora temporis, sicut ponunt
mora consensus. Quia mora temporis solum
rationalis facit ut veniale fiat mortale vel
[illegible] indicat in consensum [illegible] vel inter
[illegible] tamen sed indicat consensum verum
[illegible] longior mora diutinae delectationis accipit
[illegible] adeo ut homo velit omnis in moderamen
[illegible] persistere licet non intendat opere
[illegible] et habere delectationem est peccatum mortale
[illegible] pro delectatione ~~[illegible]~~ deliberatam in eo
[illegible] deus ab homine [illegible] proverbiorum xv Abominatio
[illegible] cogitationes mala. Sed tamen indicat
[illegible] interpretatur ipsi se advertenti iudicium
[illegible] ratio retenta neglegit eam repellere
[illegible] ut voluntatem hoc enim non est absque
[illegible] salutis. Hinc est quod confessorum dispensa
[illegible] mortalibus exponunt. Sed si [illegible] ipse recipit
[illegible] penitentem [illegible] mortali [illegible] in
[illegible] subintrare. Etsi nollet [illegible] illum
[illegible] pluries in periculo se exponunt non

repellendo ergo ista in mente sua delectacio[nem]
recitata sola mortaliter peccat peccato se [illegible]
[illegible] ita amat peccatum probet in [illegible]
unde dicunt doctores quod consensus in ven[illegible]
non est nisi veniale peccatum. Si autem [illegible]
cogitacione ita ille peccat licet sit ven[illegible]
quod dignitate sibi conveniat peccatum [illegible]
Et tunc si advertat nec repellet peccat
mortaliter non repellendo ut vir vel [illegible]
vidua cogitat de actu coniugali quem
habuit in matrimonio si delectatur ipsa delecta[illegible]
cogitacio ut predicta non peccat mortaliter [illegible]
delectatur et consentit magis si convenit [illegible]
peccatum carnis vel pollucionem non repellendo [illegible]
advertit peccat mortaliter. Si autem cogitacio de [illegible]
mortale quod sic ut adulterium [illegible]
placet ipsa delectacio et operis affirmacio [illegible]
[illegible] sit mortale. Aut placet delecta[illegible]
displicet operis affirmacio et sibi [illegible]
Aut neutrum placet. Et tunc si convenit [illegible]
et advertat nec repellet [illegible] mortale [illegible]
[illegible] Si [illegible] non convenit [illegible]
advertit sic erit veniale quod non repellet
[illegible] repellet ultima [illegible] peccatum

angustiam que in eo est [illegible] quodammodo
voluntatem non quod sit in se scilicet a voluntate
et semper eo dominium habet [illegible] impletum
Et [illegible] semper sine iudicium rationis mo
veri debet [illegible] presentibus non
statim reprimit vel [illegible] et
impediendo vel non consentiendo dele
ctando vel cogitationem in aliud con
vertendo [illegible] veniale [illegible] propter illud
dominium [illegible] semper [illegible] primi sensu
alitatis motus [illegible] voluntas habet
[illegible] dominium completum [illegible] in eius
plenariam potestatem [illegible] illud ad quod se ille
motus seu appetitus sensualitatis
inclinat [illegible] statim [illegible] ideo
in eo nulla potest esse ratio peccati mortalis
sed solum venialis [illegible] in vero
[illegible] in [illegible] primus motus
sensualitatis [illegible] non habeat rationem mortalis
peccati [illegible] ad peccatum mortale [illegible]
[illegible] sit [illegible] peccatum mortale [illegible]
[illegible] dictum
[illegible] primus motus semper est peccatum [illegible]
[illegible] 20 [illegible] 21 [illegible]
[illegible] non potest esse sine peccato
[illegible] primus motus [illegible] temptatio
[illegible] primus motus non potest esse
sine peccato [illegible] ad [illegible]
[illegible] multi [illegible]
[illegible] temptatio [illegible] peccatum
est veniale et [illegible] non consentiat

Et aug. li. 13. de civi. dei ca. 8. [illegible]
[illegible] caro [illegible]
[illegible] in 2o dist. 21
Item non est petrus in temptatione [illegible]
est ex carne [illegible]
vel demerito [illegible] temptatione
causa fuit voluntas antecedens [illegible]
[illegible]
[illegible] temptatione
debeat [illegible] vel
sibi debeat ad demeritum [illegible]
[illegible] in [illegible] aliqua
[illegible] Notandum [illegible]
[illegible] et demerito [illegible]
[illegible]
habitualem dispositionem [illegible]
[illegible] vide Aug. 3. de li. ar. [illegible]
[illegible] vocat [illegible]
petrus [illegible] est [illegible] vel [illegible]
[illegible] in actu [illegible] a regula
[illegible] mostra [illegible]
eo quod declinat a debita regula [illegible]
in [illegible] petrus in [illegible]
[illegible] declinat a regula [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] moralibus [illegible] petrus
[illegible] declinat a regula [illegible]
Culpa [illegible] in actu non [illegible]
est in voluntate [illegible] demeritum [illegible]
est culpa [illegible] [illegible] et ideo
[illegible] demeritum est culpa [illegible] culpa est
petrus et [illegible] petrus est [illegible] sed non [illegible]
[illegible] temptatio carnis [illegible]
D.G. [illegible] petrus [illegible] aliud [illegible]
aliquem defectum a recto ordine [illegible]
[illegible]

motus incipiens | quia procedit ex materia
habitualis dispositionis | procedente ex forma-
cione nature | quam habuit ipsa ante
institutionem | est ergo peccatum. Probat motus
ad illicitum disponit a recta racione
recedere | Sed non omnis temptatio carnis est
culpa vel demeritum | quia tunc non est in
potestate voluntatis | Ad quod sequitur quod omnes
primi motus qui apti sunt insequi racionem
et si ea regulare | Si ea preveniunt dicuntur
sunt peccata | etiam in prelatis et sentencia
quia sunt preter ordinem nature primitus
institute | Exhortationes dicit de
multis racione vigentibus | sicut in eis
racio princeps esse debet

Utrum primi motus in infidelibus
sunt peccata mortalia

Noto primo quod infidelis potest accipi
dupliciter | Uno modo dicitur infidelis qui
caret fide ut ille qui baptisatus est
et tamen est hereticus | Alio modo dicitur infidelis
qui caret sacramento fidei id est non baptisatus
et de hoc infideli est ad propositum
Noto 2o quod dicitur ... epistola ad Ro-
ma. viii nihil damnacionis est
hiis qui sunt in Christo Jesu qui non secundum
carnem ambulant | Contingit etiam fideles
... infideli | quia in homine fideli qui per sacramentum
baptismatis mundatus est | nihil damnacionis
... damnacio tamen est in omnibus quia
damnacio originalis peccati soluta est per graciam

~~baptismi~~ cristi qui ea acceperunt in bap[tismo]
Ista quod per graciam baptismatis et lavacri
regeneracionis solutus est ipse reatus
pene originalis secundum vnius actus remanet
fomes peccati Dampnacionem tamen actualis
peccati non merentur si secundum carnem non
ambulaverunt id est si non operantur per
carnalibus carnem opera carnalia non consenciendo vel
secundum desideria carnis ambulando
sed secus est in infidelibus in quibus manet
peccatum originale non solum actu sed eciam
reatu Et ideo in eis aliquid dampnacionis
est quod ex parte est originalis culpe hoc
est ex parte actualis si consenciunt
non consenciat Ergo quo sequitur quod primi
motus in infidelibus non inducunt dam-
nacionem si eis non consenciat sed habent pe-
nam amarissimam dampnacionis originalis
peccati Est ergo Conclusio primi motus
infidelium non sunt peccata mortalia sed ve-
nialia per Adam [illegible] dicitur hoc est secundum
acceptor deus sed primus motus qui aliter
non imputabit ad dampnacionem nec alter
sed in motus motus fidelibus non imputat
ad dampnacionem ergo nec infidelibus [illegible]
[illegible] est alterum tamen [illegible] est equaliter
sed alterum est equalis fidelibus sed infidelibus
Ergo primi motus infidelium non sunt [illegible]
mortalia multo magis primi motus infidelium
[illegible] scilicet primi motus in fidelibus [illegible]
scilicet in infidelibus sed primi motus in fidelibus
est peccatum mortale Ergo vel in infidelibus
quod motus primi est motus sensualitatis

preveniens deliberationem rationis. Sed eadem
est una sensualitatis et rationis in fidelibus
et in infidelibus. Ergo etc. Item primus motus
hoc est motus sensualitatis qui est
absque deliberatione rationis. Ergo [illegible] est
primus motus non potest esse peccatum mortale
quia peccatum mortale consistit in aversione
a deo. Illud quod [illegible] non potest homo[?]
per rationem. Ideo per consequens aversio a deo
et constituit peccatum mortale non potest esse
nisi in ratione ut patet per Augustinum xii de trinitate. [illegible]
Arguitur quod primi motus in infidelibus sunt
peccata mortalia quia sic dicit Anshelmus in libro
de gratia et libero arbitrio. eos qui sunt in Christo non
[illegible] sequitur damnatio. Sed sentiunt concupi
scentiam [illegible] si non consentiant. Sed sentire
concupiscentiam [illegible] est in concupiscentie motu
Ergo infideles qui non sunt in Christo Jesu
peccant mortaliter secundum primos motus. Quia
damnatio non debetur nisi peccato mortali.
[illegible] per Anshelmum non vult quod infideles
peccarent mortaliter. Sed sentiunt concupi
scentiam [illegible] si ei non consentiunt. Ita quod
damnarentur. Sed vult quod eos sequitur
damnatio quia [illegible] aliquam habent rationem
originalis peccati cuius reatus in eis
manet [illegible] per baptismum gratiam non susce
perunt. [illegible] ratione peccati originalis dicitur
non ratione concupiscentie si ei non consentiunt.
Ad [illegible] quod est contra debitum habet
rationem peccati mortalis. Sed [illegible] motus con
cupiscentie est contra debitum [illegible] Ergo [illegible]
facere contra debitum est peccare mortaliter.

ho enim debet velle deo et honorem [illegible]
habere parentibus [illegible]
debitum [illegible] mortale [illegible] quod ho debet
habere originalem iustitiam [illegible] quam
[illegible] et cum [illegible]
[illegible] originalis iustitie [illegible]
quod debitum originalis iustitie [illegible]
ad [illegible] infideles [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] collecta erat originalis iustitia
Et [illegible] pertinet ad defectum ori-
ginalis iustitie pertinet ad peccatum [illegible]
[illegible] ad peccatum originale [illegible] ad [illegible]
actuale originale et peccatum mortale
[illegible] actu infidelium [illegible]
Arguitur [illegible] ad [illegible]
[illegible] gloria [illegible]
:qu: [illegible] peccatum [illegible]
infidelium vita peccatum [illegible]
[illegible] ad eorum vita pertinet peccatum et
[illegible] verbum et intelligentia [illegible]
[illegible] vita infidelium non potest esse [illegible] peccatum
[illegible] peccata [illegible] non tollit [illegible]
[illegible] infidelitate peccatum [illegible] sed [illegible]
[illegible] vita infidelium peccatum et [illegible]
[illegible]
vel [illegible] ad [illegible]
[illegible] vel legem [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] honorum [illegible] non est peccatum
[illegible] infideles caret gratia [illegible]
[illegible] infideles [illegible]
[illegible] aliquod bonum [illegible]

age bona opa q̃ sit ꝯ gr͂a s. opa
meritoria [illegible] bona opa ad q̃ue
sufficit bonum nãe [illegible] opari
sufficit in [illegible] ope no [illegible] in se illud
referat ad finem in se delectat

Utrum pueri non exercitati
in preceptis sint recipiendi
vel obligandi voto vel
iuramento vel beneficiis
alliciendi ad ingressum reli-
gionis De hac q̃one vide in q̃olibz
[illegible] arti [illegible] ubi plura inveniuntur contra
voto [illegible] [illegible] opusculo [illegible]
[illegible] in [illegible] sit [illegible] [illegible] pre-
ceptorum [illegible] no habent [illegible]
[illegible] pueri qui [illegible] [illegible] [illegible] ma-
iorum [illegible] no poterunt habere
[illegible] ipso recipi ad religionem no e illicitum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
david [illegible] ad [illegible] Salomonem
filium meum elegit deus adhuc puerum
et tenellum [illegible] habet [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] e ad regimen [illegible]
et aliorum [illegible] [illegible] magis [illegible] puer
non [illegible] [illegible] ad religionem
recipi vel induci [illegible] sit no [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] observanda
[illegible] esse [illegible] [illegible] e [illegible]
[illegible] [illegible] est ut [illegible] ad [illegible] [illegible]

glo. x

Et sine fide impossibile est placere deo
ut dicitur ad hebreos xi. Et hoc potest ad
religionem recipi [illegible] christi quoniam
Nam legitur [illegible] iiii [illegible] baptis-
mum [illegible] Judei [illegible]
in deserto [illegible] dicit [illegible]
[illegible] baptismum doceres baptizatos
de [illegible] in [illegible] deo [illegible]
[illegible] fit [illegible] qui in [illegible]
[illegible] Et hoc genus hominum de [illegible]
sententiam [illegible] in [illegible]
[illegible] est [illegible] in religione
[illegible] apostolica de [illegible]
ad sui sequela vocavit [illegible]
[illegible] religionis [illegible]
[illegible] est eius. Et ambros dicit [illegible]
de religione qui [illegible]
Nota 20 [illegible] in [illegible]
[illegible] in religionem Ideo
[illegible] est attendenda [illegible]
[illegible] pubertatis [illegible]
annos pubertatis [illegible] hoc [illegible]
sub [illegible] potest [illegible]
[illegible] Et [illegible] hac etate
[illegible] Et [illegible] apparentis
[illegible] religioni tradi [illegible] tradi-
[illegible] Et ita [illegible] tradi-
[illegible] ad annos pubertatis
[illegible] habuerunt [illegible]
[illegible] Et habetur [illegible]
oblatorum [illegible] filium vel filiam
ad [illegible] infantie
intra septa monasterii [illegible]
sub regulari tradiderint disciplina

Utrum liceat eis post annos pubertatis
impleuerint annos recedere et ma
trimonio copulari hec ord. Decretum
quod in epistola sicut oblatus a parentibus
filius uoluit si secunda respondent et ubi
dicit glo. quod quando sufficiat Eo hec sui
successores confirmant et dicunt sufficere
sola oblacione parentis ad hoc ut quis
monachus fiat Sed intelligatur hoc ueritatem
habere si in adulta etate consenserint
Si aut pueri in hac etate uel ante
annos pubertatis propria sponte se reli
gioni tradiderint Est hoc per assensum
uel dissimulacionem parentum ratum esse Ecclesia
dicit xx. q. i. Si in qualibet minori
etate uel religionis tonsuram uel reli
giosam uestem debitam in utroque sexu
filios aut unus aut ambo parentes
dederint aut forte uel uidentibus
uel nescientibus suscepta a se susce
pta non mox uisam in filiis abdica
uerint sed uel coram se uel ecclesia palam
in conuentu eadem filios tollere habere
permiserint ad secularem reuerti habi
tum filios eorum quorum parentes non habue
Si uero pueri annos pubertatis transie
rint sed coram inuiti publice ad
religionem sufficere nec sunt repellendi
sed magis aduocandi Sic cum gre
gorius dicit. Ad uitam bonam alius
in pueritia alius in adolescencia alius
in iuuentute alius senectute alius in
decrepita etate perducitur Et in uita

etate sunt repellendi . unius tamen est repel-
lendi in pueritia . Dicit enim [illegible]
super matheum . [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est repellere ab eo [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] sunt . [illegible]
veteris [illegible] ad precium venire . Q.
aut [illegible] [illegible] sunt ut quando [illegible]
tenua [illegible] [illegible] [illegible]
culpa vindicatio [illegible] quando [illegible]
sententiam [illegible] aliqualiter dicunt
non sunt [illegible] pueri ad religi-
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Tertio [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] sunt ad religionem recipi-
[illegible] [illegible] . ii . q . i . c . in [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] religi-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] amplius [illegible] [illegible] [illegible] potest [illegible]
[illegible] etate [illegible] licentia [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] religionis assumere [illegible]
[illegible] [illegible] annum non [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] sunt
[illegible] ingredi . pueri [illegible] sunt in
religionem [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
adulta [illegible] etas [illegible] [illegible] [illegible]
apta [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
in hac etate [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad religi-
[illegible] [illegible] in [illegible] ad religi-
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliquando assumenda ad regimen

[illegible] magis est quod aliquando [illegible] in religione in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] salomon adhuc puer [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sui et aliorum [illegible] [illegible]
est ad regimen [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] david [illegible] adhuc puerum et [illegible]
[illegible] [illegible] elegit deus adhuc [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pueri [illegible]

[illegible] e(st) p(ro)hibitu(m) q(uod) i(n) lege vet(er)i h(abe)tur
Nu(meri) xxx. D(icitu)r (enim): Mulier si quippiam
voverit et se iuramento constrinxerit
que in domo patris sui est et in etate adhuc
puellari, si cognoverit pater votum quod
pollicita est et iuramentum quo obligavit
animam suam et tacuerit, voti rea erit;
quicquid pollicita est et iuravit opere
complebit. Sin autem statim ut audierit contra-
dixerit pater, vota et iuramenta eius
irrita erunt, nec obnoxia tenebitur
sponsioni, eo quod contradixerit pater. Quod etiam [?]
non est prohibitum in lege evangelii, immo
magis inducit pueros a retrahendo [?]
a malo et sequendo perfectionis opera. Habetur enim
Math. 19: legitur quod oblati sunt ei parvuli ut
manus eis imponeret et
oraret. Discipuli autem increpabant eos.
Ihesus autem ait eis: Sinite parvulos et
nolite eos prohibere ad me venire;
talium enim est regnum celorum. Ubi dicit
Origenes [?]: [illegible] prius [?] distat [?]
iustitie de pueris reprehendunt eos qui
per simpliciorem doctrinam pueros et infir-
miores, id est minus aptos auditores, offerunt
Christo. Dominus autem hortatur discipulos
suos viros iam constitutos condescendere
utilitatibus puerorum ut fiant pueris
sicut pueri, ut pueros lucrentur. Et dicit: talium
est regnum celorum. [illegible] Contra illud
quod a pueritia assuescunt semper per-
severantius et firmius tenemus. Sed illud

Ubi [?] illicitum propter hoc aliquos a bono non retrahere
religionis [?] non retrahere [?] pueros [?] a bono sed magis
[?] in statu religionis non solum observancia [?]
[?] sed etiam consilia. Ergo non est illicitum pueros
[?] recipere in religionem

pubertatis xiiii Adolescens iuxta
[illegible] statim gradiatur et cum
senuerit non recedet ab ea Et ideo
apostoli instituerunt ut pueri etiam infan-
tes ad christianam religionem reciperentur
ut in ea nutriti feruentius et perseue-
rantius inhererent Et hoc est quod dicit
[illegible] .xx. de [illegible] . Ieremiah [?] . Ecclesia [?]
sancta conformat infantes ut habi-
tum habebant consuetudine ab an-
tiquis [?] tenebat [?] et inde est quod propter
hoc dominus noster duabus [illegible] appella-
[?] ad me [illegible] venire ut visum est superius
infantes Ergo in primitiua ecclesia pueri
ad [illegible] ad religionem christianam
Quia in ipsa omnium christianorum erat
status professionis Ergo et hoc licet
in religionibus in ecclesia id institutum
[illegible] status christianorum erat professio-
nis in primitiua ecclesia Preterea actuum .iiii.
multitudinis credentium erat cor unum
et anima una nec quisquam eorum que
possidebat aliquid sua esse dicebant
Sed erat illis omnia communia Ad [illegible] uite
exemplar omnes religiosi sunt insti-
tuti Et ideo religionum institutores
ex eadem causa qua apostoli instituerunt
ad recipiendum infantes ad religionem
[illegible] de [illegible] [illegible] ut [illegible]
in [illegible] recipiunt [illegible] . [illegible]
maiores duodecim et [illegible] [illegible]

Contra aliquos quorum deceptionem per
opera pueros sive adolescentes in re:
ceptos et postea transire ad consilia
observanda in religione ergo falso
credit intellectum Arbitratur enim quod pre-
cepta preparent via ad consilia quod licet
est verum tamen quod consilia parant via-
m ad precepta servanda quia per consilia ho-
mines retrahuntur a secularibus ac curis
occupationibus difficile est quod procurandum
servet mandata et ista dat semper autem re-
cordatione omnis procuratoria habet mentem
terrenis operibus occupatam etenim cum solis
familiaribus dei non sit facile vacare essen-
tiam Et ideo dicit dominus autem valde
est difficile qui pecunias habent intrabunt
in regnum celorum quia difficile est quod illi
precepta servent quibus intratur in regnum
celorum nisi secundum consilia divinas
relinquat Ergo pueri ad hoc quod sic
necessariam servandam sit in observancia
mandatorum sunt preparandi et quodammodo
nutriendi in observancia consiliorum

Contra 2m in pueri non religionem
ingressum sunt voto vel iuramento
ad religionem obligari Licet enim in
malo firmato voluntas est magis affir-
mata ad malum tanto est peior sic licet
obstinata Et in hiis que ergo mala
facerent ista esse in bonis tanto voluntas
melior est firmato et magis firmata et
astricta ad bonum Ergo bonum sit quod pueri

ad religionem veniat / multo magis
cum eorum voluntas sit ad hoc fir-
mata quod sit voto vel iuramento / Sicut
et david dicebat ps. 118. / Iuravi et
statui custodire iudicia iustitie tue
Et augustinus dicit in epistola ad paulinum et
armentarium / Felix necessitas que ad
meliora compellit / Pro ceteris vero
Contra 3m / Allicere pueros
[illegible] vel pacto aliquo precii vel
promissis [illegible] ut religionem
intrent est illicitum / Quod sic canonice
hoc est prohibitum. 1. q. 1. / [illegible] cum le-
gimus dominum de templo eiecisse vendentes [illegible]
[illegible] / [illegible] ad dei cultum al-
[illegible] provocasse
Contra 4m [illegible] blandi-
mentis [illegible] sit alliciendi ad mona-
sterium ut eorum bona tandem possideat
[illegible] in religione [illegible]
Contra 20. q. 3. / Constituit [illegible]
[illegible] ut [illegible] alia
qui non in [illegible] sed in avari-
tiam et turpe lucrum [illegible] que
[illegible] vendendo [illegible] et re-
[illegible] eorum tali [illegible] recepit [illegible]
[illegible] ut pote [illegible] illi-
[illegible] / Hii vero qui illa
[illegible] / [illegible] acceperit
[illegible] vero eorum [illegible]
[illegible] cogantur [illegible]
[illegible] reddant [illegible]
Contra 7m / 6. aliquem aliquo
beneficio temporali afferat aliam / ut
[illegible]

dissuadeat impedimenta quibus semper
dissuadere a religionis ingressu, vel etiam
ut eum inducat vel doceat, faciat ad hoc
ut sit aptior religioni, hoc bonum est
et laudabile, secundum xxiiii. q. iiii. Debet
homo diligere proximum suum sicut se ipsum, ut
iuxta posse eius honoris beneficiis con-
solationis vel informationis doctrine vel
discipline correctione adducat ad
colendum deum.

Capitulum vii. Si aliquis beneficiis tempora-
libus aliquem alliciat vel eum favora-
bilem sibi reddat, non intendens gloriam
propriam sed gloriam dei et proximi salutem,
laudabile est, secundum quod apostolus de se ipso
dicit i. ad Corinth. x. Sicut et ego per
omnia omnibus placeo, scilicet ad hoc ut aliquos
in fide stabiliret vel eos quasi ad fidem
attraheret, unde Luca [illegible]. Deus eos aliquando
temporalibus beneficiis allicit ad bene agendum,
sicut in exemplis quibusdam patrum descri-
bitur quomodo allexit aliquem ad conver-
sionem, non quod primo acceperit,
sed fuit quedam temporalia illectiva ad
serviendum deo. Sicut dicit dominus Matth. vi.
Primo querite regnum dei et iustitiam
eius, et hec omnia secundum vite neces-
sitatem adicientur vobis.

Capitulum viii. Si ille qui maturitatem [illegible]
[illegible] sit ad religionem recipiendus
[illegible] ordinat [illegible]
ligionem [illegible] quosdam, sed
[illegible] dedit adolescenti
dei [illegible] Si vis vitam ingredi, serva mandata,
et dicat ille adolescens: Omnia hec custodivi a
iuventute mea, quid adhuc deest mihi, ait illi
Jesus: Si vis perfectus esse, vade et vende omnia etc.

qui precepta servaverat. unde Math. xix

[illegible] super [illegible] dicit super Math. [illegible]

est adolescens dicens hec omnia servavi

a iuventute mea. Quid adhuc michi deest? [illegible]

est in mandatis diliges proximum tuum

sicut teipsum. si [illegible] complesset [illegible]

[illegible] vade et vende omnia que habes

et da pauperibus [illegible]

intelligendum est [illegible]

ad [illegible] observanciam huius precepti

Unde Orige. super Math. dicit [illegible]

est in evangelio secundum hebreos [illegible]

[illegible] et [illegible] vende omnia que habes

Cepit dives scalpere caput suum et dixit

ad eum dominus quomodo dicis feci legem et

prophetas. Cum scriptum sit in lege diliges

proximum tuum sicut teipsum et ecce multi fratres

tui filii abrahe amicti sunt

stercore morientes fame et domus

tua plena est multis bonis et non egre-

ditur aliquid omnino ex ea ad eos. Et conversus

dominus [illegible] Quia vis perfectus

esse vade et vende [illegible] implere

mandatum quod dicit diliges proximum [illegible]

et esse dives et maxime tantas

possessiones habere quod est intelligendum

de perfecta impletione huius precepti [illegible]

[illegible] et quomodo [illegible]

[illegible] precepti [illegible]

observancia [illegible]

dominus ostendit perfectionem [illegible]

esse pauperibus et [illegible]

vocatur

[Margin:] [illegible]

iuuentutem sed castigat eum peiorem
sed in castigatione seruitutis et uocatione
ho ait adolescentes qui sunt faciliores con
uertuntur ad religionem peiores quam
illi qui de sua iuuentute presumunt
dicit dominus mathei xxi publicani
et meretrices precedent uos in regno dei
Item in regno dei super ezechielem ho
repente fit summus sed in bona quere
sancte a minimis quis inchoat ut
ad magna perueniat sed magna sunt
consilia que pertinent ad perfectionem uite. minora
aut sunt precepta que pertinent ad com
munia ergo pueri debent pueri exer
citari in preceptis quam ad consilia indu
cantur. Secundo quod diuersitas graduum dicit
et attendi debet in diuersis statibus
secundum quod ordinabiliter sic non oportet quem
tendit ad maiorem statum uel ordinem
prius exerceri in minori statu uel
gradu. sicut uidemus quod ille qui uult
fieri miles non prius exercetur in
camisio sed a pueritia exercetur in
militia. Et ille qui uult fieri decan
us prius exercetur in uita laicali sed a
pueritia instruitur in uita clericali. Et
hoc modo qui uult religiosus fieri non
oportet quod prius exerceant in uita secu
lari sed oportet et ... si a pueritia
exercitati in uita religiosa. Et magis
poterunt in ea proficere. Unde ... in
... bonum est uiro cum portauit iugum
domini ab adolescentia sua. Aliter posset

accepi dum sic graduus in eodem statu vel
ascendere | et hac modo dicit augo · In
in omnibus bonis querere facere | magis
et in moribus | ut ad maiora per
veniat · Hic [illegible] cum milites a ru-
dimentis militie | et clerici a rudi-
mentis clericatus ita et et persone
religiose incipiunt a rudimentis religionis
| ut perficiant usque ad summum
Augustinus [illegible] hoc quando approximant
asternam | decidentes [illegible] | vel a summo
[illegible] | dum asterne reddet [illegible]
[illegible] | sed ille qui aliquem [illegible]
[illegible] | ad religionem [illegible] in [illegible] appetit et asternam
inducit | [illegible]
[illegible] religionem [illegible]
[illegible] | et in desperationem [illegible]
[illegible] in [illegible] quedam asternam [illegible]
videtur | quia ille qui eum induxit hoc
ei imputat | ab [illegible] | quia [illegible]
est occasio [illegible] data et [illegible]
dat aliquem occasionem [illegible]
vel in asternam cadendi | [illegible] facit aliquem
et dicit [illegible] | [illegible]
occasio ruine | et hic [illegible]
imputatur dans occasionem [illegible]
non est occasio data sed accepta [illegible]
[illegible] aliquem inducat aliquem ad bonum
et ipse [illegible] hoc fit deterior | [illegible]
[illegible] bona [illegible]
quia ille sunt [illegible] occasionem ruine [illegible]
[illegible] fit [illegible]
scandalum phariseorum ut hic [illegible]
Math. xv.
Discipuli accedentes dixerunt Scis quia pharisei audito
verbo hoc scandalizati sunt At ille respondens ait [illegible]
eos ceci sunt et duces cecorum

Et aug. in epistola ad bonifa. ut habetur
decr. q. iiii. illis pre. b. et infra. Ceterum
si plurimi essent in domo communi et
inde saltem vnus liberari posset alteri
per hoc facere conatorem. aliqui semel tempore
in periculo necessitatis. dolorem de ce
teris. vere de vno saltem salute
consolatorem.

Ad illud quod e. expediens quod vo
luntati non est tollenda. sed expedit quod
voluntati quod homines propria libertate vtantur
ad bonum faciendum. et ideo est aliquibus
auferenda talis libertas per obligationem
voti vel praecepti. Dicendum quod ~~......~~
libertatis non est contrarius opponitur
que est necessitas absoluta. et talis necessitas
est cohibenda. Sed necessitas que est ex suppo
sitione non opponitur libertati. et talis ne
cessitati expedit vti ad quem vult
aliquis nec facta promissionibus firmata
per praecepta in rebus humanis sic de
beret aliis ut magis ergo expedit
homines obligari ad diuina quod sunt meliora

Utrum consilia ordinantur ad praecepta

Noto primo quod haec tria praecepta
in verbo differunt mandatum prae
ceptum prohibitio ut ostendit vnde
dicitur quod est tam ad praeceptum
quam ad prohibitionem. se praeceptum est man
datum et ideo prohibitio mandatum. non
est praeceptum cum solum se extendit

ad precepta affirmativa ut sunt honora
patrem et [illegible] sabbata sanctifices [illegible]
se extendit ad mandata negativa [illegible]
non occides non mechaberis et [illegible]
vero complectitur utrumque Aliqua vero
precepti extendit se tantum ad negativa
sic solum [illegible] decem precepta
decalogi Consilium autem sicut [illegible] 96 de
vite [illegible] iij° capitulo [illegible]
Consilium nihil aliud est quam actus rationis
inquirentis de agendis Et hoc modo
consilium se habet ad electionem sicut [illegible]
questio ad conclusionem [illegible]
quem dat consilium est questio et resolutio
[illegible] operabilium Et precedit
electionem [illegible] est eligibile [illegible]
sit [illegible] consilio quod est questio
[illegible] Et hoc modo consilium non
dividitur contra preceptum [illegible] de precepto [illegible]
de precepto cadit consilium Alio modo consilium
dicitur persuasio vel inductio ad aliquid
non habens vim coactivam Et sic consilium
contra preceptum dividitur Ergo sunt [illegible]
exhortationes ut sermones capitulorum
Nota 20 [illegible] 12 [illegible]
[illegible] inter preceptum et consilium
preceptum est necessitatis consilium vero voluntatis
preceptum importat necessitatem [illegible]
silium autem ponitur in optione [illegible] Et hec differentia
[illegible] Aug[illegible]

Grego

[illegible] habet
[illegible]
Aug

Consilii bonum vel si nolueris minus
bonum adipisceris non mali aliquid

spectabunt. Et convenit in lege nova
que libertatis addita sunt consilia pre-
ceptis, non autem in veteri lege, que
erat lex servitutis. Et ideo oportet quod
precepta nove legis intelligantur data
de hiis que sunt necessaria ad consequendum finem
eterne beatitudinis, in quam lex nova im-
mediate introducit. Consilia vero
sunt de hiis per que melius et expedicius
potest homo consequi finem predictum. Est autem
homo constitutus inter res huius mundi et
spiritualia bona, in quibus eterna beatitudo
consistit, ita quod quanto plus inheret uni
eorum, tanto plus recedit ab altero, et
e converso. Qui ergo totaliter inheret rebus
huius mundi ut in eis constituat finem,
habens eas quasi rationes et regulas
suorum operum, totaliter excidit a spiritualibus
bonis. Et ideo huiusmodi inordinacio tollitur per
precepta. Sed quod homo totaliter ea que sunt
mundi abiciat, non est necessarium ad perveniendum
ad finem predictum, quia potest homo utens rebus
huius mundi, ita quod ad eternam beatitudinem
perveniat, dummodo in eis finem non constituat,
sed expedicius perveniet ad ipsam
beatitudinem, ista spiritualia abdicando.
Et ideo de hoc dantur consilia evangelii.
Nota 30. Actus est duplex, scilicet interior voluntatis
et exterior; interior est actus liberi ar-
bitrii, scilicet velle, et vocatur a scoto actus
elicitus. Exterior est actus alterius
potencie quibus voluntas imperat

in collacio[n]ib[us] patru[m] ... agamus atq[ue] ...

ut pedibus q[ui] ambulant. Unde [et] ...
in l[itte]ra dicit q[uod] duplex e[st] actus s[cilicet] ...
interior virtutu[m] q[ui] e[st] electio. Et actus ext[erior]
q[ui] e[st] imp[er]atus a volu[n]tate. Et virtu[s] ...
ex actu interiori ... q[uod] sit virtu[s] ... [illegible]
~~[illegible]~~ ex actu exteriori [illegible]
q[uod] sit determinata virtus. Anima ...
e[st] quasi omnibus virtutib[us] s[ed] ex hoc ...
q[uod] ... talis actus ... [illegible]
aliq[ue] virtutes ut de castitate ...
[illegible] cuius actus interior e[st] electio ...
eligit [et] vult s[ed] q[ui] eligit [et] vult ...
ab actu venereo ... [illegible]
virtus s[ed] actus ... cadit sub p[re]cepto

Conclusio. Consilia ordina[n]tur ...

p[re]cepta ... [illegible] in ench[iridion] ...
... [illegible]
q[ui] no[n] mecha[beris] ... Et q[ui] ...
[illegible] consilio monet ... [illegible]
bonu[m] est ... [illegible]
... [illegible]
diligendi deu[m] et p[ro]ximu[m] ... [illegible]
... cadit sub p[re]cepto ... [illegible]
... consilia ordina[n]tur ad p[re]cepta ...
... illud q[uo]d e[st] ... ordinat[ur] ...
... [illegible] ... qui sunt
ad finem. Sed consilia sunt ... p[re]cepta
... [illegible] consilia ordina[n]tur ...
cepta ... illud ... aliquid ... [illegible]
... ordina[n]tur ab illud s[ed] ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible]
Consilia sunt ... [illegible]
... [illegible]
in collacionib[us] patru[m] ... [illegible]

Precepta

... in collacio[n]ib[us] ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... ut ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

meditacionis [illegible] meditacio ac [illegible]
um facultatum. Et ideo pro sed professionis
instrumenta sunt. Non quod in ipsis con
sistat disciplinae illius summa. Sed per illa
sicut et ad finem. Et Aug. li. 83 q.
dicit [illegible] [illegible] et [illegible] adepte
[illegible] et remediorum [illegible] rerum temporalium
bus qui est impedimentis [illegible] ideo vero
illa impedimenta. Circa igitur consilia quibus
ad perfectam [illegible] ad hoc pertinet ut
animus ab affectu rerum temporalium avertatur
ut sic liberius mens tendat in deum
contemplando amando et eius voluntate
implendo

Corollarium primum. Actus virtutis sed interior
tantum [illegible] cadit sub precepto. Patet per
Aug. qui [illegible] quod dicit quod iudei non
intelligebant homicidium nisi per interemptionem
corporis humani. Apparuit dominus eorum
intencionem motum ad nocendum fratri. Homicidii
[illegible] deputari. Et alia opera [illegible] corporalia
in [illegible] illicita cohabitacio [illegible]
[illegible] quod erat in lege prohibita. Sed
dominus demonstravit eciam interiorem con
cupiscentiam ad hoc pertinere. Et dicit
Math. [illegible] Omnis qui viderit mulierem ad
concupiscendum eam iam mechatus est eam in
corde suo

Math. 5. ego autem dico vobis omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio qui autem dixerit fratri suo racha reus erit concilio qui autem dixerit fatue reus erit gehenne ignis

Corollarium 2m. Consilia ordinate
sunt [illegible] in fine ad precepta sunt quod sunt
de exterioribus actibus virtutis. Quia precepta
ordinantur ad dilectionem dei et proximi et
[illegible] caritate ordinata sunt in finem
ad precepta sunt quod sunt de interioribus actibus
virtutis

In collac(ione) ... patr(um) ... p(ro)p(ter) hoc cum ... agimus

Sed (con)silia sunt ... ergo corollarium ... Ad
s(e)c(un)d(u)m dico dici et p(ri)mum et puritas m(en)tis
cadit sub p(re)cepto s(ecundu)m q(uod) sunt de p(ri)ncipalib(us)
actibus v(ir)tutis ... p(er) eos ... p(re)cedentib(us)
q(uo)s ... hoc p(atet) p(er) aug(ustinum) de morib(us)
eccl(es)ie ... dat ... ... in quib(us)
... quib(us) ... pollutio ...
p(ro) domande. Et dicitur ... ...
... ore ... Et ibidem
charitas ... custodi(t) ... ...
... sermo ... habit(us)
... aptat. Et apte ...
ad cor(inthios) vij° virginitatis (con)silium
ad hoc ordinatur docet ut mulier
innupta cogitet q(uae) sunt dei quo placeat
deo. Et d(icit) glo(sa) ... ...
(con)silia ad hoc ordinat ut h(omo) ...
q(uo)d sit p(ro) rectitudinem et puritate ...
... affectus. Ergo corollarium verum.

Corollarium 3m. Consilia ordinat(ur)
ad p(re)cepta s(ecundu)m q(uod) sunt de actib(us) ...
... non sic in finem. Sed ...
ad ea ... faciunt ea magis et
firmi(us) observari. P(atet) ... corollarium ...
observat ... actus ... sed
... cadentes sub p(re)cepto obser...
... ad ... obser...
... ordinat ad p(re)cepta ...
non sic ad finem sed ordinat ...
... faciunt ea mag(is) et firmi(us)
observari. Sed (con)silia sunt ...
hoc p(atet) p(er) aug(ustinum) ... ...

In margin: collac(ione) ... ... virginitatis ... ... voluntas ... ... ut ... ...

vbi dicit Glossa ad hebreos vi lege com-
morata dicitur quecumque sunt [illegible]
quod persona sua [illegible] loqueretur vel ×inspira×
ad corporum quemcumque valeret
si contra illa obstare potuisset vel
ad tanta conseruanda quod illa voluisset
Et in hoc de sermone domini in monte dicit
Quod dicitur sunt illa in additis ad preceptorum
multo magis sunt illa in promissa sunt.
ad inchoacionem et cetera [illegible] vero
Secundum vltimum primi horum est consi-
deracio quod secundum firma [illegible] actuum
obseruacio consistat ex interiori affectione
voluntatis bene disposite
Arguitur illud quod ordinatur ad aliud
est inferius eo sed constat obseruacionem
preceptorum esse finem in execucione operum
[illegible] consiliorum ergo consilia non
ordinantur ad precepta sed ad finem sed
[illegible] hoc est finis est prior in
intencione et prior in execucione. Contra
Mathei xix de adolescente qui
[illegible] se seruasse legis precepta a
iuuentute sua [illegible] dicitur consilium perfectionis
[illegible] quod hoc preceptum dilige proximum
[illegible] sic tempus ille adolescens non
obseruauit maxime quo ad interiorem af-
fectionem [illegible] et [illegible] et dicit
se obseruasse vnde hoc preceptum duplex
est obseruari vno modo vt scilicet aliquis
non faciat contra proximum quod non vult sibi fieri
et vt si detrimento proximi subueniat

Alio modo ut scilicet ad subveniendum necessitatibus
proximorum corporalibus ita se habeat sicut
ad subveniendum necessitatibus propriis. Hoc
enim modo non implet hoc preceptum qui
in ultima indigentia habet [illegible] et totum
sibi reservat permittens proximum egere.
Consilia autem ad hoc ordinantur ut perfectior
preceptorum custodia sit. Iste enim adolescens
servavit precepta que ad [illegible] sunt
imperfecte, non autem perfecte. Et ideo dominus ei
addidit consilia per que precepta perfectius
observaret.
Vel precepta ordinantur ad consilia sicut
ad finem [illegible] a perfectioribus [illegible]
sunt ad finem, sed consilia sunt perfectiora
preceptis quia precepta ordinantur ad consilia
[illegible] non e contrario. Vel quia [illegible]
[illegible] ordinatur ad finem. ii^o [illegible] ad
iii^o [illegible] consilia pertinent ad
statum perfectionis, precepta autem pertinent ad communem
iustitiam. Unde consilia preceptis superadduntur [illegible] adolescenti
[illegible] Dominus enim dixit adolescenti [illegible]
qui precepta servaverat. Adhuc tibi [illegible]
[illegible] perfectus esse [illegible]
[illegible] consistit [illegible] preceptis [illegible]
de [illegible] actibus [illegible]
[illegible] perfectionis [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] precepta [illegible]
[illegible] subiungit [illegible]
Sed in consiliis [illegible] sunt de quibus [illegible]
[illegible] actibus consistit perfectio [illegible]
[illegible] consilia sunt [illegible]
[illegible] ad perfectionem [illegible]
Unde Augustinus in libro de perfectione iustitie

dist. Sic audiamus precepta pastores ne [illegible] negligamus ad [illegible] caritatis precepta ergo imperfecte observata [illegible] quem [illegible] sed perfectio vite consistit in ipsa plenaria observancia preceptorum.

Ad 2 Eadem phys. in 2o phys. Sicut se habent principia ad conclusiones ita se habent fines ad ea que sunt ad finem sed electio et habitudo [illegible] ad [illegible] possumus [illegible] non [illegible] quia [illegible] ex falsis sillogisare [illegible] ergo electio et habitudo [illegible] ad ea que sunt ad finem sed [illegible] preceptis non [illegible] consilia nulla [illegible] observat precepta [illegible] observat consilia ergo consilia non ordinantur ad precepta sicut ad finem. Dicendum ad 2m aliquid ordinatur ad finem dupliciter uno modo ut necessarium ad finem sine quo finis esse non potest sicut cibus ad vitam corporis observandam. Alio modo sicut [illegible] ad finem sed quo ad finem non ita bene perveniri potest sicut equus ordinatur ad iter [illegible] quia sine equo aliquis iter [illegible] potest sed quia in equo melius vadit. Sic et consilia ordinantur ad precepta non quia sine consiliis precepta observari non possent et [illegible] ad [illegible] actum et [illegible] ad [illegible] sicut Abraam qui et coniugio et divitiis utebatur fuit coram deo perfectus. Genes. [illegible] dicitur xvii Ambula coram me et esto perfectus sed quia per consilia facilius et expeditius ad perfectam preceptorum observanciam pervenitur.

Arg. precepta ordinantur ad consilia
[illegible] habitantur / faciliora ordinantur ad
difficiliora / Sed precepta sunt faciliora
consiliis ergo [illegible] [illegible] per [illegible]
Sicut ablactatus super matre sua
dat glo. Sicut quis prius terra notatur [illegible]
carnali lacte [illegible] in spirituali [illegible] ergo [illegible]
est [illegible] cum in utero [illegible]
[illegible] portatione et lacte
[illegible] ablactatione sic et in utero
matris ecclesie [illegible] [illegible]
fidei rudimentis instruimur inde [illegible]
in utero alimur in [illegible] [illegible]
facientes / Deinde manibus ecclesie [illegible]
tamur et lacte nutrimur / Donec [illegible]
grandiusculi a lacte matris [illegible]
[illegible] ad mensam patris et [illegible]
[illegible] ordine procedit [illegible]
[illegible] et consummatur si [illegible] a lacte
separantes unde [illegible] / Responsio
ad a lacte [illegible] [illegible]
difficiliora sufficit ergo [illegible]
faciliora ordinantur ad difficiliora
[illegible] difficilioribus [illegible]
et alterum se volunt subicere [illegible]
ad [illegible] observatio consiliorum e difficilior
[illegible] observatio preceptorum [illegible] ad
[illegible] actus [illegible] observatio [illegible]
[illegible] ad interiores [illegible]
difficilior / [illegible] cum e deponit et [illegible]
cum impedimentum [illegible] possessiones [illegible]
difficilibus e observare [illegible]
preceptis [illegible] consiliis [illegible] consiliis [illegible]

Circa quodlibet quintum queritur
utrum deus sciat primum instans
in quo potuit creare mundum
Nota primo quod scientia dei sumitur dupliciter
[illegible] scientia dei est duplex [illegible]
approbationis Et est tantum de illis ad que se
extendit beneplacitum divine voluntatis [illegible] hec
est de bonis et de veris [illegible]
[illegible] dicit [illegible] vel malos
[illegible] vos [illegible]
approbationis Et hec [illegible] potest esse plurium
[illegible] plura bona et plura vera potest deus
[illegible] facere [illegible] Alia est scientia visionis
qua deus scit et videt ea que sunt vel
erunt vel fuerunt non solum in propria causa
[illegible] sed in [illegible] vel in rerum natura
[illegible] scientia [illegible]
[illegible] quia deus
cognoscit de [illegible] et aliis causis Et hec scientia
[illegible] Et ista scientia dei cognoscit
infinita Et de hac scientia [illegible] questio
Nota 2o [illegible] est duplex [illegible] fluens
[illegible] fluens est quod fluxum suo
facit et causat tempus [illegible]
fluxum suo imaginatur causare lineam
[illegible] adinvicem continuatas [illegible]
posteriorem [illegible] Que et ipsum [illegible]
[illegible] fluxum suo causat
tempus et [illegible]
[illegible] adinvicem continuant Et sic linea
[illegible] accipi finita [illegible] duobus
[illegible] Quod ipsum non potest accipi sine [illegible] sunt licet
que faciat deus et talia possit non [illegible] Et [illegible]
[illegible] non [illegible]
Scientia dei semper [illegible] intelligentie [illegible]
[illegible] scientia [illegible] infinita [illegible]

ut terminatur / finitur / nisi ut duo [illegible]
vel ut duobus inter terminis. Aliud est
nunc stans et non fluens, sed per-
manens. Nunc habens [illegible] du-
rationem unum modum intelligendi consi-
derationem. Ex quo sequitur quod nunc non
est sumptus ad instantia, quod de ratione
instantis est ut recipiatur in toto [illegible]
[illegible] instans quod non stans
rare ad [illegible] et ut [illegible] fluat et [illegible]
[illegible] de nunc [illegible] et continuum [illegible]
Nota 3o. Instans dicitur [illegible]
[illegible] momentum quod [illegible] et [illegible]
et [illegible] in tempore [illegible] quod [illegible]
mensura durationis. Est autem in tempore [illegible]
instans [illegible] in linea [illegible]
[illegible] continuans [illegible]
[illegible] fit mentio de instanti
[illegible] et non de instanti continuanti
Nota 4o. Aliquid [illegible] dupliciter
mensura loci vel temporis [illegible]
presupposita ipsa mensura [illegible]
[illegible] et hoc modo [illegible] in loco vel tempore
vel aliis agentibus in loco [illegible] ut aliquando
a deo
deus hodie produxit [illegible] quod [illegible]
[illegible] Alio modo ut sunt [illegible]
[illegible] mensura loci vel temporis
[illegible] a deo in esse [illegible]
et hoc modo [illegible] in loco aliquo vel tempore
non quod [illegible] sed [illegible] et intelligendum
[illegible] sed [illegible] Alius [illegible]
tempore [illegible] potuit facere aliquid
[illegible] deus potuit [illegible] vel [illegible]
[illegible] equum vel [illegible]
[illegible] fuisset / vel ab [illegible] fecerit

in hoc de modo dicendi 2. Ita in de hore vel
ex quo dicitur hoc nomen significat aliquid temporis
vel locum aliquem esse in quo hoc a deo
fieri potuit [illegible] autem hoc de modo dicendi non
significat quod sit aliquid tempus ante mundum Nec
aliquem locum extra ipsum Sed significat
quod deus potuit immensum [illegible] ante
id facere maiorem

Conclusio deus nescit punctum instans
in quo potuit creare mundum Probatur Illud
deus nescit quod eius omnipotentie
preiudicat Sed ponere [illegible] aliquod instans
in quo primo deus potuit creare mundum
preiudicaret eius omnipotentie ergo Maior
quia deus nihil potest facere per quod eius
dignitatem lederet et aut eius excellentie
derogaret et ultra [illegible] Minor ista
nec aliquod instans [illegible] omnipotentie
preiudicaret Probatur quia si esset aliquod instans
in quo primo deus potuit creare mundum
tunc eius potentia esset limitata ad
illud instans et per consequens finita quod est contra
doctores catholicos qui dicunt quod infinita
et immensa est virtus et potentia dei Sed
philosophi dicunt dei est infinita Et philosophus viijo
physicorum dicit deum esse infinite virtutis Et
auctor [illegible] dicit quod eius primum simplex
Sed virtute infinita [illegible] et est [illegible]
virtus

Conclusio deus potuisset facere mundum in infinitum
tunc Sed fecerit si hoc referatur ad potentiam
faciendi potuit in infinitum ante facere
Sed quia agens cuius potentia est eterna

Cui nichil accrescere potest / sic quamquam potuit producere mundum / si referatur et ad potenciam facientis / manifestum est quod in infinitum ante facere potuit sed secundus est argumentum in dicto quod quando vero

Correlarium 2m deum potuisse facere mundum in infinitum ante fecerit si hoc referatur et ad mundum sit fieri non potuit ut esset semper supposita catholica et fidei veritate probatur et quoniam aliqua [illegible] tenet aliquid non fuisse tunc illud non [illegible] sit fuisse ut sit sic supposita cum veritate si referatur et ad ipsum quamquam non fuit fidei catholice veritatis tenet mundum [illegible] non fuisse ergo Maior quia hoc implicat contradictionem quod non cadit sub divina potencia

a deo

Correlarium 3m non est dare primum est in quo deus potuit facere mundum [illegible] aut dare primum instans in quo [illegible] [illegible] [illegible] potuit [illegible] in instanti [illegible] [illegible] in instanti [illegible] habet esse [illegible] in quo [illegible] non habet esse [illegible] an hoc mundum non habet esse [illegible] [illegible] mundum sit [illegible] incipit esse

mundum

Correlarium [illegible] mundus incipit facere et non ante quam deus voluit [illegible] et nec in [illegible] sed simul cum tempore mundus [illegible] in eodem loco ubi nunc est corpus [illegible] [illegible] ab eterno [illegible] vacuum sit nec plenum [illegible] aute [illegible] nec fuit locus hic spacium ad [illegible] vacuum non sufficiat nihil esse sed requiritur quod sit spacium corporis [illegible] quod non sit corpus ergo [illegible]

Tercium deus si voluisset potuisset mundum
[illegible] creasse in secundo instanti primus vel etiam posterius
[illegible] creatura [illegible] nec volunt nec ~~[illegible]~~
[illegible] ab eterno creasse probatur quia licet deus sit
infinite potencie tamen creatura non est possibilis capere
infinitatem et ita nec eternitatem talis posset
[illegible] cum est impossibile [illegible] deus non potest
[illegible] dei ista nec creaturam esse ab eterno
[illegible] damascenus [illegible] ca. viii dicit Cicero [illegible] dei
voluntate opus existens non coeternum est enim
[illegible] non est aptum [illegible] ente ad esse
[illegible] coeternum sit et [illegible] et [illegible] est

Quartum infinitum dicitur dupliciter Uno modo in actu
sic dicitur [illegible] secundum modum predictum deus
potuit facere mundum [illegible] infinita dierum fecerit [illegible] est
[illegible] infinitum ante precessissent Alio modo dicitur
[illegible] secundum potenciam et sic potuit deus in infinitis
[illegible] facere [illegible] fecerit [illegible] dicitur
[illegible] adhuc potuit [illegible] facere

Co 3m cum creacio mundi non fuerit ab [illegible]
eternitate aut mora dei ad creandum [illegible]
ante mundum non fuit tempus ideo quod mundus [illegible]
cum ipso tempore atque licet mora fuit [illegible]
[illegible] ergo cum creacio mundi non [illegible]
[illegible] dei ad creandum sed fuit sola [illegible]
eternitas in qua nihil preterit nec futurum [illegible]
Co 4m [illegible] cum mundi creacio [illegible]
[illegible] habent acciones [illegible]
[illegible] intelligere velle et omnia [illegible]
[illegible] ut intelligere [illegible]
[illegible] tenere filium generare [illegible] verbum et [illegible]
[illegible] producere ac amorem [illegible]

Arguitur 2º Deus fuit per instans in quo
potuit mundum creare probatur Deus [illegible]
potuit creare mundum antequam creavit ergo
Deus non potuit creare mundum in infinitum
antea quia tunc mundus esset eternus ergo
quod est dare aliquod instans in quo primo
potuit creare mundum ergo deus fuit finita
totum comprehendit quod deus fuit per instans
in quo potuit creare mundum Respondeo ad
hoc quod deus non potuit creare mundum
in infinitum ante nunc et quando est quod pro tempore
quo potuit consequens est quod possit [illegible] Ad
hoc ad quod dicit 2º deus fuit finita totum
comprehendit verum est quod fuit impotentie non
derogat ergo contra fuit per instans in quo
non potuit creare mundum prejudicat quia valet
[illegible] deus fuit per instans in quo po-
tuit creare mundum et ante hoc nunquam po-
tuisset creare non hoc prejudicat potentie
eius divine que est infinita et non limitata

vel presciti a deo possunt
demereri

Noto primo quod presciencia est duplex
una est longe et est sciencia dei respectu omnium
futurorum sive bonorum sive malorum et de
hac dicit apostolus ad Ro viij quos prescivit [illegible]
[illegible] hos et predestinavit [illegible]
est [illegible] ad predestinacionem [illegible]
a deo prognosticari ab eo quod [illegible]
non ignorantes et a causa [illegible]
[illegible] ad predestinacionem [illegible]
eterna [illegible] alia bona [illegible]
[illegible] et ideo [illegible]
[illegible] predestinat hos et [illegible]
[illegible] liberum arbitrium [illegible]
[illegible] malorum
[illegible] predestinacionem [illegible]
et sic [illegible] futurorum malorum
[illegible] dei [illegible]
et ab hac [illegible] deus [illegible]
et sic [illegible] dicuntur presciti

Noto 2o presciencie est [illegible]
[illegible] finale [illegible] vel
est ad eternam dampnacionem [illegible]
[illegible] iam adiudicatus est ad eternam [illegible]
[illegible] est [illegible] voluntate
[illegible] mediate dono gratie [illegible] vel
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible] vita eterna vel [illegible]
mereri aliquis [illegible] aliquis [illegible]
dignus vita [illegible] vita eterna sibi [illegible]
[illegible] vel [illegible] opportunum [illegible]
est [illegible] voluntate
[illegible] dignus pena temporali vel eterna

qui fit [illegible] signum est pena [illegible] vel [illegible]
et demeritum idem est quod peccatum

Nota 3o ad 86 in hac ponit [illegible]
[illegible] Prima [illegible] scientia dei est factiva
et cognoscitiva omnium bonorum quia scientia dei
[illegible] [illegible] et [illegible]
ad res creatas sicut ars ad artificiata
sed ars non solum est cognoscitiva sed etiam
factiva [illegible] secundum arte sunt [illegible]
scientia dei est cognoscitiva et factiva [illegible]
[illegible] secundum scientiam dei sunt et bona sunt [illegible]
bona creata [illegible] dicitur [illegible]
bona sunt omnia bona et ab uno [illegible]
[illegible] 2a [illegible] malorum sive
peccatorum scientia dei est cognoscitiva [illegible]
[illegible] sicut ars [illegible] ab arte
[illegible] deviat est cognoscitiva [illegible] ipsa
scientia dei malorum sive peccatorum [illegible]
deviationes a lege eterna et solum cognitiva
non autem factiva [illegible] secundum Augustinum deus non
est auctor mali [illegible] in malo [illegible]
ad hebr. [illegible]
[illegible] 3a pro bonis [illegible]
iustificati [illegible] a deo ab eterno
[illegible] sed etiam electi ad gratiam [illegible]
[illegible] glosam super [illegible]
[illegible] destinavit
[illegible] factum est
[illegible] pro peccatoribus qui non iustificantur
[illegible] non sunt electi vel preordinati
a deo ad culpam sed solum [illegible] quia non

quod non sint [illegible] gratiam habituri sed sive
nec sint [illegible] unquam de[illegible] scilicet iste duo
[illegible] ergo [illegible] precedentibus. Et [illegible]
xviii moralium super id Job xxxviii
[illegible] posuit tenebris et universorum
finis ipse considerat. universorum nomina
et electos vocat et reprobos [illegible]
Ita bona faciens et ordinans [illegible]
mala vero non faciens sed ab [illegible]
sita ne inordinate veniat [illegible]
[illegible] considerat universorum finis et [illegible]
cuius oculi tolleret [illegible] intueri ad bonum
electorum [illegible] de malo [illegible]
intueri etiam reproborum finem [illegible] de
malo opere ad dignum supplicium [illegible]
Conclusio [illegible]
[illegible] possit [illegible]
facultati humane nec [illegible] posse [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
[illegible] est infra se [illegible]
facultatem sua [illegible]
humana sibi relicta non [illegible] in actu [illegible]
[illegible] qui est supra facultatem [illegible]
nature [illegible] in actu [illegible]
[illegible] aliquid infra [illegible]
[illegible]
dat a dignitati sive nec [illegible]
nat[illegible] a deo [illegible]
[illegible] sed [illegible]
a deo ergo [illegible]

[illegible] considerare [illegible]
[illegible] facere possit [illegible] gratia [illegible]
implanta [illegible] meritoria [illegible]
[illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible]

Correlarium primum. Prescientia dei non imponit
necessitatem rebus. probatur et racio quia deus presciens
potest esse futurorum solum voluntate sua potentia
cogi non potest. Et 2° Augustinus in libro de libero arbitrio
sicut tu memoria tua non cogis facta esse que
preterierunt sic deus presciencia sua non cogit facienda
que futura sunt. Et sic in quodlibet que scripsit magister
nostri que magister omnia scripsit. deus omnia quorum
ipse auctor est prescivit. Licet tamen quamplura ipse
auctor est [illegible] non est malorum auctor. quorum
est iustus ultor.

Correlarium 2m. Et si deus voluntate sua
omnia omnes vult salvos fieri. tamen non omnes
salvantur. prima ad Thimotheum 2° qui omnes vult
salvos fieri. Et ad agnicionem veritatis venire.
Racio quia voluntas divina non est totalis causa
salutis sed ipsa in humana debitam libertatem requirit.
Sed ipsa in humana debitam libertatem effectu
cum finis causa ordinate vel remota in
bonum non se separat causa prima vel remota in
efficacia vel contingencia secundum quod causa
immediata recipit virtutem cause prime. Et causa
secunda fida sed ut causa secunda effectu
non procedit a causa prima. nisi secundum quod in illis causa
proxima recipit et in causa 2a sicut in floribus
arboris. Causa remota est in effectu solum
prima et ... generativa plante florum

aut pt impediri / per impedimentum virtutis [illegible] mo[tus] solum sit invariabile

Et a parte [illegible] / cum iste effectus / qui est salvatio [illegible]

procedat / scilicet a voluntate divina / ut a causa prima [illegible]

remota / Et a libertate arbitrii / ut a causa

propinqua / pt impediri ex defectu cause secunde

voluntatis nostre /

Corollarium 3m Stulta est vox dicentium [illegible]

est predestinatus quicquid faciat in fine da[mnabitur]

Si est predestinatus salvabitur / 2 [illegible] salvatio

non solum est ex parte dei / sed etiam ex parte nostra

Et [illegible] ipse vult omnes homines salvos fieri [illegible]

omnibus gratiam preparavit / solum ex nostra mal[icia]

vel negligentia venit defectus nostre salutis

Et ergo conclusio stultam ostendendo / dicit [illegible]

predestinatus ut in [illegible] vivere vel mori [illegible]

Ad quid ergo comedere et bibere / procedit

ac si deus predestinaret / ac preordinaret [illegible]

eventum / sed non predestinat hominem ad salutem

nisi mediante [illegible] nec [illegible] ut premiat in [illegible]

finem meritorie [illegible]

Argumentum prescitus a deo non potest demereri.
R[espondeo] sic. Ille qui fuit electus a deo ab eterno
gratiam habendam. Ita ergo aliquis est
prescitus a deo ad hoc quod sive natura relinquatur
sed naturalibus non merentur neque deme-
rentur. Ergo prescitus a deo non demeretur.
Ad 3m ergo et concessa propositione maior est
vera quod 2o ethicorum. Ille ea que insunt
nobis a natura nec laudamur nec vituperamur.
Ergo quod naturalibus non merentur neque
demerentur potest intelligi dupliciter. Uno modo
sic quod natura ipsa non potest mereri vel
demereri. Et sic verum est quod mereri
sit ... nam demereri sit ...
Alio modo potest intelligi sic quod natura non sit
principium merendi vel demerendi. Et sic falsum
est. Naturalia enim adiuta per gratiam sunt
principium merendi. Sibi autem derelicta sunt
etiam principium demerendi ut dictum est.

Utrum deus possit virginem corruptam reparare

Noto primo quod virginitas capitur
tribus modis. Primo modo dicitur integritas
carnis. Licet omnis mulier recipit ...
Et ista integritas sive virginitas non
est virtus moralis et meritoria quod
nulla virtus inest nobis a natura. Et ergo
virginitas ut est virtus moralis et
meritoria potest esse in utroque sexu in-
differenter. Virginitas quod sola est inte-
gritas carnis reperitur in muliere
solum

Et est [illegible] possessiua vel [illegible] [illegible]
voluntas [illegible] dignitate [illegible] Secundo [illegible]
p magnificencia [illegible] venerie delect[illegible]
in persona apta nata [illegible] Ideo [illegible]
dignitatis et terminus [illegible] potest [illegible]
graciam concupiscencie venerie delectationis
[illegible] aptitudinem Tercio sequitur [illegible]
angeli non potest [illegible] dignitate [illegible]
apta nata. Et ista dignitas non est [illegible]
uxor meritoria [illegible] quia est in [illegible]
qui non habet [illegible] Quarto [illegible]
habere continendi ab omni venerea delectatione
cum negatione voluntarie concupiscencie de
preterito. Ideo inter duodecim vel quindecim [illegible]
annorum [illegible] accidit se [illegible]
virginis [illegible] meritoria vite eterne [illegible]
habeat voluntatem [illegible]
placuit [illegible] Quinto [illegible]
continendi ab omni venerea delectatione de [illegible]
negatione voluntarie concupiscencie [illegible]
[illegible] dei. Et ideo [illegible] ab aug[illegible]
Est continencia [illegible] integritas [illegible]
[illegible] venerie [illegible]
Et est [illegible] continencie [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible]
a virgine [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible] adoptione [illegible]
[illegible] dignitas [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] corporalis [illegible]
[illegible] [illegible]
est venerea delectatio Et [illegible]

Oppositum [illegible]
sed non [illegible]
[illegible]
non est [illegible]
ergo [illegible]
virginitas
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]

delectacio

dt · i · li · de virginitate | Ꝑ castitatem virginat[ur]
et expertem contagionis integritatis

Noto 20 · Ꝗ Gradus · 26 · q[uod] in
certi domini | ad ꝑfectionem dignitatis · tria
requiruntur · p[rim]um est spiritale et formale ·
declaratio | scilicet intentio voluntatis | sic et in
virtutibus moralibus | ipsum est quod contra
ad virginitatem requiritur | quod assistit alicui
constans voluntas numquam experiendi ve-
neream delectationem | Et ideo Augustinus · i · libro
de virginibus dicit | virginitas est in carne
corruptibili ꝑpetua incorruptionis me-
ditatio | Secundum est quod oportet semper virginem
hanc ad talem meditationem habere |
ꝗ hoc debet · ꝑposito cuiusque · vel in
hoc ꝑpetuo ꝑseveret | Gradus est materiale
secundum ꝑposito ꝑpetuitatis sensibilium | sicut delectatio
vera carnis corporis · i · actu venereo-
rum ꝑinatio requiritur | ad ꝑfectam
virginitatem | vel passionem sensibilem
sunt ea virtutis moralis | Tertium est
ꝑpetuum | et concomitanter se habens
ad virginitatem | scilicet corporalis integritatis

Noto 30 · Ꝗ hoc ꝑ corrumpi ꝑtest ꝑ ea de pa[r]te
carnis | vel sic non ꝑdit ꝑ vir
ginitatis | sicut si vult arte studiat |
vel ꝑ violentiam | vel ꝑ medicinam vite
strictas membri corruptio | quia magis
studium virginitatis ꝑ capit | ꝑ mag
vel ꝑ Gradus requiritur homo solum
mentem | ꝑ consentit · i · libidinem | et sic
ꝑdit virginitas | sed incompatibiliter

Corrumpat et cum per penitentiam | quo ad auricola(?) primo [illegible] utroque modo [illegible]
[illegible] mente vel corpore | [illegible] perdit et [illegible]
bilitatem | Non autem per reparatur | quo ad
auricola | [illegible] reparatur | quo ad [illegible]
[illegible] formabile in ea | Non [illegible]
id est male | [illegible] ei qui [illegible]
dedit virginem [illegible] per actum venereum | [illegible]
penitentiam non restituitur [illegible] integri
tatis | [illegible] male in virginitate | [illegible]
formaliter restituitur [illegible] quo ad professionem
per penitentiam [illegible]
[illegible] virginitate | [illegible] habet | non [illegible]
Et hoc [illegible] habere [illegible]
[illegible] regula [illegible]
in [illegible] male non restituitur [illegible]
[illegible] a [illegible] venerea [illegible]
[illegible] dei potentiam | Nota [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] non perdit virginitatem [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] mulierem | ut [illegible] | et [illegible]
[illegible] claustra pudoris | et [illegible]
[illegible] non [illegible] |
[illegible] parit [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] acceptat [illegible]
[illegible] habet et [illegible]
[illegible] vel [illegible] pollutam
non perdit virginitatem | et si [illegible]
[illegible] | nisi [illegible]

Capit(?) de virginitate [illegible]

[illegible] de [illegible] actu [illegible]
[illegible] perdunt virginitatem [illegible] habet [illegible]
[illegible] per pollutionem [illegible]

complaceat provideret tamen aliquibus quod cum
virginitatem mentis reservaret carnis
si quis complaceat sibi in probata
pollutione. Quia cum clauditur perfecte vir-
ginitas non potest recipi sed tamen
mente ipsam cum non potest recuperare
illa corpore fuisset perdita at non potest per-
dita quoad consensus deperit. Redintegro
per consensum perdatur ut si senex se
talibus vellet abstinere ut pollu-
erectus et mulier ut committeret vel
requireret ut crearet. Sed hic quo sit quia
diversa causa [illegible] fornicatione non
pudicitiam [illegible]. Et mulier quod committit se
suscipiendo semen vel alio consentiat
nisi eo solo quod quo invite contami-
netur [illegible] sua careat iudicio
[illegible] et non alio [illegible]
[illegible] corpus nisi de
[illegible] ad [illegible] ammissam
[illegible] mentis. Sed quod [illegible] forensis vio-
[illegible] si [illegible] duplicabitur ad corona
[illegible] non consentiat ut virginitatem et
[illegible] dubium [illegible] consensus sed
[illegible] q. v. Ille ad [illegible] vere est
corrupta et vere non integra licet sine
peccato et [illegible] non sit significare integri-
tatem [illegible] christi et sibi [illegible]
[illegible] bigamiam quod vero [illegible] carne
[illegible] in pluribus licet sine peccato fuisset si
habuisset plures [illegible] alia [illegible] quod
in talibus non consideratur [illegible] animi

Item vidua continens facta non debet conservari. Et virgo continens alio modo [illegible] ut conservata. Et sic [illegible] beguina non [illegible] respectu alio magis per [illegible] formationem [illegible]

Conclusio Deus potest virginem post ruinam reparare quo ad integritatem mentis et corporis. Sed non [illegible] virgo corrupta sit non corrupta [illegible] prima parte. Deus enim potest mulierem corruptam reintegrare [illegible] corruptionem ab ea auferre [illegible] consolidare corpus et [illegible] pudicitie reintegrare [illegible] omnia quecumque voluit fecit. Sed [illegible] probatur quia [illegible] deus non potest [illegible] quod factum est facere [illegible] non fuit [illegible] virgo corrupta [illegible] est in [illegible] non potest facere quod virgo corrupta non fuerit corrupta [illegible] non potest ab ea auferre illam passionem quod corrupta non fuerit [illegible] ab aliquo peccatore [illegible] quod non [illegible] et quod [illegible] non [illegible]

Hoc patet per [illegible] Aristotelem VI Ethicorum [illegible] hoc solo privatur deus ingenita facere [illegible] sunt facta. Et augustinus contra faustum [illegible] deus sit omnipotens [illegible] non potest facere [illegible] facta sunt [illegible] non fuerint. Et [illegible]

Illud concluditur [illegible] potentia [illegible] sed quod virgo sit corrupta [illegible] non fuisse corrupta [illegible] respicit [illegible]

Hoc patet quod [illegible] posse respiciat [illegible] non [illegible] per [illegible] terminari ad [illegible] non [illegible]

Item deus non potest facere preteritum non fuisse [illegible] preteritum non habet resistentiam aliquam vel defectum potentie dei [illegible] contradictionem includit [illegible] preteritum est non esse ergo facere preteritum non [illegible] est facere quod nihil sit nihil [illegible] potentie [illegible]

deus pt facere de nichilo entem ens. s(ed) a(m)pli(us)
laudo. Sic pt facere de no(n) ente ens. Sz
recando q(uo)d ex nichilo. Et pt etia(m) facere de
ente ens aliud. Sz imp(os)sibile e(st) ut faciat
de no(n) ente non ens. q(ui)a h(oc) e(st) nichil facere
g(ra)o hoc e(st) no(n) posse facere. Sz Ro(n) pz
q(uod) si(mu)l esse et no(n) esse repugna(n)t [illegible]
entis. Ip(s)e ullu(m) ens pt si(mu)l (et) sem(e)l esse
et no(n) esse. Ig(itur) h(oc) (con)tradicunt. Sic circa
aliquid fuisse et no(n) fuisse. ut fuisse virgine(m)
corruptam et no(n) fuisse corrupta(m). Dicit(ur) p(rim)o

Cor(olarium) p(ri)m(u)m. Mulier salua virginitate
p(ri)mo ad mulierem [illegible] no(n) pt
esse mater. Dicitur q(uod) (con)cipiat et pariat
nisi maculose. Ex quo p(er) eos egredi no(n) pt
in hoc q(uo)d claustra pudoris inviolata
permaneat nisi p(er) miraculu(m). Sic accidit
in matre dei

Cor(olarium) 2m. Mulier salua custodia vir
ginitate concipere pt absq(ue) miraculo. Dicit(ur)
Sic accidisse de quadam puella pu
bescente. Ip(s)a en(im) pudorem custodia(m)
in lecto suo pater habebat. Qui dum
somno pollueret semen ad matricem
descendit. Et puella concepit

Cor(olarium) 3m. Mulier naturaliter pt naturaliter
esse mater virginitate permanente. P(ate)t ut
solu(m) requirit [illegible] claram matrem. Sz
[illegible] pt aliqua p(er) violentia(m) opprimi ab hoste
ut no(n) consentiat [illegible] quare [illegible]
et h(oc) virginitate(m) amittat [illegible] ne amittat
ergo nichil est facere ergo e(st) et iterum est nichil

vnde fidei et carnis integritatis [illegible]
diminucione virtutis dignitatis [illegible]
[illegible] q. b. [illegible] sed verba aug[illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] peccat castitatis [illegible]
[illegible] ne femine [illegible] violet [illegible]
carne [illegible] violencia non violat [illegible]
[illegible] si mente seruat [illegible] nec [illegible]
carne violat [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] carne non [illegible] Et [illegible]
[illegible] thomam Corpus [illegible]
[illegible] mandat [illegible] voluntas

Corpus [illegible] absque [illegible] semine
resolucione non potest esse [illegible] de corpore
[illegible] miraculose [illegible]
[illegible] aliter miraculose formatur [illegible]
non posset dici [illegible] Ideo eua non [illegible]
dicta filia ade [illegible] resolucione [illegible]
sed de costa [illegible] formata [illegible]

Corpus [illegible] saluator [illegible] per accidens [illegible]
potest [illegible] aliter [illegible] virgine
semen [illegible]
[illegible] demon [illegible]
femina [illegible] et [illegible]
ut in cronica martiniana legitur de
merlino [illegible] fuit filius [illegible]
[illegible] demone incubo et [illegible]
[illegible] Et de [illegible] aliqui dicunt [illegible]
[illegible] in casu [illegible]
pollucione non consensit [illegible]
Et femina virgo [illegible]
[illegible] integritatem corporis [illegible]
[illegible] remanebit [illegible]
[illegible] virgo permanebit [illegible]

-no.

[illegible]

demon[is] mulier non est pater sed vir ille
qui semen genuit quod agit in virtute
a quo est resolutum
Corollarium. Non ita congruenter
miraculose virgo fiet pater sicut
virgo fiet mater. Tamen virgo mi-
raculose facta est mater ...
corporis filii ... sanguinibus
eius ... Damascenus ... semen
... non posset non
... operationi ... sic vir
in generatione est agere ... sic pa-
tiens ... agere et non
pati ... Deus ...
... supplicat ...
... Corollarium
... de ... quod ... ante ...
virginitas non ...
... probat ...
... a natura ...
virginitas ... an ...
... virgo est ... virginitatis non est ...
... sua natura ...
... est male ... integritate carnis
... consilio ...
habet id quod est formale ... virginitas ...
habeant ... servandi ... integri-
tate ... virtutes
... dicit ... de virginitate ...
in virginibus ... sed
... virgines sunt
... virginitas non ... reparari post
... dicit ...

+ deest +

deus posset non potest post ruinam virginem
reparare [illegible] loquitur quibusdam
[illegible] ut si ille qui corrupit est volun-
tate venerea fuit non corrupta [illegible]
tamen deus potest facere ut ea que facta
fuit sint non facta

Ad 2m videtur quod deus posset virginem
reparare probatur quod ad omnipotentiam dei pertinet
quod non est impossibile apud eum de verbo
ut 2 Luce primo sed hoc est quod verbum
genere reparare post lapsum ergo deus potest
virginem reparare Dicendum quod verbum [illegible] sed
non solum dicitur quod verbo perfecte [illegible] est corrupta
mente corpore sed etiam solum ipsum [illegible]
mente quod non est quod nulla sit [illegible]
simul esse vera ut [illegible] [illegible]
fuisse virginem corruptam et non fuisse corruptam
contradicunt ergo virginem reparare post lapsum
[illegible] ad perfectionem non est [illegible] quod [illegible]
corrupta quod includit contradictionem

Ad 3m Contra [illegible] aliquem posse [illegible]
[illegible] posse esse virgo et pater [illegible]
absolute [illegible] et mater [illegible]
[illegible] sed aliqua mulier [illegible]
[illegible] simul virgo et mater [illegible]
[illegible] ergo pari ratione aliquis [illegible]
[illegible] absque semine decisione [illegible]
esse virgo et pater Dicendum quod [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]

96 [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible]
implerat
[illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible]

[illegible] deus possit peccare si volt

Noto p° quod Richar(dus) in p(rim)o d(istinctione) 42
q(uestione) 3 patris q(uae) movet p(otenti)a ca[illegible] 22
unde potentia est prin(cipium) transmutandi
et h(aec) e(st) potentia activa Alio e(st) potentia
dicitur prin(cipium) transmutandi ab alio et hec
est potentia passiva Cum at(tamen) [illegible] eo
ut volt
[illegible] alicui [illegible] q(uod) est ens actu et volt
[illegible] potentia activa no(n)
[illegible] in phi[illegible] ideo potentia activa no(n)
[illegible] Et ideo no(n) obsta(n)te
repugnat puro actui [illegible] adversa [illegible]
[illegible] deus sit purus actus [illegible] sit transmutac(i)o
ideo e(st) potentia activa [illegible] transmutatur quod est re(s)
alia a se [illegible] in sententiaru(m) phi(losophorum)
[illegible] e(st) possibile [illegible] vel movet [illegible]
[illegible] phi[illegible] [illegible] et in deo nulla e(st) [illegible]
[illegible] e(st) [illegible] Et in deo nulla e(st) po(tenti)a
[illegible] sit purus actus ideo in ipso nulla e(st) potentia
passiva re(s) altera a se

Noto 2° Quod Guil(lelmus) in p(rim)o d(istinctione) xlii
[illegible] potentia [illegible] et [illegible] [illegible] 2°
[illegible] potentia [illegible] actionis i(d est) passionis
[illegible] potentia [illegible] una dicitur potentia
[illegible] alia separata [illegible]
activa [illegible] productiva [illegible] deus dicitur [illegible]
[illegible] Et ista potentia [illegible] de simbolo [illegible] potentem
[illegible] aug(ustinus) [illegible] de simbolo [illegible] facere
[illegible] dicimus [illegible] [illegible] passiva
[illegible] non est [illegible] potentia dicitur [illegible] potentiam
[illegible] phi(losophi) vocant [illegible] potentiam
passiva i(d est) [illegible] activa [illegible] de se
[illegible] dicitur potentia pure defectiva [illegible] potentia
[illegible] nullo [illegible] quod [illegible] deo Secundo

potentia dividitur in tria predictorum
ratione Et ars e 3a Una pa potentia
primo e activa primo passiva sicut potentia
ambulandi vel comedendi hec effective
e in deo quia facit alios ambulare et com-
edere etc sed non formaliter e in deo quia
deus sit ubique nequit formaliter ambulare
neque comedere aut bibere Secunda e potentia
primo activa et post destitiva sicut potentia
dolendi vel potentia sufferendi hec e in deo
effective non formaliter sed in id quod e p[illegible]
Secundum vero quod dicit defectum ex vanitate na-
ture non e in deo formaliter sed effective
Tercia e potentia post passiva post defec-
tiva ut potentia moriendi que deo non convenit
sed creaturis unde solus deus est immortalis
et incorruptibilis tenens ex se et de se
Nota 2o quod potentia iterum dividitur per
perfectionem Et ars 3a prima potentia que dicit
perfectionem simpliciter sicut potentia intelligendi volendi
diligendi hec e in deo formaliter unde intellig[illegible]
dicitur de deo [illegible] non Collaudatur deus ut intelligens
et volens Et aug. xiii [illegible] attribuit
intelligere ne se habeat ut dormiens
Secunda e potentia que dicit perfectionem sed cum imperfectione
sicut posse loqui vel audire sentire et
et talia conveniunt deo [illegible] secundum [illegible] effective
secundum rela[illegible] deo vii de di. no. Sic posse
includit potentiam effectivam et hec e perfectio
quod deo non convenit includit [illegible]
et hec e imperfectionis Tercia e potentia que
dicit imperfectionem simpliciter vel privationem ut posse

...ntquod contradicat
...nie potentie aut
...arietati aut
...itati veritati.
...re non hoc deus
...e contradicit in potentie
...aret facere
...sit veritati
...et non eadem
...dicat sibi esse bonitati
...d conare ...
...dere ... aut
...tatis ... quidam
...t veritatis
...t bonitatis. facit
... operatur deus

pie[illegible]
pro[illegible]
[illegible]
iic[illegible]
No[illegible]
me[illegible]
pti[illegible]
vo[illegible]
pec[illegible]
me[illegible]
De[illegible]
pec[illegible]
qui[illegible]
de[illegible]
fac[illegible]
pa[illegible]
ad[illegible]
de[illegible]
de[illegible]
[illegible]
tra[illegible]
mo[illegible]
ve[illegible]
Pi[illegible]
ul[illegible]
de[illegible]
ne[illegible]
ad[illegible]
po[illegible]
pt[illegible]
vo[illegible]
bo[illegible]

fic̃e q̃ no sit deues | vel scriptu corrupe
peccare vel scriptu negare et ligoi
finiditq repugnat deo | vn̄ dicit appls
ii ad Timo. ii Deus seipsum negare non pt
Noto Scdo Rabm. dd. de malo
ma. iii. q. i. q alquis pt esse ca
pti duobus modis qz ipse peccat | inclinando
voluntatem suam ad malum inclinat ad
peccandum | alio qz facit alterum peccare
inclinando voluntatem alterius ad peccandum
Deus at neutro istorum modorum
peccare pt | q manifestum e ex
sua ratione pti qz peccata e in deficiunt
debitu finem q in rebus naturalibus et arti
ficialibus inveniunt | ex eo pveniunt
q aliquis in agendo non attingit
ad finem ppter quem agit | quod contingit
ex defectu ~~actionis~~ actionis per hoc sicut
si grammaticus non recte scribat | contingit
ex defectu actionis | si tamen recte scribere
intendit | et q via peccat in formatione
naturalis | sic contingit in partubus
monstruosis | contingit ex defectu actuue
virtutis in semine | peccatum vero sic p
prie in moralibus dicitur | habet rationem
culpe | et pveniunt ex eo q voluntas
deficit a debito fine | p hoc q in
indebitum tendit | In deo aut nostra
actionem primum pt esse deficiens | cum eius
potentia e infinita | Nec eius volun
pt deficere a debito fine | qz ipsa eius
voluntas | q e eius natura e summa
bonitas | que e ultimus finis et

regula omnium voluntatum | vnde nullus valet equiuale-
inhereret summo bono | hec potest ab eo desi-
stere nec aliquam rem appetibilem nolle de-
ficere potest qui appetat summum bonum velle.
Ergo nullus demon causa peccati esse non potest
quod ipse peccat. Similiter creatura non potest esse
causa peccati | eo quod alios faciat peccare
peccatum est consistit in auersione voluntatis
creature ab ultimo fine | sed impossibile est au-
est | quod demon faciat voluntatem aliquam ab
ultimo fine auerti | Cum ipse non sit
ultimus finis. Preterea est quod quilibet aliud
in omnibus agentibus creatis | quod quod hoc
habeat conformitatem primi agentis quod
dat omnibus sua similitudinem | sed in quod depe-
ndet videlicet. i. re. ca. de. d. no.
tunc quodlibet aut agens creatum vnum
per sua actionem alia quando ad formam
attrahe | assimilando ea sibi vel in forma vel alia
forme | sic in calore calefaciens | vel [illegible]
querendo ad finem suum | sic homo intendit
alios mouet ad finem quem intendit | [illegible]
Et ergo hoc est deos conuenit | quod nihil
ad se ipsum querat | Et per quod summum bonum
auertat a se ipso | ipse autem est summum
Unde non potest esse causa auersionis
voluntatis | a summo bono | [illegible]
[illegible] rato [illegible] | [illegible]
demon sit causa peccati
Conclusio prima hec [illegible]
demon potest [illegible] si velit | est [illegible]
[illegible] importat ordinem cause [illegible]
[illegible] | [illegible] omnibus istis demon [illegible]
[illegible] esse primi [illegible] tamen aliquam [illegible]

Corem primum deus in se ponere no pt hoc
est deus no pt facere malum culpe mortalem
vel venialem pz Corem ex no l quanto quod se
deus no pt non esse deus ita nec pt esse
imperfectus pz posse facere malum e imperfectionis et ipsum
esse non esse dei quod deus summum bonum et
perfectissimum ergo no pt facere malum culpe Et tenemus
ista dicat ad Ansellmum quod voluntas dei est
sua bonitas ergo no pt velle malum Et Aristoteles
4o metaphysice bonitas prima est in deo cui no subintrat
subintrat imperfectio et malum
Corem 2m licet deus malum culpe
fieri in mundo pz quod illud deus no vult fieri
imo maxime odit sed malum culpe e huiusmodi
quod altissimum odio habet peccatores
Corem 3m actus peccati quantum ad substantiam
e a deo pbatur quod ens et bonum convertuntur Et bonum
est in omni genere sic et ens ex 1o ethicorum Ergo
habet propriam entitatem pz et propriam bonitatem
actus peccati quantum ad substantiam habet propriam
entitatem ergo et propriam bonitatem sicut at
tale e a deo

Correlarium. Deus ullo modo non est causa peccati quantum ad deformitatem, secundum quod dicit Augustinus libro 83 questionum: nullo homine sapiente auctore fit homo deterior; deus autem est omni homine sapientior; ergo deo auctore non fit homo deterior.

Item in peccato sunt duo consideranda, scilicet natura et deformitas. Actus vitalis sive substantia actus est a deo, quia nullus creatura sine eius influentia tam vitali potest nec cogitare nec loqui nec operari. Sed deformitas peccati est ex voluntate inquantum deficit a recto et debito et declinat a rectitudine quam [illegible] sequi debeat. Et est simile de claudicante: deformitas est ex defectu tibie vel pedis [illegible], virtute motiva [illegible] claudicatio fit et est a virtute gressiva [illegible].

ad divinam naturam est sicut ista propositio
ipsa sensu est hoc quod [illegible] Absolute
dicit primum et causa rerum creaturas
non quod rerum continuet ad divinam
naturam non dominatur propter quod communicat
filii voluntati sed naturaliter unitur per hypostasim
de sermone ~~potentia autem dei ad naturam~~
~~naturam divinam~~ [illegible] et ergo si aliquam
ipso denotat voluntatem esse causam alicuius
quam diceret esse causa ipsa autem ista
vero [illegible] esse quod [illegible] voluntas divina
substantia potentie dei ut posset [illegible]
[illegible] est [illegible] potentia dei ad ipsam di
vinam naturam plicat Et ideo hoc ipsum
[illegible] esse [illegible] non est [illegible] divine
voluntati alioquin voluntas dei esset
per mutationem divine nature quod
est impossibile

Conclusio 2a hec propositio
deus est [illegible] est verum fuit
hec quantitas importat ordinem [illegible]
hec est [illegible] ad [illegible]
[illegible] condicionalis non habet veritatem
[illegible] sed ab ipsam [illegible]
[illegible] quam denotat [illegible] quo
[illegible] in hac propositione ergo [illegible] est vera
[illegible] stat aliquam conditionalem esse
veram [illegible] ambe partes sint false [illegible] si
[illegible] volat [illegible] habet penitus
[illegible] ex impossibili quo posito [illegible]
[illegible] habita [illegible]
[illegible] Et Aliquis sit aliqua conditionalis

esse sta / quam triangulus habens tres [illegible] sit vera
vel saltem possibilis / ut sit [illegible] est possibilis ho
ba[illegible] stat in angulo / quia est sta / quia ista
est habitudo terminorum ad invicem / quia ista
ho[mo] est possibilis nihil facit ad veritatem
illius ba[illegible] stat in angulo. Ubi c[illegible]
est habitudo terminorum ad invicem / [illegible]
sunt / quia omnia que deus vult [illegible]
sequitur quod [illegible] vult peccare [illegible] sit [illegible]
Ar[gumentum] [illegible] videtur / quod hec sit [illegible]
deus potest peccare si vult [illegible]
cum possit dicere quod hoc potest facere [illegible]
vult [illegible] deus [illegible] potest
illud / [illegible] est vera / deus potest [illegible]
si vult / [illegible] hec sit vera deus [illegible]
peccare / [illegible]
[illegible] quod non est [illegible]
[illegible] ho[mo] vult [illegible] potest [illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible] deus [illegible] impossibile
peccare potest [illegible]
[illegible] nihil [illegible]
vera [illegible] impossibile [illegible]
Ar[gumentum] [illegible] potest
malorum sunt bone [illegible]
[illegible] omnipotentia [illegible]
sit omnipotens potest facere mala [illegible]
[illegible] et malorum potest bonum verum [illegible]
[illegible] potest potentie bonorum [illegible]
[illegible] sunt [illegible] malorum / sic non potest [illegible]
[illegible] sunt [illegible] destruere [illegible]
Ar[gumentum] [illegible] potest deus [illegible] deus [illegible]
[illegible] agere [illegible] deus sit [illegible]

[illegible] deus [illegible] potest [illegible] et hoc [illegible]
deus [illegible] potest [illegible]
[illegible] deus [illegible] deus [illegible]
[illegible] potest mala agere
[illegible]

Dem q° illa an[illegible] intelligendu̅ q̄ e de malo
p[illegible] fiat intelligat̄ de malo culpe [illegible]
q̄ no̅ darent cū [illegible] sed vocent [illegible]
Inamq̄ sbam intellectualez separata̅ [illegible]
q̄a p[illegible] loquit̄ [illegible] [illegible] in dict̄ q̄
[illegible] roles et nos et dy [illegible] moz[illegible]
[illegible] nobis separat nos ab illis vera
e aut q̄ [illegible] sba intellectuales creatu̅
[illegible] ponte pt̄ [illegible] de anglis q̄ [illegible]
Ad [illegible] potencia roles pt̄ ad opposita [illegible]
[illegible] Et hec e de rōne sua [illegible]
[illegible] set pōza voles nobilissa pt̄ ad o[illegible]
q̄ pt̄ no̅ solu̅ in bona sed [illegible] mala
[illegible] q̄ [illegible] roles dic̄ posse ad opposita
[illegible] ad facē l no̅ facere sed non
[illegible] ola maiore [illegible] ut bona et [illegible]
Ad [illegible] quid e causa oc̄ e causa
[illegible] deus e ea [illegible] l · az · et [illegible]
l · az · e causa mali q̄ deus e causa
mali · [illegible] ad arg̃ q̄ au̅ intelligit̄
[illegible] ordinatl̄t [illegible] l · az · est
causa mali voluntas no̅ coordinata
[illegible] e ea mali [illegible] in creat̄ a deo
[illegible] defecit a causalitate diuina
Ad Aug[illegible] xij de ci · dei · c · i · nobilior e
[illegible] pt̄ [illegible] no̅ pt̄ sed
[illegible] opera [illegible] deus poc̄e pt̄ [illegible] q̄
[illegible] loquit̄ de natura creata [illegible]
[illegible] eo q̄ pt̄ peccare melior e sed eo q̄
l · az · [illegible] eo q̄ de malo e sep̄ ut [illegible]
[illegible] l · az · posset [illegible] p culpa [illegible]
q̄ si l · az · no̅ [illegible] culpa no̅
quitterct

[illegible] [illegible] offert ut
[illegible] [illegible] ut
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ut [illegible]

X [illegible]
[illegible] X

Utrum totus sanguis quem [illegible]
in sua passione effudit in resur-
rectione ad corpus eius redi[erit]

Noto primo quod ista dictio totus ca-
dit dupliciter sincathegorematice et valet [illegible]
quibus per integrales et sic [illegible]
ut ibi totus homo est minor homine [illegible]
sit integrum et perfectum vel cum [illegible]
ut ibi totus quod est in mundo [illegible]
et utroque modo potest accipi in titulo questionis

Noto secundo quod in corpore humano [illegible]
duplex sanguis scilicet sanguis [illegible]
qui non pertinet ad veritatem humane nature
et sanguis digestibilis qui ad veritatem et
integritatem humane nature pertinet

Noto tertio [illegible] quod aliqua sunt ad integritatem humane
[illegible] aliqua sunt ad integritatem [illegible]
pertinentia [illegible] primo tamen [illegible] et forma [illegible]
est esse in humana natura et forma [illegible]
[illegible] partes [illegible] sicut capud [illegible]
manus et pedes [illegible] partes [illegible]
ad integritatem [illegible] requirunt sunt [illegible]
anime [illegible] pertinet aliqua ad integritatem
[illegible] nature humane [illegible]
[illegible] nature humane vel salvatur [illegible]
[illegible] sicut sunt humores [illegible]
[illegible] sanguis et [illegible] pertinentia
[illegible] sunt [illegible]

Conclusio totus sanguis [illegible]
ad veritatem humane nature pertinebit [illegible]
passione effusus [illegible] redemptione humana [illegible]

ad corpus redditum redijt / et resurgent eo
corpore / Secundo quod fuit de integritate
humane nature in christo / in resurrectione christi
ad corpus eius redijt / Sed totus sanguis
eius / qui effusus est in passione christi /
pro redemptione humana pertinebat / ad veritatem
humane nature in christo / Ergo Ratio quare christus
se sustinuit / in vos corpore / et omnia assumpsit
quod ad veritatem et integritatem corporis / et humane
pertinet Tertio / quia christus passus est
in perfecta etate / in qua magis innocentia
in homine est / quod ad veritatem humane nature
pertinere videntur / Sed ad maiorem perfectionem
adducta / Quarta ratio fuit quod eo merito passionis
et loco omnium. Quinta sanctorum martirum
pro christo. quorum passiones pro christo susceptis
merent / quedam pulchritudinem in resurrectione
habebunt fulgore / ut dicit Augustinus ... de ci dei
Ergo multo magis sanguinis christi / qui
pro salute humani generis effudit / ad gloriam
resurrectionis reparatus est / Tertia ratio
fuit quod eo unde sanguinis ad verbum dei
quod fuit divinitati unitus / in resurrectione
ad corpus eius redijt / Sed totus sanguis
effusus in passione pro redemptione humana
Secundo Ratio quia ille sanguis salutifera fuit
virtute eo quod unite verbo filii unitus / unde
Damascenus / quia ille sanguis in passione effusus
... salvificavit / secundum ... ad hebreos
... ut sanctificaret per sanguinem proprium
... extra portam passus est / et hoc sanctificare
potuit nisi eo quod unitus verbo filii unitus
Preterea resurrectio ... conformis erit

ad phil. iii° unde etiam salvatorem expectamus dominum [illegible]
Jesum christum qui reformabit [illegible]

resurrectionis christi secundum illud ad phil. iii° qui
reformabit corpus humilitatis nostre configuratum
corpori claritatis sue. sed ad corpus
nostrum in resurrectione redibunt [illegible] que
fuit de veritate humane nature. Sanguis
autem christi in passione effusus fuit de
veritate humane nature et sacre [illegible]
illud [illegible] sacre cruoris [illegible]
agni corpore. Ergo videtur sanguinem [illegible]
in passione effusum [illegible] resurrectione [illegible]
ad corpus redijt. hoc est [illegible]
christus resurget in quolibet quicquid fuit de
veritate humane nature in eo quia de [illegible]
capillis quia de capillis resurget [illegible]
[illegible] luce xxi capillus de capite [illegible]
non peribit ergo resurget in quo quicquid
de veritate humane nature [illegible] fuit
[illegible] in sacramento altaris [illegible]
[illegible] sanguine corporis christi [illegible]
[illegible] resurrexit sanguinem

Ad dictum [illegible] ratio hec nulla
dei unius deposuit quod in [illegible] natura
assumpsit [illegible] humane nature [illegible] in
passione separatis sed verbum dei assumpsit
nature [illegible] non solum corporis [illegible] sanguinem
[illegible] ille sanguinis [illegible] fuit a verbo [illegible]
[illegible] redijt [illegible] resurrectione

Considerandum [illegible] hoc
dimittas fuit a sanguine effuso in passione

separata

[illegible] est diversitas inter doctores
[illegible] papa [illegible] disputata fuit [illegible]
[illegible] doctissimos viros [illegible] presentia et

finalis ordinauit quod ullus decetero
sub pena excomunicacionis auderet dimare
partem [illegible] opinionum ex quo utramque sustine-
re posset. Sed tamen sunt in camera domini francisci de
mayronis. quod sanguis christi separatus a
corpore quando fuit erat separatus a diuinitate
sanguinis et quantitate [illegible]
diuinitatis [illegible] filius dei fuit sepultus et
filius dei descendit ad inferos et hoc
dicimus quod filius dei fuit effusus super
terra Michael in illo sanguine est
magna ueneracione et habendus et
adoracione latrie sub colore adorandus
Sanguis et in aliqua camera sanguis
de quo usque hodie [illegible] In
capella regis francie ostenditur de tali
sanguine et spinea corona sanguinea
Alia vice spina de christi corona et [illegible]
[illegible] in [illegible] fratrum [illegible] sanguine
[illegible] tincta [illegible] et in aliis locis [illegible]
[illegible] et alia arma passionis christi [illegible]
sanguis christi qui in [illegible]
ostenditur [illegible] ex quadam ymagine christi
percussa [illegible] fluxisse. Et si aliqui
ostenditur uerus sanguis christi ut in spina
corone et lancea siue clauis Dicatur quod
illi sanguines fuit [illegible] qui ad
veritatem humane nature non pertinet et ideo
non assumebat. Item sanguinem ad corpus
[illegible] redire in resurrexione. Talis est
sanguis [illegible] qualis [illegible] et
post [illegible] at [illegible] comederat et biberat
[illegible] in eo fuisse aliquem sanguinem
nutrimentalem

qui ad vitalem humane nature non pertinebant

Ar(gumentum) Incorrupta sit de integritate humane nature sed non omnia membra corporis resur[illegible] gent ergo non redibunt ad corpus [illegible] corpore resurgent. Ar(gumentum) [illegible] de integritate humane nature est corpus [illegible] quirit omnia membra corporis [illegible] aliqua membra essent frustra [illegible] usum post hanc vitam resurrectionem ut [illegible] generationem deservientia et expulsioni [illegible] elementorum [illegible] usum habere poterunt

Contra est quod in corpore dei [illegible] talia membra non resurgent [illegible] membra corporis resurgent [illegible] ad i corinth. 15 mortui resurgent incorrupti dicit [illegible] aliqua diminucione membrorum. Ca(pitulum) duplex est ratio [illegible] nature. Alia ratione [illegible] exigit ut omnia membra corporis [illegible] omnia fuerint perfecta [illegible] Unde licet aliqua membra non post [illegible] go ad usum actum [illegible] que est agere [illegible] tamen [illegible] ad perfectam integritatem nature [illegible] omnia poterunt passiones doloris in inferno vel delectationis [illegible] in paradiso

Ar(gumentum) Quod intestina resurgent aut re[illegible] surgent plena aut vacua non plena [illegible] Ille superfluitates [illegible] quod sunt [illegible] resurgent. Nec vacua quia [illegible] vacuum ergo non resurget [illegible] intestina non resurgent vacua [illegible] plena non [illegible] sed plena [illegible]

Ad 2 queritur corpus non resurgent
ad 3m quando non sunt ipsi corpus
[illegible] sed ipsi resurrecturi non sunt [illegible]
[illegible] [illegible] si resurget [illegible]
[illegible] quando sit in corpore
[illegible] ipse non [illegible] intelligendum resurrectione
[illegible] sed cum [illegible] corporum debita
[illegible] innat ad debitam membrorum operationem
[illegible] sue forme [illegible] in quo est aliqua
influentia [illegible] [illegible] ab
[illegible] efficacia non [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] et ad
corpus [illegible] [illegible] et ad [illegible]:
[illegible] Et ideo resurgent in [illegible]
[illegible] decorum corporis [illegible]
[illegible] ee.

b. Christus magnum signum dilectionis nobis exhibuit eo quod passus est pro nobis et in hoc [illegible] dedit nobis se ipsum in cibum. Nota primo [illegible] duplicem et habere amorem ad ipsum [illegible] sensualem quo quis [illegible] impetu [illegible] passionum [illegible] ordinatur [illegible] appetitui [illegible] apparens utile vel delectabile ad amandum. Et iste amor [illegible] divinitate [illegible] amorem dei [illegible] aut ad [illegible] vel [illegible] ipse utile [illegible]

Aut ipsum delectabile Et iste amor [illegible]
gitur et ordinatur virtutes [illegible]
Aliud amorem habet homo ad seipsum [illegible]
scilicet in voluntate [illegible]
ordine recte rationis Iste amor [illegible]
nobis non apparens vult vel [illegible]
sed verum bonum virtutis Iste amor [illegible]
primus sensualia laborant per [illegible]
secundus amicis per quam voluntate ut nobis [illegible]
acquirant bona rationis

Nota 20 puncta secundum [illegible]

Ex hoc judicamus aliquem esse amicum [illegible]
et diligere alium si eadem operatur et [illegible]
provenire amico quam operatur et vult [illegible]

effecta x

[illegible] aut ad [illegible] x quod consequuntur [illegible]
illud quod aliquis habet ad seipsum [illegible]
Primum est benivelle sive benivolentia [illegible]
[illegible] sibi benivult quia vult seipsum [illegible]
vivere et salvari in bono vero [illegible]
et vult sibi ipsi bona [illegible]
studiosus vult sibi virtutes et bona [illegible]
corporis ut sunt sanitas fortitudo et [illegible]
bona exteriora inquantum ordinantur [illegible]
virtutis Secundo est beneficentia [illegible]
maxime habet ad seipsum quia toto [illegible]
natur omni sua operatione [illegible]
ut sibi tribuat magna (?) bona ut [illegible]
opera virtutis in quibus consistit [illegible]
[illegible] et sumus omni operacione [illegible]
vite ad quod omnes operaciones [illegible]

refrenat ... et aresto vijº pollebeon
dit ... hores affectat ... et
libertate ... aço cosa ... se ad ...
... valen ... bona
fortune ... e concordia ... hom
bonus ... ad semper habet con
cordia ... quod ... affectat ... ad
... affectus ... affectiva sensitiva
... virtuoso obedit racioni ... ideo
dit aresto ... consentit semper
et ... affectit ... semper
appetitu sensitivus et intellectivus ... ille
illi discordat ... concordia in home
bono ... delectabili ... ad
semper ... hom ... concordia ...
... et ... operas
... ideo
... dicit Seneca ad lucillu epistola ...
... et hoc
... et ...
... Amicicia pol
... concordia ...
... hores solent
... fit
... habet ... admirare
... esse ... vita
... ad vita ... ho
... hores ... effecte ... alte
... dilige ...
... vult ... se
... ut ... et

gozdet en auro / q gozdia [illegible] quoniam
[illegible] cas dige / et in [illegible] gaude et [illegible]

Nota 3o de amor et [illegible] signa
ad alterum / q amor manifestatur signis
Primo p verba / en con tot plom
amore / [illegible] os rederidat tot abundant
i sermoc luce vi. / Ex abundancia cordis
os loquitur / Et [illegible] os boros
note .i. signa caz passionis / [illegible]
Secundo manifestat amor p collata beneficia
Et [illegible] e mag [illegible] / cantat en [illegible]
verba vel amatoria dicunt / [illegible] et [illegible]
fuer reby nimie sermoct / [illegible]
det [illegible] dicode / [illegible] e [illegible] / Et [illegible]
Tercio p obsequia personalia / Et [illegible]
[illegible] e mag [illegible] en [illegible]
de [illegible] sua / qui no serviret de sua [illegible]
[illegible] / Et hoc signum dotie ostendit [illegible]
gen xxix. / Servivit Jacob p rachel
septem annis / [illegible] ostendit amor
p tollerancia adversa p [illegible] / [illegible]
ora signa e mag [illegible] en darent
persona ad serviendum amore / qui no [illegible]
[illegible] sua ad moriend p eo / de isto [illegible]
dicitur ii Corinth. xii / libentissime impendar
et superimpendar ego ipse p animabus vestris

Conclusio prima Ex amore [illegible]
[illegible] amat semper [illegible] et [illegible] alia
[illegible] omnes amores / quo [illegible]
[illegible] / [illegible] eclesiast. [illegible]
p [illegible] que sunt ad alterum [illegible]
[illegible] xxiii

diliges proximum tuum sicut te ipsum

de animalibus comparatur ad serpentem. Racio
est illud quod est potissimum in unoquoque genere
est mensura omnium aliorum. Sed sic est illud quod in genere
est potissimum in genere amoris hominum. Iste
amor quo quis amat serpentem. Ideo est
mensura omnium aliorum quo quis amat alium.
Alter est Aristotiles x. methaphisice. Hec comparacio
sive amicicia consistit in quadam unitate. Sed
maior unitas est hominis ad serpentem. Unde
in proverbiis dicitur: Amicorum est una anima.
Consistit amor sicut anima. Et per consequens
se habet ad amicum sicut gemma ad tabulam. ix° ethi. 4
qui habet maximam propinquitatem. Ergo
ethice dicitur: per amicicia consistit in unitate. Ergo

Conclusio 2a. Cristus maius
signum dilectionis ostendit pro nobis pa-
ciendo quam dando corpus suum in
cibum. Probatur: in illo maius signum dilectionis
ostenditur in quo plura signa amoris
concurrunt et manifestantur. Sed hoc fuit in
passione Cristi. Ergo. Maior: quia ista sunt
signa amoris quod aliquis diligere et bona
operibus, ut alius detrimentum paciatur.
Maius est signum amoris si corpus
suum detrimentum paciatur vel labores
verbera pro amico sustinendo. Maius
est signum dilectionis si animam suam de-
ponere velit pro amico moriendo. Hec
singula Cristus pro nobis fecit et ostendit
in passione. Unde Ioh. xv. dicitur: Maiorem
caritatem nemo habet, ut animam suam ponat

finis p[er] amore[m] fine[m]

Cor[inthios] p[ri]m[a] [illegible] benevolentia
q[uod] e[st] effectus amoris ostendit [illegible]
[illegible] legem et p[ro]phetas [illegible]
nobis deus benevolentie declaravit [illegible]
[illegible] documenta dedit [illegible]
ad vitam venire potuit [illegible]
custodite leges meas atque iudicia
q[ue] faciens ho[mo] vivet in eis [illegible]
[illegible] filius israel [illegible]
fuit manifesta nobis

Cor[inthios] [illegible] beneficentiam q[ue] e[st] [illegible]
amoris effectus [illegible] ante legem et post legem
et in lege [illegible] beneficia sua dedit [illegible]
[illegible] corporalia et spiritualia [illegible]
[illegible] ecclesia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intelligi [illegible]
[illegible]
nove corporis bona corporalia [illegible]
[illegible] bona spiritualia [illegible]

Cor[inthios] [illegible] effectus [illegible]
nobis [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ad galathas [illegible]
illud ap[osto]li ad [illegible] muliere[m] factu[m] sub lege
filium suum factum ex muliere [illegible] redimeret
[illegible] sub lege erat [illegible]
[illegible] passionem ut adoptionem filiorum [illegible]
[illegible]
p[ri]me petri [illegible]

tunsce tenui peta mea que pendet in
cruce sua super lignum [illegible] mortui
nature vindicatur sed in [illegible] per gratiam
et futuris per gratiam et gloriam
Confirmatur. Christus ostendit
nobis signum amoris per obsequia
personalia. sed quod per caritatem amorem tuae-
nobis fecerunt. infirmos sanando.
mortuos suscitando. demones expel-
lendo. Actuum x. qui pertransiit bene-
faciendo et sanando omnes oppressos a
diabolo quoniam deus erat cum illo. Tertia
adversa quae nobis sustinendo quoniam ut
inquit beatus Bernardus pro nobis passus est
dura verba. duriora verbera. dirissi-
ma crucis tormenta
Arguitur. Ex amore quo deus amat
creaturas non [illegible] amor ad alium. Respondeo
[illegible] ad [illegible] amoris licet amicitia. Secundo
[illegible] non licet amicitia quia amor quia amicitia
est mutua benivolentia non latens quia
amici sibi bene et bona volunt ab
invicem. Et ad hoc [illegible] viii° ethicorum
[illegible] et in [illegible] est amicitia
et iustitia viii ethicorum sed ad creaturas non
est iustitia [illegible] est ad alterum ex
quinto ethicorum. Ergo [illegible] ad creaturas
non habet amicitiam [illegible] sed amorem
[illegible] dici amicitia quando dicta
[illegible] esse iustitia [illegible] ad creaturas
non [illegible] iustitia dicit quidem
equalitatem sed equalitas est [illegible]

duorum animarum idem at non est equalitas
sobrietas ergo ad uirtutem ordinem requiritur
duo · unum scilicet fiat equalitas inter
alterum et alterum · sicut hec esse in statu
hominis · non ad sensum totum sed quasi
ad partem · Unde equalitas pro [illegible]
ad istam rationem · [illegible] sic pars sensitiva
non debet se extendere ultra rationem
sed debet stare sub ratione ut ratio
ita quod non excedat rationem · habet
enim pars sensitiva ad rationem sicut uxor
ad maritum · Et sicut ita sicut [illegible] sic
debet esse equalis inter maritum et uxorem · sic
inter rationem et partem sensitivam

Az Et istius magis [illegible] signum
nobis ostendit tradendo corpus suum
[illegible] patiendo pro nobis [illegible]
[illegible] primo [illegible] caritas [illegible]
[illegible] illud in quo nobis [illegible]
corpus suum dabit nobis [illegible]
[illegible] patrie [illegible]
[illegible] deo · passio at [illegible]
[illegible] magis [illegible] caritatis [illegible]
qua nobis [illegible]
[illegible] magis [illegible] signum [illegible]
corpus suum tradidit nobis [illegible]
[illegible] passus est pro nobis [illegible]
[illegible] corporis christi in sacro [illegible]
[illegible] quidam [illegible]
diligit nos deus in patria sed passio
eius pertinet ad ipsam dei gloriam

20

vos a peccato ad patriam revocatos
illos aut dei uo[luntas] e[st] a[d] c[elestem] patriam q[ui]s
sit in p[re]sente

Quare lucifer sit secundum eum

vocato primo lucifer dicitur q[uasi] gerens lucem et sic significat stel
lam solem mane precedentem q[ue] splen
dore suo nunciat diem futurum et
propria metaphorice aut dicitur
quod angelus nullus q[ui] in celo
omnibus superior fuit iuxta illud Ezech
hone [illegible] ordines angelorum quibus
[illegible] ordinibus ille primus angelus
ideo ornatus et optimus extitit quia
[illegible] aliis angelorum [illegible]
est [illegible] clarior fuit
[illegible] vocatur lucifer sic
[illegible] esa. xiiii. ca. [illegible] lucifer
qui mane oriebaris de quo
[illegible] propter creatam eminentiam
[illegible] et pulcritudinem [illegible]
[illegible] creatorem [illegible]
[illegible] quod cum deo se equare voluit
[illegible] esa. [illegible] ca. xiiii. in celum ascen
dam super astra celi et exaltabo
solium meum et ero similis altissimo
[illegible] deus esse voluit non per similitudinem
sed per equalitatem potentie Sed propter
superbiam corruit iuxta id luce. x.
videbam sathanam sic fulgur de celo
cadentem

Lucifer appetiit [illegible] aufzhel
[illegible] et hoc obtinuisset
[illegible] sed voluit hoc [illegible] deo [illegible]
[illegible] et [illegible] dei
[illegible]

· [illegible]
[illegible]

149

Noto 2o quod sicut capitur [illegible]
medius obiectum verum positum sit [illegible]
inheret quod sicut est copula [illegible]
logicalis sit infra duos [illegible]
heret hoc sit quaternio [illegible]
ad inherentiam de quo magis [illegible]
oppositum dicitur duplicatur vel [illegible]
uniformiter [illegible] alteri [illegible]
quod vel [illegible] et ita [illegible]
In titulo Noto 3o quod ista [illegible]
Eternum eviternum eternitas [illegible]
et temporale Eternum proprie dicitur [illegible]
est simpliciter invariabile [illegible] de
accidentali de quo Boetius [illegible]
consolatione pro. ultima Eternitas est inter-
minabilis vite tota simul et perfecta posses-
sio [illegible] etiam simul et semper habet [illegible]
hoc sit et semper est quicquid esse [illegible]
[illegible] dicitur possessio tota simul et perfecta
vite interminabilis Evum est [illegible]
esse non desinit sive [illegible] sive [illegible]
incepit quantum ad essentialia est [illegible]
mutabile ad accidentalia quod sit [illegible]
rere perfectionem qua caret et [illegible]
habet itaque eviternum [illegible] invariabile
[illegible] non [illegible] est [illegible] invariabile [illegible]
[illegible] et mutabile accidentale [illegible]
angelus celum anima [illegible] Temporale [illegible]
quod mutatur tam [illegible] accidentale
[illegible] est quod aliquando desinet esse [illegible]
et manens acquirit [illegible]

Angeli [illegible] mutari [illegible] secundum [illegible] angeli habent [illegible] et [illegible]

[illegible]

vel potest quod habet. Et secundum hoc tempus
est mensura una rei permanentis non
[illegible] secundum aliquam mutacionem et hec
dicitur eviternitas. Alia est mensura rei per
manentis [illegible] secundum mutacionem
in suis operacionibus spiritualibus ut angelus
et illa dicitur evum sive eviternitas que
[illegible] dicitur tercia est mensura
rei successive non permanentis id est
aliquod [illegible] esse. Que enim huiusmodi
res permanens [illegible] semper incipit
et numquam esse desinit licet esse incipit
et oppositum successive [illegible] eo in suo
non esse succedit esse. Et hec dicitur
sua dicitur tempus

Nota quod [illegible] eternitas dicitur
[illegible] coeternitas unde deo
[illegible]
[illegible] et [illegible]
dicit [illegible] ignorancia [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] eternitate distinguuntur [illegible]
[illegible] ab hoc [illegible]
[illegible] distinguitur ab [illegible]
[illegible] aliud est [illegible]
[illegible] deo attribuitur
[illegible] eternitas simpliciter et absolute [illegible]
[illegible] convenit et
[illegible] eternitas [illegible] dicta. Alia autem
eternitas [illegible] et evum dicitur
[illegible] aliud [illegible]
eternitas

[illegible]

Margin: Antecedens [illegible] / [illegible] et [illegible] / et creatura [illegible] secundum creatorem [illegible] / [illegible]

que substancie spiritualibus attribuuntur
sicut supra tempus

Conclusio septima omnium eviter-
norum est tantum unum evum [illegible] plurificatur [illegible]
[illegible] in mente [illegible] in [illegible] que est
[illegible] pro mensurantur [illegible] sicut
illo [illegible] ergo in quo eviterna [illegible]
dare aliquod simplicissimum [illegible] quo mensura
eviterna [illegible] mensuratur [illegible] sed mensura omnium
eternorum est evum [illegible] videtur [illegible] quod omnium
eviternorum sit unum evum [illegible]
ex eo [illegible] si essent plures [illegible]
esset unum tempus ergo [illegible]
eviternorum non est nisi unum evum
[illegible] Hec conclusio [illegible]
habet suum [illegible] tempus et ultra [illegible]
habet [illegible] primi mobilis [illegible]
tempus [illegible] equaliter Hec [illegible]
[illegible] primus [illegible] Hec [illegible]
equaliter ad tempus sic eviterna
evum [illegible] equaliter habet suum [illegible] habet
[illegible] et ultra [illegible] habet
tempus primi mobilis quod est [illegible]
omnium [illegible] equaliter ergo [illegible] habet
[illegible] suum [illegible] evum et ultra habet
evum [illegible] unum omnium angelorum
vel eviternorum quod est mensura [illegible]
angelorum [illegible] ad mensuram
[illegible] mensurantur ad mensuram [illegible]
[illegible] equaliter [illegible]
[illegible] motum et [illegible] motus [illegible]
[illegible] in tempore ita [illegible]

[illegible] mensurat [illegible] illud [illegible] vel [illegible]
ut in [illegible] calidorum [illegible] mensurando [illegible] aliquod calidum
et [illegible] mensurando [illegible]
[illegible] plus [illegible] proportionaliter

Omnium eviter-
norum est
unum evum
[illegible]
[illegible] angelorum

[illegible] motum [illegible] illorum [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] motus [illegible] est [illegible]
[illegible] omnium motuum [illegible]
[illegible] primum motus [illegible]
[illegible] solum unus primus motus
habet [illegible] est [illegible]
mensura omnium spiritualium [illegible]
[illegible] formaliter [illegible]
[illegible] et sunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] unum et [illegible]
Quando aliqua sunt magis ordinata
talia eo magis reducuntur ad unam
mensuram, sed creatura sunt magis
ordinata quam spiritualia, ergo omnium creatu-
rarum mensura erit unum, eorum sunt
omnium spiritualium unum primum. Maior quod de rebus
ordinatis [illegible] reducuntur ad aliquod unum
[illegible] quod angeli ipsi sunt distincti et
ordinati secundum tres hierarchias et novem
ordines angelorum [illegible] illa [illegible]
nihil [illegible] inordinatum [illegible] sicut in rebus
spiritualibus. Item sicut se habet perfectissimus
color ad ceteros colores, sic se habet
perfectissimum corpus ad alia corpora. Sed
[illegible] color sive albedo [illegible] perfectissimus
[illegible] mensura omnium colorum [illegible]
[illegible] perfectissimum
erit mensura omnium corporum [illegible]
[illegible] habet pro [illegible]
[illegible] color mensura omnium colorum [illegible]
sunt [illegible] mensura omnium [illegible]
[illegible] coloribus

[illegible] mensura omnium aliorum [illegible]
[illegible] excedit [illegible] perfectione omnia alia
albedo est mensura colorum quia excedit alios colores
[illegible] et unus angelus excedit alios in
[illegible] intellectu perfectionate et in
[illegible] agilitate

Ergo ipsa creatura sunt velud e[illegible]
bilia erit v in creatura mensura [illegible]
creaturarum

Conclusio 2a Supremus angelus
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
probatur [illegible] sunt [illegible]
[illegible] eadem mensura [illegible]
bilia [illegible] talium mensura [illegible]
formaliter et [illegible] in [illegible]
[illegible] et supremum eiusdem generis [illegible]
creaturarum sunt in eodem genere mensurabilium
et mensurabilia eadem mensura [illegible]
et [illegible] est [illegible] simplicissimum [illegible]
supremum ergo in illo erit [illegible]
[illegible] angelus [illegible]
de corporalibus [illegible] [illegible]
mensurantur una mensura [illegible]
quod est [illegible] in [illegible] [illegible]
corpus supremum et simplicissimum [illegible]
[illegible] una mensura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 2a [illegible]
[illegible] in 20 d. [illegible]
aliquos esse inferiores aliquos [illegible]
et alios in magis [illegible] et [illegible]
[illegible] esse creatos [illegible]
et ideo aliquem [illegible]
[illegible] sit et dignitate [illegible]
alius [illegible] [illegible]
[illegible] devenire ad aliquem [illegible]
supremum et simplicissimum [illegible] erit
[illegible] omnium aliorum [illegible]
angelorum [illegible] mensura [illegible]
simplicissimum [illegible] [illegible] est

tempore simplicissimum sive intellectualitez
sic in natura unitatis est incomplexa omnis
numerus sicut est in angelis igitur unus simpli
cissimus et superior angelus qui est in re
sua omnium celestium. Sed pro 2a parte
probatur quia lucifer non est
substantia cum illud non est sanctum cum
quod bonum est in comparatione celestium
beatitudinis. Sed lucifer non est in
comparatione celestium beatitudinis quod
est quod omnium est quod contrarius fide
comparatio [illegible] perficit [illegible] [illegible] que
est videt celestibus decima est [illegible]
quod aliquid est magis [illegible] comparative
celestibus [illegible] inesse [illegible] bonum
bonum quod lucifer maledictus fuit
[illegible] et celestis ad eternam beati
[illegible] [illegible] [illegible] incomplexe ad
beatorum angelorum non enim [illegible]
angelis beatis incomplexe ad
omnium demonis [illegible] angelo beato
magis fuit comparatione celestium
Sed lucifer per [illegible] [illegible] ergo esse
lucifer magis incomplexa ad omnium
angelo beato [illegible] illud quo dicitur
esse omnium [illegible] dicitur esse simplicis
sim non solum [illegible] ad esse divinum
esse [illegible] ad operationem [illegible] esse
simplicium omnium angelorum [illegible] quod
esse [illegible] incomplexe [illegible] non
solum [illegible] ad [illegible] Sed esse
[illegible] ad [illegible] operationem
[illegible] in hoc [illegible] [illegible] quod fuit

× [illegible] ×

i momento eternitatis per suam [illegible]
hoc quod eius sua essentia [illegible]
operacio [illegible]
creatoris et simplicissima [illegible]
unita quam aliarum creaturarum
Correlarium primum in mensura prima [illegible]
homogenea omnium [illegible]
dei eternitas [illegible]
[illegible] semper et mensura [illegible]
[illegible] eternitas dei est
eternitas [illegible]
[illegible]
Sic sua dei est mensura [illegible]
[illegible] Sic eternitas
dei est mensura [illegible]
Correlarium 2m [illegible]
[illegible] una quam mensuram [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
mensura [illegible] hoc non [illegible]
angelus et [illegible]
[illegible] non solum [illegible]
[illegible] et ordines [illegible]
diversos angelos [illegible]
[illegible]
Correlarium 3m [illegible]
ille [illegible] angelus [illegible]
aliqua prima [illegible]
[illegible] mensura [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] mensura [illegible]

28

153

aliquem ut glo. quod peccatoribus [illegible] lucifer
rendit sanctum in creatura quaedam beata
dei genitrix maria que est cum deo
sanctorum omnium [illegible]

Considerandum circa hanc questionem
[illegible] substantia [illegible] dicit [illegible]
[illegible] dicunt quod est unum [illegible]
[illegible] cantica [illegible] et [illegible]
[illegible] angelo [illegible] vo et
[illegible] dicunt [illegible] tot sunt [illegible] quot sunt
[illegible] subiectorum in quibus [illegible] et
[illegible] unum [illegible] et in una
[illegible] in una civitate [illegible]
[illegible] et creata sed in una [illegible]
[illegible] simpliciter et in una dumtaxat
[illegible] creata. Contrarium [illegible]
[illegible] i. plures [illegible]
[illegible] in una illorum [illegible]
[illegible] sed [illegible] in uno aliud quod est
[illegible] quod est [illegible]
[illegible] in ipsis [illegible] plura
[illegible] et caritas simpliciter est [illegible]
[illegible]
Respondetur non est [illegible]
[illegible] v. [illegible]
[illegible] quod non est additio
[illegible] illud est mensura vera
[illegible] sit sed addito [illegible]
[illegible] Et esse vera mensura aliorum
[illegible] de more [illegible] est ita
[illegible] et [illegible]
[illegible] possit [illegible] et [illegible]
[illegible] ideo ipse est mensura omnium

aliorum motuum. Bor pz qz mag[is]
terminus non est statutus. Sed tamen ad
simpliciorem sic cum est creatio
angeli ita simplex quod posset cre-
ari simplicior. Quia magis ad perfectionem
accedit quod est sta[tutum] sed cum quotiens
simplicior velocior regularior et
uniformior. Sic ibi non est statu-
tus. Sic probat quod in contrario non est statutus
dato quocumque angelo deus posset
nobiliorem creare. Sed contra non
obstante quia ... motus simplicationis
... motus mensurat ...
motus et dicitur ... tempus omnem ...
... secundum licet supremum ange-
lum ... supremum ... simpliciter
... et ideo ... Sed contra
videtur ... esse dicitur creationem
aliquem angelum nobiliorem illo
qui nunc est supremus ... illo
... omnem ... Et ideo esse
si deus crearet aliud mobile
simplicius illo quod nunc dicitur primum
... deus est mensura omnium
... in eo ut ... Sed deus
... omnium ... quod est ...
... ut ... quod est
... omnium ... secundum ...
... est ... et ... mensura
... nota quod
omnium ... [illegible]
est causa producta omnium creatura
et ... quod est creator et ...
... et omnium visibilium et invisibilium

xiiii creari x
creacio

actualiter [illegible] mensura [illegible]

e duplex [illegible] mensura in gene[illegible]

[illegible]

cxvi

[illegible]

[illegible] Et fuit sufficiens [illegible]
et [illegible] diversa et ab uno
primo et [illegible] ad intelligendum [illegible]
[illegible] apparet [illegible]
hoc declarato [illegible]
[illegible] iiij de [illegible]
Democritus dicit [illegible] mali [illegible] hoc [illegible]
forma [illegible]
A2 [illegible] in ipso [illegible]
est in aliquo [illegible] addit aliquid [illegible]
illud [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible]
[illegible] sic habet [illegible]
[illegible]
[illegible] reale addit [illegible]
[illegible]
[illegible] addit [illegible]
intelligendum ad [illegible]
[illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] addit [illegible] et [illegible]
[illegible] negando [illegible]
[illegible] dicit una [illegible]
[illegible] adiacentia [illegible]
[illegible]
aliquid absolutum [illegible]
[illegible] concedit [illegible]
aliquid [illegible] sed [illegible] esse
[illegible] esse [illegible]
vel [illegible] esse [illegible]
esse [illegible] esse [illegible]

[illegible] illa [illegible] 26 [illegible] et [illegible]
[illegible] esse in tali
[illegible] vel [illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible]

Ydm si adam non peccasset
Idem homo meo salvaretur
[illegible] salvatur
Noto primo adam [illegible]
[illegible]
[illegible] adam [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] quod
[illegible] filii [illegible]
[illegible] adam [illegible] filii
[illegible] in hebraeo [illegible] adam
[illegible]
adam [illegible] adam [illegible]
[illegible] omnium [illegible]
[illegible] fuit de [illegible] patre
et [illegible] matre [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] adam [illegible] hoc [illegible]
[illegible]
[illegible] et de [illegible] loquitur
[illegible] corinth [illegible]
[illegible] videtur [illegible]
[illegible] verificatem et in titulo
[illegible] adam [illegible] 300
Noto 20 [illegible] et [illegible]
[illegible] 22 et [illegible] dicit apostolus
[illegible] homo
fuit [illegible] modo in

× cor[illegible]

homines pastores dominat. Sed quia
p[ro]mo gloriosis inobedientiam petiere
conspicui sunt inter ista p[rim]o inobedientia
in ipso appetitu sunt inter q[ue] aliquid
ad inobedientiam eadem di[abolus]
inducere intendebat ideo [illegible]
sue interrogacio[n]e [illegible] [illegible]
bo[n]os magis ut non [illegible]
de ligno p[ar]adisi. Cui r[espondit] illa sic forte
moriamur. Sed quia nemo operat[ur]
mali aspiciens. Hec appetit mala
nisi sub specie boni. ideo clare depre[hendi]
quod hoc non posset inter[illegible]
sup[er]are nisi proponet aliquid appetibile
illa tempt[a]tio [illegible] fallacia ad
hoc homo s[e]c[un]d[u]m veritatem tendit [illegible]
[illegible] at o[mn]is homo s[e]c[un]d[u]m veritatem [illegible]
tendit appetit quod est bonum [illegible]
co[n]venie[n]s et delectosum. ideo dicit homo
[illegible] appetit excellencia[m] sufficie[ntiam]
et leticia[m]. Et in eorum affectiva ord[ine]
consistit iusticia[m] [illegible] ordinato ve[ro]
[illegible] [illegible] ad hec tria [illegible]
[illegible] [illegible] inordinatus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
concupiscencia. [illegible] oculorum et superbia
vite. Is. scilicet Superbia non est aliud
[quam] inordinatus appetitus p[ro]prie excellencie.
Avaricia non est aliud [quam] inordinatus
appetitus p[ro]prie sufficiencie. Gula non
est aliud [quam] inordinatus appetitus [illegible]
[illegible] [illegible] Consideras ergo

Genesis 3o

Nequaquam morte moriemini. Scit enim deus quod in quocumque
die comederitis ex eo aperientur oculi vestri
et eritis sicut dii scientes bonum et malum

×cecitus (margin)

hanc esse viam precipitandi mulierem in
desperacionem primo promittit dignitatem quando
dicit eritis inquit sicut dii / Quibus ut
cognoscentes abundanciam scientes bonum
et malum / postremo ostendit suavitatem
degustacionis / tunc ostendit lignum pulcrum
visu ad vescendum suave / Eva ergo
mulier dia et pulchrior credidit omni
eius suggestioni consensit / Ideo primo in
appetendo esse sicut deus fuit superbia
in appetendo scire bonum et malum
quod non oportebat / et sic plus quam oporte-
bat fuit avaricia / licet non fuit ava-
ricia proprie dicta / secundum quod dicitur esse appe-
titus pecunie / sed fuit ibi avaricia secundum
quod dicitur appetitus immoderatus sufficiencie
postremo in comedendo fructum ligni
vetiti fuit gula / Et sic patet quod peccatum
mulieris inchoatum fuit in superbia
progressum habuit in avaricia / consumma-
tum vero in gula in actu comedendi contra
preceptum / et ita terminatur in inobediencia

Nota 30 quod Alimentum sive ut dicitur
modo ... ia quesitum est in stomacum [illegible]
et distributum per membra / et sic non est ali-
mentum amplius [illegible] abluitur est in Aloe
[illegible] forma / ut generatur in [illegible]
tunc vere dicitur alimentum / Et [illegible] dicitur
alimentum [illegible] at [illegible]
[illegible] / Ex [illegible] / [illegible]
in alimento [illegible] optimum
est ad restauracionem deperditi / et ad

augmentum in hijs qui sunt in statu
augmenti / est superfluum in alimento
esse dicatur / hoc superfluum quod alimen[illegible]
ut fertur [illegible] illud alimenti / quod [illegible]
nam alimentum habet [illegible] esse in
[illegible] forma et nutriat [illegible]
tat [illegible] alterius [illegible] non est
ad restaurationem nec ad augmentum [illegible]
[illegible] excessus [illegible] hoc alimentum [illegible]
vocatur [illegible] merito superfluum alimenti [illegible]
[illegible] alimenti non [illegible] ad alendum
est aut forma sive semen [illegible]
[illegible] alimenti [illegible]
distribuitur in partes [illegible]
[illegible] Et [illegible] quod est superfluum
[illegible] digestionis quod [illegible]
[illegible] calor [illegible] Noto [illegible]
[illegible] ponit [illegible] duas [illegible]
[illegible] singule [illegible] filius [illegible]
[illegible] alia materia [illegible]
[illegible]
[illegible] actio vel passio [illegible]
[illegible] vel alia materia [illegible]
[illegible] passiva [illegible]
et aliquid [illegible]
[illegible] a materia [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] originem [illegible] ut quod
[illegible] Et [illegible] non est [illegible]
[illegible] sive sit alia [illegible] sive sit [illegible]
corpus [illegible] impressione cera sigilli

[illegible]

... [illegible] fuit pater sive mater nascitur
ipso ... diversitas alimentorum
non sufficeret ad diversificandum filios
qui ex semine nascuntur ... ex quibus
... non sunt semina nisi aliqualiter
fuerunt aliqualiter in suam ...
corporis diversitas non sufficeret ad diversi-
ficandum filios qui ex semine gignuntur
... alimenta sunt ... [illegible]
non sunt semina nisi aliqualiter in statu
[illegible]

futuri eventus / eius predestinatio non
fallitur et per hoc quod multi videntur salvati
qui tamen non fuissent salvati. Sed dicendum
est aliter ergo. Doctor quia Deus qui sic
predestinat hominem in omnibus circumstantiis
sicut omnes eventus futuros / quamdiu
homo hic in presenti liberat et in futuro
coronabit / etc. falli non potest eo quod
habet certissimam notitiam futurorum eventuum
Doctor quod predestinatio secundum magistrum in primo [illegible]
37 et 40 est prescientia dei de [illegible]
et bonis gratie / quibus hic liberat et
in futuro coronabit / Deus enim omnes
eventus futuros prescit [illegible]
teste apostolo hebr. iiij. omnia nuda
et aperta sunt oculis eius

Considerandum [illegible]
[illegible] adam in
statu innocentie cum sua posteritate
[illegible] / Deus non eligit [illegible]
[illegible] fuissent [illegible] plures [illegible]
[illegible] a pluribus [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] eadem [illegible] potuit [illegible]
[illegible] materies / [illegible]
[illegible]
[illegible] / Sed
[illegible]
[illegible] potuit [illegible]
[illegible] plures potuit [illegible] ab adam
abraam et aliis non [illegible] a pluribus
[illegible] a quibus plurimi [illegible] et gentiles [illegible]

possent ergo [illegible] homo non fuisset lapsus [illegible]
[illegible] non eligit vel alii plures vel pauciores
fuissent [illegible] [illegible] fuisset [illegible]
[illegible] et posset quia revelatum non est hoc [illegible]

potuit genitus fuisse ab adam sic
ego vel a quocumque alio. Et aliquis
electus genitus a zepho potuit generari
Item unus ab alio electo et multi electi
de aliis parentibus editi fuissent ut
beatus martinus barbara et ...
ad personalitatem individualem persone humane
requiritur identitas materie forme. sed
si ex aliis parentibus non erit eadem ma-
teria et forma. Ex illud semine illa
caro sicut ille sanguinis humi genitus
est ex virtute digestiva vel vegetativa
petri. Tamen potuit naturaliter generari a
virtute generativa vel vegetativa pauli.
Causa et effectus sibi proportionabiliter
correspondent ut sic ex calido fit calor
sic ab hoc calido fit hoc calor et hic
calor. Aliter esset inter causam effectum
et suum effectum non esset ordo per se
sed a causa ... hoc effectum particularis et signatum
habet causam signatam sed individuum ...
RR ... in ... morali ... parentes
... virgo ... nequiquam
de se filios ... generaret ... filii ...
nisi per redemptorem salvandi sunt ab illo
... nasceretur et ... papa ...
... non aliud ... nisi ... ista
... naturalis ... ado non pariet
... peccatum originale ...
... filii
... qui
salvandi sunt nasceretur et intelligens
licet posset ... temeritate est
... peccati ... quod magis videtur et consentaneum.

p prior fuerit simpliciter demeritorum
preuisi soli electi nascerentur cum [illegible]
racione originis non autem fuit demeritum
personalem quia tales essent persone [illegible]
qui saluarentur
Ad 2m dicendum ordinate volens finem [illegible]
vult ipsum finem et per volentem finem
vult id quod est immediatum fini [illegible]
autem est ordinatissime volens quod [illegible]
scientiam vel bonitatem suam [illegible] creatur[illegible]
[illegible] omnium. 2o vult bonum creature
beatitudinem scilicet [illegible]. Tertio vult gratiam et
quia ordinatur ad illam beatitudinem et
postea vult istam creaturam [illegible]
esse a [illegible] parte. hunc ordinem [illegible]
apostolus ad Ro. 8. Quos predestinauit
hos et vocauit et quos vocauit
hos et iustificauit. Quarto ergo electio [illegible]
beatitudinem fuit determinata quia ad [illegible]
a [illegible] parte et ideo a [illegible] ad [illegible]
parte non variatur determinatio [illegible]
quia predestinatio infallibiliter et [illegible]
quod predestinati fuerunt [illegible]
quia a quibus [illegible] non fuit [illegible]
determinandi vel determinatione ad [illegible]
[illegible] ordine [illegible]
ab eterno determinauit numerum electorum
[illegible] futura [illegible]
[illegible] potuisset [illegible] essent [illegible]
non fuit electio [illegible] et [illegible]
saluati electi et predestinati [illegible]
vero predestinati fuissent [illegible]

perfectos non patitur variacionem determinacionem
nunc predestinacionum [illegible] non alio sed nunc
et alii essent tunc hec ergo alio sed nunc
predestinati et alii essent tunc [illegible]
perfectos variaverit aliquid vel variacionem
predestinacionem. Ergo racio est variacio
importat motum et successionem quam
aliquid prius genere sit destructum. hoc
autem non reflectitur eo quod [illegible]
tamen sic fuisset et [illegible] est
[illegible] duo [illegible] non sibi [illegible] unus
[illegible] [illegible] fuit hec [illegible] verum
argumentum [illegible] quod deus [illegible] voluit
[illegible] ex [illegible] prius [illegible] dicit
ordine [illegible] originaliter aut [illegible]
[illegible] est [illegible] voluit [illegible] ordinata
[illegible] non est [illegible] unus actus divine voluntatis
[illegible] est una voluntas et una
essencia divina ita et unus actus divine
voluntatis hec est sibi actus et actus [illegible] unus
[illegible] actus [illegible] non est ibi ordo actuum
divine voluntatis [illegible] ordo [illegible] distinctionem
ordinatorum [illegible] ordo [illegible]
[illegible] actum divinum ordine [illegible]
effectibus est [illegible] ordo ad ordinem
[illegible] adducam [illegible] effectibus [illegible]
[illegible] deinde esse [illegible] ultimo esse [illegible]
[illegible] aliquis homo [illegible] vult alteri
[illegible] vult sit et ab eterno vult. licet
[illegible] posset non velle [illegible] vult
[illegible] contingent vult [illegible]

ordinavisse vult quoniam vult quod voluntas
sua est per se regula rectitudinis et iustitie
habet adiungi 3 de civitate dei hoc [illegible]
alie regule directive sue voluntatis [illegible]
eum quod vult recte et iuste et ordinate [illegible]
posset ergo dici ut inquit gabriel
quod si homo non fuisset lapsus [illegible]
esset utrum non electi vel alii plures
vel pauciores fuisset [illegible]
homo fuisset [illegible]
quod revelatum non est hoc est temerarium
diffiniendum licet posset [illegible] temeritate
in fide [illegible] credi quod magis videtur
consentaneum rationi

Utrum filii ade in statu innocentie procreati statim fuissent in iustitia confirmati [illegible]
[illegible]
opiniones anselmi qui dicit quod [illegible]
nati fuissent in statu innocentie [illegible]
electi **Noto primo** [illegible]
confirmari [illegible] potest dici confirmari [illegible]
dupliciter uno modo quod non potest peccare [illegible]
modo quo posset peccare [illegible]
tur ut [illegible] beatis [illegible] viator [illegible]
viatori [illegible] comprehensori [illegible]
comprehensor [illegible]
termini [illegible] esse in termino **Alio** [illegible]
facto non peccat [illegible]
[illegible] viatori [illegible]
[illegible] in utero matris [illegible]
non fuissent filii [illegible] statu innocentie [illegible]
[illegible] repugnat actui beatifico [illegible]
in statu innocentie non fuissent confirmati [illegible]
confirmatio repugnat statui vie [illegible]
[illegible] statui vie [illegible] voluntatis [illegible]
est [illegible] beatifico [illegible]

[Margin:] [illegible] statu [illegible] voluntate non potest ipsa voluntas [illegible] sed [illegible]

in iusticia. Si postquam prima temptationem vi-
cissent sic quod primi fuissent confirmati
in iusticia. Si prime temptacioni restitisset.

Nota 2o Secundum doctores quod in statu
innocencie Adam habuit custodem sicut et
Eva. Et si stetissent omnibus filiis eius
habuissent. Licet custodes non fuissent
mali, neque esset eos pedem ex aliqua
corporee creature instigate ad malum,
Et indigebat custodia. Et in illo statu
quia poterat peccare. Et habuissent
demonem impugnatorem qui erat homine
forcior et astucior. Et in malo prona-
cior. Ergo potuisset hominem decipere. Sic
et racio [illegible] probavit eventus. Primus
[illegible] Secundo quia ut dicit Sco. Omnibus filiis
Ade debuisset prima temptacio vince-
re et [illegible] ut confirmarentur in gra-
cia et iusticia originali. Sed per quem dei
misericordia [illegible] ad subvenien-
dum homini [illegible] ad conservandum dederunt eis
custodem contra temptatorem. Tercio
[illegible] ibi non tendisset homo in malum
[illegible] admonuisset nos angelus de
bono et precavendo malo.

Conclusio responsalis. Si filius Ade
in statu innocencie non fuisset statim
in iusticia confirmati. Probatur. Ante Augustinum
de civitate dei [illegible] filii permissa esset
[illegible] societas. Quia ille [illegible] primus parentes
[illegible] in posteros transiret. Per consequens
[illegible] temporis iniquitate [illegible]

[illegible] pro defensione [illegible] volendo non
[illegible] volunt maiores non [illegible]
[illegible] in eo sancta ergo pro defensione
statu innocencie statim maiores
confirmati [illegible] ad [illegible]
[illegible]

que dampnatorum recepit. Ex quo datur
intelligi quod celi simul corde non [illegible]
[illegible] aliquam quod corpus stirpe [illegible]
iniquitatem committendi. Sed quod non [illegible]
remanent in iustitia confirmati. [illegible]
sic parentes nostri cum [illegible] gnassent [illegible]
fuisset confirmati in iustitia quod eorum
filii non fuissent statim confirmati
[illegible] quod filii non [illegible] habuissent
in sua natura [illegible] quamvis [illegible] corr
[illegible] [illegible] non concedit
causam [illegible] probabiliter confirmati [illegible]
fuit non [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] ergo de loco qui fuit beati [illegible]
apta dei [illegible] quod habent [illegible]
[illegible] [illegible] corpore quod non [illegible]
Et statum [illegible] confirmati [illegible]
[illegible] ille ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et hoc est quod dicit [illegible]
in [illegible] allegans [illegible] Aug. [illegible] rationabilis
[illegible] de statu corporis in [illegible]
respondet statum dicens [illegible] [illegible]
habuit corpus animale potens mori [illegible]
non mori [illegible] alimentis [illegible]
habuit autem potentiam [illegible]
[illegible] habuit at corpus animale [illegible]
fuit in statu quando [illegible] fuisset [illegible]
illam [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] fuisset [illegible] non [illegible]
[illegible] vel [illegible] posteri [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] vel.
Corr[illegible] [illegible] filii Ade non habuissent

Adam [illegible] [illegible] fuisset confirmatus fuisset non
[illegible] non posset peccare [illegible] [illegible] [illegible] posset
[illegible] de filiis

non habuissent iustitiam originalem
transgressione precepti quia si longo de-
bito. Quia dicit quod si non peccasset ge-
nerasset filios sine peccato sed tamen non
tamquam heredes paterne iustitie quia ut
Sanctus Thomas [illegible]. iustitia originalis
fuit quedam habitualis qualitas que a solo
deo data fuit et conservabat quia preveni-
ebat ut appetitus sensitivus non prae-
veniebat rationem nec reluctabat contra
dictamen recte rationis sed subiciebatur
per omnia rationi et ratio deo

Corollarium 2m. Filii ade non nisi
post primam victoriam de temptatione fuis-
sent confirmati corona quia
[illegible] non coronabitur nisi qui
legittime certaverit. Quia cum adam fu-
isset prima delectatione in statu confir-
mato fuisset et sui filii singuli statim
habita victoria de temptationibus quas
habuissent etiam fuissent confirmati non
ad victoriam sui patris sed ad propriam

Corollarium 3m. Quilibet filius adam
sicut primi parentes absque prima delectatione
fuissent a principio data [illegible] singulorum impu-
gnatione [illegible] habuissent preliorum et im-
pugnationum [illegible] maiorem quia non minus
impugnasset quemlibet filiorum ade diabo-
lo violentiam inferendo sed malum sua-
dendo unde et [illegible] in 2o d. [illegible]
q. [illegible] ad [illegible] Quilibet [illegible]
[illegible] aliquos habuisset [illegible].

hoie in statu innocencie non esset peccatum
quod aliqua corporis actiones inclinantes inferiora
ad malum | erat in peccatum quod potest
provenire | et ex demone oppugnante
fit erat de bellorum cognicione quam
angelus | et ideo indigebat presidio angeli
Contra ista obiicitur Adam | et alii
peccato in statu pro permanente si tamen
lapsi sunt homines fuissent et non peccavissent
potuerit angelus confirmare eos | et eos ad
istorum miseria ipse peccatum | cecidit de prede
ad modum istum | sic Adam et homines non
ergo | sic peccatum ascribes poena
sed | et ideo fit per inobedienciam peccasset
ad istorum miseria incurrisset cecidit de
Nota 2o ordinem ... dicit ...
... dux ...
potuit quorum una originales et alia
gratuita originales | erat secundum debitum
ordinem corporis sub aia | et inferiorem
virium sub superioribus | et superiorem sub deo
sic quod corporis sicut anima erat aere
ex hoc ratione ratione deo | et hoc
ordinabat iustitiam in suis principalibus
quod dicitur ... originalis
habet secundum Anselmum | non ...
... | sic data est Ade a sua origine
vel creatione | et hanc transfudisset
Alia est iusticia gratuita | et facta in eo
dicit ...
Et hanc secundum opinionem magistri quorum
pre de ... non transfudisset adam in

posteros
fit Capitulo 38 est quod hoc gratia fuit
[illegible] in hac et fuit [illegible] in hac
et fuit [illegible] iustitia autem ori-
ginalis data est in adam [illegible]
[illegible] per ea suo opposito scilicet originalis
iustitia [illegible] debet [illegible]
descendere ab adam via naturalis propa-
gationis [illegible] quod corpus habet [illegible]
[illegible] originalis [illegible]
[illegible] via propagationis naturalis non descendit
iustitia [illegible] gratuita gratia faciens est
[illegible] individui non a [illegible] naturae
[illegible] supernaturaliter advenit [illegible]
[illegible] fuissent iusti [illegible]
iustitia non gratuita Consideratio
[illegible] [illegible] gratiae [illegible]
[illegible] [illegible] si ada non
[illegible] [illegible] statim [illegible]
[illegible] filii [illegible] non [illegible]
[illegible] iustitia confirmati alia autem
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] dei et [illegible]
[illegible] [illegible] perfectio [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] confirmati [illegible] in omni [illegible]
[illegible] ut ultra [illegible] non possent [illegible]
filii ade [illegible] iustitia confirmati
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] et
[illegible] filii fuissent [illegible]
[illegible] nec [illegible] habuisset [illegible]
[illegible] ad bonum [illegible] bonitate
naturam

et prudentiam cavendi omne malum et
custodiam augebat et maxime et doctrinam
scientiam et originalem iustitiam quam si
traxisset prima temptatione [illegible] si non
vicisset [illegible] ita confirmati
ut postea non [illegible] peccasset [illegible]
potuisset [illegible] fuisset [illegible]
Ad 2m [illegible] statum innocentie nullus fuisset
[illegible] finaliter dampnandus [illegible]
[illegible] potuisset peccare [illegible]
iustitia confirmati [illegible] Ad 3m [illegible]
[illegible] [illegible] putans [illegible]
posteri non corrupisset [illegible] scientie
posteritati non nocuisset [illegible]
[illegible] posset peccare [illegible]
pecto [illegible]
[illegible] ar. 4 o. [illegible] adam non
peccasset non genuisset [illegible] filios [illegible]
[illegible] ab ipso [illegible] contraherent [illegible]
est causa gehenne [illegible] in fieri filii
gehenne per liberum arbitrium peccando [illegible]
si filii gehenne non sunt [illegible]
non esset pro hoc [illegible] essent iustitia
confirmati sed [illegible] prudentiam
[illegible] a pecto [illegible]
ut Alquin dicit [illegible] statu innocentie
nullus genuisset filium dampnandum [illegible]
[illegible] fuisset [illegible]
dampnandi [illegible]
fieri filii dampnandi
Ad 2m dicendum quod [illegible] non bonum [illegible]
tendam [illegible] malum [illegible] malum [illegible]

sufficiens causa demeritoria toti poste-
ritati ergo bonum fuisset sufficiens causa
meritoria omnis posteritatis. Item si
oppositum est causa oppositi et oppositum
est causa oppositi [illegible] plures vel totaliter
[illegible] oppositum [illegible] oppositio [illegible] oppositorum.
opposito [illegible] [illegible] ratione cause po-
tentia est bonum quam malum [illegible] aliquo
[illegible] sicut vero malum nocet [illegible] bonum [illegible]
[illegible] at si Adam stetisset bonum fuisset [illegible]
[illegible] causa meritoria boni [illegible]
Ad illud [illegible] vel totaliter [illegible] tenet
[illegible] causa [illegible] [illegible] est cau-
sa [illegible] causa [illegible] at unum
[illegible] causa [illegible] reliquam
[illegible] tenet. Et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a solo deo [illegible]
[illegible] a solo habet causa [illegible]
[illegible] de nostra
[illegible] illa fuisset

Utrum verbum cordis sit species intelligibilis

Nota primo [illegible] Augustinus [illegible]
[illegible]
[illegible] monol[ogion] [illegible]
[illegible] verbum [illegible] intelligi-
bile

ymaginale et sensibile. verbum intelligi-
bile est vel species intelligibilis quia
est intellectus intellectus vel ipsa cogitatio quia
[illegible] ipsam per suam speciem cogitamus
dicente augustino in quodam sermone de nativitate
Iohannis baptiste [illegible] vox est sonus [illegible]
indicans cogitationem verbum vero ipsa
cogitatio dicit etiam Anselmus monologion
[illegible] cum mens rationalis semper
cogitando intelligit ipsa sui cogitatio
est sua imago et accipitur ibi ymago
pro verbo. Accipitur etiam verbum intelligi-
bile pro diffinitione intelligibili alicuius rei
dicente augustino ix de trinitate c. x. diffinitio
quod fit in [illegible] et hoc est verbum
quod est verbum conformatum [illegible]
[illegible] format et magis [illegible]
verbum [illegible] interius intelligibile est
cordis. verbum autem ymaginale [illegible] quod
est ymaginarium et formam [illegible] quam
[illegible] verbum intelligibile [illegible]
verbum autem sensibile est ipsa vox [illegible]
profertur et hoc dicitur verbum oris
Nota 20 utilia de verbo [illegible]
augustinus xv de trinitate verbum cordis [illegible]
tale [illegible] procedens a notitia [illegible]
intellectum procedit aut aliquid [illegible]
ymaginatur est constituitur per [illegible]
Est autem duplex operatio intellectus [illegible]
in [illegible] de anima [illegible] quarum una vocatur
intelligentia per quam intellectus format
simplicem diffinitionem vel quidditatem alicuius [illegible]
Alia autem est operatio intellectus [illegible]

[illegible] verbum
[illegible] cogitationis sed ymaginationis et in ipsa [illegible]
in [illegible] cogitamus aliquid [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] quod sit [illegible]
cogitationum [illegible] vel [illegible]

verbum
intelligibile est intellectus
quod [illegible]
[illegible] per
suam speciem
cogitationem

verbum
ymaginale
est [illegible]
[illegible]

Considerandum est 2. 6. Metaphysice [illegible] 21
[illegible] operacionum intellectus est quedam que dicitur
intelligencia simplicium [illegible] intellectus [illegible]
verbo [illegible]. Et hoc modo dicitur racionem verbi
[illegible] ordinato illius [illegible] ad
manifestacionem vel alterius [illegible] per aliquem
alterius loquentis vel sui ipsius [illegible]
racionem verbi [illegible] sibi ipsi loquitur. Et hoc secundum
[illegible] verbum nichil aliud dicit
[illegible] ab intellectu [illegible]
[illegible] in verbo [illegible]
manifestatum etc.
[illegible] ad hoc quod aliquid
[illegible] sine [illegible] quod sit aliquid
[illegible] de [illegible] signum [illegible]
[illegible] verbum [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] ut sit
[illegible] de [illegible] Conceptio [illegible]
habet [illegible] racionem verbi apud nos
[illegible] dicendo [illegible]

naspirando dependet. Tercio quod sit splendor [illegible]
rei. Et imago eius [illegible] de tri[nitate] c. [illegible]
est similitudinis rei nota. Et imago eius [illegible]
sit expressiuum siue manifestatiuum rei [illegible]
est verbum ut notitia. Hec sit [illegible]
sic representatiuum est super solo. Et [illegible]
Augustinus. xv. de tri[nitate] c. [illegible] verbum quod [illegible]
[illegible] tale. Et transitorium [illegible]
Et illud de quo loquimur. Et [illegible]
[illegible] actuali cogitatione [illegible]
omnis talis in usibus est verbum. Augustinus
de tri[nitate] ca. xv. dicit. Et si verba non sonant
corde dicit utique qui cogitat
[illegible] verbum cordis sive voce [illegible]
nisi quod per intellectum concipitur. Ad quod [illegible]
exterius profert. Et [illegible] verbum [illegible]
est illud ad quod operatio intellectus [illegible]
quod ipse intellectus quod dicit. Et [illegible]
sit [illegible] significabilis per vocem [illegible]
[illegible]

[illegible] Et q[illegible] glo. sup[er] [illegible] dicat ip[se]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sc[ilicet] Conclusio
bonis et q[uo]d [illegible] imagine bona et q[uo]d
imaginem [illegible] hoc ideo [illegible] in locis
[illegible] [illegible] operacio [illegible] ad [illegible]
ea [illegible] ad [illegible] [illegible] corporalem [illegible]
hec [illegible] motiva corporalis homi[nis]
[illegible] deliberacionem [illegible] precedit deliberacionem
[illegible] intellectiva [illegible] intelligi[illegible]
et operacio singularium [illegible] ideo [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] motivis [illegible]
[illegible] affirmacio [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] videat esse quod [illegible]
[illegible] [illegible] habent [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] habeat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] operacio

Quae vero accipiat et locucio sed [illegible]
intellectiva [illegible] sic est verbum cordis [illegible]
ab aliquo dicat et verbum rei [illegible] est in [illegible]
similitudo ipsius rei. Secundum autem quod est in [illegible]
vocare. [illegible] quibus imaginari et voca[illegible]
quibus concipit intellectus [illegible] [illegible]
sic est verbum quod [illegible] [illegible]
a Damasceno id est [illegible] in corde [illegible]
Quintum autem [illegible] est in corporali [illegible]
significare [illegible] aliquo instrumento [illegible]
vocis. Et a Damasceno verbum quod est [illegible]
secundum inventionem intelligentiae
per verbum cordis est illud quod intellect[illegible]
ipso concipit de re intellecta et est [illegible]
illa similitudo [illegible] de re intellect[illegible]
conceptio [illegible] vocis significat [illegible]
[illegible] verbum [illegible] [illegible] [illegible]
verbo significat et

et dividentes 36 | sive quia facit utrumque
communicacionem et utriusque istorum pro
operacionem intrinseca compositorum | per eam
verbum cordis | quod sive sit terminus
racionis sive in complexum | secundo vero
significatur per oracionem
Nota 2o secundum b. q. 6. q. liiij
quod intellectus intelligendo habet ordinem
scilicet habere ordinem | primo ad rem quam
intelligit | secundo ad speciem intel
ligibilem | qua fit intellectus in actu
tercio ad suum intelligere | quarto
verbo ad concepcionem intellectus quam
quidem concepcio a tribus predictis differt
a re quidem intellecta | quia res intellecta
interdum est extra intellectum | con
cepcio autem intellectus non nisi in intellectu
et etiam concepcio intellectus ordinatur
ad rem intellectam | sicut ad finem | ipse enim
intellectus concepcionem rei in se format
ut rem intellectam cognoscat | differt
secundo concepcio a specie intelligibili | nam
species intelligibilis | qua fit intellectus
in actu | consideratur ut principium actionis
intellectus | cum omne agens agat
secundum quod est in actu per aliquam formam
quam oportet esse actionis principium | differt
tercio concepcio ab actione intellectus
quia concepcio intellecta | concepcio con
sideratur ut terminus actionis | et quasi
quoddam per ipsam constitutum | intellectus enim

sua dicta formatur rei diffinitionem
vel circa formacionem affirmativam vel
negativam. Hec autem concepcio intellectus
in nobis proprie dicitur verbum. Hoc enim
est quod verbo exteriori significatur. Vox enim
exterior neque significat intellectum
neque speciem intelligibilem neque
actum intellectus sed concepcionem qua me-
diante refertur ad rem. Huiusmodi ergo
concepcio sive verbum quo intellectus
intelligit rem aliam a se ab alio
oritur et aliud representat. Oritur
quidem ab intellectu per suum actum. Est
similitudo rei intellecte. [illegible]
[illegible] vero intellectus se ipsum intelligit
verbum [illegible] sive concepcio eius
propagatio et similitudo [illegible] intellectus
[illegible] intelligentis. Et hoc ideo contingit
quia effectus assimilatur cause per suam
formam. Forma autem intellectus est res
intellecta. Et ideo verbum quod oritur ab
intellectu est similitudo rei intellecte
sive sit idem cum intellectu sive sit aliud
[illegible] [illegible] verbum [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] ab esse intellectus [illegible]
[illegible] est de essencia eius sed est quasi
passio ipsius [illegible] intelligere
ipso [illegible] intelligitur [illegible]
[illegible] non posset [illegible] verbo [illegible]
Conclusio verbum cordis [illegible]
est ipsa species intelligibilis.

Item illud est verbum cordis quod intellectus dicit et
[illegible] per actum suum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicit et [illegible] [illegible] intellectus
intelligibilem [illegible] [illegible] [illegible] intellectus
verbum cordis [illegible] [illegible] [illegible]

Pro responsione ad [illegible] d(icendu)m q(uod)
species intelligibiles [illegible] intellectum informant et
intelligit actu [illegible] in quo intellectus [illegible] habet a
effectum in actu per eam formam operationis
formando [illegible] et apprehendendo
et dividendo unde ipsa est talis formata
in intellectu vel est compositio vel divisio [illegible] quasi
[illegible] in intellectum venit [illegible]
complexio [illegible] in quo intelligit
vel [illegible] intellectus [illegible] quo [illegible]
intelligendi [illegible] verbum [illegible]
ad quod terminatur actus intellectus

Artifex enim excogitando formam [illegible]
talem formam est excogitata per actum [illegible]
et quasi per actum effecta non [illegible] esse [illegible]
actum intelligendi ut sit primum quod [illegible]
intellectus sed magis [illegible] sicut intellectus [illegible]
ignorare opa[illegible] aliquid intellectum
predicta [illegible] quod intelligere [illegible]
excogitata artificis intellectus quod [illegible]
sit [illegible] esse [illegible] precedentis [illegible]
[illegible]

Ad 2m dicendum quod non est simile de sensu [illegible]
quia sensus [illegible] de re obiecta [illegible]
extra et non sit sibi formare aliquam
sensibilem sed [illegible] per formam sibi [illegible]
sensibilis [illegible] at intellectus [illegible]
i. extra [illegible] sit sibi formare [illegible] ad [illegible]
et accipiens ad solum [illegible]

Cordis interius est quod exteriori verbo
significatur sed verbum exterius non
significat species intelligibiles [illegible] Et
verbum interius non est ipsa species intel-
ligibilis Ad 2m et 3m patet ex dictis
Praeterea [illegible] in operationibus intellectualibus
dicitur ab eo quod per operationem intellectus
formatur sed species intellectualis est
principium operationis intellectus Et verbum
cordis est quod per operationem intellectus for-
matur ergo Ad [illegible] quod [illegible] non est [illegible]
[illegible] sed [illegible] consequenter [illegible]
per omnes operationes intellectus procedit ab
eo [illegible] est factus in actu per speciem
intelligibilem eo quod nil operatur nisi
[illegible] est in actu [illegible]
verbo quod est [illegible] intelligibilibus
et [illegible] per actum intellectus [illegible]
[illegible] non verbum dicitur forma [illegible]
species intelligibilis sed [illegible] intellectus
[illegible] sit forma actus quia
intellectus [illegible] dicit [illegible] species
intelligibiles
Argumentum 2 verbum cordis est species
intelligibilis [illegible] verbum cordis est
quo intellectus videt [illegible] haec est species
intelligibilis ergo verbum est species in-
telligibilis [illegible] intellectus [illegible]
aliquid [illegible] formaliter et sic
[illegible] species intelligibilis qua fit in actu
[illegible] instrumento quo utitur [illegible]
aliquid intelligendo [illegible] non [illegible]
[illegible]

Sed ergo in [illegible] quod sit [illegible] voce [illegible] quod sit [illegible] [illegible] voce

168

verbo intelligit quod format verbum
ad hoc quod intelligat rem
Ad 2 Cognitio intellectiva oritur a
sensu sed ideo quod sensus sentit est
species sensibiles ergo verbum concipit
intellectus intelligit est species intelligibiles
Dicendum ad 2m Cognitio sensus [illegible] a
sensibili et solum immutatur sensus a sensibili
[illegible] forma [illegible] a sensibili
[illegible] et sentit [illegible] sensus
[illegible] format sibi aliquam formam
sensibilem hoc autem fit [illegible]
imaginativa [illegible] formate [illegible]
est verbum intellectus
Utrum ea que per timorem fiunt
sint voluntaria
Notandum primo [illegible] metus sive
timor est de [illegible]
[illegible] est [illegible] futuri
[illegible] timor est [illegible]
mali et [illegible]
[illegible] timor est metus [illegible]
[illegible]
est [illegible] leve [illegible]
grande [illegible] est quod aliquem [illegible]
vel minas [illegible]
[illegible] non habet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aliquando fit in mari tempestate

leve malum

ubi eminet periculum mortis vel cum aliquis potens inferre minatur mortem aut gravem cruciatum corporis aut servitutem seu status subversionem puta quod fraudet instrumenta vel privilegia libertatis vel detinebit in carcere aut stupratorem inferre minatur. Et intelligitur quod predicta vel aliqua predictorum minentur vel [illegible] persone libere [illegible] vel [illegible] ut plurimum personarum. Nota 2o quod actum quemcumque aliquem sit duo voluntarii aliud involuntarii. Voluntarium et involuntarium voluntarium duo dicuntur actus illi quarum principium spontaneum fuit absque violencia et metu. Est enim voluntarium secundum Aristotelem 3o ethicorum cuius principium est in operante sciente singula in quibus est operacio. Unde ad hoc quod aliquid sit voluntarium oportet quod nec sit violencia nec ignorancia. Secundo involuntarium. Et dividitur in violenciam. Unde ad hoc quod dicitur [illegible] ipso est quod de 3o voluntarium est cuius principium est extra et voluntas violenti est cuius principium est extra et cetera, in quo nichil confert operans ut si ventus impulerit aliquem alicubi et hoc est motum violentum. Item est a principio extrinseco ignorancia et dividitur. Et hoc quod dicitur sciens singula. Singula id est singulas circumstancias que concurrunt circa operacionem.

Violencia at et ignorantia causant
involuntarium Voluntarium vero est du-
plex vno modo formale alio modo virtuale
Voluntarium formale est illud quod
per actum volendi dicitur fieri vel
si dicis ego volo comedere vel
bibere est formale voluntarium Volun-
tarium virtuale dicitur illud quod natum
est sequi ad id quod est formale vo-
luntarium ut si aliquis vult multum
bibere et inebriet inebriatus [illegible]
dicere quod per inebriari et [illegible] est
voluntaria [illegible] inebriari natum [illegible]
ad magnam potacionem et [illegible] vel ebri-
etatem [illegible] ad potacionem vel ad
ebrietatem sequitur [illegible] non [illegible]
naturalis Noto 3o quod involun-
tarium dicitur [illegible] ullo modo vult [illegible]
fit per violenciam seu coactionem [illegible]
talia [illegible] ullo modo vult [illegible] debite
per ignorantiam facti [illegible] et tali
diligentia [illegible] non vult et [illegible]
actum fit per violenciam [illegible] violenter
involuntarium ut si [illegible] violenter
cognoscat vel si violenter [illegible]
aliquis accipiat [illegible] ad ponendum [illegible]
[illegible] contra voluntatem et [illegible]
[illegible] at [illegible] fit [illegible]
dicitur involuntarium Nota [illegible] violen-
tia causat involuntarium

violencia causat involuntarium [illegible] tamen
quia violencia [illegible] quod requirit ad [illegible]
[illegible] inclinat [illegible] appetitum
ignorantia causat involuntarium quia [illegible]
ad [illegible] voluntatem quod est [illegible]

ignorancia implicat' sc' [?] ad actum vo-
luntatis mixta inferior. 3. Eth. p[ri]a ze
7. vi. acti. viij Concomitans describit'
et antecedens Concomitans quia est ignorancia
cum de quo agitur et sic si sciret
nichilominus fecit operacionem illam ut si quis
vellet hostem occidere sed ignorans
occidit eum putans occidere cervum
Talis ignorancia non causat involunta-
rium quia non causat aliquid quod sit re-
pugnans voluntati Consequenter quia
ipsa ignorancia est voluntaria Et di-
cit ideo quia actus voluntatis fertur
in ignoranciam ut si quis desiderat
ignorare ut habeat excusacionem a
peccato vel ut non retrahatur a peccato sicut
dicitur Job xxi Scienciam viarum tuarum no-
lumus Et hec dicitur affectata ignorancia
Aliud quia quando non affectat ignorare
sed non curat hoc scire quod sibi necesse est
scire ut si quis ignorat precepta quia
pigris [?] que tamen posset scire Et tenetur
scire ut hoc esse factum et malum Et
talis ignorancia dicitur crassa vel
supina Crassa ideo quia sic crassi sunt
tardi ingenio ita tales sunt tardi
et negligentes ad sciendum Supina
ad similitudinem illius qui supinus se
dormit et non vult videre que ante
pedes iacent quia non vult elevare caput
[?] excusat hec facit involuntarium
simpliciter quod

Antecedens / quia ignorantia non est volun-
taria / [illegible] est causa volendi
quod alter hoc non vellet / sed cum [illegible]
sciat aliquid quod non faceret / si sciret [illegible]
cum aliquam diligentiam adhibere / [illegible]
aliquam [illegible] per viam / [illegible] facultatem
quam [illegible] sufficientem / [illegible] non scivisse
sed tunc est causa volendi / quia non fecisset
si scivisset / talis causat involuntarium
simpliciter et non est culpabilis. Voluntarium
involuntarium ergo [illegible] / uno modo
quando motus appetitus [illegible]
hoc erit involuntarium per violentiam
Alio modo quia [illegible] motus [illegible]
[illegible] / et hoc erit involuntarium per
ignorantiam / ut [illegible] / [illegible]
[illegible] motus appetitus [illegible]
cognoscit id quod facit ergo est involuntarium
per ignorantiam. **Nota capitulo** [illegible]
sunt actus mixti / ideo voluntarii [illegible]
involuntarii / [illegible] sunt quasi sunt [illegible]
et [illegible] circumstantia / ut [illegible]
mercatores [illegible] tempestatis / propter salutem [illegible]
et aliorum [illegible] quibus dicit [illegible]
ethicorum / [illegible] / [illegible]
per metum [illegible] mixta sunt [illegible]
luntario et involuntario / [illegible]
actus sunt operationes [illegible]
[illegible] absolute et in [illegible] non [illegible]
[illegible] ad [illegible] / sed sunt involun-
tarie / quia mercator [illegible] vellet [illegible]
[illegible] merces / absolute [illegible] considerando

Alios consideratis illas actiones secundum par-
ticulares circumstancias in tempore in quo est
aliquid agendum / Et sic sunt voluntarij
Tercia est actiones sunt circa singularia
Ideo magis ille operaciones sunt iudicande
voluntarie quam involuntarie Eadem
enim actio magis est iudicanda secundum
consideracionem singularium quam universalium / Et hoc
est quod dicit philosophus in littera [illegible] sic se habet
aliquid ad bonum ita ad voluntatem
Contingit enim quod aliquid in universali con-
sideratum sit bonum / quod secundum aliquas
circumstancias redditur malum ut cui-
berare filios est bonum quod generare filios
[illegible] est malum [illegible] contingit
aliquid in universali consideratum esse malum /
quod secundum aliquas particulares circumstancias
sit bonum sicut occidere hominem secundum
se est malum / quod occidere hominem punien-
dum est bonum / quia actiones circa singu-
laria iudicantur bone vel male
et per consequens voluntarie vel involuntarie
Conclusio / Ea autem sunt que mixta
sunt mixta ex voluntario et invo-
luntario / quia tamen magis sunt similes
voluntarijs quam involuntarijs / [illegible]
ad primam rationem [illegible]
[illegible] esse mixta ex voluntario
et involuntario / Et per quod non sunt vo-
luntarie sunt / quod sunt a principio extrinseco
cogente / Unde cum mercator eiceret
merces de navi / nisi cogente tempestate

Sed quia 2a pars probatur quod unumquodque
maxime dicitur quod est tale quale est [illegible]
actus sunt sed actiones tales sunt vel voluntarie
sunt [illegible] dicendo sunt voluntarie
bono quia [illegible] sentiunt in hoc operationem
[illegible] faciunt [illegible] ergo [illegible]
[illegible] in [illegible] voluntarie
[illegible] de ordinatione ad [illegible]
voluntate [illegible] voluntatem ut [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
ordinantur ad bonum [illegible] vel ad malum
[illegible] tamen [illegible] vel ad malum
[illegible] tamen [illegible] ille ad bonum
[illegible] Et ille
[illegible] ille operatur [illegible]
[illegible] in [illegible] potestate est operari non [illegible]
[illegible] de illo qui [illegible]
[illegible] mouendi [illegible]
operatione in ipso est [illegible]
[illegible] debere laudem et vituperium
[illegible] laudem vel vituperium non debere [illegible]
operationibus voluntariis [illegible]
[illegible] voluntarie [illegible]
et vituperium et in involuntariis Et

× sunt ×

aut venia et misericordia [illegible]
[illegible] dicit [illegible] operationibus [illegible] ergo [illegible]
laudem [illegible] vituperium [illegible]
operationes magis [illegible] voluntarie
[illegible] Contra dicta violentia [illegible]
[illegible] involuntarium [illegible] videtur [illegible]
[illegible] ergo non est involuntarium

[illegible] voluntate [illegible] ad actiones imperatas [illegible]
[illegible] ad [illegible] aliquando
[illegible] ad petrum dixit [illegible] ad [illegible]
[illegible] dixit ego non [illegible]
[illegible] et timore [illegible]

per violentiam dicitur scilicet quia voluntas
est libera unde dicit [illegible] li. de ci.
dei [illegible] et habetur in q. d. 26 voluntas
est animi motus cogente nullo ad aliquid
non admittendum vel adipiscendum. Illa
enim nec potest cogere ut consentiat sibi
ut [illegible] **Pro Solutione Notandum**

Primo Actus voluntatis est duplex unus
in ipsa manens scilicet velle et nolle.
Et solet vocari actus voluntatis elicitus
quia procedit ab ipsa voluntate scilicet absque
alio medio [illegible] potest enim aliquis
velle dato quod non faciet. Alius iste actus
[illegible] communia voluntate et non vocatur
[illegible] mediantibus procedens ab intel-
lectu pro voluntate et talis actus non
suscipit impressionem necessitatis violentiam. Cum
enim velle [illegible] tempus [illegible] fit
non consentit [illegible] [illegible] est a proprio
[illegible] et non [illegible] voluntatis
[illegible] iste actus procedit ab [illegible]
voluntatis et a [illegible] intrinseco [illegible]
[illegible] ab intrinseco et [illegible]
ita [illegible] actum voluntatis
violentiam et [illegible] ad istum actum
voluntatis libera iste actus [illegible]
[illegible] sola voluntate [illegible] cogere.
et non requiritur ad hoc ministerium alicuius
alterius potentie [illegible] actus non manens
[illegible] ille qui [illegible] vel melior
[illegible] imperio voluntatis movetur aut
[illegible] vocatur actus imperatus
[illegible] et oppositum [illegible] velle.

Aspice vero
Omnis qui videt mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est eam in corde suo

qui procedit a voluntate | cooperante
aliqua alia potentia corporali | sicut loqui
comedere | bibere | et ambulare | Isti enim
actus sunt a voluntate | sed requiritur mi-
nisterium alicuius potentie corporalis | Unde si quis
velit loqui | turbato sermone organo
non potest uti | ideo quia corde illi non
sunt laxabiles | ideo quamvis sunt impedite [illegible]
per [illegible] | et quia iste potentie sunt organice
iuvant actum ipsius | et corporalia et
organa sunt impediri a corporali [illegible]
[illegible] coactionem | et impulsum | Et ideo quando
ad istos actus requiritur voluntas [illegible]
et impulsum

Ad 2m dicitur quod mixtum ex voluntario et
violento | patet quod voluntarium et violentum
sunt contraria | sed eadem operatio
non potest esse a diversis [illegible] quia
eadem operatio non potest esse mixta ex
voluntario et involuntario | Sed [illegible] operatio
quo diversis [illegible] potest esse una operatio
[illegible] habet alterum | et [illegible]
sunt in eis | et agens [illegible] voluntas
[illegible] in voluntarium motum | [illegible] est voluntas
[illegible] considerata per se [illegible] est [illegible]
intellectualis | ipsa est libera et [illegible]
non potest | Sed [illegible] est quedam [illegible]
[illegible] trahitur

× unum ×

Ad 3m operationes voluntarie sunt aliquem finem
sed iste operationes non habet finem | Sed in [illegible]
[illegible] videtur quod [illegible] sunt [illegible]
[illegible] est aliquem finem [illegible]
[illegible]

Arz ea q[ue] sunt p[er] timore no[n] s[unt] volun-
taria q[uia] h[abe]nt [illegible] voluntati [illegible]
[illegible] ea q[ue] sunt p[er] [illegible] dico [illegible]
q[ue] na[tur]e [illegible] no[n] sunt voluntaria [illegible]
[illegible] q[ue] na[tur]e [illegible] sunt involuntaria
[illegible] concupiscencia s[unt] voluntaria sunt
intendit [illegible] consilere sue salutis
Circa eucharistiam querit[ur]
[illegible] forma panis an [illegible] licet[ur]
Noto primo q[uod] quatuor sunt
de integritate sacri altaris [illegible]
[illegible] requirit[ur] ma[teri]a et e[st] duplex [illegible]
e[st] ma[teri]a [illegible] qua consecrat[ur] corpus [illegible]
Et e[st] panis triticus aqua elementari
[illegible] Alia e[st] ma[teri]a [illegible] qua conse-
crat[ur] et consecrat[ur] sanguis cristi et
e[st] vinum de vite Se[cund]o requirit[ur] forma
et sunt verba necessaria ad consecracionem s[cilicet]
hoc e[st] enim corpus meum Tercio requirit[ur]
ordo q[uia] nisi consecrans esset sacerdos
non posset consecrare Quarto requirit[ur]
intencio q[uia] requirit[ur] q[uod] sacerdos in-
tendat consecrare maxime intencione vir-
tuali Unde dic[itu]r intende virtualiter
qui [illegible] habuit intencionem aliquid
faciendi [illegible] id adimplet non intendit
ut si quis intendit celebrare et ante
missam habet illam intencionem [illegible] per
totam missam non intendit ad ea que
offert et illa intencio virtualis [illegible]
[illegible] sacramento e[st] necessaria Unde in sacro

altaris | alia non potest de necessitate et inte-
gritate fieri | sed de convenientia ipsum.
Ex hoc patet | quod aliqua non est de integri-
tate sacramenti [illegible] facere [illegible]
omiserit ex contemptu | vel crederet
quod esset heresis ponere aquam | peccaret
mortaliter. Si autem faceret ex negligentia
distinguendum est | quia vel facit ex negligentia
plena | quia scilicet nullam adhibet diligentiam
et peccat mortaliter | quia oportet ut de
isto [illegible] faciat cum reverentia et diligentia.
Si autem omittat ex negligentia semiplena
quia scilicet adhibet aliquam diligentiam
non sufficientem | tunc peccat venialiter.
Ponitur autem aqua cum vino | quia aqua significat
populum | vinum autem significat Christum | qui est caput
illa autem commixtio significat unionem membrorum
cum capite. [illegible] quod hoc sacramentum [illegible]

caput

factum [illegible] in pane triticeo | hoc est
de frumento | et [illegible] in vino
de fermento | et [illegible] pane de ordeo
de vite | hoc [illegible] de albo [illegible]
hoc de siligine | et [illegible]
distincto a triticeo | hoc [illegible]
[illegible] in [illegible] | vel [illegible]
[illegible] distincta a vino de vite.
Nota 20 [illegible] hugo [illegible] 20 parte 8 [illegible]
cio [illegible] | [illegible] verba sacramentalia [illegible]
panis et vinum [illegible] | in verum corpus et
sanguinem Christi [illegible] | sola species [illegible]
et vini manente | et [illegible]
[illegible] Conversio est duplex naturalis

naturalis

1 supernaturalis [illegible] a principio naturali ut [illegible]
per [illegible] [illegible] terre [illegible]

Questio actus in igne Supnalis est
Et sit accor dura sbah 1 pter ordinem
fac Et ista si sit inter terminos sbales
dicitur transubstanciacio Si inter terminos acci
dentales sit dici transsubstanciacio Si inter
terminum a quo qui est sbalis et ad quem qui
est accidentalis possit [illegible] dici
[illegible] accidentacio [illegible] sit dici
[illegible] accidentes sbacio [illegible] sit et transsub
stanciacio [illegible] diffinicio est questio sbe
[illegible] [illegible] quemadmodum [illegible]
[illegible] Conversio [illegible]
[illegible] transubstancio [illegible] conversio et
[illegible] [illegible] transsubstancie terminum
a quo definit esse si enim maneret
non esset transsubstancio [illegible] nihil [illegible]
aliud [illegible] sbe ad concludendum [illegible]
accidentacio [illegible] debet
[illegible] 1 [illegible] et
[illegible] et nil
[illegible] [illegible] naturalis
[illegible] integra
[illegible] degradacio
[illegible] totum
[illegible] in [illegible] ignis [illegible] aeris totus
aer [illegible] et totus ignis [illegible]
[illegible] totus aer [illegible]
totus [illegible] non [illegible] est
aeris [illegible] est primo
[illegible] aeris et [illegible] ignis non [illegible]
[illegible] sed manet sub utroque termino
et nihil est primo terminus [illegible] tessat et
[illegible] in substancia

Ue[illegible] in stans ipse questio[n]em sibe m[illegible]
accidentes | que non dicitur sufficientes [illegible]
magis sufficienter accidentaliter dicitur [illegible]
non habentem nomen [illegible] [illegible] | aut
alia ipse questionem forme specialis [illegible]
quandam de novo producta | quia licet
sibi sit questio totius forme complete
forma producta | quia ibi nihil fore
corrupte maneret | quia non est sufficiens
quia forma corrupta | et forma [illegible]
habet [illegible] [illegible] –

Nota 3o de questio adhuc [illegible]
duplex quia subita | et successiva [illegible]
versio subito dicitur illa que fit in instanti
et in puncto indivisibili | conversio vero
successiva est illa que fit in tempore et de
indivisibiliter. Unde ad questionem quia que
panis in corpus christi fit subito et in
instanti | et non successive | et fit in
instanti placito verborum [illegible] placitum
ultime sillabe : hoc fit per verba [illegible]
[illegible] operatur instrumentum –

Nota quarto de anichilatione [illegible]
[illegible] anichilatio dicitur desitio
[illegible] in nichil [illegible] quod nichil eius [illegible]
rei [illegible] tota | ita quod nihil [illegible] panis
[illegible] manet | [illegible]
de [illegible] [illegible] anichila[illegible] [illegible]
in hac questionem [illegible] anichilacio
forma [illegible] corrupta [illegible]
[illegible] in corpore [illegible] [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] [illegible]
corrupto et genito [illegible] anichilacio

quod nihil [illegible] forme [illegible]

hoc 200 [illegible] panis in corpus christi [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad eius successionem [illegible]

dicatur destruere ipsum sicut tota anima [illegible]
positum succederet sic panis non ani
hilatur quia ei succedit corpus cristi
Et ita quod dicitur anichilacio a
doctoribus Anichilacio ergo est destru
ctio alicuius esse simpliciter ita quod nichil
sit si deus destrueret celum et terram
ita quod nichil

Conclusio prima Corpus
quantum ad substantiam panis quantum ad substantiam
corporis christi est transsubstanciacio [illegible]
ultimus sit conversio totius substancie in substan
tiam habentem quantum materiam [illegible] prioris
ibi est transsubstanciacio sed hoc sit in proposito
quia panis quantum ad substanciam corporis
christi ergo [illegible]
bene quia ibi sit conversio totius substancie panis
quantum ad materiam et formam [illegible] desinit
esse simpliciter tamen manet [illegible]
forma Et hoc tenet [illegible]
sancta romana ecclesia [illegible] pane transsubstanti
in corpus christi et vinum in sanguinem
ut habetur De summa trinitate et fide catholica
Firmiter credimus [illegible] ipse iesus christus
sacerdos et sacrificium cuius corpus
et sanguis in sacramento altaris sub spe
ciebus panis et vini veraciter
continentur Et sequitur transsubstanciatis
pane in corpus et vino in sanguinem
Et consequenter [illegible]
[illegible] corpus [illegible]

sacerdos duplices creaturas in
substantiam corporis sui et sanguinis verbo
suo scilicet prolato convertit et secundum
racionem tibi impossibile esse non debet
quod in Christi substantiam terrena et mortalia
convertantur.

Conclusio quarta

consecracio panis non est annichilacio.
probatur: omnis annichilacio terminatur
ad nichil; sed consecracio panis in sacramento
eucaristie non terminatur ad nichil, ergo etc.
Maior patet: annichilacio dicitur quando nichil
remanet post mutacionem de eo quod alterum
ad quod terminatur annichilacio est nichil.
Minor patet quia in nomine verborum consecracio illa
terminatur ad corpus Christi. Aliquin non
posset dici quod corpus Christi incipit
esse sub sacramento. Non enim incipit ibi
esse per motum localem, aliquin desineret
esse in celo. Item panis non est ibi an-
nichilatus sed transubstanciatus panis in
corpus Christi. Quod nihil aliud est quam
substantiam panis quiescere in corpus Christi
ad prolacionem verborum sacramentalium
et desinit panis esse sub eis et incipit
esse corpus Christi. Item quod non esse
non est auctor tendendi in non esse. Sed
si panis annichilaretur diceretur esse
auctor tendendi in non esse. Ergo. Maior
Augustinus libro lxxxiii questionum dicens: ille qui
causa quare non esse non pertinet non est causa

conducendi in non esse. Hoc quod deus est
auctor facere annichilationem. Quod dicitur
Tercia videlicet quod quantitas includitur scilicet
transubstantiationem. Sed panis in hac forma
fuit quantitas et similiter sic ergo hoc.
Sicut dicetur. Hic sunt corpus Christi
in pane conversa. Alioquin vel de pane
corpus Christi esse incipiat. Hec conversio
corporis non est subito facta. De una
tota essentia sic in aliam. Hec corpus
mutata essentia. Hec species
panis et vini in conversione
desinit esse quod sunt. sed mutata
forma esse aliud quod non sunt
solo in transubstantiatio. Ut Christus
transsubstantiatio totaliter substantia in substantiam. Hoc
est dicitur duplex. Uno modo dicitur integre
ab aliis sumitur possibilis pars
et forma. Alio modo dicitur transsubstantiatio
totaliter in toto. Tunc toto corpus
succedit aliud totum corpus Christi
accepte pro degeneratione. Transsubstantiatio est
transmutatio totaliter in toto. Hoc sit
in alteratione et toto sic .
processit alteracione
generatione. Hoc ergo dicitur in diffinitione transsubstantiatio
et transsubstantiatio non totaliter sed totaliter substantia
substantiam totaliter. Hoc sic tem
diffinitio totaliter esse in substantia in
rem totaliter incipientem esse

Nota sexto [illegible] dit Jo. de bass[olis]
Ad hoc quod aliquid annichiletur [illegible]
[illegible] requiritur [illegible] quod nihil [illegible]
mei [illegible] sibi maneat in [illegible]
[illegible] quod non maneat [illegible]
aliqua [illegible] de quo [illegible] sit [illegible]
vel forma [illegible] aliqua [illegible]
maneat in potentia [illegible] de qua [illegible]
educi [illegible] illa non [illegible]
[illegible] requiritur ut [illegible] quando aliquid
debet annichilari [illegible]
terminus ad quem [illegible] simpliciter
[illegible] generis [illegible]
non est annichilatio [illegible] terminatur ad [illegible]
[illegible] vel in [illegible] ad [illegible]
forte [illegible]

Corollarium primum in diffinitione est [illegible]
[illegible] in potestate dei [illegible]
totale esse [illegible] esse sibi [illegible]
[illegible] potestate [illegible] aliqua

Sola [illegible] potentia divina [illegible] est infinita [illegible]
[illegible] in sua potestate [illegible] et forma [illegible]
de creatura [illegible] creabile et [illegible]

Corollarium 2m in diffinitione non est
possibilis [illegible] nulla creatura [illegible]
[illegible] preexistente [illegible]
dispositione [illegible] terminus [illegible]
habens ut videtur [illegible] ad terminum [illegible]
[illegible] non requiritur [illegible]
[illegible] illa potentia [illegible]

Marginalia: [illegible]; [illegible] creature

ptate tota substantiam comportat que in ad
animam vel formam Cum anima habet sit
ingenerabilis et incorruptibilis hoc
substantiam simpliciter ut formam nisi medi-
ante subiecto quod utrumque tenens sub-
mutacionis scilicet ubi manet materia quies
ibi non est transsubstanciacio pro corpore christi
Corpus [illegible] transsubstanciacio proprie
loquendo non est mutacio quia omnis in
omni mutacione manet aliquid subiectum
quod mutatur cum est aliquid aliter
se habens nunc quam prius scilicet in transsubstanciacione
nichil quod manet [illegible]
Corpus [illegible] transsubstanciacio potest dici
mutacio extendendo nomen mutacionis
scilicet quod sic [illegible] triplex est
mutacio scilicet a non subiecto in subiectum
et a subiecto in non subiectum et a subiecto in
subiectum et accipitur ibi subiectum pro ente
positivo et non subiectum pro privacione
[illegible] potest questio extendendo
ad mutacionem supradictam distinguitur
sit illa que est a non subiecto in subiectum
dicitur creacio illa vero que a subiecto in
non subiectum annichilacio illa vero a
subiecto in subiectum transsubstanciacio
Corpus [illegible] vero omnis tenens est
non manere substantiam panis in
sacramento eucaristie scilicet quod ita tenet
ecclesia ut [illegible] et ad hoc
est addita [illegible] tales quia
non est [illegible] illud manere[illegible]

cate fuit hec [illegible] sciencia vera facte [illegible]
sz dei institutiones [illegible] at hec a d[illegible]
[illegible] et tradicio cura explicant [illegible]
hoc ut credit a [illegible] [illegible]
sz que permisit [illegible] esse ut ma[illegible]
ea medicina

ii pet. i.

hec enim voluntate humana allata e [illegible]
[illegible] sz [illegible] [illegible] locuti fuit [illegible]
hoies

[illegible] alius corporalia sua [illegible]
cor [illegible] [illegible] ex hiis qui de [illegible]
corpore augere sz corpore [illegible]
[illegible] augere [illegible] ista corporalia sua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] e [illegible]
fit p modum [illegible] terreq i [illegible]

Remanente ibi pane. Xi quia adoratio
creatura. Item tolleretur usus sacra-
menti. si ibi maneret substantia panis esset
... ubique corporalis usus at hinc
sacramenti est quod sit alius spiritualis. Secundo
impossibile quia nihil potest mane esse
ubi prius non fuit nisi per sui mutationem
vel alterius. ipsum ... si panis maneret
et non converteretur in corpus Christi. Corpus
Christi mutaretur localiter cum sit et fuerit
in diversis locis. corpus Christi con-
verteretur consequens ipsum sit et fuerit ad di-
versa loca moveri. quod est impossibile
quia contingeret quod eos motus ... esse
eius vel saltem diversos eius ... S
Tertio est heretica quia est contra ve-
ritatem scripture quia verba Christi insti-
tuentis hoc sacramentum ... dicentis
hoc est corpus meum. Si enim substantia panis
maneret verius dixisset hic est corpus
meum quam hoc est corpus meum
Opinio secunda ... panis non manet
et non convertitur sed desinit esse per
annihilationem vel resolutionem in materiam precedentem
vel per corruptionem in aliud. Contra hanc
opinionem est quod primo et 2a
Tertia ... panis non manet sed
transsubstantiatur in corpus Christi et vinum
in sanguinem. Hec opinio est catholica
quam tenet sancta mater ecclesia ut
patet in prima conclusione

Arguitur Conversio panis in corpus xpi non est transsubstantiatio quia transsubstantiatio est conversio substantie in substantiam sed in omni conversione substantie in substantiam aliquid eius quod convertitur manet in illo in quod convertitur est [illegible] ista ad conversionem vel panis substantie [illegible] pro [illegible] parte est hoc in [illegible] de [illegible] et una persona [illegible] omnes [illegible] [illegible] aliquid [illegible] dicunt [illegible] [illegible] cum [illegible] forma actus [illegible] esse [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est de [illegible] naturalis ubi [illegible] [illegible] est agens [illegible] elementum [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] supernaturalis [illegible] est agens [illegible] ut hec conversio panis in corpus xpi.

Arguitur forma panis in sacramento altaris [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] quod desinit esse [illegible] [illegible] forma panis [illegible] [illegible] desinit esse [illegible] est dare in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] transsubstantiatio [illegible] substantie in tota substantiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] id [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] forme

Consecracionis, hoc est corpus xpi.
Cetera autem sunt ibi per concomitanciam,
ut illa que sunt subiecto coniuncta secundum suam con-
sistenciam naturalem. Est ergo ibi sub speciebus
panis ex vi sacri verbi corpus xpi
tale quale est in sua naturali consistencia scilicet
immortale et ad dexteram patris non mortuum
sed vivum et spiritibus vitalibus humoribus
plenum, non mortale sed gloriosum. Est etiam
ibi anima xpi, sanguis, dimensiones ac
cetera que in corpore sunt ac eius in celo.
Cum hoc tamen differencia quod ibi sit in quantitate
naturali, neque secundum magnitudinem aut
[illegible] per totum corpus [illegible]
[illegible] alterari non est [illegible] sed
de forma in quantum [illegible] sed
totus panis quilibet in toto corpore xpi
in qualibet corporis. Et sic est ibi ergo vi
sacramentali [illegible] quod esset ei coniuncta sub illis
per concomitanciam, quod si esset separata ab
anima et a sanguine sicut fuit in triduo
mortis xpi, tunc ad placitum verbi
consecracionis esset ibi corpus xpi
in [illegible] sanguinis [illegible]
spiritus vitales [illegible] in [illegible]
corpus xpi [illegible] consecracionis
[illegible] formale [illegible] intellectum.
Augustinus dicit super Iohannem [illegible]
[illegible] me [illegible] lxvi [illegible] quilibet
in verbum [illegible] diligenciam cogitamus [illegible]
[illegible] in deo sed [illegible]

quod peccat ipse si panem comedit. Item
cuiuslibet videtur quod audiebat. Sed quod fe-
cerit dicet quod nunquam si quid
in verbis inveniat esse displiceat quod
pertinet ad illum a quo non est conce-
datum sed ad eum ad quem

Utrum sacerdos debet de hostia non consecrata peccatori occulto hoc petenti

Nota primo [struck] sacerdos capitulum
3. v. unde idem est i. quod sacerdos
Ethor non habere lairi et assimilare
pertinet vocari sacerdotes et omnes qui
iuste vivunt. Item dicitur sacerdos legis
sacra dantes. Ethor non in antiqua lege
primogeniti erant sacerdotes et non solum
Et iste primogeniti habebat tria privilegia
... quod respiciebat hereditatem
... quod constituebat dominum
... quod respiciebat ...
fratrum suorum bonorum ...
primogenita ... bonorum ... magis
sacerdotes quod sacra dantes ut magis debe-
rent sacerdotes novae legis qui ...
sunt sacerdotes dati sacra docentes ...
esse sacra docentes. Ethor non ...
... alius cum sacerdos ...
... sacerdotis ... consecrare
hostiam et conferre ... sacramentum
... verba consecrationis ...
Nota ... hostia ... non ...
modo ... hostia ... deo
sacrificio quod offerebat deo.

antiqua sunt esse [illegible] p[er] [illegible] peccatorum
sunt [illegible] patre habenda Secundo ait ipse
[illegible] sacrificio quod offerebant puram et
solatie [illegible] victoriam habendam
Tercio oportet [illegible] magister ipse [illegible]
eandem [illegible] esse [illegible] et sit
ille [illegible] i. illa albedo, illa rotunditas
sub [illegible] continetur corpus christi [illegible]
[illegible] hostia [illegible] non est con-
secrata per sacerdotem [illegible] sub illis
speciebus non continetur corpus christi sed
panis Secundo autem est consecrata per verba
consecrationis [illegible] sub eis continetur
corpus christi Et debet illa hostia habere
septem conditiones quae continentur in hoc versu
Munda, integra, sana, teres, azima,
munda [illegible] ista Et per istas conditiones [illegible]
notantur [illegible] septem peccatorum mortalium
Primo debet esse munda i. sine [illegible]
Et per hoc notatur caritas [illegible]
[illegible] se [illegible] continet
sub illis [illegible] Secundo debet esse integra
i. [illegible] quod non sit aliqua macula
[illegible] et per hoc notatur caritas [illegible]
[illegible] Tercio debet esse sana i. integra
et per hoc notatur caritas [illegible] debet
esse teres i. rotunda Et per hoc notatur
caritas [illegible] quia [illegible] corpora rotunda
sunt agilia ita debemus esse [illegible] et
agiles ad bona opera exercenda Quarto
debet esse azima i. sine fermento Et per

[illegible] offeres munus tuum ad altare et ibi recordatus fueris
quod frater tuus habet aliquid adversum te relinque ibi munus
et vade prius reconciliari fratri tuo et tunc veniens offeres
munus tuum

hoc notatur contra vicium avaricie. Quarto
debet esse munda, quia si esset lutosa non
esset decens. Et per hoc notatur contra
luxuriam. Quinto debet esse scripta, hoc est
debet in ea imprimi aliqua figura. Et
per hoc notatur contra gule, quia gulosus
nullam habet figuram [illegible]
Tertio ca[illegible] hostia [illegible] possumus p[illegible]
tenta: ipsa hostia [illegible] est ipse Christus
Quod cantatur in cena: O vere digna
hostia. Quarto ca[illegible] hostia per quam
hoc mysterio solo. Et [illegible] se totaliter
dno. Et hoc modo ca[illegible] ad 20 vij ubi di-
citur: [illegible] corpora vestra hostiam
viventem sanctam deo placentem
Nota 20 Ordinis [illegible] peccator quem
Sacerdos scit esse in peccato mortali [illegible]
Aut talis peccator petit sibi dari [illegible]
caristiam aut non. Si non petit [illegible] potest
mortalis sacerdos dando sibi [illegible]
[illegible] quamvis alias sponte confessus fuerit [illegible]
[illegible] ad peccatum mortale [illegible]
ad [illegible] sicut digne fuit [illegible]
pro solo qui ea facit [illegible]
[illegible] sacerdos. Si autem petit [illegible] mortali
[illegible] esset cum peccato [illegible] manifesto
est occultum aut manifestum. Si manifestum
[illegible] dispensare potest mortaliter [illegible]
[illegible] causa legitima negare [illegible]
[illegible] male petit [illegible] peccato mortali [illegible]
[illegible] dat sponte [illegible]
[illegible] qua mortali peccat. Et [illegible]

peccat mortaliter

[illegible] Corinth. [illegible] Quicumque [illegible] inter vos [illegible]
Aut [illegible] dicit [illegible] Augustinus hos a communione
[illegible] non possumus nisi aut sponte confessum
in aliquo iudicio ecclesiastico vel seculari
aut convictum

70 ... aufs.

peccat sic accipere. ¶ Sacerdos habet legitti-
ma negandi sibi ea seu manifesto peccatori ergo
Et accipere hic manifestum pro notorio
ut zelator. ¶ Est autem peccatum notorium ¶ vel
per sententiam iudicis ¶ vel per confessionem
factam in iure ¶ aut evidentia rei quae
nulla tergiversatione celari potest ¶ ut patet
extra de cohabitatione clericorum et
mulierum c. vestra. Ideo cum hic accipere
manifestum pro eo peccato ¶ quod probari potest ¶ per
manifeste dicitur peccatum manifestabile ergo
manifestum. Unde si sacerdos sciret per
confessionem [illegible] esse in crimine ¶ quod legitime
non posset probare ¶ Ita quod ei ipso
[illegible] duos ¶ vel tres testes per
quos hoc probari posset sicut tenen-
tur hoc debet eucharistiam negare illi
[illegible] petenti ¶ et [illegible] faceret sibi
[illegible] omnibus probationibus ¶ Non [illegible]
debet ut habetur [illegible] damnatur [illegible] pape
[illegible] iiij. Eorum. ¶ Si vero peccatum est occul-
tum ¶ Aut petit in occulto tunc sacerdos
sibi dando [illegible] habet [illegible]
legitima correptione ¶ [illegible] sibi obviare
peccatum in occulto ¶ Et ipsum monere debet
ne petat in [illegible] de conse. dist. ij. [illegible]
habeat ¶ Si petit in publico ¶ tunc distin-
guit [illegible] de sacerdote ¶ Aut est
[illegible] ¶ vel vicarius [illegible]
[illegible] ¶ Et vel petit extra tempus
[illegible] quod [illegible] ei negandum per
[illegible] petendo [illegible] velit.

Tergiversatione dissimulatio [illegible] pallatio [illegible] verborum probatione [illegible] longa

x Cuminetz x

recapte et lo tpe insolito et altres
mitate vel peccato [illegible] que
posset repellir sens escandalo bene
no vulgues [illegible] tenga eu dare sacram.
et maiore dum petit id tpe qualis
quoris Est ergo Conclusio
Sacerdot tenga dare eucaristia
peccatori occulto que sia [illegible] in
mortali dum id petit [illegible]
tpe quovis [illegible]
Secunda dis. [illegible] publicat [illegible]
peccator [illegible] peccator [illegible]
[illegible] inadvertir [illegible]
Exemple [illegible] quod fecit [illegible]
qui traditore sens falta parrochia
[illegible] eucaristia [illegible]
[illegible] orde suo [illegible]
[illegible] traditori [illegible]
hoc exemplum nobis [illegible]
[illegible]
[illegible] peccat [illegible]
[illegible] eucaristia [illegible]
[illegible] collegar malo [illegible]
[illegible] sacerdoti [illegible]
exemplo [illegible] peccato
eucaristia [illegible] que sia [illegible]
mortal [illegible] Sacerdot no deu
revelare confessionem [illegible] revelator confessio
eucaristia [illegible] confessio [illegible]
[illegible]
dio ni verbo aut signo aut [illegible]
alio quovis modo peccatorem [illegible]

Augustinus x
x
si occulte
sit x
Sed eucaristia
[illegible] moneat
ut timeat x

subditis [illegible] capitulum sibi confessi [illegible] possit
revelare [illegible] non solum a sacerdote tali conf-
no determinatum deponendum [illegible] omnis ad
agendum penitentiam spiritualem [illegible] monasterii
[illegible] descendendum liber [illegible] infirmis [illegible] pena
[illegible] petere [illegible] revelatur
confessione [illegible] sed [illegible]
[illegible] eucharistia petere [illegible]
[illegible] in peccato [illegible]
[illegible] pena [illegible] peccato [illegible]
[illegible] negari [illegible] nisi possit
legitima [illegible]
subditus fidelis [illegible]
[illegible] a suo curato [illegible] non
[illegible] negare nisi habeat legitimam
[illegible] possit petere [illegible]
[illegible] non est in [illegible] possit [illegible] sacer-
dos [illegible] monere [illegible] ad
[illegible] domini [illegible] peniteat
[illegible] communicet etc.

Conclusio 24 In nullo casu est
[illegible] ut hostia non consecrata celebr-
[illegible] vel [illegible] consecrata
[illegible] sacerdotalis [illegible]
[illegible] agendum et [illegible] alius
[illegible] sed si sacerdos
[illegible] hostia non consecrata pro consecrata
[illegible] veritati non est
[illegible] adiungenda [illegible] est
[illegible] lucis ad tenebras [illegible]
ad corinthi. vi. et [illegible] augustinus [illegible]
[illegible]

in li. iiij. q. 1 q(uod) corpus christi non fuit
fantasticum q(uia) veritatem que est christus non
potuit fallere. Quarta at a corpore [illegible]
[illegible] sit et per quem in eius [illegible]
factum agentis est [illegible] Quarto sacerdos non
debet dare populo occasionem ydolatrandi

[illegible]

quod si daret hostia non consecrata pro con-
secrata daret occasionem ydolatrandi
eo quod hostia consecrata a sacerdotibus
aliorum fidelium [illegible]
adoratur. Si ergo exhiberet hostiam non con-
secratam loco consecrate adorandam ad ydola-
trandum daret sacerdos occasionem ydolatrandi

Conclusio prima. Si ergo sacerdos in
hoc quod dat eucharistiam cuilibet petenti
quam sciat vel credit in mortali accedere non
[illegible] aut consentit peccato recipientis
[illegible] non placet sibi quod petens [illegible]
[illegible] recipit vellet eum [illegible]
[illegible] in casu dare

Conclusio 2a. Sacerdos sic dando
eucharistiam non peccat. Patet quia debet [illegible]
et cavet quod cavendum est [illegible]
[illegible] occulti et scandalum [illegible] utilius [illegible]

Conclusio 3a. [illegible] ut vitet utilius indigne
recipienti [illegible] confundi [illegible] sacerdoti non
[illegible] utilius sacerdoti [illegible]
dare [illegible] set non confundere [illegible]
[illegible] pone [illegible]
[illegible] a se [illegible] indigne
sacerdos non posset [illegible]

spiritum scilicet suo patri mortali et ideo pl[illegible]
est sequendum secundum [illegible] aliena [illegible]
cum non sit facienda mala aut con-
mittat bona ad hoc in ista nec sint fa-
cienda mala ad causandum malum
sequendum et mali bonum

Sexagesimum ultimum Sacerdos si-
mulando confessionem non facit contra ca-
ritatem [illegible] quod dat non est morti-
ferum [illegible] dare [illegible] malitia
corpus [illegible] a qua possit mutari
in ipsa receptione et sic non esset
mortiferum [illegible] confessio est
mortifera recipienti [illegible] si
voluntate [illegible] que est in eius
potestate sit necesse est dare voluntatem
ipsa voluntas deponat [illegible]
quod [illegible] faciendo quod debet facit
contra caritatem proximi Item si quod
fit [illegible] parum [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] actu dare
[illegible] voluntate [illegible] non [illegible]
[illegible] dare [illegible] sed velle [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habere voluntatem aut complacentiam
[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] Sacerdos est medicus
[illegible] sapiens et medicus vitat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] accepit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] magnum
[illegible] [illegible] si [illegible] contra mortem [illegible]

corpus xpi accipiat / Resp(onsio) quia man-
ducat et bibit indigne iudicium
sibi manducat et bibit extra de [illegible]
xxi / Ergo sacerdos [illegible] / Si ergo [illegible]
cuilibet porrigeret ei hostiam non
consecratam [illegible] quod stultus esset [illegible]
casu ex maiori suo peccato / minus [illegible]
[illegible] infernum vellet impedire / [illegible]
si vellet ipse venenum bibere / [illegible]
[illegible] biberet vinum [illegible] at [illegible]
putat sacerdos se peccare in facto [illegible]
[illegible] peccator indigne sumeret [illegible]
stultus esset sacerdos / si ut vitaret
peccatum subditi ipse graviter peccaret
[illegible] facere contra veritatem [illegible]
[illegible] in hoc casu [illegible] probabiliter hostiam
[illegible] / [illegible] constaret [illegible]
esse consecrata

Item hostia consecrata nullo modo [illegible]
[illegible] / Resp. quod [illegible] redde-
[illegible] / quod petenti debitum [illegible] se [illegible]
[illegible] ille peccat / qui gladium [illegible] se [illegible]
[illegible] reddit petenti / si sciat quod pe-
[illegible] / cum se [illegible] pronat / [illegible]
[illegible] / Ergo a [illegible] suo subdito [illegible]
dicat quod sacerdos suo [illegible]
ministret hoc sacramentum / peccat [illegible]
quia scit illum hoc petere in malo [illegible]
[illegible] petenti [illegible] peccato mortali [illegible]
[illegible] / quod [illegible] / [illegible] reddere
[illegible] / propter [illegible]

Aug(ustinus) [illegible] indigne manducet [illegible]
[illegible] de celebratione missae c. de hoc [illegible]
[illegible] reputat indigne [illegible]
quod si se ingerat [illegible] offendere [illegible]
fraudulenter illud [illegible] simulare

depositi. et ht extra de cap. ho est at sic.
ffecto. Unde super naturale dictat quod cum
tuo petere a ... suo non ... et
Unde hec ... publicaverit peccatum ...
quomodo ipse ... scriptum manife
staverit. Unde queritur de offi. iudi. or. Q.
sacerdos sciat pro certo aliquem esse
... vel confessus fuit
et emendare noluit ... indicatio
ordine quomodo probare possit ... non
debet ... arguere hec ... de
... esse ... non ...
quo possit ... ipse
... peccatore ... peccator
... sed si sacerdos ...
corpus ... mortale ...
... mortale ...
... illud ... ipse ...
mortale ... quod non esse ...
... pollui ... illud ... ipsum
sed ... consecratas polluit
pollui ... peccator ... corpus ... nil
... sicut ...
Si prelatus debeat subditum
suum ab administratione removere
propter aliquid quod ab
eo in confessione audivit
... est inter ...
... confessionis et sigillum secreti
... dicatur sub sigillo confessionis

Tri s. peta confitentur et in confessione [illegible]
et ista nullo modo debet revelare [illegible]
aut sub sigillo confessionis [illegible]
[illegible] dist. xxvi [illegible] dicere [illegible]
dicere [illegible] dicere non nisi illa que [illegible]
sub sacramentali confessione [illegible]
aut ostendit se non solum ad ea
que cadunt sub confessione sacrali [illegible]
peta sed etiam ad alia [illegible]
petere vel potius deprehendi [illegible]
diceret [illegible] non absolvit eum vel [illegible]
aliquod impedimentum cognovit [illegible]
omnium solum non est tale [illegible]
etiam alia que in confessione dicuntur [illegible]
pertinentia ad confessionem [illegible]
landa [illegible] scandalum [illegible]
pravitate [illegible] consuetudine [illegible]
ad dicendum audita in confessione [illegible]
Aliquid aut dare sub sigillo [illegible]
[illegible] aliquis dicat aliquid [illegible]
[illegible] et non revelabit illud [illegible]
sub fide et non [illegible] sigillo [illegible]
aliqua data sub isto sigillo [illegible]
[illegible] non debent recipi et [illegible]
revelari absque peccato [illegible]
diceret alteri [illegible]
vel ego [illegible] revelare [illegible]
in tali casu possit illud revelare [illegible]
[illegible] revelari [illegible]
sigillo secreti [illegible] revelari [illegible]
vero isto modo debent revelari [illegible]
go tale secretum peccat mortaliter

78

de eo sacerdos celandus tenetur ho
de iure nali dno et posito [illegible] sic
frangens petat mortalem [illegible]
Noto 2o [illegible] sigillum confessionis
spectat sacerdoti [illegible] est minister
sacramenti quod nihil aliud est quam debi
tum confessionis celandi [illegible] clauis est
potestas absoluendi [illegible] sic aliquis
qui non est sacerdos [illegible] aliquod [illegible]
[illegible] aliquid de actu clauis
[illegible] confessionem audit [illegible] non tenetur [illegible]
[illegible] aliquid de actu sigilli
confessionis et tenetur celare [illegible]
[illegible] loquendo sigillum confessionis non
habeat [illegible] de [illegible] Ad
celandum confessionem tenetur [illegible] ad
quem confessio peruenit [illegible] vel illicite
[illegible] mediate vel immediate [illegible] et no
[illegible] sacerdos [illegible] audit
de mortalibus et venialibus tenetur
ad sigillum confessionis [illegible]
quem penitens [illegible] adhibet [illegible]
[illegible] audit [illegible] de [illegible]
confitentem [illegible] [illegible] qui se con
fessorem [illegible] [illegible] absco
[illegible] confessionem audit quod est [illegible]
[illegible] et [illegible] sacerdos [illegible] confessor
[illegible] absoluit et [illegible] non absoluit
tenetur celare Noto 3o [illegible] duo
[illegible] tenentur sacerdotes [illegible]
[illegible] et [illegible]

[illegible] est facere [illegible] violare [illegible] vel [illegible]

e de essentia sacri[menti] inquantum stat illud
ut deus / et vicem gerit ad confessionem
In sacris dicit id quod gerit et [illegible]
est sequi eius quod gerit [illegible]
Unde sic deus hoc confitetur tegit
peccatum interius / ita et sacerdos debet
celare contra Alios est scandalum
vitandum / est aut confitetur facere
quod sacerdos id quod sciebat / ut deus
sciat ut homo quod faciet si peccatum [illegible]
dicet sacerdoti contra confessionem / non
ut secrete / quod confitente non potest [illegible]
fare in lege non divina et [illegible]
non in essentia sacri / Ideo [illegible]
quod faciat sibi dicere contra confessionem
hoc quod vult ut revelet Hebr. [illegible]
doctor tamen scandalum [illegible] / [illegible]
[illegible] sigilli [illegible] requiretur [illegible]
solum revelet [illegible] quibus licet
revelare est [illegible] bonum
ho[illegible] Nota 3o [illegible] aliquem ponebat
[illegible] hoc [illegible] / [illegible] aliquem [illegible]
[illegible] confitetur sacerdoti / Aut [illegible]
penitentie et volens a peccato absolvi
[illegible] tunc sigillum confessionis claudit [illegible]
quod dicit [illegible] / Aut ita [illegible]
vult a peccato desistere / ut si [illegible]
propositum [illegible] / vel [illegible]
[illegible] / [illegible] tunc non tenetur sub
sigillo confessionis claudere / [illegible] tunc non
dicere ei / qui est [illegible]

obesse. Sed ... compertus istud videtur et dicit

probabiliter ... in mandatis et instructio

de ea culpa dicat generaliter et peniteat

peccatum suum non tamen hoc sed tamen dico re-

velet et instruat sacerdotem. Utrum ille

vero diceret an eam seduxerat nisi per

illa persona manifesta fuit non debet

manifestare personam illam propter hoc sigillum

confessionis deligentissime est custodiendum

propter scandalum ne penitentes retra-

hantur a confessione.

Nota quod prelatus vel ... in ...

prelatus ... amovere subditum ab ad-

ministratione debet tamen hoc con-

siderare ... considerare si amovere

subditum ab administratione posset in-

ducere ad manifestandum peccatum in con-

fessione auditum vel ad aliquam proba-

bilem suspicionem habendam de ipso.

Ideo prelatus debet subditum ab

administratione removere quia si maiore

[illegible] esset ... non

amoveret et de ... [illegible] nisi propter delictum

culpam manifestaret et ... in confessione

... removerem ab administratione

... si abbas hoc faciat graviter

peccaret ... confessionem revelare ... posset

... in secreto ... admonere

... in instantia peteret ... si hoc

videret saluti ... expediret. Credo

consideret si ... amovere ab administratione

... in foro penitentie ut ... loco

... quod si voluerit non ... esse ...

... sibi ... interrogatus

... relinquit ...

potius illatenus manifestaret z spuebat
si in aliquo monasterio esset confessor
vel abbas et prelatus suus de facili a qua
lib administracione removeret vel alia
occasione accepta posset subditum sibi
confessum ab administracione removere
et debet hoc facere in debita ea cau-
tela si talis esset subdito periculosa
in posterum [illegible] esse et inter casus
melius esset quod eum induceret ad confessi-
onem petendi Tercio si considerans
quod peccatum in posterum non timeret z non
committeret quod pro [illegible] [illegible]
delicto eum ab administracione removit
Hoc est Aug. [illegible] de adulterio
[illegible] Cum adhuc deputamus
adulteros quos credimus penitentes
esse sanatos [illegible] cum penitentes
[illegible] meliores sunt

Conclusio prima Nulla in
confessione sigillo clausa sunt aliquis
et in aliquo casu revelanda plus
quod nihil [illegible] divina lege nat. et positiva
est prohibitum frangendum sigillum confessionis
revelare clausa sigillo confessionis
est prohibitum lege nat. divina et positiva
[illegible] non [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad legem naturalem [illegible] de primo
de lege nat. [illegible] revelandum [illegible] clausa
confessionis sunt [illegible] secreta confessione
quibus de lege nat. tenetur [illegible]

fidelitatem domino suo | qua vellet
et velle detegeret sibi secreti legem
viij | ora quecumque voluerit ut faciat vob
homines | et vos eadem faciatis illis: quomodo
revelet secretum illi quamvis non
servat fidelitatem suam. proverbio-
rum xx ambulat fraudulenter reve-
lat archana | qui autem est fidelis
celat amici commissum | hoc quam in rare
confitentis qui sua peccata tamquam magne
secreta detegit sacerdoti | et licet
confitens non sit verbo quo credat sa-
cerdoti committens sua deposita secreta
tenetur | tamen hoc ipse virtualiter facit nullus
eum peccata sua confitetur nisi supponeret
quod sua confessio tamquam magne secretum
deberet | in rare fore quoniam sacerdos
iste est translatus in virum naturam deum
et confitentem peccatorem non ullus alius
dimitti | sed deus autem solus est cognoscens
secreta in quibus confitetur peccatum et peccatum
quod sacerdotes omnes tamquam vicario dei peccata
revelata | tenentur illa tamquam secreta celare
Quod autem revelare confessiones sit prohibita
lege divina probatur quod qui dixerit tamquam lege
divina tenetur non dare occasionem alteri qua
removeri | a lege divina | sed lex dei est
de confessione facienda | Iacobi v et Iohannis xx | ubi
Cristus dixit apostolis | quorum
remiseritis peccata remittuntur eis | Et Que
dicit
Ite ostendite vos sacerdotibus et factum est dum
irent mundati sunt   Luce xvij
Confitemini alterutrum peccata vestra et orate pro invicem ut salve-
mini Iacobi v
Si confiteamur peccata nostra fidelis est et iustus ut remittat
nobis peccata nostra   Iohannis j

p[er] p[re]ceptu[m] de confessio[n]e sacramentali i[n]stitu-
ta e[st] ... a xpo ap[ro]bata et p[er]
ipsos ap[osto]los p[ro]mulgata est eccl[es]ie
verbo et f[ac]to s[ed] n[on] i[n] sc[ri]ptura. Sic et
multa alia tenet eccl[es]ia o[mn]ium ... ab
ap[osto]lis sibi t[ra]dita s[ed] n[on] sc[ri]pta. Unde
Joh[annes] ulti[mo] multa q[ui]de[m] et alia signa
fecit ihesus q[uae] n[on] su[n]t sc[ri]pta i[n] libro hoc.
Et Aug[ustinus] et hab[etur] dist. xi. Ecclesiasticar[um]
ecclesiasticaru[m] i[n]stitutionu[m] quasda[m] ...
sc[ri]pturis quasda[m] vero ap[osto]lica traditio[n]e
p[er] successores i[n] misterio confirmatas
[illegible]. Qui revelare confessio[n]em
dat occasione[m] ... [illegible] a
confitendi ... sit multu[m] retrahe[n]s a
confessione ... [illegible] sit p[ro]hibitu[m] lege
[illegible]
dicat ... Caveat at o[mn]i[n]o ne verbo aut
signo aut alio quovis modo aliquatenus
p[ro]dat peccatorem ... [illegible]
... [illegible]
... revelat con-
fessione[m] ... [illegible]
... sub sigillo confessionis ...
sacrum ... [illegible]
... sacri et ... [illegible]
legem ... [illegible]
... [illegible]
est occultatio peccatoru[m] ab oculis dei
... Et occultatio significat[ur] ...
sacr[amen]tum confessionis. Et ideo ...

ext[ra] q[ui] ...
xxi ...

Item no[n] revelare

sacrum qui conficeret corpus et sanguinem xpi
de alio quam de pane et vino ista esset
revelator sacrilegium th. tho. q. 82 ar. 4

Conclusio 2a confessionis

Prelatus ullo debet subditum
ab administratione removere propter
peccatum sibi confessum ubi hoc removendo
induceret in manifestationem peccati
probatur videlicet peccatum et prudentiam
confessionis sed hoc esset ...
confessione ergo ... quia sic ... contra
heretici a confessione ... propter
tamen quod ... confessus est ab administratione
removetur

Correlarium primum ... recipiens
secreta sub sigillo secreti obligatur
illud celare quod lege naturali divina et
revelans peccat mortaliter quia ...
contra legem naturalem quia nollet quod hoc
sibi fieret contra legem divinam quia contra
caritatem quam tenemur de lege divina ...
ut ... math. 22

Correlarium 2m Sub sigillo confessionis
cadit quicquid confitens voluit aut
vellet debet tamen secretum celari. Debet
velle celari omnia per quorum relationem
ipse confitens perdi posset vel mala
suspicio de ignorari in cordibus aliorum
et non solum peccata et personae sed circumstantiae
quam in confessione detegitur cadit sub
sigillo confessionis propter quod omnia talium

revelatio cedit in diffamacionem confitentis
quibus alii tenentur diligere famam proximi
eius etc. Circa habetur de libro ...
hoc cum magister predicabit tibi quod
nolle tesauri magni et sacri
Confessor in tuo solum peccata com-
missa sed etiam committenda et confessa
delecta sunt sibi secreta celanda
preterita peccata committenda celare
confessoris sunt secreta in confessione de-
tecta sive peccata preterita vel futura
unde hoc proposito velle in futurum
peccare est peccatum actuale et per consequens
si nunc sequitur confessus et per consequens
revelare revelaret peccata preterita
quod celanda sunt sub sigillo confessionis
Confessor etiam de nullius licenciam
aut precepto superioris etiam pape
peccata sub pena sibi quacumque licet re-
velare confessionis quia sigillum confessionis
est de iure divino et de necessitate sacramenti
papa autem licet aliquid dispenset in
preceptis divinis ut in voto et in
sacramentis set dispensare ut quod quis
non baptizetur nisi in aqua vel non
confiteatur
Confessor quid in celando confessionem
est de necessitate sacramenti quia non
vendat ad celandum eciam quod dicitur sigillum
confessionis unde Aureolus dicit quod sigillum de racione
confessionis et de esse sacramenti
sacri et quod sit signum efficax sacramenti

... dicit quod ...
... de ... Petri ... Sacerdos in actu confessionis sit specialis vicarius Christi
... ad illam personam sit maior generalis ...
... papa in hoc non est maior ... sit vicarius
generalis ... etc.

Quod significet et significat quod deus
audiens peccatum et quod absolvitur secundum formam
formam in qua invenit peccatum et debitorem
congruit confessionis significatio sacerdoti con-
fessionis sit significatio occulte de-
lectionis peccati et sacerdos ideo ad racio-
nem pertinet ut nullo revelet. Non
sui revelat sed verbis factum quoniam
factum est confessio nam sui significa-
tione et signatione

Capitulum vii Si licitum sit mina-
re et mortem confessori nisi revelaret
sibi confessa debet plus timere deum
et se offendere mandatum quam transgredi
legem dei naturalem et divinam. Quoniam si ille
tunc corporale vel etiam confirmare vita
presente per loquendum habet et con-
tentare a peccato mortali transgrediendo
legem dei si illud revelaret faceret
contra legem dei naturalem et divinam ergo. Unde
ii machabeorum vii capitulo septem fratres una cum
matre elegerunt pati sevam mortem quam
prevaricari dei legem sanctam

Capitulum viii. Revelans con-
fessionem peccati mortalis que facit contra
ius divinum naturale et positivum et pro-
pterea punitur ab ecclesia. Ita de
iure antiquo talis debet deponi
et omnibus diebus vite sue ignominiosus
peregrinari. De pe. di. vi.
Sacerdos. Sed sum dicere quod depo-
et renunc...

...non revelare peccatum confitentium
...preceptum negativum obligat semper et ad semper quia non
...est revelare peccatum mortale confessi quibus in vita

x debet x omnis x deponi licet ad agendum pe-
nitentiam penitentiam in actu magis
detrimenti. Quod hec penitentia impo-
nenda est in iudicio. Et quamvis
[illegible] de hac sed sacerdote. Tamen licet
alias in foro penitentie videtur esse arbi-
traria pena [illegible] pro [illegible]

Considerandum [illegible]
[illegible] quomodo [illegible]
in aliquibus confitetur [illegible] futurum
volenter [illegible] a proposito [illegible]
non tenetur sacerdos id celare [illegible]
revelare [illegible] et vult [illegible]
movetur [illegible] futurum [illegible]
[illegible] de foro confessionis [illegible]
[illegible] pena [illegible] confessio [illegible]
mala [illegible] deplangere [illegible]
clauditur sub sigillo confessionis [illegible]
omnes fere doctores [illegible] contra
hanc opinionem [illegible] licitum esset reve-
lare confessionem [illegible] reddidisse [illegible]
tacere [illegible] et [illegible] a [illegible] ad
salutem [illegible] scandalum
aperietur [illegible] [illegible]
in confessione [illegible] malefici confessores
[illegible] ut a sacerdote [illegible]
[illegible] possent [illegible]
et honorari

reduplicatio in q(uaestione) [illegible] re

Arguitur [illegible] aliquo casu non revelandi
confessionem [illegible] in aliqua
confessione licet revelare id [illegible] confessione

theologi de argumento

[illegible] habetur [illegible] licet [illegible]

Oportet econtrario. Propter quod ante
bene i h. de dispen. et precepto ubi
aut secundum institutum est per ecclesiam. hoc
tamen contrarium non debet mutare
sed celare confessionem quia est institutum per ca-
ritate ergo in casu quo hoc mutabi-
tur contrarium non est observandum.
Aliquis posito quod aliquis per x prodit x
confessionem aliquid magnum bonum
communitatis impediret quod ex sua revelacione
posset provenire puta heresis. civitate
seducta vel raptoribus hostibus prodita
quia clam fraudes et ignes vastabunt
innocentes homines occiderentur et ecclesie
ac monasteria destruerentur et forte etiam
posset esse perdito quod tota christiana
multitudo vel magna pars eius esset in
periculo. Secundo posito quod sacerdos
cum caritate fecerit si illam confessionem
non revelaret. Ergo tota secula
per eius revelacionem ... aut suffocaret
sed provenit in ... quod sacerdos illo
debet revelare confessionem. Tamen magno
scandalo et periculo ... non obstante.
quia bonum quod inde provenit est privato sed
revelare confessionem in quacumque casu non
est bonum quod ... est maius quam confes-
sionem bonum quod impedit eam salutem
civitatis. quod tota civitas aver-
teretur a confessione quod nimia est ad salutem
ac induceretur ad facere confitendi quod con-
trariaretur saluti animarum cum vere confiteretur

si in aliquo casu revelanda esset con-
fessio Respondeo quod ... preservanda est
salute corporis et omnium aliorum
hominum quod ... immediate sacerdos
est moriturus ... [illegible]
ut caute se habeat cum illa persona
absque tamen proditione ... confessione ... sic
debet Respondeo quod ... monere aliquem
modo ... confessio ... [illegible]
... plures ... non debet ...
... morte ... debet
deum rogare ut fideles suos a tali
periculo tueatur Ab ista ... qui queritur
intelligitur in hoc casu quod ... [illegible]
... confessio celata ... [illegible]
... bonum est ... ad ... [illegible]
confessione est et ... ad ...
verborum

Ar Quidam petunt quantum et ... et ...
est de foro confessionis ... confessio sit
revelata ... [illegible]
foro confessionis ... ad celandum ...
sigillo confessionis clauditur Item ...
est ... peccatum ... [illegible]
formatum de peccando ... [illegible]
ideo qui confitetur se velle peccare ...
... se habere voluntatem peccandi et
ista acta et ... peccare ...
proposito tunc ... [illegible]
... sunt ... est de quinto ...

Ar De hiis que sacerdotes audiunt in
confessione licet ... petere consilium ...

reuelare confessionem. Aucto[r]itas [illegible] de
pe. 4 2c. omnis utriusque sexus [illegible]
Item queritur utrum licet consilium petere super eo
de quo penitens dicit facere teneatur
Respondeo quod tenere secretum quod est in confessione
detectum sed dicit intelligi [illegible] de
de facto de quo est confessio quam tamen
licet petere consilium circa casum
Item sacerdotes audiunt in confessione
quod hoc facere sed absque omni notitia
persone confitentis vel aliarum personarum
quas tangit hic casus. Aliquid [illegible]
aut in contrario illius sed exprimentur
vel dicitur intelligi persona confitentis vel
alia persona quam tangit hic factum
[illegible] possit dicere et iudicare [illegible]
[illegible] licet revelare et petere consilium
Respondeo revelatio confessionis tendit
aliquando in bonum confitentis ergo est facienda
Amen si alicui homo mortuus in aliquo
officio et occasione frequentaret peccatum
[illegible] cognito illo per confessionem sed
[illegible] ab officio removere licet [illegible]
[illegible] sufficio [illegible] [illegible]
[illegible] sufficeret confessionem. Aut si
revelaret aliquem quem posset prodesse
et non obesse facere tamen [illegible]
[illegible] si quando revelando confessionem
posset confitentem a peccato preservare
vel id negligeret non revelando [illegible]
[illegible] revelatio confessionis numquam cedit in bonum
confitentis [illegible] revelata confessione
posset confitens [illegible] ab [illegible]
[illegible]

uno tantum ab interiori actu. quia cum est
peccatum unum. si ab uno peccato celebrare
vadit tenetur tantum orratio maiorem. et plura
peccata puta in vidue con revelatione
et confessionem facte in [illegible]
[illegible] in lege

Ar. Revelatio confessionis per sacerdotem
in peccatum confessoris. ergo [illegible]
si confessor [illegible] teste [illegible]
confitente accusatum de crimine [illegible]
confessus [illegible] dicere veritatem
si non diceret mentiretur interrogatus
in iudicio non dicendo [illegible]
[illegible] non dicendo quod [illegible]
veritate. Ubi dicit se ignorare [illegible]
Quo tenetur dicere veritatem [illegible]
revelare secretum confessionis [illegible]
[illegible] tenetur [illegible] peccatum [illegible]
fama [illegible]
[illegible]
palam [illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] et dicere [illegible]
[illegible] confessor quia [illegible]
ut homo [illegible] et respondendo
iudicio respondet ut homo non ut deus
Ita eadem persona vel affirmare [illegible]
aliquid in persona alterius loqui
vel licet loqui in persona [illegible]
angelus loquitur in persona [illegible]
Deus [illegible] dixerit ego sum deus [illegible]
deus abraham [illegible] Exodi 3 [illegible]
negasset [illegible] persona loquens

a fol. ita reputantes psonā dei. Tercio
cōfessio ne fit aliquid affirmare
q̄d id forum fit vel negare di-
lore in psona ꝓpria. Ergo dū confessor
lore in psona aliena ꝓpria fit vel dicere se
nescire id q̄d nouit in psona dei
nec sit dicendo mendacium. Quod conciliatur Breuiter
solutionum argument. Et q̄ si confessor in
teste pducat et mā dicere veritatem
de interrogatis. Et si querit de aliquo q̄d
nouit in ex confessione non debet
respondere nec scio nescio. Licet
non respondendo fit testis confessor maiori
q̄ inconuenienti dz mittere de interrogatis
ad [illegible] fit respondere licet sciat
qualiter. Alioquin se qualiter intellexit
esset inconueniens [illegible] et alia
quia non obligaret. Quod possit
respondere in causa [illegible] in quibus
[illegible] testium [illegible] vel
[illegible] ultra debet licet
[illegible] Quod in solo producitur in
testem non debet manifestare ea [illegible] sub
secreto sibi commendata [illegible] Quod
manifestando agit contra legem nature
ad [illegible] appellari debet. Quod si dicit
tacendo et non respondendo quod [illegible]
[illegible] auditorium [illegible] de quibus
[illegible] quod ipse
[illegible] confessionem et ita sibi reuelat

confessionem [illegible] quod tacere est contra se
signum indicans ad aliquid confitendum
confessum vel non confessum. Et ideo
dicitur et quoniam ita non est signum con
fessionis revelatum sed magis dam
num si vos aliqui voluerint hoc
quod est tacere accipere ut signum
revelatum ex suis fantasiis [illegible]
hoc ad confessorem. Et ideo non est
illicitum confessori tacere. Item pro confessione
taciturnitate nihil probari potest nam
cum [illegible] que probantur in testem

Ar. 26. Confessor ex relatione
confessionis mereret grave periculum
temporale vel personale ut si sacerdos
intraret regnum cum duobus vel plus
qui secreto conspirassent in morte
eius sibi in illo rumore inferendam
et hunc penitentia ductus [illegible] intraret
et necesse confiteretur id sacerdoti
sacerdos audita confessione possit
se retrahere ab illo itinere et non
procedi ut salvaret vitam suam. Licet
hoc facto revelaret confessionem
[illegible] tacitus [illegible] vite sue [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro
[illegible] multiplicat [illegible]
[illegible] non intrandi regnum aliam
occasionem non intrandi regnum aliam
ab ista platione sibi detecta [illegible]
cum dicere nolo ad illud [illegible]

[illegible] declarate | Et sic conuiteri ab illo
itinere | hec tu sic hoc ducit et reuelatur
confessiones | licet per illa retractationem eo
peccatores cognoscerent illa confessione
confessi [illegible] illorum que diuersis
illa ab itinere sacerdotibus [illegible]
fui [illegible] est signum ducens [illegible]
confessi potuerat cum eo alia causa
diuertisse | Etiam si illi non [illegible]
non fuisset eius signum confessionis [illegible]
[illegible] est signum eo non [illegible] magis
[illegible] peccate [illegible] latronem
[illegible] pot [illegible] regulam generalem
Signum quod est de indifferens ad hoc
[illegible] peccatum fuisse [illegible] confessum [illegible]
[illegible] licet sit aliquando signum magis
[illegible] quod aliquis [illegible] non est eo
[illegible] signum reuelatum confessionis | Nec per
[illegible] confessorem

Ille qui cognouit carnaliter mulierem qua desponsauerat per verba de futuro possit [illegible] vxore illam eo quod contraxit per verba de presenti [illegible] prius [illegible]
Sponsalia sic describuntur Sponsalia sunt promissiones futurarum nuptiarum ad [illegible] dicendo ego ducam te in vxorem | Et dicuntur sponsalia a verbo spondeo eo quod sponsum est [illegible]

promitto / qr ibi ver et nihil promittit
sibi invicem fidem 30. q. v. In talibus
ubi dicit sed tamen sponsalia futura non
impediant sunt promissio. Ex hoc autem q[uod]
sunt promissio sequitur quod utrimque sub pro-
missio, et alteri sufficiat [illegible]
[illegible] possunt sponsalia [illegible]
[illegible] ver promittit et nihil tacet et
[illegible] fidem [illegible]
ad fidem [illegible] Quia illa
[illegible] [illegible] de consensu
[illegible] sunt sponsalia.
Nota [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] sponsalia [illegible]
[illegible] sponsae [illegible]
[illegible] alter vel sub [illegible]
[illegible] modo [illegible]
promissio ut [illegible] debet accipere te in
[illegible] et nihil accipere te in
[illegible] sponsalia [illegible]
[illegible] vel aliquo [illegible] sit data
pecunia vel aliquo [illegible] ibi [illegible]
aliquo signum [illegible] anuli [illegible]
sponsalia [illegible] anuli
[illegible] sponsus [illegible]
[illegible] [illegible] te in
[illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible]
data vel promissio [illegible]
[illegible] sponsalia [illegible]
[illegible] copula [illegible] sponsalia
[illegible] [illegible] sed quia sponsalia

Fe[illegible]fuit p obligacoz Rot In p[illegible]
puer[illegible] et impubertem / non dum [illegible]
se obligant ad matrimonium / quos pre
ambarum puerorum / promittentes et [illegible]
tentes Demum post hoc mortuo ipsa
tacet ille debet dare uxorem unam
illis duobus procuratoribus consentientibus
sponsalia sunt facta / Unde querit[ur] si illa sponsa
talia sunt per eos puellos [illegible]
unde quia de sponsalibus impuberum [illegible]
A volup[illegible] / [illegible] non ualebit [illegible] /
[illegible] consensum non habent / nisi
ad legitimam etatem peruenerint tenere
Et hoc aut consenserint [illegible] / Aut si
ipse noluerint / [illegible] / nisi [illegible]
habet [illegible] in [illegible] / [illegible]
illa [illegible] [illegible]pare solent pubertatis
Et [illegible] / ubi non est assensus
per illos desponsaciones nulle sunt quia
Dominus fuit / Et [illegible] bene [illegible]
fecit quod non debet / Et quod ibi [illegible]
in [illegible] et [illegible] non fuit / Et quod [illegible]
solo consensu contrahitur / Alios [illegible]
sponsalia sub condicione / Et hoc multiplicatur
Aut enim illa condicio est honesta / ut si
dicat / Accipiam te in [illegible] si placet [illegible]
[illegible] / Et hoc stante condicione tenent
sponsalia / aliter non / [illegible] de condicionibus
in desponsacione appositis / Cum per eo [illegible]
ubi [illegible] consensus libere dici non possit /
[illegible] arbitrio seruat [illegible]

volu[n]t[a]s p[ro]p[ter] p[er]ylmodu[m] intercedat | ne
quaq[ua]m cogendus e[st] ad mod[um] in con
trahendu[m] | Uel q[uo]d dico e[st] inhonestu[m]
n[on] t[ame]n [contra] bona matrimonii | ut si vir
dicat | accipio te i[n] mea[m] si feceris
meos q[ue] offenias | Et hec [con]ditio h[abe]t[ur]
p[ro] no[n] apposita | et tenet [sponsalia] d[e] fu[turo]
ac si facta esset ab[s]q[ue] te[n]e[n]t [ut] e[x]t[ra] [de] c[on]d[itionibus] a[ppositis] c. f[inali]
| Uel dic[tum] fra[n]gat[ur] q[uo]d dico s[cilicet] turpis | et
t[ame]n no[n] e[st] [contra] na[tura]m matrimonii | Et
sponsalia irrefragabiliter teneant
Si aut[em] e[st] q[uo]d dico con[tra] bona matri[monii]
ut si vir dicat accipio te i[n] meam si
venena sterilitatis [pro]cures | tunc
sponsalia no[n] tene[n]t [ut] e[x]t[ra] [de] condic[ionibus] c[um] in
contractu c[ommun]i[cat?] [illegible] | Et [illegible] e[st] con[tra] [illegible]
[illegible] te [illegible] [illegible] Qui [con]dicio[n]es con[tra]
[illegible] quaq[ue] instrant [contra] matrimo[nium]
[illegible] q[uia] [con]tractus [illegible] sit favorab[ilis]
[illegible] effect[us] | licet alie [con]dic[iones] [illegible]
i[n] matrimonio | si turpes aut impo[ssi]
biles fuerint | debeat [pro]p[ter] favore[m]
eius p[ro] non adiectis haberi
Noto 2o | q[uod] verba p[er] q[ue] [con]trah[itur] [illegible]
matrimoni[um] sit duplicia [illegible] q[uia] [illegible]
ut illa verba accipio dicta | q[ue]da[m] [illegible]
[illegible] ut accipio ducere | Exem[plum] [illegible]
vir dicat | Ego ducam te in uxorem
Et e [con]tra illa | Ego ducam te in [illegible]
Exemplum 2i. ut si vir dicat | Ego d[illegible]

Notandum [illegible] ad contrahendum matrimonium non
sufficit consensus verbis aliis quam mentalis [illegible]
sponsa et maiores [illegible] ubi super matrimonium
accidit audire [illegible] tamen hac una
interior consensus [illegible] et viri mutuarent
et non sufficit matrimonium [illegible] doli assunt
consensum [illegible] quia [illegible] ecclesia
communio [illegible] possit loqui [illegible] decet
[illegible] aut solo consensu [illegible] aut in
iudicare [illegible] in foro iudiciali [illegible] hoc est
allegata et probata [illegible] iudicare
[illegible] solum veritate et [illegible]
[illegible] loquendum [illegible] ergo
matrimonium iudicandum [illegible] contrahentes dicit
[illegible] sequitur [illegible] voluntaria [illegible]
[illegible] fecit [illegible] ergo taliter [illegible]
[illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] in foro iudiciali [illegible]
oportet iudicare [illegible] et probare per consensum

p verba expedita in quibus ista apparet nos conclusio
dolum matrimonium iudicatur et sic tam de possessione
Et ideo est ibi de questione quod iustitia non est in facie
inter ipsos sed secus. Ergo sed si sit confessus expedire necesse
inhonesta non est matrimonium secundum veritatem
sed dum iudicium sed sed confessus sed iudicium
esse videatur et iudicet secundum iudicium veritatem
Et quod certa est ... secundum ... veritatem
non tamen ... ad veritatem ... debet
iudicare secundum allegata

te in uxorem. Et illa e contrario ego duco
te in virum. Et inter illa est contractus spon-
salicius quando hoc faciunt per verba de pre-
senti, non possunt separari. Itaque non potest
alia ducere illa vivente, nec ipsa
alium eo vivente. Sed verba de futuro
non habent tantam efficaciam quia possunt
mutare promissa. Tamen verum contrahunt
aliquando cum uno alio per verba
de presenti. Extra de sponsalibus. Si inter
virum de presenti. Si inter virum accessit huius
promissio de futuro, hinc dicitur despon-
sationes mutuas. Secundum matrimonium non
poterit separari, sed quando sunt facta per ver-
ba de presenti. **Notandum contractus** secundum
D. G. in lege in solutione arguenti quod contra
nihil [illegible] ad [illegible] in [illegible] et habere
habet [illegible] de modo [illegible]
Et quia homines videt eorum apparet. — .i. rogo [illegible] non videt ea apparet [illegible] tor
sicut dicunt .i. rogo. [illegible] expetet
per indigos [illegible] induceret eam in
apparenter per confessionem [illegible]. Et per
[illegible] testes. Et [illegible] legitima
[illegible] quibus [illegible] adhibetur
[illegible] veritate latet. Et per
[illegible] ad [illegible]
[illegible] probari
non possunt [illegible] aliqua signa [illegible] X nisi X
[illegible] possit aliqua [illegible]
habere. Et ideo [illegible] certa
[illegible] ad [illegible] [illegible] secundum [illegible]
[illegible] si [illegible] verba [illegible] [illegible] exprimunt
[illegible] secundum [illegible] veritatem non [illegible] matrimonium
[illegible] probari potest [illegible]
[illegible] probare [illegible] esset difficile

que ad impedimentum ptinet / s(ecundu)m utrum
liceat non impediat s(ed) matrimonium
contrahendum / hoc dimittit iam contractum
Aliquo(d) etiam s(ecundu)m p(ro)modum p(ro)hibentur
vel p(ro)mittitur / et hoc quod impedit
matrimonium contrahendum / s(ed) non dirimit
iam contractum / puta [illegible]
importat etiam / ut uterque a [illegible]
abstineat / si tamen contraxerint matri-
monium non dimittitur / Tertio s(ecundu)m
p(ro)modum statuitur / quod sit solum [illegible]
[illegible] / et [illegible] hoc [illegible]
redditur illegittime ad contrahendum
ita q(uod) s(ed) etiam contrahant matrimonium
dimittitur / ut in quibusdam gradibus con-
sanguinitatis et affinitatis / vel etiam de
adultera [illegible] dedit ei fidem de
contrahendo / vel in machinatus est
in morte uxoris
Noto ultimo [illegible] ad
28 q. 1 [illegible] de matrimonio possumus
loqui dupliciter / uno modo ad forum
[illegible] et [illegible] veritate copula carnalis
[illegible] / et [illegible] matrimonium / unde
non habet q(uod) efficiat matrimonium / unde
sponsalia p(er) verba de futuro
[illegible] consensus interior defuit / [illegible] verba
[illegible] de p(rese)nti [illegible]
si consensus [illegible] de effectu non facit
[illegible] Aliquo
matrimonium quanto ad forum [illegible]
[illegible] ad iudicium ecclesie / et [illegible]
[illegible] ea [illegible] apparent

67

pdicatur. Cum nihil possit expressius
significare consensum quam carnalis co-
pula. Secundum iudicium autem ecclesie carnalis
copula consequens sponsalia matrimonium
facere iudicatur. nisi aliqua signa con-
traria dolum vel fraudem appareant.
Conclusio. Sponsalia per verba
de futuro contracta. et per carnalem
copulam consummata. faciunt matrimonium
in foro ecclesie. non autem in foro conscientie
[illegible] secundum [illegible] de spon. [illegible]
[illegible] fornicatio [illegible]
[illegible] opportunum duceret
[illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] colluderent aut
[illegible] ad matrimonium [illegible] intelle
ad alia vota transferret. [illegible] copula sit con
[illegible] carnalis copula [illegible]
[illegible] et matrimo-
nio potuit [illegible] de spon. aut probet
[illegible] adolescens [illegible]
[illegible] copula [illegible]
[illegible] et probata copula [illegible]
[illegible] iuris. et de iure
[illegible] admittitur probatio [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] veritate
[illegible]
matrimonium [illegible]
[illegible] sunt carnal
copula [illegible] sufficit ad
[illegible] matrimonium [illegible] vel
alia signa [illegible] sufficit ad
[illegible] matrimonium [illegible] legittimas [illegible]
[illegible] matrimonium [illegible] carnale
[illegible] de futuro
[illegible] in [illegible] reducere ad [illegible] sufficeret
ad [illegible] requiritur ad
[illegible] matrimonium

spirituali assensu de presenti quod tibi non est
in iudicio ecclesie quia est [illegible] tibi
iudicat/ et secundum signorum exteriorum presentiam
et [illegible] tibi [illegible] quia [illegible] non s
admitti/ et [illegible] et [illegible] et de [illegible]
Corporum. et in [illegible] carnalis copula se
quitur assensu de futuro sed tamen transit
assensus maior in matrimonio [illegible] in iudicio
post verbum fiat matrimonium [illegible] tibi copula
est sufficiens signum exterius assensus
interioris [illegible] assensum interiorem exprimens
Argumentum. Ille qui contraxit cognovit
carnaliter quam desponderat per verba
de futuro [illegible] potest habere uxorem illam
[illegible] per verba de presenti
[illegible] contraxit [illegible] iustum [illegible] iudicio
[illegible] iudicium esse [illegible] macula [illegible]
[illegible] appellat/ [illegible] non [illegible] cum alia
habet cognovit ergo [illegible] illa
[illegible] matrimonium [illegible] verba de presenti
[illegible] contraxit [illegible] iudicium
[illegible] erit uxor sua [illegible] iudi
c/ et [illegible] a iniuria [illegible]
[illegible] iudicat/ [illegible] universali [illegible]
[illegible] in iudicio [illegible]
[illegible] iudicat [illegible]
[illegible] ordine iudiciario [illegible]
forensi. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] a iustitia iudicat
iudicium ecclesie est iustum [illegible] quia non novit
[illegible] iustum est ut iudicet [illegible]
occulta cordium [illegible] iudicaret [illegible]
patent. Ille autem iudex [illegible] dicendum.

solus noster corda filiorum hominum [illegible]
iudicare cum certitudinem de interiori
consensu

Ar Efficiens causa matrimonii est
solus consensus per verba de presenti
expressus sed per [illegible] [illegible]
consensus de futuro non exprimitur
verba de presenti [illegible] [illegible]
copula et verba de futuro [illegible] [illegible]
ergo omnia illa simul non efficiunt matrimonium
ergo [illegible] consensus [illegible] non ex
primatur per verba de presenti exprimitur
[illegible] aliquid equivalens ex vi [illegible]
matrimonii

Ar Solus consensus de presenti [illegible]
verba et alia signa non exprimit
[illegible] matrimonii non efficit [illegible]
sequatur sponsalia sed carnalis copula
adveniens de novo matrimonio non efficit
matrimonium sed factum matrimonium [illegible]
ergo carnalis copula sequens sponsalia
matrimonium non efficit [illegible] accidat con
sensus de presenti per verba de presenti non
expressus [illegible] [illegible] carnalis
copula cum consensu de presenti matrimonium
[illegible] verba de futuro [illegible] [illegible] matrimonium
et efficit et confirmat [illegible] [illegible] hoc
[illegible] [illegible] [illegible] data [illegible]
de [illegible] [illegible] aliqua cognoscere [illegible]
et [illegible] [illegible] confirmandi matrimonium [illegible]
ca ut ea [illegible] et [illegible] confirmatur matrimonium [illegible]
[illegible] et illa [illegible] [illegible] habeat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Pt inquirere dupliciter unus de aliquibus
forma petitur ad quam sua pertinet ... sic [illegible]
[illegible] probari de se hoc persona sit [illegible]
dicere veritatem [illegible] de aliis et in
[illegible] si obediat legi dei et sue [illegible]
[illegible] revelare [illegible]
persona aliqua [illegible] diffamata
[illegible] tenetur dicere veritatem [illegible]
[illegible] de eo de quo non [illegible]
[illegible] et si [illegible] sit occultum et persona
diffamata [illegible] non [illegible] revelare

Accusatio debet fieri in scriptis .ii. q. viii. [illegible]
[illegible] Accusatorum persone in [illegible]
[illegible] Et debet accusator se inscribere
ad penam talionis. Et licet accusator [illegible]
[illegible] de [illegible] accusationibus .ii. q. iii. [illegible]
[illegible] ab [illegible] probabat se probat [illegible]
Et qui non probaverit quod obiecerit [illegible]
[illegible] intelligitur ipse passus [illegible]
[illegible] calumnia [illegible] .ii. q. iii. [illegible]
[illegible] fiat [illegible] cum [illegible]
[illegible] solo [illegible]
Calumniari est falsa crimina intendere
Prevaricari est vera crimina abscondere
Tergiversari est in universum ab accusatione desistere .ii. q. iii. c. Si quem

Exod. i. de obstetricibus

Non sunt hebree sicut egyptie mulieres ipse enim
obstetricandi habent scientiam et priusquam
veniamus ad eas pariunt

intencione fornicaria vel ut sua i[illegible]
futura non sit sua in presenti. Et tunc
non est indicandum in foro contencioso
matrimonium quod est consumatum. Et si sentencia
[illegible] de [illegible] remanere in
[illegible] hoc sponsal.

Vel mulier acusata de adul-
terio teneat se indicio suum
[illegible]

[illegible] Accusatio est alicuius
libello [illegible] de crimine deferre ad [illegible]
[illegible]

[illegible]

Nota 20 [illegible]
accusata tenetur indicio veritatem [illegible]
[illegible] et [illegible]

si confiteri noluerit vel mendacem re-
putat sperat mortem. Si. nec videt
quo querat quod non sit fuit ordinem [illegible]
non tenetur ei acquiescere [illegible]
sit per appellationem vel alia licite subter-
fugere emendationem [illegible]
non licet secundum hostiensem de ganda in questione
de eo quod quanto tenetur magis se [illegible]
ligere quo caritate [illegible] tanto magis
debet [illegible] caritatis [illegible]
[illegible] ad [illegible] facere [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ad correctionem occulta [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] corrector [illegible]
[illegible] solus debet se con-
[illegible] caritate [illegible]
[illegible] caritate [illegible] ab hoc
[illegible] quod [illegible] caritate [illegible]
[illegible] a subdito [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] occulta [illegible] sit [illegible]
[illegible] suo [illegible] vel [illegible]
ut [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] non tenetur ei obedire quia
[illegible] in hoc obviat [illegible]
[illegible] quod non licet
sit facere [illegible] quod [illegible]
facere [illegible] ut dicat de eo
[illegible] non [illegible] debet
subditus [illegible] quia nomine [illegible]
ei in hoc obedire [illegible] se ad [illegible]

astringi [illegible] Si aut prelatus astringat
generali mandato ad dicendum veritatem
interrogatus et [illegible] petat spe-
cialiter sibi dici veritatem casus
[illegible] non tenetur ei respondere quia
mandatum generale non intelligitur [illegible]
de hiis [illegible] in manu sunt confessa dei
facere [illegible] et quia ille [illegible] debet
[illegible] petere

Noto 30 [illegible] adulterium est alie-
ni thori violatio unde adulterium
dicitur quasi ad alterius thorum accessio
[illegible] Et sunt altera-
de aleo adulterium committitur tribus
modis [illegible] quando accedit ad
alterius uxorem vel thorum et e adul-
terium dicitur ei ad alienum thorum fit
accessio [illegible] quando coniugatus vel co-
niugata ad personam solutam accedit
Tertio fit [illegible] quadam furore nimis
[illegible] ita ardent [illegible]
uxorem [illegible] non esset uxor
[illegible] vellet [illegible]
habere vellet [illegible] Conclusio responsio
[illegible] Mulier accusata de adulterio
penitus occulto non debet confiteri
in iudicio nec ab ea debet exigi
iuramentum [illegible]
tenetur [illegible] occultum [illegible]
sed adulterium mulieris est occul-
tior quia occulta solo divino iudicio

reservare. et si enim i. d. s. p. ad eventum uni-
biliter aliquo tempore indicare quousque
veniat dominus qui illuminabit abscon-
dita tenebrarum. Sed hoc prout
supponit et quando nulla infamia precessit
vel aliqua signa evidentia appa-
reant vel vehementes suspiciones vel
sed in eo est probatum semiplene.
Secunda pars patet per quod volo secundo hoc
deficit contra caritatem si prelatus a
subdito petierit ut in aperto confiteatur pecca-
tum occultum exigendo hoc per iuramentum.
Argumentum. Superior sit exigere ab
inferiori iuramentum de veritate di-
cenda si ille inferior debet dicere
[illegible] debet veritatem confiteri de suo peccato
[illegible] si peccatum est solum occultum [illegible]
debet illud in iudicio confiteri sed
ab eo iuramentum exigitur de veritate
dicenda. Si autem de illo precessit infa-
mia vel aliqua signa evidentia appa-
ret vel vehementes suspiciones sunt vel debet
vel est semiplene probatum tunc debet
ab eo exigi iuramentum de veritate
dicenda et tenetur confiteri veritatem.
Argumentum. mulier accusata non tenetur dicere
suum peccatum in iudicio [illegible] et accusata
[illegible] veritate negare [illegible] confiteatur
si mulier accusata de adulterio confite-
tur illud quod [illegible] ego [illegible] est
quod dicit [illegible] dico ut te prodas
[illegible] apud alium accusatorem

.no.

c. hoc xxc
q. i. [illegible]
art. i.

Quero quid si aliquis sit in ordine
[illegible] a iudice interrogatur an non ipse
debet se sed ab aliis prodi [illegible]
[illegible] respondendi [illegible] ergo [illegible]
obedire tenetur
R. Nota sic confessa si negando non
[illegible] mortis [illegible] mendacium [illegible]
[illegible] ut alia liberet a morte non
est peccatum mortale si adulteria sic negans
liberet se a morte quod [illegible]
[illegible] est officiosum quod fit pro commodo vel
vel salute corporis et est peccatum veniale
ut mediatrix obstetricum [illegible] infantes
liberarent et [illegible] hec misericordia
[illegible] veniale fuit peccatum [illegible]
[illegible] sibi imminere mortem [illegible] a [illegible]
vel a marito [illegible] sibi plus tenetur
sed alter Quero quid [illegible] ad liberandum
ad liberandum aliquem a morte [illegible] in-
iuria alterius non est mendacium simpliciter
officiosum [illegible] aliquid de pernicioso ad-
mixtum [illegible] ad aliquem [illegible] in
iudicio ad confessionem sui [illegible]
fiat ei [illegible] obedire tenetur [illegible] sibi de-
negat quod ei debet [illegible]
[illegible] ergo debet dicere mortem
[illegible] mortis
R. de peccato mortale et cum caritate
sed accusatus in iudicio mentiatur confessus
se a peccato sibi imposito non [illegible]
[illegible] ad [illegible]

ad dolorem proximi quod Aug. et ambro-
sius dicit peccatum est transgressio legis
divine et celestium inobedientia preceptorum
bor quod hoc tenetur peccatum primum delin-
quere et exhortari ad caritatem quod plures
Sexto quia ille qui mentitur in iudicio
se excusando facit et contra illorum de-
cepit et iudicem et contra illorum proximi sui
ex parte iudicis cum debitum negat
ex parte accusatoris quem fuit
sicut hoc probatur de peccat. vnde ipso di-
cente non declines cor meum in verba ma-
licie ad excusandas excusationes
in peccatis ubi glo. dicit hec est species
impudentie ut deprehensus falsa fal-
se excuset. Et Grego. 22 mora-
lium super id Job 31 o. Si abscondi
quasi homo peccatum meum dicit usitatum
humani generis vicium est et libido peccati quod
commissum negando abscondere et
et quod commissum defendendo multiplicare

Utrum ille qui pecuniam accepit mutuo ut redimat se a latronibus teneatur eam restituere

Respondeo Nota quod pecunia a pecore sive a pecude dicta est quia omnis substantia aut
quorum in pecoribus vel pecudibus erat sed iam appellatio ipsius nominis
applicata est ad alia quod receptos etc.

ethymologia dicit pecunia est omnia ista quorum
dignitas et valor in(?) iste fit numi-
smate mensurari [illegible]
scribit pecuniam sortitam esse nomen
a nota pecudis quia antiquitus
nummi effigie pecudis signabantur
Et sic pecunia aliquando capitur large pro
omni re mobili scilicet quia dicit Tullius quicquid
homines habent in terra omnia quorum do-
mini sunt pecunia vocatur [illegible] vers(us)
ager arbor pecus quicquid homo
habet pecunia dicitur. Ideo pecunia vocata
est quia antiqui habebant in pecoribus
quod habebant. Aliquando capitur stricte
et proprie pro pecunia numerata [illegible] qui
[illegible] honorum [illegible] mutuo
dederis pecuniam tuam [illegible] plus quam
dedisti [illegible] Glossa [illegible]
[illegible] pecunia
accipitur pro omni re qua omnes utuntur ad
[illegible] pro eo danda [illegible] sicut quod non
licet [illegible] minoribus aliqua tempore
[illegible] utantur pro pretio ad aliqua emenda
Nota [illegible] mutuum dicitur quia meum
tuum fit ad quod a me tibi datur quod meum tuum
fit [illegible] mutuum fit dici [illegible] meo fit
tuum [illegible] mutuatio [illegible] et contrarium
[illegible] fit translatio domini ad alterum [illegible]
pretio mediante [illegible] ad [illegible]
[illegible] esset liberalis donatio [illegible] consistit
autem mutuum in rebus que consistunt in [illegible]

augustinus de doctrina christiana

seneca [illegible] ad hoc [illegible] laudandus

ut pecunia et hec que pondere ut
massa auri vel argenti et hec que
vel mensura ut vinum oleum triticum
et que usu consumuntur unde vulgariter mu
tuum restringit ad mensuras quia
grana vel liquida mensurantur non
ad illam quia pannum vertere et non
quod debet dare mutuum ut reddat
non eadem res in numero sed similis in genere
sive bonitudinem et eiusdem utilitatis
et precii et eadem modo vult si dedit pe
cuniam non illam restituet sed similem et
hec alteri transferret [illegible] commo
datum aut depositum vel alium contractum
et non accipit unde hic genus [illegible]
sed per specialiter pro quibus [illegible]
quod consistit in numero pondere et mensura
unde mutuum dari reciperi [illegible]
eiusdem speciem quia debitum sed idem genus
commodare est mutuo dare hoc est
usum alicui rei ad tempus concedere et
[illegible] in specie quod reddatur eadem in numero et
ut liber [illegible] [illegible] ut vinum [illegible]
reddatur eadem in numero sed [illegible] ut
[illegible] nomini **Nota** latro
[illegible] quia significat [illegible]
subtrahit qui [illegible] vel per viam [illegible]
a latere adoriatur vel a latere
per latentes insidientes [illegible] aut latro
[illegible] [illegible] [illegible] insidientes
et occulta fraude decipiat qui [illegible]

Apud antiquos enim latrones
dicebantur conducti milites qui
sequebantur mercede conducti aut
erat ut hostes imperator et necesse
habebat et primo emitteret ad ex
plorationem de quo latrones inquit
dicti quia circa latera esse solebant
...nunc facillime vocant quia
...alios latrocinio tenentes qui
... imperatores vocant etc.

Ieiunium carnis et nec hominum bino
quam ille pabstinentia ab omni malo
pecto Esaie hunc homo hac e Ieiunium
quod elegi dissolve colligaciones
tu Beda quod sit aut afflictio et
consistit in vigiliis flagellis et
disciplinam [illegible] Ieiunium & afflictio
carnis [illegible] et sic Ieiunium e afflictio
[illegible] per subtractionem cibi et potus
facta fuit [illegible] ante

furatur noctu furatur et in tenebris
latrones aut audacter aliena
diripiunt quod significatur aut secundum
Pe. ysice ex. vii ad fur. tacite usus
ita sit latruncinius apponet fores

Conclusio. Ille qui pecuniam accepit
mutuo ut redimeret se a latronibus
tenetur eam restituere. Probatur. Dominus noster
capitulo vii. Omnia quaecumque vultis ut faciant
vobis homines et vos facite illis. Sed
qui liberatus est a latronibus vellet
sibi restitui si quid mutuasset. Ergo ille
ipse debet restituere quod mutuo accepit.
Item iustitiae actus est unicuique reddere
quod sibi debetur. Sed pecunia mutuata
debetur creditori. Ergo. Maior vero etiam
quia pro rata reddere iustitia est virtus.
Item quia pecunia habet quod sua sit ut loquitur
Philosophus hoc quod ex precepto iustitiae. Ille
qui mutuo accepit pecuniam tenetur
eam reddere creditori ratione contractus bone
fidei quod fuit inter mutuantem et mutuo
accipientem. Item ratione contractus debet creditori.

Arguitur. Videtur quod ille qui pecuniam
accepit mutuo ut redimeret se a latro-
nibus non tenetur eam restituere. Probatur. Quia
augmentatur necessitas. Omnia sunt communia. Sed ille
qui in latrones incidit fuit in maxima
necessitate constitutus. Ergo pecunia quam mutuo
accepit fuit sua. Et sic non tenetur ad restitutionem

boz qz tunc sunt in periculo mortis

Et etiam quod erat alterius factum est sibi quia [illegible] aut ut ambro. dicit pecunia id quod est quia Et hec [illegible] solvi Et p quo mutuando non debet ea repetere [illegible] quia tunc in necessitate omnia sunt communia quia consisteti in morte non adest facultas sibi [illegible] subveniendi sed ille potuit se liberare a morte mutuum accipiendo et non sunt communia quia qz ut phus iiij° ethicorum [illegible] amicos possumus per nos aliqualiter possidere

Arz nullus tenetur facere recompensacionem alicui pro eo quod ille facere tenetur sed ille qui mutuavit pecuniam tenebatur proximum suum a morte predicta liberare per illud proverbio [illegible] Erue eos qui ducuntur ad mortem ergo videtur quod ille qui liberatus est non teneatur ei restituere pecuniam mutuatam [illegible] quod unusquisque tenetur ad liberandum proximum a morte per sua [illegible] et [illegible]

et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses

Et hac quando [illegible] implevit [illegible] pecuniam mutuavit [illegible] non tenebatur ea donare in casu quo ille poterat per mutuum liberari

Utrum homo possit peccare nisi dormiendo vel vigilando [illegible]

noto p° [illegible]

pa[illegible]
ne[illegible]
te[illegible]
mi[illegible]
de[illegible]
vo[illegible]
m[illegible]
de[illegible]
vo[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ne[illegible]
vo[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
de[illegible]
ob[illegible]
q[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
q[illegible]

parsimonia victus abstinenciaque cibo-
rum cui nomen est inditum ex quadam parte intesti-
teni semper et vacua quod vulgo ieiu-
num vocatur. unde ieiunium nomen cre-
ditur derivatum quod sui inedia viscera
vacua et exinanita consistant. Ie-
iunium autem et statio dicitur. Statio autem
de militari exemplo nomen accepit pro
eo quod nulla leticia obveniens castrum
stationem militum respondit. Discernunt
autem quidam inter ieiunium et stationem. Nam
ieiunium est indifferenter cuiuslibet diei absti-
nentia non secundum legem sed secundum propriam
voluntatem. Statio autem est observatio
statutorum dierum vel temporum. Dierum ut
quarte ferie et sexte ieiunium ex veteri
lege preceptum. De qua statione in evangelio
dixit ille ieiuno bis in sabbato id est
quarta et sexta sabbati. Temporum autem que
legalibus ac propheticis institutionibus
terminis temporum statuta sunt ut ieiunium
quarti quinti septimi et decimi mensis
vel sicut in evangelio dicitur dies illi quibus
oblatus est sponsus vel sicut observatio
quadragesime que in universo orbe
institutione apostolica observatur circa
confinium dominice passionis ihesu. ceterum
quidem quidam addunt quod xerophagias
dicunt abstinenciam scilicet ciborum humecta-
tium unde et nomen hoc datum eo quod siccis
quidam cibis utuntur.

Noto 2° q(uod) ieiunium e(st) duplex
sc(ilicet) corporale et spirituale corporale
[illegible] spirituale e(st) abstinentia
a viciis [illegible] peccato mortali [illegible] dicit aug(ustinus)
ieiunium magnum et generale est abstinere
ab iniquitatibus et illicitis
voluptatibus seculi q(uo)d e(st) perfectum ie-
iunium [illegible] corpus [illegible] longa
ieiunia [illegible] atque alia sub
[illegible] cum non detrahe-
re [illegible] maliciosa [illegible]
[illegible] placere deo [illegible]
accepta sunt ieiunia si operibus [illegible]
[illegible] copulata [illegible] ieiunium
corporale e(st) triplex [illegible] e(st) ieiu-
nium nature et e(st) [illegible] aliquis [illegible] comedit
[illegible] illa die non comedit [illegible]
tale ieiunium e(st) [illegible]
[illegible] Aliud e(st) ieiunium [illegible]
actus abstinentie [illegible]
[illegible] comedit et bibit [illegible]
[illegible] sobrie comedit et bibit [illegible]
e(st) ieiunium [illegible] q(uo)d institutum e(st) ad
[illegible] carnis pro peccato [illegible]
[illegible] carnis [illegible]
[illegible] 6. 22. [illegible]
Noto 3° [illegible] ieiunium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ꝑ ieiunia castitas conseruatur. Unde
Cris. sine cerere et bacho friget
venus. i. per abstinentiam cibi et potus
tepescit luxuria Quarto assuescit ad
hoc quod mens liberius eleuetur ad
sublimia contemplanda unde dan.
x. quod post ieiunium trium ebdomadarum
reuelationem accepit a deo Tercio ad
satisfactionem pro peccatis unde dicitur Joelis
2o Conuertimini ad me in toto corde
vestro in ieiunio et fletu et planctu Et
hoc est quod dicit Aug. in quodam sermone
de oratione et ieiunio Ieiunium purgat
mentem subleuat carnem spiritui
subicit cor facit contritum et
humiliatum concupiscentie nebulas dispergit
libidinum ardores extinguit castitatis
vero lumen accendit
Nota secundo secundum [illegible] in scripto
alii dicunt quod abus et potus dantur
ut hoc esse nomen pro ad conseruationem
vite Etiam non licet subtrahere abum
nocuum pro communi sicut nec semper interire
interficere sed hoc nocuum est valde modicum
Secundo modo nature conforta quod alios dicit
necessarium ad conseruandum valitudinem corporis
quod quidem accipitur in duplici statu pro
per sufficientia vite et propter ad corporis
mentibus ex officio vel ex sanctitate
corum ad quos conuenit vivo agendi
ut predicator predicare doctor docere cantor
cantare et sic de aliis absque dubio peccat si se
per ieiunium inabilem reddit sic etiam peccat
qui per nimia abstinentia se impotentes reddunt
ad debitum uxori reddendum

et tale ieiunia namque subtrahi non debet
qui dicit enim offert de rapina hostiam
ieiunium offerre si aliquis propter ieiunium
impeditur a labore operis ad que
alias obligatur. Unde dicit Ieronimus de ra
pina holocaustum offert qui vel ciborum
nimia egestate vel manducandi vel
somni penuria immoderate corpus
affligit. Quarto ieiunia sit talia abstinencia
quod homo ab utilioribus impediatur operibus
ad ea de necessitate non teneatur
indiscretum est ieiunium et si non sit illicitum
Unde dicit Ieronimus. Rationalis homo dignitatem
amittit qui ieiunium caritati vel vi
gilias sensuum integritati prefert
Quando autem valitudo corporis propter congruam
naturam corporis dispositionem et per rationem
in suo robore consistere difficile
subditur et ideo namque ad valitudinem
sit accepta et sic licite accipi non potest
ymo laudabiliter subtrahi potest et talis
subtractio non multum nocet accidere
sic in corporibus humanis inveniatur de facili
qui finitis eis suppletur que defectum
morbo equivalentes inducere. Unde
et Galenus dicit quod summa medicina
est abstinencia subveniatur et causam
abstinere ut frequenter dimicare
et ideo predicta subtractio non potest dici mortalis
occasio. Cum se habeat ad utrumque scilicet
ad prolongandum vel breviandum vitam

Conclusio 2a homo potest peccare nimis
ieiunando vel vigilando. probatur per sanctum
bernhardum qui ostendit se peccasse de
hoc quod nimis corpus suum ieiunio et
vigiliis debilitavit. Secundo sic in illo obsequio
homo potest peccare in quo homo potest seipsum
intemperate vel inaniter [illegible] debilitare
ut debita opera non sufficiat. Sed quis
nimis ieiunando vel vigilando hoc
facere possit. Ergo. Maior patet quia dominus dat
homini corpus ut [illegible] habeat per honorandum ipso
solum [illegible] proximis suis cum simplicibus ne quis
[illegible] sibi [illegible] se [illegible]
[illegible] et ad ro. xii. [illegible] rationale
sit obsequium vestrum. licet aliquid sit quod ad
sit materia [illegible] et [illegible]
[illegible] ubi [illegible] esse [illegible]
[illegible] homo [illegible] ita et
[illegible] reddit [illegible]
[illegible] ad debita opera et officia [illegible]
[illegible] homo potest sibi [illegible]
ad sustentationem vite. [illegible] seipsum inter[illegible]
[illegible] id vulgatum Ambrosii
pasce fame morientem. si non pavisti
occidisti. hec ad seminandum [illegible] ad alios
[illegible] hec [illegible] homo
sibi [illegible] subtrahere vel vigilando
[illegible] debilitare ut non sufficiat corpori
debita opera [illegible] id [illegible]
[illegible] qui dedit plerumque [illegible] plus

iusto certo restringit etc. / circa alia quodam
alacritate boni operis excitat etc. / sicut ad
orationem vel predicationem sufficiat / Iterum
incontinentia bonorum subditorum sufficientie
festinat / Ecce dominus noster in sequentibus
circa [illegible] quem diligimus [illegible]

Arguitur et videtur quod homo non possit
peccare nimis ieiunando / vel vigilando
Probatur deus non potest nimis diligi ab
homine / sed plus debet diligi [illegible] quam [illegible]
opus [illegible] in omne [illegible] quod [illegible]
[illegible] possibile / [illegible] aliter
[illegible] de fine et aliter de hiis
que sunt ad finem / Illud enim quod queritur
[illegible] sine mensura [illegible] quod
[illegible] que sunt ad finem [illegible] adhibenda
mensura [illegible] proportionem ad finem / Sicut me-
dicus sanitatem que est finis curationis / Sed
facit [illegible] maiorem [illegible]
adhibet medicinam secundum quod [illegible] considerat
sanitatem faciendam / Et [illegible] sicut
quod in vita spirituali / dilectio dei est finis
[illegible] ieiunia autem et vigilie / et alia
exercitia corporalia non sunt finis sed [illegible]
[illegible] ad [illegible] non [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] adhibere debet
[illegible] ad finem id est ad domandum concupiscentias
carnis secundum illud apostoli / [illegible] in [illegible]
[illegible] castigo corpus meum et in servi-
tutem redigo et [illegible] huiusmodi [illegible]
adhibenda [illegible] mensura rationis

motu secundum Arist. vbi [illegible] ergo quinque modis aliquid
dicitur prius altero. Vno [illegible] quo vnum precedit
aliud in tempore vt Adam [illegible] Noe. Alio modo in situ quo
vnum precedit aliud secundum ordinacionem localem
Tercio secundum naturam. Et [illegible] est prius [illegible] naturam aliquo
[illegible] subsistendi consequencia [illegible] al est prius homo [illegible]
[illegible] ho est ergo al est et non econtra. Alio modo prius
[illegible] subsistendi consequencia vt subiectum
[illegible] passive [illegible] passione causa [illegible]
[illegible] pullulat a [illegible] subiectum [illegible] prius [illegible] dicitur
[illegible] [illegible] intelligendi. Sic
[illegible] actum voluntatis [illegible] nihil
[illegible] cognitum [illegible] prius quia dicitur [illegible] est prius
[illegible] intelligencia [illegible] est [illegible] passiones [illegible]
[illegible] sunt [illegible] intelligencia
[illegible] dicitur [illegible] prius perfeccione quia vnum est prius
[illegible] perfeccionem vt [illegible] dignitate
[illegible] origine [illegible] dicitur prius origine quod
[illegible] origine activa et [illegible] origine
[illegible] origine passiva vt producens
et motus [illegible] moventis sit prius producto generato

No(ta) Bartolum d. l. per illum oppo(situm). Aliquando dicitur quod ma[illegible]
[illegible] uno o sit impositum et per [illegible] Barto(lus) [illegible]
causa procedit offerendum [illegible] in mala [illegible]
[illegible] et [illegible] in illo [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]

[illegible] ut. s. quod proportionem destruit et naturam non
delegendi est. Est autem mensura sive regula
ratio sicut hec formant alicuius fieri quod ro-
borat subsistentiam nature et bone habitu-
dini hominis et quo cessante corrumpitur quibus
sunt ut dicitur iiij° ethicorum. Circa quod secundum
hanc mensuram et regulam fuerint
secundum nobilem sunt. Circa hoc ultra hec
procedit et extendit regulam et mensuram
rationis a mediis ut defendere ut
satisfaciat voluptati.
Verum propter quod in ordine nature pre-
cedit completa de hac quoque
unde sanum quod libet reto arti ultro quod
sit perfectum et completum quo dicit et plura
dicto pro conservando templum vero mee
[illegible] et posterum dicitur et respectu alicuius prius
et id dicitur prius quod est ille prius [illegible]
posterius quod est ab eo remotius [illegible] in loco
aliquid dicitur prius quod est prius illius loci
[illegible] et quod remotius dicitur posterius quod
[illegible] fit locus elementorum et cum [illegible]
[illegible] corpori quod est [illegible] per celo dicitur
prius. Et sic in disciplina [illegible] ad
id prius a disciplina [illegible] et quod [illegible]
ut in [illegible] hec sunt prius a [illegible] sunt
[illegible] doctrina ordinibus. Et sic
in ordine nature aliquid dicitur prius per
[illegible] ad prius a natura quod [illegible]
[illegible] vinculum generis [illegible] illud dicitur
prius quod est causa [illegible] licet [illegible]

De[illegible] lca

[illegible] nat[illegible]
[illegible] mo[illegible]
[illegible] corr[illegible]
ut [illegible]

alterati[illegible]

Cause sunt 4or, scilicet tres causa efficiens formalis et finalis coincidunt in idem, ut dicitur 2o physicorum, unde relinquitur quod ordo nature [illegible]

[illegible]

Nota 2o [illegible]

[illegible]

214

16 × vt sic quod sunt hic non sunt ×

debent mediante dicta infirmo sic × aliquando
quia non sunt sanare. Alii autem est de ... ordinem ... sunt etc
virtutes ad conservandam vitam quo necessitate × ordinate
necessitate [illegible] conservatur ad vitam ×
sanitatis × ut perfectius et securius
sanitatis habeatur. Illud autem quod aliquis sic per
ordinatur continue ut medicina aut sic quod facilius
virtutes sunt conservantur sic sunt sic ... sanitas sic
aliqualiter possit habere. Sunt non obtinetur
sed racione debiti. Sunt autem spirituales
in lege divina ordinatur et duplex
sunt. Quedam per sic sunt adherere
deo per caritatem videlicet primo ad thimo
sunt precepta caritatis quam implere
preceptorum et dilectione dei et proximi in
quibus duobus mandatis dependet
tota lex et prophete. Alii autem sunt
sunt ... sicut veritas et rectitudo
... in interioribus actibus
cordis ... unde apostolus ad romanos
... habentes fructum vestrum in sanctificacionem.
Hoc est in virtute conformacionis. Secundum
in quantum naturale forma spiritualis est
sunt sic et ... forma
sunt sic ... spirituales et
... spiritualis est sunt ... unde manifeste
dicitur sunt ... precepta divina sunt
sic ... ut dilectione dei et proximi ...
necesse ... mandata magistri ...
... diligere deum tuum ex toto
corde tuo etc. Quedam autem sunt sic ...
... necesse ... sunt precepta ...

Secunda vero de [illegible] satisfactionis [illegible]
id est ad thes. iiij [illegible] voluntate [illegible]
satisfactio [illegible] ut abstineat [illegible]
[illegible] Nota 3o [illegible]
q. sunt spiritualis vite [illegible] alia lege
precepta ordinat [illegible] ad [illegible]
[illegible] dei et proximi Sed [illegible]
[illegible] cum sint talia [illegible]
dicti [illegible] non [illegible]
sub precepto sic non [illegible]
[illegible] non [illegible] implere
precepta caritatis [illegible]
[illegible] adhuc [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non habet [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] talia non cadunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
precepto [illegible] sunt
[illegible] ad [illegible]
[illegible] de paupertate [illegible]
[illegible] paupertate [illegible]
[illegible] ad [illegible] ordinat [illegible]
[illegible] omnia [illegible]
[illegible] sequere me De [illegible]
paupertate [illegible]
[illegible] non est [illegible] ordinat [illegible]
[illegible] dei ordinat [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] placeat deo [illegible]
[illegible] est [illegible] non cadunt [illegible]
placeat [illegible] non cadunt [illegible]

precepto. In primo est esse illam dei et
proximi. Et est ille quod aliquis debet
de precepto esse zonne certo die et tenetur
una quo debito precepti ire zonnas.
Non autem quod precepto tenetur ire aquarum
quod sibi licet possit zonas promictere.
Tenetur tamen sub consilio nequitur ne
equitado sanctorum et melius promictit
ad finem. Noto quod dicitur conso
lia in lege divina fuit data ut mens
hominis libera fieret
deo. Et sunt tria quantum spectat
perfectionem paupertas castitas et
obediencia quibus ut
dicitur agentes .l. o z o ea
homines ab occupacionibus
vitam quietam
eterna vita agentes. Quod autem non est
ita necessarium homini ad iustitiam ut sine eo
iustitia esse non possit, non omnino vitium
et iustitia tollit. Sed si homo sine ordine
rebus corporalibus et terrenis
Et ideo super admoniciones legis divine
dicitur consilia et non precepta
persuadere homini ut meliora
bona permittat aut
humana sollicitudo in quacumque
circa tria quidem circa
personam quam agit aut ubi querit
statum sibi quietabis propter
exteriores felices. Tercio circa res

exteriores possessiones, quibus homo
indiget ad vite sustentacionem. Ad
amputandum vero sollicitudinem circa
res exteriores adhibetur homini in lege divina
consilium paupertatis, per quod res homo
mundi abiciat, quibus eius animus sollici-
citudine aliqua implicari posset.
Unde et ipse dominus ait Mathei 19: Si vis
perfectus esse, vade, vende etc. Ad amputandam autem
sollicitudinem uxoris et filiorum
datur homini consilium de virginitate vel
continencia, unde et apostolus dicit 1 Corinthiorum 7: De
virginibus autem preceptum non habeo,
consilium autem do. Et huius consilii racionem
consequenter subdit: Qui sine uxore est, sollicitus est
que domini sunt.
Ad amputandam autem sollicitudinem hominis
circa se ipsum datur consilium obediencie,
per quam homo dispositionem sui actus [illegible]
superiori [illegible] dicitur ad Hebreos [illegible] obedite
prepositis vestris et subiacete eis,
ipsi enim pervigilant [illegible] racionem pro animabus
vestris reddituri. Et quia [illegible] consilia
[illegible]
in quibus fundatur omnis religio [illegible]
perfectionis [illegible] dominicis [illegible]
paupertate [illegible] memoria [illegible]
[illegible] vite [illegible]
[illegible] observacio [illegible] aut eorum in
[illegible] ad consilium [illegible]
[illegible] in casu illo [illegible] dat aliquam
elemosinam pauperi [illegible] non tenetur. Et
consilium [illegible] ad id [illegible]

In aliquo tempore deputato a delectacionibus
terrenis abstinet sive oracionibus vacet,
consilium servaret pro tempore illo. Quarto contra
non servaret voluntatem suam in aliquo
facto quod licite posset facere, consilium
servaret in illo casu. Quinta si beneficiaret
inimicis suis quibus non teneretur, vel si
offensam remittat cum iuste posset
exigere vindictam. Et omnia consilia
supererogacionis consistunt. Et contra illa que
non sunt in statu perfectionis ad illa tria
generalia et specialia atque perfecta reducuntur.

Conclusio precepta simpliciter et
absolute considerata ordine nature precedunt
consilia. Probatur: illud est prius ordine
nature a quo non convertitur subsistendi consequencia. Sed precepta
sunt de [illegible] inclinacione nature, quia sunt
de dictamine racionis naturalis, non autem
consilia. Ergo precepta sunt prius omni ordine
[illegible] consilia habere, in principio decretorum
dicitur: ius naturale est quod in lege et
evangelio continetur. Sed precepta sunt legis et
et augmentacio confirmacionis [illegible] racione
ponit legem tuam. Et lex scripta in
cordibus hominum. Sed lex scripta in cordibus
hominum est lex naturalis. Ergo hoc firmum est
de lege nature et aliquibus aliis precepta
[illegible] communis naturalis et sunt ipse consilia preter
precepta simpliciter et absolute considerata habet
racionem magis generis et consilia ergo prior [illegible]

[illegible] Compat[illegible] cum [illegible]
ad [illegible] potest ad actum potest ad
nullum procedit actum. Hoc est preceptum
[illegible] ad
observantiam preceptorum [illegible]
[illegible] precepta [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible] et ad [illegible]
non [illegible] ad non [illegible]
[illegible] et non [illegible] in matrimonio

Corollarium primum precepta [illegible]
precepta [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] hoc non est [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] ordinate precepta [illegible]
[illegible]

Corollarium 2m Consilia sunt [illegible]
[illegible] sunt de [illegible]
[illegible] de [illegible] puritate [illegible]
[illegible] consilia
[illegible] et
[illegible] ad [illegible] puritate [illegible] et
[illegible]

Corollarium 3m precepta [illegible] precepta [illegible]
ordinate [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad consilia [illegible]
[illegible] que [illegible]
ad [illegible] equitate [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
equitat [illegible] non [illegible] et qui
[illegible] non [illegible] et qui

virginitate servat non mechatur ergo non concupiscit
Corresp. decem consilia quanta ad
precepta scilicet consiliis observata bonitate nat
et ordine perfectiora ergo et perfectiora sunt
namque sunt priora imperfectis ergo consilia hoc
modo sunt perfectiora preceptis sed dicitur quod
ille qui servat consilia servat
precepta [illegible]
ut ille qui [illegible] et [illegible]
[illegible] vadet [illegible] qui
servat virginitatem [illegible] servat
ut preceptum non mechaberis [illegible]
[illegible] matrimonio [illegible] abstinet ab omni
[illegible] et [illegible] et illicito hoc non
solum ab illicito [illegible]
[illegible] servat illud preceptum non
[illegible] in [illegible]
[illegible] ille non solum aliena non rapit
[illegible] dimittit hoc at [illegible] non rapit
Corresp. ultimum hoc oportet precepta
[illegible] generatione [illegible]
reddere consilia [illegible] non oportet quod ille
qui vult [illegible] vel virginitatem ser-
vare [illegible] matrimonio negat [illegible]
est oportet quod ille qui vult esse [illegible]
[illegible] agat [illegible]
[illegible] sit [illegible] non
oportet quod ille qui vult [illegible]
[illegible] vadat [illegible] et [illegible] a equo
sed [illegible] si a [illegible] equo vadat

Dic scilicet non oportet quod aliquis sub-
seruet precepta in seculo qui transferat
ad religionem perfectum et hec transactio se-
cularibus non disponit ad perfectionem religionis
sed magis impedit
Arguitur consilia sunt per omnia precepta
quia per illud quod ordinatur in aliud
[illegible] cum eo sed consilia ordinantur ad precepta
[illegible] non [illegible] quod illud perfecte
aliquid plenius perficit ordinatur ad
illud sed consilia plenius [illegible]
natur precepta [illegible] quia unum [illegible] ab[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et hoc de preceptis [illegible]

Preceptum primum legis nature est istud
bonum est ordinate diligendum. Ex isto
precepto derivantur omnia precepta [illegible]
[illegible] religionem [illegible]
religiosos [illegible] sic [illegible]
precepta sequuntur omnia precepta [illegible]
status [illegible] sunt [illegible] qui
status cognoscitur [illegible] est
diligendus et colendus et [illegible]
sunt honoranda [illegible] sunt [illegible]
remote ad quas homines indigent
disciplina et instructione [illegible] sunt [illegible]
coram eius capite confringere et
honora personam [illegible] et [illegible]
sunt [illegible] remote et occulte [illegible]
homines indigent diuina instructione [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Utrum precepta que sunt contenta precepta secunde tabule sint magis moralia preceptis que sunt contenta prime tabule

Nota primo quod precepta moralia que dicuntur decalogi sunt decem. Et dicuntur precepta decalogi a decas quod est decem et logos sermo quasi sermo de decem. Que autem decem sint precepta sunt leges ad hominem ordinandum communitate bona. Vero communitas in duobus consistit [illegible] ordinare scilicet bona ad principem communitatis. Et in ordinare homines ad communes [illegible] sunt communes. Propterea autem ordinat homines ad debitum ad principem communitatis [illegible] ad pares ut ad quosdam principi autem terra debet. Et subditus scilicet fidelitas reverentia et famulatum. Fidelitas autem in hoc consistit ut honorem principis alteri non commissit ut honorem principis alteri non transferat. Et quo debeat. Et ad alteram non transferat. Et ad hoc datum est primum preceptum. Non habebis deos alienos. In quo precepto etiam ad idolatriam quamcumque non prohibetur. Reverentia autem consistit in hoc nihil contra eum inreverenter committat. Et contra ad hoc ordinatur secundum preceptum. Non assumes nomen dei in vanum. Famulatus autem debetur principi in recompensationem beneficiorum que ab eo percipiunt subditi. Et ad hoc pertinet tertium preceptum

precepta moralia decem que consistit[illegible] dictata ratione naturali et que pert[illegible] requiruntur [illegible] naturali vero et ad hoc [illegible] leges [illegible] lege scripta et gratie

tertium preceptum nature est

argento ut dic(it) [illegible] fructiferis Ad
primum a(utem) ordinatur et ho(mo) ut ad quantum
triplex s(cilicet) qualiter et [illegible] Qualiter [illegible]
[illegible] ad illos [illegible] quorum [illegible] est
debitor ut cum debitum reddat [illegible]
parentes Et ad hoc pertinet [illegible] pre
ceptum de honore parentum honora patrem
et matrem tuam Secundo dicit ad hoc q(uod)
ho(mo) ad proximum qualiter ordinatur
No(n) [illegible] ho(mo) ordinatur ad proximum
qualiter triplex est s(cilicet) ne [illegible]
inferat [illegible] opere hoc verbo [illegible]
[illegible] opere [illegible] inferat et nocumentum
[illegible] et [illegible] persona [illegible]
[illegible] Et [illegible] ad hoc est [illegible]
non occides [illegible] persona coniunctam
[illegible] ad [illegible] plus [illegible] quo
ad hoc est sextum preceptum non mechaberis
Mecha[illegible] Alius est [illegible] illicite [illegible]
quod prohibet et [illegible] illicitum [illegible]
ab usu illorum membrorum Tercio [illegible]
nocumentum opere [illegible] rerum [illegible]
possessarum Et [illegible] ad hoc est septimum
preceptum non furtum facies [illegible]
om(n)es [illegible] [illegible]
Nocumentum et quod ore infert prohibet [illegible]
illud [illegible] falsum testimonium dicere [illegible]
at [illegible] vel corde [illegible] prohibet et duplex
Cum [illegible] [illegible] corde [illegible]
[illegible] ordinata duplex est
[illegible] concupiscentia [illegible] prohibet et
[illegible] concupiscentia carnis prohibet

Precepta alia sunt moralia alia ceremoni-
alia alia iudicialia. moralia sunt de
dictamine rationis. Ceremonialia sunt que
pertinent ad divinum cultum et fuerunt
ordinata ad aliquid futurum figurandum
ut sunt precepta circa [illegible] de [illegible]
[illegible] quod figurabat passionem Christi
iudicialia dicuntur que data sunt soli
populo iudeorum ad iustitiam exercendam
considerata conditionibus illius populi. Quod-
[illegible] reddidit quod locus
[illegible] precepta pertinet aliquis ad legem
[illegible] lex differet legi cum nature [illegible]
[illegible] legis etiam a creatore indita
[illegible] dei [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] dicere [illegible]
[illegible] moralia [illegible] per talia [illegible]
[illegible] determinata [illegible] lege [illegible] non [illegible] moralis
[illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible] precepto legis nature

iudicialia sunt de observando iusticiam in[illegible]
hominis observari cum iusticia inter
homines est morale et sequitur [illegible]
legem nature per modum conclusionis sunt [illegible]
preceptalia [illegible] hoc modo est moralia [illegible]
moralia precepta sunt de lege nature
Ceremonialia autem et iudicialia [illegible]
simpliciter sed ceremonialia sunt [illegible]
deliberationes a deo revelatis [illegible]
precepto spectantes ad cultum dei et [illegible]
iudicialia sunt [illegible] de [illegible] [illegible]
morali precepto quod est de observa[illegible]
inter homines

nono precepto non concupisces uxorem pro
ximi tui. Concupiscenciam et actum exte
riorem prohibet. decimo precepto non con
cupisces rem proximi tui non servum nec
ancillam etc. Sic ut nono prohibet ancilla
[illegible] per usum carnalem et sic voluptates
etc. sic prohibet prohibicione. Ita prohibet
concupiscenciam carnalem sed spiritualem ad scilicet
idolorum adorat et usu utilitatis. Hec est
sufficiencia et distinctio decem preceptorum
decalogi, que in hiis versibus comprehenduntur.
Unum cole deum. Nec iures vana per ipsum.
Sabbata sanctifices. Habeas in honore
parentes. Non sis occisor, fur, mechus, testis iniquus,
alterius nuptam nec rem cupias alienam.
Nota 3o ut habetur quadragesimo 3o. Deus
dedit legem moysi in monte synai dedit
eam scriptam in tabulis lapideis sed donatam
per lapides et insculptam impressionem racionis
quia lex debebat esse cordibus fidelium
indelebiliter impressa. Erant autem due tabule
moysi. Et lex ipsa continebat duo precepta
caritatis scilicet dilectionem dei et proximi. Ideo
una alia continebat. Prima ergo tabula erat
precepta de dilectione dei et erant tria scilicet
non habebis deos alienos. non assumes
nomen dei tui in vanum. Memento ut diem sabbati
sanctifices. Et que erat in prima tabula ideo
dicuntur precepta prime tabule. In secunda vero tabula
erant scripta alia septem ordinata ad
dilectionem proximi. Ideo dicuntur precepta secunde
tabule. Continet autem precepta de dei dilectione

ipsa talia precepta sunt / et de illorum pre
ceptorum 2a / quod dei dilecto / et eius precepta
priora sunt dilectione proximi / et quod precepto
Nota tercio quod precepta sunt duplicia
affirmativa et negativa. Precepta affir
mativa sunt que [illegible] precepta affir
mativa / et hec obligat ad semper non
semper / quia est ad omne tempus et locum / sed
debetis constare / ut honora patrem
tuum. Non tamen honorem exhibere omni
hora / ut omni loco / quod sunt opportune et cum
ubique / et semper sequitur tenetur in hono
rare / quod locus [illegible]
Precepta negativa sunt [illegible]
negativa / et ista obligant semper et ad
ut non furaberis / [illegible] obligant et ad semper
quod nullo tempore / nulla circumstantia adhibita
licitum est furari. Conclusio peccata
contra precepta prime tabule sunt [illegible]
[illegible] in genere peccati [illegible] illa peccata
[illegible] in genere peccati [illegible]
se importat aversionem a deo [illegible]
contra precepta prime tabule sunt [illegible]
[illegible] peccata mortalia [illegible]
[illegible] a deo [illegible] ambo [illegible]
[illegible] peccat [illegible]
[illegible] inobedientia precepto
[illegible] peccata mortalia [illegible] tabule
[illegible] a deo [illegible] precepta [illegible]
[illegible] ordinat hominem in [illegible]
[illegible] ad dilectionem dei [illegible] / et ideo
peccata que sunt contra precepta prime tabule

et sic ipsum importat aversionem a deo
Peccata autem que sunt contra precepta secunde tabule
ipsa quando deordinant nos proximis vel circa
... bona commutabilia | Racio quia ordi-
namur per precepta secunde tabule | Et quanto
magis deordinat nos a deo | tanto maiora vel
graviora potissimum est id quod est per se | peccata
peccata autem contra precepta prime tabule sunt graviora
Predicta | illud peccatum est gravius | quod est contra
preceptum quod dirigit in ordine finis propinquius
Sed precepta prime tabule sunt huiusmodi | Maior patet
ordo racionis incipit a fine | Et ideo
quanto magis racionabiles dicuntur | que
[illegible] in debitum finem ordinant | Et ideo maiore
[illegible] racioni sunt hoc inordinate [illegible]
habeat circa finem vel propinquius plus peccat
Minor patet quia finis humane vite et sanctitatis est
deus | sed precepta prime tabule nos proxime
ordinant in ipsum | Unde peccata contra precepta
prime tabule sunt infidelitas | desperacio | ydo-
latria | periurium | et blasphemia dei | et
spiritus sancti et filii | Que sunt peccata gravissima ergo
Secundum | peccata que sunt contra precepta secunde
tabule sunt minora peccatis que sunt contra pre-
cepta prime tabule | Probatur quia peccatum quod est contra precepta
secunde tabule est contemptus boni commutabilis
bono commutabili in persona de lucis | ut furto
adulterio et huiusmodi | Sed contemptus incommuta-
bilis boni est peccatum contra precepta prime tabule
quibus ordinamur ad exhibendam re-
verentiam deo | Ergo peccata que sunt contra precepta

re et tale includit peccata quae sunt contra
precepta prime tabule et aliquando addunt
quod sunt graviora. Dicendum quod contemptus
dei per se intentus est in peccatis quae sunt
contra precepta prime tabule. Sic autem non
oportet includere in peccatis quae sunt contra
precepta secunde tabule. Non enim ille qui
fornicatur intendit hoc agere in contemptum
dei sed intendit solum delectari ad
quod sequitur ut deum contempnat preter
intentionem mandata eius transgrediendo.
Ad 2m. Simonia est maior peccatis [illegible] si-
monia est contra precepta secunde tabule ergo
Ad 3m dicendum quod [illegible] vel ea simili dicitur
omnia dona ad comparationem simoniace
heresis quae pro nichilo reputantur et haec per
se [illegible] Est enim simonia [illegible]
[illegible] voluntas emendi vel vendendi aliquid
spirituale vel annexum ei [illegible] ut voluntas
procedit ex avaritia. Dicendum quod simonia
non est maximum peccatum simpliciter sed magis
[illegible] illa quae committuntur circa spiritualia
per commutationem. Et hoc ideo est quia hoc
quod intendit se habere non recte [illegible]
non attingit peccata quae sunt contra precepta
prime tabule

Utrum beatus matheus vocatus sit statim a theolonio ad statum apostolatus et prelationis

Noto primo ... [illegible] ... tripliciter ... vocatione vocati sunt per dominum primo vocati sunt ad statum discipulatus ... secunda vocatione apostoli tertia vota in quibus ... religionem ... paupertate ... [illegible] ... sed ... mundiales ... et ... mentis castitatem ... obedientiam ... [illegible] ... et ... relinquendo ... motum ... vocati sunt ... statu ... Math. ... vocati a christo statu relictis ... vocati sunt ... relinquere ... debent ... ad christum primo ... mundiales ... carnales ... opera ... intelligentia ... ad ... [illegible] ... apostoli ... [illegible] ... et ... [illegible] ... apostoli ... ad statum discipulatus

sine religione. Secundo vocati sunt ad
apostolatus statum in quo statu collata
est eis iurisdictio super homines. Et sic
ad statum prelationis tamquam vocati fuerunt.
Circa communem prelationem tria possumus
considerare. Primo prelationis iurisdictionem
conferre in clavis. Secundo specialem
consecrationem quam confert ordinatio.
Tertio executionem quam non requirit
divine sedis missionem. Non sunt sic missi
per specialem missionem. Ad statum ergo prelationis
apostoli quantum ad communem iurisdictionem vocati
sunt Mathei xvi ubi dictum est Petro a quo
aliorum prelature prefectio erat ea vocatio:
Tibi dabo claves regni celorum. Secundum
vero ad eam ordinationem vocati sunt
ad prelationis statum Johannis xx quando dictum
est eis: Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis
peccata remittuntur eis. Tunc enim facti sunt
sacerdotes et episcopi. Sed quantum ad executionem
vocati sunt ad prelationis statum Actuum ii
ubi primo repleti sunt spiritu sancto. Secundum
ruit ubique Domino cooperante et sermonem
confirmante sequentibus signis. Sic ergo
apostoli vocati sunt ad statum religionis
et ad statum prelationis.

Marc xvi c

Conclusio. Matheus immediate fuit
vocatus de theloneo ad discipulatum
et ad statum perfectionis. Non autem ad apostola-
tum nisi per ordinationem [illegible] [illegible]
prius ad discipulatum [illegible] [illegible]

[illegible] p'fess' statum apostolor[illegible] coram
[illegible] sunt [illegible] ex [illegible] Item
[illegible] qui [illegible] Item [illegible]
[illegible] illo [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Et ad
[illegible]
[illegible] illo [illegible]
[illegible] modice [illegible]
[illegible] habere Et [illegible]
[illegible]
ad aliquid [illegible] Item [illegible]

vehementius con[illegible] fuerint ad utili[illegible]
omni Etate om[illegible] iudiciorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
esset [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ergo [illegible]
[illegible]
[illegible]

ut quamvis reliquerit omnia et possidet
b. matheus dicitur prima vocacione reli-
quit omnia et possidet quia vocatus est
immediate ad discipulatum et ad
perfectionem evangelicam. Ad 2m Luce xiiij
nisi quis renunciaverit omnibus que
possidet non potest meus esse discipulus
Ad 3m. dicendum Luce quinto quod surgens
relictis omnibus secutus est eum. ubi glossa
do. Sed voluntatem prorsus cogita-
tum vel affectum ad vite sibi re-
servavit quia est perfectionis evangelice
Ad 4m. dicendum quod in narracione mathei
marci et luce quod duo facta vocacionem
mathei aliquanto spacio temporis inter-
iecto ex quo sumitur discipulos xii apostolos
elegit ut patet quia unus fuit matheus
Unde Luce sexto. dicitur factum est autem
in diebus illis exiit in montem ora-
re et erat pernoctans in oracione dei et cum
dies factus esset vocavit discipulos
suos et elegit xii ex ipsis quos
et apostolos nominavit
Arguitur 2. beatus matheus non
fuit statim vocatus a theolonio ad
statum perfectionis. Dicit enim Gregorius super
Ezechielem. nemo repente fit summus. sed
status perfectionis evangelice est summus
status huius vite ergo matheus non
fuit statim vocatus ad statum perfectionis

vel p superiore [illegible]
in professionem vel p [illegible]
revelationem ut q [illegible]
bto nicolao et [illegible]
vocatae de bus q [illegible]
appl. ut aaron [illegible]
vocatae ut v [illegible]
virga aaron s [illegible]
floruit sicut [illegible]
ita et s [illegible]
in sc̄is debet [illegible]
doctrine p floru [illegible]
mandque et bo [illegible]
sanc p[illegible]
operat bino p[illegible]

homo repete magest ab aliqui gradu
sublimitatis . qz sit summuz ad quod pervingit
ipso alteri honoris . ut de bto benedicto
de quo dicit gregorius in 2o dya . qz stultus
et sciens [illegible] agnoscebat . benedictus puer
[illegible] sanctus gratiam a patre meruisse
Arg Mattheus statim vocatus est ad
apostolatus statum . et patronus . Arg . p . sco
qui dicit sup mattheum qui de publicano
repente factus apostolus . Et beda dicit super
lucam . qz de publicano in apostolum . de
theolonio ad evangelista mutatus
qt dist [illegible] qz leo . et beda dicunt matheum
vocatum ad statum apostolatus statim a
[illegible] quo ad potestatem . cum scilicet
[illegible] cum in apostolatum assumptus
dispensabat [illegible] quo ad tempus [illegible]
vocatus est ad discipulatum . et postea ad
apostolatum
Arg Que est de vocatione omnium apostolorum
Ita de reliquis . qz cristus vocavit
petrum qui est caput omnium apostolorum et plures
statim ad apostolatum . ergo et alios [illegible]
[illegible] joh . 1 . Tu vocaberis cephas
ubi designatur quod petrus caput apostolorum
esse . dist [illegible] qz petrus ad cristum [illegible]
petrus et alii apostoli [illegible] vocati
sunt . ad statum discipulatus et apostolatus
[illegible] . id ad [illegible] I . Elegit nos
ipso [illegible] appetitum ut essemus

sancta et immaculata. Affectu cuius caritate Deo in operibus exercendo facta est cum votis ad statum religionis scilicet districtatis quam ad statum applatis et placeris

Utrum ille qui eligitur canonice in episcopum mereatur consentiendo electioni de se facte vel ea recusando

Noto primo quod electio est alicuius persone ad dignitatem vocatio et assumptio ad collegium vel aggregationem [illegible] si saltem duo vel tres fuerint [illegible] de ele. ca. [illegible] ubi duo vel tres fuerint congregationem [illegible] clerici [illegible] eligatur [illegible] Congregationem [illegible] seu collegium ecclesiasticum debet prelatum eligere et alii adiungi [illegible] appellandi [illegible] glo[sa] [illegible] in [illegible] remanserunt indigni [illegible] ille via eligendi prelatum de eo. [illegible] ubi [illegible] electioni [illegible] si [illegible] eligerunt et eligendi [illegible] prelate [illegible] et ab [illegible] [illegible] noverunt se [illegible] et hoc si [illegible] in eo [illegible] qui [illegible] electo [illegible]

duo fuerint congregatio tres collegium [illegible] glosa

Lib. [illegible] dicte

[illegible] decreto statuimus ut nullus in episcopum eligatur nisi qui iam XXX annum etatis excesserit et de legitimo matrimonio sit natus qui etiam vita et scientia [illegible] demonstretur

Ho.° eo. Extra o. libro vi. Alii non
sumitur ad indigenciam ho insufficienc[illegible]
sue vel inhonestie [illegible] etatis
illegittime. Ho.° eo. [illegible] est p[illegible] circa di[illegible]
[illegible] officiali [illegible] quod indignum asu[illegible]
[illegible] prelati ad regimen [illegible] Ho.°
[illegible] requiritur quod promovendus habeat scienciam
convenientem. sed sufficit quod habeat co[illegible]
petentem. s. ad suum officium exercendum.
Ho.° eo. Cum nobis olim. ubi dicitur Illa
[illegible] litteratura [illegible] non convenit [illegible]
[illegible] electus constat [illegible] glo.
dicit [illegible] prelato requiritur non solum
litteratura [illegible] quod sit sollicitus et
[illegible] spiritualis [illegible] dist. vii. et [illegible]

Nota 20. [illegible] glosa latine [illegible]
[illegible] dist. [illegible]
[illegible] ubi dicitur [illegible] ad vota [illegible]
[illegible] ille [illegible] efficitur [illegible]
[illegible] s. littera [illegible]
[illegible] debet morem
[illegible] et intendere [illegible]
ad [illegible] salute [illegible] hec [illegible]
[illegible] in peccato mortali [illegible] causa
[illegible] nec [illegible]
[illegible] rationem habent [illegible]
[illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] dicendum
[illegible] Et debet lationem et [illegible]
[illegible] spiritualibus
oratione vacare. ut in c. [illegible] lationem
et orationi vacent. et semper [illegible]
et [illegible] aut aliud bonum [illegible] respondit

lectio spiritualis ignorantia [illegible]
ignorantia
[illegible] quod [illegible] sciant [illegible] Paulum
et ea [illegible] nesciunt [illegible] Paulo [illegible]
[illegible] si quis ignorat ignorabitur

decimas habeat vel sua applicet et
fabricam patrum institutam possit . nisi
hospitales invenire Et eius sed
fabrica eius debet esse ... custodiatur
... sibi quamquam vel . d . 6 . ordinando
[illegible] facta dispensando et sua
suis ... exigit elongando sed
... intende[illegible] ... ad
utilitatem esse [illegible] oppositum ad
et sic possit ... tamen
aliud non Allegas . et de ... vel
... de Andegavia Et quod ... non
... congregare ad suum ... fiunt
... dicitur ... quod ...
... esse ... quod fiat ...
dando ... ad hoc concedit
... ut ... tenere
et defendat ab adversariis Et ...
hoc congregare ... ut
faciat bonum esse ... faciat dando ...
... causa ... non ...
... ut exigit et ... in
... vel ... et ...
tenet ... bona esse non dispensat
... notabiliter deficiat ... Ad
... si . medicos deficiat ...
... si non ... ...
... reservare . ... vel ... possessor

ut tunc rationis pondere possit bona
patrimonialia et tenere ad [illegible]
Nota xxx Item reddere in [illegible]
[illegible] Clericus electus in talibus casibus tenetur
consentire electioni de se factae sub poena
[illegible] si cogerit et detraheret
[illegible] obedientiam [illegible]
[illegible] respicit [illegible] de [illegible]
[illegible] pondere ubi dicitur [illegible]
[illegible] veritatem custodiens [illegible] et [illegible]
[illegible] sublimes [illegible] et [illegible] obedientiam
non dimittens Item [illegible]
[illegible] videtur sibi [illegible]
[illegible] velit et possit salutem animarum
[illegible] quia [illegible] possit et ex hoc
videt probabiliter esse [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] hoc in religioso [illegible]
[illegible] electionem de se factam contra
[illegible] licentia [illegible]
[illegible] et obtenta ipso [illegible]
[illegible] nulla quia licentiam [illegible]
[illegible] capituli sui [illegible]
[illegible] de elect. li. vi. Item fallit
in [illegible] et aliis
[illegible] qui etiam de licentia
[illegible] electionem postulationem
[illegible] seu vocationem contra administra-
tionem sui ordinis [illegible] ecclesia-
te

consentire non potest | aliud est contrarium et
iam [illegible] quedam [illegible] l. vi. [illegible]
pareret mortis quia si [illegible] illicitum
refugeret | ut si mutilaret se | absconderet
sibi aliquod membrum | ut sic esset inhab[illegible]
hoc faceret [illegible]
Sed tunc tempore omnes [illegible]
[illegible] vel [illegible] faceret
venialiter. Si autem [illegible] habitum
renunciaret | ne illa dignitas sibi da-
retur | vel imponeretur | non videtur com-
mittere peccatum | nisi tempore eius alius
esset sufficiens qui eam recipere vellet
si eos dare | vel imponere si hoc
faceret propter humilitatem timendo ne in
regimine oberraret sic mereretur.
Nota quod [illegible] ille qui electionem [illegible] in-
[illegible] de se facere consentit [illegible]
re potest duplicem intentionem habere
[illegible] potest habere intentionem ad aliquid tempora-
lia ad honorem divitias et [illegible]
se a [illegible] religione aut aliquod [illegible]
[illegible] | et pro-
[illegible] | indigna faceret si non affectaret
electionem de se fieri [illegible] sit hic intentio
ad profectum [illegible] sic [illegible] intendit
profectum vel utilitatem [illegible] tunc talis
intentio est bona | unde Augustinus [illegible]
[illegible] dei [illegible] pro [illegible]

De quibus [illegible] desiderat bonum opus desiderat [illegible]
[illegible] desiderandum [illegible] dignitatem sed propter [illegible]
labore qui [illegible] ad honorem dei et [illegible] salutem
et [illegible] sacerdotum [illegible] est [illegible]
intendendo salutem [illegible] sibi commissi

superior in hac vita sine potencia sed
oportet ergo quod se [illegible] ut [illegible] fere
ut valeat ad salutem subditorum Et
induxit ad [illegible] sic ad thema [illegible]
[illegible] desiderat bonum opus
desiderat **Conclusio** [illegible]
et melius est [illegible] prelacionem [illegible]
[illegible] quod [illegible]
vel in acceptare [illegible]
[illegible] a superiore [illegible]
[illegible] moralium [illegible] prelacio
[illegible] melioris [illegible] fugienda
est Et in pastorali dicit [illegible]
[illegible] debet [illegible] transcendere
[illegible] destruere solet a grege
pastoris vita ad quod quando [illegible]
[illegible] sufficere
non est [illegible] ad [illegible]
[illegible] Et ad hoc quod [illegible] ydoneus
[illegible] officium prelacionis [illegible]
[illegible] est
[illegible] Ambrosius [illegible] aliquem
ydoneum et sufficientem [illegible] apostolus
ubi [illegible] subditi ydoneos possent
ministros novi testamenti
Secundum [illegible] aliquis laudabiliter
considerans [illegible] humilitate
[illegible] officium prelacionis recusare
[illegible] excusat se a tali officio [illegible]
[illegible] defectum [illegible] erat [illegible] et eloquencie
[illegible] et moyses [illegible]
[illegible] erat iuvenis [illegible] ad
[illegible] ad talem [illegible]
[illegible] ad tale [illegible] erat

[illegible] ad prelacionem acceptandam requiritur ut [illegible] et [illegible] humilitate [illegible] declinabat [illegible] ad [illegible] non [illegible] sufficientes [illegible] aliquid [illegible] et ideo [illegible] non [illegible] ministros novi testamenti

Et hec confessio [illegible] ... [illegible] sed [illegible]
[illegible] potestate officium [illegible] [illegible] statutis [illegible]
[illegible] imposuit [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habebit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Confessio [illegible] Aliquis laudabilis
[illegible] [illegible] de se [illegible]
Et [illegible] fraterna ut salute [illegible]
[illegible] Et hec confessio [illegible] vij [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] nobis
[illegible] [illegible] [illegible] acquisitio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] offert se
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] caritate

Confessio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] [illegible] voluntate
[illegible] Et [illegible] que multi [illegible]
[illegible] altarie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] adhuc [illegible]
[illegible] [illegible] audebat [illegible] que [illegible]
[illegible] elegit sub [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] vidisset [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[Margin:] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[Margin:] × no ×
videt [illegible]
hec [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

prelata quod dat beneficia [illegible]
aspirans magnam [illegible] [illegible]
per sua genera [illegible] et [illegible]
[illegible] simoniam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et habet 2 q[uesti]o[n]es [illegible]

[U]triu[m] prelatus dans
beneficiu[m] ecclesiasticu[m]
aliquo suo consanguineo
vel alicui [illegible] per
[illegible]

quoniam clarius et maiorem dignitatem
[illegible] non patet de beatitudine
quod debet [illegible] ambire non quod debet
[illegible] consistere quod illud verbum
[illegible] non debet sic intelligi [illegible]
de beatitudine [illegible]
[illegible] non [illegible]
beatitudine [illegible] longe [illegible]
[illegible]
[illegible] meritum [illegible]
[illegible] intencionem est
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dei
[illegible]
non [illegible] et sic ita [illegible]
[illegible]
[illegible] caritate [illegible]
[illegible] caritatis

Ut iste qui semper pro [illegible] iam gloria voluit pe
penitenciae aureola decem
peret.

Hoc primo [illegible] primum beatitudo
est duplex scilicet essentialis et accidentalis
essentialis [illegible] aliud est quam
clara visio dei et ipsa fruicio [illegible]
et hoc premium a nullo tempore habe[illegible]

Essentialis beatitudo consistit in actibus in quibus [illegible] racionat
[illegible] quod [illegible] dei ut sit clara eius visio et [illegible]
fruicio in [illegible] et sic premium essentiale [illegible] methaphorice
[illegible] dicitur aurea

premio dat ... voluntas ... et ...
... scriptum non ... [illegible]
nisi mereatur ... illud ... aliquo
... vel aliena ... salute ...
... passionis christi ... hoc pre-
mium ... hominibus quod consistit in vi-
sione et fruitione dei ... metaphorice
dicitur corona vel aurea ... pre-
... regie po-
testatis ... christi
nos deo nostro regnum et sacerdo-
tes et regnabimus ... quia ... pre-
mium ... pugna
et victoria victoris ... debetur
corona ut ... apostolus ... coronabitur
nisi qui legitime certaverit ...
... gaudium ...
habent ... premium essentiale
sicut angeli habent gaudium accidentale
de penitentia peccatorum ...
bonum quod habet ... de aliquo ...
... bono ... premium ...
... essentiale ... illud ...
... premium essentiale ... vocatur au-
reola ... aureola
... quedam ...
... gloria corporis ...
... superadditur ... beatitudini ...
... intendimus aureola ...
... gaudium ...
additum premio essentiali ...
... gaudium accidentale ...
... excellentem modum victorie super aliquem ...
... carne vel demone ...
virginitas ...
modum victorie ...
habuerit ...

regnum ... regnum ... peccatorum ... corona ... regem ... [illegible]

premium ... essentiale ... de peccatis ... multo maius ... quod est ... vocatur aurea et ... aureola ... [illegible]

opera meritoria [illegible] caritate elicita
sunt illi actui meritorio correspondet pre-
mium ratione caritatis illi debetur premium
essentiale. sed ratione excellentis victo-
rie vel operis debetur aureola.
que non est aliud nisi gaudium quoddam
de operibus suis bonis a se factis
que habent rationem victorie
excellentis. quod est aliud a gaudio
quo beati gaudent de coniunctione ad
deum. Et secundum bonaventuram aureola est quidam
decor in corpore et gaudium de eo in
anima. Sed thomas dicit quod solum est gaudium
in anima. Nota secundo quod sicut dicit [illegible] in
illo quod secundum tres singulares vi-
ctorias in tribus pugnis [illegible]
[illegible] homini eminentes tres aure-
ole. prima pugna contra carnem [illegible]
contra illam potissimam victoriam
obtinent qui a delectationibus venereis
omnino abstinent. Et ideo virginitati
debetur aureola. [illegible] debetur
illis virginibus qui propositum habuerunt
virginitatem perpetuo conservandi sive
hoc propositum voto firmaverint sive non.
[illegible] hoc propositum aliqui fuerunt
interrupti [illegible] integritate [illegible]
carnis servata [illegible] sive vite
invenerit tale propositum virginitatis
[illegible] reparari [illegible] non vir-
ginitas [illegible] accipit
aureola [illegible] gaudio

superaddito gaudio essentiali sicut et
omnibus incorruptis eterne redde-
bitur aureola licet non habuerit
propositum virginitatem perpetuo servandi
[illegible] de hoc cum [illegible] incorruptis
carnis gaudebunt sicut et mortem
de virginitate a [illegible] Secundo pugna
vero qua [illegible] est pugna
[illegible] persecutorum usque ad mortem
sustinendam [illegible]
pugnatur Et ideo martyribus
debetur aureola Tertio pugna vero
qua pugnatur contra diabolum illa
est pugna victoria in qua [illegible]
non solum a se sed etiam a cordibus
aliorum removetur quod fit per doctrinam
et predicationem Et ideo doctoribus
et predicatoribus debetur tertia
aureola quia perfectissima est victoria
per doctrinam sive predicationem quia homo
semetipsum non solum bene regit sed et
alios corrigit et instruit Item
aureola non debetur prelatis et do-
ctoribus quia habeant officium do-
cendi nisi actu doceant quia corona
debetur [illegible] habitu aut officio sed pugne
actuali [illegible]
[illegible] legitime certaverit
Conclusio Ille qui semper [illegible] scolam
[illegible] docuit per penitentiam aureolam
non recuperat [illegible] meretur

maioris glorie [illegible] et [illegible] quando
aliquis appetit manifestationem [illegible] excellentie
apud alios [illegible] appetit [illegible]
[illegible] manifestationem

aurea et finis operis sed non meretur
aureolam sed tantum meretur gloriam
operatur et non meretur aureolam et
finis operis ergo non aureolam
Ad 3m quod aureola importat gradum
singularem excellentie sed non
est quod aureola sic operatur
quod ... hec figura eius ... Exclamavit
... aurea et altera aureola Ad 4m dicendum
... recipit mercedem suam ... recipit mercedem
... opera mortua per redemptionem suam
penitentia non restituit sed opera
... doctores ... gloriam
... fuerit mortua
ad ... ergo non restituit
per penitentiam ad finem consequendum
Ad 5m quod penitentia restituit hominem
... habita ... ad ... et
... non habuit ... merito ...
... est ... opus ... gloriam
... petat
Argumentum 2m ille qui ... gloriam
... docuit aut predicavit per
penitentiam aureolam recuperat sed
aureola ... debetur ...
... ad ...
Gaudium meum et corona mea sed potest
gaudium meum et corona mea ... et ...
... coronabor gaudium meum
... et corona mea ... debet
... aureola
... a ...

Contingit quod ex predicatione quod
quam propter doctrinam aliquam predicatores
perdiderunt scientiam et sententiam quae [illegible]
fidelium [illegible] penitebat debetur
ei aureola [illegible] quod conversione
fidelium debetur aureola [illegible]
incerto [illegible]
perdiderunt alio [illegible]
[illegible] proficit [illegible]
si virginitas [illegible] debetur [illegible]
[illegible] pariat
Ad [illegible] debetur aureola
ita et doctrine [illegible] illa [illegible]
sit carne [illegible]
penitentia agit [illegible] aureola
[illegible] predicatione et doctori qui [illegible]
[illegible] perdiderunt [illegible]
aureoli [illegible] debet [illegible]
[illegible] manet post penitentiam
Et ideo debetur [illegible] penitentia
aureola [illegible] aureola doctrine debet
actum doctoris qui transiit. Et ideo
post penitentiam non debetur aureola
doctori nisi actu redeat
Ad [illegible] non debetur aureola
[illegible] exaltatio in futuro respondet
[illegible] humiliationi [illegible]
luce xiv. [illegible] exaltat humiliatur [illegible]
[illegible] non humiliatio [illegible]
[illegible] exaltatio et superbie occasio [illegible]
[illegible] quod luce [illegible]
[illegible] honore magisterii et

[illegible] ergo predicatori et doctori
non debetur aureola [illegible] in hac
vita exaltato [illegible] aliqua
[illegible] nisi ei [illegible]
[illegible] exaltationem [illegible] gloriam
[illegible] tamen exaltationem
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible] adiicit
[illegible] de palma

Nota questio [illegible]

in questo [illegible] aureola [illegible]
[illegible]
habet rationem victorie [illegible]
[illegible] differt ab aurea [illegible]
[illegible] debetur victorie [illegible] et
[illegible] et ista
[illegible] in corpore [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aureole [illegible] predicatori et doctori
[illegible] in [illegible]
in virginibus [illegible] martiribus [illegible]
[illegible] martirum [illegible]
[illegible]
[illegible] doctor [illegible]
[illegible] doctoribus debetur au-
[illegible] doctoribus [illegible] doctor
reola habet [illegible] splendor [illegible]
[illegible] fulgebunt [illegible] splendor [illegible]
et qui ad [illegible]
stelle [illegible] et [illegible]
[illegible] doctoribus [illegible]
[illegible] alios [illegible]

[illegible] doctori [illegible] habebit [illegible]
aureola et doctrina [illegible] fulgere [illegible] splendor
aureolam doctori et [illegible]
[illegible] exemplum bone vite
[illegible] alios [illegible] doctores [illegible] fulgere [illegible] stelle in
perpetuas [illegible]

[illegible]

doctrinis et predicationibus. Et intelligo
de doctoribus doctrinis eorum que
pertinet ad salutem. Unde lex laudabile
tertio hominum necnon advocatos officium
magne a prepositibus fructus esse consolentur
remunerari. C. de advocatis diversorum
iudiciorum. l. laudabile. Illi ergo habebunt au-
reolam. Et idem de medicis et phisi-
cis et aliis. Ymo nec theologie de phisi-
docent nisi sunt huius utiles ad doctri-
nam theologie captivantes eorum intellec-
tum in obsequium fidei. Sic paulus utilis
debet doctor predicando. Preterea sive
doctor doceat scripto sive verbo legendo
vel predicando. Dicit tamen prelator, meretur
aureolam. Sed si propter vanam gloriam vel
lucrum temporale predicat vel doceat verbum
dei adulterat. Et recepit mercedem
suam, quia nec per penitentiam recuperat
quod prima non vivificat mortua. Sed contra
opera dicit mortua non solum sine caritate facta sed
opera sine ydea intermedie. Et generaliter opera
non fuerit a primo meritoria. Ergo pre de pre

Utrum liceat propter doctrinam aliquam
recedere a meliori bono
doctor ille tenet suam
doctrinam revocare
Noto primo quod doctrine ecclesiastice
scripture doctorum sunt in triplici differentia
quedam enim sunt doctrine reprobate
ipse sacre et heretice de quibus habetur
[illegible] et dist. xv
[illegible] sancta romana ecclesia [illegible] ceteri
[illegible] recepta sunt [illegible] doctores
[illegible] recipit [illegible] et
[illegible] ecclesia romana et extra
[illegible] et [illegible]
[illegible] libellus seu [illegible] que
[illegible] [illegible]
petrus lombardus de [illegible]
[illegible] appellantur [illegible]
[illegible] sunt doctrine [illegible]
apocriphe de quibus habetur [illegible] dicto [illegible]
[illegible] romana [illegible] dist. xv [illegible]
[illegible] vel qui
libri sunt [illegible] apocriphas [illegible]
[illegible] et [illegible]
Apocrypha dicatur occulta et secreta
[illegible] et [illegible]
liber [illegible] et occultus

Apocrypha [illegible] [illegible] de secreto
[illegible] secreto vel illa [illegible] secretorum
[illegible] apocrypha [illegible] occulta [illegible]
[illegible] habet [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] in [illegible] canonica veritate

libri qui non sunt de canone recepti sunt ab ecclesia ... in ea leguntur ...

Tercius cuius autor ignoratur et non est ab ecclesia receptus quidam ... sed remote ab ecclesia et legendi ... sunt quidam apocrifa quia ab apo quod est longe et crisis quod est iudicium ... longe a iudicio vel de quibus non est certum habere iudicium ...

Aliquis liber dupliciter apocrifus ... primo quia cuius autor ignoratur ... et illum recepit ecclesia non ad fidei probationem sed ad morum instructionem qualiter sunt liber iudith et alii quos nominat Jeronimus in prologo regum: Sapientia inquit que vulgo salomonis inscribitur et iesu filii Syrach et judith et tobias et pastor non sunt in canone.

Alio modo dicitur liber apocrifus quia et cuius autor ignoratur et de cuius veritate dubitatur et ideo non recipit ecclesia ut est liber de infancia salvatoris et alii libri de quibus habetur dis. xv. c. Sancta romana ecclesia.

Nota 3o circa tercium genus doctrine est quod est approbata ab ecclesia et hec sunt ... principaliter doctrine sancti ... libri biblie quos ita ut et firmiter oportet credere quod nullo modo licet de veritate ipsorum dubitare quia hoc esset hereticum cum sint dictate a spiritu sancto. Vide Jeronimum in prologo super bibliam ... ii petri i.

Margin: ca ... et tobias ... in prologo ... judith ... et tho... et thomas ... filii syrach ... pastor ... liber pastoris ... apocrifa ... biblia non habet

non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia sed spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines

Ipse et apostoli sancti qui hanc scripturam
nobis tradiderunt per revelacionem instructi
habuerunt cognicionem qui errare non
potuerunt circa eandem ordinaciones seu constituciones
et doctrinas ecclesie sancte et summos pontifices
vel concilia vel alia approbata [illegible]
indubitanter credendum est / postea est
opuscula sanctorum patrum et doctorum
ecclesie approbata et specialiter horum
scilicet Cypriani / Gregorii nazanzeni / Ana
[illegible] / Ambrosii et
[illegible] prosperi / Augustini / Ambrosii
[illegible] xv. [illegible] concilia
[illegible] opuscula approbata
et in fine [illegible] patrum orthodoxorum
tractatus [illegible]
nullo a sancte romane ecclesie [illegible]
manent [illegible] gratia dei
[illegible] propter
[illegible] vite sue [illegible]
[illegible] legenda [illegible] et decretales
[illegible] pontificum [illegible]
[illegible] credendum [illegible]
[illegible] doctorum vel
[illegible] dicta [illegible] vel scriptura
[illegible] sancte vel deter
[illegible] vel per
[illegible] ullo modo
[illegible] doctorum
licet dubitare [illegible]
licet dubitare / et alie sententie [illegible]
sunt talia [illegible] determinata per [illegible]
que sunt firmiter tenenda / vel [illegible]

in doctrina sacre scripture contenta in
aug. Noli meis litteris quasi canonicis
scripturis inservire sed in illis et
quod non credebas cum inveneris
incunctanter crede. in istis autem quod certum non
habebas nisi certum intellexeris
noli firmiter tenere. dist. ix. ubi dicit
glo. ergo plus [illegible] illa [illegible] adver
scripta aug. et aliorum sanctorum patrum
non erat auctoritas sed hodie iubetur
omnia teneri usque ad ultimum iota di.
xv. c. ultimo vel hoc est dictum ut
concedat quod ad [illegible] sit ante veteris
testamenti [illegible] sanctorum patrum [illegible] Arch. super
dicto c. Noli dicit hodie [illegible]
talem scilicet doctorem aliquid posse [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] non [illegible] verum non [illegible]
[illegible] canonum [illegible]
[illegible] doctor [illegible] quia [illegible]
[illegible] dixit ut [illegible] bigamum
non esse [illegible] eum qui [illegible]
habuit unam uxorem et [illegible]
[illegible] alia [illegible] sensit
[illegible] esse bigamum [illegible]
[illegible] et illa [illegible] non [illegible]
[illegible] xxxiiii. [illegible] et c. deinde [illegible]
de bigamis [illegible] que per
tinent ad fidem vel bonos mores
[illegible] ad salutem in nullo discordat
[illegible] doctores [illegible] aliquis superficialiter
videatur sentire contra

depressionem

[illegible] et alii libri quos non approbat [illegible]
[illegible] adhesionem nec per omnem [illegible]
approbat [illegible] ubi [illegible]
[illegible] ullam reprobat veritatem [illegible]
[illegible] admittit et non solum
[illegible] catholicorum [illegible] et gentilium [illegible]
[illegible] legendos et disputiendos
[illegible] disputationem et veritatis [illegible]
[illegible] et hoc [illegible]
[illegible] dicit [illegible] quia [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ad Corinthios [illegible] dicere
[illegible]
[illegible]
[illegible] suppositio est [illegible] approbat
[illegible] libri [illegible] doctores [illegible]
[illegible] cum libri [illegible] non negat
[illegible] probando vel aliud sentiendo et

hoc in materia opinabilibus et fidei
non tangentibus sed in hiis que [illegible]
universaliter subiecta illud [illegible]
uno [illegible] doctores dicere et non [illegible]
habere firmata
Canonici libri sunt [illegible] auctoritate
dubitate et quibus [illegible]
[illegible] et indefesse [illegible]
Et dicuntur Canonici a regula [illegible]
quibus [illegible] regula [illegible]
[illegible] dicitur a canon [illegible]
e regula. Licet hoc canonici [illegible]
sunt de quibus [illegible]
auctoritas sunt [illegible] canonis
sunt [illegible] canon
[illegible] legi [illegible]
devotionem et admirationem [illegible]
a fidelibus legitur [illegible]
ea que [illegible] non [illegible]

[illegible] vel non [illegible] [illegible] spiritualis am[illegible]
[illegible] [illegible]

Amicus ab amando dicitur et inde ho:
nesta est eius qui amat et indissolu
bilis familiaritas [illegible] quidem

[illegible]
[illegible]
bte ipsa [illegible] dat [illegible] cum
[illegible] aliqua ab obsequio
a minimo [illegible] proposito cessa
quasi nullus e [illegible]

Nota 3o 93 Sed in soluere aliquas
questiones [illegible] primo et archi. dist.
xx. c.a de quibus tres ordo est
seruandus. Nam primo recurrendum est ad
scripta no. et ve. testamenti. Secundo ad
canones apostolorum et [illegible] conciliorum
ad decreta et decretalia romanorum
pontificum. Tertio ad scripta graeca
[illegible] ad scripta sanctorum patrum latinorum
Quarto ad exempla sanctorum. Quod autem
verba inveniuntur hoc modo [illegible]
sunt sapientes et quid agendum sit
investigandum dominus revelabit prout
illud ubi duo vel tres congregati
fuerint in nomine meo illic sum in medio eorum
Sed [illegible] recurrendum est ad
scripta graeca secundum archi. et dicit quod
hoc locum habuit quando ecclesie grecorum
fideles catholice fidei vigebat
[illegible] et quando codices erant correcti
[illegible] recurrebatur ad eos
et ideo [illegible] librorum fides ex
[illegible] veterum librorum [illegible] Nam
hoc hodie locum non habet et eorum
hodie greci sunt acephali et eorum
scripta magis corrupta quam latinorum
[illegible] multas [illegible] magis credendum sit
[illegible] doctorum magis [illegible] veterum
dicit glo. super dicto ca. [illegible] Augustinus
inter tres istos doctores [illegible]
et Gregorio. Augustino magis credendum

est in disputacionibus sed in hystoriis
et explanacionibus. Dicit gregorius in moralibus.
Nota tercio quod ex vera et ap-
probata doctrina qua aliquis docet
sit sequi detrimentum in auditoribus
dum vno ex defectu doctoris quia
doctrinam subtilem et alta proponit
rudibus qui non essent illius doctrine
capaces qui ergo hec detrimenta faciunt
timerent Contra exemplum apostoli qui
dicit i Corinth. iij Tamquam paruulis
in christo lac dedi vobis non escam
hoc est non altiora predicaui Secundo
doctrina dulcem ac intentam Alio
modo confuse et inordinate proponit non
[illegible] maxima mortibus contra illud
gregorii dicit in pastorali. Sic laudanda
sit bona fama ne dispergerent et vita
ne nutrienda sit bona vita ne dum
[illegible] credit neququam tendat et ad
[illegible] Et in hiis casibus tenetur et do-
ctor ex eius doctrina dampnum spirituale
accidit tamen hoc dampnum reuelando
bona inquirit sit exponendo saltem
doctrina sua Alio sit contingit ex
defectu auditoris puta si aliquis doctor
verum predicaret hominibus in aliqua certa
intranda religione sic quod putaret
quod quicumque intrat religionem statim
esset equalis meriti sicut beatus petrus

Et ordine
primo

potissime
hoc est
vobis amici
[illegible]
vera fidei
secundum veram
capacitatem
non escam
id est perfectam
doctrinam

In hoc casu non tenetur cessare a sua doctrina iudicare eum religiosum propter errorem in re in qua bonum quod facere poterit etiam non retrahit homines a meliori bono etiam doctor

Conclusio doctor docens falsam doctrinam tenetur eam omnibus modis revocare et maxime si ex ea spirituale dampnum sequatur et probatur quoniam talia sunt in quibus peccatum non dimittitur nisi restituatur ablatum quod multo magis non dimittitur peccatum doctoris qui facit dampnum in spiritualibus nisi restituatur ablatum quod fit per revocationem doctrine

Item qui scandalizat alios activè tenetur ille scandalum removere sed qui docet falsam doctrinam scandalizat alios. Maior quia scandalum activum prohibetur sub comminatione pene eterne Mathei 18 Ve homini illi per quem scandalum venit [?] scandalizando. Minor quia talis doctor facit scandalum activum eo quod doctor informat intellectum et informat affectum ita quod affectum iudicantium inducit ad malum. Ex dictis faciliter solvuntur auctores et rationes in oppositum laborantes. Item quod Gregorius dicit veritas non est dimittenda propter scandalum [?] quod si scandalum non est datum sed acceptum ita quod non est ex defectu docentis sed auditorum [?]

Utrum religiosi teneantur paciencius tollerare iniurias sibi factas

Noto primo quod aliquando fit iniuria vel violencia religiosis aut in [illegible] bonorum spiritualium aut in possessionibus temporalibus aut in personis corporalibus. Si religiosi patiuntur violenciam et iniuriam in [illegible] bonorum spiritualium [illegible] [illegible] est eis [illegible] [illegible] est eis facere divinum officium vel [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] legittime [illegible] tollerare [illegible] licet eis et vim vi repellere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeant facultatem [illegible] qui habent potestatem [illegible] eos [illegible] iniuriam et violenciam inferunt [illegible] [illegible] debet [illegible] iniuriam et violenciam repellere. Secundo [illegible] fit religiosis iniuria in possessionibus temporalibus [illegible] tollerare non debent [illegible] licet eis vim vi repellere cum moderamine inculpate tutele. Non zelo vindicte sed zelo iusticie defensionis [illegible] violenciam [illegible] est eis repellere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] inculpata tutela est id facere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Item vim vi repellere licet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum moderamine inculpate [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet opor-
tunitatem adeundi [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illos [illegible] [illegible]
[illegible] et illos nolit repellere
[illegible] [illegible] hoc esset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] defendere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
maiorem esset [illegible] [illegible] [illegible] amare
[illegible] [illegible] illam [illegible] [illegible] vide-
[illegible] non repelleret [illegible] [illegible]
et [illegible] Et si [illegible] illa [illegible]
repellere non potest [illegible] amore dei
[illegible] [illegible] salvator [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et ergo [illegible] deo
[illegible] non resistite malo [illegible] [illegible]
te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] altera Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible]
[illegible] tollere [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
resistere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] repellere [illegible]
et [illegible] cum moderamine inculpate

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit ut se defendat
[illegible] [illegible] accepit [illegible] [illegible] at intenderet
[illegible] ut [illegible] sit [illegible] [illegible] vi repellere
[illegible] mortale [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] defensio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moralis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tutele et magne sit eciam vim
patitur in qua sit periculum mortis vel
mutilacionis. Erat autem possibilis resist-
encia vellet ei qui inuasit et
vim inferre [illegible] non esset vim re-
pellere [illegible] magis [illegible]
[illegible] est ipse dicit deutro.
32 [illegible] vita et ego [illegible]
[illegible]
[illegible]
in pacientia et humilitate tollerando
[illegible]
Nota 2 [illegible] in hac
viri religiosi et [illegible] dupliciter
[illegible] ad
[illegible]
[illegible]
[illegible]
impugnari [illegible] ad statum
in aliquem [illegible] vel [illegible]
statum derogat. Et hec duo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad religionem et statum
[illegible]
Conclusio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] resistere [illegible]

impugnare
2o [illegible]

[illegible] ad suffere[illegible]

[illegible] illud [illegible]

[illegible] in doctrina [illegible]

[illegible] altera [illegible]

vergeret. firmiter dei [illegible] contra

[illegible] Ezech. xviii [illegible]

[illegible]

[illegible] Et ipsos [illegible]

[illegible] inferebat [illegible]

[illegible] tollerant [illegible] iudei dicebant

[illegible] et potestate [illegible]

[illegible] Et [illegible] dicebat

[illegible] Qui [illegible]

[illegible] unde [illegible]

[illegible]

[illegible] in beelzebub eiecit

demonia [illegible] ad iniurias

[illegible] hec ei dixit.

et oia tibi dabo si cadens adora-

veris me. [illegible] ad iniuria

[illegible] dicere [illegible]

[illegible] habet [illegible]

[illegible] Et [illegible]

[illegible] magna [illegible]

[illegible] dei at iniurias [illegible]

ad audiendum sustinere [illegible]

[illegible] esse [illegible] patientem

laudabile est. [illegible] at dei [illegible]

[illegible] e [illegible]

Corollarium primum. Est laudabile
si religiosi et persone spirituales
ferre iniurias. Attamen est in certis
casibus locus et tempus vi vi repellere
Corollarium 2m ad religiosos et
personas spirituales pertinet mala
male facientium impedire [illegible]
[illegible] mala [illegible]
[illegible] vi vi repellere [illegible]
permittitur [illegible] de homicidio [illegible]
[illegible] nobis
Corollarium [illegible] vi repelli debet
cum moderamine inculpate tutele
[illegible] obedientie [illegible]
[illegible] vi repellere licet [illegible]
et [illegible] permittitur [illegible]
debet cum moderamine inculpate
tutele [illegible] ad [illegible]
[illegible]
Corollarium [illegible] vi repellere
licet [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] defensionis [illegible]
[illegible]
Corollarium [illegible] licet religiosis et
spiritualibus personis [illegible]
resistere [illegible]
[illegible]

Prima [illegible] religiosi [illegible] [illegible]

carnium dicit (?) at animos est de-
tractor ergo ad caritatem spectat
resistere detractoribus. Sed quia ca-
ritas spectat ad religiosos et per-
sonas spirituales ergo
Quartum (?) quia sunt in statu et religiosi
suis detractoribus resistere propter con-
servationem fame per quam fiunt bona
et imaginem bonam ipsorum valentem ad
promotionem spiritualem. Et inde homo
bone fame magis appreciatur et ab
aliis [illegible] bonum verbum in
hoc [illegible] [illegible] quia sic [illegible] ergo
in [illegible] [illegible] [illegible] debet (?) spectat ut [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Tertium (?) specialiter (?) in statu et reli-
giosi suis detractoribus resistere
debent zelum iustitie quia resistere de-
tractori ex zelo iustitie per modum
[illegible] videtur et esse meritorium. Et sic
videtur et religiosi esse in statu perfectionis (?)
et hoc debent magis quam alii perfecte
in caritate
Quartum (?) voluntarium est resistere de-
tractoribus propter zelum vindicte sed
illicitum [illegible] magis est in illorum
religiosorum [illegible] [illegible] quanto magis
sunt professioni et longa [illegible] a mundo
tanto minus debet vindictam querere
et tanto magis debet [illegible] iniurias
famulis (?) et [illegible] condonare

Aug. clericus fa-
me sue [illegible]
prudens (?)
bonam fe-
[illegible] [illegible]
laboriosi
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
madi (?) per
[illegible]
et [illegible]

Arguitur Religiosi non debent tollerare suos impugnatores probatur quia impugnatio perfectionis vite eorum directe impugnatur [illegible] vino [illegible] consequenti [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] per consequentiam sed viri perfecti non debent impugnatores dei tollerare [illegible] impugnatores [illegible] [illegible] perfecti impugnatur [illegible] eorum perfectionem et religionem [illegible] [illegible] non debent tollerare eorum impugnatores [illegible] deus in eis impugnatur [illegible] [illegible] consequentia [illegible] non [illegible] [illegible] religionem [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] consequens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] sic eorum impugnatores tollerare debent [illegible]

Arguitur [illegible] quilibet perfectus debet ob [illegible] [illegible] [illegible] statum [illegible] [illegible] [illegible] apostolus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] statum [illegible] [illegible] [illegible] impugnatur statum [illegible] [illegible] [illegible] perfecti [illegible] non debent tollerare suos impugnatores [illegible] [illegible] [illegible] perfecti impugnatur [illegible] ad eorum statum religionis et perfectionem [illegible] non

100

debet tollerare suos impugnatores
domini et si impugnat [illegible] ad eius
offensas etc.
Arg. viri religiosi maxime debent
imitari patientiam Christi et doctrina
sua patientia [illegible] tales [illegible] dicit
[illegible] [illegible] sua [illegible]
[illegible] [illegible] et in [illegible]
docet [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et
[illegible] facto et verbo [illegible]
[illegible] volunt [illegible] [illegible]
[illegible] vim vi repellere [illegible] talem
debet esse religiosus [illegible] videtur [illegible]
[illegible] religiosus vim vi repellere
Arg. Apostolus [illegible] dicit
[illegible] et [illegible] offensionem
[illegible] et [illegible] ergo et religiosus
[illegible] debet [illegible]
et [illegible] offensionem [illegible] debent eum
patientia [illegible] quod non debet
vim [illegible] repellere [illegible] ad [illegible]
[illegible] non repellere
[illegible] repellere [illegible] maxime [illegible]
[illegible] [illegible]
vel [illegible] ad [illegible]
[illegible] non esse [illegible]
[illegible] [illegible] se ob-
ligassent [illegible] vel [illegible]
Arg. Non licet religiosis [illegible] de-
tractoribus

respectu [illegible] per [illegible] de gregorio [illegible]
i. [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible]
homini [illegible] vino non debemus [illegible]
ne pereat [illegible] [illegible] [illegible]
debemus [illegible] tollerare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliqui autem com-
pescite hec [illegible] de nobis [illegible]
[illegible] qui audire bona poterunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic est
intelligendum [illegible] detractionem [illegible]
[illegible] debemus [illegible] caritate tollerare [illegible]
[illegible] [illegible] odij et [illegible]
[illegible] [illegible] fama [illegible]
detractoribus [illegible] zelo caritatis [illegible]
inflicte [illegible] [illegible]
[illegible] detrahentium [illegible]
caritatem non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] odij et [illegible]
[illegible] detractoribus resistat [illegible]
conservationem fame [illegible] zelo [illegible]
[illegible] [illegible] tollerare [illegible]

Utrum ille qui iurat se non
intraturum religionem possit li-
cite religionem intrare
Noto primo quod iuramentum est
assertio vel negatio de aliquo licito
possibili et honesto facto vel [illegible]
sacre rei attestatione firmata [illegible]

Margin: [illegible]

duplex. s. Assertorium et promissorium.
Assertorium est de aliquo facto preteriti
vel presenti in quo quis firmat aliquid
sic fuisse factum vel sic non esse. Pro-
missorium est in aliquo iuramento pro-
mittit aliquid se facturum. Et utrumque
fit duobus modis simpliciter et cum dicit per deum
per deum vel testis est mihi deus quod
ita se habeat aliquid vel sic quando
vel in aliquo se obligat ad aliquid
et si hoc non faciat accidat sibi vel
filiis aliquod infortunium. Alter in modo
iurandi fuit in veteri testamento et
[illegible] iurant hodie ita in
veteri testamento probatur per ista forma. Dum vive[t]
vivit deus et vivit anima tua non [illegible]
[illegible] in regum [illegible] et [illegible]
Et probatur vivit dominus in [illegible]
[illegible] Et probatur per nomen meum vivit
[illegible] per prophetam et [illegible]
[illegible]
[illegible] vivit et anima tua
vivit. vel probatur per [illegible]
hec faciat mihi deus et hec addat
[illegible] regum [illegible]
hec [illegible] sub fide [illegible] non
[illegible] hec faciat mihi deus hec
mala et illa [illegible]

Et [illegible] regum [illegible]
[illegible] hec faciat mihi deus et hec addat
[illegible]

Dum vive[t] ... [illegible] cum chi: [illegible]

Iurabat et testis est mihi deus
ad ro. i. Testis est mihi conscientia
Eo. vel coram deo loquor. vel
[illegible] hodie iurat et intelligit [illegible]
vel per deum vel per sancta dei evangelia [illegible]
[illegible] vel [illegible]
per [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
si quod istud est verum vel si non est [illegible]
[illegible] vel si ego [illegible]
Eveniat mihi tale vel tale [illegible]
Aut deus non misereatur [illegible]
[illegible] faciat [illegible]

Nota 2o [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
dei [illegible] a malo [illegible]
[illegible] a quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] verbis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hec in vetere lege dicit et non [illegible]

levitici [illegible]
non [illegible]

Redde deus [illegible] Et per
[illegible] dicit deus [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut habet
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et si
[illegible] bona nova [illegible] fit ordinatio
ad [illegible] alicui defectui [illegible]
medicina que non [illegible] sed

[illegible]
[illegible] et alter[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad deum

propter veritatem ad subveniendum [illegible]
quam [illegible] et inquisita ad
hoc vult dicere [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et ideo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
intelligere [illegible]
[illegible]
et [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
Noto 20 [illegible]
habere tres [illegible] veritatem
iudicium et iustitia [illegible]
[illegible]
[illegible] bonitatem [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad rem de
[illegible] et [illegible] debet [illegible] veritate [illegible]

[illegible] ibi esse veritatem [illegible] in [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] de [illegible] ibi esse bene [illegible]
[illegible]
[illegible] non vult esse
[illegible] credere et [illegible] non vult [illegible]
[illegible] credere [illegible]

sit adequacio rei ad sermonem
mentalem. Secundo opponitur ad eam a
[illegible] et sic debet ei indicandi
discrecionis temeritas opponitur ad omnem
[illegible] sit ut sic debet [illegible]
ut causa sit iusta primum quod
requiritur est veritas et hoc magis
in corde quam in ore hoc est quod
[illegible] dictat sibi cor secundum conscientiam
[illegible] verum esset realiter
[illegible] crederet esset periurus
formaliter. Quod mentiens mendose
periurus esset formaliter et materialiter
Secundum quod requiritur est iudicium sive
discrecionis [illegible] hoc examinet et
discernat quod iurat et si est sufficiens
et urgens causa iurandi si aliquid
est [illegible] necessarium vel multum utile
ad [illegible] quod in nos cedit nisi
[illegible] sine aliquo sine iudicio
discrecionis iurat cum [illegible] levitate
sine aliqua causa et non [illegible] utili
[illegible] contra decorem veritatem
[illegible] reverenciam deo facit Non in
[illegible] de veritate vel [illegible]
[illegible] hoc faceret [illegible]
[illegible] iudicium [illegible]
de. Ad [illegible]
[illegible] sed illud de

et [illegible] secunde in [illegible] veritate et iudicio
et [illegible] vult deo [illegible]
et iusticia

de quo dubitat esse verum [illegible]
tio vel equiparata legitate et [illegible]
[illegible] in [illegible] casu [illegible]
[illegible] dampnum alterius [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] expedit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de se [illegible]
[illegible]
debeat [illegible]
[illegible]
[illegible]
Noto [illegible]
obligato [illegible]
[illegible] habere [illegible] obligatio
[illegible] ut [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] 38

do 7

aliquis facit se firmatarium vel
aliquid confirmat et ille juramentum
non tenet quia non adimplere [illegible] est
licite impleri [illegible] obli-
gatio licita [illegible] licita [illegible]
aliquis facit se elemosinam datur[um]
et ille juramentum non licet [illegible]
[illegible] esse obligatio illicita [illegible]
[illegible] aliquis [illegible]
non [illegible] homo [illegible]
[illegible] non tenet puta [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible] aliquid [illegible]
vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible] manu[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ostendit
[illegible]
[illegible]
[illegible] se [illegible]
[illegible] obligata non [illegible]
[illegible]

Ex[illegible]

vii ille
[illegible] debitum
et alio
[illegible]

[illegible] ostendit [illegible] implebit et imputare et non
ostendit a domo illius plaga
[illegible] esse
debitum [illegible] impetu passionis [illegible] impetu passionis

Si at putans aliq[uis] intellexit [illegible]
maliter [illegible] et tenere [illegible]
Quomodo [illegible] intelligit et [illegible]
esse [illegible] non subiect [illegible]
[illegible]
de [illegible] ubi [illegible]
[illegible] in veritate [illegible]
[illegible]
Quod [illegible] obligans [illegible] illa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] velud [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eadem [illegible]
[illegible]
Conclusio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] deo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hoc est [illegible]
[illegible] deus [illegible]
fecit deus erant valde bona

[illegible] dantes [illegible]

[illegible] optimi e contra facere bo[illegible]
[illegible] at duo ma[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] Declina a malo et fac bonum [illegible]
est enim illud mandatum [illegible]

[illegible] 36
Declina a malo et fac bonum

Corp.

declinatam mali et operacionem boni
unde non propter illud indicitur e illi
et non obligatorem quia aliquis ne
se aliquid mali faciem sed est illud
e illicitum et non obligatorem quia
ocurrat se aliquid bonum non faciem
quod intrare religionem sit valde bonum
illud magnificum e illicitum et non obli
gatorem quia aliquis ocurrat se quod
bonum non intrabit
Contra [illegible] se non intrabit
religionem ut sit non intrare [illegible]
[illegible] implere [illegible]
[illegible] ab illo bono [illegible]
quod non tenetur [illegible]
de precepto [illegible]
Contra [illegible]
obligatorem se [illegible]
ad hoc quod [illegible]
ad hoc ut [illegible] obliga
[illegible]
et [illegible]
[illegible] meliorem [illegible]
[illegible] meliorem [illegible]
[illegible] a meliori bono.
Ad [illegible] illi qui [illegible] se non [illegible]
religionem non sit [illegible] intrare [illegible]
[illegible] obligatio [illegible] e [illegible]
[illegible] cum non intrat religionem [illegible]
quod in ad hoc [illegible] se obliga

videtur quod teneatur non intrare sed non per talem obligationem et debere libertatem de non intrare religionem. Ad primum [illegible] quod sicut per talem obligationem [illegible] ultra [illegible] bonum quod cadit sub divino consilio. Et sic [illegible] tale iuramentum et debere libertatem [illegible] est illicitum.

[illegible] hoc videtur sentire Gregorius [illegible] libro [illegible] dicit [illegible] alius iurat se non facturum aliquid [illegible] expediens sibi [illegible] venire ad [illegible] in eo [illegible] licet salute invenire [illegible] iuramento non [illegible] servare [illegible] non sit [illegible] obligatorium sed [illegible] non [illegible] servare. Et [illegible] quod [illegible] iurat se numquam intraturum religionem non [illegible] servare.

[illegible] videtur [illegible] Gregorius [illegible] non [illegible] est [illegible] esse [illegible] servandum [illegible] a [illegible] est observandum quo aliquis iurat se numquam religionem intraturum [illegible] ille

quia [illegible] si nunquam capitulum recepit
pro [illegible] repelleretur ab capitulo [illegible] tale
iuramentum sit obligatorium. Sed
[illegible] mando [illegible]
iuramentum [illegible]
[illegible] repelleretur

Utrum liceat clericis qui
tenentur ad horas matutinas
dicere matutinas [illegible]
dicere de sero

Noto [illegible] clericis qui [illegible]
tempus in [illegible] horis [illegible]
vel [illegible] dicat matutinum [illegible]
etiam alias horas [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] habere [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] tota nocte [illegible] ad
diem [illegible] et plures [illegible]
vel etiam [illegible] aliquid [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible] ad ho-
[illegible] non [illegible]

Gerson

horas [illegible] adaptare [illegible] ut prima [illegible]
tercia [illegible]
[illegible]
[illegible] veritate [illegible] est ut de sero dicere
matutinas pro mane sequenti

puta si clericus aut [illegible] debet vide[re]
lectiones suas de nocte vel propter
aliquid aliud hora [illegible] potest de sero
[illegible] dicere matutinum

Concludo licet clerico [illegible] ad
horas canonicas teneatur dicere
matutinas sequentis diei de sero
[illegible]
[illegible] sed [illegible] debitore
[illegible] reddit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] causa ra-
tionabili [illegible] devotionis dicat
[illegible] studium [illegible] melius
[illegible] reddere [illegible] debitum
[illegible] et alia honesta [illegible]
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] clerici [illegible] dicere
matutinas [illegible] de sero [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sed iste
in dicendo matutinas non observat
tempus [illegible] dicit [illegible] a
media nocte videtur quod matutinas
[illegible] diei dicat [illegible]
[illegible] videtur quod [illegible] ad [illegible] et

imprudentia pertinet ergo videtur quod officium
poterit [illegible] dies festus ad tractandum
et opera servilia quo ad officium [illegible]
et ieiunium et alia huiusmodi incipit a
media nocte sed quantum ad officium [illegible]
officium et solemnitatem ecclesiasticam
incipit dicta a vesperis quod satis apparet
per dictas vesperas et completorium
durat matutinalis tamen hoc pertinet
ad diem sequentem Et propterea [illegible]
de festo [illegible] dies quo ad cessationem
ab operibus servilibus incipit secundum con
suetudinem patrie et ideo si consuetudo
est quod incipiat festum in mane te
netur [illegible] a sero vesperis usque ad [illegible]
mane si in sero sit festum est [illegible]
considerandum quod licet consuetudo [illegible]
determinare opera quae sint [illegible] festi
[illegible] et [illegible] dominica
[illegible] ab [illegible] ab opere
servili [illegible]
[illegible] consuetudo [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] quod dicendum est de [illegible]
[illegible] qui laborat usque ad mediam
noctem vel usque ad [illegible] diei festi
[illegible]
[illegible] de mane [illegible]
consuetudo [illegible] festum [illegible]
ad [illegible] [illegible]
horas usque servient [illegible]

Nota primo quod hora canonica ut sumitur
hic est officium illius certe hora diei naturalis
deputatum [illegible] ab ecclesia [illegible]. Et sunt
septem hore canonice scilicet matutinum prima
tercia sexta nona vespere et completorium
Ad quarum decantationem tripliciter tenentur catholici
[illegible] obligatione [illegible] Primo est
eorum qui sunt beneficiati etiam non existentes
in sacris nec [illegible] si [illegible] tacere
[illegible] beneficii ex eo non [illegible] vel
[illegible] implicet sibi [illegible] se [illegible] ad
illud [illegible]. Secundo est eorum qui
sunt in sacris ordinibus constituti scilicet in subdi-
aconatu diaconatu et sacerdocio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et hic [illegible] non solum [illegible]
missa [illegible] dolentes [illegible]
[illegible] tercio [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] celebrare
[illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] filentium [illegible]

collationibus lectionis divine audiende ad [illegible]
fervencius [illegible] studentes [illegible]
ad dominicalem legem et fidem sub pena [illegible]
inhibemus preterea eius [illegible]
ad ducendum hoc canonicis [illegible]
cum [illegible] eos ex obligacione [illegible]
[illegible] reddidit [illegible]
[illegible]
[illegible]
expleant in horis canonicis [illegible]
e illorum [illegible] vel [illegible]
se obligaverint [illegible]
de [illegible] loco religiosorum [illegible]
[illegible] ad horas canonicas [illegible]
negligencia omittendo [illegible]
eo ipso [illegible] totaliter ad [illegible]
[illegible]
elemosine vel de redditibus monasterii
vel de questibus [illegible] ab [illegible]
applicatur ad cultum divinum [illegible]
[illegible] quod [illegible]
hoc [illegible] fuerint mortaliter [illegible] racione
infirmitatis vel alterius cause legitime impe-
dientis [illegible] dolo [illegible] dolentes [illegible]
destructe [illegible] obediencie
vel divinum officium [illegible]
eius [illegible] studiose [illegible]
devote [illegible] celebrent et [illegible] ad mortale [illegible]

Nota 2o quod devocio potest 3o intelligi [illegible]
devocio dicitur quasi fervens mentis elevacio ad
deum per cogitacionem vel per affectionem dilectionis. Et hanc
[illegible] vel domum [illegible]. Et tercia
[illegible] dicitur actualis relacio boni operis in
deum ut in quantum facimus aliquid bonum confidens
quod facit illud propter deum. Tercio devocio dicitur habitualis
illius relacio in deum ut quando non cogitans de
deo facit aliquid bonum [illegible] quare
[illegible] facit dicit [illegible] propter deum [illegible] devocio [illegible]
[illegible]. Quidam [illegible] tercia [illegible]
[illegible] tenet et ad hoc canonicas tenet [illegible]
[illegible] loquendo de tercia devocione
[illegible] illud. Et [illegible] devote
Unde non requiritur quod in oracione intencio sive
attencio [illegible] maneat actualis sed sufficit quod
maneat [illegible] manet [illegible]
[illegible] accedit ad oracionem cum intencione orandi
[illegible] debitum obsequium reddendi [illegible] in
[illegible] oracione [illegible] ad alia rapiatur [illegible]
[illegible] fiat evagacio mentis [illegible] deprecat [illegible]
[illegible]. Et ideo oportet quod [illegible]
revertet ad semet ipsum [illegible] requiritur quod intencio
actualis [illegible] tota oracionem [illegible] licet hoc
requiritur [illegible] hoc
[illegible] evagacionem mentis [illegible] requiritur
[illegible] quod orantes [illegible] non [illegible] mentem

ab oracione hec cum non possit esse sine culpa venialis
vel venialis evagacio nisi sit preter intencionem
et sit occupacionem precedentem licitam non
est peccatum. Secundo si propter illicitam. Tercio si evagacio
inde sit ex hoc quod aliquis studiose se occu-
pat in actu exteriori qui non sinit vacare affectum
videtur esse culpa mortalis. Et inde est quod precep-
tum est de ecclesie missa cum dolet ubi precipitur
quod officium celebrent studiose pariter et devote
quod non faciunt qui occupationes se in actu exteriori
sciens sibi attencionem subtrahunt

Deinde in deo quod est et quo est sunt idem et essen-
cia et esse precise sunt idem. Alio con-
ceditur esse eius per participacionem creature quod habent
esse ut non est ipsum esse sed est per participacionem
datur est per eius quod non habet esse participati-
dens est eius non per participacionem sed per essenciam
Inde hoc in ebdomadibus dicit quod in deo sunt idem
est esse et essencia. Non est et quod est. In omnibus aliis
a deo creatura differt esse et essencia a quo est
et quod est. Et sic in creatura ultra deum esse differt esse
et esse et essencia sive quo est et quod est

incipit quodlibet Respon-
deo unitas essencie po-
nat trinitatem in trinitate
personarum in divinis
Nota primo Boecius in ... de
dis. [illegible] essencia divina sequitur
una natura simplex [illegible] infinita
[illegible] bona [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] trinitate [illegible]
[illegible] et simplex [illegible]
[illegible] solus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] essencia [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible] est
essencia est [illegible] est
[illegible] in creatura [illegible] in deo
in se [illegible]
[illegible] in deo [illegible]
[illegible] in creatura [illegible]
[illegible] ho [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
[illegible] deus [illegible]
[illegible] est [illegible] est hoc est essencia et [illegible]

-et-

Et ps formalis hoc hec [illegible]
e duarum [illegible] pho [illegible] petri [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] e [illegible] e [illegible]
Et hoc in [illegible] [illegible]
[illegible] e et [illegible] e [illegible]
est [illegible] et [illegible]
Notorum [illegible] persona [illegible] hoc
[illegible] de [illegible] et bona [illegible]
est rationalis nature [illegible]
[illegible] et [illegible] h. de [illegible]
persona e intellectualis nature
incommunicabilis [illegible]
e diffinitio quam ponunt doctores
persona e [illegible] hypostasis distincta
[illegible] ad [illegible]
hypostasis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] habet
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
iste diffinitiones [illegible] vere [illegible]
[illegible] diffinitiones [illegible]
[illegible] est [illegible] vere
et [illegible] in [illegible] intellectualis
[illegible] [illegible] est intellectualis
nature [illegible] suppositum sive hypostasis

ho p no e verum dicere ho e humanitas
et eqiso si verum e dicere deus e
deitas et eqiso iter concretu significat
p modum quod est et p modu habentis
et p modu formes abstractu at sic
p modu quo e et p modum habitu
et p modu proprie ideo in illa re in
qua differat qd e et quo e habens
et habitum ideo et totum possunt de
se invicem predicari concretu et abstractu
ig hec e falsa ho e humanitas alium
e altero in divinis at ubi idem est
habitu et habens qd e et quo est
concretu et abstractu possunt de
se invicem pdicari ideo hec e vera deus
est sua deitas et deitas e deus

258

Noto quod ad racionem persone tria
requiruntur primo singularitas sicut
dicto Boecii ... ho ... ine
incommunicabilitas hoc est ut non communicetur
sicut per modum partis sicut communicatur
anima corpori completum cum homo est
quod anima separata non est persona sed
... non ... conceptu dicitur
in hoc non tenet hec communicable per
modum universalis sicut communicatur superius
... inferiori ... homo ...
sicut ut quo communicatur ... ut ...
Tercio requiritur eminens dignitas
quod racio persone requiritur solum in
natura intellectuali vel racionali que est
dignitatis ... in 3° ... d. 2 ...
anima communicatur ... persona sed in
hoc non ...

2.

scilicet pater filius vel spiritus sanctus et distincta
vel distincta ab [illegible] [illegible] et ad
dignitatem [illegible] [illegible] [illegible] per-
sonalis quod persona [illegible] [illegible] et de
[illegible] quod persona filio et spiritu sancto
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et hec [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] trinitatis
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
in divinis [illegible] et in [illegible] [illegible] persona
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et distinctionem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinctio ab alio
Et [illegible] [illegible] distinctio ab alio
[illegible] [illegible] [illegible] essentia et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ab alio per
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] distincta [illegible] [illegible]
persona et [illegible] [illegible] [illegible] et ab alio
persona distincta [illegible] [illegible] per
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] essentialis Et [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
persona [illegible] [illegible] essentialiter et
per quam essentia formaliter [illegible]
bona [illegible] essentia Et sic [illegible]

Et filius et spiritus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible] [illegible]

est essentia sic non sunt plures
unitates essentiales sed unica
Unitas personalis est illa qua for-
maliter persona dicitur una [illegible]
persona et sic tres sunt persone [illegible]
divine sic tres sunt unitates per-
sonales Et hoc est quod dicebat
[illegible] dicit [illegible] dicit [illegible] in
[illegible] in deo non [illegible] [illegible] [illegible] de-
nominatio absoluta sed etiam unitas per-
sonalis [illegible] [illegible] [illegible] relativa
Sicut enim divina essentia sub ratione
qua est se indivisibilis aut una
divisa a se ipsa unitas essentie [illegible]
ipsa divina essentia dicitur una Sic per-
sona divina sub ratione [illegible]
indivisibilis aut indivisa est
unitate qua ipsa persona dicitur una
Et sic persona non potest [illegible]
sine essentia [illegible] unitas per-
sonalis in essentia [illegible] enim
essentia predicatur de persona sic unitas
essentialis predicatur de unitate personali
Et sic de ratione persone est essentia
sic de ratione unitatis personalis
unitas essentialis

Conclusio unitas persone non
ponit numerum cum unitate essentie
[illegible] sicut se habet persona ad essentiam
[illegible] unitas ad unitatem sed formaliter
[illegible] quia [illegible] unitas personalis

In divinis [illegible] est unitas
est [illegible] unitas essentialis et
absoluta sed personalis
et relativa

Item [illegible] in divinis est unitas [illegible] paternitate [illegible] ipsa
[illegible] est [illegible] personales ergo [illegible] in divinis [illegible]
unitas [illegible] unitate personali [illegible] in divinis non tantum
est unitas essentialis et absoluta sed etiam
personalis et relativa [illegible]

non ponunt in numerum cum essentia que simpliciter
est forma ergo nec unitas persone
ponit in numerum cum unitate essentie. Ad
[illegible] sed ad entitatem ita ad
unitatem [illegible] et unum [illegible]
[illegible] entitate a forma
[illegible]

[illegible]

in deo ponunt 2 quia pluralitas [illegible]
unitas divine essentie ponit in numerum cum unitate persone
[illegible] ratione et secundum modum intelligendi et significandi
[illegible] distinctionem realem [illegible]
[illegible] aliud realiter ab essentia [illegible] unitas personalis
differt realiter ab unitate essentiali sed ratione

Ad 2m de simbolo athanasij in quo dicitur in tribus personis esse trinitas [illegible]
personarum trinitas in essentia simplici [illegible]
est ponenda unitas trinitas in unitate
et unitas in trinitate est veneranda
veneranda [illegible]
Ad 3m [illegible]

[illegible]

Divina essentia cum sit infinita ideo [illegible] omnes [illegible]
perfectiones et attributa [illegible] in ipsa essentia [illegible]
fundamentum omnium illorum et [illegible]
[illegible]
[illegible]

Corollarium primum. Essentia divina et
p[er]sona non distinguuntur realiter sed propria
tamen incommunicabili natura [illegible] et
natura sit eo idem realiter quod illa
p[er]sona et essentia non potest distinguere
realiter sed solum secundum theologos vel
ratione sed [illegible] in deo fuerit [illegible]
intelligentiam supposita [illegible] realiter ergo
[illegible] tota est idem realiter [illegible]
[illegible] [illegible] persona divina
[illegible] [illegible] quod essentia et persona
[illegible] est idem essentie [illegible]
[illegible] ille non fuit precise in ultimo
et aliquid persone [illegible]

Corollarium 2m. Persona divina differt
ab essentia divina ratione in [illegible]
suppositum includere aliquid [illegible] ratione
formali [illegible] formalis ratio [illegible] nec
[illegible] includit [illegible] aliter [illegible] sua
[illegible] differat [illegible] ratione [illegible] divinum [illegible] ratione
[illegible] relacione [illegible] esse
includit rationem relationis [illegible] suppositali
[illegible] [illegible] in [illegible] proprietate
constituit et relative [illegible] relatio non
relativa [illegible] ratio [illegible]
includit [illegible] ratione essentie

Corollarium 3m. [illegible] persona ultra
essentiam nihil addit [illegible] rem
[illegible] in ratione [illegible] tota
que est in persona est in ipsa essentia

Quadruplex [illegible] persona [illegible] essentia [illegible]
addit [illegible] habendi scilicet ad [illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible] simplicitatem [illegible]
essentia et persona designando [illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible] dicit persona [illegible] essentia [illegible]
distinctionem [illegible] et [illegible]
differentiae [illegible]
[illegible] formaliter [illegible]
[illegible] persona [illegible] differentiae [illegible]
[illegible] includit essentiam
Contra [illegible]

: dicta :

[illegible] essentia [illegible]
[illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible]
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] tota essentia
[illegible] persona et [illegible]
et realiter [illegible]
et [illegible] et non [illegible]
[illegible] ab eadem [illegible] hoc [illegible]
et [illegible] vocabulum et [illegible]

Contra [illegible] tres personae in divinis distinguuntur realiter
non essentialiter [illegible] in [illegible] dicit [illegible]
Augustinus de doctrina christiana [illegible] dicit [illegible] pater et filius et spiritus sanctus
[illegible] quibus fruendum est [illegible]
[illegible] distinctio realis [illegible] admittere [illegible]
[illegible] distinctio essentialiter [illegible] duas essentias [illegible] in divinis
personae [illegible] eadem essentia [illegible] Augustinus [illegible] pater et filius
[illegible] una [illegible] essentia

[illegible] dicto [illegible] q genus
[illegible] et ponit [illegible]
masculino [illegible] femi genere. Et [illegible]
[illegible]
[illegible] distincta. Et [illegible] informe. Et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] masculinum et femininum [illegible]
[illegible] et [illegible] importat [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] masculinus [illegible]
[illegible] unitatem personalem. Et
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
importat unitatem [illegible]

Et de additur terminus personalis dicit veritatem

personalem ut in ista pater et filius sunt

unus deus. Et in ista [illegible] est unus [illegible]

importatur unitas essentialis. Et in [illegible]

dicitur pater est unus generans filium [illegible]

unum suppositum importatur unitas persona[lis]

[illegible] Et unus caput ut ab uno [illegible]

dicitur [illegible] [illegible] non est ut [illegible]

unitate personali dicitur [illegible] [illegible]

hoc non capitur unitate [illegible] [illegible]

unica [illegible]

Sicut dom[ini] p[er]sone veritas aut
essentie notat essentiam [illegible] est
conformiter vero intellectum [illegible]
[illegible] rem [illegible]
[illegible] vel individua [illegible]
tales [illegible] deo [illegible]

p[er]sona — hec e[st] in deo aliqua essentia per
singularis et [illegible]
deo [illegible] personalem [illegible]
Quod [illegible] in deo e[st] et individuo [illegible]
et individuo persone [illegible] in deo [illegible]
[illegible] et [illegible]

Ad 2m [illegible] personale que e[st] [illegible]
[illegible] sed [illegible] e[st] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] personale
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] personale que e[st] [illegible]
[illegible]

individuale — [illegible]
[illegible] personale
[illegible] aliquid
[illegible] aliquid
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ad 2m [illegible] e[st] [illegible]
et [illegible] idem [illegible]

Agens [illegible] e[st] agens [illegible]
[illegible] est agit [illegible] et [illegible]
[illegible] agit ut [illegible]
[illegible] e[st] agens non [illegible] ut e[st] [illegible]
[illegible] agit non [illegible] et [illegible]
[illegible] agit ut e[st] agens [illegible]

et unum [illegible] sed unum in divinis non dicit
[illegible]
[illegible]
[illegible] et unum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Utrum quicquid agit angelus
[illegible] per imperium voluntatis
[illegible]
[illegible] agentia
[illegible] indirecte
[illegible] agit [illegible] ab alio acta et
et cognoscit [illegible] ab alio acta
mota sicut sagitta mota a sagittante
tendit [illegible] signum et sic agentia [illegible]
Unde angelus agit per imperium voluntatis [illegible]
[illegible] habent ad quam non concedit voluntas [illegible]

[illegible] ab agente infallibili

[illegible]

motore naturali mota a primo efficiente

Item quod effectus [illegible] Et etiam

[illegible] agentia sit [illegible] Et cont[illegible]

[illegible] Alia sit agentia [illegible]

[illegible] agit intellectio. Et ad aliquam [illegible]

cognitio quod sit [illegible] cognoscendum

ipsam rationem boni [illegible] cognoscendum

aliquid bonum [illegible]

cognoscit [illegible] Et alium. Et hoc

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cognitione [illegible] rationem

[illegible]

[illegible] bonum [illegible]

[illegible] bonum [illegible]

[illegible]

[illegible] bonum [illegible]

[illegible] in intellectu [illegible]

Et hoc [illegible] voluntas

Unde [illegible] cognoscitur [illegible]

ipsam [illegible] rationem boni [illegible] manifeste

Et [illegible] in actu sit voluntas

Nota 20 [illegible] d. 8 q. 4 in dicta

[Margin:] [illegible] opt[illegible] et vol[illegible] in natura

[Margin:] Et illa intellectio ad bonum [illegible] appetentia

[Margin:] [illegible]

humana sit simplex potentie
[illegible] cum sit [illegible] sive po-
tentie organice separate corporeas
sed organa corporea quedam sunt et
[illegible] hec autem sunt actus humani
[illegible] corporeo [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] corporeo [illegible] at
[illegible] in anima [illegible]
[illegible] potentie [illegible]
[illegible] intellectus
non [illegible] sunt actus
et voluntas et [illegible] Cum
aliquando [illegible] corporeo [illegible] de
aut angeli [illegible]
[illegible] et [illegible] voluntas
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible]
aliquid [illegible]
[illegible] illa [illegible]
[illegible] accidentalis [illegible]
[illegible]
[illegible]
forma [illegible] aliqua [illegible]
de [illegible] calorem ignis [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] ignis [illegible]
[illegible] ignis [illegible]
Aliter se habent accidentia [illegible]
[illegible] simpliciter et aliter [illegible] habent
naturam composita [illegible] esse aliquid

huius naturam simplicem [illegible] ex ea [illegible]
[illegible] et mediate illius
[illegible] non conveniet [illegible] habet [illegible]
[illegible] dico [illegible] igne [illegible]
est [illegible] simplicem [illegible]
nature ignis [illegible] intellectus at ignis
[illegible] non [illegible] ad [illegible]
ignis [illegible] conclusio [illegible]
[illegible] de actionibus [illegible]
[illegible] est [illegible] de actionibus [illegible]
[illegible] anima [illegible]
intellectus [illegible] intellectualiter
[illegible] est [illegible] aliqua [illegible] et [illegible]
[illegible] ad intelligendum [illegible]
[illegible]
ad [illegible]
est [illegible] nature
[illegible]
Conclusio [illegible] angelus
agit [illegible] voluntatem
[illegible] agere ad [illegible]
[illegible] voluntatis [illegible]
[illegible]
angelus habet [illegible] et [illegible]
intellectualem intellectum at non [illegible]
nisi mediante voluntate [illegible]
voluntas [illegible]
intellectus [illegible] actio
[illegible] est ab aliqua virtute sed in angelo
non est alia virtus [illegible] et [illegible]
[illegible] intellectus non agit nisi per voluntatem

[illegible] et gratie

[illegible]

[illegible] de [illegible]

augsto

po dic actu angeli [illegible] imperium vo
luntate. Ad 2m [illegible] agit
[illegible] angelis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] angeli
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ubique est
[illegible] ita ad [illegible] et nobilior
nobilior presentia [illegible]
operari [illegible] angeli
Ad 3m [illegible] voluntate
[illegible] agit [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] angelis [illegible]
ad [illegible] et remota [illegible] ad
equaliter [illegible] Ad 2m
[illegible] et ad remota [illegible] et
equaliter voluntas [illegible] et remotum
velle bonum [illegible] aliquid agit
hoc [illegible]
[illegible] locus [illegible]
[illegible] equaliter
[illegible]
ad remotum et ad [illegible]
ad hoc quod agit [illegible] angela
non sufficit voluntas [illegible] requiritur etiam
eius presentia [illegible] quod actu voluntate

hec [illegible] missus est angelus gabriel a deo in civitatem galilee

actio voluntatis angelice radicatur
in essentia eius et quod procedit
eius [illegible] et quando [illegible]
quod si debet agere in [illegible]
sunt eius [illegible]
movet [illegible] operatur [illegible]
[illegible]
movendo [illegible] in mobili [illegible]
ab eo [illegible] vero angelus
non agit [illegible] in aliquod [illegible]
[illegible] distantia [illegible]
angelus [illegible]
operatur [illegible]
[illegible] illa [illegible]
[illegible]
[illegible]
aliqua distantia operatur [illegible]
[illegible]
effectus corporales [illegible]
voluntate operatur [illegible]

Ad secundum [illegible] ad [illegible]
[illegible] et intelligendo [illegible]
[illegible] velle [illegible]
[illegible] velle movere
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible] velle [illegible]
[illegible] sequitur [illegible]

sine essentia [illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible]
a [illegible] et [illegible]
[illegible] et ab una [illegible]
[illegible]

Utrum angelus possit esse in duobus locis [illegible] capitulum

Nota [illegible] locus est duplex corporalis et spiritualis. Corporalis [illegible] loco
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] habere [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible]

[illegible]
locus et [illegible] tota [illegible] est [illegible]

[illegible] est [illegible]

accipietur idem locus [illegible] communis [illegible]
ad [illegible] quiescentem vel celum. Et [illegible]
hoc locus est immobilis [illegible] habet
eius situs. et habitudinem ad polos
mundi et [illegible] terre [illegible]
[illegible]
[illegible] distantia ad polos [illegible]
et ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dependens ab alio [illegible]
[illegible]
[illegible] Nota 2o [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vel [illegible]

Ad [illegible] celum empireum non [illegible]
[illegible]
et [illegible] a deo [illegible]
[illegible] et potentiam

Locus corporalis est ultima superficies
corporis continentis immobilis primum
Quare locus sit duo. unum materiale
aliud formale. Materiale locus est
superficies corporis continentis quod contingit
locatum. Formale est habitudo
ad corpus celeste sive distantia a polo
mundi vel a centro. Secundum primum locus quidem
ad materiale est mobile. Secundum vero quo
ad formale. Exemplum cuiuslibet
[illegible] est in eodem loco licet aer circumstans
continue moveatur. Et est superficies
aeris illius. Sed [illegible] secundum eundem
respectum ordinem ad polos mundi et centrum
Et formale manet immobile

[illegible] beatus [illegible] per audire et vid[ere]
Angeli fundamentale est [illegible] sed [illegible]
intelligit s[ecundu]m formaliter [illegible]
Angelorum dicitur videre et [illegible] quod [illegible]
intelligit aliquid sed audire [illegible]
ab alio angelo illuminatore vel intellige[re]
[illegible] Et hoc apparet angelo [illegible]
respectu superiores sic et [illegible] ab [illegible]
inferiores sic audit [illegible] angelus ab [illegible] inferiore
Ut magis audire sit a suo [illegible] inferiore [illegible]
quia non illuminat [illegible]
et magis claram [illegible] talis [illegible]
quod sibi manifestat [illegible]
[illegible] locutio angeli non est [illegible]
sive [illegible] alteri non quod vocalibus [illegible]
intellectualibus signis [illegible] Et illa
[illegible]
[illegible] lingua angeli .1. Cor. [illegible]
linguis hominum loquar et angelorum

Argumentum quod celum empireum non est uni-
forme probatur et per diversitatem manifestatur ad
[illegible] quia per uniformitatem celum illud est
[illegible] illum igitur in eo est diversitas et non
uniformitas [illegible] sicut de firmamento vel octava
sphera et multis et diversis sideribus adornatur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
celum empireum est [illegible] habitaculum [illegible]
[illegible] [illegible] locus tenebrosus
[illegible] et [illegible] ita [illegible]
ornatur [illegible] magis stellis [illegible]
[illegible] [illegible] multiplicitatem
et varietatibus [illegible] ad ornatum firmamenti
[illegible] [illegible] planete [illegible]
[illegible] [illegible] celum empireum [illegible]
stellarum [illegible] ordinaverit ut corpora gloriosa
[illegible] illi [illegible] magis [illegible] et beati
angeli quasi astra celi [illegible] decorent ipsum
Et [illegible] [illegible] magis [illegible] sol [illegible]
[illegible] luna [illegible] virgo maria mater christi

Apoca. xxi. Ciuitas illa non eget sole [illegible]
lucerna eius est agnus. i. christus. Et de [illegible]
Job 38. Cum me laudarent astra matutina [illegible]
et est angelorum. **Dubitat(ur)** utrum [illegible]
celum empyreum ubi manent angeli [illegible]
beati si nullus esset locus [illegible]
et doctores [illegible] in suo [illegible]
a loco corporeo non salvet [illegible]
suo finirentur adhuc intra [illegible]
sue Et gubernent [illegible] corporibus [illegible]
sic in aliis creaturis [illegible] potentia [illegible]
et potentia [illegible] quod [illegible] esse [illegible]
alicuius corporis [illegible]
nobilitatis et gratie [illegible]
placorum dotatis [illegible] debet [illegible]
locus celestis perpetuus stabilis

[illegible] tercio Ordo bonorum [illegible]
[illegible] loco habet
triplicem [illegible] ad locandum ut sunt [illegible]
[illegible] loco [illegible]
[illegible] Ordo [illegible]
[illegible]
[illegible] natura
[illegible] triplicem habitudinem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible]
[illegible] habet
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et hec [illegible] habent
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad alterum [illegible]
habet ordinem [illegible]
non debet [illegible] nobilissimo
Unde ordinate [illegible] aliquo corpore [illegible]
[illegible] angeli quo ad esse non indiget [illegible]
[illegible] nobilitatis et glorie [illegible]
[illegible] contemplacionis [illegible]
[illegible] celestis [illegible]

quod esset natura eius ambire / et contra
quod nichil esset eius / et hoc est celum em-
pyreum / intra quod oportet angelos esse
secundum ordinem universalis [illegible]
[illegible] per universum est ordinabile / et
perfectum / et ideo secundum indigenciam quam
angelus non indiget loco corporali
sed secundum ordinem universi / et primum [illegible]
[illegible] ordo requirit / ut eius habeant
loca distincta / intra celum ambiens
et contra celum nichil esse

Noto quod Albertus Magnus libro II [illegible]
[illegible] articulo [illegible] [illegible]
loquitur de celo empyreo quod habet
[illegible] [illegible] / et [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
empyreum [illegible] dicit [illegible] [illegible]
dicens [illegible] quod creavit deus celum
et terram / hoc est ut dicit Strabo [illegible]
de empyreo / et probat per beatam [illegible]
[illegible] / quod de [illegible] [illegible] / et
celum aqueum / [illegible] facta sunt [illegible]
Est autem celum empyreum substantia corporea
prima nec actualiter mobilis / immobi-
lis / perfecte luminosa / a deo creata [illegible]
in habitacionem omnium beatorum [illegible]
inter [illegible] ac spacia / quod [illegible]
[illegible] celum empyreum habet [illegible]
influentiam sibi datam a deo / Et est
ordinatum ad [illegible] obsequium [illegible] et alia
celestia corpora / [illegible] in futuro [illegible]

Et creata sunt angeli in natura celum empyreum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] elementorum

celum empyreum diffinitur

[illegible] actuatio [illegible]

Item celum stellatum influit in corpore humano et corpus [illegible]
ad disposicionem [illegible] [illegible] celi [illegible] aque ad [illegible]
[illegible] [illegible] celum empyreum ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] influentia celi empyrei [illegible]

in pretiosis. quo alibi instruit nos videlicet
[illegible] [illegible] prelato [illegible]
li quia [illegible] impossibile est
aliquam [illegible] competentem esse nisi
[illegible] [illegible] nos conferentem
[illegible] immobilis. quia locus debet
esse primo immobilis. Quatuor ad beatorum
habitationem locum requirit. quiete esse
hic conveniencia requirit quiete esse in loco et
[illegible] igitur [illegible] debet esse immobile.
habitaculum beatorum debet [illegible] et beatorum
incorruptibilis ac [illegible] et beatorum
[illegible] uniformis est [illegible] competen-
[illegible] uniformitas [illegible] huius
[illegible] habet uniformitatem [illegible]
totum [illegible] et stabilissime [illegible]
[illegible] [illegible] sibi [illegible] per
totum [illegible] ornatum [illegible] [illegible]
totum est [illegible] quod est lucidissi-
tatem [illegible] habet [illegible] est lucidissima
[illegible] sole unde [illegible] dei [illegible]
[illegible] [illegible] locus
[illegible] depulerunt [illegible] tenebre
[illegible] et [illegible] ubi [illegible] tenebre
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] beatorum [illegible]
[illegible] [illegible] consolationem [illegible]
[illegible] et magnum [illegible]
[illegible] ornata et celestia [illegible] se
[illegible] [illegible] astra sicut angeli
et [illegible] [illegible] et [illegible] est agnus
et [illegible] [illegible] apocalipsis
hoc est [illegible] [illegible]
dicit. Civitas illa non indiget sole
[illegible] claritas dei illuminabit eam et lucerna eius
agnus. Et dicit angelus Iob xxxviii

[illegible]

Cu(m) me laudaret astra matu(tina) i(d est) angl(i)

Noto q(ua)rto q(uod) superficies dic(itur)
q(uo)d habet dicitur s(ecundu)m q(uo)d due line
linee faciu(n)t superficiem vnu(m) angl(um)
vel acutu(m) vel obtusu(m). Dicta superficies
q(uia) super eo(rum) facie(s). Est aut(em) superficies
q(uae) est sub longitudine et latitudi(ne)
considerata s(ine) p(ro)funditate [illegible]
Et dicit(ur) plana, concaua, et
conuexa. Plana e(st) superficies cui(us)
extremitates no(n) sunt plus vel
minus eleuate q(uam) mediu(m) sui superfi-
ciei superiori [illegible] vel alicui(us) plane.
Concaua e(st) superficies cui(us) extremitates
sunt plus eleuate q(uam) [illegible] superficies — *medium*
interior campane, sphere et ce(teris)
superficies interior celi et [illegible]
[illegible] dicitur esse superficies [illegible]
corporis continentis ut aeris vel alicui(us)
rei includentis locatu(m). Conuexa est
superficies cui(us) mediu(m) e(st) plus e-
leuatu(m) q(uam) extremitates ut superficies
exterior sphere. Et hec [illegible]
[illegible] [illegible]. Est ergo

Conclusio. Angelus potest esse
in concauo celi empirei [illegible]
[illegible] consistendi in loco [illegible]
[illegible] dependet [illegible]
ab angelus [illegible] dependet a primo
[illegible] ergo non [illegible] consistendi

in aliquo et per quo potest esse contenta
corpus quo solum [illegible] angeli
in eccitate dependet a Deo, sed
Deus non potest esse angelus aut corporis
gloriosum in concavo celi empirei
Aut hoc est quia non potest ibi ascendere
aut quia non potest [illegible] profunditate
aut quia non potest [illegible] indiget loco
celi empirei. Aut quia indiget [illegible]
[illegible] aut [illegible] a [illegible]
[illegible] hec [illegible] a [illegible]
corporis glorificati [illegible] magnitudine a [illegible]
angelorum [illegible] et incorporea
ergo corporis glorificati et angeli [illegible]
aut esse in concavo celi empirei
Dicendum quod angelus non potest esse
in concavo celi empirei [illegible]
[illegible] in nihilo nihil potest esse sed
sed extra celum empireum nihil est
ergo angelus non potest esse in [illegible]
celi empirei [illegible] cum esset extra
celum empireum [illegible]
intelligendum [illegible]
non enim [illegible] aliquid sit in
nihilo [illegible] esse in-
tellectus [illegible] ad propositum
Ad primum [illegible] corporis gloriosum potest ibi
esse [illegible] non
loco sed extra celum empireum [illegible]
[illegible] quod non potest esse corpus
gloriosum in celo empireo [illegible]
racio ista procedit de corpore [illegible]

a primo creatione corporis ad glori-
x p[ar]iam x ficat. Ergo dona ... beatificat[ur]
Et ideo illa mente e[st] ... corporis
glorificatur aut angelus ab aliis
corpore ambulat. Sicut in homine
In tercio angelorum genere universe
magis e[st] ... [illegible] intrare ...
no[n] e[st] ... indigentia loci corporalis
... angelis no[n] ... gratia celi
... [illegible] no[n] patet ordo
[illegible] ... philosophi ... et
philosophi doctores ... in celo
glorioso ... contendendi ...
celi. Non ... gratia celi ... quod
habere ... hoc philosophi ordi-
[illegible] ... institutis ...
contendere ... celi ... [illegible]
... voluisse ordinasse ...
... omnes ... voluntatem dei
omnibus ... ceteris ... sic
[illegible] in suprema inferiora ...
[illegible] ... contendat
[illegible] ... superior ...
[illegible] ... extra
[illegible] celi [illegible]

Utrum puer in deserto nutritus
possit absque baptismo sal-
vari in fide prehabita
Nota p[er] ... Q. 9 in ...
... illa damnatione quia motus

et sequitur baptismus aque
sine flaminis est potior ablutor:
[illegible] debita forma verbo[rum]
[illegible] cum expressione invocationis
sanctissime trinitatis vel baptismus
[illegible] hore aliqualiter com:
[illegible] ab [illegible] simul
[illegible] verborum [illegible]
debita [illegible] significatio [illegible]
[illegible] Domini [illegible]
[illegible] Luc[ae] [illegible]
baptismi elementum [illegible] forma verborum
et [illegible] baptizantis elementum
est aqua [illegible] et [illegible]
forma verborum cum [illegible]
[illegible] que [illegible] a [illegible]
[illegible] docete omnes gentes
baptizantes eos in nomine patris et filii
et spiritus sancti [illegible] apostolorum [illegible]
baptizabatur in nomine [illegible]
ambrosius in nomine [illegible] trinitatis
[illegible] vero [illegible] et [illegible]
[illegible] forma
baptizandi est in ecclesia romana Ego
baptizo te in nomine patris et filii
et spiritus sancti in nomine [illegible] et [illegible]
[illegible] trinitatis que [illegible] filii
et spiritus sancti [illegible]
[illegible] a Johanne sunt baptizati
[illegible] fuisse [illegible]

a que pue[illegible] et filia de virg[illegible] [illegible]
[illegible] qualis ut eum postea
[illegible] ea [illegible] vel [illegible]
[illegible] tentatione a pecto
[illegible] et sufficit [illegible] vel terra
ablu[illegible] [illegible] ecclesie
[illegible] quo [illegible]
[illegible] et [illegible] et ablu[illegible]
[illegible] ut gratia [illegible]
[illegible] a [illegible] et
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible] sine
[illegible] baptismum [illegible]
[illegible]
[illegible] per gra[illegible]
[illegible] et [illegible] ab [illegible]
[illegible] inferna[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] de
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] baptismus [illegible] que
[illegible] martirium et [illegible]
[illegible] fide catholica vel
[illegible] et [illegible] confesso [illegible]
[illegible] tormento de quo
[illegible] et fide
catholica

Conclusio prima. Ille in deserto
moriens sine baptismo salutem
non consequitur. Probatur: illud saluatoris
[illegible] nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto, non potest intrare
in regnum celorum. [illegible] nullus potest saluari
nisi incorporetur christo [illegible]
capiti suo [illegible]
[illegible] et in deserto moriens non
potest incorporari christo [illegible] non potest saluari
[illegible] quia [illegible]
debet saluari sine baptismo [illegible]
habere [illegible] baptismi
aque [illegible]
non [illegible]
fuerit baptismus [illegible]
[illegible] non habentibus [illegible]
[illegible] fidei et [illegible]
[illegible]
baptismum [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] baptismi
et [illegible] non potest saluari [illegible]
baptismum aque vel sanguinis [illegible]
[illegible] christi [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] de [illegible]

Correlarium primum Deus potentia
absoluta potest salvare puerum in
defectu morientem sine baptismate
propter nullum baptismum et de non te[illegible]
salvatis de potentia dei absoluta
sed deum non allegant potentia
sua facere

Correlarium 2m nullus sine baptismo
flaminis potest salvari si talis habet
opportunitatem et negligit probatur
quia sub precepto eo quod tempus suo
obligavit

Correlarium 3m Aliquis potest salvari
absque baptismo flaminis probatur si quis
haberet voluntatem baptisandi et tamen
non posset invenire opportunitatem
talis salvaretur absque baptismo
flaminis quia deus neminem obligavit
ad impossibile quoniam sequitur et etiam
consequentia probatur [illegible] sed non
confessionem [illegible] verbo de Ambro-
de Valentiniano [illegible] mea
doleo ut prophetica utar eloquio quem
regeneraturus eram amisi etc.
[illegible] non dolet de salute sed quod
non baptisatus fuisset debebat
[illegible] gratiam [illegible] et [illegible]
sequitur [illegible] baptismum sequente [illegible] fuisset.

Correlarium quartum Cuilibet viatori
de lege communi necessarius est baptismus ad
salutem [illegible] de [illegible] et de [illegible]

stamenti ad salutem parvulorum post baptismi sacra-
stamentum nihil aliud est quam gratia sacra[illegible]
facientes si qua non est habere in defectu
[illegible] puer ille in defectu
naturae possit absque baptismo sal[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] apud [illegible]
[illegible] apud nos valet aqua baptismi
[illegible]
sola fides vel [illegible]
sacrificio vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad salutem parvulorum
sola fides parentum sed etiam requireba-
tur [illegible] fidei
[illegible]
oblationum [illegible]
vel [illegible]
[illegible] et in lege [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Et si in hac nihil differebat [illegible]
[illegible] requireba-
batur

Utrum sacrificium de voto [illegible] offerebatur

: opinio :

instrumentum aliud signum sensibile et
determinatum sicut erat indeterminatum
et per verbo adhibebat etc. Aliorum post
opus quod professio sufficiebat qualiter-
cumque fieret sive actu cordis et
hoc requirebatur etc. principaliter sive
signo sive verbo dummodo fides et pa-
rentibus sive aliis quam etiam
exigebat dependenter et habet etc. respondetur
ad primum dicendum quod non movet etc. Ad secundum
ordinaliter purgationem sicut receptio
fiebat a quo signum erat adhibendum
Et per hoc operatio illa professio sive
tantum fidei interior sufficienter salvabat
parvulos non per modum sacramenti sed
per modum meriti concomitantis. Sed insuffi-
cientiam propter ideo deus pro sua beni-
gnitate supplebat deus quod deerat legis
hac fide sicut in memoria [illegible] ac
hoc est sicut parvuli fuerit meliores
conditionis per modum quod tamen non
ita. Ad quartum sit concedendum sicut
concedendum perfectius et unde et
parvuli et [illegible] non [illegible] a peccato ori-
ginali purgabantur majorem gratiam
recipiebant quam recipiebant in lege nunc
Et plus [illegible] fides non est [illegible] di-
minuta [illegible] etc. quamvis salvabant
nunc quam salvabat etc. propter ipsum statum

introducitur in regnum celorum quod in lege nature non erat unde non est inconveniens sed adhuc amplius accommodatur scilicet baptismum ut Joh. iii nisi quis renatus [illegible] non [illegible]
[illegible] vita salutis [illegible] ipse dicit Joh. x. Ego veni ut vitam habeant et habundantius habeant sed ante christi adventum salvabatur aliquis [illegible] in fide futura [illegible] post christi adventum [illegible] in hoc ipso [illegible] [illegible] salutis [illegible] [illegible] [illegible] ante [illegible] [illegible] [illegible]

V. Possit esse matrimonium inter christianum et iudeam baptizata ab eo quem carnaliter cognovit post fide de contrahendo [illegible] [illegible] primo [illegible] cognatio [illegible] triplex scilicet carnalis [illegible] consanguinitas [illegible] [illegible] et legalis [illegible] [illegible] consanguinitas [illegible] [illegible] [illegible] ab eodem stipite descendentes carnali propagatione [illegible] [illegible]

Cognatio [illegible] ab [illegible] [illegible] Cognatio [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]

[illegible] filii [illegible] neutrum ad [illegible] [illegible] [illegible] inter se [illegible] libere matrimonialiter copulari [illegible] [illegible] metropolitane [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. i. et 30 q. 3 [illegible]

x vel nepote et deinceps x

Stirpes ab utraque parte persona a qua utique
descenderunt [illegible] et qua descendentes
sunt progeniti ad invicem et illi
una a quo sunt. Cognatio legalis
est proximitas vel parentela
personarum que ex adoptione est aut ad-
optio est extranee persone in filium [illegible] legittima
assumptio. Et quia adoptio [illegible]
[illegible] ascendendo
[illegible] descendentium [illegible] inter patrem ad-
optantem et filium sive filiam nepotem
vel neptem et sic [illegible] adoptatos
[illegible] adoptantem hec im-
[illegible] dirimit matrimonium et
[illegible] adoptans [illegible]
[illegible] filiam adoptatam [illegible]
[illegible] nepotem [illegible]
[illegible] collateralium
[illegible] inter filium naturalem legitimum et filiam
adoptatam vel filiam et hec impedit
matrimonium [illegible] sunt in potestate patris
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible] filii naturales vel ad-
optivi [illegible]
[illegible] per adoptionem [illegible] fraternitatis
[illegible] impedit matrimonium donec
durat adoptio. Tertia species est quasi
legalis affinitas inter patrem adoptantem
et uxorem filii adoptivi. Item inter filium
adoptivum et uxorem patris adoptantis.

ubi dicitur inter eos non [illegible] quos adoptio [illegible]

Et hec omnia ipso iure impediunt matrimonium.
Item si adoptans uxorem habet et contrahe-
re cum illa que fuit uxor filii adoptivi [illegible]
[illegible] patris et [illegible]
filio adoptivo [illegible] uxorem ad-
optantis. Nota de cognatione
spirituali de qua est ad propositum que
compaternitas aut commaternitas [illegible]
ex sacramenti donatione vel ad illud
tenere. De donatione sacramenti ut
quia sacerdos [illegible] baptisat vel
dat sacramentum. De tenere ad illud
sacramentum ut fuit ille qui tenet in
baptismo baptisatum et vocatur
patrinus vel matrina. Et contrahi-
tur duo sacramenta scilicet per baptismum et
confirmationem et catechismum vel con-
[illegible] alia [illegible]
impedit [illegible] sed non dirimit
[illegible] Et cognatio spiritualis [illegible]
[illegible] paternitatis
vel maternitatis [illegible] attenditur
inter eum qui baptisat vel qui tenet
baptisatum et eum qui baptisatus. [illegible]
[illegible] duo [illegible]
[illegible] spiritualis administrat sacramentum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
inter [illegible] et [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]

Alia dicitur compaternitas que atten-
ditur inter patrem spiritualem et carnalem
et sic ille qui baptizat vel tenet puerum
est compater vel commater patri et matri
vel patrinis [illegible] carnalis producit
filium [illegible] pater spiritualis producit
filium qui est compater a [illegible]
et pater [illegible] [illegible] nati a patre
carnali [illegible] [illegible] a [illegible] spirituale
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pater-
nitate spirituale [illegible] inter
filiolum et filiolam et filium vel filiam
spiritualem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et filiolum [illegible] [illegible] [illegible]
vel ad [illegible] tenendum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] post [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et filios [illegible]
vel ad [illegible] tenendum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eade[m]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter
filium [illegible] et alios filios spirituales
aliorum baptizati ab eodem sacerdote
vel confirmati ab eodem [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] commater alia
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
compater [illegible] [illegible] [illegible] uxorem

aliq(ua) viri teneat aliquem puerum
in baptismo / tunc ille vir efficitur
[illegible] compater [illegible] matris [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] spirituali [illegible]
[illegible]
[illegible] ibi dicitur [illegible] vir et mulier efficiuntur
sunt una caro [illegible]
[illegible] at hoc sit [illegible] fornicationem
[illegible] compaternitatem
[illegible] Quid si aliquis de sacro
fonte susceperit [illegible]
filium alterius [illegible]
[illegible] matrimonio [illegible]
matrimonii [illegible]
[illegible] de alia [illegible]
efficitur compater [illegible] illius [illegible]
est filius [illegible]
[illegible] Quid autem vir [illegible]
matrimonii vel an [illegible] matrimonium
[illegible] filium alicuius de sacro fonte
vel teneat in [illegible]
[illegible] ad aliquem [illegible]
[illegible] possit
[illegible] vir hic [illegible] in
[illegible] post [illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible] compaternitatem [illegible]
[illegible] teneat aliquem puerum in
baptismo vel confirmatione

Aliq(uis) ex [illegible] cum [illegible] teneat [illegible] ad baptism(um) [illegible] efficitur [illegible] illius [illegible] filius non [illegible] matrimonio [illegible] fit compater

Cognatio spiritualis non tantum impedit sed
etiam dirimit matrimonium iam contractum sed
... per carnalem generationem acquiritur
ita per generationem spiritualem acquiritur
quaedam Et sicut per carnalem generationem
contrahitur spirituales in fontibus quoddam vinculum
quod dicitur cognatio carnalis ita per generationem
spiritualem contrahitur quoddam vinculum bonum dante
sacramentum cognatio quae est spiritualis pater
personam dei representans et in fontibus
ipsum dum suscipit sacramentum quia representat
vinculum spiritualem sacramentum Et illud
vinculum est cognatio spiritualis Unde si talis
cognatio precedit matrimonium non impedit
sed dirimit iam contractum sed non sequitur
non dirimit sed impedit quoad exactionem
debiti carnalis si sit scienter contrahitur

Noto quarto Cognatio spiritualis sit
sequitur de impedimento matrimonii. Quod spi-
ritualis | cognatio vero est quedam pro-
pinquitas [illegible] veniens ex sacramento
[illegible] ad [illegible] debitum est
[illegible] hoc [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] in [illegible]
[illegible] et non est [illegible] baptizet eum
[illegible] ignorantia vel [illegible] si [illegible]
baptizet [illegible] vel [illegible]
[illegible] filium suum
aut [illegible] casu simpl[illegible]
non [illegible] matrimonium
debitum [illegible] casu simpl[illegible]
si facta fuerit [illegible]
[illegible] alterum
hec [illegible]
non debet [illegible]
ambo vir et mulier [illegible] con-
tinentiam. Quod autem cognatio spiritualis
[illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] et confirmationem [illegible] impedit
contrahendum et dirimit iam contractum
Conclusio Non sit [illegible] matrimonium
inter [illegible] baptizata
[illegible] cognationis [illegible]
[illegible] de contrahendo [illegible]
spiritualis cognatio impedit matrimonium

contrahendum et dimittit in contractum
Tertio quo hoc quod exponimus baptisantem proprie
contrahitur inter compatres cognatio
Quarta filia eius spiritualis efficitur
[illegible] et matrimonium [illegible] contra
[illegible] contrahat [illegible] verba de presenti
Et eam subsequente [illegible] copula carnali
postea [illegible] dare [illegible]
filium sacerdotis non [illegible]
[illegible] baptisavit sed
[illegible] baptisasse
non possit [illegible]
[illegible] baptisavit [illegible]
non [illegible]
Octavum quod in compaternitate solum
contrahitur in duobus sacramentis in
baptismo et confirmatione
[illegible]
[illegible] non [illegible]
:nota: solum in illis sacramentis in quibus [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
matrimonium impedit [illegible]
[illegible] xxi [illegible]
Nonum [illegible] in cathechismo non con
trahitur vera cognatio spiritualis sed
aliqua [illegible]
de baptismo [illegible] aliud [illegible]
[illegible] vera cognatio spiritualis
[illegible] cognatio [illegible]

vero impedit matrimonium contrahendum et dirimit
postea contractum et nullo alio [illegible] hoc [illegible]
impedimentum [illegible] de cognatione spirituali
fraternitate
Corpus [illegible] Et si post sacrum fontem
contrahant et [illegible] spiritualis
ratione cognationis spiritualis [illegible] matrimonium
impediunt [illegible] sacrum fontem
[illegible] ex [illegible] alicuius fa-
[illegible] contrahendo
[illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] nec [illegible] baptismum et penitentia
[illegible] gradu et re-
[illegible] in spiritualibus [illegible] baptismi
[illegible] in corporalibus [illegible] baptismi
[illegible] sacrum fontem
[illegible] contraheret et
[illegible] spiritualis
et illa ad [illegible] duas [illegible]
[illegible] vel sacrum fontem [illegible]
et suscipientem [illegible]
cognatio [illegible] aliquo modo a sacro fonte
[illegible] baptismali et cognatio
altera illarum [illegible] mortaliter
Corpus [illegible] vel
sacramentalibus [illegible] et cognatio
spiritualis non impedit [illegible] ut dirimit
matrimonium [illegible] de
cognatione spirituali [illegible]
[illegible] spiritualis
[illegible] impediat
vel dissoluat

Arguitur Quedam iura [illegible] Ex post fide de contrahendo per verba de futuro sequitur carnalis copula et matrimonium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] aliquod impedimentum in matrimonio [illegible] sicut [illegible] [illegible] impedimentum [illegible] [illegible] [illegible]

Arguitur videtur compaternitas [illegible] [illegible] [illegible] ad sacramenta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quedam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] compaternitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sigillatim [illegible] [illegible] in cathecismo sed baptismo [illegible] [illegible] compaternitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compater

Arguitur Cathecismum confert cristianum [illegible] dat cristianismum [illegible] compater ergo [illegible] [illegible] cathecismum [illegible] cristianum [illegible] fidem [illegible] baptismum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dat cristianismum dat sacramentum baptismi [illegible] cathecismum non [illegible] [illegible] in baptismo [illegible] [illegible] non impedit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] baptismo [illegible]

21

Acquiritur autem in penitencia cognatio legalis per [illegible] in matri[monium] [illegible] et habet [illegible] quod omnes [illegible] in penitencia suscipiuntur [illegible] nostri [illegible] spirituales filii [illegible] et ipsi [illegible] vel [illegible] sub [illegible] successione [illegible] [illegible] [illegible] baptismum [illegible] [illegible] [illegible] ordinaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognatio [illegible] [illegible] sacerdotis [illegible] [illegible] illa quia sacerdos [illegible] audit [illegible] penitenciam [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] Sed [illegible] penitenciam [illegible] sacerdotis [illegible] [illegible] cognatio spiritualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritualis filia [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] sacerdotem [illegible] [illegible] et [illegible] hoc ista [illegible] est [illegible] ut tollatur [illegible]

Vera certitudo adhesionis in [illegible] vel malo [illegible] [illegible] fidei vel [illegible] [illegible] est certitudo [illegible] adhesionis certitudo [illegible] [illegible] [illegible] dubitare et certitudo [illegible] firmitatis adhesionis [illegible] [illegible] cognoscibile

[Right margin:] non [illegible] ordinarium filiudes nisi [illegible] [illegible] sacerdotem qui suscipit [illegible] penitentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ad penitenciam

[Left margin:] [illegible] certitudo [illegible] [illegible]

et deceptione. Et dicitur speculativa quia
est apprehensio que est fundativa et
principium notitie [illegible] veritatis. Et quia
[illegible] intellectus [illegible] principium ad differentiam
heresis et erroris. Aliquando dubitationis
et deceptionis. Propter quod certitudo
concludit errorem [illegible] et oppositum
dubitationis. Hec aliquando de aliquo
deceptus est esse certum. Alia est
certitudo adhesionis. Et est firma
adhesio qua voluntas libere adheret
firmiter alicui [illegible] sine [illegible]
vel [illegible]. Dicitur [illegible] firma ad
[illegible] adhesionem [illegible]. Quando
voluntas [illegible] ad [illegible] principium
[illegible] intellectus [illegible]
et [illegible] voluntatis.
Nota quod [illegible] heresis dicitur ab
[illegible] quod [illegible] vel dubitare [illegible]
fide. Heresis est divisio ab unitate
fidei quia [illegible] adheret [illegible] vel
[illegible] illos dubitare. Fidem quam
[illegible] vel heresis ab electione [illegible]
[illegible] quod sibi videtur [illegible] eligat
[illegible] sibi esse [illegible] vel
[illegible] dogma [illegible] arbitrio
suo de [illegible] recesserit [illegible] esse
heresis dicta est greca voce scilicet electione
qua quisque arbitrio suo ad instituendum
vel suscipienda [illegible] ipse

sibi eliget hominem vero nihil quod
arbitrio meo iudicaverit [illegible]
eligere [illegible] rei apostolis [illegible]
audacibus [illegible]
suo arbitrio [illegible] noverunt [illegible]
[illegible] sed accepta a vero deo
plus [illegible] assignauerat
[illegible] apostolo ad gallathas si
angelus de celo aliud euangelizauerit
anathema sit [illegible]
habuit ortum ab electione [illegible]
non eliguit ea [illegible] vere
tradita sed ea sibi finxerunt [illegible]
[illegible] voluntate aliquam esse sanam
[illegible] intellexerunt [illegible]
[illegible] inhaerendo [illegible]
[illegible]
[illegible]
quod [illegible] romano [illegible]
[illegible] male intellexit et hec
[illegible] et subsequentia
[illegible]
[illegible] illuminare sententiam
[illegible]
[illegible] se legendo
[illegible] fuit repulsa [illegible]
[illegible] sententias adduxerit [illegible]
de [illegible] inveniri potest:
[illegible] intelligendo

Dolet [illegible] illuminare sententiam [illegible]
[illegible] fuit [illegible] et sequentia

Et sicut ex istorum dicit aug[ustinus] ego
credere[m] evangelio nisi me [illegible]
catholice ecclesie [illegible] auctoritas
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
et iudicium [illegible] ecclesia catho-
lica tota [illegible]
[illegible] patet [illegible] habet [illegible]
heresis [illegible] dicitur [illegible]
heresis [illegible] a fidei veritate
et falsa [illegible] vel
heresis [illegible] fidei catho-
lice [illegible] Nota tercio [illegible]
et quis dicatur hereticus [illegible]
[illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible]
[illegible] in voluntate et secundum non [illegible]
eligat voluntate affective [illegible]
sed cum [illegible] est [illegible] non assentiat
veritati sibi manifestate est [illegible]
hereticus [illegible]

xiii
aug[ustinus] x

et magne glorie [illegible]
falsas ac novas opiniones [illegible]
vel sequitur [illegible] heresis
intelligitur de opinionibus [illegible]
fidei [illegible] habet falsas opiniones

Fides dicitur [illegible] substancie [illegible] per aliquam [illegible]
[illegible] fundamentum [illegible]
et [illegible] fides est fundamentum fabrice [illegible]
[illegible] argumentum dicitur [illegible] arguit et illuminat ad
aliquid inveniendum et ei firmiter adherendum et sic [illegible]
arguit et illuminat mentem ad videndum aliquid occultum [illegible]

Glosa super [illegible] habet [illegible] ducat fides
e[t] fundamentum omnium bonorum [illegible]
et quia non est bona edificatio [illegible]
fides fundamentum in [illegible] est [illegible]
quo [illegible] super se ascendit [illegible] esse
que [illegible] sed altitudo
[illegible] Charitas
magnitudinem [illegible]
[illegible] elevat et [illegible]
[illegible] fides
ad sublimitatem [illegible] fides
fundamentum [illegible]
[illegible] bonorum [illegible]
[illegible] fide [illegible]
[illegible] bonum [illegible] fundamentum
[illegible] in [illegible]
[illegible]

Item virtutes theologice habet deum [illegible] obiecto
[illegible] Charitas [illegible] fides [illegible]
[illegible] bonum [illegible] summa
summa veritas [illegible]
largitas

Rethorica vel geometria hec non ducu[nt]
hereticos sicut heresis est secta in fide
hereticus ad fidem ut aliquid probet
duplici via vel ratione et principaliter
per articulum fidei aliquo modo et
secundario per ea quae quibus sequuntur. hic
corrumpens aliquem articulum [illegible]
per aliquid contrarium. scriptura sacra non
sit vera. quod est corrumpere articulum de
[illegible] est [illegible] vel
[illegible] per aliquid declarant ad [illegible]
[illegible] quod non esset verum quod est [illegible]
fide non [illegible]
alia articula [illegible]
et [illegible]
hereticus. Nota [illegible] apostolus
ad hebreos. xi. fides est substantia
sperandarum rerum argumentum non
apparentium [illegible] apostolus
[illegible] de obiecto fidei [illegible]
[illegible] rerum [illegible] obiectum
fidei [illegible] ut non [illegible]
[illegible] ad rationem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fides est [illegible]
argumentum. Et hoc non fides [illegible] argumentum rerum non
apparentium [illegible] ita facit intellectum [illegible] assentire [illegible]
argumentum [illegible] assentire [illegible]

eius sumi in quolibet genere / a tunc ei
sic alia virtute / dicitur et esse sibi illorum
sic fides. Nam prima inchoatio et
speculandi (i. inchoatio) est per assensum
fidei / quia virtualiter continet in se omnes
res speculandas. Tertio tangit modum
attingendi obiectum. Cum dicit Argumentum
non apparentium. Et dicitur argumentum
vel forma inchoata intellectus. Vel fides
ad veritatem non apparentium / vel
quando intellectus / est in intellectu et
dicitur quod ante illa convincitur
ad assentiendum hoc / quod non videtur et quod
rationabiliter assentiendo huiusmodi non
apparentium. Et fides substantia
tollit / ita ubi est substantia / ibi est
esse fidei. Et duplex est fides / scilicet
formata et informis. Fides formata
est illa que est cum caritate / que formaliter
est forma virtutum. Informis vero
fides est habitus fidei sine gratia et caritate
Actus fidei qualis est / non intellectus
credentis firmiter sine veritati
obviat et ubi se non humana ratione
aut miracula propter alias requirat
Actus autem formalis fidei est credere
in deum. Credere autem in deum [illegible]
amare / est credendo amare deum. Credere
in deum est credendo ei adherere et

Fides vero dicitur informis que caret forma fidei virtutis scilicet gratia et caritate que sunt forma virtutum

Comparatur autem virtus altera a caritate est duplex forma quedam perfectiva et essentialis [illegible] ut anima forma [illegible] caritatis est [illegible] et efficacia [illegible] caritas et gratia dei virtutum illa dicitur informis quia [illegible] ista forma [illegible] non [illegible]
esset virtus

28

melius cum sit incorrupta . hoc solum
convenit formate fidei .
Nota quod virtus secundum bonaven-
-turam d. xxiij [illegible]
[illegible]

et habebit fidem informem [illegible]
intellectus homo cum captivat [illegible] ob-
sequium xpi ad assentiendum [illegible]
tum [illegible] se et [illegible]
creatur credunt [illegible]
ut cum vident [illegible] et fantasma
sic apparet in [illegible]
dentibus caritate [illegible]
credunt verba [illegible] ad doctrina
fidei et abhorrent [illegible]
[illegible] caritate [illegible]
aug. in libro de [illegible]
Cetere virtutes possunt bonis et
malis esse quae sola [illegible] sine
caritate est [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] fides [illegible]
[illegible] informis [illegible] credit forma
fidei virtutis [illegible]
tate quae proprie est forma virtutum
[illegible] habet [illegible] forma [illegible]
[illegible] dicit [illegible] fidem [illegible] ergo
Conclusio prima Certitudo
adhesionis [illegible] est propria virtutis fidei
[illegible]
[illegible] esse [illegible] certitudo ad-
hesionis est [illegible]
esse propria virtutis fidei [illegible]
[illegible] certitudo
adhesionis [illegible] virtutibus intellectualibus
puta sunt sapientie et intellectus [illegible]

Certitudo inhesionis aliquid est quod adhesio
inhesionis ad unum et hoc fit sic in
heretico habentibus [illegible] quod certitudo
adhesionis non sola convenit fidei vere
sed etiam false [illegible] cum opinio est vera
et falsa ita et fides [illegible] fit
[illegible] aliquem [illegible]
vel [illegible]
titudo inhesionis non [illegible] quod
aliquis habitus [illegible] articulus
[illegible] formate
vel aliquis [illegible] vel false [illegible] habeat
habitum [illegible] quod certitudo inhesionis
non solum competit fidei formate [illegible]
[illegible] sed etiam fidei informi [illegible] non
est [illegible] Conclusio secunda Cer-
titudo adhesionis in heretico et malo
catholico [illegible] est actus virtutis fidei
[illegible] quod [illegible] non fit [illegible] sed
in heretico vel malo catholico [illegible]
virtutis fidei [illegible] certitudo adhesionis
non fit in eis esse actus virtutis fidei
[illegible] virtus fidei est [illegible]
[illegible] est in heretico
[illegible] malo catholico [illegible] non habet ea
[illegible] meritorii
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] non
[illegible] sed heretico
et malo catholico [illegible] gaudere
[illegible] certitudo inhesionis
non fit in eis esse actus virtutis fidei

Item In heretico certitudo inhesionis est actus false fidei
In malo autem catholico est actus fidei informis
Et sic in neutro est actus virtutis fidei

Ad 2m dicendum quod fides non habet
meritum cui humana ratio praebet ex-
perimentum hoc quod heretici [illegible]
respuunt non eligunt ea [illegible] sed [illegible] propria
voluntate tradentes [illegible] quod sibi suggerit [illegible]
[illegible] non [illegible]
Arguitur [illegible] certitudo adhesionis
in heretico vel malo catholico est eadem
fidei [illegible] secundum plures [illegible]
[illegible] sed [illegible] potentia passio et
habitus sed illa certitudo adhesionis
non [illegible] potentie [illegible]
vel [illegible] potentie [illegible] non
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad appetitum sensitivum [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible]
[illegible] ad
aliquis habeat [illegible] ad quem
[illegible] certitudo adhesionis est [illegible]
fidei [illegible] certitudo adhesionis [illegible] heretico
vel malo catholico [illegible] alia [illegible] fide
Dicendum [illegible] illa divisio data [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquid
[illegible] aliquid [illegible] habetur
[illegible] potentia [illegible]
[illegible] certitudo adhesionis [illegible]
ex passione [illegible] in malo catholico [illegible]
[illegible] fidei informis sed in
heretico [illegible] vel [illegible] processu

fidei vel ex pura potentia sit in primo
[illegible] habitu aut acquisito [illegible] hoc enim
sit [illegible] quod [illegible] fidei sit habitum
infusum [illegible] aut [illegible] quod potentia
nomine [illegible] demonstrans [illegible] sit [illegible]
ligata [illegible] demonstrans
[illegible] quod habitus potentias [illegible] est
[illegible] sit intelligendum [illegible] pura potentia
[illegible] esse [illegible] demon[illegible]
[illegible] ad [illegible] veri [illegible]
[illegible] esse [illegible] ad veri[illegible]
[illegible] ad demonstrat [illegible] ille qui
a [illegible] acquirat habitum
[illegible] non demonstrat
[illegible] quod agit ad [illegible] fidei
videtur agere in virtute illius sed
[illegible] certitudinem ad [illegible]
[illegible] agit secundum similitudinem fidei [illegible]
[illegible] certitudinaliter inheret [illegible]
[illegible] se [illegible] fide habere [illegible]
in virtute fidei et ita videtur quod illa
certitudo adhesionis sit actus virtutis
fidei [illegible] quod aliquid sit agere secundum
similitudinem alterius [illegible] secundum similitudinem
[illegible] est vere agit aliqualiter in virtute
illius [illegible] secundum similitudinem apparentem
et sic agit in apparentia virtutis illius
et ita [illegible] in proposito [illegible] certi-
tudo adhesionis est actus fidei apparens
[illegible] fidei vere

Argumentum [illegible] ista firmitas spiritualis
edificii est a fide [illegible] illud [illegible]
venerunt flumina flaverunt venti et
irruerunt in domum illam et non cecidit
fundata enim erat supra firmam petram
id est fidem [illegible] adhesionem
ad firmitatem spiritualem [illegible] ergo est
actus [illegible] fidei [illegible] quod sicut ex
fide vera dependet firmitas edi-
ficii spiritualis ita etiam ex fide falsa
[illegible] firmitas diabolici edificii

Utrum beata virgo maria sit concepta in peccato originali

[illegible] [illegible] articulo
septimo movetur hec questio utrum
liceat celebrare conceptionis festum
domine nostre [illegible] inducuntur
due questiones una principalis et alia
accessoria scilicet an beata virgo maria
fuerit concepta in originali quod oppositum
[illegible] et ideo prius circa hunc
articulum proposita est hec questio utrum

Noto primo [illegible] conceptio aliqua [illegible]
dici [illegible] [illegible] conceptio seminis
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible]
seminis [illegible] [illegible] secundo [illegible]
formatio [illegible] [illegible] [illegible] — et organisatio
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
duodecim [illegible] in [illegible]
tercio [illegible] [illegible] [illegible]

Dubium in [illegible] beata virgo processit ab adam
[illegible] [illegible] modum originis quo nata fuit
[illegible] [illegible] sic et cetera

Et tota fuit solo dicto de tempore
formacionis marie sicut in [illegible] sicut
medici solum ponant [illegible] in masculis
ut augmentatur in duplo unde taliter
generatur ursus. Ergo in fine decebat
fit de sanguine [illegible] secundum carnem
ter seu membra figurat. Et metapho-
rice dolor [illegible] habet, et tota quasi
quo inde portat unum scilicet duodecim
septimanas [illegible] sex dierum [illegible] concep-
datur ipsa aut infusio. Et hoc modo
proposito loquimur de conceptione. Sed
cum aliquid incipit esse filius ade
et quod est non [illegible] sed [illegible] et non
tamen incurrit peccatum originale [illegible] hoc modo
[illegible] conceptio [illegible] conceptionem
[illegible] fuisse factam et immaculata [illegible]
[illegible] debet celebrare festum
conceptionis [illegible] per sanctificationem [illegible]
[illegible] erat macula
et ideo vere erat sanctificata
Nota 20 [illegible] sanctificacio [illegible] esse
[illegible] sanctificacio [illegible]
[illegible] de
[illegible] sanctificata [illegible] templum [illegible]
[illegible] ad cultum divinum [illegible]
[illegible] vestes et filia [illegible] sanctifica-
Et [illegible] virginis marie
potuit sanctificari [illegible]
ad cultum divinum scilicet tabernaculum de-
altissimi fecit de sua carne [illegible]
sua carnem assumpsit [illegible] sanctificatio
~~[illegible]~~

In hec [illegible] dicimus [illegible] proprie [illegible]

Et ideo sanctificatio non fuit per gratiam
gratificantem sed per [illegible] virtute spiritus
sancti / purgantem illum morbum carnis
sicut oleum [illegible] / et confirmat et
sanctificat / confirmatio non per gratiam grati-
ficantem sed per virtute spiritus sancti [illegible]
tem deum [illegible] / et [illegible]
ab illo oleo / ita quod illa caro
virginis / ad [illegible] potuit sanctificari
et talem sanctificationem [illegible] ad
corporis illius [illegible] dicit / quod quamvis
[illegible] creata / et sanctificata / et origi-
nata / et in illo corpore sanctificatio
infusa. Alia est sanctificatio [illegible] / et
est infusio gratie gratum facientis ab omni
macule mortalis / et istius tam adulti
sed parvuli sanctificantur per baptismum [illegible]
[illegible] cum per sanctificationem gratie remittitur
debitum habendi / et recuperandi origi-
nalem iustitiam / et gratificantur baptismo
et sic dignum / et meritorium vite eter-
ne / et per quem absolutus ab ira / et [illegible]
de [illegible] actus postea [illegible]
erat obligatus ad [illegible] illius [illegible]
ad recuperandum illam iustitiam / et ad
operandum [illegible] iustitia dei
[illegible] parvulis collatio [illegible]
[illegible] in [illegible] / quod quam [illegible]
[illegible] consistit [illegible] / et [illegible]
per baptismum [illegible] sanctificatur / [illegible]
absolutus a debito habendi / et recu-
perandi illam originalem iustitiam / in

suis peccatis et absolutus a pena dam-
pnationis et abiurat odio dei et fit deo
gratus et acceptus ad vitam eternam consequen-
dam. Hoc absolutus tamen non est a penalitatibus et
defectibus, scilicet a fomite i. concupiscentia
et [illegible] scilicet a necessitate mo-
riendi et patiendi, quia omnia ista manent
post baptismum. Et ideo dicit Augustinus quod
ista concupiscentia cum ceteris penalitatibus
non sufficit quod baptismus sit et non insit
[illegible] sed ut non imputetur ad peccatum sed
ad penam etiam habere in concupiscentia
et permanentia penalitatum. Tercia est
Sanctificatio patrie et nihil aliud est
glorificatio et hec nos [illegible] dicitur
[illegible] i. exaltabunt sancti in gloria
Nota 2o ut dicitur Ecclesiastes vii o
quod deus fecit hominem rectum id est
in rectitudine naturali in qua omnes filii
Ade fuissent nati si Adam non peccasset
et talis rectitudo dicitur ab origine huius
generis merito iustitia et rectitudo
originalis. Iustitia dicitur ratione omnis
virtutis et rectitudo ratione recte se
habendi ad omnia. Et originalis ideo
quia in prima origine huius generis fuit
a deo homini data. Nam talis iustitia
fuit data Ade a principio sue creationis quia
Adam tamen dum fuit iustus et illam iustitiam
originalem habuit quia dum eius vo-
luntas

Sed hoc contra
textum [illegible]
[illegible]
[illegible]
rectitudo
[illegible]
Ade [illegible]
[illegible]
[illegible] a deo
[illegible] omnia
operabat
[illegible]
[illegible]

Originalis iustitia quid

et ratio fuit conformis divine voluntati
et eius sensualitas fuit conformis
et subiecta rationi. Tunc dicebatur
homo esse in originali iustitia. Circa
originalem iustitiam dicitur esse quod
habemus supernaturale immediate a deo
infusum [illegible] ad faciendum perfectam
pacem et tranquillitatem inter
sensualitatem et rationem et voluntatem.
Vel potest intellectualiter vel iustitia

Iustitia originalis

originalis fuit quaedam habitualis
qualitas que a solo deo data fuit homi-
ni, qua subdebatur appetitus sensitivus
et conveniebat rationi. Haec rectitudo
continebat [illegible] recte rationi subdi-
iacebat propria ratio et ratio deo.
Cum autem voluntas primi parentis fuit dif-
formis et declinavit a divina volun-
tate comedendo cibum prohibitum, ... [illegible]
statim amisit illam originalem iustitiam
et illius sensualitas eius fuit diffor-
mis et deviavit a ratione, ymmo per-
versa et inclinata ad omne malum, et illius
corpus adversis [illegible] fatigata et
debilitata morbo inordinate concupiscentie
carnis infecte. Et sic Adam eo facto peccavit
et omnes posteri sui et omnes in
in sua carne et natura [illegible] debitum ordi-
fuit in eo posteris sui et corrupta et
[illegible] nam et carne morbo [illegible]

ac

humana transmisit in oēs posteros
successores, per quam libertatē sanam
naturaliter genitores, de quibus
clarius diffinio peccatum originale.
Nota quod tertio del[?] formaliter diffinio
peccatum originale: est peccatum originale
carentia originalis iustitie de-
bite in homine [illegible] accepte
et amisse, quod [illegible] legis
divine, ab [illegible] in omnes natura-
liter propagatos, secundum legem quam obligatos
ad penam dampni et ceterarum penarum
ad illam carentiam sequentium. Unde dicunt
doctores [illegible] peccatores quorum
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] deleta et extincta
per penitentiam et fidem [illegible] sed
transeunt ad nos [illegible] illius iustitie
[illegible] sunt damnum et privationem
[illegible] in debito [illegible]
et [illegible] habendi illam et operandi per
illam [illegible] perpetua et in
debito [illegible] ad [illegible] dampna
sententiam et ad [illegible] et
[illegible] conducte, quod [illegible] ista [illegible]
[illegible] ad damnum de iure successio-
[illegible] ab illo [illegible]
sed non [illegible] penam sensus eterna
sic adam, quod [illegible] in posterio-
[illegible] a nobis personaliter [illegible]
sed ab origine et natura contracta

diffinitio originalis peccati

quam [illegible] infligitur nobis illa corruptio
[illegible] sinceris [illegible] [illegible] et
feditatis libidinis [illegible] sicut [illegible]
membris [illegible] parentum [illegible] libidine
nulla fit [illegible] actus generationis. Et sic gratia [illegible] que
ante fuerat [illegible] collata [illegible]
ante [illegible] postea non potuit [illegible]
[illegible] absque feditate libidinis.
Et hoc dicit Aug[ustinus] [illegible] non facit [illegible]
[illegible] nasci sola gratia sed feditas
libidinis [illegible] qua generatione [illegible]
[illegible] virtute [illegible] viri et femine [illegible]
non solum [illegible] [illegible]
[illegible] fetus formatur sed [illegible]
[illegible] et [illegible] formatur fetus
in matrice. Et sic tota illa caro [illegible]
fetus manet corrupta et [illegible]
[illegible] illo [illegible] [illegible]
[illegible] carnem [illegible] et [illegible]
in [illegible] carne et [illegible]
[illegible] parentum [illegible]
et [illegible] sit [illegible] et
[illegible] in [illegible] et
[illegible] contrahitur
a carne formaliter in [illegible] quod
homo obligatur ad penam [illegible]
hoc est quod dicit Apostolus ad Ro[manos]
[illegible] omnes in adam [illegible]

[illegible] est [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] facit [illegible] ad bonum. Et sic
est [illegible] et [illegible]

[illegible]
[illegible]
illa [illegible]
[illegible]
et [illegible]
et [illegible]
[illegible]

omnes in eo peccaverunt in potentia omnes
fuerunt futuri / et omnes fuerunt in eo
obligati ad penam dampni / et ad penam
debiti in eo [illegible] dei filii et posteri-
tatis [illegible] nobilium [illegible] fuerat in eo
dampnati ad penam spiritualem [illegible] / et ad
[illegible] beneficiorum / et plurium aliorum
honorum / Et sic fuit peccatum [illegible]
sunt et omnes sicut posteri quoque
ad dampnum / Ita peccatum parentum proprium
[illegible] ad dampnum obligavit omnes po-
steros futuros. Secundo capitulo de
[illegible] peccatum originale sunt duo mo-
di [illegible] / unum est [illegible] / quod docet
quod peccatum originale est [illegible] morbida
et appetitiva [illegible] / que facit difficultatem
[illegible] ad bonum / et inclinacionem ad
malum / Et hec difficultas [illegible] / Et hic
ponit magister in 2o d. 30 [illegible] / [illegible]
cum docet quod sicut leprosus generat
[illegible] qualitate infecta in semine /
ita parens [illegible] infecta generat /
semine quodam qualitate morbidam /
et [illegible] inferiores [illegible] ipsa
[illegible] infecta / Ita quod
[illegible] infectio [illegible] non est
[illegible] in [illegible]
[illegible] quia tamen
[illegible] / Exemplum de panno [illegible]
dato / et reddito a manu recipiente /

Aliter sic liquor bonus inficitur et corrumpitur
infectione vasis in quo ponitur et sic est
peccatum originale. Secundum quod quidam
causaliter sed tamen est in anima subiective
et formaliter. Ex infirmitate carnis
traducto contagio causaliter in spi-
ritualibus eius quod infirmitatem suscipit
per corpus vel a statu formaliter et
subiective. Et sic peccatum originale est
sic ponendum quod tamen mediante carne
animam ad consensum carnis et
deprimente a delectationibus spiritualibus
trahit ad peccatum. Corpus quod
ut corruptum aggravat animam. Hinc
est modicum dicendum quod magister sequitur.
Quod scilicet anima contrahit peccatum origi-
nale mediante carne. Hoc ita est
carnis quod corruptibilis sentiat et qua-
litatem aliquam causet illud sed
ex hoc quod caro corruptibiliter seminatur.
Et caro ipsa formatur et corpus organi-
cum cui infunditur et anima constituitur
per formam quae est naturalis similitudo.
Et ideo debitum originalis iustitiae
et hoc caret ea. Et ideo sic concipitur
peccatum originale diffinitur. Est carentia
Nota. Secundum Anselmum et Augustinum quod
adam accepit iustitiam originalem
cum omnibus sumpsit seu sibi et aliis

posteros suos et sic obligauit se
et omnes posteros suos ad seruandum
iustitiam sibi traditam et sic omnes
posteri fuerunt inde obligati et
ideo cum perdidit Adam eam solum perdidit
sibi set et omnibus posteris et
heredibus suis quia non potuit
illam in suis [illegible] transferre ad
posteros suos cum perdidit eam
Secundo dicebatur quod Adam per talem iustitiam
originalem quia conformabat sibi
voluntati et ordinate diligebat
deum in se et propter se et proximum propter deum
[illegible] illa [illegible] obseruare:
[illegible] possidebat
[illegible] parentes ab sua facultate et
visu illam feliciam celestem paradisum
in quo felicitabatur de presentia visione
promittebatur eis futura et etiam feli
citas celeste per fruitionem diuine essenc
quod absque morte fuissent in illa
vita meliorem iustitia ut Augustinus
Tertio habebat habitualem scientiam pre
cipuam omnium rerum naturalium et cultum
multorum supernaturalium propter familiare col
loquium angelorum ut magister Gregorius
Quarto habebat animam liberam facultatem
et imperium supra totum corpus et
voluntas supra appetitum sensitiuum
nam sic voluntas ipsius Adam erat

Conformis et obediens divine vo-
luntati / ita sensualitas erat conformis
et obediens rationi / Secundo nullum
habebat impugnatorem aut infe-
statorem interiorem / Sexto erat
liber a morte / et a miseria quia
poterat non mori / edendo de ligno
vite / et poterat nullam miseriam
pati / ratione favoris loci / Septimo
habebat liberum imperium super omnia
mineralia / plantas / et animalia / Qui
ipse hec septem bona nobilissima
habuit propter istam iustitiam et obser-
vantiam divini precepti / propterea quod
Adam seductus est ab Eva / et Eva
a serpente / comederunt fructum / tunc
deviaverunt a divina voluntate / et non
fuerunt sibi conformes / et sic illico ami-
serunt illam iustitiam / qua erant
conformes divine voluntati / et gratiam
qua erant subiecti divine bonitati / et
fuerunt privati illa iustitia / et gratia
propter quod facti sunt iniusti / et odiosi deo
Et propter quod privati omnibus supradictis
septem bonis consequentibus illam
originalem iustitiam et gratiam
Nota quod primi parentes per lapsum a-
miserunt statum [illegible]
eius quin nata [illegible] miserunt septem

mala / seductio septem peccatorum oppo-
sita / et gratiam statim perdiderunt et miserunt [?]
gaudium ab illa terrena / et felici pa-
radiso / ubi habebant ac libe[r]-
tatem ex quo qualis [?] incurrerunt
necessitatem moriendi / ac mise-
rias corporales / et actuales pa-
tiendi / Et illico fuit inflictus morbus
fomitis / et libidinis / et concupiscentie
carnis / Et illico caro insurrexit
adversus spiritum / Et sic perdidit liberum
imperium supra corpus / Et illico
fuit victa [?] et superata a carne / et
sensualitate / et tali concupiscentia /
Et propter omnia supradicta incurrerunt
adam et eva [iram] dei / et facti sunt debi-
tores divine sententie / Et per consequens
perdiderunt supernam felicitatem paradisi
Et condempnati sunt ad penam temporalem
[illegible] in corpore / patiendo supra-
dictas miserias / et ad penam eternam
anime in futuro / Unde Adam cum Eva
triplici debito fuit obligatus / Primo
ad recuperandum illam originalem
iustitiam cum suis peccatis [?] / quam gratis
accepit pro se / et suis posteris / Secundo [?]
mansit debitor et obligatus ad
perferendam divinam sententiam sibi con-
dempnatam / ad patiendum supplicia [?] damni

supradicta Tercia fuit obligatus
ad penam sensus eternam in futuro
eo quod illud peccatum non fuit sibi originale
sed personale licet iustitia fuit sibi
originalis quia ab origine fuit
sibi tradita sed peccatum fuit sibi per-
sonale quod per actum personalem quesitum
et voluntarie perpetratum Et ideo ultra
penam dampni incurrit penam sensus
eternam. Sic enim Ada cum Eva
mansit debitor in dicto triplici
debito Et deus mansit creditor Et
ideo quod potuit deus exigere supra-
dictum debitum a primis parentibus
ut scilicet redderent sibi originalem
iustitiam quam fuerat primo commissam
Secundo ut patet [illegible] omnia illa dampna
in presenti Tercio ut patet [illegible] penam
sensus eternam in inferno propter [illegible]
ac mansit mortis et obnoxii et obli-
et subiecti [illegible] sententie dei [illegible]
dixit [illegible] in tali
debito mansit obligati ad [illegible]
impossibile sub tali statu quod mansit
obligati ad servandum iustitiam [illegible] ad ob-
servandum omnia precepta [illegible]
[illegible] sed hoc non potuerunt
facere ex propriis viribus propter lapsum
propter amissam libertatem et [illegible]

[illegible] naturae [illegible]
ligentie. Ergo obligabatur ad sibi im-
possibile. Et deus de iure poterat
exigere ab eo quod erat de perfecta
sui culpa impossibile. Ergo patet quod om-
nes qui ab adam secundum naturalem propagationem
procedunt secundum legem quam concipiuntur
et nascuntur filii sunt irae dei et in
odio divino. A qua [illegible] lege sola
beatissima virgo maria mater domini iesu
christi speciali privilegio fuit exempta
et in utero matris fuit in sui conceptione
statim sanctificata. Et ideo considerandum
de conceptione eius [illegible] in prologo et 2o
[illegible] hoc ponatur [illegible]
Notandum est quod aliquot [illegible] docet
[illegible] intellectu dicendum [illegible] prima
[illegible] adam primum [illegible] peccatum per
propagationem naturalem et [illegible]
omnes posteri. Ita [illegible]
adam sola gratia [illegible]
in omnes suos [illegible] per propagationem
personalem et [illegible] facta prima
[illegible] ex predictis [illegible]
ad hoc christus instituit sacramenta ut
in eorum susceptione homines consequantur gratiam
[illegible] et de servitute
diaboli liberaret [illegible]
[illegible] salutem
[illegible] et dispositive
ut in sacro baptismo [illegible]
[illegible] et spiritualiter in prima [illegible]
[illegible] ad [illegible]

Propositio 2a. Cristus non artatus nec
alligatus ad conferendam gratiam suis
passionibus per sola sacramenta commissa
patet quia in istos gratificat et sancti-
ficat per latentem infusionem gratie
et internam et invisibilem illustrationem
ut de inspirato venientes ad bapti-
smum qui moriuntur in via tales qui
solo desiderio baptismi satisfaciunt
et gratificantur per baptismum flaminis
et latentem sanctificationem et sic sancti-
ficavit et iustificavit abraam an-
te circumcisionem

Propositio 3a. Cristus non artatus
ad sanctificandos homines in deter-
minato tempore et etate patet quia sanctifi-
cavit Iohannem baptistam in utero
matris antequam nasceretur

Propositio 4a. Cristus non artatus
ad sanctificandum homines in statu deter-
minato patet quia non solum potest sanctificare
homines post creationem et alios sed potest
potest ipsos creare et sanctificare per gratiam
sicut adam quem de terra creavit sancti-
ficavit et sic potest sanctificare quos voluit
in primo sui esse et sic adam creavit
et in creando sanctificavit et gratiam
infundere et hoc absque [illegible]
[illegible] ipse inquantum deus est [illegible]
[illegible] habebat quia adam [illegible]

tota vita sua mansit debitum. post
partum virgo fuit absoluta a iugo ser-
vitutis et obligationis et libertati donata
qua habet persona quae nec [illegible] et
debitum servitutis et [illegible] sibi
dimittere et gratiam sibi conferre.
Noto quod omnes doctores ca-
tholici tam antiqui quam moderni
conveniunt in hoc quod beata virgo maria
fuit sanctificata in utero matris sed
inter doctores modernos et scho-
lasticos est [illegible] de tempore huius sanctificationis
nam aliqui dicunt quod virgo maria fuit sanctificata
[illegible] tempore [illegible] et sic
praecedit quod illa macula fuit sub-
[illegible] originali et [illegible] habent [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] de illa macula
[illegible] ad gratiam sanctificationis. Et hoc videtur
[illegible] opinio quae est [illegible]
[illegible]
sanctificatio beatae virginis [illegible] in utero quia
sanctificata fuit et a peccato originali [illegible]
ad [illegible] et [illegible] fuit [illegible]
[illegible] fomes [illegible] sed impedita
et ligatus [illegible] gratiam sanctificationis [illegible]
[illegible] fuit a bono [illegible]
Contingit enim habitum aliquem ligari
[illegible]
[illegible]
totaliter et fomes [illegible] et [illegible]
[illegible] remanet [illegible] in penalitatibus
Dicendum. [illegible] beata virgo in originali concepta
fuit [illegible] credetur [illegible] in utero fuisse sanctificata [illegible]
nata et [illegible] et [illegible]
fuit sanctificata

ex parte carnalitatis a quibus fuit plus
liberata per gratiam assumptionis et [illegible]
sanctificationis in qualitate et [illegible]
scilicet enim [illegible] scilicet quantum ad [illegible] et quantum
ad utrumque sanctificatio ea praesens [illegible]
[illegible] in sanctificatione mariae excellit
omnibus aliis [illegible] sanctificatione quantum
fuit per legem iudeorum in sacramento
tollebatur culpa sed manebat fomes in-
clinans ad mortale et veniale sed [illegible]
sanctificatus ex utero non manet fomes
inclinans ad mortale sed tamen inclinavit
ad veniale scilicet in [illegible] et [illegible]
potentia actuale [illegible] non mortale
sed veniale [illegible] in maria autem [illegible]
fuit et quo ad veniale et quo ad mortale
[illegible] plures [illegible] sanctificationis non tamen
ipsa [illegible] motus illicitos
sed etiam [illegible] habuit [illegible] ut
[illegible] esset [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] in [illegible] potuit [illegible]
Alii autem dicunt [illegible] virgo
fuit sanctificata et confirmata [illegible]
[illegible] et [illegible] scilicet [illegible]
[illegible] fuit [illegible] satisfactoria [illegible]
[illegible] in illo corpore [illegible] et [illegible]
sanctificata [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] ad [illegible]
ita ut [illegible] in corpore [illegible]
et [illegible] et sic [illegible] fuit [illegible]

x q x

x alij x

x extinguunt x

tua persona [illegible] conservationis et
preservationis ea ab omni malo et culpa
et conservationem ea in de ligno. Et
culpe originalis natura non potuit sufficere
ad personam virginis. Et sic per talem primam
sanctificationem fuit preservata a culpa
originali in persona. Et quia fomes in
ea fuit totaliter extinctus et ligatus
et ipsa in gratia confirmata. Ideo numquam
potuit peccare mortaliter nec veni-
aliter. Et fuit ab omni culpa et peccato
preservata in persona. Et quamvis fuit in
ordine et persona humana peccatorum
tamen fuit deo grata et accepta per
sanctificationem factam in anima sua quod
non fuit [illegible] creata. Et [illegible]
et in carnale concepta. Et deus concepto
[illegible] concepto gratie. Et sic
credet [illegible] virgo maria [illegible]
fuit concepta [illegible] propter [illegible] culpa
originalis quia [illegible] personaliter
[illegible] ex carne libidinosa
[illegible] Et hoc sufficit ad per-
laudanda virgine maria ab omni
originali culpa et veniali et actuali.
Sequitur quid aliqui [illegible]
sanctificationem [illegible] facta [illegible]
ante creationem fuerit sanctificata
illa ratio. Et fuit [illegible] et purificata

a feditate libidinis parturiunt / pro
quia iuxta seculares sententias generasse
de in carne / et sic in anima [illegible]
fuerat contaminata semine / quia seminale
erat in carne / et sic ~~ante anima~~ [illegible]
propter quod caro fuit talis [illegible] / non
potuit anima a carne maculari
culpa originali ex cuius contractione
carere. Unde pro magna et quadam
pro in utero beate virginis marie corpore

X [illegible] sanctificata X

marie fuisse sanctificata a viciosis
corruptionibus . ac infectione / ne
contraheret originale / i. quod sanctificationis
gratia illi collata est. Tercio sanctificata
[illegible] virtute [illegible] / et secun
dum hoc non est dubitandum [illegible]

Iohannes .i. exultavit infans in utero eius

sanctus Iohannes baptista in adventu [illegible]
[illegible] virtutes habuit / multo magis
maria. Secunda gratia est quod [illegible]
in utero matris sit sanctificata / [illegible]
[illegible] in conceptione
verbi domini [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] Tercio in [illegible]
[illegible] gloria. Et iste sanctificationes
gradatim ascendunt
Nota quod anima beate marie virginis
non est infecta a carne [illegible]
seminata. Et hoc quod dicitur [illegible]
potuit fieri tripliciter. Primo [illegible]

poterant. Semina Ioachim et Anne
ab omni corruptione indiderat quod
ipsa non nasceretur et ideo infecta
et per quam dicta conceptio eius in
ratione non infisteretur aliqua macula
Et hoc est intelligi exemplo. Si
deus indideret predictis leprosorum
semina a morbida et infectiva
qualitate lepre semen quod licet
genita ab [illegible] contagione
[illegible] infirmitatis [illegible] ratione [illegible]
[illegible] non lepra sed inde nasceretur
[illegible] semen domini Anne
[illegible] Ioachim et Anna [illegible]
fuerit ab omni [illegible] et persone
Secundo potest intelligi quod id semen esse [illegible]
qualitatis morbida seminum et in-
fectiva in carne libidinose generata
fuerit ab omni carnalitate suspensa
divina virtute ut virtute illa in-
fectiva que est in carne nulla macula
in anima [illegible] causari permisset
Exemplum calor ignis habet cale-
facere et corrumpere combustibile ap-
positum. Si tamen a deo virtus eius ca-
lefactiva ab omni actione et causali-
tate suspenderetur combustibile a calore
ignis [illegible] et [illegible] macula
non esset [illegible] secunda causa causare prima

nō volente/ utz in Daniele de [illegible]
lapide formatos/ qui non lapide [illegible]
Tercio pt intelligi illud [illegible]
festz esse/ ut in [illegible] hoc aut [illegible]
in corpus Xpi [illegible] conformi
[illegible] sine mora infuderet [illegible]
gratia gratum faciens [illegible] contra
originali macule/ Quia posita
[illegible] infecta non [illegible]
aut deformatos macula [illegible]
a deo conservata [illegible]
[illegible] ad matheum/ [illegible]
[illegible] ut quater [illegible] plenam [illegible]
Quibus in instanti vel tempore quo [illegible]
et aere nac habet [illegible]
in prolem [illegible] alias [illegible]
[illegible] indicando [illegible]
[illegible] non [illegible] sed [illegible]
[illegible] modo [illegible]
proposito Deus cum auctor [illegible]
[illegible] et super [illegible]
[illegible] aqua [illegible] maris
[illegible] lateribus duobus qui [illegible]
[illegible] stetisse ut [illegible]
[illegible] fecerunt/ Et Iosue [illegible]
precepisse stetisset tempore Ezechie solem retro-
cessisse/ hec omnia [illegible]
facta sunt/ hec omnia [illegible]
generali dispensatione [illegible]

Iosue x

Steterunt ergo sol et luna donec ulcisceretur se gens de inimicis suis

4 regum 20

retrorsum fecit sol in horologio [illegible] decem gradibus

ipso nascitur | Hic modo dispensatio est
suspensionis e[t] dispensatio est | ut
glosa dispensatio ergo | quemadmodum
concederet decreto | Et sicut dispensat cum
Iudeis legem circumcisionis de quibus
in deserto dispensavit in Iudeis
cum precepit deus eo despiciendo de
aliena spoliatione egyptiorum
dispensavit contra legem nature
cum sanctis patriarchis | ut pluribus
uxoribus uterentur | Sed et hic
dispensatio est contra generale nature
decretum | Et ipse altissimus de plus
sancti tabernaculi sua vero virginem : archa
mariam | in cuius utero virginali ipse in
tabernaculo materno [illegible]
sanctissimo sine [illegible]
[illegible] | et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] | ut [illegible]
Nota [illegible] modi redemptionis
[illegible] redemptionis est [illegible]
[illegible] redemerit [illegible]
in [illegible] hoc modo
redemptus fuit [illegible]
per passionem domini nostri iesu cristi
[illegible] redemptio [illegible]
redempti [illegible]
[illegible] | [illegible] redemit [illegible]
[illegible] qui per gratiam dei [illegible]

veniale remissionem. Tercius modus
redemptionis est ipse quo redempti sunt et
in gratia confirmati, ne amplius in peccato
mortali labantur. Isto redempti fuerunt
apostoli, qui fuerunt in gratia confirmati post
adventum spiritus sancti. Et ideo postea
amplius numquam mortaliter peccaverunt.
Quartus modus redemptionis quo quis
redempti sunt mediante baptismo in
virtute passionis Christi. Isto modo rede-
mpti sunt parvuli qui baptisantur et
aliqui adulti baptisati et christiani
effecti. Quintus modus redemptionis
est quo quis redempti sunt in virtute
passionis domini et in utero matris
sanctificati sunt, licet in originali peccato
conceperit. Isto fuerunt redempti Jeremias
et Johannes baptista et fuerunt sancti-
ficati in utero matris et ipsi caru-
erunt peccato originali. Sextus
modus redemptionis perfectissimus
est quo aliqua creatura futura que
fuit nata est ... potentia gratia ... preservata
originale. Et deus decrevit ex sola
infinita misericordia et virtute pas-
sionis Christi ipsam illam preservare ... [illegible]
incurrat etiam peccatum originale ... [illegible]
anima ... intelligeretur ... plena gratia
et infundendo illa corpori ... originem

perfecto in utero matris formato
hoc modo fuit redempta gloriosissima
virgo maria mater ihesu christi
benedicta. Notandum quod dicit [illegible]
i ij. dist. xxxi et sequentibus unus. Ratio
requirentis est hoc quod peccatum originale
contraheretur ideo quia caro sit traducta
a parentibus in transgressoribus quia si deus
nunc formaret unum hominem de terra
pura ille licet esset de [illegible] non
haberet peccatum originale. Secundo requiritur
quod a parentibus propagetur sed [illegible]
voluptate quia [illegible] concupiscentia con-
cepit [illegible] ipso virgine sic christus non
contraheret peccatum originale. Tertio
requiritur quod illa persona sit alterata
vel non sit speciali privilegio exempta
a lege communi data hominibus. quia si
singulariter esset preservata a deo non
haberet originale peccatum. Sic tenetur
de beata virgine. Circa quod sunt due
opiniones. Una que dicit quod beata
virgo fuit concepta cum originali peccato
et postea de illo sanctificata. Alia est opinio
quod beata virgo maria in conceptione sua
non contraxerit peccatum originale. Et hec
opinio modo est communior. Et sancta romana
ecclesia festum conceptionis instituit et
indulgentiis privilegiavit. Ideo in

presenti sede operi intendo
ponendo conclusionem primam istam
Conclusio prima deus potuit
virginem mariam a peccato originali
preservare probatur primo sic et probo
quia intuens conceptionem beate virginis
marie futuram deus scit de illa esse
et facere individuum scilicet individuum de
modo conceptionis femine ratione [illegible]
solus est scilicet deus ad ostendendum
quod si qua creatura [illegible] femineam
modo conceptionis [illegible] inter
adhuc esset possibile deo producendi
intellectum completa gratia et influ
illa corpori organico mediante pre
tentia dei [illegible] introducendi
[illegible] intellectiva illud et isto [illegible]
illa esset in conceptione nostra probatur
ratione legislator instituendo legem
ex mera et libera voluntate et
nulla nature coactus potest [illegible]
[illegible] volendo alicui legem [illegible]
dedit legem primis parentibus [illegible]
cuius voluntate [illegible]
[illegible] creaturam [illegible] talem legem
quod [illegible] potuit preservare virginem
mariam ne in peccatum originale caderet
non obstante transgressione legis per
primos parentes facta et confirmatur

3a

natura deus dedit legem ita pt
illam suspendere respectu eius ipse
habet ipse in ipso sit dominium potestatis et
libere ita pt suspendere actus ingenitos
agentibus inter que dubium unde et
dolore dat [illegible] maro in [illegible] dist
[illegible] peccatum originale intelligitur
ista irregularitas qua quis deficit
nascitur ne promoveatur ad ordines
angelorum. Quia papa potest legem
hec [illegible] cum exemplum in [illegible]
dispensat [illegible] magnos orbus
natalibus ad ordines promoveri debi-
ticat. Addit quod papa potest hac lege
[illegible] destruere. 2o suspendere. Tertio
[illegible] aliquem. Addit quod tamen differentie
sed sunt causa ut videtur in duobus
[illegible] [illegible] hoc agit [illegible]
[illegible] solutum. Quia [illegible]
Confirmandis. Quia agens naturale [illegible]
pt legere in [illegible] [illegible] illimato non
[illegible] non videtur potuit deus et sit successi[ve]
[illegible] in instanti [illegible] [illegible] [illegible]
Quia cum potuit [illegible] si habuisset potius in instanti
originale non videtur quare non potuit
diligere [illegible] a [illegible] [illegible]
Conclusio 2a. [illegible] fuit
ut dicit glosa in principio sui esse
preservatus a deo per graciam ne peto
originali contaminaretur probat quod
decenter [illegible] [illegible] fabricatori sue

[illegible] deus decoraret eam tali dignitate
ut esset apta et digna de qua deus
assumeret nec despiceret / et ab infide-
libus et hereticis / ut probat augustinus in
libro / de quibusdam hereticis dicens in
persona christi / licet quia despicis ma-
nichee / matrem meam quia manus
fabricata est mea / ego matrem de
qua nascerer feci / ego vero ubi inveni

atque inde

meo speravi ecce in quibus verbis
ostendit augustinus quod penitus christus
deus est sapiencie artifex ad libitum
fabricavit matrem suam / taliter eam
fabricavit sine aliquo defectu / nec ab
aliquo despiceretur / et eam tanto decore
et perfectione / ut esset apta et digna ut
de ea carnem assumeret / et ab omnibus
veneraretur / hec 18 de fide ad petrum
Ista decorem tali et singulari
[illegible] fuit illa virgo preventa ut esset
digna de qua filius dei carnem assumeret
hec 18 dicit [illegible] de [illegible]
virginali decorabat ut illa virgo [illegible]
[illegible] interceteras / que sub celo [illegible]
[illegible] intelligi et probat [illegible]
[illegible] illud est [illegible]
mater matri dei / [illegible]
decorem / et [illegible] et [illegible]
et removerat ab ea / [illegible]
decorem / sicut virginem [illegible] in [illegible]

eo
sen esse preservari a deo peccato nec
Ita inmaculata post originali redit
in decorem eius et honorem. Et oportet
in decorem ergo etc. Ad non. Sed inmor-
taliter ipse non potest esse maior decor
et honor alicui creature quam esse
deo semper gratam et acceptam. Et sanc-
tificatam habitaculum Spiritus sancti. Nec potest esse maius
dedecus vituperium et infelicitas quam
esse aliquem in ira dei. Et servitute
diaboli sicut tota scriptura testatur
Sed si virgo maria pro instanti sue
sanctificata sequitur quod [illegible] sicut fuit deo
grata et accepta et filia dei
adoptiva et sancta tabernaculum Spiritus sancti
Et si non fuisset preservata a culpa
in primo sanctificationis sequeretur quod
fuisset in odio et ira dei et an-
cilla in servitute diaboli. Illa
inmunda ergo decet etc. Secundo filius
[illegible] decet ut decoraret matrem
suam quantum potest et conferat sibi omnia que
faciunt ad decorem et honorem matris.
Sed omnia ista cedunt in honorem virginis
matris ergo etc. Hec pertinet ad [illegible]
[illegible] et sola solum ergo ad eum pertinebat
sanctificare matrem suam preterea [illegible]
veniebat ad sanctificandum omnes ergo sin-
gularem et excellentem modo debuit
sanctificare matrem suam de qua debebat

carnem assumere et in ore natalis habi-
tare. Item sicut deus in fabricando tota
machina mundi non defecit in peticionibus
in lectis quod facerent ad decorem univers-
ergo nunquam defecit in fabricacione sue
matris de qua debebat carnem
sumere ad reparandum genus humanum
et ad fabricandum ecclesiam et in qua
carne de matre assumpta debebat
nos redimere. Et sic ecia in fabricacione
illius sacre tabernaculi virginalis
in utero debuit ... deficere ... magis
in eo ... non solum ... gratiam
... carne debuit habere

Condicio tercia beata
virgo maria fuit non est exempta
peccato originali ... sanctificata
... ... Tota pulchra
es amica mea et macula non est in te
... nec ... originalis
... in libro de ...
... ... in libro de ...
... de peccato ...
de beata virgine volo ... tam
ergo de quibus potest loqui ...
... aut eius locutus est de peccatis
venialibus aut de peccatis mortalibus ...
... sicut ... dicit ... sine
... honorem domini beata virgo ...

liberata a peccatis venialibus multo
magis fuit liberata a peccatis mortalibus
nec mirum quia illa ratio qua [illegible] mortale
creatura [illegible]
[illegible] veniale. De isto dicatur [illegible]
Aut ergo loquitur est de peccato mortali actu-
ali aut de peccato mortali originali.
Si primo [illegible] per Augustinum loquitur est de
peccatis actualibus mortalibus. Et hoc de
peccato mortali originali. Cum peccatum
originale i. e. maiorem [illegible] est
mortale [illegible] creatura [illegible] in tali
[illegible] peccato et in [illegible] deo
[illegible] Et ergo propter honorem domini
virgo fuit liberata a peccatis mortalibus
actualibus [illegible] voluntatis
suae ergo multo magis fuit liberata
propter honorem domini [illegible] peccato
originale quod non erat in potestate vo-
luntatis sue. [illegible] non est honor domini quod
mater eius fuit in [illegible] maledicta
[illegible] ergo [illegible] fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] de maria [illegible] dicitur
[illegible] in celo Christus habuit patrem
immortalem et etiam sic et in terra habuit
matrem [illegible]
pro tali [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in ope[illegible]
[illegible] fuit [illegible]
et in [illegible] antecedentibus meritis

licet cum
peccatis venia-
libus minime
fervorem
caritatis
minuat quia
habitus
caritatis
stare potest
cum veniali

304

ego multo magis quam per passionem domini nostri
iesu cristi in cuius virtute sunt om-
nes ... inequalitate nam humanitas tota
salvatorum [illegible] aliquid creatura pura humana
hoc modo in corpore sed peccatum con-
traxisset originale. Talis autem creatura
fuit virgo maria [illegible] filius dei re-
demptorum fuit perfectissime redempta. Ad ter-
tium opere redemptionis sicut a creatura opera fu-
erunt in opere creationis quia verbum caro
factum est. Deus homo factus est. Maria
mater dei facta est. Et super omnes divi-
tias tam corporales quam spirituales per
omnes redemptionis exaltata. Unde
dicitur exaltata es sancta dei
genitrix super choros angelorum. Ho-
mo [illegible] deus creavit de terra homi-
nem et fecit ad imaginem suam fecit illum. Et
iterum creavit illum [illegible]. Et post-
ea vestivit illum virtute. Et tamen [illegible] de-
fecit [illegible] in rectitudine
naturali in qua omnes filii ade fuissent nati
si adam non peccasset [illegible]. Et [illegible]
[illegible] dixit [illegible] homo in creatione data
est per gratiam angelicam et collata est
potentia per quam poterat stare
[illegible] ut maneret in ea
rectitudine possit. Quarto sic [illegible]
[illegible] sunt origine cristi esse tale
[illegible] atque dignitatibus sic fuit virgo

ade / sed si virgo maria fuisset in peccato
concepta / virgo xpi meritis crevisset ad
[illegible] fuisset inferioris dignitatis et
[illegible] / quam terra origo ade / quod beata virgo
non est concepta in originali peccato Ratio
[illegible] quia si beata virgo fuisset in originali
peccato concepta [illegible] maculata fuisset
christus de terra fuisset origine quae
aliqua fuisset aliquibus maculis re-
spersa / et absque [illegible] Adam non de terra
que [illegible] fuit aliquibus maculis de-
turpata / et ipse christus carnem fuisset
deterior origine ade / Sed ad hoc est
inconveniens / Ratio 2a quod beata virgo non est
concepta in peccato originali / quia sicut primus
Adam ex terra virgine non maledicta
formatus est / quia [illegible] deus hominem
de limo terre / quia [illegible] maledictionem non
fuit facta / et [illegible] primus
ade fuit formatus et imago [illegible]
[illegible] et [illegible] ergo beata ade
[illegible] de virgine natus non
maledicta / beata Ada cum [illegible]
[illegible] [illegible] aliqua sit rubea
[illegible] rubea terra [illegible]
[illegible] virgo [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mater [illegible] [illegible] aliqua
[illegible] forma est [illegible] ut figura et typus
et imago [illegible]
[illegible] marie / quia mater est [illegible]

fui istum. Sicut quicquid de ipsorum ymagine
et vestigio conspicitur, idem est in exem-
plari et veritate [illegible] adiecit. Er-
go libera fuit ab originali, nisi dicatur
quibus voluit ipsorum tribuere [illegible]
[illegible] dignitatem [illegible] umbre quam [illegible]
ymaginem quam archetypo quod esset de-
[illegible] et [illegible]. Item Eva
de Adam fuit formata [illegible]
Adam de capitulo ii Gen. os de ossibus
meis et caro de carne mea; hec
appellabitur nomen eius virago, quia de
viro sumpta est. Secundum hec [illegible]
Adam [illegible] noster Adam de terra [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de ipso [illegible] Adam dicere potuit: hec nunc
os de ossibus meis et caro de carne
mea, propterea appellabitur nomen eius
virginigena, quia de virgine natus
natus est. Non fuit igitur [illegible] caro
virginea Marie infecta originali, sed
de [illegible] Christus carnem assumpsisset aliqua
[illegible] peccato inquinatam, cum caro eius
[illegible] ex ipsa. Preterea [illegible]
caput serpentis contrivit [illegible] debuit
esse afflata veneno serpentis et [illegible]
originalem [illegible] sed beata virgo contrivit
caput serpentis. Ergo. Antecedens [illegible]
contereret caput serpentis, sed ab ea [illegible]
fuisset [illegible] [illegible] in [illegible]

inter te et inter eam et semen tuum et
semen illius. ipsa conteret caput tuum. sed quod
completum est in virgine maria quae mater est
dei gratie per quam salus data et vita
mundo restituta per quam salus et redemptio
tam vivo [illegible]
Tertium patet in dictis [illegible] virgine
maria fuisse preservata per gratiam ab
ipso peccato non solum actuali et veniali sed
etiam originali quod est de mente beati
augustini et divi hieronimi [illegible] in sermone
de nativitate beate virginis ubi allegando
illud verbum angeli Ave gratia plena di-
cit Augustinus quis enim insinuare quid sancti-
tatis haec virgo meruit potuit quod efficacis
ad eam gratie plenitudinem attigerit. Aut
quibus virginem [illegible] vel corde longe possunt
[illegible] ad instar [illegible] [illegible]
[illegible] templum domini effecta est haec domus
de qua per salomonem dicitur. Sapientia
edificavit sibi domum. hac ipso domus
edificavit. De qua carnem
divina sapientia edificavit. [illegible] patriarcharum illius
assumpsit. Cum illius [illegible] haec virgo
[illegible] [illegible]
puritate [illegible] celsitudine transcendit
mortalium. [illegible] merita excedit
angelorum. Et de beato [illegible] super illud
[illegible] [illegible] nube dici
[illegible] illuminatione ignis ubi dicit
[illegible] possimus intelligere

maria illa cum nullo [illegible] peccati
[illegible] pondere sed semper fuit in die et numquam
in nocte sed semper in luce et numquam in
tenebris. Consequentia [illegible] patet quia de mente
augustini et jeronimi fuit virgo maria
numquam fuisse personaliter sub culpa ori-
ginali sed semper in gratia et per consequens numquam fuit
aliquam [illegible] [illegible] actuali [illegible]
originali. Sed cum [illegible] numquam fuit in
tenebris hec in nocte peccati sed semper in
luce et in die gratie

Corollarium 2m. Et si beatus thomas hoc in
[illegible] sexto articulo [illegible] in [illegible] dist.
[illegible] beatam virginem esse [illegible] in
peccato originali [illegible] numquam [illegible] in
illo firmavit [illegible] locutus est [illegible]
opinionem magistri [illegible] sed [illegible] contra
[illegible] falsum [illegible] locutus est [illegible]
[illegible] in [illegible] dist. [illegible]
in solutione tertii [illegible] dicit [illegible] contra
fuisse immunem [illegible] a peccato origi-
nali et actuali [illegible] [illegible] [illegible]
aliquod [illegible] invenitur [illegible]
esse [illegible] in [illegible] peccati [illegible]
contagione peccati sit [illegible] et tales
fuit [illegible] virginem [illegible] a peccato originali
et actuali immunis fuit [illegible]

Corollarium 3m. Doctor sanctus [illegible] beatam
modo non [illegible] opinionem quod dicat beatam
virginem non esse acceptam a peccato originali

sic tenet sanctitatem virginem si posito originali
excepta. per hoc tercium de verbis suis
habetur in tercia parte questione .27. ubi querit utrum
sanctificacionem in utero fuerit confirmata ut
numquam peccaret. Respondit quod illos quos
deus ad aliquid eligit ita preparat et
disponit ut ad id ad quod eligit inve-
niantur idonei secundum illud .2. corinthiorum .3. ido-
neos nos fecit ministros novi testamenti.
beata virgo fuit electa divinitus ut esset mater
dei. Et ideo non est dubitandum quin deus per
suam graciam eam ad hoc idoneam reddidit
secundum quod angelus ad eam dicit invenisti graciam
apud deum. ecce concipies etc. Non autem fuisset
idonea mater si peccasset aliquando quia
honor parentum redundat in prolem secundum illud
prov. 17. gloria filiorum patres eorum
Et per oppositum ignominia matris ad
filium redundasset. Secundo quia singularem
affinitatem habuit ad christum qui ab ea
carnem accepit. dicitur autem 2 corinthiorum 6. que
conventio christi ad belial. Tercio quia
singulari modo dei filius qui est dei
sapiencia in ipsa habitavit non solum in anima
sed eciam in utero. dicitur autem sap. primo in
malivolam animam non introibit sapiencia
nec habitabit in corpore subdito peccatis.
Et ideo simpliciter fatendum est quod beata virgo
nullum actuale peccatum commisit nec mortale
nec veniale. ut sic in ea impleatur quod

dicat et Canticum Salomonis Tota pulchra es
amica mea et macula non est in te Et ideo
Doctores Ecclesie [illegible]
videtur et hunc opinionem quod dicit b. v. fuit
esse [con]cepta in originali [illegible] illa [illegible]
[illegible] opposita dicit [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in solucione [illegible]
festa illius [con]cepcionis solempniter celebrant
[illegible] solum filii dei annunciacione
beate virginis marie [illegible] aliquis qui
[illegible] speciali devocione celebrat [con]cepcionem
beate virginis quamvis nec [illegible] laudabile
simpliciter audeo reprehendere [illegible]
audeo [illegible] sancti patres [illegible]
solempnitatem virginis [illegible] docere [illegible]
[illegible] cum magna [illegible] et
veneratione beate virginis fecit solemp[nitatem]
non dominus beata [illegible]
beate virginis amator et honorem eius
zelator illos reprehendere qui [con]cepcionem
eius celebrat [illegible] audeo rep[re]-
hendere [illegible] ut quidam dicunt [illegible] solempnitatem
celebrari non [illegible] [illegible] sed
divina revelacione [illegible] hoc [illegible]
non est [illegible] appellum [illegible] [illegible]
fidem [illegible] non est [illegible] appellum [illegible]
et [illegible] pauca [illegible] [illegible]
[illegible] inhabitancium [illegible]
magis devocionem [illegible]

oppositum requirit ipso ordinabiliter [illegible] ea a festo conceptionis
Et [illegible] contra nos statuit celebrandum
virginis inflammat / ergo [illegible] alios
festos. Sed per istam partem [illegible] illa
opinio quod de beata virgine concepta in ori-
ginali fuit quamvis et rationabilior
et securior [illegible] contradicere [illegible] nos
[illegible] [illegible] sancti [illegible] bonum nos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
opinionem [illegible] beata virgo concepta fuit
originali [illegible] contra [illegible]
[illegible] docet [illegible] firmat et
[illegible] doctrina manifestat [illegible]
[illegible] nos [illegible] eo quod [illegible] contra
festum [illegible] instituit et indulge-
[illegible] privilegiavit et [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] manifestat [illegible]
[illegible] consuetudo bonum fuit ut
opinionem [illegible] via [illegible] [illegible] quod
[illegible] [illegible] vel in [illegible]
[illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sancta [illegible] testamenti [illegible]
[illegible] Et subdit [illegible]
[illegible] [illegible] nova [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] positione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et sic [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] diligentius [illegible] [illegible] in [illegible]

questionibus dubiis et difficilibus in
quibus non potui respondere quod
esset vera questio [illegible]
[illegible]
sustinere (margin) magis probabilem ut in alia [illegible]
implicationem [illegible]
Cetera [illegible] Conceptio gloriose
virginis marie festive et [illegible]
est celebranda [illegible]
cepta de lege [illegible]
sunt precepta festa in [illegible] originalibus
principiis. Et [illegible] dicit in epistola de
conceptione marie virginis. Erubescat
omnis [illegible]
misteria [illegible] tenebris [illegible]
[illegible]
[illegible]
in [illegible] conceptionis [illegible]
[illegible] amator virginis [illegible]
colere diem sue conceptionis [illegible]
Cetera [illegible] celebritas conceptionis
marie non debet referri ad diem
conceptionis in utero matris [illegible]
illius [illegible] diem [illegible]
celebritatem [illegible]
[illegible] ut nullo
[illegible] festo [illegible]
[illegible] illa festa non fuisset [illegible]
ille defecit [illegible]

quia in die conceptionis in utero matris [illegible]
[illegible] seminum ad invicem [illegible]
persona marie et ideo non potuit sanctificari [illegible] in
[illegible] in eodem instanti [illegible]
sit coniuncta persona marie et sanctificata [illegible]

virginis fuit sanctificata/ p illi⁹ ꝑsona
a pctō originali et ꝑ consequens [illegible]
ter collacionem vtz [illegible] de qua
dicit Augustinus/ hodie accepta est
stella celi / hodie accepta est
palma virginum/ hodie accepta est
prima celorum [illegible]
Arguitur [illegible] soli xpo [illegible]
[illegible] virginis [illegible] solus xpo
[illegible] originalis [illegible] hoc no
est [illegible] virgini [illegible]
[illegible] data virgini [illegible]
nobis extollenda [illegible] maxima [illegible]
[illegible] dignitas et gratia saluatoris
[illegible] in libro de baptismo
[illegible] Restat inquirere
[illegible] homo aliquis potuit
[illegible] in filios [illegible] et dixit [illegible] in filios
[illegible] pctō et dixit [illegible]
[illegible] pctō accepta [illegible]
mediatore [illegible] in [illegible]
[illegible] teneamus fidem [illegible]
[illegible] solus xpo
[illegible] nata est in [illegible] tuis
[illegible] de mille
[illegible] de [illegible]
[illegible] verba [illegible]
[illegible] de mille [illegible]
[illegible] millenarium [illegible]

96 m
lra

accepit | z recepit s[...] de multiplicitate
aut nullam [illegible] ad hoc
quod solus christus qui sui natura fuit concep-
tus in originali iustitia secundum [illegible] p.
Et solum ei quereret secundum hoc [illegible]
quod virgo per dei gratiam fuit preservata
respectu [illegible] solus [illegible] fuit conceptus
respectu originali [illegible] ante virgo per
respectu [illegible] ac longius [illegible] sola
solus [illegible] qui sui natura fuit
[illegible] in originali iustitia conceptus
De [illegible] nulla inventa est que
que sui natura in originali iustitia concepta
sit et respectu [illegible] quod non [illegible]
Deinde [illegible] natura secundum dei gratiam virgo
gloriosa fuit preservata [illegible]
originali [illegible] fuit [illegible]
fecundata [illegible] quod solus [illegible]
sit respectu conceptus [illegible] et [illegible]
conceptionis quam immediata operacione
subito altissimi [illegible] non potest
quamquam [illegible] beatissime [illegible]
virginis marie concepta potest esse
[illegible] dono supervenientis gratie
Accipit | z [illegible] in fide catholica
[illegible] et tenens [illegible]
et circa doctoribus [illegible]
ponere beatam virginem fuisse [illegible]
originali conceptam [illegible]
secundum augustinum in epistola contra manicheos

hoc

per naturam

Renfectum [illegible] i fundamento ubi dicit Evangelio
non crederem nisi me ecclesie catho-
lice auctoritas [illegible] hoc per ipso qui canonicos
biblie. Ad xv dico quod in adam
peccavit et caret gratia dei. Et ita
ipso conceptu beata virgo. Et canonice [illegible]
de [illegible] firmissime et fir-
verba augustini ad petrum firmissime
tene et nullatenus dubites omnem
hominem qui per concubitum viri et mu-
lieris concipitur cum peccato originali
nasci. Ad xvi dico quod Leo papa di-
cit nullum liberum a peccato reperiens ita
liberandis omnibus venit. Ad xvii dico quod omnes
[illegible] intelliguntur de lege communi
nisi de privilegio. Maria autem excepta
fuit per privilegium. Ad xviii [illegible] cum legem
[illegible] debebat mori [illegible] tamen virgo
mater dei electa fuit [illegible]
[illegible] et gratia dei [illegible] peccavit
[illegible] et de se [illegible] in maria [illegible]
gratia dei. Ad [illegible] augustini dico quod illa
[illegible] dicit [illegible] maria [illegible]
[illegible] fuit que sed [illegible] Ad
[illegible] leonis [illegible] liberandis
omnibus venit. Dico verum est [illegible]
[illegible] liberavit beatam virginem quia
[illegible] contraxisset originali peccatum aliter
[illegible] contraxit

Arg(umentum) 2 . bern(ardus) in ep(isto)la ad canonicos
lugdunenses . maria fuit sanctificata
nec peccatum contraheret originale aut fuit
an(te) conceptum aut in conceptu sed neutrum
est dicendum ergo maior patet ex sufficienti
divisione minor probatur non an(te) conceptum
quia illud quod non est non potest sanctificari quia
sanctificatio est actus [illegible] et requirit subiectum
in quo fiat [illegible] nec fuit sanctificata
nec in conceptu quia ibi libido erat
libido autem est causa peccati originalis
[illegible] in quo [illegible] necessarie [illegible]
[illegible] enim sanctificata est maria [illegible]
[illegible] eo modo quo [illegible]
[illegible] ad [illegible]
sanctificata [illegible]
[illegible]
[illegible] dicendo quod libido
[illegible] intelligit in [illegible]
[illegible] concedit [illegible] ad [illegible]
[illegible] aut intelligit [illegible]
Arg(umentum) 3 . beata virgo peccatum originale
non habuit [illegible] ianua celi sibi
aperta non fuit [illegible] virgo [illegible]
clausio celi [illegible] peccatum originale
[illegible] maria [illegible]
[illegible] ad celum
[illegible] esset caput humane
et [illegible] non esset [illegible]
[illegible] et [illegible]
quod magnum est inconveniens [illegible] quod beata
virgo non habuit peccatum originale

I . corinth(ios) xv
christus resurrexit a mortuis [illegible]

fuit caro a cristo derelicta et si in tri-
duo in cruce mortua fuisset vel deo
videtur quod ad limbum ivisset sicut sancti
patres [illegible] originali [illegible] cum
derelinqueret quod licet agere passionem
incepisset [illegible] ad [illegible]
[illegible] originali [illegible] accidentis illa
[illegible] [illegible]
[illegible] carencia [illegible] visiones
[illegible] illa passionem [illegible] perseveranda
[illegible] Et ideo in [illegible] morte
fuit forma celi apta [illegible]
[illegible] habent [illegible] originale nisi
[illegible] fuisset habuisset
[illegible]
[illegible] visionem [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] in cruce mortua [illegible]
[illegible] visione [illegible]
[illegible]
[illegible] carenciam [illegible] patres
[illegible]
[illegible]
[illegible] habent [illegible]
[illegible]
et mortem [illegible]
originale [illegible] non [illegible]
[illegible] mediator [illegible]
[illegible] ab eo [illegible]
et relinqueret [illegible]

[illegible] fuit corpus eius [illegible]
[illegible] [illegible] vero [illegible]
fuit [illegible] [illegible] meruit
[illegible] [illegible] beata virgo [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible]
filius [illegible] [illegible]
et mortem [illegible] in [illegible]
et ut passiones [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
est et nobis [illegible] et [illegible]
mortua [illegible] in [illegible]
sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible]
[illegible] mortua est et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
fuisset [illegible] corpus [illegible] morte [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] beata virgo [illegible]
[illegible] [illegible]

Utrum clericus habens bene(ficium) non existens in sacris te(neatur) dicere officium mor(tuorum) [illegible]
Noto primo [illegible] officium mortuorum [illegible] virgo [illegible]
[illegible] ad celebrandum [illegible]

× augetur ×

Et corpus [illegible] et [illegible] de lege [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Papa: licet papa possit dispensare circa mutacionem officii [illegible] non possit dispensare ut clericus non teneatur ad officium [illegible] clericus de iure divino tenetur ad horas canonicas [illegible] laudare deum est de iure divino et sic hore canonice sunt de iure divino quo ad [illegible] sed non quo ad determinationem officii

Ex

mortuorum agenda vocatur et tempus
etiam vocatur exequie. Ab exequendo
exequi meretur vel alias secundum funeris
exequiem idem est quod contra alium sequi
officium quod fit obsequium in sepultura
mortuorum exequie vocatur et quando
celebratur de mortuo circa tempus
sepeliendi funeris vel [illegible] circa horas
canonicas spaciales et singulares
habet observancias. Nota 20
Et officium defunctorum est [illegible] generaliter
non fuit institutum ab apostolis sed ab
Gregorio ut testatur Ysidorus in libro
de ecclesiasticis officiis sed fuit adaucta
et ex magna parte ordinatum unde
ipse quidem dicit augustinus in enchiridion
dicens eam fuisse [illegible] in ecclesiasticis
officiis per apostolos. Hoc officium
originem habuit in veteri lege. Unde
sicut dicit Ambrosius [illegible] quando mortuo
Jacob Joseph et alii fratres sui eum
cum multis egyptiis attulerunt eum in
ebron [illegible] fleverunt xl diebus
in egypto et postea fleverunt eum vii diebus
[illegible] eadem lege et in deuteronomio
[illegible] quando mortuo moyse fleverunt
[illegible] xxx diebus [illegible] fecerunt
de Aaron et de maria. Et dicit Salomon
luctus filii sapientis mortui vii diebus
luctus stulti filii semper [illegible] ideo
[illegible] moriuntur

Exequie funebre officium quod funere exequitur ab eo dicte quod homines pompam [illegible] sequuntur

312

[illegible] Gen. [illegible]

Ecci. 22

Officium mortuorum duplex primo ordinarie

Nota 2o [illegible] in litera f officium mortuorum dicitur duplex uno modo ordinarie sed officium ad certam pertinens sicut in tota anni [illegible] dicitur officium pro mortuis et tunc [illegible] circa aliquas [illegible] speciales concurrendo quando debetur ordinarie officium mortuorum sed in septimana ad quodcumque aliter per certum temporis. Et illud officium mortuorum tenentur clerici beneficiati in aliqua ecclesia dicere cum in stallis existentes. Et pro hoc [illegible] mortuorum quorum bona recepit. Aliud dicitur officium mortuorum in ecclesia quod ordinarie [illegible] ad [illegible] aliquorum persona [illegible]. Et ad tale officium mortuorum non tenentur clerici existentes in stallis. Conclusio. Clerici beneficiati existentes in stallis tenentur ad ordinarium officium mortuorum sibi competendum [illegible] sicut ad officium mortuorum extraordinarium [illegible]. Clerici tenentur dicere officium [illegible] modum ecclesie in qua est beneficiatus [illegible] officium defunctorum pertinet ad officium ecclesie [illegible] clericus beneficiatus tenetur dicere officium defunctorum [illegible] ecclesie [illegible] de parte [illegible] ad laudem divinam [illegible]

2o extraordinarie

Gerson

Ad vigilias mortuorum et alia suffragia [illegible] in ecclesiis fratrum distributiones quottidiane instituta sunt beneficiati [illegible] aut legittime absentes non tenentur

Nota quod triplex est decima scilicet spiritualis personalis
et realis. Decima spiritualis quam significabat ... de
decima malorum est reprobatio omnium ... bonorum ... et
... sui a se ... Decima quam est ... signum
... [illegible] ... et ...
... ultra non ... [illegible] ... replicando
... [illegible] ... est ...
... ad decimam. Decime ... decimam ... depost
... et Deo attribuere
... a se ... quoque ...
... tibi retinere ... sicut ... in me
... Decimo tua ... Et ideo ... Malachia III ...
... et ... in lege Dei ... et ...
... attribuere ... ingenio
... possidet ... agat ... deo ... quia ...
... sacerdotibus ... ingratis a
quibus ... est ... non egent ... sed
... maledicere
... Decima temporalis est observatio
quadragesime ... debent observare et ... et
... ad ... et ... deo
... 36 dies ... ad ... Dominica
quadragesime usque ad pascha ... diebus
... ieiunat ... decimas
deo ... 36 ... dies ...
... dies ... ut ...
... dies ... Hec de ...
... quadragesima ... Decima realis est ...

Tercio quia decime sunt institute ab eterna lege [illegible] 86
xvi q. i. dist. c. [illegible] nove legis [illegible]
debet excedere ministros novi testamenti [illegible]
[illegible] veteris testamenti [illegible] ministri [illegible]
[illegible] nove legis ad maiora obligat [illegible]
[illegible] gratia [illegible] abundancia iusticia [illegible]
[illegible] scribarum et phariseorum non intrabitis
in regnum celorum Ergo [illegible] sunt ministri nove
legis ac maioris dignitatis quam ministri veteris legis
ut probat apostolus ii ad Corinthios iii [illegible]
[illegible] ministros novi testamenti [illegible]
[illegible] ad solucionem decimarum [illegible]
[illegible] legis [illegible]
ante [illegible] institute
esse

Item Alexander de Ales decima est pars que deo debetur
a quolibet tam a [illegible] quam pauperi [illegible]
[illegible] in protestacionem [illegible] pauperes [illegible]
tenentur dare decimas deo [illegible] sine
[illegible] sine [illegible] fuerit non absolutum a [illegible]
[illegible] a solucione decime [illegible] reddere deo in signum
[illegible] dominij

Augustinus [illegible] decima [illegible] non solum [illegible]
[illegible]
[illegible] igitur [illegible] honorem
[illegible] est [illegible] decime
nobis [illegible] sine dubio
[illegible] Et habetur xvi q. i. c. decime

[illegible] qui moratur [illegible]
[illegible] iuxta [illegible] illum [illegible]
[illegible] constituta [illegible]
[illegible] officia [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] qui recipit bona [illegible]
[illegible] tenetur [illegible] recipere
[illegible] recipit bona [illegible]
[illegible] tenetur [illegible]
officium mortuorum

[illegible] recipit [illegible]
tenetur [illegible] clericus qui [illegible]
moratur [illegible] recipit [illegible] qui
in [illegible] decima [illegible] recipiunt
[illegible] distribuunt [illegible]
tenetur dicere officium mortuorum [illegible]
[illegible] tenetur ad officium
mortuorum [illegible] ordinarie [illegible]
tenetur ad [illegible] in [illegible] sua dicetur
ordinarie

Utrum pauper teneatur decimas
dare dimidii sacerdoti.
Noto primo quod decima [illegible] personalis
est decima pro fructum quos homo
recolligit in terris suis de quibus dicitur
[illegible] terre sive
de frugibus sive de pomis arborum [illegible]
sunt et quod [illegible] dare non debent [illegible]
[illegible] dicens Malachie iii°
[illegible] affiget homo deum quia vos configitis me
Item 28 Cunctorumque que dederis mihi
decimas offeram tibi [illegible] et data
[illegible] de cuius debet decimas dare [illegible]
29 [illegible] et que de manu tua accepimus dedimus
tibi. Et primo Corinth. iiii° Quid autem habes quod non accepisti

et infra [illegible]
de [illegible]
[illegible]
decimas [illegible]
[illegible]
duo

Et diximus in quo confirmamus te primo

dicimus i[llegible] [illegible] [illegible] libere quod

sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] a iudeis laudet [illegible]

subditus. Et in penitencia non male-

dicti [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible]

[illegible] ideo habuistis malediccionem

penitencie. Et subditur inferius [illegible]

[illegible] in [illegible] mea ut

sit cibus in domo mea. Et probate

me si non effudero super vos benedictionem

[illegible] vobis [illegible] [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] inter mala [illegible]

[illegible] non [illegible] decimas. Unde Augustinus

[illegible] decime [illegible] celestia et terrena

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] dabis impiis [illegible]

[illegible] [illegible] dare sacerdoti [illegible]

Nota 2o [illegible] iusticia [illegible]

[illegible] [illegible] aliis virtutibus moralibus

[illegible] medium [illegible] [illegible] virtus moralis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

medium [illegible] [illegible] [illegible]

medium [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] medium in iusticia. Et aliis [illegible]

virtutibus [illegible] aliis [illegible] virtutibus [illegible]

quo ad [illegible] [illegible] quibus attendit [illegible]

Si non aperuero vobis cataractas celi et effudero vobis benedictionem usque ad abundanciam

medium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

medium rei quod equaliter distat ab extremis ut [illegible]

[illegible] extrema [illegible] et [illegible] medium est [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod distat a duobus [illegible]

medium quo ad nos quod [illegible] [illegible] dat [illegible]

debitam [illegible] quo ad nos. Et hoc non est [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medium [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Per diuisas quantitates [illegible] proportionatas. Sed in iusticia medium diuersificatur [illegible] sic enim

[illegible]

[illegible] consideret [illegible] innuatur

[illegible] aliquis. Et [illegible] qua gratia [illegible] dicit

[illegible] fit [illegible]

[illegible] forte et [illegible] debet [illegible]

et [illegible] in ludis gymnasticis

[illegible] hoc [illegible]. Et [illegible]

[illegible] Alii [illegible]

[illegible] ad [illegible]. Et [illegible]

non attenditur [illegible] opinionem quo[illegible]

[illegible] sit [illegible] puta [illegible]

[illegible] vel [illegible] ut [illegible]

[illegible]. Et ideo medium in illis

[illegible] ad alia [illegible] ad [illegible]

[illegible]. Sed medium in iusticia non

variatur secundum diuersas conditiones personarum

sed solum attenditur secundum quantitatem rei. Unde

cum emit rem aliquam debet tantum soluere

quantum valet siue a paupere siue a diuite

emat [illegible] iusticiam.

Conclusio [illegible] sit

[illegible]

decimas soluere [illegible]

soluende ex precepto [illegible]

[illegible] iusticia et veritate. Matth. 23

Et illa non omittere [illegible] ad

decimas soluendum. Et Luce xviij. Phariseus

dixit: decimas do omnium que possideo.

Exod. xxij. Decimas et primicias tuas non tardabis offerre.

Et ibi dicit glo.: precepit deus filiis Israel decimas offerri in alimoniam sacerdotum.

Verbi sic. Ad hoc quod aliquis reddat
quod ei debetur non refert utrum ipsi
reddimus an pauperibus sed decime
debentur sacerdotibus ergo necessario
quod non refert si reddere sit divitibus
vel pauperibus [illegible] quod reddere debitum
est actus iustitie et tenetur reddere
debitum persone cui obligatur non curando
an sit pauper vel dives. Sed quod decime
debentur sacerdotibus patet ex [illegible]
nali [illegible] cum valeret dictum ut qui
levitis in spiritualibus serviunt et pro eis
laborant a populo sustentandi sunt [illegible]
[illegible] accipiat [illegible] [illegible]
testamento [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad Cor. ix. [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible]. Sed in lege veteri
[illegible] precepto [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a populo solvendum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] a populo
solvenda decima [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] decimas et primitias [illegible] [illegible]
sacerdotum esse [illegible] a populo
accipere debent. Decima [illegible] [illegible]
vera est decima [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deo debita [illegible]
[illegible]

Arguitur pauper non tenetur decimas
solvere sacerdoti divitis [illegible] quod [illegible]
est ut decime solvantur ad sustentationem
maiores [illegible] deo [illegible] abundabant
[illegible] dabant et cesari censum reddebant

[illegible] [illegible] quoniam [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pauper non absolvitur a solutione [illegible]
[illegible] quia [illegible] domini est terra et plenitudo eius

ministrorum ecclesie sed sacerdos dimittit
[illegible] aliqui vnd sustentetur / ergo non [illegible]
quod decime soluende / propter pauperes a [illegible]
Ad hoc autem est respondendum dupliciter
primo ut dicatur quod decimarum solucio
instituta est non solum ad sustentacionem
ministrorum ecclesie sed eciam ad sustentacionem
pauperum quibus debet de domo
dei provideri unde dicitur Malachie iii
inferte omnem decimam in horreum ut sit cibus
in domo mea / Et sic sacerdoti qui
non solum sibi sed eciam pauperibus providere
debet quamvis dimittit sibi decime
[illegible] [illegible] [illegible]
sustentacionis ministrorum fuit racio
consuetudinis instituendi de decimarum
solucione Sed quo [illegible] officium est omnium
debitum [illegible] statutum ecclesie [illegible]
et debet [illegible] sit [illegible]
Aliter in illis terris decime non
soluuntur / quod [illegible] corrigendum / Sic
[illegible] in multis partibus decimas
soluere tenentur / Non ergo videtur quod
[illegible] pauperes teneantur soluere de-
cimas dimittentibus sacerdotibus [illegible]
[illegible] sic pauperes laudabiliter [illegible]
[illegible] qui sibi [illegible] predicacionem
[illegible] debebant [illegible] non quod [illegible]
[illegible] facit ewangelii [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quos [illegible]
debitores [illegible] ita eciam [illegible]

ad Corinth ix Sed non usi sumus hac potestate sed omnia
sustinemus ne quid offendiculum demus ewangelio christi
nescitis quoniam qui in sacrario operantur que de sacrario
sunt edunt [illegible] hoc [illegible] via predicandi [illegible]
apostolus predicatoribus causa [illegible]

ecclesie laudabiliter faciunt non exi-
gendo decimas in ecclesiis illis in
quibus ipsi deservientibus tenent stipen-
dia lege gratiam. Illi peccant qui
non solvunt decimas in ecclesiis in quibus
non est consuetudo parochiani [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illis non [illegible]
decimas

Utrum sit magis meritorium obedire prelato vel facere aliquid ad dictamen rationis

Hostiensis [illegible] in lectura [illegible]
quis actus sit dicitur magis meritorius
duplex. uno modo ex eo quod oportet
Et sic ille actus est magis meritorius
qui est ex excellentiori virtute [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
aliquis faciunt deo. est excellentior
virtus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] satisfaciant [illegible] diligere
deum est magis meritorium
quam diligere proximum. Alio modo dicitur
aliquis actus magis [illegible] [illegible]
maiori caritate licet sit minor [illegible]
[illegible] [illegible] ut facere aliquid obsequium
ad dictamen [illegible] [illegible]. Et sic nihil
prohibet magis mereri illum qui
facit aliquid ad dictamen rationis quam
qui facit ad mandatum prelati

Aliquis actus dicitur magis meritorius [illegible]

[illegible] [illegible]

Noto quod meritum proprie dictum est actus
libere voluntatis mediate dono gratie elicitus
a diuina voluntate acceptus ut premiabilis beati-
tudine vel vita eterna. Quilibet actus quo ulla
meretur nihil agendo. Cum meritum sit actus
et nulla carentia meritoria nisi elicia[illegible] ex
[illegible]

[illegible]

eius est ad bonum tendere et a malo declinare
Item ipsa opera sunt considerata secundum [illegible] ita gratia
pro eo quod incitatur hominis [illegible] [illegible] confortat
habendo [illegible] opus caritatis [illegible] mortale
virtute hominis [illegible] apostolus i Corinthios
xiii. Si linguis loquar hominum et angelorum
et cetera caritatem autem non habeam. Caritatem
ut quod est gratia non habuero nihil mihi prodest
ad vitam eternam. Et beatus Augustinus Gratia sola
discernit vel filios regni et perditionis
Alio considerantur opera [illegible] vel non possunt
sine [illegible] vita virtute activa sed ad [illegible] perductionem
[illegible] cum nostra voluntate singulare donum
dei quod gratiam appellamus de quo loquitur Apostolus
i Corinthios xv. Gratia dei sum id quod sum et gratia
eius in me vacua non fuit. Abundantius illis omnibus
laboravi non ego sed gratia dei mecum. Et beatus Augustinus
in libro de [illegible] Gratia se habet ad liberum arbitrium
sicut sessor ad equum. Sessor autem actus regit et
movet equum ita et gratia movet voluntatem
ad aliquid actum eliciendum vel operandum
Augustinus super [illegible] Qui creavit te sine te non
iustificabit te sine te

Conclusio 3ª. magis meritorium est obedire prelato. Quia si aliquid faceret ad dictum [illegible] illud est magis meritorium [illegible] vo-
luntate sua [illegible] obediret prelato et consilio [illegible] ergo est magis meritorium et [illegible] obedire prelato magis [illegible] religione et [illegible] quia quanto caritate et diligit deum [illegible] illud est magis meritorium [illegible]

sed magis [illegible] ille qui est in [illegible] dicere deo [illegible] ille qui non facit aliquid ad dictum suum ergo magis meretur [illegible] obediendo prelato efficaciter dicto suo [illegible] magis meretur [illegible] magis [illegible] fuit ad [illegible] est magis [illegible]

Notandum [illegible] dubium [illegible] religiosus [illegible] dicitur [illegible] ordinabile ad finem [illegible] bonum sic [illegible] dicitur meritorium aliquid [illegible] de se est ordinabile ad finem [illegible] opus [illegible] ordinatur ad finem ultimum et sic opus indifferens potest esse meritorium [illegible] sicut [illegible] sicut aliquid aliud [illegible] omnia in gloria dei facite. 1 Corinth. 10

Notandum [illegible] meriti attenditur [illegible] ex parte operantis requiritur

Aliquid dicitur meritorium dupliciter [illegible]

voluntas. Unde cum quis ex maiori
voluntate facit bonum maiorem mercedem
meretur. Ad voluntatem plus habet deus
laudabilis et meritum. Unde magis
[illegible] attendit quam [illegible]
Zacheus [illegible] qui ex maiori
caritate [illegible] bonum et [illegible]
facit, magis meretur. Tercio quia [illegible]
meritum attendit quam quantitatem operis que
quidem est duplex, scilicet absolutum et comparatum.

Marci xii

[illegible] [illegible] misit deus [illegible] multa
in gazophilacium, unde [illegible] qui fecit quantum
absolute ille qui magna munera
posuerat. Sed quantum ad comparationem vidua plus
fecit [illegible] domini quam magis [illegible] eius
facultatem superabat.

Arguitur [illegible] caritas [illegible] voluntas [illegible]
esse maius meritum [illegible] voluntate [illegible]
videtur esse [illegible] equalis [illegible] aliquid
aliquid addit [illegible] aliquis [illegible]
ad [illegible] obediens [illegible] maius
videtur esse meritorium [illegible] facit
[illegible] obedit [illegible]
[illegible] dat [illegible]
[illegible] ille qui facit aliquid ad [illegible]
[illegible] fit id [illegible] sponte, et magis [illegible]
[illegible] videtur esse [illegible] obediat [illegible]
[illegible] superiori.

Ex[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] venisse [illegible] nostre ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
quidquid videmus habere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

319

Nota Ad racionem actus meritorii tria requiruntur in opere. Primo libera et electa per voluntatem / Item in voluntate [illegible] ut sit actus naturales neque laudamur neque vituperamur [illegible] ethicorum / Et Ambrosius [illegible] non satis est benefacere nisi [illegible] ex bona voluntate perficiatur / Sed duos voluntatem [illegible] operatur. Secundo requiritur / donum gracie gratumfacientis / que forma nobis a deo gratis [illegible] sive meritis precedentibus [illegible] habetur / et [illegible] operibus [illegible] reddere [illegible] / que est [illegible] / [illegible] et [illegible] pro fidem / Et [illegible] et gracia [illegible] ut [illegible] vivamus [illegible] ut [illegible] vivamus / [illegible] ut [illegible] subsequitur ut glorificemur / Tercio requiritur acceptacio sive ordinacio actus / sive electa vel imputata ad eternam [illegible] / que nihil aliud est / nisi divina voluntas / qua ab eterno voluit actum a [illegible] et [illegible] electum / esse meritorium / et condignum [illegible] premio / scilicet eterna beatitudine [illegible] [illegible] ad [illegible] / non sunt opera nostra [illegible] nostris meritis / sed sunt [illegible] sunt et [illegible] sua voluntate graciosam liberam / [illegible] et vocavit nos vocacione sua sancta / vel acceptacio est qua deus libere electum et imputatum a voluntate creata / acceptatur a deo tamquam dignum premio / pro tali opere retribuendo / Et acceptat omne

ptin illa e indignitas quo ad tale opus uero ad actum eius est
placet deo ... illud et illa ... non ...
opus factum in charitate. Acceptat etiam opus bonum
factum non ex charitate elevatum sed non nisi ad
temporale. Ex quo patet habet ... actus unus
... inclinationem charitatis fuit dignus et me
ritorius vite eterne solum ex ineffabili liberalitate
et misericordia dei qui talem actum dignatur
acceptare dignum vita eterna. Et hoc sub conditione
scilicet si operans perseverant in charitate usque ad
mortem. **Nota**. Quod meritum est 2 ... unum
de congruo aliud de condigno ... et ...
aliquis aliquid facit opus de genere bonorum ... aliud
... facit mala intentione et fine. Sicut ille qui dat
elemosinam ... Talia enim opera aliquis re
muneratur a deo ... in sua largitate.
Secundum meritum de congruo est cum quis
opus bonum facit ... et ... non facit ex
charitate sicut ... peccator aliqua bona facit ...
... se disponit ad gratiam ...
meritum de congruo ... opus bonum facit ...
deo in charitate ut ... iustus orat pro ...
Condignum enim est ut ... que fit ad deum
... est meritum de digno ...
ut qui iustus orat pro peccatore ... peccator de se ...
indignus ... quo ...
... orationes iustus non solum ... meritum de digno
... peccator pro se orat ... meritum digni
... orationes ... dignitatis ...
... indignitatis

Dixit clemens pater mortalium
Res que deus superfluunt in
elemosinam [illegible]
Noto primo quid elemosina est
[illegible] aliquid indigenti
[illegible] unde elemosina
[illegible]
[illegible] ab [illegible]
Et ut elemosina [illegible] bono
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corporis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] elemosina
[illegible] in corde in ore et in
opere [illegible]
[illegible] elemosina in corde [illegible]
[illegible]
[illegible] est ad [illegible]
elemosina in opere [illegible]
[illegible]
Noto 2o quod elemosina est duplex
[illegible] corporalis et
[illegible] elemosina corporalis
[illegible] in operibus misericordie corporalis
[illegible] visito poto cibo
[illegible] colligo redimo condo
[illegible] cibo [illegible]
Aliter [illegible] elemosina est facere tristi consolationem
[illegible] elemosina est facere tristi consolationem
ostendere erranti viam dare deliberanti consilium
verbere emendare vel arcere peccantem et qui dimittit
corde illi a quo aliquis offensus est vel orat ut ei dimittatur
elemosinam facit

elemosina quid

unde dicitur

elemosina per fidem

ut [illegible]

elemosina 3x

in corde

in ore

in opere

Elemosina duplex

spiritualis corporalis

redditus in parrochiatus [illegible] ecclesiarum [illegible]
id est spolia mortuorum [illegible]
est elemosina [illegible]
[illegible]

Nota tertio [illegible] bona [illegible] patrimonialia et bona [illegible] bona patrimonialia [illegible] hereditate parentum [illegible] donatione amicorum et sub hoc [illegible] clerici [illegible] officii [illegible] capellanus [illegible] donavit vel alicunde acquisivit [illegible] ex doctrina [illegible]

Dicit Gerson in tractatu de temperancia prelatorum Quod bona ecclesiastica sunt data generaliter et indistincte alicui ecclesiastico tam pro sustentatione quam pro exercicio pietatis [illegible] sic [illegible] mediocritatem ut illius bonis sui determinatum statum [illegible] ubi nihil residui superesset

Requirit debitum caritatis. Alia dicuntur bona quedam [illegible] et sic omnia illa que intuitu ecclesie vel de facultatibus eius acquisita sunt. Et talium bona sit dispensatorem [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] ad Corinth. iiii° dispensatores [illegible] requiritur ut fidelis [illegible] sermo qui alienum censum dispensat. Nota Ad bona ecclesiastica sunt adhuc considerandum in duplici differentia quia sunt bona ecclesiastica ad cultum divinum et necessitates ministrorum et in usus pauperum dispensanda sicut et pro fabrica ecclesie deputata. Si clericus aliquid de hiis retinuit sibi usurpando ultra condignum dispensationem agit et infideliter procedit et ad restitutionem tenetur. Et sic contingit petere [illegible] [illegible] [illegible] sibi usurpat [illegible] [illegible] et in suos usus convertit quod esset alter [illegible] Secundo sunt bona ecclesiastica que sunt [illegible] pro usu clericorum deputata et [illegible] [illegible] [illegible] inordinato eorum usu et immoderato eorum affectu. Ita immoderate sibi retineat et alios non subveniat. Sic requirit debitum caritatis in pauperibus aut bonis pauperibus deputatis quod dispensatio clerici [illegible] [illegible]

Unde Innocentius iiii. [illegible] ab ea de vita et hone. clericorum [illegible] redditus ecclesiastica [illegible] ut [illegible] [illegible] honeste vivere possit ut [illegible] allegatis [illegible] pauperibus [illegible] subvenire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] salutem [illegible] ad singularitatem et [illegible] [illegible] et aliquid relinquat pauperibus.

Ecclesiastica

1 Corinth. 4

bona ecclesiastica [illegible]

[illegible] vel separatim [illegible]
[illegible] bone fidei detinuit
[illegible] in [illegible]
accipere [illegible]
[illegible]
[illegible]
Et ideo non est [illegible]

Ecclesiastica [illegible]
faciens deo [illegible]
[illegible]
et [illegible]
sanctitate [illegible] elemosina [illegible]
[illegible]

[illegible] 22 q. 31 Non deo necessitatis obligatur
ad [illegible] sed illa sola [illegible]
necessitatem patris sustentari [illegible]
[illegible] et de
hoc casu [illegible] necessitatis intelligende
[illegible] auctoritates sanctorum [illegible] ut
illa [illegible] petentem te [illegible]
[illegible]
[illegible]
Et dicta [illegible]
[illegible]
[illegible]

Item illud cadit sub precepto [illegible] quo charitatis [illegible]
non [illegible] si elemosina charitatis [illegible] non [illegible]
[illegible] canonica [illegible] habuerit substantiam huius
mundi et viderit fratrem suum necessitatem habere
et clauserit viscera sua ab eo quomodo charitas dei
manet in eo [illegible] non manet [illegible]

Richar. in 4to dist. xvi q. 4. Cum homo
subtrat aliquid superfluum non in sustentacioni
nature sed circa decenciam sui status, tenetur de
illo elemosinam facere indigentibus circa se non
invenienti tales qui essent constituti in
extrema necessitate. Et si plures essent indigentes
quibus omnibus subvenire non posset, tenetur
potius propinquis magis indigentibus subvenire.
Contra illos qui de superfluo tali indigentibus
[illegible] subvenire nolunt. Vide Ambros. Et habetur
in dec. lxxxvi dist. / Esurientium panis est
quem tu detines, nudorum indumentum est quod
tu recludis, miserorum redemptio est / et
absolutio pecunia quam tu in terra defodis.
Nota secundum petrum de palude Elemosina in
duobus casibus est in precepto, quorum unus est quando
[illegible] patitur extremam necessitatem, [illegible] quando
[illegible] in [illegible] vel [illegible] [illegible]
informationem [illegible] [illegible]. Et iste [illegible]
non [illegible] necessitatem sed superfluitatem quo

ad ista | ideo diuites [illegible] no[n] subuenientes [illegible]
medico | sepulta e[st] in inferno. Causa [illegible]
fu[illegible] in [illegible] ut fiat de [illegible]
morti [illegible] caritas [illegible] diligit [illegible]
[illegible] bona [illegible]
[illegible] in medicina [illegible]
pauperem | et hac e[st] [illegible]
[illegible] Item habet duas [illegible]
[illegible] vnam [illegible] habente [illegible]
[illegible] non potest viuere [illegible] Quia [illegible]
[illegible] subueniendum [illegible]
[illegible] ad hac supplent | [illegible]
[illegible] caritate [illegible]
[illegible] caritatem faceret | [illegible]
[illegible] | [illegible] est qui fama neglig[illegible]
[illegible] caritate [illegible] facit | [illegible]
honestati de [illegible] non subueniunt | [illegible]
[illegible] | que se dehonestant [illegible]
[illegible] subueniunt | [illegible]
[illegible] melior [illegible] vitanda [illegible]

Nota duo sunt casus in quibus elemosina
cadit sub consilio. Primus ad supplendum alterius
indigenciam quod ad bene esse. Si quis enim
habet panem et aquam et vestem unde vivere
sit et sufficere sibi bene. Et talibus subvenire
de his que non omnino sunt superfluacionis [illegible]
[illegible] quibus [illegible] subvenire
consilio et [illegible]. Secundus casus est quando
aliquis [illegible] vult ad aliquam [illegible]
[illegible] religionis ingressurus cum omnia
[illegible] largiri [illegible] faciat [illegible]
[illegible] Christi [illegible] si vis perfectus esse vade
et vende omnia que habes et da pauperibus
Sunt alii duo casus in quibus elemosina
est in precepto. Primus [illegible] [illegible]
[illegible] vel plus [illegible] ordinata
[illegible] Secundus [illegible]
[illegible] ad alterum [illegible]
[illegible] ad [illegible] et quia
et omni [illegible] comedere et [illegible]

ac tue placere deo Sed precepta de [illegible]
[illegible] sorte et qui sibi necessarium detinet ab bonis
[illegible] ceteri [illegible] ut dicitur [illegible] sicut indiget [illegible]
suis [illegible] primo ut dicit [illegible] sicut [illegible] necessariam
domesticorum curam non habet fidem negavit
et est infideli deterior ut Augustinus Sed quando
vult filios exheredare et etiam iniuste
tunc alium heredem [illegible] filio [illegible] Augustinus
Nota quod elemosina est facienda [illegible]
[illegible] in [illegible] que habet dextram et
[illegible] debet esse de proprio [illegible]
[illegible] collegio et dare ex bona [illegible]
[illegible] non sit furtorum et si que male [illegible]
recipere ut paulus actuum [illegible] de colle[illegible]
[illegible] sint in scelere inquit elemosinas [illegible]
[illegible] in ventrem meam [illegible] Sed [illegible]
elemosina [illegible] non debet petere sed [illegible]
dare secundum [illegible] da bono et non recipias
petentem benefac humili et non dederis impio
[illegible] abscondatur non [illegible] in [illegible] ex
[illegible] Da [illegible] pane non [illegible] ut

Bona homo creata est. Cur
pastor non est dignus ...
Tercio danda est elemosina
qui alios erudiunt et docentur
doctoribus et ...
de ... creditur ...
Fortitudo ... sanctitas ...
sit ... simulate ... disponit
... credendum opera sibi convenientia
... replete ... dispone
... credendum ea que sunt ...
... Et . ... non
... bene ...
doctorem ... non
... de ...
... tercio elemosina
... ad ...
... unde tribuat ...
... pandi ... vota pau
... cecis claudis et beatus

Nota elemosina magis e danda propinquo
indigenti quam alio. Et plus pro[illegible] quam
benefactoribus et eis a quibus [illegible]
accepit magis debet hoc elemosina [illegible]
si indigent. Et ceteris paribus melior[illegible]
magis est et magis indigentibus magis
Secundo quod magis e danda pluribus quam uni
i. corinth. xiii. Si distribuero in cibos
pauperum omnes facultates meas. Ubi glo.
dicit [illegible] cautela docet ut non uni
sed multis det et pluribus prosit [illegible]
ad plura se extendat. Tercio habundant[illegible]
danda. Abundancia aut est attendenda [illegible]
Cum dat [illegible]
est laudabile e dare abundanter [illegible]
luce xxi laudavit viduam [illegible]
vel quod supplet [illegible] indigenciam [illegible]
e laudabile vel ut superabundet [illegible]
et non e laudabile [illegible] de salute

Notandum ... q. 32 ...

Utrum dare elemosinam cadat sub precepto
et omittens eam peccet mortaliter.
Arg. quod sic. discedite a me maledicti
in ignem eternum qui paratus est diabolo et
angelis eius. esurivi enim et non
dedistis michi manducare. ergo dare
elemosinam cadit sub precepto. hoc tamen
intelligendum est secundum proportionem dantis et
recipientis. Ex parte dantis consideratur aliquid
ex parte dantis scilicet ut illud quod in elemosinam
erogandum est non sit ei necessarium sed
superfluum non solum respectu ipsius sed
respectu illorum quorum cura sibi incum-
bit quia prius oportet quod unusquisque
sibi ipsi et suis provideat et
de residuo pauperibus subveniat. Ex
parte autem recipientis requiritur
quod necessitatem habeat alioquin non
esset ratio quare elemosina ei daretur.
Sed cum non possit ab aliquo omnibus
necessitatem habentibus subve-
niri non omnis necessitas obligat ad
preceptum sed sola illa sine qua necessitatem
patiens sustentari non potest in hoc enim
habet locum quod dicit Ambrosius pasce fame
morientem si non paveris occidisti.
Sic ergo dare elemosinam de superfluo
est in precepto et similiter dare elemosinam
ei qui est in extrema necessitate. Aliter

Utrum dare elemosinam cadat sub precepto

Math. 25°

Ex parte dantis et recipientis

Ex parte recipientis

Ambrosius

dare elemosinam est de consilio
sed de quolibet meliori bono sunt
consilia. Et dico quod superflua de ne-
cessitate precepti sunt eroganda quia
licet sint contra(?) futurum ad prela-
tatem sint tamen aliorum quo ad usu-
sustentationem qui eo(?) sustentari pos-
Et casus extreme necessitatis est cum
[illegible] apparent probabilia signa
extreme necessitatis futuro nisi ei
subveniat [illegible] vel cum aliquis videt
aliquos impotentes vel pauperes
ad subveniendum et pauperes indi-
gentes cibo et potu et aliis
vite necessariis nec sibi posse subveni-
Non enim expectandum est donec
[illegible] non posset evadere(?)
[illegible] famem vel sic(?) [illegible] Et [illegible]
det pauperi. [illegible] elemosina [illegible] pre-
cepto [illegible] habens superflua non
solum respectu sui sed etiam aliorum quorum
cura sibi incumbit et pauper est in [illegible]
necessitate quod non [illegible] aliter [illegible]
alias est de consilio [illegible]
octavo [illegible] distingu-
est [illegible] eum qui habet
de superfluo respectu individui et
respectu persone quod tenetur pauperibus
erogare. Aut videt in pauperes

casus [illegible] necessitatis [illegible]

Nota [illegible]

petentis condicionem signa exteriora
videbuntur. Aut non. Si videbuntur, certum
est quod tenetur et peccat non dando.
Si vero non apparent condicionis signa
tunc non tenetur dare pauperi petenti
quia communiter tenetur dare supplicantibus
pauperibus. Non enim tenetur dare
omnibus sicut homo dare, sed tenetur
distribuere secundum quod sibi visum fuit opor-
tunum. Nec tenetur inquirere quia hoc
esset nimis grave, quia de omnibus supplican-
tibus inquireret, et propter hoc ad
eos qui non tenentur [illegible] peccat
ut non tenentur sua exponat.
Conclusio. Clericus qui bona
fide dispensat ecclesiastica bona, sed non
recipiens quod sibi convenit secundum conditionem
status et personae, et alias largitur
secundum quod sibi videtur bona fide expen-
dere, non peccat mortaliter, licet in [illegible]
forte aliquid plus in sumptibus usibus
expenderit quam oporteret. Probatur: quia
ad [illegible] tenetur quia fideliter
dispensat ea que sue fidei sunt commissa,
non peccat mortaliter. Sed clericus
qui bona fide dispensat bona ecclesiastica
fide recipiens quod sibi convenit secundum
statum et personam, secundum fidelitatem dispensat
ea que sue fidei sunt commissa. Ergo non peccat
mortaliter. Maior quia [illegible] qui peccat

bona

Et q ad eius officium l statum ptinet
videntur no ptat ptinet autem ad
dispensatorem ut fidelis dispensat
et q eius dispensacioni conmittuntur
secundum illud .j. ad corinth. iiij. Hic iam
queritur inter dispensatores ut fidelis
quis inveniatur. Item qr clericus
seruiens ecclesie vnde debet habe-
re [illegible] sua pro sustentacione vite sue
condicionem et statum suum Vnde prima
corinth. ix. dicitur Nescitis quoniam
qui in sacrario operantur que de sacrario
sunt edunt et habent inde victum Et qui
altario deseruiunt cum altario participant
ideo propterea habet dicere q [illegible]
Et act. x. dignus est operarius cibo
suo [illegible] [illegible] [illegible]
singularibus certam [illegible] non [illegible]
[illegible] certitudinem diffiniri [illegible]
[illegible] si non est multum [illegible] Et [illegible]
bona fidem dispensatoris [illegible]
[illegible] fuit [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] bona fide dispen-
satoris [illegible] non [illegible]
bona fidem in dispensando [illegible]
[illegible]

Corruptus clericus non [illegible]
sub pena obligatus ut bona ecclesie
[illegible] in suo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] 21 e. q. 1. 87 [illegible] eam [illegible]

I corinth iiij°

I corinth ix

act. x.

Et ut [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

tua [illegible]

[illegible]

928

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

de bonis [illegible] sit deputata [illegible]

[illegible]

Coll[ati]o 2a [illegible]

[illegible]

Coll[ati]o 3a [illegible]

[illegible]

100

[illegible]

: viiij :

opus dei / si nequicia opus suum [illegible]
debet dicere [illegible] habundanciam dare
causa vane glorie / pro quo dicitur
super [illegible] xcviij / sed in [illegible]
[illegible] non [illegible] est
[illegible] / sed [illegible] sustentanda est
[illegible] et alia [illegible] verbo
[illegible] instrumentis [illegible] aliquid
ut audiat ad voluptatem / vel
[illegible] non licet / sed ad laudem
dei et ob [illegible] causam [illegible]
recreacionis / [illegible] licite [illegible]
infirmi / [illegible] parte / [illegible]
qui [illegible] detrahat rem alienam
[illegible] dns / quicumque habet
decimas / sunt bona pauperum

Ambro

et habetur xvi q. i [illegible]
non ut ferret / sed ut erogaret / et
[illegible] / et Augustinus

Aug

[illegible] / [illegible] possidemus
quod nobis sufficiat / [illegible] illa
nostra sunt [illegible]
quod non [illegible]
nobis [illegible]
[illegible] ubi [illegible] loco [illegible]
habet [illegible] ad [illegible]
loco [illegible] male et petrus de

petrus de palude

palude in [illegible] dist. [illegible] q. [illegible]
[illegible] sunt [illegible] lege si [illegible]
[illegible] restituere [illegible]

Augustinus in epistola ad Macedonium et habetur xiiii q. vi
Si res aliena propter quam peccatum est reddi potest et non
redditur penitencia non agitur sed fingitur [illegible]
[illegible] est de bonis [illegible] vel [illegible]
de [illegible] faciunt [illegible] exponendo [illegible]
[illegible] tenentur ad restitucionem

Nota [illegible] Clerici si conferant
bona ecclesie personis inhonestis | ho(c) est scilicet
natis [illegible] | [illegible] lapsum carnis | Et si
consanguineis [illegible] affectu cognationis
[illegible] eos ditet ultra statum suum conditionis et
[illegible] | Ita ut eas sint nati de [illegible]
in magnatibus matrimonium [illegible] | vel
potentibus | et divitibus [illegible] aliqua
licita et honesta | [illegible] favore
[illegible] raptores sunt | Et per quos tenet [illegible]
| [illegible] | Et peccant [illegible] bona
indebito modo [illegible] [illegible]
[illegible] | ultra [illegible] [illegible]
[illegible] | violentia et rapina [illegible]
[illegible] illud [illegible] officii [illegible]
ne defraudes | Et sequitur | redde [illegible]
[illegible] | multo magis peccat [illegible] in
[illegible] | [illegible] bona ecclesie | que sunt
pauperibus debita | [illegible] Credo peccant

bona esse male expendendo. Vnde Ier[illegible]

ad quemdam canonicum. Concedit scilicet tibi ut [illegible]

serviens de altari vivas. Non ut fiant [illegible]

decantata et scola emas. Ergo quicquid [illegible]

necessarium victum et vestitum de altari retinet [illegible]

non est. Rapina est. Sacrilegium est. [illegible]

[illegible] indigentiae pauperum conferendo. Aug[illegible]

Item venatoribus et histrionibus donat [illegible]

attendunt illi nam opus dei scilicet non [illegible]

huiusmodi. Sed cum quidam habent [illegible]

[illegible] i. e. pauperum. Quaeritur [illegible] qui [illegible]

[illegible] esse [illegible]

clericorum et quod clerici possidendo [illegible]

praebendarum non faciunt eos suos. Quod ad [illegible]

et quod non licet eos expendere nisi in [illegible]

necessitates et usus pietatis. Cum [illegible]

esse pauperum ut exponunt quidam non [illegible]

[illegible] et domini. Sed quibus ad debi[illegible]

[illegible] debet scilicet ut in [illegible] inde sustent[illegible]

Cor fidei ... meretrices
fornicatrices ... histriones. Item
consanguineis non tenetur indigentie
sed parentele. Item super et hujusmodi
male acquisita a personis ecclesiasticis
de bonis ecclesie vel de fructibus
et elemosinis ... Item de
potentes per fraudem ...
minas et importunitates ...
predictis bona beneficiorum vel hujusmodi
non tenetur ad restitutionem ...
computant ... aliquam vero ...
Et secundum Augustinum peccatum non dimittitur
nisi ablatum restituatur. Item quod
illa que turpiter dedit sed ante
superioris convertere in utilitatem illius
ecclesie vel pauperibus erogare ...
... quod ... alterius ubi ...
pecunia restituatur illi loco cujus
ignominia data est. Et intelligitur
de clerico persone ut fornicatrice ...
a clerico recepit tenetur restituere
si clericus qui dedit pro hujusmodi dona
non factus sit non solvendo ...
... de eo quod habuit per
fraudem vel injuriam vel violentiam
vel hujusmodi ... si clericus sit solvendo
et ... autem superiores.
... penitentiam ... super
... ante ... prelatum
Et melius ... illa ... data
... in utilitatem ecclesie pauperis

Augustinus

Conf[illegible] de domo [illegible] non [illegible] in
[illegible] exigenda [illegible]
[illegible] legat
[illegible] non debet [illegible]
[illegible] dare sed [illegible]
[illegible] elemosina accipere [illegible]
[illegible] maxime [illegible]
[illegible]
[illegible]
Item [illegible]
[illegible]
[illegible] talis [illegible]
[illegible]
Consideranda [illegible] restitucione
[illegible] liberat [illegible] restituere
[illegible] in recompensacione [illegible]
[illegible] non tenetur [illegible] Item [illegible]
[illegible] Aut non habet [illegible]
bona [illegible] de quibus restituere non
[illegible] restituere
[illegible] potest et hoc in foro conscientie. Item
in [illegible]
Quid ergo non [illegible] restitutionem [illegible]
ad quam tenetur et de bonis [illegible]
[illegible] habet de [illegible]
[illegible] sustentationem [illegible]
Item [illegible] in [illegible]
tenetur et restituere intelligendum [illegible]
[illegible] alia bona [illegible] non [illegible] de [illegible]
[illegible] non [illegible] restitutionem facere
si alia bona non habet nisi [illegible]
[illegible] honesto [illegible] et artificio
[illegible] de statu [illegible]
[illegible] non sunt solvenda
debita nisi essent [illegible]
Aut [illegible] utilitate [illegible]
de [illegible] utilitate [illegible]

Aug[illegible] ad [illegible]

[illegible]

Ille qui acquirit

aliquid

[illegible]

[illegible] ad

[illegible]

[illegible]

[illegible] ille qui dat

alium [illegible]

[illegible]

[illegible] bonum

[illegible] eo

dat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Alex de ale
Suecs mēcer

Corsin vltius. Quicumque per-
sone recipiunt bona ecclesiastica a
Christo intuitu necessitatis et elemo-
sine non propter legitima eorum merita vel
recipiant quia impenderent aliquid
servicium ecclesie vel prelatorum in
nullo tenentur, licet possint ymo
videlicet ad hoc tenentur. [illegible]
Quicumque sine suffragio [illegible]
aliquid ecclesiastice utilitatis
perceperunt, et ex eo quod [illegible]
remuneracionem [illegible] [illegible]
solucionem eorum oportebit absolui.
Sequitur videre quod [illegible] peccet
mortaliter, si ea que eis superfluunt in
elemosinas non largiantur, quia super id
Luce xi. Qui habet duas tunicas
det unam non habenti. Dicit glossa de
duabus tunicis dividendis dicitur quod
[illegible] quia si unam dividat, nec vestitur
dimidia tunica et nudus remanet
qui accepit et qui dedit. Per
largicionem vero tunice intelligitur
largicio eorum que superfluunt ad [illegible]
[illegible] vel [illegible] ea que in [illegible] glossa [illegible]
ergo dare superflua est in precepto sed
qui transgreditur [illegible] peccat mortaliter
ergo ille qui non dat superflua pauperibus
peccat mortaliter. [illegible] quod [illegible] debet
Augustinus [illegible] de sermone domini in monte.

Al[illegible] illud de [illegible] dives mendicando se esse pauperem
[illegible] quod eo acquirit tenetur restituere sed non ei a quo
recepit quia ille meritum habet apud deum quia dedit
[illegible] paupertati sed tenetur restituere pauperibus
[illegible] ille dedisset si non [illegible] si compleat [illegible] qui

Item sequitur quod duo in illo casu in quo est constituti
precepit magister ... non debet habere ...
... magister ...
... constitueret magistrum scandalum ...
... habeamus in hoc ... non ...
... in ... non ...
scandalum ... lex ...

hu[illegible] ey non lei :
fisteum dorex
nullus occasio
capiendi aliena
et paupertas ac
civitatibus quoque
damno desperatur

334

[illegible]

in [illegible]

dam [illegible]
hab [illegible]

Nota

Illa precepta que deus tradidit anti-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] prebet et [illegible]
Et quibus sequitur quod [illegible] intelligenda sunt
[illegible] ut [illegible] precepta [illegible]
[illegible] [illegible] sequitur unde non
semper est [illegible] mortale. In hoc non
[illegible] videt hominem [illegible] non [illegible]
si non pascit [illegible] peccat mortaliter. Et [illegible]
[illegible] est [illegible] hoc precepto qui habet
duas tunicas det unam non habenti
Et de aliis similibus. unde non semper
peccat mortaliter quotienscumque non dat
pauperi quod superfluum habet. Sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
fit et obligat ad peccatum mortale. [illegible]
[illegible] determinari [illegible] [illegible]
[illegible] et fidei dispensantes unde
bona sua dat [illegible] [illegible] sibi
expedire [illegible] [illegible] aliqui
mortaliter peccat
Sequitur [illegible] preceptum [illegible] obligat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] possidet
[illegible] et [illegible] hec [illegible] obligat
in [illegible] [illegible] non [illegible] cum
[illegible] necessitatem
ultra [illegible] superflua [illegible] pau-
peribus [illegible] [illegible]
[illegible] precepto. Et ita qui
[illegible] peccat mortaliter [illegible]
illa eadem [illegible] [illegible] sub
[illegible] Ad evitandum [illegible] [illegible] precepto

X P X

sum ad sustentacionem [illegible] cum convi-
tum est [illegible] defectum [illegible] ad dic-
tum [illegible] prius sublevari [illegible] hoc adde
sub precepto sunt [illegible] sustentacionem sum
illud [illegible] in [illegible] debent [illegible]
tribuere aliquam porcionem et sic illi
dare omnia [illegible] pauperibus cadit sub
precepto sunt [illegible] sustentacionem vel si hoc
esset pateret hoc facere si non [illegible]

Tho.
no

maior [illegible] necessitate requiritur ad supplendam [illegible]
erogandum [illegible] ad omnia exhibenda sum
hoc totum iacet [illegible] determinare [illegible]
[illegible] quantum [illegible] prudentie [illegible]
Ad [illegible] [illegible] alterum
requiritur ad [illegible] bona eccl-
[illegible] sunt pauperum [illegible] gl. [illegible]
id est in [illegible] pauperum in [illegible]
[illegible] quoque dominus [illegible] [illegible]
dum [illegible] sic opere sibi [illegible]
et in [illegible] [illegible] que ad susten-
tacionem pauperum [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible]
aliorum [illegible] vel suorum
[illegible] faciunt [illegible] mobilia
bona ecclesiastica [illegible] tenentur resti-
tuere pauperibus [illegible]
[illegible] bona ecclesiastica non solum
sunt dispensanda pauperibus sed
[illegible] [illegible] [illegible] canonice

pro

quo bona
tenere sit
dispensanda

debet diuidi hoc modo ut aliqua pars
cedat in usum pauperum et aliqua
pars in usibus ministrorum sicut sunt bona
hospitalium et aliorum locorum ecclesie
[illegible] et in cultu diuino. Aliter
quo est dicendum de illis monasteriis
bonis que primo sunt attribuenda
uiuendo pauperum et consequenter ne-
cessitatibus ministrorum sicut sunt bona
hospitalium et huiusmodi. Et aliter de illis
bonis que sunt primo attributa usibus
ministrorum sicut sunt prebende canonicorum
et aliarum [illegible]. Quando bonis
propriis quis utitur non solum ex aliqua su-
perfluitate quam in propria concedere dat aliquis
in suos usus assumit quod est alterius
Et ideo tenetur ad restitutionem. Si vero de-
fraudat res alienas [illegible] fide non
bonis non quantum propriis nisi pro abusu
sicut de bonis patrimonialibus eius
est. Unde non tenetur quis ad restitutionem
sed solum ad penitentiam peragendam
Tertio quando aliqui faciunt se impotentes
ad id quod tenentur facere peccant mor-
taliter. Sed dicendum faciendo superfluas
expensas faciunt se impotentes ad
subueniendum pauperibus. ad quod tenentur
Ergo uidetur quod peccant mortaliter. Sed in
[illegible] non moderatis usibus diuinitus
[illegible] bona fide. Dicendo saluari
dispensacione

Cum pescenti [illegible] tcribne [illegible]
domini hoc verbum [illegible] dicit aug[illegible]
[illegible] tamen abluere [illegible] et [illegible]
[illegible] est a veritate [illegible]
[illegible] et [illegible] datam [illegible]
et [illegible] sit dicit augustinus [illegible]
aliquid [illegible] ministre [illegible]
[illegible] & at [illegible]
[illegible] i [illegible]
[illegible] necessitate [illegible]
[illegible] dando [illegible] precepto

Manducet at et bibat in ebrietate glo
ipse at [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] scandala [illegible]
in quo omnes mali [illegible] intelligunt

videtur in eo qui plurimum superfluas
expensas facit in valde magnis co-
mmunis et alijs hoc superfluitatibus
et non est dubium quod in talibus peccat
mortaliter / unde dicitur mathei xxiiij° Si   *mathei xxiiij*
dixerit malus servus ille in corde
suo / moram facit dominus meus venire
/ et ceperit percutere conservos suos / quod
pertinet ad superbiam et crudele dominium
/ manducet autem et bibat cum ebriosis /
quod pertinet ad superflua et voluptuosa
[illegible] / veniet dominus servi illius in
die qua non sperat / et hora qua ignorat
/ et dividet eum scilicet a societate sanctorum / partemque
eius ponet cum ypocritis scilicet in inferno
videlicet ubi subditur / ibi erit fletus et
stridor dentium. Si et aliquis non non
videtur in talibus exceditur / potest bona
fide fieri ab aliquo / qui vult secundum decen-
ciam sui status intromittere hoc quibus
[illegible]

Secundum ille qui non dat pauperi petenti
si habet de superfluo peccat / Sed contra quia
facit contra preceptum eius in [illegible]
Sed qui non dat petenti si habet de super-
fluo facit contra preceptum eius est / quod
luce xj° secundum [illegible] sequitur preceptum   *luce xj*
date elemosinam / Si quod est luce xj°
intelligitur de superfluo [illegible]
et [illegible] et de v [illegible] eorum
[illegible] videret in paupere petere eum
[illegible] signa non [illegible] Si [illegible]
[illegible] superfluum ultra suum statum et

5

et respectu eorum quorum curam gerit
non tenetur dare.

Ad 2m homo tenetur inquirere de
hiis que sunt necessaria ad salutem sed non
est ad salutem ut aliquis sibi velat
consistenti in extrema necessitate [illegible]
tenetur et debet inquirere utrum
pauper sit in extrema necessitate vel solum
ei dare. Dicitur quod non oportet inquirere
quia hoc esset minus grave quam de talibus
pauperibus inquireret. et sufficit cum
ad eum qui hominem habet et [illegible]
ut non eum sua [illegible] sed [illegible]
dare quod videret pauperem [illegible]
esse in extrema necessitate.

Dubitatur utrum elemosina posset
fieri de necessario per [illegible]
Circa quod necessarium est duplex [illegible]
sibi quod aliquid esse non sit et de
tali necessario elemosina dari non debet
[illegible] aliquis in [illegible]
[illegible] habet solum quod posset [illegible]
sustentari ipse et filii sui vel [illegible]
[illegible] De hoc [illegible]
necessario [illegible] dare est sibi
sive vitam subtrahere nisi forte
[illegible] subtrahat
sibi dare aliquam magne persone per
qua [illegible] vel [illegible] sustentari
[illegible] pro tali persone [illegible]
et [illegible] laudabiliter [illegible] mortis

[illegible]

[illegible]

deponere. Cum bonum quod fuit suo
preferendum hoc ut faceret ipse per-
fectionis / non necesse. Alio aliquis
dedit tantum sit quod non potest convenienter
vita decedere secundum conditionem et statum sue
persone et aliarum personarum / quarum cura
sibi incumbit et provisio / tamen non
tenetur quia non est in indivisibili constitutum
sed infra additione non potest diminutione
[illegible] esse ultra tale tantum / et infra
subtractione adhuc remanet unde posset
aliquis convenienter sustentari secundum vita
statum suum. Dedisset igitur elemosinam de
e[illegible] / et non cadit sub precepto / sed
sub consilio. Inordinatum autem esset si
aliquis tantum de suis bonis subtraheret
ut aliis largiretur / quod de residuo non
posset transigere vitam convenienter secundum
proprium statum et negotia occurrentia /
nullus enim inconvenienter vivere debet. Sed
ab hoc tria sunt excipienda. Primum
si aliquis statum mutet per religionis
ingressum / tunc enim omnia sua propter Christum
erogans opus perfectionis facit se in alio
statu ponendo. Secundum quod ea que sibi
subtrahit et si sint necessaria ad vitam
de facili possunt recuperari / ut non
sequatur maximum inconveniens. Tertium
si occurreret necessitas vel alicuius private
persone / vel aliqua magna necessitas rei pu-
blice / tunc enim laudabiliter
aliquis preter plenitudinem sui ad defendendum
sui status pretermitteret / ut maiori necessitati
subveniat. Ecce per responsionem ad dubium

Tria sunt excipienda

Dubitatur utrum Clerici teneantur restituere de proprio illud quod in malos usus consumunt de patrimonio ecclesie. Ad hoc respondet petrus de pal. [illegible] quod [illegible] dicit quod non [illegible] [illegible] [illegible] laici quod sunt domini [illegible] [illegible] testari non possunt. Alii vero dicunt quod non habent [illegible] [illegible] in bonis [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] male [illegible] [illegible] tenentur reddere [illegible] et pauperum [illegible] sunt administratores vel tutores [illegible] sunt [illegible] domini sed non [illegible] spoliat [illegible] [illegible] sibi victum et vestitum [illegible] et [illegible] dare sed si male expenderit tenetur [illegible] et [illegible] Et hoc [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Sed suppositum [illegible] quod possit testari videtur quod non tenetur restituere male consumpta quia sunt domini et in re [illegible] [illegible] moderator et arbiter [illegible]

Utrum mortuus faciat aliquod detrimentum si executor eius differat se dare elemosinas quas ipse in testamento dari mandavit

Noto primo quod executor [illegible] ad [illegible] dicatur [illegible] [illegible] quam suscepit officium illud [illegible]

Executor

Dicitur in [illegible] testamenti [illegible] [illegible]

appellentur. Unde executores testatorum pluribus nominibus nuncupantur. Aliquando enim dicuntur commissarii. Aliquando fideicommissarii. Interdum dispensatores. Interdum distributores. Interdum gradiatores. Et ipsi nos dicimus simpliciter executores. Sed executores ultime voluntatis hominum ideo executores sunt dicti quia sententiam exequuntur. Et quia rem iudicatam ducunt ad effectum

Notandum. Testamentum est voluntatis nostre sententia iusta de eo quod quis vult post mortem fieri cum heredis institutione. Et dicitur testamentum quasi testatio mentis. Et declaratio voluntatis. Et testamentorum due sunt species. Una dicitur testamentum nuncupativum. Et sine scriptis. Et est illud in quo testatoris et heredis ac legatariorum nomina et omnia que in eo continentur coram testibus nuncupantur id est manifestantur. Et est sine scriptis et sine subscriptione testium. Et alias solemnitatibus que requiruntur in testamento in scriptis facto. Et ideo dicitur quando sine scriptis testator nuncupative coram testibus dicit nuncupat heredem. Et suam explicat voluntatem. Scriptura enim nihil ad testamentum substantiam operatur. Sed tantum ad hoc ut testamenti tenor facilius comprobetur. Secundum testamentum dicitur in scriptis. Et illud est facere aliquem ... in scriptis, quod aliquis faciat suam dispositionem dicendo coram notario et testibus. Volo quod heres meus faciat

(marginal, red:) Executores testatorum pluribus nominibus appellantur

339

(marginal, red:) de executore et provisore ultime voluntatis testamentorum ...

(marginal, red:) testamentorum species due prima

(marginal, red:) 2a

(later hand, bottom:) ... cum in solvendo non haberet nec speraret ... omnes ... sibi ... donandi ... cum fuit ... reddidit ... donaverat ... habebat ... non reddere ... cum naturali equitate

p omnia | put [illegible] et in quadam
littera secunda scripta in [illegible]
| q est apud aliquem religiosum | et vel
habebit | sed tunc est coram notario et
testibus saltem septem
Nota 20 Secundum Richar. in [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] ad [illegible] in [illegible]
[illegible] | et [illegible] | et alios [illegible]
| q affuerunt 3 vel 2 legitimi testes
testificantes ultimam voluntatem de-
functi [illegible] fuisse | et [illegible]
[illegible] fuisse sine [illegible] | et hoc
sine verba testatoris [illegible]
[illegible] ad maiorem [illegible]
[illegible] | q testator ultimam
suam voluntatem [illegible] | et sigillo
[illegible] | et [illegible]
ba [illegible] | sub quibus verbis valeat
et [illegible] cum [illegible] de testamentis
[illegible] | [illegible] voluntatem
in [illegible] | non videtur
[illegible] | [illegible] glo. [illegible]
est de benignitate canonica | [illegible]
[illegible] | et [illegible]
in hoc [illegible] | vel alios [illegible]
habet [illegible] | et [illegible] sit
ad impediendum | ne ultime voluntatis
[illegible]
| ideo testamentum [illegible] ordinatio
ultime voluntatis [illegible] debet [illegible]
omni modo | quo possit fieri [illegible]
Nota et [illegible] ad [illegible]
[illegible] Richar. non est idem

[illegible] ad [illegible]
non est idem
[illegible]
[illegible]

procurator et executor. procuratores
enim sunt qui negocia aliorum vivorum
in iudicio administrant. ad eorum similitudinem
executores. qui res mortuorum
distribuunt ad animarum salutem. Et ideo
licet dictum non debeat esse procu-
ratores. ex. in c. dictum vel in c. [illegible]
sacerdotibus et clericis [illegible]
[illegible] fiat. sic in
[illegible] procuratores [illegible]
possunt tamen esse testamentorum executores
religiosi. aut si licentia sui
superioris executor fieri non potest. [illegible]
de testamentis et ultimis voluntatibus
libro vi. c. religiosus executor ab aliorum
[illegible] voluntate [illegible] deputatus non potest
[illegible] velle vel nolle non habeat. [illegible]
[illegible] in executionem alicuius testamenti
[illegible] executor [illegible]
facit quod facere non potest de iure. Et sunt
[illegible] testatore [illegible] a
volentibus impedire testamentum posset
in iudicio [illegible] appellationem [illegible] ille
[illegible] non audebat exequi [illegible] plus
[illegible] debita sui superioris sunt
executores [illegible] fuerint [illegible] hoc
tempore licentiam [illegible] superiori [illegible] possit
facere fidem [illegible] licentia sunt [illegible]
[illegible] obierit [illegible] ab illo [illegible] qui vellet
executionem impedire. Et clerici religiosi
[illegible] exempli [illegible]
[illegible] locorum debita reddere
[illegible] in c. [illegible]
[illegible] ante statutum [illegible]
tales [illegible] placeant [illegible]
locorum ordinariis debita reddere
tenentur

detrimentum per defectum ...

Noto secundum s. b. in hac littera quod detrimentum est duplex, nam quoddam est detrimentum quod pertinet ad tollerantiam penarum ... ad Corinth. iij. c. ... detrimentum patietur ...

salvus erit ... ubi dicit littera quod ad tempus penam sentiet et penam dampni ... tamen finaliter salvabitur. Aliud est quod pertinet ad subtractionem remedii. Secundo circa ... est ex parte electorum. Circa quam ... detrimentum ... electionis et ... admissionem electionis ... detrimentum ... ex defectu ... tarditate ... electionis ...

detrimentum ex parte electorum

... dependet ... ut aliquis electionis ... suffragiorum et electionem ... opera ... ad effectum electionis ... detrimentum ... remedium ... suffragia ... ad efficaciam electionis ... non consequitur ...

suffragio ex caritate procedentis ...

Analog. ... meritum ... caritatis ... essentia ... de bono ...

Nota ordinans aliquid facit / si sit in [illegible] 341

[illegible] caritate duplex meretur / sc. primum [illegible]

augmentum gratie in presenti et glorie

in futuro. Talis effectus dicitur correspondere

operanti pro [illegible] agentibus et bonis [illegible]

[illegible] ex caritate ordinando ipsa

[illegible] in finem debitum / et [illegible]

Unde meretur premium accidentale /

[illegible] est / ut si sibi ordinatur [illegible]

[illegible] ad penam purgatorii alleviandam

[illegible] satisfaciat / si ordinatur [illegible]

[illegible] / sed non [illegible] ordinat / [illegible]

[illegible] / si ordinans non fuerit in caritate

[illegible] ordinavit nichil meretur pro suam

[illegible] / tamen si ordinata fuerit / [illegible]

[illegible] / sive postea recuperet caritatem

[illegible] / [illegible] recuperata caritate

[illegible] illam [illegible] / tamen caritatem habendo

[illegible] de illo actu nunc in gratia [illegible]

[illegible]

Reiterum documentorum. Et aliquis [illegible]
extreme unctionis sacramentum [illegible]
[illegible] ratificante confessionem [illegible]
[illegible] ad divinum honorem [illegible]
[illegible] ab aliis [illegible] confessionem [illegible]
[illegible] ordinasset extra [illegible]
et [illegible] confessionem [illegible]
[illegible] de novo [illegible]
[illegible] faciendum vel [illegible]
sollicite moneat.

Opera viva dicuntur illa que fiunt ab homine in caritate et sunt meritoria [illegible]
Opera mortua dicuntur illa que fiunt ab homine [illegible]
et [illegible] mortali [illegible] fiunt ab homine [illegible]
in peccato mortali. Et [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] impetrationem [illegible] ad bonum [illegible]
[illegible] ad [illegible] resistenciam
ad tollerabiliorem penam etiam

Nota questio iuxta ... et credatur quod opus [illegible]
quod potest fieri ab aliquo dupliciter vel ab [illegible]
causa ... non ... motus mandante aut [illegible]
... opus fieri. Also ... a ... et a causa
... puta dum ... opus agit ut motus
ab alio / et ... ad alterum mandatum vel [illegible]
[illegible]

Solus sequuntur documenta. Primum elegabiliter est [illegible]
[illegible] quia fit pro bonis ministeriis [illegible]
[illegible] ordinatur pro [illegible] et contrario fiat pro bonis [illegible]
[illegible] eadem devotio personalis [illegible]
[illegible] agentis sic devotionis [illegible] et differre in defunctum [illegible]
[illegible] Canonice ordinare suffragia pro defunctis [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible] funeralibus [illegible] illa [illegible]
[illegible] valent defunctis [illegible] fuit non obstante [illegible] ista
[illegible] ordinatis [illegible] ministri [illegible] et [illegible]
[illegible] suffragia fuit [illegible] ut [illegible] agentis et [illegible] suffragia
[illegible] ministris [illegible] ut [illegible] suffragia
[illegible] applicent cum voluerit
[illegible] in vita fecerit volentis ordinare [illegible] vel
[illegible] suffragia pro defunctis sive [illegible]
[illegible] mortem [illegible] donationem esse [illegible] ut
[illegible] ut [illegible] ad [illegible] augmentum [illegible]
[illegible] se [illegible] deo reconciliare et pro [illegible] penitentie [illegible]
[illegible] ac [illegible] ordinationem [illegible]
[illegible] donationem deo offerat [illegible] erat [illegible]
[illegible] statim ordinando [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] declaratione [illegible] valeret
[illegible] ordinatione [illegible] ordinatorem [illegible]
[illegible] suffragia [illegible]
[illegible] satisfactio [illegible] vide [illegible]
[illegible]
[illegible] suffragia pro defunctis [illegible]
[illegible] satisfactio [illegible] valent [illegible]
[illegible]
[illegible] suffragia [illegible]
[illegible] valet [illegible] est [illegible]

Conclusio mortuus patitur
detrimentum si executor eius differat
dare elemosinas quas ipse testator
dari mandavit probatur quia per illud
mortuus patitur detrimentum per quod
retardatur oratio et sacrificia que debent
fieri pro anima defuncti ex quibus plurimum
iuvaretur sed si executor differat
dare elemosinas quas mortuus in
testamento dari mandavit retardatur
oratio et sacrificia ergo Maior quia per orationes
et sacrificia alleviatur pena defuncti
in purgatorio et aliquando ab eis liberatur
unde Zacharias dicit Accelerata servi-
cium orationum pro anima defuncti multum
valet ad eius alleviationem et celeri-
orem expeditionem Minor quia quanto magis
cito et tempore quo legatum est
recipiunt illud quod testator eis legavit
tanto ferventius et avidius orant pro
anima defuncti et orare tenentur et
quanto tardius recipiunt quod eis lega-
tum est tanto tepidiores sunt ad
orandum et magis tardat orare
pro illius anima defuncti Circa vide in festo defunctorum [illegible]
Sequitur mortuus nullum patitur
detrimentum ex hoc quod elemosine quas
mandavit dari retardantur probatur
quia hec retardatio provenit ex ne-
gligencia executoris eius sed negligencia
unius non imputatur alteri ergo nullum
detrimentum patitur ex hac tarda-
tate. **Solutio** licet negligencia unius

[illegible] anima [illegible] permanent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Item acceptare suffragia pro defunctis
est solum dei et [illegible] facere [illegible] non acceptant
[illegible] nullum [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible]

non imputatur alteri ad penam
set tamen redundare in alterum quantum
ad defectum remedii. Sicut quando unus homo
ab alio iuvari potest. Dicit enim quod propter
negligenciam alterius patietur defectum
defunctus in remediis, ita quod non tam
cito liberabitur a pena purgatorii sicut
liberaretur si heres elemosinas pro eo faceret.
Arguitur negligencia quo casu in illo
prudenciat dicit testatoris, et dicit
Communis q. 2 licet quidam. De eo qui
in domo est prudens constitutus nobis
fuerit non est aliud discernere preter
illud in quo eum dies supremus invenit;
quo testator sive sui executores
exequantur ordinacionem sue ultime
voluntatis sive non, non ipse hoc ha-
bebit nisi bonum vel malum quod sibi de-
bebatur pro illo statu in quo eum supremus
dies. Et dicitur invenit. Quidam dicunt
quod illud dictum intelligitur de heretico
qui in sua heresi decesserat. Et tali
mortuo et cuicumque in peccato mortali de-
cedenti nihil prodest quod postea pro eo
fiat. Unde usurarii qui in condendo
testamento precipiunt ut sui executores
restituant post mortem illius acquisita
accepta usuras, et volunt quod fiat re-
stitucio quam dum vivunt, sed intendunt
illa bona retinere si decesserint ...
non prodest ad salutem anime sue testamentum
quod faciunt, quia decedunt in mortali peccato

rur.

quod

Cor[illegible] p[illegible] ordinacio in testamentis suffragia
pro mortuis impendendis frustrat et effectu liberationis
a pena legatarios si suffragia negligat. [illegible] quidam
ministri [illegible] non reddunt [illegible] non tenent et ad suffragia
[illegible] in positum legato. Item [illegible] ministrorum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] personale [illegible] negligent. Item et pauperes non
[illegible] ad orandum pro defunctis [illegible] elemosina [illegible]
[illegible] pauperum sustentacio [illegible] impensa habens remissionem
[illegible] gradus [illegible] Item Raphael
angelus dixit Thobie c. xii: Elemosina a morte
liberat, et ipsa est que purgat peccata et facit venire in vitam
eternam. Et Eccli. iii: Ignem ardentem extinguit aqua, et
elemosina resistit peccatis. Et Dan. iiii: [illegible] peccata tua elemosinis
redime.

Cor[illegible] 2[illegible] Stulte et insipienter agit qui restituc-
[illegible] elemosinas, ordinaciones et testamenta que in vita ipse
[illegible] heredibus aut testamentariis exequenda
[illegible] [illegible] in vita exequi [illegible] valorem [illegible]
[illegible] ad remissionem pene [illegible] meritorum [illegible]
[illegible] plus [illegible] elemosina [illegible]
ordinaciones [illegible] opera [illegible] aliquid [illegible] in merito opera-
[illegible] plus valet ad remissionem [illegible] pene [illegible]
[illegible] in [illegible] ordinare [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] post mortem [illegible]
[illegible] pauperes. Et [illegible]
dolores et labores [illegible] maior [illegible]
[illegible] placere deo [illegible]
testamentorum executores [illegible]

Cor[pus] cum 3m plus valet meritorio / si p[er]dat
suffragii sibi impendenda / q[uo]d si casu eo non ordinato
impenderet / q[uia] si p[er] ordinat[ur] in caritate [illegible] /
d[ic]o q[uo]d sequi[tur] [illegible] q[uo]d ex ipso actu ordinato
sit ex[cepto] precedente / [illegible] p[ri]ma [illegible] Aug[ustinus]
cum [illegible] et glo[ssa] / [illegible] non [con]sequit[ur] q[uo]d ordinatio
alioru[m] vel q[uo]rumcu[m]q[ue] alio[rum]. Sed dic[endum] q[uo]d cum ch[ar]itas
actu meritorium [con]sequi[tur] [illegible] p[ri]ma / et ult[eri]us alte
Cadit q[ui] ordinat[ur] sit in caritate suffragiu[m] [illegible] fieri
p[ro] mortuo / [con]sequi[tur] [illegible] remissionem [illegible] / [illegible] p[ro] [illegible]
ordinator [illegible] / [illegible] fiat p[er] suspectos in caritate / si non
Quod [illegible] non ordinasset et q[uo]cu[m]q[ue] fiet p[er] eos suspectos
in g[rati]a [illegible] caritate / [illegible] [illegible] p[ro]ficeret / q[uia]
[illegible] executoris principalis [illegible]

decedit | testatoris in paupertatis statu
morerentur et si vellet quod eorum plus mor-
tem suam restituerent et

Item si bonus homo mittat elemosinam
suam per servum suum cuidam pauperi / si
servus ille eam non dederit / sed ea
ex malignitate in aqua proiecerit / seu
sibi retinuerit / non propter hoc minuitur
meritum illius quia elemosinam dare
precepit / Ergo a simili propter malitiam execu-
toris vel negligentiam / non minuetur
meritum testatoris / qui bona sua
precepit per eos pauperibus distribui
Ergo sive executores distribuant
sive non / sive distribuere neglexerint / non
propter hoc peius vel melius anima testatoris
habebit / Sed in quantum non minuatur
meritum mittentis / quantum ad impetra-
tionem que est minuitur quantum ad
remissionem pene manet / quia si ille
pauper elemosinam recepisset / teneretur
orare pro eo / et magis tenetur orare

Utrum executor licite possit
differre distributionem elemo-
sinarum ad hoc quod res defuncti
melius vendantur et in posterum

Noto pro [illegible] quod volens elemosinam
facere vel aliqua legare testamentaliter
in piis causis non potest illud facere
de illicite acquisitis. Aliquid autem potest

Ray. in [illegible] de se. R

aliquid potest esse illicite 3 modis — Primo

Esse illicite acquisitum. Primo quod illud
quod illicite acquiritur quibus alio, et debet
ei a quo est acquisitum, nec potest ab eo
retineri qui acquisivit, sicut contingit
in rapina et furto et usura. Et de
talibus omni modo teneatur ad restitutionem.
Elemosina fieri non potest. Unde dicit Augustinus in libro
de verbis domini: Noli velle elemosinas
facere de fenore et usura. De pecunia
hic tali potest elemosina facere si non invenit
restitutionem equipollentem, et [illegible] illa
elemosina non fiat in potentis. Secundo

Secundo

aliquid est illicite acquisitum, quod quidem
ille qui acquisivit retinere non potest, non
tamen debetur ei a quo acquisivit, quia iste
contra iusticiam accepit et alter contra
iusticiam dedit, sicut contingit in simonia
in qua dans et accipiens contra iusticiam
legis dei agit. [illegible] Unde non debet
fieri restitutio ei qui dedit, sed in elemosinas
erogari. Et eadem ratio est in similibus
in quibus datio et acceptio est contra
legem dei. Tertio est aliquid

Tercio

illicite acquisitum, non quod ipsa
acquisitio sit illicita, sed quia id ex
quo acquiritur est illicitum, sicut patet de
eo quod acquiritur per meretricium vel
lenocinium. Et proprie vocatur turpe
lucrum. Mulier enim [illegible] turpiter meretricium
exercet, turpiter agit et contra legem
dei, sed in eo quod accipit non agit contra
[illegible]

Quamvis debent dare et [illegible] hec pluries ut [illegible]
[illegible] accipere [illegible] debent ad [illegible]
pecunia [illegible] sit [illegible]
[illegible] possidere [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

legem [illegible] qd sit illicite acquisitum
est retinendum sit / et de eo elemosina
fienda / Nam et de eo sit sacrificium vel
oblacio ad altare presertim manifeste
tunc [illegible] scandalum / tunc [illegible] sacrorum [illegible]
[illegible] / tunc [illegible] honore [illegible] / [illegible]
devotio [illegible] / [illegible] offerens mercedem
prostibuli in domo dei tui / Quia nec
[illegible] e occulta / et penitens sit cuius
oblacio recipi / nec presbiter debet deffere
Et hoc confirmatur exemplo domini qui
suscepit a magdalena lotionem pedum
et unctionem unguenti luce vij Conside-
randum [illegible] lucrum e lege prohibitum
ut in rapina usura / et simonia [illegible]
[illegible] non [illegible] turpe / secundum
[illegible] / Alia ut [illegible] quo quis lu-
cratur / que est lege prohibitum non [illegible]
[illegible] ut in meretricio et [illegible]
[illegible] turpe lucrum
Nota 20 / Ad executor sit differre
distribucionem elemosinarum [illegible]
[illegible] madari / et ad hoc [illegible]
[illegible] vendatur [illegible] et
ampliores elemosinas dare [illegible]
[illegible] laudabiliter hoc faciat / Alias [illegible]
hoc differre [illegible] / [illegible] notabile
[illegible] hoc [illegible] amplia[illegible]
fiat elemosinas / [illegible] non videtur
esse absque culpa / [illegible] sit [illegible]
[illegible] / et [illegible] in liberacione a-

contra

executor sit differre distribucionem elemosinarum

purgatorii pene. Hec sunt [illegible] sit

Conclusio. Executor tardans semper distribuere elemosinas [illegible] potest ve-
licite id facere. Patet: quia illud non
sit licite facere executor per quod scienter
tardaret remedium quo defunctus indi-
get. Sed per tardidatem elemosinarum scienter
tardaret remedium quo defunctus indiget.
[illegible] sic defraudaretur defunctus
remedio sibi necessario, quod non posset
esse sine culpa executoris. Hoc patet:
accelerando elemosinas fit celerior
liberatio a pena purgatorii. Cum ergo
elemosine [illegible] distribuuntur, anime
defunctorum existentes forte in purgatorio
[illegible] celerius liberationem a pena
purgatorii consequentur.

Corollarium primum. Executor differens
dare elemosinas per modicum tempus non
videtur culpandus. Patet: quia mora
modici temporis non videtur esse magni
[illegible] et magne [illegible] ut [illegible]
[illegible] commodius venderentur.

Corollarium 2m. Dilatio elemosinarum
per notabile tempus non potest esse
sine culpa. Patet: quia forte per elemosinas
largiendas defunctus a purgatorio
liberaretur, in quo consistit [illegible]
[illegible] suffragiorum magne [illegible],

Corollarium 3m. In distribuendo
elemosinas et restantes executores [illegible] quilibet

prudentibus confessoribus quamvis [illegible]
perfecit, ut considerantes debilitatem
temporis et condicionem personae quae traditur
tamen ut tradimus [illegible], et
eam quantitate augmenti elemosinarum
faciat quod videbitur expedire [illegible]
hec scilicet defuncti [illegible] in tradicione [illegible]
[illegible]

Confessor ultimus ingerens [illegible]
et legare in distribucionem elemosinarum
bona que rapina, furta vel usura
acquisita, maxime de [illegible] fue-
runt [illegible] bona [illegible]
[illegible] tenetur ad restitucionem
ut supra dictum est.

Requiritur executor debet tradere
distribucionem elemosinarum ad hoc [illegible]
[illegible] defuncti melius [illegible]
[illegible] plures elemosinas
[illegible] pro defuncto ex quibus
defunctus maiorem [illegible] quod si defecerit
videtur [illegible] laudabiliter et fideliter hoc
faciat. [illegible] si hoc faciat pro brevi [illegible]
et ea intencione ut salubrius [illegible]
[illegible] defuncti [illegible] elemosinas [illegible]
[illegible] laudabiliter facit. Si vero hoc
facit [illegible] negligencia sua vel [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et non ut ampliorem [illegible]
elemosinam faciat [illegible] videtur esse
sine culpa

Utrum baptisatus transmittat peccatum originale in prolem

Nota primo peccatum originale pri[illegible]
accipi tripliciter. Uno modo active et sic dicitur
peccatum originale quod fuit origo peccati in
aliis. Hoc modo dicit hugo de sancto victore
et magister quod peccatum ade fuit originale
quia peccatum ade fuit origo omnis peccati
originis omnis peccati in aliis. Secundo dicitur
peccatum originale quod ab origine contrahitur
immediate per anime infusionem. Et sic
adam et eva non habuerunt peccatum
originale. Tercio dicitur peccatum originale
quod in nobis ab alio traducitur
et dicitur peccatum originale solum in
descendentibus ab adam non in adam
et capitur in proposito. Et ad hoc peccatum
originale concurrunt tria. Carencia
debite iusticie. Concupiscencia et
feditas carnis. Item est formale [illegible]
[illegible] male. Tercium causale [illegible]
causam ut applicatur ad causam sue
[illegible] De quo dicit Anshelmus in li-
de conceptu virginali. Hoc peccatum quod
originale dico aliud intelligere
nequeo in ipsis infantibus nisi factum
per inobedienciam ade iusticie debi-
te nuditatem per quam omnes fi-
lii sunt ire. Quarto [illegible] peccatum originale
differentie et plura alia vide supra.
[illegible]

Nam sic in peccato [illegible] formale [illegible]
[illegible] a deo et male [illegible]
ad [illegible] sic in proposito formale peccati originalis [illegible]
a debita iusticia originali male [illegible] illa [illegible]
[illegible] per anime infusionem

Margin: peccatum originale capitur 3 modis. — 20 — 30 — Ad peccatum originale tria requiruntur — [illegible] et feda in [illegible] concupiscencie lege [illegible]

Nota 2o duplex est pena
originalis peccati una que est dampna
sensus scilicet priuacio visionis originalis
et carentia visionis diuine spectatiue
nisi cum fuerit purgatus sicut ab
Io. no. de ... regnum dei
vnde aug. de baptismo puerorum
habetur de consecratione di. iiij. c. nulla
post baptismum saluatus paruulus et
infantibus qui nascuntur sicut ...
quod ad hoc est dimittur ... in
redemptionem non baptisati tenebris
maneret a creatore visionis dei non
sentient penam sensus pro solo
originali i. pena ignis infernalis
Unde aug. ad petrum diaconum dicit
firmissime tene tales paruulos
sine baptismo discedentes sempiterno
igne puniendos Exponit glo. id est
igne i. pena qui semper erunt in
tenebris i. priuati dei visione que
est priuacio diuine visionis Et si adulescens
sit in maxima pena Et sic non
est ad afflictionem qui sciunt se non
fuisse capaces et sine propria culpa esse
priuatos Quia nec etiam rusticus penam
habet quod non eligatur in papam
vel imperatorem quod non preponatur et
talis dignitatis Alia est pena
concomitans que pertinet ad corpus
Et tales sunt omnes penalitates
corporales quibus sunt subiecti homines

duplex pena peccati originalis
prima
carentia

dicens quod
pro quo de
innocentes
quod eo modo morientes
i. priuatione
vita beata

348

2a que ...

ut infer imitas famosos setas [illegible]
et inclinacio ad mala Et hinc fuerit
que sequuntur Unde iudeus si pro peccato
imponit penam corrupcio occultis
indiguum sequuntur postea ulta [illegible]

peccatum originale remittitur 3o baptismo

Noto 3o quod peccatum originale
dimittitur in novo testamento tollitur
per baptismum non solum per aquam sed
secundum augustinum et doctores triplici baptismo remittitur

eciam per baptismum flaminis nam
solum in o[mni] huiusmodi quando renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non intrabit in
regnum celorum ergo a contrario si fuerit ille
renatus aperit regnum celorum

2o

Unde baptismo flaminis id est compunctione vel
infusione in vera fide existit ut
actuum x dicitur quod adhuc loquente
petro cecidit spiritus sanctus super omnes
qui audiebant verbum et adhuc
sed non leguntur baptisati Tercio

3o

baptismo sanguinis Unde si aliquis
occidere

ante baptismum pro christo ut legitur de
beata catherina Et sic ergo consequitur
quod remittitur sit sacracio in veteri
testamento sub lege de solutione baptismi
vel circumcisio remittitur etiam in [illegible]
terram et fide De infideles converte[rentur]
converterentur ad fidem christi et dolerent
de peccatis si non esset qui eos baptisaret

volens baptismum

Et si baptismo moreretur salvaretur
qui habent baptismum in proposito
In veteri autem testamento remittebatur
per circumcisionem masculos et
per fidem parentum feminas ad non

habentes usum racionis a parte
fidei relata ad salutem fiunt per
modum oracionis / quia fidem profite-
bantur orando et abraham in cir-
cumcisione merito / quae oro erat
necessaria / Alii vero aliquam naturam
et omnes ut in circumcisionem
data abrahe / ea prestabantur in s
virtute sacrificiorum / Adulti vero
purgabantur per fidem propriam sicut
iudeorum ante usum racionis non per
circumcisionem sed per fidem parentum
purgabantur / Et sic debet intelligi
quod virtute sacrificiorum dicebantur
purgari ab originali ante cir-
cumcisionem datam / sic et mares
iudeorum in virtute circumcisionis / ut
dicit gregorius / Et habetur de conse. dis. iiii.
Quod apud nos valet aqua bap-
tismatis / hoc egit apud veteres
vel pro parvulis sola fides / vel
pro maioribus virtus sacrificii
vel pro hiis qui de abrahe stirpe
prodierunt misterium circumcisionis
Non quod in illis sacrificiis vel cir-
cumcisione esset aliqua vis gracie
ad purgandum / ut est in baptismo sed
per fidem tollebatur peccatum / quam pro-
testabatur illud sacrificium / vel
circumcisio / unde in illis non con-
ferebatur gracia virtute operis operati

adulti per fidem propriam

breii conferebat z virtute operis operantis
qui cum illa faciebat t suscipiebat
de caritate et obediencia magis
bunt z gratiam et eius augmentum
de bono meritorum

Noto secundo secundum Ricardum [illegible] q° de-
quarti quod peccatum originale remitti
vel deleri per baptismum potest intelligi
dupliciter. Uno modo quantum ad suum
formale quod est carencia originalis
iusticie cum debito habendi eam.
Cum gratia gratum faciens est incom-
possibilis eo quod sibi opponitur z sic
simpliciter delere remittitur peccatum originale
per baptismum. Non quod in baptismo
restituatur z originalis iusticia sed
[illegible] per meritum christi et gratia
[illegible] [illegible] quod in baptismo datur
[illegible] et [illegible] [illegible]
debitor constituitur z debitum ori-
ginalis iusticie remittitur. Quia
debitum originalis iusticie in de-
bitum gratie gratum facientis commutatur z
et ideo quamvis puer post baptismum
careat originali iusticia non tamen
pro illa carencia iudicatur. Alio modo
intelligitur quantum ad materiale quod est
concupiscencia. Cum non opponitur z
gratia gratum faciens simpliciter sed
quantum ad eius inclinationem eo quod
inclinat ad contrarium hoc ad [illegible]
inclinat concupiscencia. Et peccatum

peccatum originale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nota de [illegible] [illegible] [illegible]

20

Adde[?] ego [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] peccatum in [illegible] [illegible] ut obed[illegible] concupiscencie eius et ipsa peccatum voluit non dubitatur

[illegible] tollitur per habitum [illegible]
[illegible] secundum originale peccatum et [illegible]
[illegible] capitales [illegible] que non remittuntur
[illegible] ultimo tollitur per habitum
[illegible] est intelligendum [illegible] vel de opposito
formali vel de opposito habitu [illegible]
[illegible] peccatum originale in baptismo non
per oppositum habitum formalem [illegible]
[illegible] a [illegible] hoc [illegible] remittuntur in
[illegible] tollitur per habitum oppositum [illegible]
gratia [illegible] simpliciter loquendo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] originale peccatum [illegible]
[illegible] gratiam [illegible] illa [illegible]
[illegible] peccato [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] habitum [illegible] formalem [illegible]
[illegible] in baptismo
originale peccatum non sic intelligendo

q[ui] accidentales [illegible] in adam vel originali[illegible]
iustitia [illegible] hoc non fuit [illegible]
fuerunt [illegible] voluntatem [illegible]
rebellionem carnis adversus spiritum et [illegible]
[illegible] ut testatur apostolus. Sed quod [illegible]
per baptismum originale peccatum [illegible] intell[illegible]
[illegible] tollitur [illegible] debitum habe[illegible]
[illegible] originalem [illegible]
Et ista carentia [illegible] non remanet ut [illegible]
formalis [illegible] debitum habendi [illegible]
infectionem [illegible] remanet [illegible]
Articulus [illegible]
[illegible] ad peccatum [illegible]
[illegible] ut actus [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] intell[illegible]
et intelligentie a diversis [illegible]

originale non totaliter remittit p[er]
sed p[ro] quadam gratiam gratis datam
sic forte et radicaliter baptismaliter
et p[er] gratiam gratum facientem illud
ad contrarium inclinat debilitat et
unde Augustinus p[rim]o libro de nuptiis
et concupiscentia dicit Concupiscentie
nam dimitti in baptismus non ut
non insit sed ut in peccatum non imputetur
Est ergo Conclusio ista baptismum
remittit peccatum originale in
plenum plus et ante sacre scripture
per dicitur esse cum insufficientia
[illegible]
[illegible]
natura [illegible] filii [illegible]
[illegible] in adam mori et in
[illegible] omnes [illegible]
remedium non adhibet nisi [illegible]
sed baptismum qui est medicinale
remedium [illegible] originalis
peccati adhibet et [illegible] baptisatos
[illegible] quam ecclesie consuetudinem
ergo [illegible] baptisatorum
peccato originali [illegible] Item
Dicit hoc baptisatum habet duplicem
vitam scilicet spiritualem et naturalem
[illegible] duplicem [illegible] sed
[illegible] spiritualem generat filios
[illegible] ergo [illegible] carnale
[illegible] filios in peccato et hoc est
peccatum originale [illegible]

peccato / vocat et peccatum originale / in peccato imputatur / tamen [illegible] / origo omnium peccatorum actualium

[illegible marginal notes]

qui hoc baptisatur secundum interiorem
virtutem innovabitur spiritu sed secundum exteriorem
adhuc retinebit vetustatem adam.
Et hoc est quod dicit apostolus ad ephesi-
os 4 Renovamini spiritu mentis vestre
et induite novum hominem qui secundum
deum creatus est in iusticia et sanctitate
veritatis. Notandum quod sicut per carnalem
generationem quia sunt per eam aliquos
adducat filios in peccato sic spiritus per peccatum
adducat ad baptisandum [illegible]
[illegible] probatur per similitudinem
quam ponit augustinus contra iulianum
dicens Qui circumcisus gignit incir-
cumcisum et granum purgatum seminat
generat cum palea ita baptisatus et
mundatus a peccato originali generat
immundum in peccato originali infectum

·glosa·

Corollarium primum originalis culpa
per baptismum remittitur sic per augustinum
libro de baptismo parvulorum qui
dicit nulla [illegible] preter
baptismum christi salus eterna pro-
mittebatur infantibus [illegible] quod
habetur quod infantibus promittebatur
et promittitur vita eterna quod non esset
verum si originalis culpa non
remitteretur per baptismum
Corollarium 2m licet omnem peccatum ori-
ginale tollatur quoad reatum
[illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad malum vel tollitur [illegible]

reatus culpe originalis est debitum habende iusticiam
originalem et ita [illegible] reatus est obligatio [illegible]
[illegible] iusticiam [illegible] obligatur et debitum quo obligatur
et hoc removetur per baptismum

ad reatum et manet quo ad debi-
tum scilicet quia per baptismum baptizatus
evadit obligacionem pene eterne
[illegible] ad statum future vite. Sed licet
baptismus remoueat peccatum originale
quo ad inquinacionem [illegible] ut scilicet
non imputetur homini ad culpam
Ordinem tamen quem fomes [illegible] manet
quia in baptizato remanet ipsa habi-
tualis concupiscencia hoc est
inclinacio ad malum et rebellio
virium inferiorum et inobediencia
ad racionem superiorem. Unde apostolus
dicebat ad Ro. vii Ego ipse mente
servio legi dei, carne autem legi
peccati [illegible] concupiscit adversus
spiritum. Et [illegible] licet per
baptismum graciam tollat reatum
et obligacionem qua homo erat diabolo
astrictus tamen adhuc remanent pene
originalis peccati et sequele spirituales
ut ignorancia concupiscencia et in-
firmitas [illegible] dum vita durat [illegible]
interna maneat concupiscencia
[illegible] ita inse-
cta sic in hominibus non baptizatis
[illegible] peccatum
post baptismum careat originali
iusticia non tamen [illegible] illa culpa [illegible]
[illegible] carencia iusticie
est culpa sed carencia iusticie ad
quam habendam ille qui ea caret
obligatur. Et tamen per [illegible]

[illegible]

de aqu. virg. Justicia que ante baptismum debebatur ab infantibus

alijs omnibus et satisfactione pro baptismum ab illis non exigitur Ex dictis

Arguitur ille qui baptisatus est non transmittat peccatum originale in prolem probatur quia in eo qui baptisatur tria possunt considerari scilicet corpus anima et unio utriusque Sed non contrahit originale secundum corpus quod contrahit a parentibus quia per peccatum erat totaliter a peccato originali mundatum

Nec etiam secundum animam quia hec est creata a deo que non tradit peccatum

Et per consequens secundum unionem utriusque quia nec anima nec corpus est peccatum [illegible]

et ambo munda [illegible] sola homo sit [illegible] inveniri unius non videtur quomodo in illa unione contrahatur peccatum originale

Sed in [illegible] [illegible]

Vel sic dicitur quia in baptismo mundatur peccatum originale quo ad personam

Ita quia [illegible] persona baptisati est mundata ab infectione originali [illegible]

quia [illegible] persone non [illegible] in culpa [illegible] [illegible] secundum quia [illegible] naturam corruptam in personam [illegible]

et non personam mundatam [illegible] infectam [illegible] per quam peccatum originale [illegible]

[illegible] corpore non sit peccatum [illegible]

est tamen in ea [illegible]

x nota x

Vel dicitur quod parentes baptisati non generant filios secundum esse gratie [illegible] per baptismum in quo sunt membra Christi sed secundum esse nature corrupte et [illegible] originali infecta [illegible] habendo eam in se [illegible] membra Ade [illegible] genitis [illegible] habet originale peccatum contractum

illa infecta et polluta ergo eiusdem
forme anime humane [illegible] est illius
conditionis [illegible] sic infectam [illegible]
sibi infusionem [illegible] ex [illegible]
potentiis illius anime [illegible] non
obediunt plene superiori [illegible]
[illegible] et [illegible] est ibi conclusio [illegible]
[illegible] inferiores [illegible]
[illegible] plene et perfecte obediebant
superioribus et [illegible] oppositum [illegible]
[illegible] originalis macula
[illegible] baptisato [illegible] persona
et [illegible] maius et fortius est
[illegible] et [illegible] peccatum ade
[illegible] peccatum ade potuit inficere [illegible] et
persona ergo [illegible]
[illegible] persona et [illegible] et [illegible] ba-
ptisatus [illegible] et [illegible] persona et [illegible] natura
[illegible] absolute fortius [illegible]
[illegible] sic [illegible] et [illegible] sufficeret
et posset sanare utrumque [illegible]
[illegible] sic voluit ut sola persona sanaret
et [illegible]
[illegible] natura
[illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] a deo [illegible] salutem [illegible]
[illegible] adulti [illegible] et [illegible]
[illegible] adultis et [illegible]
[illegible] mediante fide [illegible]
[illegible] adultis requiritur
[illegible] ex parte [illegible]

Utrum in peccato actuali sit aversio a deo cum conversione ad commutabile bonum

Noto primo quod peccatum actuale est actualis inordinatio voluntatis inordinatae. At ista aut est contra ordinem iustitiae et eterminat et hoc modo dicitur mortale peccatum quia generatur et diffiniatur separando adam a deo per quem unificatur via iusta. Aut est tamen modica per ordinem illum non [illegible] sed tamen in aliquo perturbat et tunc dicitur veniale peccatum quia de ipso possumus cito adipisci veniam pro eo quod gratiam non tollet sed ipsum [illegible] immaculata anima [illegible]. Est autem ordo iustitiae ut bonum incommutabile preferatur commutabili et bonum honestum preferatur utili. Et voluntas dei preferatur nec ut iudicium rationis recte preferatur sensualitati humanae. Et cum lex dei istum ordinem percipit et vetat oppositum quod bonum commutabile preferetur eterno et bonum utile preferetur honesto et voluntas nostra preferetur divine voluntati et sensualitatis appetitus preferetur rationi recte. Sic constituitur peccatum actuale mortale. Diffinitur autem sic ab [illegible]: peccatum actuale est carentia debitae iustitiae facta per inobedientiam [illegible].

Peccatum originale [illegible] mortale quod omne illud est peccatum mortale cum ex iustitia [illegible] debetur poena eterna sed peccato originali [illegible] debetur poena eterna quia [illegible] doctores de pueris non baptizatis decedentibus in originali [illegible] est quod aliquis [illegible] veniale [illegible] peccatum originale.

Peccatum originale [illegible]
Peccatum actuale est [illegible] contra [illegible]
[illegible]

ordo iustitiae

× bono ×

peccatum actuale mortale

16

vel est aversio ab incommutabili bono
ad bonum commutabile conversio
Nota 2o Aversio est triplex
Nuda et aversio habitualis que
nuda dicitur quia fuit actu in illo in
quo est sed iam non fuit in aliquo instanti
Et ista est aversio peccati originalis
Alia est non solum habitualis sed etiam
actualis precedentis illa aversio
a se qui transivit in preteritum Et ta-
men consistens in peccato mortali de quo
non penitens est aversus a deo quia
in eo remanet quedam obligatio
Alia est tunc actualis et est inordi-
nata affectio voluntatis qua preponitur
bonum commutabile et non deo quod po-
situm sed privatum Adhuc aversio
est duplex formalis et virtualis
formalis est duplex Nuda formalis
et directe contraria conversioni in deum
et amori dei Et est odio habere deum
et invidere eius excellencie Et
ista est in demonibus in ista peccatum
luciferi consistit consummatum [illegible]
[illegible] Alia est aver-
sio formalis et privata scilicet non velle
Et est quando homo non diligit deum Aut non
diligit deum quando debet diligere Et hec est
speciale peccatum omissionis contra illud preceptum
diliges dominum deum tuum etc Aversio vir-
tualis est qua quis formaliter aver-
titur

Aversio triplex
habitualis
habitualis actualis
tunc actualis
Aversio ad...
formalis duplex
formalis privata
Aversio virtualis

ab aliquo initio ad finem consequenter
tunc enim virtualiter avertitur a fine
Et hec aversio generaliter est in peccato
quia in omni peccato mortali voluntas in-
ordinate se habet respectu alicuius
ad finem Nam quod ad finem in proposito
dicitur quod est preceptum et mandatum nobis
a divina voluntate ut scilicet illud faciamus
vel fugiamus Noto tercio Conversio
theologicalis est duplex scilicet substantialis
et accidentalis Substantialis est totalis
conversio unius substantie in aliam rem
sicut conversio panis et vini in sa-
cramento altaris in verum corpus
et sanguinem christi que dicitur totalis
ad differentiam conversionis physicalis que
est partialis Et hec conversio substantialis
non potest fieri nisi a deo Et talis dicitur
fuisse conversio uxoris loth ita quod corpus
eius fuit redactum in statuam salis
Alia est accidentalis sive intentionalis
et est triplex prima dicitur naturalis et est
secundum quam creature rationales sunt
Nam sua est ordinabiliter ad deum et
semper tendit ad eum appetitu naturali Et
loquitur [illegible] dicebat quod res
habet triplex esse unum in sua causa
sive in deo Aliud in egressu et
aliud in regressu Et secundum hoc rerum
[illegible] est [illegible] reversionem in finem

Nota ad finem de precepto divino

Conversio 2plex

substantialis

[illegible] accidentalis est 3plex [illegible]

accidentalis est 3plex naturalis

fine unde egressa [illegible] [illegible]

Secunda est conversio gratuita sive gratuita qua mens creatura rationalis convertitur suo primo per habitum caritatis et gratie. Et ista est triplex scilicet habitualiter virtualiter et actualiter. Habitualiter fit solum in habitu caritatis et non in actu. Isto modo dormientes in caritate convertuntur ad deum conversione habituali. Virtualiter ista non fit solum in solo habitu caritatis sed requirit aliquem actum caritatis antecedentem qui non ipse est continuatus sicut aliquis volens celebrare primo actualiter caritatis actu illum convertit se ad deum et in illo actu non continuat ipse sed postea de alio cogitare. Actualiter consistit tam in habituali quam in actuali actu caritatis. Et ista est meritoria.

Tertia conversio naturalis dicitur gloriosa sive beatifica. Et est diligere deum clare visum. Ad deum conversos vie est et ista conversio que est viatoris et damnabilis qui homo convertit se ad aliquid temporale inferendo illi [illegible] usque ad contemptum dei. Et talis est in [illegible] secundum peccatum mortale. Noto quod

Bonum est duplex commutabile et incommutabile. Bonum incommutabile dicitur bonum increatum bonum quod omnia optant. Et quod est finis omnium eo quod in illo est bene et optime esse unumquodque. Et tale bonum est ipse deus.

in [illegible] si in verbis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid
[illegible] de [illegible] sit in quo habitat [illegible]
[illegible] [illegible] ad opus celebrandi

Gratuita c[illegible]

Habitualiter

Virtualiter

Actualiter

3a conversio naturalis gloriosa

Cta [illegible] conversio [illegible]

Bonum [illegible]

Incommutabile

bonum ac commutabile creature bonum
creatorem quod est bonum per se propter quod ait
augustinus propter bonitatem primi et
efficientis boni de hoc bono dicit
augustinus in 4o confessionum quod est
umbra et nutus veri boni commuta-
bilis. Et non appetitur nisi propter verum
bonum quod resultat in eo

Conclusio prima In quolibet
: mortali: peccato actuali est conversio ad crea-
turam et aversio a deo probatur
auctoritate augustini xii de civitate dei capitulo viii
quia qui perverse amat cuiuslibet nature bonum
etiam si adipiscatur ipse est in bono malus
et miser meliore privatus. Ergo ubi
est simul sit in peccato et inordinatus amor
creature quam conversio dicitur ad creaturam
et recessio a meliori bono quod est
aversio a deo. Patet sic ubicumque
est inordinatus amor ibi est aver-
sio et conversio. Sed in quolibet
peccato actuali mortali est amor inor-
dinatus ergo in quolibet peccato est
aversio et conversio. Maior quia ubi est
inordinatus amor ibi est aversio
ab eo quod magis et ordinate debebat
diligi et conversio ad oppositum illius
boni. Probatur per glosam super illud psalmi incensa
igni et suffossa ... incensa ... dicit
quod omne peccatum procedit vel ex amore
male inflammante aut ex timore

Cum enim aliquis affectat inordinate aliquod bonum temporale
quod per peccatum quod inordinate amat semper [illegible]
aliquid vellet ei bonum [illegible] manifestum est quod inordinatus
amor sui est causa omnis peccati
... ex inordinato affectu alicuius boni vel amor
inordinata fugit aliquod malum ... antecedunt ... amor
... vel affectus boni et fugit mala ...
... ipsum

male humiliante sed in utroque est actus
inordinatus. De amore male in-
flammante notum est quod ille est inordi-
natus. Sed de timore male humiliante
sed quia timor ille propter amorem male
inflammantem. Omnis enim qui mordacitatem
timet, aut ideo timet mordacitatem
ne sibi auferat et quod mordacitatem aut
aut ne sibi inferat et quod mordacitatem
velit. Inordinatum autem odium propter
inordinatum amorem. Nemo enim inor-
dinate aliquid odit nisi quia inor-
dinate diligit suum oppositum. Ergo
de quacumque causa oriatur et omnes
timor propter mediatum vel immediatum
inordinatum amorem. ergo

Conclusio 2a. In actu peccati prior
est ordine nature conversio ad creaturam
quam aversio a deo. Probatur. Causa prior
est ordine nature causato sed in peccato
in quo est conversio ad creaturam et
aversio a deo, conversio est causa
aversionis. Patet sic dico est ca de di. ho-
mo ... malum facit ... ea
perficit. Ergo in eodem actu peccati prior
est ordine nature conversio ad creaturam
quam aversio a deo. Prima ergo amor ...
... et appetitum ad bonum
commutabile quam aversio a deo.

[illegible] Adverte deum [illegible] excellere [illegible]

Ad [illegible] est voluntas dei [illegible]

Ad 2m Adverte deum nulla dat con-
versionem ad creaturam et ita
importat aversionem a deo
Dicendum quod si adverte[illegible] adherendo deo
non sit conversio ad creaturam [illegible]
[illegible] cum sit [illegible]
[illegible] per se [illegible]
[illegible]
[illegible]
odit [illegible] est inordinate diligit
creaturam
Arguitur primo ordine nature
est [illegible]
recessus a termino a quo [illegible]
ad terminum ad quem [illegible]
est [illegible] recessus al. conversio
ad creaturam et [illegible]
[illegible] prius ordine nature [illegible]
[illegible] aversio a deo [illegible] conversio
ad creaturam. Dicendum quod verum est
in [illegible] ratio est [illegible]
motoris [illegible] intendit terminum
ad quem [illegible] removet mobile a
termino a quo. Conversio autem ad creaturam
et aversio a deo est per modum voluntatis
qui est intentio. Et ideo prius ordine
nature respicit terminum ad quem, scilicet
creaturam, quam terminum a quo, scilicet recessus
a deo

ut ad aliquid [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] intendit a deo recedere [illegible]
[illegible] a deo recedat [illegible]

Ange[li] [illegible] [illegible] [illegible] ad se [illegible]
[illegible] hominis / et [illegible] conformator [illegible]
radio naturali / quod ad illud [illegible] hominis [illegible]
[illegible] creatura / affectum [illegible]
cui naturaliter appetat [illegible] beatificari / [illegible]
beatificantem / primo diabolus naturaliter [illegible]
deum / ut suum conformatorem / [illegible] et [illegible]
liquet ut beatificatorem / [illegible] sed hoc [illegible]
[illegible] obstinatus / et [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] creato[rem]
formatorem [illegible] diabolus ad suam [illegible]
voluntatem / [illegible] [illegible] [illegible]
dei bonitatem [illegible] / et [illegible] [illegible]
[illegible] perducta [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] / et [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] / et [illegible]
[illegible] voluntati [illegible] [illegible]
[illegible] / et [illegible] affectum [illegible] Et [illegible]
et [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] voluntati / que [illegible]
[illegible] [illegible] / et alia creat[ura]

Augustinus | Causa sua intencio vo-
luntatis prior est aversio quam conversio
Et illud apostoli ad ephesios de illis
qui desperantes semetipsos tradiderunt
impudicicie in operacionem immundicie omnis
in avariciam Et sapiens ... in talem
dixit Nos ergo nullo nati sumus Et post
hoc ... quod non fecimus ... [illegible]
ergo et fruamur bonis que sunt ... [illegible]
nullum pratum sit quod non pertransseat luxuria
nostra ... quibus ... Item primo avertit
se a deo ... convertitur ad bonum
commutabile ... ut doctor ... [illegible]
in loco ... peccata sunt in duplici differencia

peccata ... [illegible]

Quedam enim sunt peccata in quibus principaliter intenditur
fruicio boni commutabilis sicut est luxuria
Avaricia et huiusmodi Et in talibus principalis
ratio est conversio quam aversio quia ut
Augustinus peccatum procedit ex voluntate
Et ideo ... ad voluntatem illud est
prius quod primo intenditur Sed in huiusmodi
primo intenditur delectari in creatura
Aversio autem a deo non primo intenditur
Sed preter intencionem consequitur ex inor-
dinata conversione ad creaturam Alia
autem sunt peccata in quibus directe intenditur
aversio a deo sicut est infidelitas de-
speracio et huiusmodi in talibus prius est
aversio ab incommutabili bono Et postea
est conversio ad commutabile bonum Et
de talibus loquitur auctoritas adducte

... non ... a deo ... et ... creatura et delectatur
... appetit ... creatura et delectatur
... habet ... aversionem a deo ... [illegible]
... theologicas ut ... infidelitas desperacio odium dei
... aversio ... conversio ... est ... [illegible]
... ad bonum commutabile ... [illegible]

Utrum magis proprie sit in aliquo mentiri facto quam in mero verbo. Nota primo quod secundum

Augustinum mendacium sic diffinitur: est falsa significatio vocis cum intencione fallendi. In qua diffinicione per vocem accipitur quodlibet signum significativum sive sit vox sive scriptura vel res alia quevis ad significandum assumpta sicut nutus et [illegible] et gestus corporis. Ita [illegible] xxiiii. dist. 38. et [illegible] Ambrosius non solum in verbis falsis sed et in [illegible] operibus est mendacium. Et ideo mendacium est signum vocis [illegible] corporis falsum aliquid designans cum intencione fallendi. Dicitur cum intencione fallendi quod tantum valet id est cum intencione falsum dicendi. Non enim in omni mendacio requiritur intencio fallendi id est decipiendi auditorem. Nam in mendacio iocoso [illegible] non fallitur audiens [illegible] mendacium quod ioco fit non fallit. Habet enim [illegible]. Causa [illegible] differunt etiam mentiri et falsum dicere. Mentiri enim est loqui contra mentem. [illegible] est mentiri aliud quod [illegible] sentitur [illegible] significandum est exhibere signum ad significandum aliquid [illegible] quod [illegible] credit [illegible] dicit falsum credens ipsum esse verum aut dicens verum credens ipsum esse falsum [illegible]. Considerandum quod mendacium [illegible] forma et complemento [illegible] fallendi [illegible] intencionem [illegible] differre [illegible] mendacium [illegible] aut cum [illegible] intendit [illegible] aut intendit [illegible] est [illegible] aut [illegible] sic est [illegible]

mendacium quid

differunt mentiri et falsum dicere

Mentiri est contra mentem ire [illegible] mentiri [illegible] vadit [illegible] non fallit [illegible] dicit falsum [illegible] credit [illegible] putat [illegible] falsum

Considerando quod dictum quod est prolatum comparatur
ad intentionem dicentis sive proferentis et ad
ipsam rem significatam et propter hoc dictum oritur
duplex veritas vel falsitas
Una per comparationem ad rem sermo dicitur verus
Alia comparatione ad intentionem dicentis dicitur verax
Et falsitas duplex est una sermonis
per comparationem ad rem scilicet cum non est adequatio rei
et sermonis dicitur sermo falsus. Alia comparatione
ad intentionem dicentis cum non est adequatio
sermonis et intentionis dicitur sermo fallax seu
mendax. Mendacium igitur de ratione sua
nominat ipsum dictum per comparationem ad utrumque
scilicet ad rem et ad intentionem dicentis. Unde
completam mendacii rationem duplex falsitas
una per comparationem ad rem altera per comparationem
ad intentionem loquentis. Et hanc duplicem falsitatem
tangit Augustinus in diffinitione [illegible]
falsitas tenet in mendacio [illegible] materialiter
formaliter et ab illa 2a denominatur
mendacium

359

dicere sit mendacio. Cuius credit verum
contrarium non est. Etsi debita adhibuit
diligenciam non peccat. Secus si non. Probat
notabiliter vide XXII q. 2 c. [illegible] dicens
in casu ubi tenetur diligenciam ad-
hibere puta in actu testificandi ubi
imminet dampnum notabile extra [illegible]
ut in iudicio. Secus sic esset mortale
vel non vult mutare XXII q. 2 [illegible]
e [illegible] presentadas hoc habet con[illegible].
veritate iudicium [illegible] distinccionem aliis
iusticia si ista [illegible] nequaquam
mandamentum erit sed peccatum

Nota 2o quod mendacium est triplex — *mendacium triplex*
scilicet perniciosum officiosum et iocosum.
Perniciosum mendacium est quod ex malicia — *perniciosum*
et ad nocendum procedit ut est [illegible]
[illegible] quod nocet [illegible] ei cui dicitur
aut illi de quo dicitur sive noceat
quo ad animam et mores sive quo
ad corpus sive quo ad res exteriores
[illegible] sive possessiones. Mendacium — *officiosum*
officiosum quod alicui prodest et nulli
nocet ut quod fit pro comodo vel sa-
lute alicuius corporali ut mendacium ob-
stetricum hebreorum in egipto. Et raab
meretricis abscondentis exploratores
et talemque fit sine peccato saltem veniali.
Mendacium iocosum quod in ioco et causa — *iocosum*
solacii ad recreacionem sine decepcione cuius-
quam profertur vel cum decepcione sine [illegible]

Exodi [illegible] non sunt hebree sicut egipcie mulieres ipse enim
obstetricandi habent scienciam et priusquam veniamus
pariunt
Iosue [illegible] fratres venerunt ad me [illegible] unde essent
cum porta clauderetur in tenebris et illi [illegible]
[illegible] exierunt

permixto veritati in quo iocantur
illi qui sciunt alterum decipere et fin[illegible]
et ipse scit iocari. Quarta species vel
fabule dicunt quod ubi per formam dicendi
audientes non accipit tamquam vera sed ut
fabulosa quod scit non esse vera quod
dicat per [illegible] narrat quod [illegible]
narrantes intendit decipere. Quinta
[illegible] ut si in [illegible] fuit mendacium
Joseph qui veraciter potuit decipere
verbis istis exploratores estis.
Et si ipse qui sciunt veritatem [illegible]
potuit de corde decepcione et timore
et scilicet alii si scivissent veritatem
sic et ipsi propter hoc recepissent verba
illa non seriose sed iocose dicta po-
tuerunt de hoc iocari. Hoc in men-
dacium non est simpliciter veniale falsum
Sunt et alia genera mendacii de quibus
habetur xxii q. ii [illegible] capitulo [illegible]
[illegible]
Nota 3° quod mendacium proprie est
in verbis quod inter omnia signa
ordinata ad manifestandum i. conceptus
animi seu cogitaciones proprie sunt
voces [illegible]
in voce [illegible] i. signa [illegible] que
sunt in [illegible] passionum [illegible]
[illegible] in nutibus et gestibus
[illegible] potest esse mendacium. Et omne

Gen. 42.

Et [illegible] 22 q. [illegible] dist. 38

mendacium proprie est in verbis

sic est [illegible]

bonis e dyffinite mendacii posito
q̄ ꝓponitur ⁊ ac signum / dicit Ꝯ. 6. q.
22 c. q. eo. Et hoc e qd dicit beatus
Ambrosius Et h' xxii. q. v. hoc solu
in fit verbis / sed eciam in simulatis
opibus mendacium e / aliquod mendacium nō
est / proprium si dicatur i opa nō
facere mendacium est opus ut fa-
ciendo et aliter / et quia hui'
modum operari / ubi glo dicit / qz sicut
mendacium fit verbis / et factis men-
daciis proprie / sic et verbis Ꝯtrarie
mendacium e in verbis / qz verba nō
sit ordinata ad aliud / nisi ad ex-
primendum mentis conceptum / opa aut
nō sic hoc significat / sed sunt ordinata
ad aliud Et ideo ... nō e ita
mendacium / sed est simulacio decepto ...
simulacio. Noto secundo circa simulacionem Simulacio et c. ...
que e mendacium q̄dā in signis
factorum exteriorum consistens / Et Ꝯ
d. 6. sup. ... ponit quadruplicem
simulacionem / prima e simulacio significans Simulacio significans
illa sunt in Iacob qui simulavit se ee
Esau / cooperiendo manus et colla pel-
libus hedorum Gen. xxvii. / Signi-
ficabat ⁊ cum esset minor ... i. ...
...
fit et minor ... benediccionem
Secunda simulacio e cautele / sicut fecit ... Simulacio cautele
Iosue cum simulavit fugam ab ...

Josue 8. Josue et omnes Israel cesserunt loco simulantes metum et fugientes per solitudinis viam

Qui erat de civitate hay. Josue viij. Tercia simulacio est doctrine si qui sit ad instruendum alios. Et christus finxit se longius ire luce ult. quod fecit ad instructionem discipulorum ut se instanter invitarent ab eis et ostenderet se esse longe ab eis quo ad fidem sue divinitatis. Quarta est simulacio duplicitatis cum quis per opera ficta intendit decipere. De qua Job xxxvi. Simulatores et callidi provocant iram dei. Et ista ultima simulacio est peccatum et non alie.

Simulacio doctrine

Simulacio duplicitatis

Nota quod [illegible] mendacium de se sui genere malum est ad peccatum et ad veniale fit tamen mortale et racione materie circa quam et racione nocumenti et racione circumstancie. Et sic mendacium perniciosum et mortale. Primo mendacium est peccatum mortale racione materie de qua loquitur ut circa veritatem divinam et de doctrina christiane religionis. Et tale mendacium non solum contrariatur veritati sed eciam fidei et religioni ut si quis fideliter in persecucione negaret se esse christianum quod esset vere in contrarium fidei et non esset veniale si sit circa aliquid ad cognicionem

mendacium fit mortale tribus modis

primo racione materie

pertinet ad hanc bonum ut pertinet
ad proximos sicut ut defendendo falso
[illegible] vel mediante aliqua
alia facultate vel pertinet ad
proximos mores [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] habere [illegible]
[illegible] templum dei
[illegible] templum domus [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] pertinet
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] falsa dicendo et [illegible]
[illegible] et [illegible]
ut [illegible] quam
non habet [illegible] ad
salutem [illegible] et ad [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] Octavo [illegible]
[illegible] ratione contemptum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] alium non
Tercio ratione nocumenti [illegible]
[illegible] quo ad personam
[illegible]

Predicatores [illegible] dicebat quod [illegible] mala [illegible] si facerent [illegible] et replerent [illegible] sacerdotes ostenderent [illegible] quod [illegible] erat falsum [illegible] de [illegible] futurus

Octavo ratione contemptum

30 ratione nocumenti

Cautela vel diuinacio. Et quod de
[illegible] habet hominis [illegible]
per notabiliter est mortale. Unde
ait Raymundus: in verbis mendacibus
in narracionibus utrum dicant
verum vel non esse circa ea [illegible]
[illegible] patent [illegible]
quod inferat homini. Scito racione
libidinis. Et in mencione tandem

Scito racione libidinis

libidine dicunt quod haec [illegible]
que sunt scandalisare aliquos homines
si erat notabiliter scandalisare
non veritatem [illegible] scandalum [illegible]
[illegible] non solum
perniciosum mendacium quod de se est
mortale sed et iocosum et officiosum
quod de se sit veniale potest esse
mortale.

d. 38 q. viii art. xiiii

Conclusio prima. Omne men-
dacium est peccatum. Patet per Augustinum in
libro de mendacio, cum dicit: [illegible]
esse aliquod genus mendacii quod pec-
catum non sit putaverit, decipiet seipsum
turpiter. Idem in libro [illegible] contra mendacium
dicit: mendacium nulla sint quia
quando omnia vere adesse debemus
id est quod mendacium quod non sit contra
veritatem [illegible] adesse debemus
nisi peccatum. Ergo omne men-
dacium est peccatum. Racione probatur.

Bonaventura in 3o d. 38 [illegible] dubio de mendacio est peccatum
et adeo [illegible] mendacio [illegible] ullo
pacto [illegible] sine ulla dispensacione nec divina nec humana
possit fieri [illegible]

dictas [illegible]
dicta [illegible]
nemo ad [illegible]
habent [illegible]
spacio [illegible]
habeat ad [illegible]
habet [illegible]
omnibus [illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Respectu actuum quia aliqua inordi-
natio inseparabilis [illegible] quia sit
bonus finis [illegible] sicut [illegible]
[illegible] mendacium [illegible]
[illegible] actus [illegible]
natio est aliquod superfluum vel diminutum.
ut ita non sit in tali actu accipi[illegible]:

2° ethicorum omnis virtus in contemtabilis [?] consistit et in medietate salvatur

Dum in quo virtus consistit, ut [illegible] pro plurimum
in ethica. [illegible] quantum ad alios
actus continet deordinationem et
potius sunt [illegible] absolute
[illegible] quod continet inordinationem
[illegible] habet
inordinationem inseparabilem [illegible]
Augustinus [illegible] contendit
ho[mo] est alia vita [illegible] inseparabiles

[illegible]

quia male vivunt et male sentiunt
[illegible]
[illegible] importat
[illegible] mendacium [illegible] est inordinata
[illegible] verbis
[illegible] ad id ad quod sunt instituta
[illegible] verba [illegible] inventa ut
sint signa intellectuum et conceptuum
quae sunt in mente [illegible]
[illegible] et significat aliud per verba
quam habet in mente

Conclusio 2a. Inseparabilis [illegible] aliqui
[illegible] verbo [illegible] mente [illegible] plurimum
[illegible] mendacium [illegible]
fallendi sed eadem [illegible] fallendi est

in eo qui mentitur verbo et in eo
qui mentitur facto. quod autem probatur per
Aug. in li. de mendacio quia ille
qui dicit falsum quod putat esse verum
cum non habeat intentionem fallendi
non mentitur. et magis e contrario
mendax est ille qui dicit verum quod
putat esse falsum. Hoc quando (?) [illegible]
assumit verbo vel facto [illegible]
×fallendi×
intentio fallendi et non refert quantum
ad peccatum mendacii utrum per aliquam
significationem (?) verbo scripto vel nutu
vel quocumque facto sicut non refert
quantum ad peccatum homicidii utrum
quis occidat gladio vel fuste [illegible]
[illegible] hominem.

Sequitur secundo de [illegible] mendacium
est peccatum [illegible] magis peccatum (?) quam
homicidium quod mendacium [illegible] homicid[illegible]
[illegible] et mendaci[illegible]
[illegible] homicidio [illegible]
[illegible] et maior [illegible]
mendacio hoc est homicidium [illegible]
et [illegible] iudicio [illegible]
latronem [illegible] homicidium [illegible]
mendacium [illegible] quam [illegible]
[illegible] mendacium [illegible]

dicit (?) homicidium occisio

[illegible] homicidium [illegible]
[illegible] occisio hominis [illegible] esse [illegible]
[illegible] homicidium importat occisionem
hominis indebitam occisio est homi[illegible]

de se quod [illegible] licitum (?)

incipiat mentem hominis ab his et sic ...
cum non possit sicut plus non habet
quam ponitur ... honorandum est ...
...ponderat ... sicut accusatio hominis
et qui debet aliquid plus quam ...
[illegible] indebita hominis occasione. Et sic
honorandum ... et habere ... decet
hominem sicut esse habetur
... in sacra scriptura quando laudat
... in mente esse intelligere ut
... Jacob et Judith ... non
... mendacium et petrus ... nec
augustinus ... de mendacio. Et habet
... sed ... mendacium ... non
... mendacium ... aliquis
laudare in sacra scriptura ...
... statu ... et hominum ...
... similiter ...
... nisi ... veluti ... sicut vel si
... mendacium videtur
... non ... sicut
... mendacium non sit ...
augustinus in libro de mendacio dicit ...
... illos homines quibus ...
... digni ...
... sicut ...
... ...
... accidisse ...
... ut ... in memoria
... mandauerit ...
... non laudaverit ... virtutes
... ... non est ... dicit
... non ... in ...
... officio et dignitate ... ad ...
... sunt ...
... dicit ... papa ...

Horatius ... est habitum

Aliquis laudatur in sacra scriptura ... virtutes ...

... virtutes ... dolorem

sed dolum. Et in aliquibus inve-
datur fuisse legitur, et in magno officio
sicut patet de obstetricibus. Non enim
mendacium, sed mentita sunt. Sed illud
misericordiam eo quod in mendacio
inciderunt. Et apparet in eo quod
in dolo et perfectius simulaverunt
ad perfectum.
Arguitur: non omne mendacium est
peccatum probatur, quia mendacium
consistit et facto sive verbo. Dominus autem
facto simulat quod non est sicut ...
esse quod simulavit et est simulacrum
non est peccatum. Ita et Iosue simulavit
se fugere habitatores Hay, ut
eos longius ab oppido extraheret,
et ita prosternerent ut habetur Iosue octavo.
Et David ad regem Achis similiter
se simulavit ut habetur I Regum XXI.
Sed et Dominus Iesus apparens duobus
discipulis euntibus in Emaus finxit
se longius ire. Absit autem ut predictum
deum facere potuisse. Ergo ...
simulatio est quandoque ... non
Ad ... videtur quod ... est aliquid
aliquando mentiri facto quam
mentiri verbo ... magis ...
peccatum esse videtur. Cum aliquis ...
... aliorum, et eo cum magis ...
sed magis credit, et facit ... videtur
... Augustinus in libro de veritate ...

8 T

[illegible] [illegible] quam [illegible] falso quia
[illegible] Augustinus [illegible] quod habet [illegible] [illegible]
mendacium [illegible] in verbis [illegible]
factis utrumque in [illegible] [illegible] quantum ad
[illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible]
mendacium in factis quam in verbis
in [illegible] est eadem intencio fallendi
et [illegible] quod equaliter [illegible]

Utrum celum empireum habeat influentiam super ista corpora

Noto primo quod celum triplex
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] contra elementa [illegible]
[illegible] [illegible] actu vel potencia
[illegible] [illegible] [illegible]
elementarem regione Et ita [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] celum Et [illegible]
[illegible] posuit [illegible] in
de sole et luna [illegible] [illegible]
firmamento [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut dicat [illegible]
[illegible] corporis celestis [illegible]
[illegible] levi et sublimi [illegible]
[illegible] actu vel potencia Et sic
includit eciam aerem et ignem Et [illegible]
[illegible] [illegible] volucres
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illud
Et volucres celi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fundamentaliter [illegible] [illegible] sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] visibilium et invisibilium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] a [illegible]
[illegible] [illegible] stelle [illegible] [illegible]
[illegible] et beatos

Celum [illegible]
3r [illegible]
[illegible]

70
[illegible]

3o methaphorice

Tercio capitulo methaphysice etc.
quibus trinitatis beata dicitur
celum propter eius spiritualem subtilitatem
et sullimitatem / et summa perfectionis alti-
tudinem / De quo celo exponit
dicta b[illegible] Esa. xiiij. Aspicite
in celum .i. ad eternitatem dei quia ibi
eterna spiritualia bona / in quibus est
[illegible] celum nominatur
Et [illegible] / tercius vero [illegible]
est in celis / ut exponit Augustinus
[illegible] tria genera spiritualium visionum
scilicet corporalis / ymaginaria / et
intellectualis [illegible] tercio celo nominatur
De quibus Augustinus exponit quod Paulus
raptus est usque in tercium celum id est
usque ad intellectualem visionem ut
ipsum deum in se non in figura videret
[illegible] Nota quod celum
[illegible] capitur est triplex [illegible] est
simpliciter [illegible] empireum
[illegible] ab ardore [illegible] splendore
quod statim factum repletum est angelis
[illegible] et simpliciter diaphanum sicut [illegible]
[illegible] et dicitur celum
aqueum [illegible] ut aqua elementaris
[illegible] formalis et
[illegible] sed celum illud est [illegible]
[illegible] consistens [illegible]
non formalis et quia celum illud non
est fluidum ut aqua elementaris [illegible]
[illegible] soliditate firmatum [illegible]

Celum [illegible] est 3 [illegible]

simpliciter diaphanum

Angeli boni et sancti celum empireum non repleverunt quia non [illegible]
quo [illegible] implent locum sed implere dicuntur [illegible]
[illegible] et mansiones que in domo patris [illegible]
[illegible] Io. 14 [illegible] [illegible]
ut scilicet in plenitudine tanta sunt electi in celo sicut

celum

Extremitas dicitur [illegible] in medio celum continens visibile et invisibile omnia precedens, quia creata sunt et facienda sibi continet et includit, secundo [illegible] dicitur celum, quia ibi celatum est sacramentum veritatis fidei, quia veritatis [illegible] et [illegible] [illegible]

Declaro quare celum empireum est ponendum. Est habitaculum sanctorum beatorum et sanctorum angelorum, quod simul est grande et stabile ut [illegible] est angelica et repletum [illegible] igne [illegible] [illegible] debet esse [illegible] [illegible] Christo [illegible] claritate [illegible] [illegible] tenebrosum [illegible] inferior [illegible] ubi sunt tenebre [illegible] ita per oppositum, ut beata habitatoribus congruens habitatio debuit fieri celum [illegible] quod est empireum ad ostensionem [illegible] bonitatis, et sapientie, ac potentie et manifestationis divine.

Considerandum quod in die iudicii totus mundus
immutabitur et meliorabitur ad augmentum glorie
electorum quia in elementis et corporibus
celestibus melioratio videbitur [illegible]
[illegible] divine virtutis et bonitatis. Vnde
Esa. 65 dicitur Ecce ego creo celos novos et
terram novam ubi primum [illegible] quod in futuro [illegible]
[illegible] corpora celestia et elementa [illegible]
ad [illegible] sunt ad claritatem [illegible]
Et etiam [illegible] terra [illegible]
[illegible] creata [illegible]
[illegible] Et Apoc. 21 vidi
celum novum et terram novam. Et de
[illegible] corporum celestium habetur Esa. 30 Erit
lux lune sicut lux solis et lux solis erit
septempliciter sicut lux septem dierum
[illegible] claritas et decor [illegible]
[illegible] et alia elementa [illegible]
[illegible] equalitatis [illegible]
terra [illegible] et [illegible]
aqua sicut cristallus aer ut celum ignis
[illegible] et [illegible]
ille [illegible] melioratio [illegible]

Hec cum de celo cristallino. Aliud
et tertium celum est undecim aliud
et sunt spere septem planetarum et octava
spera in qua sunt stelle fixe. Et
istud secundum quorundam opinionem dicitur
firmamentum. Aliqui tamen restringunt
nomen firmamenti solum ad octavam
speram. Notoro. Celum empireum
est spera corporea prima, non distincta
sed solida vel uniformis, perfecte
lucida, a deo creata propter inhabi-
tationem omnium beatorum. Et hec dicit
beda super I. q. vi. ar. iii. Celum
autem empireum non inveniuntur posuisse
nisi antea Strabi. bede et basili-
us secundum illos. Celum empireum locus
est beatorum, a principio creatum et statim
angelis repletum. Unde basilius octa-
vo libro super exameron. Qui daturi
in tenebras ulteriores abiguntur. Ista
beati remunerationem ... dignum
restauratur in celum quod est ...
... dominium locum
... est ... adicere. Compreta
... spiritualis et corporalis ...
solum in corporibus lucidis gloriosa. Futura
... cum in toto mundo ... glorie
... est spiritualis glorie ... ... gloria
mundi et ... angelorum quorum ...
sortes ... Unde quomodo sunt

... dei ... veritates ... sunt
... que distincta sunt talia ... celum non sunt
... vel extensionem ... celi ... in ...
... augustinus
... in celo

Ut enim a principio corporalis gloria incho-
aretur in aliquo corpore quod enim
a principio fuerit absque servitute cor-
ruptionis et mutabilitatis et totaliter
lucidum sicut tota creatura corporalis
expectatur post resurrectionem futuram
Et ideo id celum dicitur empireum
i. igneum non ab ardore sed a splen-
dore Sicut primum mobile dicitur aqueum
i. cristallinum non ab humore sed a
diaphoneitate et cristalli solidi-
tate Et quia in celo inchoata est
gloria corporum conveniens esse oportet
et immobile Sicut in ultima consumatione
motus celestium corporum cessabit
hoc celum dicitur locus beatorum spirituum
non propter necessitatem quod in eo spiritus [illegible]
dependeat in esse sed propter congruum
ut quedam claritas conveniat intellectui
Et ut nobilissime creature nobilissimus
assignetur locus Unde basilius dicit
quod inspirator spiritus non poterat
degere in tenebris sed in luce et
letitia degendi sibi habitum possi-
debat Unde celum illud non est locus
salvatorum spiritus beatorum sed in eternum
ut talem Et licet celum empireum
sit lucidissimum non tamen diffundit lu-
cem ad inferiora vel quia impedit
sit maneriei quod in stellis non est

Celum empireum est immobile quia locus debet permanere locatis
statum ad bonorum consumationem requirat quietem et beati-
tudinem quod illud celum quod est locus et habitaculum beatorum
debet esse immobile incorruptibile ac gloriosum sicut et beati
qui sunt in summe totaliter quiescente appetitu
et in dei contemplatione quiescunt

diaphani. Et quod stelle et plenum interce-
dit lumen superioris diffusionem vel quod
non sit lucens causa sed corpus
solis ideo lux non diffundit vel quod
habet claritatem aliam rationis propter
densitatem [illegible] quia non capiunt corpora
inferiora. Nota quod influentia
est quedam qualitas sive virtus
celestis diffusa a celo per totum mundum
et multiplicatur per species colorum vel
lucis. Est differentia inter influentiam et
lucem pro quod lux est qualitas visibilis
et sensibilis sed non influentia cum non
sentiatur aliquo sensu. Sic apparet
in virtute que causatur a magnete
et movetur ferrum ad ipsum per illam
cum sensu sentiatur illa virtus. Secundo
dicit quod talis influentia non impeditur
saltem totaliter per aliquod corpus interpositum
sed transit per corpora opaca
et densa per que non potest transire lux.
Sic apparet de magnete quod trahit
monetam aliam superius in vase naturaliter
si sub vase bene denso teneatur.
Tertio dicit quod lux sola causatur
a corpore lucido ut lux solis. Et lux
celi a stellis celi. Sed influentia causatur
ab aliis partibus celi non
stellatis.

influentia est quid

differentia influentie et lucis 3a primo

20

30

Conclusio Celum empireum habet influentiam super alia corpora per omnem influentiam et per virtutem [illegible] celum empireum magis [illegible] alia quam magna influit in alia corpora [illegible] [illegible] de intelligentiis ubi dicitur quod influit et [illegible] habemus hoc Et si queritur dicit quod omnis influentia est per virtutem [illegible] differentias celi empirei in modo 2 o Praeterea contineri sub unitate ordinis universi habet influentiam super alia corpora [illegible] celum empireum continetur sub unitate ordinis universi ergo [illegible] [illegible] non determinate quando dicit universi attendenti [illegible] [illegible] regimine corporalia et spiritualia [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] unitate ordinis secundum empireum [illegible] corpus et [illegible] [illegible] creatum continetur sub [illegible] [illegible] in aliquo genere influit super [illegible] celum empireum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] illo genere [illegible] [illegible] celi empirei

[illegible] [illegible] ponit celum empireum non habere influentiam in [illegible] corpora quod non est institutum ad effectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et hoc quod [illegible] [illegible] ad hoc [illegible] [illegible] [illegible] magis videtur [illegible] est [illegible] in corpora inferiora unde [illegible] littera ponit influat [illegible] [illegible] [illegible]

[Margin:] [illegible] [illegible] in littera

[Margin:] corpora

Conclusio 2a primus effectus celi
empyrei quem influit in ista inferiora
est perpetuitas et permansio corporibus
inferioribus probatur quia effectus est
proportionatus sue cause sed perpetuitas
et permansio corporibus inferioribus est
est proportionatus celo empyreo ergo
maior patet per auctorem de causis dicentem effectus
gerit similitudinem sue cause. Minor patet
quia sicut se habet motus primi corporis
mobilis ad perpetuitatem et quantitatem
motuum inferiorum ita se habet
quies et permanentia primi corporis
immobilis et quiescentis ad perpetuitatem
et permanentiam corporum inferiorum sed
motus primi corporis mobilis est causa
permanentie motuum inferiorum ergo etc
quies primi corporis immobilis est
causa permanentie motuum aliorum
corporum inferiorum. Maior patet quia sicut motus
primi corporis mobilis est prior natura
[illegible] et prior omnibus aliis motibus
[illegible] 8 phisicorum. Ita quies primi corporis
immobilis et quiescentis est prima et perfecta
[illegible] et permanentie aliorum corporum
inferiorum. Minor patet [illegible]
quod in celo [illegible] sunt duo motus quorum
unus est ab oriente in occidentem [illegible]
motus primi mobilis et diurnus et est
[illegible] equivocorum [illegible]
motus qui uniformiter est causat

370

[con]tinuitatem in motibus inferioribus ?
Alius est motus ab oriente in occidens
quo movetur sol et alii planete qui est
super polos zodiaci per quem planete accedunt
et recedunt a nobis quem motum
sequitur est causa differentie generationis
et corruptionis et ceterorum motuum in
istis inferioribus et continuatur
generatio et corruptio horum inferiorum
quoniam ipse deus voluit [illegible]
ad continuitatem [illegible]
[illegible] ad [illegible] a [illegible]
Corpus [illegible] preter [illegible] mobile
[illegible] est corpus primum [illegible]
et hoc est celum [illegible]
uniformitatis motus [illegible]
[con]tinuitatem [illegible] uniformitatem
[illegible] motus [illegible] movetur est [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et simplicem [illegible]
formitate et motus habet [illegible]
in diversitate [illegible]
[illegible] motus [illegible]
motum uniformem [illegible]
corporis mobile simplex [illegible]
[illegible]
[illegible] et hoc est celum [illegible]

[illegible] simplicitas [illegible] uniformitas [illegible]
est simplicior uniformitate motus [illegible]
uniformitatem motus [illegible]
[illegible] in diversitate [illegible]
[illegible] est [illegible]

Videtur [illegible] quod [illegible] uniformitas motus [illegible] uniformitatem [illegible] ceteris [illegible] corpora

Corpus [illegible] celum empyreum singulariter influit per suam quietem secundum quod sic [illegible] est sedes beatorum [illegible] ad aliquem dicitur influere [illegible] motum sive transformationem. Et [illegible] sedere per suum motum [illegible] ita [illegible] influat [illegible] motu [illegible] [illegible] ordinem [illegible] [illegible] angelorum [illegible] sedes [illegible]

Corpus 3m celum empyreum [illegible] celum quod movetur non influit [illegible] aliquid [illegible] et [illegible] motu [illegible] et stabilitatem [illegible] et [illegible] vel aliquid [illegible] ad dignitatem [illegible] corpus [illegible] angeli qui assistunt habent influentiam super medios et ultimos qui mittuntur [illegible] non mittantur [illegible] ita celum empyreum habet influentiam super corpora que moventur licet ipsum non moveatur. Secundo [illegible] [illegible] 2a

Corpus quartum influentia celi empyrei magis competit ad [illegible] [illegible] corporum [illegible] competit [illegible] [illegible] celum empyreum

[illegible] sicut [illegible] angeli qui assistunt in quiete et in contemplatione [illegible] habent influentiam in [illegible] medios et [illegible] super [illegible] sic et celum [illegible] influit in alia corpora

sit corpus nobilissimum et corpus
quadam ... omnia generabilia et
corruptibilia omnia sit nobilissimum
et in hoc omnia nobilitate celo
[illegible] ... ab anima [illegible]
- sicut ipsum corpus humanum [illegible]
[illegible] disponitur ad [illegible]
animam intellectivam per influentiam illius
nobilissimi celi [illegible] [illegible]
cum celo et influunt [illegible] [illegible]
- firmamentum influunt [illegible]
[illegible] et cooperantur ad dispositionem [illegible]
[illegible] celi ad [illegible] ad
dispositionem [illegible] sensitive [illegible]
nobilissimum influunt et cooperantur
ad dispositionem anime intellective
Arguitur 2 celum empireum non habet
influentiam super alia corpora [illegible]
corpus [illegible] influit in alia
corpora [illegible] influunt [illegible]
remota [illegible] celum empireum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mobile
influunt motum [illegible] [illegible]
[illegible] tardior [illegible] motum [illegible] movet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] influunt [illegible] celum [illegible]
celum aqueum [illegible] [illegible]
celum sidereum [illegible] celo [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]
elementorum [illegible] [illegible] [illegible]
- [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Respondetur celum empireum non habere influentiam super alia corpora quia corpus non sunt eiusdem ordinis [illegible] influentiam [illegible] corpora alia superiora [illegible] celestia non sunt eiusdem ordinis cum celo empireo [illegible] quia [illegible] status glorie a statu gratie et empireum [illegible] celum empireum ordinatur et ad statum glorie [illegible] corpora celestia [illegible] et [illegible] ordinis [illegible] status [illegible] et [illegible] non est [illegible] alterius ordinis ad statum glorie [illegible] statum ordinatur et ad [illegible] et empireum in [illegible] electorum [illegible] ordinatur et ad statum glorie [illegible] influentia [illegible] ordinata est ad statum glorie celum [illegible] empireum [illegible] beatorum et [illegible] non debet [illegible] influentia

Considerandum [illegible] strabo beda basilius et [illegible] celum empireum esse locum beatorum [illegible] et statum [illegible] investigare de [illegible] adnectendum [illegible] investigacionibus [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nature quia ignorancia affirmant. Et valde difficile
de capite. Dicamus ergo ad propositum sic dicentes quod
omnia a fine denominantur [illegible] quod dicitur [illegible] Et in [illegible]
habere [illegible] ipse finis imponit nomen [illegible]
Sed quod celum empyreum [illegible] [illegible] [illegible]
tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
preparacione [illegible] et econtra [illegible]
[illegible] celum illud esse invisibile [illegible]
[illegible] sit in plena preparacione [illegible] Dicimus illud esse
splendidum [illegible] sit in plena preparacione [illegible]
ipsum esse inalterabile non [illegible] corruptibile [illegible]
[illegible] quia est locus [illegible] sit in plena preparacione [illegible]
[illegible] et econtra [illegible] possumus assignare de celo
empyreo [illegible] possumus [illegible]
[illegible] Nam [illegible]
illud dicitur igneum a splendore non a calore [illegible]
Strabo. Et Beda dicit ipsum a volubilitate [illegible]
[illegible] habemus [illegible] stabile et
immobile asserere ergo possumus [illegible] illud esse
splendidum [illegible]
[illegible] sit splendidum possumus probabiliter ostendere
[illegible] illud [illegible] valde [illegible]
esse non debemus [illegible] asserere [illegible] Ergo

Et 2o de anima intelligitur aqueum vel pariens
dicitur esse primo Celum autem aqueum non habet
aliquam similitudinem cum celo empireo
in quantum sit de natura quatuor elementorum eo
quod ille non dicitur ibi posite ad resi-
stendum calorem per [illegible] motu
celi. Racio eius satis nota quia est aliud
inter planetas dicitur habere frigiditatem
Secundum quod celum empireum magis in
fluit in celum aqueum quam in inferiora
corpora infinitum. Secundum celum aqueum plus
recipit de influencia empirei ubi
uniformitatis motuum ostendit Unus
est magis convenit cum celo empireo
racione sue uniformitatis quam celum sidereum
Est autem de corporibus celestibus duplex
opinio Una est quod sunt de natura elementorum
Secundum quam celum empireum esset de natura
ignis Celum aqueum de natura aque vel aeris
Celum autem sidereum est quinta ex utraque natura
[illegible] et lunare [illegible] super parte de [illegible]
Et ad hoc opinionem [illegible] de [illegible] aquas
esse [illegible] ad infrigidandum. Alia est opinio
quod corpora celestia non sunt de natura quatuor
elementorum Secundum quam oportet dicere quod
celum aqueum non est de natura quatuor elementorum
Sed dicitur aqueum propter diaphaneitatem sicut
dicitur celum empireum id est igneum propter lumen

Arguitur Celum empireum non est
corporeum ergo corpus non vero [illegible] quod
omne corpus naturale est sensibile et capax
sensu visibile sed celum empireum est invisibile

de celo duplex opinio

2a

insensibile ergo non est corpus bonum [illegible]
[illegible] in 2° dist. [illegible] dicit celum [illegible]
non esse sensibile male [illegible]
ergo in secundo 2 6 [illegible] dist. [illegible]
dicit celum empyreum esse intelligibile
[illegible] hoc [illegible] nostris sensibus
et [illegible] non subiacet sed
[illegible] intellectui [illegible] fide capitur a nobis
[illegible] in se est visibile et sensibile [illegible]
oculis et sensibus corporum [illegible]
unde in [illegible] sensibus [illegible]
[illegible] ut volunt [illegible]
a nobis [illegible] in se sensibile [illegible]
[illegible] dist. [illegible] dicit [illegible]
et [illegible] habitatores eorum [illegible]
est occultata et semota [illegible] et [illegible]
[illegible] ut fide [illegible]
[illegible] quod non videmus et [illegible]
fidem [illegible]
[illegible] bona quae non videt [illegible]
credidit
Ar 26 [illegible]
[illegible]
[illegible] corpus mobile et [illegible]
[illegible] non [illegible] esse aliquod corpus
immobile [illegible] loquitur [illegible]
[illegible] plurima [illegible]
sunt ad generationem et corruptionem [illegible]
[illegible] empyreum [illegible]
[illegible] et ordinatum ad [illegible]
contemplativum [illegible] ergo

A. 2 Celi empyrei [illegible]

[illegible] illuminat [illegible] sole [illegible] celi [illegible] lux [illegible] corpus solare [illegible] claritate [illegible] splendore [illegible] celi empyreum [illegible] [illegible]

nos / et qua nos [illegible] [illegible]
[illegible] subtilitatem [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] possit [illegible]
nobis [illegible] non videlicet [illegible]
[illegible] subtilitatem / et quod non [illegible]
[illegible]

90

[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
dem esse trinum et unum [illegible]

.1.

Circa quolibet septimum doctoris
sancti queritur primo
Utrum intellectus creatus
possit divinam essentiam
immediate videre

Noto primo quod intellectus est
duplex creatus et increatus in-
tellectus increatus est intellectus divinus
qui non est aliqua potentia superaddita
deo sed est ipse deus, eo quod omnia que
sunt in deo sunt ipse deus. Intellectus
vero creatus dicitur multipliciter uno modo
ut est unum donum spiritus sancti ysa. xi.
requiescet super eum spiritus sapientie et
intellectus etc. et intellectus sumitur pro lumine
pro dono a deo infuso quo perficitur spe-
culativa ratio ad apprehensionem veritatis.
Sed ratio practica habet perfici in appre-
hensione veritatis per donum consilii.
Et ratio speculativa perficitur ad recte
iudicandum per donum sapientie, practica vero
ad recte iudicandum per donum scientie.
Secundo intellectus dicitur naturalis, de quo
de quo philosophus vi° ethicorum dicit quod intellectus
est habitus principiorum, quia ipsa nota
sunt et statim cum ab intellectu capiuntur
ut quod totum est maius sua parte. Tertio
capitur intellectus pro actu intelligendi
ut cum dicitur hic est intellectus in quo ut ...

Intellectus duplex

increatus

Creatus capitur multipliciter

20

30

375

Rto

Abbrevio capitulo quod forma dici vel nature in-
tellectualis creature qua ipsa est om-
nium intellectorum suarum productiva. Et ...

Nota 2o argumentum essentia divina ... dixit x libri ... significat una ... simplicissima infinita summe perfecta summe bonum in tribus consistens personis. Unde ... de summa trinitate ... firmiter credimus et simpliciter confitemur quod unus solus est verus deus eternus, incommensus et immutabilis, incomprehensibilis, omnipotens et ineffabilis, pater et filius et spiritus sanctus tres quidem persone sed una essentia, substantia seu natura simplex omnino. **Nota tertio** argumentum divina essentia potest dupliciter videri sive quod deus duobus modis potest ostendi sive essentia divina. Uno a priori et lumine glorie beatificans, sicut beati per lumen glorie vident divinam essentiam ... matutina. Et ... vide[illegible] verbo per quod omnia creata quia omnia apparent in illo verbo divino ... in arte sua et causa sua. Et sic videt beati qualiter deus est primum et causa omnium effectuum exemplaris et finalis. Aliter divina essentia potest videri a posteriori per deum et ... essentiam divinam ostendere per effectus ad ... fiat passive a creaturis ad ... indefficienter. Exemplum divinam essentiam

Essentia divina quid significat

Essentia divina potest videri dupliciter a priori

Quomodo dicitur videri in verbo a beatis

a posteriori

Consideravimus ... aliquid dicitur esse in
deo ... quod est realiter et essentialiter in deo quod sic in
quo ... quod actualiter et substantia ... essentia ...
... et forma ... esse nihil ... in deo nisi
... relatio et ... et ... loquimur
... aliquid est in deo et ... aliquo aliqua
esse in deo ... et metaphorice puta
... attribuit ... dicitur esse in deo est
... a deo ... esse ... divine cognitionis
esse in deo virtualiter ... posse causari a deo
esse in deo eminenter ... productionem esse cognoscere
... creaturam relucere in deo non est creaturam
... esse formaliter ... sed realiter in deo
... actus simplicissimus in quo nihil est nisi deus
... deus representat creaturam sicut ... ut
creature ... speculum ... in quo ... videtur ... imago
... nihil ... aut contingens est in deo ...
... et bonum est in deo ... [illegible]
... est ... deus Et ita ... imaginarie
... speculum representans creaturam in ...
... relucet ... representaret ... creaturam
... relucet ... ut videtur ... in ... alia
creatura relucet in deo ... in causa ...
... nihil aliud est creaturam relucere in
... representare creaturam nisi deum ...
... in aliquo intellectu ... videre Et sic
quod deus est speculum voluntarium ostendens in se

que vult. creatura oculatas licet in eo relucent [illegible]
[illegible] q vult a se videre se cognoscit q [illegible]
i infinita se videntem causat cognitionem voluntatis
et contingentia illa creat tam quibus vult cognoscendum
quarum cognitionem non causat [illegible] [illegible]
ipsis at [illegible] relucent necessario qr res est [illegible]
et formalis cognitio omnium [illegible] infinito [illegible]
et qr de lege quam deus non creat visio [illegible]
[illegible] i infinita angeli [illegible] in se videlicet [illegible]
diuina essencia sicut verbum [illegible] [illegible] [illegible]
verbo sicut i diuina essencia qr intellectus creatus
recipit species inferiorum a verbo et diuina essencia
a [illegible] effectus [illegible] videt res sicut in [illegible]
vel sicut in speculo sive sicut quandam similitudinem

gra[illegible]
nali[illegible]
ps[illegible]
ad[illegible]
uis[illegible]
hinc[illegible]
prof[illegible]
dica[illegible]
nem[illegible]
sequ[illegible]
enn[illegible]
2ad[illegible]
ema[illegible]
a sol[illegible]
dio[illegible]
tor[illegible]
hal[illegible]
ma[illegible]
luq[illegible]
rea[illegible]
mi[illegible]
ap[illegible]
sole[illegible]
sta a[illegible]
ab s[illegible]
ses[illegible]
pha[illegible]
ps[illegible]
pru[illegible]
ma[illegible]

Exemplum de puncto

gratiam punctus constitutus in medio cir-
culi invisibilis est de se oculo corporali
Si autem trahantur lineae a puncto centrali
ad circumferentiam, tunc ille punctus fiat
visibilis inquantum est principium omnium illarum
linearum. Et sic per lineam venit ad noti-
tiam puncti inquantum est principium omnium. Ita pater est

de sole

dicendum de sole, qui est oculo meo quasi
invisibilis propter suam excellentiam, sed
secundum radios eius pervenimus ad noticiam
eius inquantum est fons, et principium omnium
radiorum. Ita pater cum omnes creaturae
emanent a verbo divino, sicut radii et lux
a sole, et sicut lineae a puncto centrali, vel
dico. Ipse deus per quendam alium media-
torem, elevando eum mentem per lucem superna-
lem, ut precedendo per creaturas, pervenia-
mus ipsis ad visionem realem divine essen-
tie. Inquantum ab ea omnes creature emanant
realiter sicut lux a sole. Ita sicut lineae ema-
nant realiter a puncto, absque hoc quod [illegible]
de puncto. Et radii emanant realiter a
sole absque hoc quod trahant de eius sub-
stantia. Creature realiter emanant a verbo
absque hoc quod sint de eius substantia. Ita sicut
sol communicat suam similitudinem per totum dia-
phanum, non quietando suam. Ita deus
~~[illegible]~~ communicat similitudines suas
per creaturas, et ideo creature absque co-
municatione sue substantie. Igitur ergo non invisibiles
ra

potuit videre deum in essentia sua ut
augustinus in libello de videndo deum ad
paulinam. Est enim scriptum de moyse quod
loquebatur cum deo facie ad faciem
sicut quis loquitur ad amicum suum Exodi
33. potuit enim deus istos [illegible]
ipsi moysi realem visionem sue essentie
aperire in qua [illegible] et [illegible] omnium
creaturarum et in quibus [illegible] per
creatorum ab eo producti et emanant
et quamvis ipse intellectus durante [illegible] hoc
intellectu attingit divinam essentiam per
illapsum et lumen speciale et per raptum
ab omnibus sensibus per modum terminantis
tamen non dicitur essentialis esse. Hoc
sic illa visio beatifica et gloriosa quam
beati habent per modum manentis sed per
[illegible] aperit et [illegible] permanentis

Pro declaratione dictorum est
considerandum quod moysen fuisse
assecutum talem divine essentie visionem
probabiliter [illegible] idem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] in [illegible] legis
sic ipse moysi [illegible] in [illegible]
[illegible] et multorum [illegible] laborabat
Et [illegible] ab eterno fuisse [illegible]
batur. Et ideo deus moysen [illegible]
ad docendum et predicandum unum [illegible]
esse deum substantialem et essentie et esse per

moysen vidisse divinam essentiam probabile

omnium rerum a quo processerat omnia per creationem;
Et quo deus omnia gubernat per suam
providentiam / Et misit omnia illa ad cognitionem
ipsius de captivitate / Et introduceret eos
in terram promissionis / prout promiserat Abrahe
Isaac et Jacob / Et ut doceret ipsos illum
colere verum deum solum creatorem / et separaret
eos ab omni falsa superstitione / Ad quam legem
persequendam tria erant necessaria ipsi moysi
primo clara notitia essentie sive
bonitatis dei / Secundo notitia eminentiorum
creaturarum alterius quam per eos et persuaderet
unum deum solum creatorem omnium esse
colendum et adorandum / Et omnem superstitionem
esse falsam / Tertio erat sibi necessaria virtus
faciendi miracula / ut populus crederet ipsum
a deo missum / et pharao ex timore tan-
torum miraculorum et portentorum dimitteret
ipsos / Et hec sunt causae quare deus voluit
quare moysi visiones divine essentie / et
virtute faciendi miracula / Et modo tamen:
accipe modum [illegible] quando hec [illegible] visio
non fuit dicta essentie essentialiter / eo quod non
fuit a parte sua per gloriam sed a parte eius ascendendo
per creaturas usque ad divinitatem dei
essentie / Et ideo non dicitur simpliciter essentie
in qua quod visione / divina essentia facie [illegible]
sed per [illegible] terminantes ad intellectum
sed per [illegible] / Et hoc potest haberi ex
textu sub exodi xxxiij / ubi deus dixit
moysi / Ego ostendam tibi omne bonum [illegible]

tria erat necessaria moysi ad legem [illegible]
20
30
[illegible] visio moysi

procedunt omnia bona creata | Sequitur quando
dixit posteriora mea videbis .i. osten-
dam tibi visionem essentie et a posteriori per crea-
turas | inspiciens emanat ab uno principio
Sed non ostendam tibi essentiam meam a pri-
ori [illegible] | qualem visionem habent beati
Et hoc [illegible] visionis [illegible]
quod moyses vidit deum palam | non per
enigmata | nec per figuras .i. vidit deum
realiter non per imaginarias visiones
sicut Ezechiel | et Ysaie | Sed venit per
creaturas usque ad divinam essentiam a qua
realiter emanat | Sed contra hanc visio-
a priori essentie et essentialis per gloriam | dicit
Exod. xxxiii | faciem meam videre non
poteris | Ita ergo dicit Aug. ii de trini-
tate .c. xxviii Asserit moysen non vidisse deum
per essentiam | sed visionem a priori | Sed con-
tra [illegible] | et ad paulum dicit moysen deum
vidisse per essentiam a posteriori | Sed contra
sine legatione | Item moyses non habebat
visitatione [illegible] gloriam beatorum | Sed esse in
unum creatorem | et omnium conservatorem | et
gubernatorem | cui soli adoratio et
cultus latrie debebatur | Ex hoc habetur
quod moyses vidit deum per essentiam | et
quod non | Sed et paulus vidit divinam
essentiam in illo raptu usque ad tertium
celum | Ubi vidit archana dei | quod non licet
loqui .ii. Corinth. xii | Et act. ix. | Habet
visio longe altior et perfectior fuit [illegible]
[illegible] at moyses vidit deum per essentiam [illegible] Exod. 3
sed accidit [illegible] in [illegible]

paulus vidit divinam essentiam altius et perfectius quam moyses

379

Aug9 Tres sunt genera celi scilicet tria genera visionum. Un-
um celum est corporalis visio. Ea corporale que-
videntur de mundo. Ut balthasar videt
quedam et ... ignea. ... zacharias vidit candela-
brum ... et rex balthasar vidit ... ...
bentis manum scribentis in pariete. Mane techel
phares. Secundum celum est visio ymaginaria
quam in extasi vel somno videt non corpora sed
ymagines rerum diuina reuelacione ut de petro
dicitur. Vidit celum apertum et descendentem vas quoddam
visio ymaginaria. Tercium celum est
visio intellectualis qua nec corpora nec corporum
ymagines videntur sed in incorporea substancia intuetur
mira dei potencia. Sicut ... Ad hanc raptus
est paulus ut ipsum deum in se ... aliqua
... sed an in corpore an in anima separata
se nescire

De influentia celi empyrei

Dicit Vitellio in 4. de y. quod [illegible] virtus
uniformis in influendo licet sit uniformis [illegible]
quod ab una parte quam ab alia diversas influentias [illegible]
alia parte terra sic [illegible] [illegible] ex alio [illegible] [illegible]
terra aere secundat [illegible] at [illegible] celi [illegible] equaliter
disponit [illegible] at videamus terras equaliter
distantes ab utroque polo et ita habent equales
celi influentias corporum celestium et corpora
diversis in corporibus dispositionibus et [illegible] natales
in terris illis habere diversas naturas [illegible]
[illegible] et semper ita fuisse [illegible] aliquas inhabitabiles [illegible]
experientia et videtur hoc et ideo quod ille [illegible]
sunt celi empyrei influentias recipiunt quia
natura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] influencias [illegible]
[illegible] per alterationem [illegible] et [illegible]
[illegible] esse non potest sed [illegible] et quamvis
influentiam celi [illegible] [illegible] dicit de [illegible]
aliquo reducatur ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

illa mons[illegible] Licet negaverit se vidisse alios
apostolos fuit in virgine maria confortatos
fuisse et ascendisse usque ad illud terrenum
celum in die penthecostes. Per raptum istum et per
elevacionem intellectus sui [illegible] in isto
raptu et visionem sunt imposita intellectui apostolorum
tota sacra scriptura et in illis vera intelli-
gencia. Unde petrus statim post receptum
istum et post illum raptum cepit disputare
cum scribis et phariseis et principibus
sacerdotum allegando scripturas quas
nunquam noverat dando vera intelligencia
unde abierunt confusi et confusi pharisei. Et
quia fuit tria multa in illa die [illegible] ad
[illegible] erat hec visio necessaria fuit
omnibus apostolis sancti [illegible] suae
legacionis probatur. Licet fuit racio mons
habere istam visionem dum esset [illegible]
legis et [illegible] et [illegible] creaturarum. Eo
quod deus mittebat ipsum ad predicandum unum
solum deum creatorem et gubernatorem omnium
ergo a forciori erat necessaria omnibus apostolis
ista visio eo quod debebat predicare et expli-
care toti populo gentili et toti mundo articulos
fidei et incarnacionis et nostre redempcionis
et glorificacionis etc. Non enim [illegible] aliud
[illegible] augustinus moysen et paulum vidisse
divinam essenciam nisi quod ille fuit primus
doctor iudeorum et paulus primus doctor gen-
tium. Sed quamvis alios discipulos fuisse primos
[illegible] et [illegible] doctores ergo etc.

dicitur apostolus ascendisse [illegible] in die [illegible] penthecostes

380

octo apostolos habuisse visionem dei essencie [illegible]

Noto capitulo [illegible] art. [illegible]

Aliquid attingit deum [illegible] primo

art. ad primum [illegible] est [illegible] aliquid attingit [illegible] duplici uno [illegible] similitudinem [illegible] creatura attingit deum [illegible] habet similitudinem dei [illegible] bonitatem [illegible] et agit [illegible] Et iste modo [illegible] omnis creatura [illegible] de [illegible] sola [illegible] ad deum [illegible] Alio [illegible] per operationem [illegible] sola [illegible] creatura potest attingere deum [illegible] cognoscere et amare [illegible] cognoscit et amorem attingit deum [illegible] amorem [illegible] uno amatum et amans [illegible]

2o [illegible]

Noto capitulo 44 [illegible] visionem intellectualem

Cognitio est duplex sensitiva

art. [illegible] cognitio [illegible] est duplex [illegible] sensitiva et intellectiva [illegible] sensitiva [illegible] de obiecto sensibili [illegible] intellectiva [illegible] intellectum de obiecto intelligibili [illegible] in [illegible] visionem intellectualem [illegible] attingit [illegible] intellectum videt [illegible] ad videndum [illegible] intellectum agentem [illegible] se habet ad intellectum [illegible] ad oculum [illegible] intellectum agentem [illegible] colorem [illegible]

In visione intellectuali est 3x medium primum

art. [illegible] per hunc modum potest attingere [illegible] deum [illegible] potest videre divinam essentiam. Et [illegible] ineffabile [illegible] creatura [illegible] sola [illegible] potest [illegible] deum [illegible] operationem [illegible] felicitatis [illegible] felicitas est operatio optima [illegible] optima [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

visibilem, ut sit actu visibilis, sic
intellectum agere facit, ut species que ...
sint actu intelligibiles vel intellecta.
Aliud est medium quo potentia videt.
Et hoc est species intelligibilis, que in-
tellectum possibilem determinat, et ipsum
ad intelligendum perficit, sic species lapi-
dis ad actum videndi [illegible]
non facit mediatam visionem. Licet
enim aliquis videat lapidem per
speciem eius in oculo receptam, simi-
liter et per lumen ipsum, tamen dicitur videre
lapidem immediate, quia visio
non fertur in speciem lapidis et in
lumen ipsum sicut in visibilia, sed per
hec media fertur in unum visibile
... species ... [illegible]
... similitudo rei ... in
intellectu ... ab agente intellectu
... et a fantasmate representativa rei
... species intelligibilis non est
... illud quod intelligitur ...
... illud quo intellectus intelligit.
Tertium medium est in quo aliquid videtur
aliquid ... cognitionem
Et hoc est ... ex cognitione effectus
aliquis devenit in ... causae. Et ... de-
venit ... cognitionem ... venit
... vel ... medium facit
cognitionem ... Et hoc medium facit
cognitionem mediatam. Quia visus videt

Aliud

3m

speciem rei in speculo dicitur videre rem mediate, quia mediante speculo. Si ergo cum sit res in speculo, sic in visibilibus mediate: accipit speciem rei visibilis in specie vel speculo. Sic intellectus cognoscens causam in causato, sicut res in speculo, sic in qualibet intelligibili ex parte eius sic in quolibet intelligibili transit in cognitionem cause.

Conclusio prima intellectus creatus, sive angelicus sit, dei videre per essentiam presertim singulariter supra [illegible] dicitur 22. Thomas videbit in illo et vinceret ubi dicitur in glo[ssa] / facie non nulli qui deum deo videt / cum illa regione beatitudinis in sua claritate conspicit / sic in illa vidis non [illegible] / quos [illegible] mirum nihil inquisitio de subtilitate fefellit / hec cum illi simplici et incommutabili essentie aliud est natura / sic ipsa est una claritas et ipsa claritas una / et essentia dei videri ab illis. Et math. xviii dicitur angeli eorum semper vident faciem patris / constat videre essentiam patris videre. Et i. corinth. xiii dicit apostolus videmus nunc per speculum et in enigmate / tunc autem facie ad faciem / id est quod videt se facie ad faciem / videre per essentiam / ergo [illegible] deus per essentiam videri ab intellectu creato [illegible] per faciem intelligitur divina essentia [illegible] dei [illegible]

Item videre essentiam [illegible] ita ut complete sicut [illegible] terminare [illegible] quando de deo cognoscit cum [illegible] est videre [illegible] essentiam complete [illegible] deus terminari essentia [illegible] ut [illegible] incomplete [illegible] quia [illegible] essentia [illegible]
incomplete [illegible] essentiam cum [illegible] quod [illegible] ea [illegible] Et [illegible]
[illegible] ad ultimam [illegible] quod est [illegible]
[illegible] comprehensive [illegible] quod est [illegible]

aliud est claritas

x per x

xviij. ffaciem dei e(st) ipsa forma in
qua christus non rapinam arbitratus
est se esse equalem deo patri. Ber(nardus)
christus est equalis deo patri in na-
tura diuina. ergo. Et .j. cor. xv. ubi s(ecundu)m id
cum tradiderit regnum deo patri. Ber(nardus) glo-
ria s(cilicet) in propria essentia patris et filij et
spiritus sancti uidebitur. quod solum mundis cor-
dibus debetur. quod est summa beatitudo. quia
beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Preterea
Rectorum desiderium non est omnis perfectionis
(?) sanctorum desiderium quod est ut deum
in essentia sua videant. unde Quod-
[illegible] ostende michi faciem tuam ut sta-
re. et [illegible] in [illegible]
Et Ps. lxxix. ostende faciem tuam et salui
erimus. Et Joh. xiiij. ostende nobis
patrem et sufficit nobis.

Conclusio Quarta. Intellectus
creatus potest diuinam essentiam vide(re)
immediate. Probatur quia ut d(icit) s(anctus) Th(omas) in lib(ro)
aliquid distincto cognoscendum est quod diuina essentia
i(n) patria immediate ab intellectu glori-
ficato videtur. Una .1. Joh. iij. Cum
apparuerit .i. cum nobis se presentem ostenderit
i(n) possessione celestis hereditatis nos-
tro similes ei erimus quoniam videbimus
eum sicuti est. Et .j.
cor. xiij. [illegible] clare [illegible] et [illegible]
in patria.
facie ad faciem .i. glo. clare et nude

[illegible] ad [illegible] ostende et apprehendi
[illegible] apprehende [illegible] ut [illegible] est [illegible] aliquis
[illegible] intellectus possit [illegible] de deo [illegible] de hoc vide
[illegible] 3. et 37 [illegible] ca. 29 + quo

videbimus divinam essentiam [illegible]
illud quod semper actu intelligibile est
[illegible] essentie intellectui creato
[illegible] immediate ab intellectu creato videri
intelligi [illegible] divina [illegible]
[illegible] quod ad hoc quod intellectus intelligat
[illegible] aliud videre requiritur [illegible]
intelligibile fiat in actu [illegible]
[illegible] quod ipsa essentia divina [illegible]
[illegible] ipsam essentiam [illegible]
actu [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] videmus [illegible] sibi

Conclusio prima intellectus creatus
in statu vie non potest divinam essentiam
videre immediate [illegible] in statu
vie divina essentia cognoscitur [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] creatura [illegible]
[illegible] facta sunt intellecta conspiciuntur
[illegible] et divinitas
[illegible] cognoscitur [illegible] videtur [illegible] in effectibus
[illegible] et videtur [illegible] medium [illegible]
[illegible] sunt aliqua [illegible] conclusio vera

Conclusio secunda beati in patria
non vident divinam essentiam per aliquam
[illegible] intelligibilem [illegible]
immediate [illegible]
[illegible] representet [illegible] illa [illegible]

[illegible] lumen [illegible] accidens [illegible] nobis
[illegible] quod [illegible] intellectus in [illegible]
[illegible] veritatem [illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] vera [illegible] deum [illegible]
in [illegible] conclusio [illegible] in [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] per aliquam speciem [illegible] intellectum [illegible]

de hoc conclusio
[illegible]
[illegible]
[illegible]

sit esse representativa

esse sive species. Sz nulla species divine essencie sive quia est esse quod informaret intellectum creatum ergo Ad oppositum illius species non representaret rem illam sive esse completum [illegible] res illa non diceretur immediate videri Sz in quod umbra ergo sic si similitudo lucis in oculo fiet per modum coloris quia est lux obumbrata sive non diceretur ipse videri sed solum sive in eius umbra. Ideo ergo si illius species debet complete representare divinam essenciam ita deberet esse infinita Et non posset recipi in intellectum creatum finitum. Ex hoc quod recipitur in aliquo sive in modum recipientis recipitur Et sic reciperetur in intellectu creato finite sive quia non esset representativa complete divine essencie

Correlarium 3m Beati in patria videbunt divinam essenciam per medium quod est lumen glorie Ut Correlarium Psalmus 35 Et in lumine tuo videbimus lumen Et apocalipsis in. dicitur Civitas celestis scilicet beatorum non eget sole neque luna quia claritas dei illuminabit illam lumine glorie ut dicit [illegible] genesis [illegible] in [illegible] Ideo est illa dispositio qua intellectus creatus ad intellectualem divine speciei visionem extollitur Et in de veritate q. 8 ar. 3 dicit lumen illud intelligibile per quod intellectus creatus fit in ultima dispositione ut coniungatur [illegible] quo indiget ad ut elevetur ad videndum deum non est [illegible] sive [illegible] gratiam faciens sive caritas ut [illegible] [illegible] Ad non debetur [illegible] vel [illegible] [illegible] esse [illegible] habitum glorie dispositionem intellectualem [illegible] [illegible] divinam

complere

Racio est: lux enim in lumine creato glorie videbitur lux sive essencie quod videri non potest ab intellectu creato. Insuper adhoc elevatus per lumen glorie sive lumen superans lumen naturale intellectus creati

[illegible] alia glorie [illegible] [illegible] [illegible]

divine essencie ut forme intelligibilis non est [illegible] sed [illegible] et hoc est lumen glorie

Corollarium [illegible] lumen glorie in patria non est necessarium [illegible] intelligibilis secundum divine essencie sed [illegible] intellectus creatus [illegible] cum essencia divina sit actu intelligibilis [illegible] ipsa [illegible] actu intelligibilis [illegible] non requirit aliquod lumen [illegible] faciens actu intelligibilem sed intellectus creatus ex natura sua non sufficit [illegible] in cognicionem divine essencie [illegible] lumen glorie ad perficiendum intellectum ut actu intelligat divinam essenciam

Corollarium quintum lumen glorie [illegible] intellectum creatum ad videndum divinam essenciam [illegible] hoc [illegible] lumen glorie descendens ab essencia divina in intellectum creatum [illegible] divine essencie [illegible] intellectus [illegible] intellectus [illegible] et lumen [illegible] agentis [illegible] aliorum intelligibilium [illegible] lumen [illegible] intellectus agentis facit ut intellectus possibilis intelligat [illegible] intelligibilia [illegible] lumen glorie descendens ab essencia divina in intellectum creatum [illegible] ad [illegible] essenciam divinam [illegible] essencia divina [illegible] totaliter [illegible] intelligibilis [illegible]

[illegible] videt [illegible] aliqua [illegible]

visio [illegible] sensitiva et intellectiva [illegible] cognitione et [illegible] aliqua [illegible] ad [illegible] visio [illegible] intuitiva noticia visio [illegible] intuitiva sensitiva [illegible] abstractive cognoscit [illegible] et absencia [illegible] et non [illegible] est noticia intuitiva intellectiva

creata per se subsisteret ad eius visionem
sufficeret lumen rationis perfectionis sic ut
prepositum Cum divina essentia sit lux per
essentiam ad hoc ut intellectus creatus
eam intueatur sufficiat ad lumen glorie
[illegible] est fortitudo

Corrollarium Sextum ipsa intellectualis
cognitio qua divina essentia intelligitur
visio divine essentie dicitur quia nomina
sensibilis cognitionis sumuntur ad co-
gnitionem intellectualem sed inter actus sensi-
biles cognitionis cognitio visiva est
nobilior et spiritualior ac intellectui vi-
cinior ideo eius nomen magis attrahunt
cognitionem intellectivam ut ipsa dicatur visio
Ad quam cognitio intellectualis [illegible]
sensibilium [illegible] de eius
nihil est [illegible]
et [illegible] fantas-
mata [illegible] visus sit
nobilior quia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
sit spiritualior [illegible] visiva [illegible]
ab obiecto suo [illegible] sine obiecto
intentionali [illegible] sit in medio
[illegible] et [illegible] in acto [illegible] sit vi-
cinior intellectui [illegible] quod sit visio corporalis
[illegible] sed lumen intellectuales co-
gnitio in via [illegible] sit sed lumen intellectus
agentis et in patria sed lumen glorie

[illegible] habentes [illegible] fortitudinem [illegible]

Arguitur quod intellectus creatus non potest
videre essenciam divinam quia intellectus
ad intelligibile est aliqua proporcio sed
intellectus creati ad divinam essenciam
nulla est proporcio ergo. Ad racionem [illegible]
obiectum et potenciam debet esse
proporcio. Racio quia finiti ad infinitum nulla
proporcio [illegible] sed intellectus creatus
est [illegible] divina essencia infinita ergo [illegible]
finitus [illegible]
[illegible] Uno modo proprie [illegible]
[illegible] certa habitudo [illegible]
[illegible] requiritur [illegible] intellectum et
[illegible] ad hoc quod sit cognicio [illegible]
intellectus [illegible] divina essencia [illegible]
[illegible] creato. Alio modo [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] ad infinitum
[illegible] qualibet habitudine [illegible]
[illegible] ad finitum [illegible] habeat
vel aliqua [illegible] habitudinem [illegible]
ad [illegible] Et sic sufficit ad hoc quod in-
tellectus creatus videat divinam essenciam vel
attingendo non comprehendendo [illegible]
[illegible] finiti ad infinitum non potest
[illegible] est [illegible] habi-
tudine [illegible] patet ad argumentum [illegible]
[illegible] finitum [illegible]
Arguitur [illegible] distat [illegible] intellectus
ad intellectum creatum [illegible] creatus
[illegible] non potest cognoscere [illegible]
[illegible] angelus [illegible]
[illegible]

comprehendere [illegible] et attingere [illegible] modo et [illegible]
racionem qua est cognoscibilis [illegible] deum [illegible] creatura
comprehendit [illegible] intelligibilitatem infinitam
apprehendere et cognoscere racione aliqua [illegible]

minus distat a sensu. Et propterea intellectus

aliquo ab intellectu. Cum enim ordinem

intelligibilitatis plus distat quam

sensus illo quo sensu ullam habet

intelligibilitatem aptitudinem

ad cognoscendum aliquid intelligibile intel-

lectus vero ad cognoscendum intelligibile

aliquale secundum aptitudinem. Est enim

omnia fieri ut dicit philosophus in 3o de anima

Ad 2m [illegible] quidquid intelligitur intelligitur

sub ratione formali sive obiecti intellectus

secundum divina essentia non est obiectum intellectus

creati igitur. Dicendum quod intellectus creatus

[illegible] indifferenter se habeat ad omnia intelligibilia

non potest cognoscere determinate aliquid

nisi per [illegible] obiectum determinatum hoc quod

divina essentia [illegible] enim [illegible] in [illegible]

[illegible] qualitatis illo determinatur

[illegible] determinare [illegible]

[illegible] intellectus [illegible] videre

intellectus creatus non est [illegible] aliquid [illegible] determinatum

[illegible] aliquid ratione limitatum [illegible]

duplex [illegible] determinat [illegible] forma

limitat [illegible] determinat [illegible] limitat

limitat [illegible] in [illegible] recipiens

ab ea [illegible] in [illegible] forma [illegible]

[illegible] recepta [illegible] esse limitatum

[illegible] esse receptum

[illegible] esse [illegible] essentia [illegible]

[illegible] essentia [illegible] habeat determinationem

[illegible] esse [illegible] divina [illegible]

est in essentia

Secundum quod [illegible] perfectum sicut [illegible] intellectum non sicut rationem cognoscibilitatis [illegible] [illegible] intellectus intelligibile

sic quod possit intellectum determinare

Aliquid determinatum 2r

387

aliquid in alio receptum eo quod eius
divina esse quod est ipsa divina non subsistens.
Alio modo per distinctionem sic quod una res
altera ab alio distinguitur eo quod una
non est altera. Et hoc modo divina essentia
est quid determinatum quia ab omnibus aliis
distinguitur quia in ipsis rebus receptum
esse et essentia distinguuntur sola autem essentia
divina est suum esse. Unde si esset aliqua
albedo quae non esset in subiecto ex hoc ipso
distingueretur a quibuslibet albedinibus in subiecto
existentibus eo quod in ratione albedinis
non esset recepta. Et nec limitata [illegible]
quia essentia divina non est quid [illegible]
in essendo. Ut sit ab omnibus aliis distincta
sed solum in causando quia [illegible]
est causa [illegible] esse non sit [illegible]
esse sed se subsistens et causa omnis esse
in alio recepti. Et ita essentia divina [illegible]
intelligibile quod sit determinare intellectum.
Ad 2m. Sicut se habet sensus ad sensibile ita
intellectus ad intelligibile. Sed ad hoc quod sensus
visus sensibilem percipiat indiget
duplici medio scilicet lumine et specie quia est
similitudo rei visae. Ergo hoc idem est [illegible]
intellectum in visione divinae essentiae. Et etiam
immediate eam videbit. Contra quod visus
non fit lux [illegible]. Et ideo oportet ad hoc quod
visus determinetur ad eam quod non solum
[illegible] sit ab lumine sed eam [illegible]

Comprehendere iuxta Aug. li. 83 q.

comprehendere et apprehendere secundum [illegible]
[illegible] apprehensio unde et gemina esse comprehensio
[illegible] comprehensio et apprehensio [illegible] non
[illegible] apprehendere et attingere [illegible]
[illegible] capacitate infinita aliquod obiectum et
comprehendere non solum [illegible] creatura [illegible]
comprehendere autem est attingere tale [illegible]
[illegible] infinitum immo et attingibile. Et nulla
[illegible] deum comprehendere potest creatura [illegible]
[illegible] ad infinitum, unde Aug. li. de
videndo deum dicit Aliud est videre
comprehendere aliud, cum videt [illegible] totum
[illegible] et videndo comprehendit [illegible]
videre ut nihil eius lateat videntem vel
[illegible] fines [illegible] quibus infinitum [illegible]
[illegible] comprehendi possit a creatura [illegible]
[illegible] et caritatem [illegible] beatitudine
comprehendi [illegible] in patria [illegible] non potest

388

Ar 2 li 3 [illegible] comprehensores [illegible]
[illegible] bona [illegible] triplex [illegible]
3 [illegible] uno [illegible] ut [illegible] caritate [illegible]
ut tribuitur ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] celo [illegible]
[illegible] ut [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] obiectum [illegible]
[illegible] a voluntate [illegible]
[illegible] comprehensio [illegible]
[illegible]
[illegible] comprehendendo [illegible]
[illegible] ut [illegible] tota [illegible]
includendo [illegible]
[illegible]
[illegible] comprehensores [illegible]
[illegible] sed non

essentia ut divina 1o est quaedam lux. Et ideo non requirit aliquam aliam speciem per quam luceat ut videatur.

Ad 2m. Illud quod videtur per mediante alio non videtur immediate, sed divina essentia videtur mediante lumine gloriae, igitur non est divina essentia [illegible] Respondeo illud ut lumen gloriae est dispositio ad intellectum et ad essentiam divinam, quae est beatitudo increata, lumen ut gloriae est creatum. [illegible] medium habemus [illegible] per modum cognitionis, quod spectat immediata cognitione. Et sic medium in quo, puta species in quo non [illegible] aliqua videtur immediate, sive sola [illegible] medium quo, puta species ut diffinitio [illegible] comprehendi. Et medium sub quo, quod est lumen, [illegible] impediunt immediata cognitionem. Unde sic lux corporalis vel species coloris non impedit immediata cognitionem visionis, [illegible] sit [illegible] visionem [illegible] tali lumine. Sic nec lumen spirituale impedit visionem spiritualem.

Ad [illegible]: per illud Johannis: Deum nemo vidit umquam. Et apostolus ad Timotheum: qui lucem inhabitat inaccessibilem, quem nullus hominum vidit neque videre potest. [illegible] ad [illegible] auctoritates istae loquuntur de visione perfectae comprehensionis. Et essentia divina solum videtur ab intellectu divino, qui [illegible] essentiae totaliter adaequatur, per hoc non negatur quin [illegible]

beatus immediate videat essentiam divinam cognoscendo clare et intuitive essentie perfectionem

Utrum intellectus creatus possit simul plura intelligere

Notandum primo quod ponunt aliqui [illegible] intellectum sine [illegible] intellectus simul intelligere diversa et plura sed [illegible] unde sicut non [illegible] similitudine [illegible] sed intelligit plura sed [illegible] Alio modo ut [illegible] sed [illegible] quedam [illegible] ita quod intellectus intelligit plura [illegible] immediate ut post intelligere statim et sine medio sequitur [illegible] alterum ut [illegible] et motu [illegible] sine medio [illegible] intellectus ea non est aliquod medium [illegible]

Et [illegible] modo [illegible] intellectus intelligere plura et diversa et [illegible] eodem instanti sed [illegible] eandem intellectionem sub una ratione [illegible] intelligere plura [illegible] constat [illegible] intellectus [illegible] diversa [illegible] in aliquo ut homo et asinus [illegible] animal. Aut in [illegible] Et sic possit [illegible] intelligere una intellectione [illegible] una forma [illegible] alio essentia [illegible] diversis intellectionibus et sub [illegible] formis diversis intellectionibus [illegible] a fantasmatibus [illegible] vel cogitationibus

intellectus [illegible] plura simul [illegible]

intelligere simul plura in eodem instanti sed [illegible]

20

unus habet. Et sic patet diversitas inter do-
ctores. Aliqui tamen dicunt quod non est [illegible] probabiles

Noto secundo dubium 3. Q[uaeritur] in hac
Si intellectus divinus aliquid intelligat [illegible]
primo et quod sequitur [illegible] intellectus
intelligit [illegible] intellectus [illegible] speciem in-
telligibilem intelligendo [illegible] et dicitur
[illegible] ut [illegible] intelligit [illegible] et [illegible]
Alio modo intellectus intelligit aliquid [illegible]
[illegible] aliquid intelligit [illegible] illius [illegible]
intelligibilem [illegible] habet ordinem ad [illegible]
talis [illegible] habet intellectus [illegible]
[illegible] intelligit intellectus [illegible]
intelligibilem. Et hoc modo [illegible] illa plura habet
plura [illegible] unum [illegible]
ordinem ad aliud duplex [illegible]
Et hoc contingit [illegible] quod intelligit [illegible] intelligit per
unitatem [illegible] quod [illegible] intelligit
plura [illegible] omnia [illegible] videt
Sic intellectus divinus [illegible] omnia [illegible] Et eodem modo intellectus
[illegible] essentiam suam [illegible] divinam [illegible]
creatura videns essentiam divinam
sunt omnia videre [illegible] essentia divina
videt. Alio modo [illegible] unitate [illegible]
[illegible] plura intelligere ut unum [illegible]
[illegible] intellectus illa [illegible]
[illegible] unum [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] intellecta [illegible]
[illegible] intellectus intelligit [illegible]
[illegible] Et sic [illegible]
[illegible] intelligit [illegible] intelligit [illegible]
et [illegible] hoc modo [illegible] ut plura

intellectus intelligit aliquid duplex
390
20
intellectus sit plura intelligere [illegible] ordine ad unum dupliciter
20

sed intellectus plurium ut unum habet ordinem
ad aliud intellectum cum [illegible] et per [illegible]
ut cognoscunt unam speciem et per [illegible]
aliquem ordinem [illegible]
a intellectu [illegible] vel divinam aliquam
intellectus [illegible] et [illegible] vel [illegible]
Nota quod est intellectus triplex scilicet
divinus angelicus et humanus intellectus divinus
cognoscit se et alia a se per suam essentiam
per quam se per suam essentiam in se [illegible]
et in sua essentia cognoscit alia [illegible]
in [illegible] essentia
[illegible] intellectus divinus est forma
[illegible] intellectus humanus [illegible]
contemplative cum intellectus humanus
cognoscit se et alia a se per species [illegible]
[illegible] a sensibus [illegible]
[illegible] per species acquisitas et a rebus
abstractas [illegible] intelligibilium [illegible]
[illegible] intellectus in [illegible] alia [illegible]
[illegible] intellectus in ipso intellectus
cognoscit se et [illegible] in ipso intellectus
et angelicus qui est medius inter intellectum
divinum et humanum intelligit se per suam essentiam et
alia vero a se per species concreatas et
[illegible] et a deo influxas
Nota [illegible] de [illegible]
intellectus angeli dicitur ab intellectu in
intellectus [illegible] intellectus [illegible]
in tribus [illegible] obiectum intellectus [illegible]
est [illegible] et abstractum
sed obiectum intellectus angelici est [illegible]

Intellectus 3 modis

humanus

Angelicus

Intellectus angeli dicitur a nobis 3 modis [illegible]

et non est sicut de consideratione quod habet in
rebus intellectus cum non sit perfectus in speciem
que habet indivisam et in speciem naturam abstractam
a particularibus. Et non possit cognoscere illam
naturam per cognoscendo naturam aliquam
non cognosceret ea in quibus habet esse
Ut si intelligeret rosam nichil sciret utrum
rosa sit vel non sit quia intelligendo rosam
non intelligit particularia in quibus habet esse
rosa. Et hoc contingit ex imperfectione eius
Et hoc facit intellectus noster quia per primam operationem
que est simplicium apprehensio et non sit
plura sit intellectus [illegible] secundo per se. Sed
intellectus angeli quia perfectus in speciem naturam
sine quod habet esse in rebus. Ideo
perfecte intelligit hec naturam ut intelligendo
speciem rose intelligit omnia illa in quibus
habet esse. Et sic non unus angelus intelligit
multa sibi quia sibi intelligit naturam aliquam et
ea in quibus habet esse illa natura. Sed hoc cognosceret
non est cum noster quia naturam intelligit particularia
in quibus habet esse natura ex consequenti
Secundo dicit intellectus non ab intellectu
angeli quia intellectus noster intelligit componendo
do unum cum alio non enim simplici
intellectione intelligit subiectum et predicatum
sed intelligit componendo unum cum alio
Angelus autem simplici intellectione intelligit
subiectum et omnia predicata que sunt in subiecto
Et hoc sit ex perfectione eius intellectus

non enim perfecte
posset cognoscere
rosam intelligendo
cognosceret particularia rose
naturam et intelligendo
ea in quibus
esse habet natura

20

non eum perfecte intelligeret aliquid
nisi [illegible] intelligeret omnia illa [illegible]

30

Tertio dicit intellectum [illegible] alii intellectus
angelorum quia intellectus [illegible] non solum
intelligit componendo et dividendo
sed eorum intellectus [illegible] intellectus
at angelus intelligit sine discursu [illegible]
cum intelligendo causam intelligit effectum
Nos autem [illegible] intelligimus causam vel [illegible]
[illegible] non [illegible] hoc intelligimus [illegible]
[illegible] sed distinguimus ab effectibus ad causam
et a causis ad effectus. Sed angelus
[illegible] intellectus nam [illegible] intellectus sed et [illegible]
[illegible] intelligit et [illegible]
[illegible] esse [illegible] sed intelligit [illegible]
[illegible] [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] illa [illegible]
nam [illegible] aliquam [illegible] intellectus
[illegible] illam [illegible]
nam [illegible]

Noto quarto [illegible]
[illegible] intellectum [illegible] ratione sine [illegible]
est [illegible] potentia [illegible] intelligit
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] potentia sensitiva [illegible]
[illegible] sensibilia [illegible] sentire omnia sensibilia
Sed [illegible] potentia [illegible] sensitiva [illegible]
[illegible] potentia [illegible] incomplete [illegible]
[illegible] duplex [illegible]
per [illegible] sensibilium

potentia
sensitiva [illegible]
[illegible]

[illegible] perfecte per modum dispositionis quia scilicet
species sunt in potentia sensitiva tamen non
dispositionis ut actu fiat sensatio [illegible]
Avicenna dicit esse ut in thesauro. Secundum
cum hoc quod species manent in potentia
non solum informat et non apprehendit actu
non fit sensatio in actu. Alio modo
complete et perfecte quia scilicet species sensibiles
actu informat potentiam sensitivam
Et hoc fit cum virtus apprehensiva
convertit se ad has species reservatas
in thesauro illas actu apprehendens
Et hoc dicit Avicenna apprehensorem sensibilem
distinguens potentias sensitivas
apprehendentes ut sensus exterior
[illegible] qui apprehendit rem presentem
et sensus quidam qui apprehendit sensi-
bilia [illegible] sensum exteriorem in sensibilitate
[illegible] Et [illegible] que est potentia app-
rehensiva intentionum ab illis in
quibus sunt forme sensibiles ut in the-
sauro scilicet ab imaginativa que est forma
sensibilium et species in absentia sensi-
bilium conservans [illegible] dicitur thesaurus
formarum [illegible] sensus apprehen-
sus [illegible] Et memoria que est receptor et
receptaculum intentionum conservans que
dicitur thesaurum [illegible] Sic similiter intellectus
qui habet apud se species et similitudines
intelligibilium ut dispositiones quas actu

20

scilicet in nostro
[illegible] forma
formarum sensi-
bilium apprehende-
do [illegible]
formando

non intelligit sed secundum actu intelligit
quia sit in intellectu forma sit in eo
ut forme prevenientes ipsum actualiter
Et hoc intellectus sit omnes res intellectas
per speciem vel intencionem quod attingit intellectus
intelligibile et sensum sensibile et augmentum
sit intellectum quod essencia intellectus
fiat res intellecta vel species eius sed
complete informat per speciem rei intel
lecte dum ea actu intelligit

Conclusio intellectus non potest simul
intelligere plura intelligibilia secundum et primum
et secundum actu plura per et ... contra
dicentes Contingit plura simul intelli
gere vel unum solum Et ... vel
non unum intelligit nihil intelligit
sic Sicut se habet res una non ad
esse plura in actu sic se habet intellectus
ad plura intelligenda in actu secundum et primum
sed una res una non potest esse simul
plura in actu sed solum potencia Ergo intellectus
intellectus et plura sit intelligere per et
primum in actu Maior patet quod de ea de
per intellectum secundum actum omnia perfecte
res intellecta Et ergo intellectus sit plura
actu intelligere secundum et primum patet quod si
res una sit esset plura hoc patet in
rebus materialibus videmus enim quod una
res una non potest esse sit plura in actu
sed plura in potencia vel secundum disposicionem

Nota intellectum esse omnia in posse dicit [illegible]
[illegible] secundum essentiam et naturam et eo esse
[illegible] quemadmodum Antiqui dicebant animam intel-
lectivam esse omnia quod esset quasi ex omnibus
[illegible] illa omnia intelligeret per sua natura. hoc
non [illegible]bat magis [illegible] esse et a intellectus
[illegible] esse quod debet esse quasi ex omnibus
[illegible] sed esse eo quod de [illegible]
[illegible] Albo sit intelligibilia secundum esse intentionale
[illegible] similitudinibus [illegible] forma vel species
[illegible]bles [illegible] 18 sicut dicimus hominem
[illegible] esse bestiam in hoc quod habet form[am]
similitudinem bestie in modo [illegible]. ista
sic dico quod anima fit omnia per hoc quod recipit
[illegible] rerum intelligibilium secundum esse spirituale [illegible]
[illegible] 26. in 3. de a. 18 [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] in potentia [illegible] ad omnia et
[illegible] manifestatione per lumen intellectus agentis.
[illegible] rerum [illegible]

Nota [quod] intellectus et res intellecta sunt unum
et [quod] [illegible] intellectus et res actu intellecta sunt [illegible]
sensus in potentia et sensibile in potentia sunt duo [illegible] et [illegible]
sensus in actu et sensibile in actu sunt unum [illegible]
eo [quod] [illegible] [illegible] in actu [illegible] forma [illegible]
sensibilis [illegible] et [illegible] intellectus in actu et intellectus
in actu sunt idem [illegible] est [illegible] actus [illegible]
et [illegible] [illegible] que est actus intellectus [illegible]
[illegible] intelligibilis ita [illegible] species intellectus
et actus [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
[illegible] actus sui obiecti in quo est et est actus
intellectus [illegible] eo [illegible] quo est [illegible] [illegible]
forma et actus eo [illegible] est [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensum et intellectum
sit in actu [illegible] intellectus [illegible] modo [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligit [illegible]
cum [illegible] dicit aliqua non dicit et [illegible]
[illegible] [illegible] et a [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] non [illegible]
a [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] aliorum [illegible]

Et quod unum l(ibr)o 18 [illegible] Quia enim aer est
sit potentia aqua et ignis et
patet eam sit dispositio sufficiens ad utrumque
quod ad aliquid inesse eius. Quia aer
si una parte calefieret et ex alia
infrigidaretur 2. Sed quod aer sit actu
sit ignis et aqua est impossibile. Quia
contra quod aliquid sit simul actu lapis × aqua ×
et ferrum quae non videntur. Sed dispositio
est impossibile. Praeterea aliqua dicit quod
sicut unum corpus non potest simul figurari
pluribus figuris ita unus intellectus
non potest simul intelligere plura. Possit
dici ideo ex hoc sic formatur. Quia sicut se habet
corpus ad plures figuras sic se habet
unus intellectus ad plura intelligibilia.
Sed unum corpus non potest simul figurari
pluribus figuris igitur necesse unus intellectus
potest simul plura intelligere. Maior quod sicut
corpus recipit figuras et eis sub-
iacet ita intellectus recipit intellectiones
et eis subiacet 2. Ad hoc quod ex ante aliquam
consequentiam primam licet intellectus non potest
simul intelligere plura actu tamen potest
[illegible] quod ex quo dicitur. Quod [illegible]
[illegible] modo de [illegible] ubi [illegible]
intellectus est potentia [illegible] intelligibilia
intelligibilia. Quia potest omnia intelligere. Quia et
potentia sensitiva est omnia sensibilia quia potest
omnia sentire [illegible]

Correlarium 2m in intellectus creatus in prima sua operatione non potest simul plura intelligere. patet quia in prima operatione que est simplicium apprehensio intellectus accipit intelligibilia. Item intellectus simul quibus est essentia ... sed intellectus non potest actu accipere duas quia ... sunt essentiam ... impossibile est intellectum ... in se ... species dis[tinctas] ... quia unica actione ... duo sic simul ... in ea ...

Correlarium 3m intellectus creatus in secunda operatione intellectus intelligit plura per modum plurium sed per modum unius. patet quia cum ... dicatur videns album dulce sensus communis accipit ibi plura scilicet album et ponere ... dulce sed non accipit album et dulce ut plura sed plura ut unum quia in uno subiecto quod est magnitudo. Item sic est obiectum sensus communis et per intellectum ... aliqua ... accipit plura per modum unius quia in uno ...

Correlarium 4m ... intellectus angelicus ... creatus in ... non est ... quia ... lucem inhabitat inaccessibilem. ergo a nullo intellectu creato ... ad visionem ... lucis

intellectus ... in ... modum ... ad ... termini ... quem

sunt

peccato sit intelligi naturali quare Angeli
nulli sit divinam essentiam per gratiam De
ut naturali per essentiam sua creabatur
vero per ipsa creaturis sibi
Secundum autem subtilitatem Angelorum
sic cognosceret creaturas et futuras subtilitates
sed angeli sunt perfectam cognitionem de
rebus sed non cognoscit perfecte
substantiam [illegible] cognosceret omnes perfec-
tiones ergo [illegible] angeli [illegible] homi-
nes etiam mali vigent acumine sive
ut est per subtilitate ingenii sicut
Augustinus [illegible] de trinitate [illegible] viij
scientia [illegible] nobis conclusionem
novit ita ut [illegible] per
bonitatem sua perfecte cognoscit causam est
angelica cognitio effectum sive perfecte
cognoscit [illegible] angelica est cognitio
[illegible] non enim perfecte [illegible] ma-
[illegible] si ignoraret [illegible] eg
[illegible] diffinitiones [illegible] declarative
[illegible] aliquid insinuat [illegible] rei
[illegible] et ideo [illegible] de ca
[illegible] diffinitio rerum debet esse
[illegible] ut per eas aliquid quidditative
[illegible] de angelis et [illegible]
[illegible] ideo ille [illegible] hoc non
[illegible] debet dici diffinitio dia-
lectice [illegible] casse et vane

Correlarium septimum intellectus angelicus
cognoscens sit unam et simplicem
non cognoscit ea ut plura sed ut
unum patet quia non cognoscit illa per
plures species sed unam et eandem spe[ciem]
intellectus cognoscit unam et simplicem
quando ipse obiectum per se simplex [illegible]
cognoscit et ipse quo aliquo [illegible]
ad perfectam cognitionem nec angelus [illegible]
cognoscit simpliciter in quibus conveniunt
illa una [illegible] non intelligit illa ut plura
sed ut unum habet ordinem ad aliud
quia intelligit simplicia in ordine ad unam
[illegible] et posteriores in ordine ad [illegible]
et effectum in ordine ad causam
Correlarium ultimum intellectus angelicus
non ita perfecte cognoscit posteriora
cognoscendo substantiam [illegible]
cognoscit posteriora [illegible]
de una et simplici de effectu et causa
patet quia perfectius res cognoscuntur
per propriam speciem quam per aliquam sed angelus
intellectus cognoscendo substantiam sit per
speciem cognoscit posteriora [illegible]
precedentia [illegible] Correlarium
Argumentum intellectus creatus sit simul
plura intelligere patet quia consideratur
inferior intellectus sed sensus sit simul
plura sentire ergo et intellectus sit simul

396

plura intellexerit quam potentia sensitiva
non sit posita in multis et in pluribus et
magis abstracta quam intellectiva [illegible]
de sensu quod [illegible] sit sentit album et
dulce [illegible] cognoscit [illegible]
quam potentia sensitiva non sit sit plura
sentire [illegible] et [illegible] ex quibus [illegible]
plura [illegible] ut unum [illegible] plura
sensibilia [illegible] in una [illegible] et plura
sensibilia [illegible] unum in uno
toto [illegible] sentit [illegible] non [illegible]
sunt [illegible] ex quibus [illegible] Et tunc
intellectus [illegible] ad aliqua [illegible]
sed ad totum [illegible] sed ad aliqua [illegible]
[illegible] ad sensibile [illegible] non sit
[illegible] alia Et iterum [illegible] quia
[illegible] sit una [illegible] sensitiva [illegible]
[illegible] multiplicatur [illegible]
[illegible] sensibilia [illegible] sit
[illegible]
[illegible] sensibilium sit
[illegible] ad sensum [illegible] sit [illegible]
[illegible] posset [illegible]
[illegible] ad [illegible] intellectus
non multiplicatur [illegible]
[illegible] ideo [illegible]
[illegible] plura intelligibilia [illegible] sit cognoscit
[illegible] sed [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] intellectu [illegible] intellectus
[illegible] sit cognoscit [illegible] intelligibilia
[illegible] sit unum [illegible] ut [illegible]
[illegible]

Cum autem cognoscibilia sit cognoscentis
obiectum et sit accipiatur ut unum cognosci-
bile non quodcumque genus sed unum [illegible]

Arguitur Quod se habet intellectus in habitu
ad intelligendum in habitu. Ista se habet
intellectus in actu ad intellectionem in actu
Sed intellectus in habitu sit plura in-
telligibilia cognoscit in habitu ergo
intellectus in actu sit plura intelligit in
actu. Dicendum quod non est consequens quod se habet intellectus
in habitu ad intellectiva in habitu
sit in ipso ut dispositionis. Et intellectus
in actu ad intellectiva in actu quod sit in
ipso ut ultime perfectionis. Unde illa intellectus
in potentia [illegible] per ea disponi-
tur ad intelligendum actu. Ista autem intellectus actu
intelligitur per ea perficitur et in actu
intelligendi constituitur

Arguitur Ad cognitionem intellectus
sufficit species vel intellectus. intellectus
existens sed plures intellectus possunt
sit esse in intellectu ergo intellectus potest
simul plura intelligere hoc consequitur
intelligibiles eo quod [illegible] sunt separate
[illegible] et ideo sit potest esse [illegible]
intellectu. Dicendum quod non solum [illegible] sed
actu plures perficientur quod [illegible]
sed [illegible] sit disparata [illegible] ab intellectu
[illegible] forme intellectus in intellectu

intellectus

ro sint que individualiter intellecta
prohibetur et sic plura intelligere
licet ex dictis

Ad 2m dicendum maior est capacitas intellectus
quam cuiusque corporis. sed aliquod corpus
est in quo sunt plures species sensibiles
ita quod [illegible] multo fortius plures
species actu sunt simul in intellectu
[illegible] in uno puncto aeris
quod in uno puncto se intersecant due linee ducte
a duobus visibilibus ad duos videntes
quorum alter videt album alter
nigrum et species utriusque in illo
puncto albi et nigri [illegible] non est
quod species sensibiles sunt in
medio modo deficiente sunt ibi per modum
intentionis et non per modum [illegible]
et sunt ibi per modum [illegible] species et sunt in
[illegible] actu intelligentes per modum [illegible]

Ad 3m dicendum quod sicut se habet unum corpus
ad figuram et colorem ita unus intellectus
ad plures species intelligibiles. sed unum
corpus potest informari figura et co-
lore ergo et unus intellectus potest informari
diversis et pluribus speciebus intelligibilibus
[illegible] plura actu intelligere. Ad 4m
quod sicut figura et color sunt [illegible]
corporis ita species [illegible]

speciebus intellectis hoc non. Sed in quo
do est simile de figura et colore re
corporali et de speciebus intelligibilibus
re intellectis quia figura et color
non sunt forme unius generis. Hec
in eodem ordine accipiuntur, quia non
ordinantur ad perficiendum in esse unius
generis. Nam figura perficit corpus
quo ad esse quantum, color vero quo
ad esse quale. Sed omnes forme
intellectus angelici hoc modo sunt unius
generis et habent se in eodem ordine ad
intellectum angelicum perficiunt intellectum in
hoc quod est esse intellectum in actu. Unde
plures species intellectus se habent sicut
figure plures vel plures colores qui
simul actu in eodem esse non possunt [illegible]

Utrum intellectus angelicus possit intelligere singularia

Nota primo quod secundum commentatorem super
3o de anima principium rebus materialibus est
individuum et quiditas eorum differt. Unde
ibidem dicit quod in rebus materialibus quod est ingredi
differt et aliud est quod est et aliud est ipsum
quiditas illa quam diffinitio dicit eius diffinitio
ut exemplum aliud est caro et carnis
esse et sic de aqua et aque esse et aliud
est magnitudo et magnitudinis esse quia
a singulari magnitudine essentia intelligitur

In rebus [illegible] ab individuo [illegible]
sed in individuo est [illegible] quiditas [illegible]
[illegible]
[illegible]

in rebus materialibus et
ideo dicit
individuum
et quiditas

p[er] raritate[m] aque et magnitudine[m]
intelligit separatim Sed p[er] raritatis esse
et p[er] aque esse p[er] magnitudinis esse
intelligit q[uod] [illegible] Et cum [illegible] ph[ilosoph]i (?)
habet[ur] q[uod] in rebus materialibus dicit (?)
separatim et quidditates Et ideo alia virtute
cognoscit[ur] res s[cilicet] individuum et singulare Et
alia cognoscit[ur] rei esse ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ id est quidditas Una p[er] sensum
cognoscitiva individuum Alia p[er]
intellectum cognoscitiva q[uidd]itatem Et si
aliquis p[er] eandem virtutem ut p[er] eundem
intellectum cognoscitiva individuum et
q[uidd]itatem hoc erit aliter et aliter scilicet
Una p[er] intellectum abstractum (?) recto et alio (?)
reflexo cognoscit[ur] q[uidd]itas S[ed] p[er] reflexionem
et intellectus applicat se ad fantasmata cognoscit
individuum et particulare

Nota 20 Capitulum (?) [illegible] Q[uo]d in littera Ad
hoc q[uo]d aliquid cognoscatur ab aliqua
virtute cognitiva oportet q[uod] s[cilicet] duo sunt
species illius rei sit in potentia cognitiva
[illegible] vero sive species rei est in cognoscente
duplex [illegible] modus sit causata a re ipsa
sic est in [illegible] rebus quod cognoscitur p[er]
speciem abstractam a rebus Et hoc est
[illegible] ipso (?) in quantum illa species causat et
abstrahitur a re sensibili [illegible]
[illegible] Et [illegible] est [illegible] forme [illegible]
[illegible] mathematice [illegible] dicta a [illegible] aliquo
[illegible] aliquid quod est aliud ab [illegible]
[illegible] alicui [illegible]

Species est [illegible] cognoscente [illegible] causata a re Et hoc [illegible] primo

q est in materia. Et tunc similitudo est
sensitiva in potentia cognitiva que est virtutis
cognitive et inferior ideo non
cognoscit singularia nisi per quas
species individuales in organo
alio modo corporeo receptas. Alio modo
illa species est in potentia cognitiva [illegible]
quantum ad conditiones materiales [illegible]
est in potentia cognitiva sensitiva [illegible]
[illegible] depurata ab hiis conditionibus
materialibus. Et tunc similitudo est species
intelligibiles que in intellectu [illegible]

2o species est in cognoscente ut causa rei

Secundo similitudo rei cognite est in
cognoscente sicut causa rei cognite
sicut in artifice est forma vel similitudo rei
artificiate per quam ipse artifex co-
gnoscit suum artificiatum et per illam
formam facit artificiatum. Et per illam
formam cognoscit res [illegible] per illam formam
illa est causa illius rei [illegible]
sicut scilicet artifex [illegible] non producit
materiam sed [illegible] presuppositam [illegible]
inducit formam artis ut fiat artificiatum
creatum sic tunc [illegible] in mente [illegible]
facti non est similitudo artificiati nisi quo
ad formam. Et ideo tunc artifex per [illegible]
non cognoscit artificiatum [illegible]
nisi formam per sensum accipiat
artificiati

Edificator per artem cognoscit formam domus [illegible]
[illegible] non [illegible] nisi
sensu acceperit [illegible] non [illegible]
[illegible]

idea est forma exemplaris ad cuius imitationem [illegible]
[illegible] vel idea est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] creature [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] creatura [illegible]
[illegible] creature [illegible] immutabilis [illegible]
ab alia creatura [illegible] immutabilis
[illegible] creature [illegible] ratio
creature [illegible] ideales [illegible] plures
[illegible] esse [illegible] intelligere

Item dico quod ydee in mente diuina sunt formaliter
distinctiue rerum et exemplares [illegible]
sunt et productiue creature [illegible]
in mente diuina se habent ad species [illegible]
in effectu angelico [illegible]
talibus ydeis in mente diuina [illegible]
deducte et exarate ab eo [illegible]
species et similitudines rerum [illegible]
disparatas maiores [illegible] indiuiduatas [illegible]
rationes speciales in mente diuina [illegible]
ut per eas angeli cognoscere [illegible]
in [illegible] diuina et [illegible] rerum [illegible]
in effectu angelico non solum cognoscit
rerum et etiam rerum singularia
Ad aliud quod species in mente angelica ut [illegible]
[illegible] fuit ab ydea diuina [illegible]
producunt [illegible] per ydeas tales species habent [illegible]
[illegible] habet [illegible]
Ad [illegible] angelorum ab [illegible]
[illegible]
[illegible]

Hec similitudo est in mente artificis
que non solum producit formam sed etiam
materiam, sic est artifex increatus
deus gloriosus in cuius mente rationes
ideales non solum sunt similitudines
rerum creatarum quo ad formam sed
etiam quo ad materiam, tunc ille forme
non solum representant artificiata quo
ad esse ulterius sed etiam quo ad predicare
Et ideo rationes ideales in mente
divina consistentes sunt efficaces ad
cognitionem utrumque sed etiam ad singula-
ria cognoscenda a deo ipse intellectus
divinus cognoscit etiam et singularia
Noto tertio videlicet quod in ra-
tione ille rationes ideales in mente
divina consistentes efficiunt in rebus
producendis esse suo naturali ut
predicamentum unumquodque subsistit in sua
et una [illegible] rationes pro-
ducendas producit ad similitudinem illarum
Ita etiam ille idee procedunt in mente
angelicas sicut species concreatus
intellectum angelicum ut sunt in angelo
primum cognoscendi res sive esse
suum in quo subsistunt ille angeli
species influxas sibi ab arte
divina non solum cognoscit universalia sed
etiam singularia [illegible] species in

tunc etiam ista forma non solum similitudo quo ad formam sed etiam quo ad materiam

non solum

Aliter ydee sunt in mente divina et aliter species in mente angelica pro

aliud sunt in mente divina et alie in
mente angelica Noto secundo Verbum
d. B. in littera quod differentia non solum
sit in mente divina et species rerum in
mente angelica pro quia ydee in
mente divina non solum sunt rationes
et principia cognoscendi rerum sed etiam
sunt forme factive rerum et rationes
et exemplaria secundum quod producte sunt
et producuntur creature sed species que
sunt in mente angelica solum sunt principia
cognoscendi et ultimo factive quia
non sunt in mente angelica tamquam rationes
et exemplaria producentia creaturas
sed sunt ibi tamquam exemplate
a factivis Verbum tertio quod ydee sunt in
mente divina non sunt ibi aliqua plura-
litate ita quod ibi esset aliqua
pluralitas formarum ydealium secundum rem
sed sunt unum in re sed in intellectu
creato species ille sunt multiplicate
ita quod intellectus angelicus non potest
diversa cognoscere per unum sed oportet
per plures species species species
quarum alia cognoscit Verbum tamen quod
in isto intellectu creato est abstractio
paucioris in plures species et formas ad
plura cognoscenda efficaces

20

et quanto inferior tanto plures habet
species ad cognoscendum alia
Nota quinto quod triplex est triplex
intellectum scilicet humanum divinum et an
gelicum triplex est modus
intelligendi seu representandi unius
rei [illegible] modo in solo [illegible]
sic una sola representatur in uno
et non ut habeat actuale existere
et sic representat unam speciem in
intellectu meo [illegible] modo an
quod est obiectum intellectum
habet species intelligibiles in intellectu meo
solum ducit in cognitionem [illegible]
[illegible] et [illegible] actualiter existit
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
cognoscit et [illegible] et aliquid [illegible]
[illegible] ut actualiter existit in [illegible]
[illegible] et aliquid in se [illegible] et [illegible]
[illegible] species intellectu meo [illegible]
et abstracta a fantasmatibus et
ab hiis que representat res [illegible]
[illegible] ideo ducit in cognitionem [illegible]
abstracte a [illegible] et [illegible]
intelligendi [illegible] ut est [illegible]
et ut est separata ab esse [illegible]
[illegible] [illegible] ideo [illegible]

modus [illegible] rei representandi [illegible] [illegible]

speciem intellectam nec nihil cognoscit
de particularibus nec naturam universalem
speciem certitudinaliter de esse [illegible]
rum. Secundus est modus intelligendi
nam superessentialiter quo intelligit
et cognoscit naturam secundum esse [illegible]
quo est cognoscibilis ut [illegible]
non solum secundum se scilicet ut actualiter
existit in supposito et in quibus [illegible]
existere. Et talis est modus intelligendi
et cognoscendi divinae cognitionis.
Sic enim deus cognoscit naturam
sua cognoscendo et intelligendo
cognoscit omnia supposita [illegible]
illa natura et omnia supposita possibilia
esse sub illa natura. Tertius modus
intelligendi naturam aliquam quo
intelligitur natura aliqua secundum se
ut actualiter existit in suppositis.
Et talis est modus intelligendi
angelicus qui fit per species in
mente angeli existentes et
derivatas ab ideis divinis quae
totam rem producunt in esse. Et ideo
talis species habet representare naturam
secundum quod habet esse in suppositis et secundum
quod est quanta sua esse. [illegible]
angeli per speciem intelligibilem

29 [illegible]

de [illegible] supra sensualitatem quam habet ad sua essentia cognoscit [illegible] natura [illegible] ideo non solum cognoscit [illegible] secundum se sed non solum [illegible] in quibus actualiter existit [illegible] sub illa natura

39 medius

cognoscere aliquam naturam cognoscit
specialia in quibus habet esse illa natura
non tamen cognoscit omnia specialia quae possunt
esse sub illa natura

Conclusio prima ponitur

ut non sit intellectus singularia directe. hoc
probatur autem domini egidii 2° de anima [illegible]
[illegible] ubi dicit quod licet corporalia et
sensibilia quae sunt singularia non cognoscuntur
nisi sensu ergo non intellectu [illegible]
[illegible] intellectus intelligit
[illegible] speciem et similitudinem habet in se
[illegible] intellectus non sit habere speciem et
similitudinem singularium in se ergo [illegible]
[illegible] quod non [illegible] 2° [illegible] quod cognoscit
ab aliqua potentia cognitiva oportet
[illegible] species eius sit in illa potentia [illegible]
et 2° de anima dicitur quod intellectus recipit
in se [illegible] species intellectus et ideo dicitur
locus specierum intelligibilium [illegible] quod ad
hoc ut singulare cognoscatur oportet
quod in cognoscente non solum sit similitudo
formae sed etiam aliquarum materiae eo quod omnis
forma de se est communis sed individuatur
per materiam sed quia [illegible] ad hoc determinatur
essentia [illegible] sed intellectus abstrahit
species intelligibiles ab [illegible] materiae
per quas singularium similitudo perfecta non
sit esse in intellectu nostro

vel [illegible] intelligitur singulare [illegible]

Conclusio sexta responsalis

Angelicus intellectus fit intellectivus singularia. probatur per illud Thobie xii ubi dicit angelus quando orabas cum lacrimis et sepeliebas mortuos. et infra sequitur. Ego obtuli orationem tuam domino quod non potuisset fieri nisi angelus habuisset cognitionem rerum singularium. Et ad hebreos primo dicitur omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. quod non posset esse nisi cognoscerent singulares homines. Secundo sic. omne cognoscens cognoscit alia a se per hoc quod habet in se aliquid quod est representativum aliorum. sed intellectus angelicus habet in se aliquid quod est representativum singularium. ergo cognoscit singularia. Maior patet [illegible] [illegible] sic forme species intelligibiles sunt forma representativa rei quia intellectus intelligit et cognoscit per eas sic quod intellectus cognoscit per species in se. [illegible] in intellectu angelico sunt species [illegible] ideis divinis que non solum representant universalia sed etiam singularia in quibus sunt [illegible] [illegible]

Corollarium primum intellectus divinus per
unam simplicem suam essentiam in-
telligit et cognoscit omnia. patet quia
quanto intellectus est altior et perfe-
ctior tanto eo uno plura co-
gnoscere. sed intellectus divinus est altissimus
ergo etc. quoniam est ipsa sua essentia
per quam sibi omnia representat et perfectam
similitudinem propter identitatem ipsam licet ad suam
essentiam cognoscit omnia ultra et per
[illegible] facta vel facienda

Corollarium 2m Angeli quomodo superiores
paucioribus formis et universalibus
sua perficiunt cognitionem quam
inferiores angeli inferiores. patet quia
species est concreata plura representat
quam in inferioribus sed habent maiorem ma-
iorem universalitatem. Et hoc est quod dicit dionysius xii
ca. celestis ierarchie quod superiores ordines
habent scientiam magis universalem inferioribus
Et auctor de causis propositione x. dicit quod intelligentie
superiores habent formas magis universales.
hoc est plurium representativas. quia quanto
intellectus est altior tanto habet pauciores
formas ad plura cognoscenda efficaces.
eo quod quanto aliquid est propinquius
primo et vero uni tanto est minor quantitate
et minorem et pauciorem speciem

species minus plures et maiores universal-
es propter eorum actualitatem. Sed ex-
declarat sic: videmus quod unus homo subtilis
et perspicacis ingenii plura intelligit
uno verbo quam alter grossi ingenii
multis verbis et pluribus [illegible].
Sic et angelus superior plus habet de
lumine et perspicacitate intellectus, unde
ipse plura intelliget quam angelus
inferior et multis. Unde Dionysius de ce-
lesti hierarchia: angelus docens hic
intellectum multiplicat et dividit de
[illegible] infirmitatis quae non posset intel-
ligere. Sic angeli superiores
dividunt suas conceptiones et ostendunt
inferioribus per multos conceptus quod ipsi
intelligunt in uno conceptu, eo quod inferiores
non possent totum conceptum superiorum
sicut magister quando vult ut discipulus [illegible]
dividat eius [illegible] plures. Habent
ergo angeli superiores conceptus universaliores,
intelligunt per species universaliores et per
pauciores formas et species intelligunt.

Corollarium. Etsi angeli inferiores
plures habent species creatas quam
superiores, sunt tamen in illis species univer-
sales et plenior representatio prima
per pluralitatem causarum in quantum
[illegible] intelligentiae [illegible]
longinquiores ab uno primo [illegible]

Cognitio superior dicitur universalior quia ad plura se extendit
in singula magis comprehendit

sunt plures quam tres hoc est plures habet
secundum quantitatem. Item habet et per
uno dicere patet ratio ubi supra. Quid
probat ista pars? quia species ille sunt quibus
hoc quod sunt representative rerum et co-
gnita rerum. Et quod per unam speciem potest
intelligere et cognoscere omnia mediante divina
una specie ita quod illa specie sit ipsa
similitudo unius cuiuslibet predicamenti
cuiuslibet speciei secundum diversos respectus
eius ad predicamenta. Quia essentia divina
species est ipsa similitudo singulorum secundum
diversos respectus suos et [illegible]
Contra [illegible] intellectus humanus
qui est ultimus in ordine substantiarum intel-
ligibilium habet formales [illegible]
[illegible] ut non possit per unam speciem
nisi unum intelligere et cognoscere.
Et quod intellectus humanus habet imperfectissimum
modum intelligendi ex quo pure
[illegible] informatur aliqua specie
intelligibili [illegible]
dicit quod intellectus ut in principio sue crea-
tionis est sicut tabula rasa in qua nihil
est depictum possibilis [illegible]
postea [illegible] speciem species [illegible]
est debilis adhesionis cum intellectu
[illegible] solum [illegible] cognitor eorum
[illegible] representat per speciem

et hoc est tamen ipsa sine quibus non ad dat
in cognitionem ... [illegible] representat
cognitivi ... sunt ... [illegible]
esse illa ... Et hoc est quod dicit ...
in textu Multitudo specierum ... in intellectu
humano non sufficit ad cognoscendum
plura singularia. Et propter hoc intellectui
adiuncti sunt sensus quibus singularia
accipiat intellectus

Contra singularia hoc intellectus ...
non ... singularia ... [illegible]
primaria intellectus ... [illegible]
... Et ... [illegible]
... intellectus est ... sensus vero
singularium ... [illegible]
... aliquid cognoscit
non ... mediante alia cognitione
... mediantibus aliis ... cognitione ... obiectum ut si intellectus
vult cognoscere singulare oportet quod
se convertat ad fantasmata illius

Contra singularia ... [illegible]
non impeditur ... intellectus
... [illegible]
in ... separata ... separata et
... intellectus ... et uno
et individuali ... [illegible]
... [illegible]
... intelligentia ... in actu ...
... est in ... [illegible]

x cognitione x x

et hoc ... intellectus ... cognoscere ... obiecti ... sensibilia ... obiecta ... cognoscitivam [illegible]

Item Dub[itatur] . dicit q[uod] angelus non accipit aliquam
noticiam a reb[us] intelligendo s[ed] species
a[ngeli] sicut stantes [illegible] eius intell[ectus] effective i[m]materiales
habet intellectum agentem et possibilem
[illegible] ar[ti]c[u]li [illegible] in ar[illegible] q[uod]
[illegible] vel dicitur q[uod] angelus non acquirit species
[illegible] et continuatione et formatione
[illegible] q[uod] habet intellectum agentem et possibilem
[illegible] fuit [illegible] in seipsis intelligibilis
[illegible] de sensibilibus et [illegible]
Dub[itatur] . dicit q[uod] angelus superior [illegible]
superior tanto p[er] species magis universales intelligit
[illegible] p[er] pauciores. Et sic ponit [illegible]
[illegible] angelicam [illegible] [illegible]
[illegible] superior tanto magis deo appropinquat
[illegible] in vna essentia [illegible]
angelo infimi ordinis sunt species [illegible]
[illegible] ordinis sunt [illegible] p[er] pauciores [illegible] angelo
[illegible] in [illegible] intelligit [illegible]
[illegible] Sed contra dicunt oppositum [illegible]
[illegible] p[er] pauciores et magis universales

[illegible] in [illegible] | nec hoc requiritur ad
[illegible] pervenienda | [illegible] et ad sal-
vandum [illegible] angelorum [illegible]
cognoscat [illegible] | et [illegible] | ac [illegible]
inferior angelus | deo [illegible] dei deo [illegible]
[illegible] | [illegible] superiores habet [illegible]
[illegible] est [illegible] | [illegible] limpiditate et
[illegible] maioritate [illegible] | [illegible]
[illegible] verba deo | [illegible]
[illegible] angelus [illegible] superior deo [illegible] in pro-
[illegible] et [illegible] deitate cognoscendo [illegible]
[illegible] representationes |
[illegible] angelica [illegible]
[illegible] | [illegible] presentia et futura
[illegible] ad presentia [illegible] ad [illegible]
presentia et futura non [illegible]
angelus [illegible] | [illegible]
[illegible] angelica | [illegible] solum [illegible] ad
[illegible] nondum habet [illegible] |
[illegible] cognoscendo [illegible]
assistant | [illegible]

Arguitur intellectus angelicus non potest
cognoscere singularia quia vel cognosceret
singularia aut cognosceret per species acqui-
sitas aut concreatas Non per acquisitas
quia vel illa essent per universale vel ex Non
per universale quia tunc essent in abstracto ita non
ex esse in intellectu angeli qui est abstra-
ctus non habens sensus per quos possit
acquirere huiusmodi species Non etiam ex qua
illas non potest esse solitudo respiciendi
illa que nobis representant per se intellecta
Non concreata quia species concreata angelo
a principio sue creationis fuerunt in ipso Ad
cognitionem ut aliquam sufficientem species re-
sunt in intellectu Et ideo si per species con-
creata posset aliquid singulare cognoscere
deus e ... a principio sue creationis id
cognovisset quod tunc adhuc erat futurum quod
non potest esse quia futura cognoscere solius
dei est Ysaie xli Annunciate que ven-
tura sunt in futurum et sciemus quod dii
estis vos Ergo angelus singularia
cognoscere non potest Dicendum quod angelus illo
cognoscit singularia per species acquisi-
tas quia non per species acceptas a rebus sic
cum res agunt in intellectum cum sit
impossibile Nec per aliquas species de novo
influxas a deo revelante ipsi angelo
aliquid de novo quia species quas habet
angelus apud se concreatas sufficiunt

ad via cognoscibilia cognoscenda /
sicut quod fantasmatibus hominis intellectus angeli
elevatur / ad altiorem gradum ex
illius speciebus sed nec sic / Quia cum quod
easdem fantasmata speciebus intellectus
intelligit / huic positione ad intellectum aliquam
cognitionem attingit / ad quam non sufficeret
naturale lumen intellectus agentis /
Restat ergo ut angelus cognoscat futura
gratia sibi ex eorum causatarum / Quia ergo per
speciem istam causata sit cognoscere
diversa individua ista causa in actu applicata
sit per unam speciem cognoscit / quod particularia
sunt in uno individuo / ut non oportet eum
aliam speciem habere / quia cognoscit colorem
saporem et odorem unius pomi / sic simul
cognoscendo hoc pomum / cognoscit
quodcumque est in pomo illo / et effectum et
et accidens / effectum autem non est in causa sua
ut in ea possit cognosci / nisi sit causa
determinata ad effectum illum / sicut patet in causis
naturalibus / quibus cognitis cognoscuntur
effectus earum / Quod causa contingens non
determinatur ad effectum suum nisi actu
producat ipsum / in causa contingente
non est effectus eius / ut in ea possit
cognosci / nisi quia iam actu producit
est / Et ideo angelus [illegible] contingentia
cognoscens eius velut cum fiunt / sed
contingentia non cognoscit futura [illegible]
gentia

Angelus intelligendo per rem aliam non fit
intellectus quidquid ei sit attributum vel ab ea
remotum / Unde intelligendo quidquid est intellectus quando [illegible]
possumus intellectum componendo vel dividendo per [illegible]
simplici intuitu

q 20 articulo 6 [illegible] 9 b [illegible]

[illegible] q cognitio fit per assimilationem [illegible]

cognoscens de novo [illegible]

cognoscere 21 [illegible] q cognoscens

[illegible] accipit formam [illegible] similitudinem cognitum

de novo accidit [illegible] q cognitum

[illegible] venit ad formam [illegible] in cognoscente

[illegible] angeli de novo cognoscit

[illegible] fuerit futura [illegible] si aliquando

[illegible] assimilabat [illegible] intellectus

[illegible] forma [illegible] apud se [illegible] incipit

[illegible] eandem formam incipit intellectus

sibi assimilari [illegible] aliqua mutatio facta [illegible]

[illegible] angeli [illegible] intelligere aliquid de novo

[illegible] aliquid de novo assimilari

[illegible] intellectu angeli [illegible]

[illegible] ad [illegible] assimilari intellectui [illegible]

[illegible] cognitio [illegible] formas

20 [illegible] intellectu [illegible]

effectus cuius angelus fuit in actu suo
ista singularia / sed statim in actu suo
Contra Angelus non potest cognoscere
singularia prout in actu sunt presencia
sed non potest aliqua cognitione nova
non nisi fiat aliqua innovatio in
cognoscente / sed per hoc quod prius ... quod
erat futurum in / et fit presens non fit aliqua
innovatio in intellectu angelico / Cum nihil
recipiat a re extra / ergo si prius ...
erat futurum non cognoscebat / nec
quando fit presens cognoscere poterit / Quod in
quo aliquid incipit esse presens
angelus de novo cognoscit illud / non
fit aliqua innovatio in ipso angelo /
sed in re cognoscibili / quia aliquid
... non fuit quod in cognoscente ...
... illud cognoscitur / Sic quando aliquid
singulare incipit esse / ... in illo / ergo
sed angelus cognoscit de novo in illo / ergo
angelus cognoscit illam ...
cognoscit ... sed aliqua innovatione
facta in angelo ... cognoscere:
Contra intellectus angelicus non potest singulare
novum ... quod hoc debet ...
... apud se
ad ... quod de novo fit sed hoc
non potest intellectus non potest aliquid ...
nisi ... cognoscat ... quod ...
... sed hoc non potest ... ergo

Ad 2m quod intellectus est cognoscitivus duorum sim-
ul quia comparatione unius ad alterum sicut ali-
cuius applicatio sequitur cognitio
singularium. Et non possit esse causa
eius. Dicendum quod applicatio illa est in-
telligenda per modum illum quo dici-
tur applicatio ad rem cognoscendam appli-
cat non sic cognoscibile ad aliud
sed sic modo cognoscendi ad rem
cognita alias in se valet ad spe-
ciem sicut ostensum est obiectio

× medium ×

Ad 3m. Cum angelus cognoscit singularia
aut cognoscit una specie aut pluribus
non pluribus quia sic oportet quod intellectus habe-
ret infinitas species quia apud se sunt infinita
sunt individua. Non etiam una specie quia
sic intellectus angeli comparetur divino
intellectui qui una specie cognoscit omnia
intelligit. Dicendum quod intellectus angeli non
una specie cognoscit diversa licet tot
species quot sunt individua sed una spe-
cie qua cognoscit naturam cognoscit indi-
vidua pertinentia illam naturam. Unde

per

Ad 4m. Oportet species intelligibiles de-
terminare intellectum ad determinatam cog-
nitionem sed illa una species non se habet
magis ad unum individuum quam ad
aliud ergo per ipsam non intelliget deter-
minate ad certum individuum et per consequens
non potest cognoscere singulare dicendum
quod illa una species efficit ratio

[illegible] ostendi [illegible] [illegible] in Libro [illegible]

Utrum notitia que ab aug[ustino] dicitur proles mentis sit in mente sicut accidens in subiecto

Noto primo quod notitia capitur quatuor modis. Primo pro ipsa natura cognitiva sicut [illegible] intellectiva dicitur notitia [illegible] [illegible] cognoscitiva [illegible] non [illegible] sic accipitur [illegible] in subiecto sed [illegible] et [illegible] dicitur proles [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] cognitiva [illegible] intellectiva dicitur notitia. Tertio pro habitu cognoscitivo [illegible] dicitur notitia. Quarto pro [illegible] dicitur [illegible] cognitio [illegible] [illegible] cognitiva. Sic etiam hoc nomen sensus [illegible] vocat nam sensitiva [illegible] [illegible] sensibile [illegible] [illegible] sensitiva [illegible] accidentibus dicitur sensus. Secundo sensus vocat ipsam potentiam [illegible] sensitivam. Tertio vocat ipsum [illegible] visus auditus dicitur sensus.

Noto 2o quod mens [illegible] in [illegible] dicitur [illegible] primo dicitur a [illegible] [illegible] potentia [illegible] dicitur [illegible] [illegible] [illegible] et colligit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ex verbis aug[ustini] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitio [illegible] in subiecto in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] color et colorat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] notitia [illegible] [illegible] amorem [illegible]

notitia capitur quatuor modis primo
2o
3o
4to
et sensus capitur varie
mens dicitur et primo

intrinsecus i[n] fronesim unde dicitur
quod mens dicitur a meminendo et
excogitando et diiudicando —
Cogitacio vero in eodem invenitur
et scripsiam [illegible] et dui
[illegible] fronesis noiatur [illegible]
et dilatata facit cogitacionem
Quarto mens capitur pro ut mens
dicitur a meminisse et respondet
memorie unde Augustinus super [illegible]
de trinitate quod in hiis tribus [illegible]
i[d est] memoria et noticia et amore
consistit Tercio mens capitur pro
toto superiori dicitur i[d est] elevatur ad spem
hoc est racionis in qua sunt tres [illegible]
dicte ipsa mens dicitur a[b] eminendo
Et capitur eciam dicitur quod in mente sero [illegible]
legerat consistit ymago trinitatis [illegible]
Et est tota racionalis anima i[d est] intel-
lectualis nam secundus dio[nisius] [illegible]
vocat angelos divinas mentes
Et hoc modo capitur hic in textu [illegible]
Nota tercio [illegible] de 6 parte [illegible]
7 28 [illegible] [illegible] in [illegible] nomine [illegible]
accidens est consideracio duo [illegible]
racio [illegible] in [illegible] [illegible]
inesse alteri dependere et [illegible]
facere cum subiecto [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
inesse subiecto dependere [illegible] [illegible] [illegible]

20

Et mens dicitur pars [illegible] ymaginem

30 ymago trinitatis

mens est [illegible] de [illegible] qua [illegible] [illegible] [illegible]

Reto

dicitur mens

pro quo [illegible] nomine [illegible] accidens [illegible] duo consideratur [illegible]

2m

... [illegible] actualitas eius esse est [illegible]
... [illegible] effectus est sua ratio
... [illegible] in [illegible] in alio
a relatione [illegible]
[illegible] in comparatione ad subiectum [illegible]
[illegible] [illegible] ratio
ut ratio relationis non accipit [illegible] comparationem
ad illud [illegible] est ad suum subiectum
sed [illegible] comparationem ad aliquid et [illegible] [illegible]
est ad suum oppositum [illegible] [illegible]
ad aliquid [illegible] sua [illegible] dicit [illegible]
respectum ad aliud [illegible] paruo modo
notitia ultimitatis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] conside[ratio] [illegible] [illegible] [illegible] ad subiectum
[illegible] ordinem ad subiectum [illegible] [illegible]
[illegible] ad ipsum cognoscentem
[illegible] notitia [illegible] cognoscibilis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] subiectum
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] hoc est [illegible] [illegible] Alio
notitia [illegible] [illegible] comparationem ad
cognoscibile et hec [illegible] ratio notitie
[illegible] dicit ordinem vel respectum ad cognoscibile
[illegible] notitia [illegible] [illegible] sed
[illegible] ad aliud sit illud [illegible] quod est ad aliquid
[illegible] [illegible] actualiter [illegible] [illegible] est ad
aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
remanet in diuinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quicquid in [illegible] habet esse
[illegible] translatum in deum [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] ad duo [illegible] ad subiectum in quo est
[illegible] diuinum [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] ad quod dicit relatio et sic
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] relatio
dicit ab aliis
[illegible] [illegible]
aliorum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordine
ad subiectum
relatio [illegible]
[illegible] in ordine
[illegible] ad subiectum [illegible]
ad [illegible]

20

[illegible] in diuinis
[illegible] [illegible] in
duo modo
[illegible]
[illegible] et
relationem

Ergo quia in divinis [illegible] et caritas [illegible] quia totum
est in deo est eius substantia [illegible]
[illegible] mente dat [illegible]
eterno esse [illegible]

Conclusio notitia que ab

Augustino ponitur mentis [illegible]
[illegible] in mente sit accidens in subiecto
[illegible] per augustinum [illegible]
[illegible] allegat augustinum [illegible] de trinitate
ca. xiiij dicentem [illegible] ipsa mens [illegible]
[illegible] et notitia eius [illegible]
[illegible] augustinum [illegible]
cognoscimus [illegible] notitiam
[illegible] utrorumque [illegible] notitiam parit [illegible]
cognoscentem et cognitum [illegible]
[illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] et [illegible]
et cognitor [illegible] per [illegible]
[illegible] accidens [illegible] notitia [illegible]
[illegible] sit habitus [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] color in corpore [illegible]
[illegible] notitia [illegible]
et [illegible] habitus [illegible]
Arguitur [illegible]
[illegible] notitia [illegible]
[illegible] augustinum [illegible] de trinitate ca. [illegible]
[illegible] cognoscit [illegible] sed [illegible]
[illegible] quia consideratio [illegible]
[illegible] accidit [illegible]
Color enim aut figura [illegible] corporis [illegible]
[illegible] notitia [illegible] cognoscit [illegible]

illud cui inest. similiter et corpori ad ipsum co-
gnoscentem. sed non excedit mentem
quia in illo inveniuntur et similiter ipsa ipsi menti
sicut notitias considerat [illegible] similiter
amor quia excedit et afficit ad cognoscibile
sic excedit mentem quia non solum mentem
et notitia sed etiam alia

Ar(gumentum) ultimum accidens est equale suo subiecto
sed notitia est equalis menti. ergo [illegible]
notitia menti. et dicit non consistit imago
trinitatis [illegible] Augustinus [illegible] ergo notitia
non est accidens [illegible] trinitatis mentis [illegible]
quia notitia mentis [illegible] imago
trinitatis. ubi notitia non [illegible]
[illegible] ad subiectum
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] ad imaginem trinitatis [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] a filio realis [illegible]
[illegible] relatio
[illegible] realis in deo [illegible]
[illegible] ad filium. Est etiam [illegible]
notitie ad mentem [illegible]
ad omnia ad [illegible]

Ar(gumentum) notitia non est [illegible]
[illegible] capitulo [illegible]
[illegible] imago [illegible] mens
et notitia [illegible]
verbum [illegible]
[illegible] unum [illegible]

[illegible] ultimum accidens
[illegible] notitia
[illegible]
[illegible]
[illegible]

in alia sensibilitate vel ut ita dicam essentiae et non tamen agentis in sensato ut dolor aut figura in corpore [illegible] quod ista tamen sunt [illegible] obiective [illegible] [illegible] in aliquo [illegible] et dicens [illegible] [illegible] formaliter [illegible] aliud [illegible] [illegible] et hoc [illegible] [illegible] aliud locum [illegible] intelligendum [illegible] ista [illegible] non est [illegible] obiective [illegible] [illegible] ut [illegible] nescio quo possit bene salvare [illegible] veritatem [illegible] [illegible] ista verba ad [illegible] quod [illegible] sunt [illegible] forte [illegible] [illegible] ut est actum [illegible]

Utrum sermo animae consistit in passione perveniente [illegible] ad essentiam animae

Nota primo [illegible] secundum caput [illegible] primo [illegible] motus [illegible] actu [illegible] gaudium vel delectatio [illegible] [illegible] gaudio vel delectatione

[illegible] de [illegible] delectationis [illegible] aliud [illegible] [illegible] et non [illegible] aliud [illegible] [illegible] vel [illegible] aliud [illegible] in aliqua [illegible] dolor [illegible] verum est quod [illegible] et [illegible] gaudii [illegible]

[illegible] 2[illegible]

[illegible]

[illegible]

ho sim amore · ffruicio convenit in se tota
ratione delectacionem et quietacionem utz
differencie formalis · ffruicio enim est amore
inherere alicui rei propter se ipsam rem
in hoc quod dicit amore tangit [illegible] in hoc
quod dicit inherere tangit delectacionem in hoc quod
dicit propter se ipsam tangit quietacionem
hoc ratione · ffruicio aliquo [illegible]
efficiens · si [illegible] a [illegible] [illegible] et [illegible]
voluntas vel dispositive ut habitum [illegible]
[illegible] per quam disponitur · vel formaliter ut
[illegible] quietativa · et hoc est beatitudo
creata vel [illegible] formaliter ut dicto in
quiescitiva sicut in fine bono [illegible]
[illegible] una [illegible] · [illegible] [illegible]
[illegible] efficiente [illegible] voluntate
originaliter · ffruicio formaliter

Item capitulo 2 dicit unus qualiter per omn[illegible]
delectatio fit per quem modum dicit Augustinus
sunt in c vi in 9 [illegible] Aristoteles [illegible]
ipse per actum delectatio et quietatio [illegible]
Augustinus d. 1 Augustinus quod finitur cognitio
quibus voluntas fit sic delectata cognitio [illegible]
Et ex hoc non posset esse quietis [illegible]
sequitur quod nihil fit esse obiectum [illegible]
nisi finis ultimus sive verus sive apparens
pro tanto vera [illegible] sive [illegible] aut [illegible]
[illegible] cui vere voluntas complacentia [illegible]
adhaeret [illegible] ultimo
Item peccatores [illegible] non [illegible]
[illegible] importat delectationem in fine vero [illegible]
peccator consistit sive [illegible] in [illegible]
finis [illegible] in voluptate et [illegible]

[illegible] earum voluntatis relatae ad aliud tempus in fine
[illegible] dicitur actum voluntatis conquiescentem et delectatum in re

Omnis operatio voluntatis gaudiosa propter se [illegible] et non refunditur

Item est gaudio [illegible] et [illegible] gaudere . sive delectatio

est hoc patet [illegible] alia [illegible] Secundo [illegible] 2o propter

quae [illegible] motum voluntatis [illegible] est fruitio est
quietatione i operacionum voluntatis [illegible]
quietativa propter amorem est [illegible] [illegible]
amore inhaerere alicui [illegible]
sic [illegible] inquietum [illegible] Augustinus inquietum
est cor [illegible] domine donec re-
quiescat in te i inquieta est
voluntas mea Tertio [illegible] propter

[illegible] [illegible] propter [illegible]
[illegible] delectatione et quietatione et est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volun-
tas se delectat [illegible] [illegible] [illegible]
ab Augustino [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] voluntate propter se dele-
ctata et [illegible] fruitio solum et [illegible]
omnibus istis modis accepta
fruitio est actus voluntatis

Nota 20 [illegible] fruitio est du-
plex et fruitio [illegible] alia vero
fruitio [illegible] et est ille
amor vel illa delectatio [illegible] sequitur
[illegible] visionem dei [illegible] quia
deus diligitur [illegible] super omnia [illegible]
[illegible] patriae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fruitio viae [illegible] ille amor
quo diligimus deum super omnia [illegible]

fruitio 2 [illegible]
viae patriae
dilectione

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] delectatio [illegible] [illegible] et [illegible] in hoc quod inhaeret
[illegible] et [illegible] delectabile est et non simpliciter . delectatio autem [illegible]
[illegible] delectatio alicui inhaeret . delectatio impedita est et est delectatio
[illegible] et non simpliciter sive perfecta fruitio autem dicit delectationem
ultima et optimam

Ad secundum [illegible] sequitur [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] sit [illegible] fide

Ut se qui sequitur [illegible] fide
[illegible] et ipsa [illegible]
[illegible] [illegible] que vere et
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
ordinando et [illegible] ve [illegible] beato
non [illegible] [illegible] [illegible]
at in patria ve [illegible] et [illegible]
[illegible] ubi in quo [illegible] beato
sit et erit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in via [illegible]
[illegible] [illegible] habet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] et illa [illegible] fide
[illegible] et caritate [illegible] alique [illegible]
habent [illegible] habitus [illegible] et
sufficient [illegible] [illegible] adiunc-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illo
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] illo
at [illegible] debebunt [illegible]
vide habet et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] quod [illegible]
[illegible] videt [illegible] et [illegible]
homo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] vivo [illegible] obiecto et [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] ad bonitatem
[illegible] ordinat [illegible] tota bonitas [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et tota [illegible]
[illegible] et una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
una [illegible] sit [illegible] una bonitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
una bonitas [illegible] una [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
videmus [illegible]
[illegible] et
[illegible]
at [illegible] ad
[illegible].

[illegible] aliquo
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Item fruicio est actus voluntatis quo amat actu
comprehendo obiectum convenientem sibi presens obiectum
ut comodum duplex pt appeti vel [illegible] sz ut
absens et tunc solet desiderare et ptinet ad spem
vel ut presens et tunc facit tenere et ptinet ad
tencionem licet igitur tam tencio quam fruicio sit actus
voluntatis fruicio est actus amantis fruicio est
actus succedens actui sperandi et est de obiecto
presente et pt dici actus vel amor complacencie sicut
dicit beatus Ambrosius in legenda beati Augustini tene
[illegible] iam tencio quod credidi iam video
fruicio [illegible] est ille amor quo diligitur deus
[illegible] si quis habet deum et videt et
diligit [illegible] delectaretur [illegible] fruicio [illegible]
deus [illegible] pt de [illegible] clarum visionem [illegible]
fruicio [illegible] amato ipso [illegible]
quod in [illegible] aliud videtur esse quam complacencia
in amato presenti

Nota fruitio e duplex ordinata et est
illa qua aliquid diligimus propter se ut patet
fruibile ordinate et solo deo e fruendum quia
ipse e finis quietans omnia et propter se amandus
tot capiendo finem proprie sicut dicitur [illegible] quia anima e ad
imaginem dei immediate a deo creata non potest
quietari ultimate nisi in solo deo. Ideo e omni
homini ut Aug. [illegible] finem proprie dicit aliorum
dilectionem et quietationem propter se solo deo e fruendum
Sed capiendo finem [illegible] dicit motum
dilectationem [illegible] sic omnes [illegible] finaliter dilectant et
sunt quieta finis i. deo Et ho finem puta domus
generationis et [illegible] [illegible] terminatio
pars pariete Alia inordinata e illa qua aliquis
diligit propter se quod tamen non e diligendum propter se sed
creaturae ad creaturam ut si aliqua creatura
diligit propter se ut ho [illegible]
Creatura [illegible] creatura [illegible] includit [illegible]
que est creatura

Sic bonitas tocius creature. beatitudo enim ho
ad bonum diuersi. Secundo sciendum est quod deus non sunt
aliquo sic habitu charitatis actu appetitus per se
fruendum. Et hoc modo beatitudinem... per quam in deo
ulla et caritate fruimur et ... secundum dilige
enim facit beatos effective dando se beatitudinem ...
... et ... beatitudo ... ipse sit sequitur
beatitudo at creata formalis ... dilige deum ...
facit beatum sicut albedo facit album ... beatitudo ...
Tercio ... et aliquo sicut instrumento ... 30
fruendo - hoc modo fruimur potencia ...
... fruendo et actus. Et quia ... ...
... ultimum ideo in ...
... fruendo sed ...
... gaudium et non ...
beatitudo ... non est ...
fruendum simpliciter ... deo ...
illud quod ait apostolus ad philemonem ...
fruar te in domino ubi ait ... hoc
in deo fruetis ...
... habitante
... bonum
... fruar
... illa loco apostoli
... est ...
... et ...
... fruendum

Augustinus ... pro

Fruar te in domino

... et ...

... dicit quod fruendo ... ad actum intellectus ... per
intellectum ... beatificam ... ad
actum voluntatis ...
intellectum Augustinus ... fruendum ...
... ad voluntatem ... fruendo ... vol...
... dicit ...
... cam

in deo | quia non est in eo gratia consumata
dei inhabitatrix | quod est contemplatio
expressa ipsius summe bonitatis
quia sicut dictum est | non tamen sufficiat ad
hoc solitudo in imaginibus | ut vestigii
sed requiritur solitudo gratie
Nota quarto notabile ... vi ...
ad consequentiam anime christi pro tempore
considerari unius passionis ad
corporis inquantum est adhuc cor-
poralis | et patet a nobilitate corporis
cum in passionem | et salubritatem
non conveniebat ad consequentiam anime
... sic tunc et corpus christi | et con-
passionum i passionem fuisset solum
gloriosum sic tamen redundasset ipsa
gloria quod fuisset ... | ut est autem
corporis ipsum corporis | quod solum
non est ... viator erat ...
consequentiam anime christi constitutum ordine
et comparationem ad vires inferiores
... est radius virtutum inferiorum ...
... illa non conveniebat ad conse-
... si enim hoc fuisset | tunc ...
gaudium dolorem ... passionis ...
erat: viribus inferioribus | totaliter
fuisset ... | ita quod ...
... passionis | ... dolorem in
suo corpore sensisset | quod est ...

Consequentia anime christi considerari unius passionis ad corporis

2o pro ordine ad inferiores vires

in

dicit quod cum veritate sacre
scripture quod dicit eum passum mortuum
et resurrexisse ut fides nostra
testatur. Tercio consideratur esse
eius in ordine et comparacione ad alias
racionis superiores sicut quando erat
radius et [illegible] superioris racionis
et sensus proveniebat ad essenciam
nec [illegible] passiones [illegible]
[illegible] partes racionis [illegible]
est [illegible] quia fruendo est et quod
est prima fruicionis quia anima fruitur
Quarto prima [illegible] sunt
homo ab instanti sue concep-
cionis fruebatur [illegible] dicit Augustinus
[illegible] a beatitudine [illegible]
[illegible] fruitur [illegible] non [illegible]
[illegible] 96 [illegible] ca 30 [illegible]
[illegible] consistit in fruicione divina
[illegible] homo [illegible] et [illegible]
[illegible] 24 et resplendebunt iusti
[illegible] sol dicit quod anima [illegible]
[illegible] fuit gloriosa [illegible]
et [illegible] dispensacione [illegible]
ex divina dispensacione fiebat ut gloria
non redundaret ad corpus ut sic
corpus esset passibile et mortale ad
implendum opus redempcionis humane
[illegible] et convenientes fuit [illegible]

20 ad [illegible]
[illegible]

[illegible]

finitarum [illegible]

possidens huius salutis visionem dei
in qua beatitudo et salus hominis eterna
consistit habere statim a principio sue
sed creaturam fuit et est auctor
principaliter beatitudinis et salutis [illegible]
hominis eterne ergo decuit ut ipse
ipse auctor beatitudinis et salutis
humane [illegible] statim a principio sue
incarnacionis finitarum et plenam
dei visionem haberet 4or quia quanto
causa in effectu virtuosa e in causa
dicit [illegible] effectu primum e nobilius
tanto e perfeccione in virtute sed non
potuit esse perfeccior auctore
beatitudinis nisi illa haberet statim
a principio ergo quo esse incepit bea-
Iohannes primo de plenitudine eius
omnes accepimus ubi Augustinus dicit
non solum graciam [illegible] gratis dat sed
et beatitudinem eternam quia et menti
infusione dicit [illegible] quanto cognoscit
intensius e deo quanto tanto
magis fruitur et clarius videt
divinam essenciam sed humana natura
tanta unione e deo quanta [illegible] nulla
unita est 4or illa [illegible] creatura
ca quod tres divine persone [illegible]
in una natura divina ergo humana [illegible]

primum [illegible] / [illegible] / esse [illegible]

Ioh. primo

Augustinus

2a racio

Secundo dicitur [illegible] est quod ad temporalia gubernanda [illegible]
[illegible] et est 2a racio [illegible] temporalia [illegible] et
[illegible] cognicio [illegible] deus [illegible] et [illegible] et
ceteris ad [illegible] pertinet ad potenciam
superiorem cognicio vero [illegible] cognicio creaturarum
pertinet ad potenciam inferiorem

Christi fruebat et fruebatur statim ab instanti sue conceptionis et postq(uam) [illegible] aliqua alia creatura decor(um) [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tanto [illegible] et [illegible] recipit influentiam [illegible] sic et creatura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] deo dico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] qua [illegible] vita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dio

beatitu

Conclusio 2a [illegible] [illegible] in passione [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] et

dampn(um)

[illegible] in proposito [illegible] et [illegible] tota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] superiorem et inferiorem [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et ratio superior sed ex parte rationis
inferioris anima christi perfecte fruebatur
ergo ex parte rationis superioris
anima fruebatur et per consequens fruendo
non merebatur ad essentiale [illegible]
Ad tertium dicendum quod sicut anima est ratio et secundum
partes rationis inferioris, sic etiam
rationis superioris. Ad quartum dicendum quod ex
apprehensione inferioris rationis
quod [illegible] erat passio
tristitiae in christo [illegible] dicit augustinus
tristis est anima mea usque ad
mortem. [illegible] nihil fruebatur [illegible]
quod cognoscit [illegible] cognitionibus in quibus [illegible] se voluntas
delectata [illegible] sed cognoscitur
non est essentialis [illegible] sed potentiae [illegible]
fruendo ad essentiale [illegible] non pro-
merebat [illegible] rationis et
[illegible] rationis superioris
Corpus [illegible] loquendo [illegible]
potentia [illegible] essentia [illegible]
[illegible] fruendo [illegible] actu [illegible]
[illegible] videt et amat [illegible]
[illegible] non est nisi [illegible] subsistentiae
[illegible] potentiae
[illegible] merere [illegible]
est illud quo aliquid fruitur et [illegible]
[illegible] operationis [illegible] essentia
[illegible] est [illegible]
anima [illegible] anima est [illegible] habet [illegible]
[illegible] ratio duplicem habet [illegible]
ut ratio et ut natura [illegible] et ut ratio [illegible]
[illegible] attribuitur [illegible] deliberativa
anima christi [illegible] non [illegible]
vehementer [illegible] placuit [illegible] pro salute humana [illegible]
considerata et ut [illegible] habeat [illegible]
et [illegible] ad corpus ut [illegible] passibile [illegible]

potentia est [illegible]
[illegible] opera et
[illegible] quibus
[illegible] [illegible]
[illegible] possit
et opus

x
sed [illegible]
anima [illegible]
[illegible]
x

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Corollarium 2m dispensative fiebat
ut anima christi dei visione fruente
sunt corpus pateretur et ulla redun-
dantia glorie ab anima in corpus fieret
licet enim consequenter erat christo
ex quo [illegible] fruens quod anime
corpori coniuncte in dei visione fruentis
corpus efficitur impassibile et immortale
redderetur per redundantiam glorie
ab anima in corpus tamen quicquid
erat naturale ipso fiebat secundum [illegible]
subderat voluntati eius quia poterat ergo
christus naturalem redundantiam a
superioribus potentiis ad inferiores pro
suo libito impedire ut sineret
unamquamque potentiam pati aut agere
quod sibi proprium esset absque alterius
potentie impedimento quod in aliis hominibus
esse non potest

Corollarium 3m christus in passione
maximum dolorem sustinuit licet et
corporalis dolor in illo mitigabat et
in superiori gaudium rationis sic nec
e contra dolor corporis rationis gau-
dium impediebat

Corollarium 4m christus ante passionem
et in passione viator fuit et compre-
hensor licet enim christus [illegible]
haberet notitiam intuitivam deitatis
[illegible] humanitatem quia anima eius ab instanti
[illegible] corpore [illegible] anima christi creata est secundum rationem
[illegible] consideratur et ratio ut una cum passione christi [illegible]
acerbissima

creatoris sue fuit beatus h3 [illegible]
diuina visione fruebatur et ut etiam
corporis quod ad aliquid ad corporem pro
nobis ut omnes corporis passionibus
careret sed virtute reinduceret corpus
ad viatorem. Et quod est hinc videlicet
ut per bona que voluntate agit
mereretur vel sibi vel aliis. Sed
et ipse quamvis comprehensor
esset meruit per ea que passus est
et sibi et nobis. Sibi quidem
corporis immortalitatem et anime impassi-
bilitatem et glorificationem. Nobis autem
meruit apertionem regni celorum et
redemptionem a diabolo et a peccato et a pena
pro ipso debita. Et ipse fuit comprehen-
sor et viator sunt quod [illegible]

Arguitur. Contraria non possunt simul esse
[illegible] et eidem pati et frui sunt contraria
quod non prohibet fruitio esse [illegible]
passionibus per quas [illegible]
passione [illegible]
delectatio fruitionis [illegible]
pati et sentire aliquem dolorem [illegible]
[illegible] vti in delectatione et [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] contraria non possunt inesse eidem
[illegible] sibi et [illegible]
[illegible] [illegible] passione
Et [illegible]

Contraria possunt
inesse eidem
[illegible] delectatio [illegible]
frui et pati
[illegible] ipse
passio

nec redundet etiam contemplandi et
fruendi inheret. Unde nihil ha-
bebat adversum quod repugnaret quod quo
aliqua nocumenti passio in ea locum
haberet. Et sic potentie fruitive non
impedita dolor et passiones
inherat anime ex parte corporis cuius
est forma et actus. Et quod apprehen-
sioni inferioris rationis in eadem [illegible]
[illegible] versatur in quantum passio tristi-
[illegible] poterat hic locum in Christo mediante
morte et alia lesione corporis
inferior ratio apprehendebat ut
nociva et affectiva rationi quam

Ar[gumentum] Sed contra quod dicit quod passio
possunt ad consecrandum dicens solum
ut effectum superiorem rationis sed
ut effectum inferiorem. Respondeo
quod ratio [illegible] potentie fruitive
et non fruerentur potentie nisi secundum quod
potentias fruendi absolute [illegible]
quod in essentia anime [illegible] radi-
cantur quod potentie non esset quod
[illegible] si [illegible] in una [illegible]
fruitio potentia [illegible] non impediretur potentia
[illegible] tolleret aliquid
ex [illegible] de essentia vel gloria et corporis
et inferiorem partem pertinet ad quan-
dam [illegible] Et ideo [illegible]
in Christo fruitio non pervenerit ad essen-
tiam

Anime sensitive ... cadue corporis / et sen
quod est racione inferiorum virium / hoc
set quod fruicio fuerit imperfecta in xpo
fuit beatitudo
Ad 2 / anima xpi perfectissime fruebatur 2
racione superioris. propria secundum superiorem potenciam
propria perfungere ipsius ab essencia
quod multo fortius in xpo / Ad 3
anima xpi ab primo creacionis sue
erat deo in persona coniuncta / hec
magis unita / propinquior deo
et propter quod perfectius fruebatur 2 / hoc
quod tota eius anima fruebatur 2 / gaudebat
secundum partem inferiorem / superiorem
racione alias non esset perfecte be
atus quod anima xpi perfectissime fruebatur
secundum anime superiorem in patria intellectualis
quod clarius et limpidius videt di
vinam essenciam quam secundum anime superiorem
videns in patria hoc ... exterius fruitur
quod in patria gaudium fruicionis ad
inferiores vires et alia ad corpus
pervenit quod in xpo cum passione et
compassione ... dispensacionem et ordi
nacionem divina sapiencia non fuit quod alias viator
non fuisset

Anima christi
fruebatur 2
perfecte ... [illegible]
... gaudebat

Utrum immensitas divina excludat pluralitatem personarum

Noto primo quod aliquid dicitur immensum tripliciter primo privative et est quod non habet mensuram et est in aptum natum habere. Secundo negative et est quod non est mensurabile nec est aptum natum mensurari et sic deus est immensus et omne infinitum negando actu potentiam et aptitudinem [illegible] non est immensum privative nec infinitum. Tertio aliquid dicitur immensum positive quod habet summam plenitudinem perfectionis et entitatis et sic tertio et sic solus deus est immensus solus.

Noto 2o quod immensitas in deo quatuor complectitur [illegible] deus dicitur [illegible] infinitate [illegible] incomprehensibilitate [illegible] et eternitate ita quod deus [illegible] est infinitus [illegible] magnus dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis. Quarto [illegible] considerari comparando ad intellectum [illegible] incomprehensibilis [illegible] ad [illegible] Altitudo divinarum sapientie et scientie dei [illegible] Baruch [illegible] incomprehensibilia sunt iudicia eius [illegible] laudare [illegible] quod [illegible] a creatura [illegible] deum exaltate [illegible] laude et magnitudinis eius non est finis [illegible] ad aliquem effectum [illegible]

Aliquid dicitur immensum privative. 2o negative. 3o positive.

Immensitas in deo 4or complectitur.

Quod habet essenciam et entitatem actu infinitam [illegible] deus [illegible] infinitum [illegible]

capacitate nature vel fortitudine sit, sic
potentissima Et ypocrita deus dicitur plenitudine
sive effectum [illegible] Et est [illegible] intellectu creatu
re et sic etiam intellectu [illegible]
Tercio sit deus considerari . quantum
ad locum et sic est immensus [illegible]
vel Ambrosius [illegible] [illegible] quia [illegible] dicitur
[illegible] nil [illegible] [illegible] estimatione concludi
loco claudit [illegible] [illegible] sit deus
non clausus [illegible] [illegible] et
considerari . quantum ad durationem est
est eternus et quia immensitas dicitur
eternitas **Nota 30** [illegible] deus dicitur
immense magnitudinis non quia magni
tudine molis sed [illegible] magnitudine mole
[illegible] [illegible] deus non [illegible]
quantitate [illegible] distendit [illegible]
[illegible] [illegible] deus [illegible]
eo [illegible] deus magnus [illegible]
immense [illegible] [illegible] [illegible] magnitudo immensi
non est [illegible] magnitudo [illegible]
sed [illegible] immensitas [illegible]
immensitate [illegible] corporalis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] magnus [illegible]
[illegible] deus [illegible] [illegible]
[illegible] sue maiestatis [illegible]
[illegible] [illegible] esset
[illegible] possent sic esse tota [illegible] sed
[illegible] Et ideo divina maiestas [illegible]

Rubricated marginal notes (left margin):

[illegible] 30

[illegible]

quod deus dicitur immense magnitudinis

424

romanis ...
Deus qui ...
cando tu ...
ullo ineffa...
tis. Cui ...
honor i se...
orat suppl...
ut qui cetu...
celi gloriam ...
tis nos a...
pectus ma...
tis domu ...
quam edifica...
in palatio ...

racōe vītutꝭ infinitate | Secūdo aut
in nota plꝰ vꝫ plꝰ eorum ē vltimū
ꝑ̄ racōe sit | Et ꝑ̄ͦ aliquid sit ad
vltimū vītutꝭ suę ptingere ꝫ l. ꝑ̄ racōe
esse sui ꝑ̄cipꝪ | ꝓxīa est ꝑ actū aliquid
hꝫ vītute | ut ille sit | et scꝫ hoc dīue
essencie maiorem q̄ sit racōe ad sui
esse durabile | ē hoc | ꝑ tota sīl scꝫ
ꝑmo | et suę ꝯsistit vꝫ scꝫ hoc
ꝑ̄s · deo ē eternitatis | Secūdo vltimū
virtutꝭ ptinget aliquid racōe opacōis
ꝑfectiōis | Et ꝑ̄s in deo ē infinite
ꝑote ad | Tercio racōe ꝯplacōis sue
haec | Vn scꝫ plꝰ | venies ad dr
alꝫ ptinget ꝯplete desꝑcōiꝫ sua rōnes
Et sic ꝑfecte deus ad ꝑfcōiꝫ suam
intrinsecaꝫ | maiorem ē qua sit ē ꝑfcōne
infinitatis | vnde q̄m hꝫ tīmoꝑ̄a vītus
in deo sub racōe q̄ ē essencia | est
infinitatis essencie | Alia ꝭ ē ꝑ̄ de
infinitatꝭ essencie q̄ in lib̄o ꝑ̄ de mote
ba · ra · am · dicit ꝙ hoc ē maius esse | ꝙ est
magna sit | hoc ē magis esse | ꝙ est
melius esse | vn in deo magnū est
eius bonitatꝭ | ꝙ hꝫ racōe scꝫ hꝫ de
bonitate | qui hꝫ de ꝑfcōe | hinc dicꝫ
aliquid q̄ ē ꝑfcōiꝫ · vītute sua | et
bonitate | ꝑ̄ ē ꝑ̄ magnus | itaqꝫ dicꝫ
sūme bonꝰ | ꝙ credere ꝑfcōes | ꝙ oīa
implet · dicꝫ oīa infinite vītute | ꝙ oīa
sit

Aliquid ad vltimū vītis ptinget ꝫl. ꝑmo

20

30

Et dicitur immense magnitudinis quia si
creatura infinita [illegible] esset, sed attingere
tota virtute sue magnitudinis

pluralitas duplex

Noto quarto duplex est pluralitas.
Una est pluralitas qua aliqui sunt
plures sic quod duo plus faciunt quam unum
et hanc pluralitatem habet in creaturis.
Due enim creature plus sunt magis bonum
quam una sola creatura ipsarum. Et hanc plurali-
tatem non est invenire in divinis personis.
Alia est pluralitas aliquorum quorum
duo non faciunt plures ut magis bonum
quam unum. Hec est in divinis.

persona dicitur [illegible] una

Noto quinto secundum [illegible] dicit
[illegible] persona dicitur quod per se una vel
quia per se sonans. Dicitur enim per se una
[illegible] et alia [illegible] Nam

per se unum dicitur

per se unum dicitur [illegible] quod est [illegible] distinc-
tum ab aliis et in se indistinctum. Unde
[illegible] distincte sunt [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] nominibus distinguuntur. Et
dicitur persona [illegible] dicitur per se

per se sonans

sonans. Et [illegible] dicit dignitatem
[illegible] [illegible] sic
[illegible] dicuntur persone quasi per se sonantes
eo quod habent [illegible] gradum honoris
[illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] et
una persona [illegible] persone [illegible]

Videtur nomen persone convenienter dici de deo quia
persona est [illegible] rationalis vel intellectualis nature
[illegible] ad dignitatem pertinente [illegible]
[illegible] non sit [illegible]
[illegible] patet [illegible] proprietate ad
dignitatem pertinente [illegible] paternitate [illegible] persona [illegible]
filio de filio et [illegible] persona dei [illegible]
[illegible] et proprietate [illegible]
[illegible] persona dicitur [illegible] personas vel quia per se
[illegible] antiquitus [illegible] hominibus insignibus
[illegible] ad speciales dignitates quia quando
[illegible] dicitur per se sonare quia verbum [illegible]
[illegible] ab alio [illegible] ad eorum superiorum subditi
[illegible] quibus talem per se unum [illegible]
[illegible] subsistentia [illegible] non [illegible]
[illegible] capiunt unitatem
[illegible] ad suum [illegible]
[illegible] dignitatem in creaturis [illegible]
[illegible] proprietates [illegible]
[illegible] in divinis [illegible] persona [illegible] per se unum
[illegible] et per se unum filium et per se unum [illegible]
[illegible] in divinis [illegible] persone

Tres sunt qui testimonium dant in celo veritatem
manifestando id est testimonium dare et veritatem
manifestare. Pater ingenitus, verbum ab eo
genitum, et spiritus procedens a patre et filio
verbo et hii tres unum sunt in essentia et
unus deus super omnia gloriosus.

est a personando apud latinos/ cum
respondet in greco sermone prosopo-
pon a pro quod est in/ et sopos quod est
sonus/ quia comedi et tragedi
recitatores sibi imponebant larvas
aliquorum factorum/ ad representandum speciem vel
aliquorum famatorum/ et honoratorum hominum in
dignitate constitutorum/ et resonabat de
[illegible] ista dicebat/ de quo faciebat
sermonem [illegible] dicebat et persona quia
per se sonans/ [illegible] undique personabat per
[illegible] sonabat/ inde [illegible] tractum est ad signi-
ficandum [illegible] honorabilem/ qui est [illegible]
[illegible] honorem [illegible] vel dignitatibus Et [illegible]
[illegible] nomen vel dignitatibus [illegible]
tractum est nomen persone in usum ad [illegible]
[illegible] personarum individuum [illegible]
[illegible] per [illegible] materias [illegible]
[illegible] sic nomen [illegible]
[illegible] suppositum completum sic nature intel-
lectualis/ Ad rationem ad persone requi-
[illegible] singularitas sic [illegible]
[illegible] incommunicabilitas
[illegible] Tercio [illegible] communicabilitas [illegible]
[illegible] incommunicabile [illegible] per modum
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] persone
[illegible] adorationem [illegible]
[illegible] per modum [illegible]
[illegible] incommunicabile [illegible]
[illegible] Tercio requiritur eminens
[illegible] persone [illegible]
dignitatem/ quia [illegible] persone [illegible]

Ad rationem persone tria requiruntur

Incommunicabilitas

Singularitas

Eminens dignitas

determinatio est duplex

limitationis

[illegible] intellectualis et volitionis [illegible]
Nota quod [illegible] habitu est
super articulum [illegible] quod determinatio est duplex
quedam est determinatio limitationis et quedam
distinctionis. Determinatio limitationis est
qua aliquid limitatur vel determinatur
ad esse. Et ista determinatio est in qualibet
creatura quia quelibet res creata habet esse
limitatum. Ideo [illegible] creatura esse a
[illegible] esse. Talis determinatio non
est in divinis quia in esse a divina non
est aliquid ab alio receptum. Ideo [illegible]
esse et ipsa divina essentia a se [illegible]
hoc in [illegible]
[illegible]
determinationis [illegible]
non habet esse limitatum vel determinatum

distinctionis et in divinis reperitur 2 modo

Alia est determinatio distinctionis que reperitur
in divinis. Et hoc duplex [illegible]
quod esse a divina [illegible] ab omnibus
creatis ut non limitatum vel determinatum
in esse a determinato et limitato quia
quelibet creatura habet esse limitatum vel in
[illegible] esse et essentia [illegible] Quia
essentia divina est suum esse. Ideo habet esse
independens et illimitatum. Alio modo

alio modo

sicut [illegible] persona a persona distinguitur
per relationem originis [illegible]
persona originatur ab alia sicut filius
a patre et spiritus sanctus ab utroque. Ideo una
[illegible] relatio sic est origo esse

pertinentias non [illegible] [illegible] ratio passiva

persona vere distinguitur [illegible] que distinctio
non est per limitationem sed per oppositionem re-
lationis et tamen una persona non potest esse
pater et filius [illegible] spirator et spiratus
Ibi ipse distinctionem immensitas divina
non tollit neque excludit et per consequens
neque pluralitatem personarum Ergo
Conclusio immensitas divina
non excludit pluralitatem in divinis
probatur per illud quod dicitur ibi per totum
Item sunt qui testimonium dant in celo
pater verbum et spiritus sanctus [illegible]
Item secundum permittit distinctionem
personalem illa non tollit nec excludit
pluralitatem personarum sed immensitas
divina permittit secundum distinctionem personale
[illegible] de distinctione personali non potest
esse [illegible] pluralitate personarum [illegible]
[illegible]
Arguitur [illegible] immensitas
ubi non potest esse pluralitas personarum
sed in divinis est immensitas ergo ibi non
potest esse pluralitas personarum [illegible]
[illegible] immensitas [illegible] indeterminatum
[illegible] immensitas tollit de-
[illegible] in uno [illegible] pluralitatem
[illegible] tollit
[illegible] limitationem non [illegible] distinctionem
determinatam

Unum et immensitas divina admittit determinatam distinctionem ut dictum est in notabili alio. ergo nec ens producit pluralitatem personarum.

Arguitur 2° Sicut essentia est immensa ita et persona sed immensitas essentie facit quod illa tantum sit essentia ergo immensitas persone facit quod una tantum sit persona. [illegible] immensa [illegible] immensitas est essentialis non personalis sicut persona est bona bonitate essentiali non tamen ideo una est persona [illegible] non [illegible] quod [illegible] immensitatem [illegible] essentiale in divinis quod non sit distinctio in personis sed facit quod non est distinctio personarum in natura quia bonitas essentialis sit una tribus personis et illae conveniunt sic in ipsa essentia et in aliis attributis [illegible] de quibus persona in divinis [illegible] et de [illegible] et ad hoc est quod illae sunt essentia divina [illegible] immensus [illegible] essentiale [illegible] de quibus persona [illegible] immensitas est immensus [illegible] immensus [illegible] est [illegible] sunt immensa

Arguitur 3° [illegible] intelligere in divinis [illegible] intelligit in divinis ergo intelligere [illegible]

+ est ×

universi. Et c[ontra] p[er] universalitatem essentie
erat in divinis universitas personarum
facit in divinis unitatem personarum
[illegible] quod non oportet ut persona addat
[illegible] essentiam [illegible] intellectum
aliquid [illegible] essentiam universalitatem
[illegible] alia [illegible]
[illegible] intellectum [illegible] sed intel-
ligendo personam intelligit essentiam
[illegible] universalitatem [illegible] sed no-
[illegible] intelligere essentiam a divina [illegible]
[illegible] intellecta persona

Utrum angelica simplicitas maneat compositionem ex subiecto et accidente

Nota primo quod simplex dicitur duplex [illegible] simplex quod non [illegible] compositum ex partibus essentialibus vel [illegible] compositum quod [illegible] toto inte-gralibus [illegible] sic angelus [illegible] esse [illegible] simplex et [illegible] intellectiva [illegible] simplex [illegible] indivisibilis extensive et [illegible]

Illud dicitur simplex [illegible] compositionis et compossibilitatis [illegible] et [illegible] simplex dicitur quod non [illegible] ut simplex [illegible] partibus [illegible] compossibile [illegible] compossibile cum aliquo [illegible] compossibile [illegible] quod non est [illegible] ut [illegible] per se vel cum parte [illegible]

Simplex dicitur
Primo
ut [illegible] forma
Alio

accidente. hoc est quod non habet partes ex
quibus componitur. Item sit subiectum in
se recipere aliud. Item in alio recipi
sicut in subiecto. Illo modo nulla creatura est
simplex, quia quelibet creatura est subiectum vel
accidens. Omnis enim substantia sic in se recipit
suas perfectiones, ut suam formam, perfectio-
nabiliter recipit et recipit actum a
[illegible] angeli cognitionem et [illegible]
[illegible] de accidentibus recipit. Substan-
Solum ergo deus est isto modo simplex.

Noto secundo quod compositum est multiplex.
Quoddam est compositum secundum rationem et quoddam
est compositum secundum rem. Compositum secundum
rationem est duplex. Quoddam est compositum
secundum rem ubi duo vel plura realiter
[illegible] et [illegible] conveniunt ad unum
constitucionem compositi ex quibus est
esse et quantitas illud sic [illegible] differ-
[illegible] habet se ad [illegible]
[illegible] dedit [illegible] deus [illegible] potest
[illegible] ad ultimam [illegible] est sicut
potentie ad actum et sic generaliter ad
[illegible] compositionem. Aliud est compositum
secundum rationem quando duo vel plura conveniunt
ad unum constitutionem sic quod unum illorum
est sicut quod est actum [illegible] esse et aliquid
sic quo effective vel formaliter vel
utroque modo accipit esse et hoc est [illegible]

recipere ×

Ho compositio e 3x | Quedā e ypo de
p(ar)tib(us) q(ua)ntitatis | alia e ypo corp(or)is [illegible]
de diu(er)sis m(ateri)e | Tercia co(m)positio e de p(ar)tib(us)
q(ui)dditatis | sic loq(ue)ndo ipso est de m(ateri)a et
forma | et loq(ui)t(ur) de q(ua) [illegible] | et m(ater)ia de q(ua)
potenciali et actuali | Quarta co(m)po(siti)o e ex subiecto
l accide(n)te | sive sit accid(en)s [illegible] | q(uod) realiter
accidit | ut ver(e) realis a subiecto [illegible] | Que ipso
de p(ar)te et albedine [illegible] | sive sit accide(n)s
[illegible] | a(ut) co [illegible] aliquem qui ... non p(oss)e
qualiter [illegible] | realiter ab eo sic ypo de subiecto
licet non [illegible] | [illegible] mo [illegible]
et passio | vel de quod [illegible] creatura [illegible]
[illegible] | e aliqua co(m)positio
[illegible] ad suum [illegible] | e ipso de [illegible]
[illegible] dependet [illegible]
[illegible] dependencia [illegible] de ipsa [illegible]
[illegible] nullius dependenciis [illegible]
alia [illegible] ad suum effectum [illegible]
[illegible] et [illegible] sine de
est [illegible] co(m)positio [illegible] | [illegible] potencia [illegible]

Si vero consideretur magis [illegible] [illegible] sic est in eo
compositio ex genere et differentia sicut logicus vel ex
actu et potentia sicut metaphysicus. Si vero consideretur
angelus sicut ipse est in se sic est in eo
compositio ex essentia et existentia a quantum ad esse
[illegible]. Et ex [illegible] et forma individuali
quantum ad esse personale de anima autem hoc non sic
intelligitur quod separata a corpore non sit persona
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] existentia a
corpore sit persona sicut in [illegible] non [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] ex materia et forma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] resultat ex [illegible]
[illegible] ad [illegible] ut [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] corporis sicut [illegible] angelo [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] sibi a deo
[illegible]. Et ideo [illegible] angeli [illegible]
[illegible] Et [illegible] esse [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse et essentia

ut hoc sit in creato Aliud e[st] q[uo]d e[st]
et aliud e[st] q[u]o est. Quedam e[st] compo-
sic[io] rei et illa e[st] in tempore [illegible]
e[st] compo[sicio] rei ex subiecto [illegible]
et e[st] compo[sicio] ex ma[teria] et forma et
sic sunt partes essenciales quiditatis
simplex Alia e[st] compo[sicio] rei ex
partibus quantitativis et integralibus
que possunt esse diverse Aut eciam sunt partes
homogenee sicut linea componitur ex
lineis et superficies ex superficiebus
et corpus ex corporibus. [illegible]
et corpus ex racionibus et
superficies sic racio ex racionibus homogenee
superficies ex [illegible] apud plures quam
cum partes dicuntur apud [illegible]
[illegible] et racio [illegible] vel [illegible]
[illegible] linea [illegible] habet
racio [illegible] Aut [illegible] composita habet
partes etherogeneas hoc e[st] diversas
forma sic componitur corpus humanum
[illegible] est eciam composicio sub-
e [illegible] sic e[st] composicio [illegible]
[illegible] albus [illegible]
albo et [illegible] in [illegible]
Nota 30 [illegible] 96 in [illegible]
de composicione angeli diversi diversa senciunt
[illegible] sic composicio
[illegible] Alii dicunt [illegible]
ma[teria] et forma [illegible] hoc [illegible]
[illegible] et quod [illegible] aliquid [illegible]
et [illegible] dicit quod aliqua composicio e[st]
[illegible] sit in angelis

Aliqua composicio [illegible] est in Angelis

materia et forma ex qua compositione re-
sultat tercia entitas addita scilicet
quantitas angeli. Alia est compositio qua
illa quidem et dicta [illegible] individuali
et ex ista resultat individuum
angelicum quod sic consideratur per angelum
ut ens in quo est. Tercia compositio est
et quod est et tunc resultat esse esse-
individui angelici. Quarta est compositio
in angelo ex esse et essencia ex qua
resultat esse actualis existencie
angeli. Quinta est compositio ex quod est et
quo est et sic resultat esse per-
sonale ipsius angeli. Sexta compositio
est ex substancia vel subiecto et accidente spiritualis
quibus [illegible] se cognoscit et intellectus [illegible]
de [illegible] cognoscibilibus

Nota quod pro declaracione intellectus pri-
mum: [illegible] in 4a parte [illegible]
angelus potest considerari quatuor modis. Primo
in comparacione ad suum principium. Et in hoc
est aliqua compositio in quantum dependet
a suo principio quod est simplicissimum et
absolutissimum cum ipse sit deus. Licet enim
dependeat hoc ipso quod dependet ad-
huc aliqua compositio. Hoc modo in angelo
est compositio ex ipsa natura et eius de-
pendencia et etiam ex ipsa natura et
[illegible] alia [illegible] illius depen-
dentis

2a
3a
4ta
5ta
6ta

Angelus potest considerari 4or modis
primo

[...]ateria dicitur 3r uno modo dicitur materia [illegible]
[...] differentia individualis ut dicit philosophus 2º de celo
[...] dico celum dico formam Cum vero dico hoc celum
[...] materiam Secundo dicitur materia [illegible] receptiva
[...] [illegible] [illegible] sic dicitur [illegible] homo
[...] [illegible] et materialis [illegible] dicitur principium [illegible]
[...] [illegible] constituitur [illegible] Et diffinitur materia [illegible]
[...] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquis
[...] aliquid [illegible] [illegible] Et hoc modo [illegible]
[...] aliqua [illegible] [illegible] et materia [illegible] [illegible]
[...] [illegible] [illegible] [illegible] potentiale [illegible]
[...] et actu potentiale [illegible] dicitur materia
[...] [illegible] [illegible] et forma
[...] [illegible] [illegible] agit et patitur [illegible]
[...] agit et patitur [illegible] [illegible] [illegible]
[...] [illegible] et [illegible] intelligentia et [illegible]
[...] ergo [illegible] aliud est quod agit et
[...] aliud [illegible] quod patitur

Item Tho. de Argen. materia dicitur dupliciter. Uno
[modo] pro subiecto ut dicit [illegible] pure potentiale quod de ipsius
natura corpus [illegible] formam corporalem. Et angelus
non est compositus ex materia quod [illegible] in angelo esset quantitas
contrarietas. Alio modo materia dicitur [illegible] ut aliquid dicitur
materia vel materiale eo quod non est purus actus sed est
aliquo modo in potentia respectu alterius actus. Et sic
ponitur materia in angelo ut sit in eis compositio materiae et
formae. quod ut dicit Auctor de Causis. Quaelibet
intelligentia habet [illegible] yliathim et [illegible]
Et ut sic non est aliud materiam esse in angelo quam
ipsum deficere a pura actualitate

Et simpliciter perfectum. Secundo consideratur
angelus secundum comparationem ad suum effectum sive
est in eo compositio ex actu et potentia
sive ex substantia et potentia sive virtute.
Tertio consideratur ut etiam in quantum sive [illegible] ex substantia et [illegible]
est in eo compositio ex quo est et quod est
logica vel ex actu et potentia secundum [illegible]
methaphisicam. Quarto consideratur ut etiam [illegible]
in se [illegible] comparatur ad esse actuale est
in ipso compositio essentie et esse. Quinto
ad esse essentiale ex quo est [illegible] est
ad esse individuale sive [illegible]
[illegible] est compositio ex quod est et quo est [illegible]
[illegible] dicit doctor [illegible] angelica
essentia vel [illegible] est simplex [illegible] hoc est
[illegible] intelligendum non [illegible] istam
compositionem [illegible] tanto quod
non habet compositionem ex pluribus
[illegible] ex pluribus hetero-
generis hec compositio ex [illegible]
corporali et spirituali sicut homo.
Conclusio Angelica simpliciter
[illegible] compositio ex [illegible] et [illegible]
[illegible] angelus [illegible] simplicitate [illegible]
[illegible] ex [illegible] accidentaliter
[illegible] est in eo [illegible] dependenter ad
[illegible] preterea [illegible] ex [illegible]
alio [illegible] compositione [illegible]

sed angelus est dependens ab alio ergo
Ad oppositum patet quod dependens non est simpliciter esse
ut oportet quod habeat esse receptum ab
alio a quo dependet quod est sibi
causa essendi. Et ita in se consideratum
est in potentia ad esse illud esse quod est receptum
ab alio. Hoc quod angelus est creatura
et habet esse dependens a creatore. Et
ideo oportet in angelo admittere potentie
potentialitatem ad esse. Ideo quod nulla
creatura est simpliciter esse. Hoc enim solius
dei est. Et sic in qualibet creatura est esse
admixtum cum dependentia potentie
ipsa vel eius compositione perficitur. Et nulla
creatura est simpliciter perfecta

Ad 2m. In angelis non est compositio substantie
et accidentis. Patet quod compositio accidentalis
causatur ex materiali. Sed in angelis non
est compositio materie. Ideo nec accidentis
Hoc quod esse accidentis causatur ab esse
materiali. Ideo quod compositio ea presupponit formam
et esse dare in corpore in subiecto actu
existente. Ad 3m. Et ex materia et forma
potest primo natura. Hoc quod angeli
non sunt compositi ex materia et forma
eo quod sunt substantie simplices. Et ergo
substantie simplicitas in angelis excludit
compositionem materie et forme. Non ab compositione
ex esse et quod est in quantum compositionem admittit

Ad aliquid dicitur esse in sacramento per concomitantiam dicitur et scilicet
immediate et mediate. Immediate dicitur esse ibi
quod est unitum sive coniunctum ei quod est ibi per se et primo et non
aliud id est non propter hoc quod est coniunctum alicui
coniuncto ei quod est ibi primo et per se. Unde anima corporis est
[illegible] [illegible] per concomitantiam immediate quia unita est corpori
immediate est ibi quod est ibi propter quantitatem [illegible] quando
illa quod est ibi per se primo [illegible] [illegible] accidens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fuit in sacrificio non quia unita sit corpori quod est
ibi primo et per se sed quia unita sit anime que unita est corpori
[illegible] [illegible] [illegible] verbum est in sacramento per concomitantiam
immediate quia unitum est immediate corpori. Non enim est
unitum corpori per animam [illegible] [illegible] in triduo non fuisset
unitum corpori quia tunc anima separata fuit a corpore. [illegible] quod est
[illegible] [illegible] et [illegible] fuit [illegible] quia unitum [illegible] [illegible]
in verbo quod est immediate unitum corpori [illegible] non [illegible] ibi
per concomitantiam primo modo scilicet immediate [illegible] [illegible] quia
immediate

434

inducta per suppositorum sunt nobis. Aliud corpus ca-
pitur uno modo ut est genus subalternum predicamenti [illegible]
Et sic sit sicut totalem compositam ex materia et forma
totalem dicitur et quod non est genus alterum [illegible]
species subalternas non importat res reales [illegible]
realiter non sunt [illegible] in primo sed tamen reducuntur ut
multi affirmant [illegible] genus [illegible] de [illegible] species [illegible]
individuum sub eo continetur [illegible] corpore aut [illegible]
continetur [illegible] species specialissime et individua [illegible]
[illegible] ut homo [illegible] petrus et talis [illegible]
totales [illegible] corpus non verificatur [illegible]
omnes [illegible] rem realem. Aliud capitur ut est species [illegible]
continue. Et importat trinam dimensionem longitudinis
latitudinis et profunditatem. Tercio capitur pro alte[illegible]
parte composita [illegible] secundum quod immediate [illegible]
forme [illegible] sive sit materia nuda sive materia
organizata sive composita ex materia et forma non [illegible]
fica [illegible] plures formas [illegible] in [illegible]
et isto modo capitur pro eo corpus humanum et [illegible]
individuum dicitur quod homo componitur ex corpore et anima [illegible]
[illegible] et alia in [illegible] Athanasii Et hec [illegible]
capitulo huius

accidentes ... in anglica supponit
non ... esse ... causa et a ...
... accidentes a ... ...
... quo simplex est
esse ... ex ...
Arguitur et ... simplex ...
esse non pt ... hoc ... de ... sed
... forme simplicis ...
... non ... esse ... accidentes
... hoc ... de illa forma
... est actus ... Cum nihil
simplici ... est actus ... et ...
potencialitatis admixtis et ...
est solus deus
Utrum corpus cristi secundum tota(m)
quantitatem contineatur
sub speciebus panis
Notandum primo quod corpus ...
... altera pte ...
... altera ... ab altera ...
... corpus cristi sunt
... sic ... corpus ...
in sepulcro ... considerat ...
duplex est quantitas scilicet virtualis et
molis ... virtus ... et illa
... est ... vel ...
... solus deus est
totalis et ... et ...
... vel ... est ...
... est ...
aliqua magis ... de ... alia

Queritur ... utrum corpus cristi contineatur sub speciebus
primo secundum totam longitudinem latitudinem et profunditatem
quam habuit in cruce et sicut nunc ... in celo

Et hoc modo non capitur hic consultans
Arbitras modo et illis sine quam
tati vel quotti dicamus Et ista quantitas
habet tres dimensiones scilicet lon-
gitudo latitudo et profunditas Et
de ista quantitate hic fit questio
Noto 2o dicitur species capitur multis
modis Primo capitur pro exteriori
apparentia sine qua dicitur pulcra
et ornata fit Specie tua et pulcri
tudine tua etc Secundo pro forma dicitur
[illegible] specifica formalis Et istis
distinguuntur entia [illegible] Tertio pro
similitudine representativa aliquarum
que est racio cognitiva illarum Quarto
pro [illegible] [illegible] dicitur in horto
[illegible] species [illegible] herbe Quinto
pro eterna beatitudine que est visio dei
dicitur in Collatione [illegible] visio
ad contemplandum species [illegible]
[illegible] Sexto capitur species ut est
[illegible] de quibus [illegible] Septimo capitur
[illegible] [illegible] Et capitur
[illegible] Octavo capitur pro imagine [illegible]
lata vel [illegible] facta ad similitu-
dinem alterius Et isto modo non
capitur hic species Nono capitur pro

Primo modo

Species capitur multis modis
Primo pro [illegible] quantitate que [illegible] in [illegible]
2o [illegible] et [illegible]
3o [illegible]
[illegible]
4to vel pro aromatibus
Quinto
Sexto
Septimo
Octavo et [illegible]
Nono

pro [illegible]

Inquantum signum visibile et sensibile
designat et representabit aliquam rem invisi-
bilem. Et hoc ex institutione divina. Et
isto modo capitur accidentia [illegible] in sacra-
mento altaris color albedo rotunditas
illa impressio imaginis aliqua figure
et sapor panis et vini [illegible]
Nota tertio quod panis est duplex
[illegible] et [illegible] panis
[illegible] est duplex vel [illegible]
unus spiritualis et [illegible] [illegible]
[illegible] beatus qui manducavit
panem in regno dei ubi
panem intelligitur vera beatitudo
[illegible] visione divine essentie
[illegible] personalis et est [illegible]
[illegible] de quo Joh. vi. Ego sum panis vi-
vus qui de celo descendi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacramentales.
Primo [illegible] corporis Christi Joh. vi. panis
[illegible] ego dabo caro mea est pro
mundi vita [illegible] panis spiritualis
et sunt virtutes [illegible]
[illegible] anima [illegible] gratia et vir-
tute [illegible] anima
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
spiritualis [illegible] [illegible] hoc est gratia et
[illegible] panibus hoc est gratia et

vel [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

panis est
[illegible]
[illegible] 2º

2º

[illegible]
[illegible]
[illegible]

2º

39

virtutibus / in quibus mentes humane
posite implentur et reficiuntur donorum
spiritualium. Tercius est panis spi
ritualis / et est ipsa scriptura / et sacre divi
ne doctrine eruditio / iuxta id Ysa. 21.
Qui habitatis in terra austri cum
panibus occurrite fugienti. Per terram
austri dicit glosa habitat ecclesia
sita contra positum. Unde dicit Gregorius.
Qui in terra austri habitat fugi-
enti cum panibus occurrat / quia fessis
atque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] qui mala sua considerare
incipit / eruditionis eloquio con
solet et. Quartus panis est precedentium

quarta

patrum vite. Sicut Jacob ad laban
[illegible] / ait Gen. [illegible]
si dederit mihi panem ad man
ducandum / et vestem ad induendum
et hec est [illegible] de quo cottidie
vestimur et corporali [illegible] [illegible]
[illegible] / et de hoc
pane [illegible] quoniam
Quintus panis est predicationis [illegible].

quinta

[illegible] / et est [illegible] [illegible]
[illegible] / et panis
absconditus [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] cordibus / doctrina et
occulta hereticorum verba eo magis

[illegible] [illegible] catholicis [illegible] [illegible] [illegible] docere [illegible]
libenter audiat et [illegible] in [illegible] et [illegible]
prohibentur

Rep[er]

fecerint quos in reliquiis quas non
habent. Rex (?) pannus (?) et pannus
penitentiales qui degregati sunt per
(?) in magistra et [illegible] et
degerit et [illegible] suppliciorum [illegible]
gurgite [illegible] sedentes qui in
duratis (?) panem doloris [illegible] doloris
Noto extra contineri aliquid ab
altero quia sufficit ad propositum intelligit et [illegible]
ligit et dicit (?) localiter et [illegible]
aliter localiter dicitur continere et et
videtur et [illegible] ab altero et
continens (?) [illegible] loco
cum (?) corpus [illegible] continet sub illis
speciebus panis [illegible] continentia (?)
speciebus panis et quod [illegible] illis
aliquid continet et realiter et
aliter aliquid realiter sub aliquo [illegible]
[illegible] et ambo [illegible]
differens et [illegible] et hoc non corpus
illius continet et [illegible] altaris continet
[illegible] in sacro altaris [illegible] corpus christi
[illegible] in extra
Noto quod extra [illegible] aliquid
[illegible] in sacro altaris [illegible] in sacra
continet duplex modo [illegible]
et illud ad quod terminat [illegible]
conversio [illegible] quod
conversio [illegible] conversio [illegible]
[illegible] terminatur [illegible]

Item [illegible] et [illegible] corpus christi non
[illegible] corpus christi non
[illegible] in hoc [illegible] in loco

[illegible] aliquid [illegible] alia [illegible] altaris

Ad quod tercio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tribuens ipso eo eo quod quietem et non
cum quietate mea sacramenti in intellectu
ad quod licet [illegible] fit [illegible] tamen fuerit
nec sit panis in corpore et vinum
in sanguinem. Secundo ex significatione
formeque virtute fit conversio. Intellectu in
conversio tamen quod est signatum per
forma verborum puta cum dicitur hoc
est corpus meum et hic est sanguis
meus. Tercio ex ipso sacramento quod
pertinet ad alium continere sub speciebus
panis ex vi sacramenti et quod pertinet
ad potum sub speciebus vini. Unde corpus
Christi est sub speciebus panis et sanguis
Christi est sub speciebus vini ex virtute
verborum sacramentalium ex vi sacramenti
et conversionis. Alio modo aliquid continetur
in sacro altari ex naturali concomitancia
quod realiter est coniunctum cum quo proprie
conversio terminatur et hoc est totus qui
[illegible] est id secundum quod terminus conversionis
[illegible]. Et quod [illegible] corpus
esse non [illegible] sit ibi per concomitanciam [illegible] et
[illegible] hec [illegible] sit corpus in
[illegible] naturali. Unde si quando
[illegible] non contineretur sub speciebus
[illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] verba consecracionis
[illegible] ut si fuisset
[illegible]

2o ex significatione forme

3o ex ipso sacramento

Alio modo continetur ex naturali concomitancia

[illegible]

[illegible] questio primus in corpore xpi
si fuit mortuum / [illegible] fuisset
sub sacro nec sanguis [illegible]
[illegible] Noto secundo quod quo
ad ordinem concomitantium sub hec speciebus
in sacro altaris solet assignari
dicta Nam sub speciebus panis ipso
[illegible] vi consecrationis est corpus christi tan-
tum deinde [illegible] eius ordinem quo
fuit corpus [illegible] hoc est [illegible] est
[illegible] concomitantia [illegible]
ibi sanguis [illegible] corporis ut sit
[illegible] ad [illegible] Tertio est
[illegible] anima rationalis [illegible]
ibi anima ex concomitantia [illegible]
[illegible] sanguine et corpore
[illegible] quo sit [illegible]
[illegible] informando assistit vna
[illegible] ipsi [illegible] Tertio est ibi [illegible]
humana [illegible] ipsa divinitas quia
[illegible] ad [illegible] non in corpore
[illegible] est ypostatice
[illegible] corpori unita [illegible] ideo et [illegible]
[illegible] in sacro sanguinis calicis
[illegible] illa eadem [illegible] fuit [illegible]
[illegible] ibi totus sanguis
[illegible] et unitus corpori
[illegible] sacri [illegible] consecratione
[illegible] ibi corpus christi [illegible]
[illegible] ibi [illegible] corpus [illegible]
[illegible] sanguinem
immediate [illegible] sit in liquida
sanguinis [illegible]

in sacro altaris
sub speciebus panis est ipsum corpus christi
2o sanguis
3o anima
4o divinitas
in calice est ipse sanguis
2o corpus christi

30 dia / Chri

4to dictus

x-vy x

hy͛s terminus non continet. Sed contra-
dicitur quia licet sint partes corporis xpi
iuxta quas in dubio. Tertio [illegible] est
dicta causa quod concomitancia terminata
[illegible] sit sanguine. Et corpus
nec corpus est [illegible] anime ac
mortuum nunc est et actualiter hic con-
tinet. Et quia ipsa ad eandem naturam
pertinet cum corpore. Quarta hic esse
concomitancia terminata [illegible]
hic sit sanguis et corporis secundus
non immediata quia immediatum sanguis
[illegible] corpus [illegible] est
[illegible] quarto est [illegible] dicendus
concomitancia [illegible] secundus
ipsa pertinet ad eandem personam cum
[illegible] et corpore [illegible] sanguinis
[illegible] pertinet ad eandem naturam [illegible]
Conclusio prima Corpus
christi verum [illegible] in sacro altari
continetur sub speciebus panis quia
[illegible] vobis [illegible] Joh. Caro mea vere
est cibus et sanguis meus vere
est potus. Quod corpus xpi [illegible] ve-
[illegible] est sub sacro [illegible] alba et
[illegible] Et hec in dicto [illegible]
[illegible] Et [illegible] illam [illegible]
Et veritate in se continet quod quibus

440

confirmat. Sed hoc sacramentum tenere con-
fitetur dum obvenit sacramentum vini et rei sacra-
mentum est completa. Est igitur ibi sacramentum
et res sacramenti quod est corpus Christi
Et de consecratione dist. ij. In parte est
in altari visitabis cum verba sacrata
ubi accesserit consecratio de pane fit
caro Christi. Ille id est panis sufficit
sacramentum et corpus ergo. Praeterea
professa fit ore. Sed non posset con-
tingere a Deo professa. Quae nobis
tradidit nisi sub aliquo corpus ipse re
contineret. Ergo in hoc sacro verum
corpus continet. Et eo quod non est aliud
assignare sacramentum in quo Christus
realiter contineat. Sed sacrum eucharistie
Arg. Sed Dominus Christus loquitur ipse
pollicitus est se esse Christum praesentem
tenere Matth. ultimo. Cum dicit Ecce
ego vobiscum sum omnibus diebus usque
ad consummationem seculi. Quod intelligitur
non de sola divina praesentia. Sed tam-
en [illegible] sufficit nobiscum. Sed de
corporali praesentia manifestum quia non
visibiliter sub hoc sacro quod designant
hic dicit Matth. 26. Hoc est corpus
meum

Conclusio secunda. Corpus Christi
secundum totam suam quantitatem continetur
sub speciebus panis. Probatur. Christi

Totalitas corporis attenditur et secundum
totalitatem quantitatis eius vel secundum
a[illegible] totius depositi mandibilitatem
in sacramento ergo est ibi secundum suam totam
quantitatem. Preterea ubicumque est
pars alicuius corporis indivisi ibi est
et totum corpus, sed aliquid corporis
Christi indivisi est sub illis speciebus,
ergo et totum corpus Christi. Maior vero
patet quia corpus Christi non est divisum
nec fit impossibile. Minor quia aliquid est
sub speciebus panis [illegible]
[illegible] hoc est corpus meum. Item corpus
Christi in sacro altaris est corpus
vivens organicum [illegible] includens
quantitatem, ergo corpus Christi est ibi sub speciebus
panis secundum suam totam quantitatem.
Contra. Secundum [illegible] corporis Christi
est et [illegible] quod in sacro in consecrato
[illegible] et [illegible] sub speciebus panis
altaris est sub speciebus panis forma fit
[illegible] in consecratione
[illegible] de corpore Christi. Et
[illegible] tota substantia panis
[illegible] in totam substantiam corporis
[illegible]

Contra. [illegible] quantitas corporis
est sub speciebus panis quod [illegible]
[illegible] concomitanciam [illegible] corpus
Christi non est in sacro altaris mediante

441

[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]

D parte 3 q. 76 Corpus Christi non [illegible]
in sacramento sit in loco sed per modum substantie eo [illegible]
substantia continui et a dimensionibus. Concedit [illegible]
corpus Christi in sacramento habet substantiam panis [illegible]
substantia non erat subiecta dimensionibus localiter [illegible]
modum substantie. Ita ergo substantia corporis Christi non [illegible]
corporis Christi est sub illis dimensionibus [illegible]
erat substantia panis. Et ideo substantia panis erat [illegible]
dimensionem localiter erat ibi quia comparatur et [illegible]
mediantibus propriis dimensionibus. Substantia autem corporis [illegible]
[illegible] comparatur ad locum illum mediantibus dimensionibus
alienis. Substantia panis [illegible] dimensiones corporis Christi
comparatur ad locum illum mediante substantia panis [illegible]
ratione corporis localiter quia illas [illegible]
facto altare localiter
Aliquid est in loco sacramentaliter quod est in illo [illegible]
[illegible] et consistentiam [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
representatione [illegible] in facto altaris hoc est illud [illegible]
Christi est in facto [illegible]
[illegible] esse in pluribus locis sacramentaliter

sub te sua specia[...] sed magis corpori [illegible]
est ibi immediate substantia corporis Christi sub ista parte
immediate quantitatis speciem corporis Christi
Corpus Christi in toto cuius corporis [...] substantialem
Christi tamen secundum totalitatem substantie [...]
secundum totalitatem quantitativam et totum
in tota hostia et in qualibet parte hostie
totum, patet quia ante conversionem tota
substantia panis secundum suam totalitatem
substantialem est sub tota hostia et in
qualibet parte hostie sed tota at quia sic
ibi est tota substantia corporis Christi ubi erat
tota substantia panis ergo [illegible]
[illegible] et dicere tota substantia corporis
Christi est sub tota hostia et in qualibet
parte hostie totum et sic [illegible] tota substantia corporis Christi
Corpus Christi [illegible] corporis [...] secundum totalitatem [...]
Christi tamen secundum totalitatem substantialem [...] ipsius corporis
secundum totalitatem quantitativam et totum [...] ideo totum
in tota hostia et in qualibet parte hostie [...] secundum totalitatem
totum [illegible] aliud et aliud [...] secundum totalitatem substantialem [...]
totalitatem substantialem et totum corpus Christi in [...] secundum totalitatem quantitativam et
tota hostia et in qualibet parte hostie [...] in toto hostia
ex vi sacramenti [illegible] secundum to- [...] et in qualibet
talitatem quantitativam et totum [...] in [...] parte hostie
tota hostia et in qualibet parte hostie secundum
naturalem concomitantiam et ex consequenti
solum quia ex vi sacramenti [...] panis [...] conversio in
[illegible] sacramenti [illegible] corporis Christi
[illegible] et [illegible] ista panis [illegible]
[illegible] sub hostia [illegible] at et alia [illegible]
sub hostia et ista corporis Christi [illegible] et mediate ista corporis Christi
[illegible] concomitantia et mediate ista corporis Christi

Corollarium quibus licet quod corpus
Christi de se sit divisibile, tamen est in
sacramento altaris indivisibiliter. Probatur quia
sicut forma quae de se est indivisibilis
redditur et fit divisibilis ex maiori
loco mediante quantitate subiecti sua illa
fuit. Quae causa est de quantitate sicut alicubi
mediante forma sunt [illegible] ita quod fit
et redditur indivisibilis. Sed quantitas
corporalis Christi est in sacramento altaris
sub speciebus panis immediate sicut forma
corporis Christi. Ergo est ibi indivisibiliter.

Corollarium secundum. Corpus Christi opposito
modo est in caelo et in sacramento altaris.
In caelo est enim localiter, in sacramento altaris
sacramentaliter. Primum patet quia in caelo est
secundum [illegible] et dimensiones proprias
sicut forma locata commensuratur ad locum
[illegible] mediantibus dimensionibus propriis et
[illegible] sicut est de corpore Christi
in caelo. Ita quod totum corpus Christi est
in caelo, in toto loco, totum in qualibet parte eius
in partibus loci. Secundum patet quia corpus Christi
est in sacramento altaris ex conversione
alterius in ipsum [illegible] virtute
sacramenti sicut panis conversa in corpus Christi.

Corollarium tertium. Corpus Christi
[illegible]

[illegible] Augustinus [illegible] ad [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] quod videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] quam [illegible]

443

Altaris parvum quia quod est in
loco per dimensiones et quantitatem aliena
et extranea sibi est in loco [illegible]
Sed sic est de corpore Christi in sacramento altaris
quod ipsum mediante hoc ordine ad
dimensiones panis remanentes post
consecrationem quia dimensiones panis sunt per se
in loco in quo eciam est corpus Christi
sub illis speciebus realiter contentum ergo
Ad 2m. Non corpus Christi non potest
contineri sub speciebus panis per
ut Augustinus contra Faustum non potest
esse per miraculum fieri ut duo contraria
sunt simul vera sed si totum corpus Christi
esset sub speciebus panis duo con-
tradictoria simul essent vera ergo
maius quod sit aut maius et non maius
quia quicquid [illegible] ipsa mensura
et quod corpus Christi est maius quantitate
et mensura panis remanente. Non
maius ac [illegible] est sub illis speciebus
et non continetur quod est hic racione mag-
nitudinis quia non sunt contraria et
[illegible] corpus Christi non habet
sub illis speciebus [illegible] et non
[illegible] non est ibi [illegible] et per
modum [illegible] per modum substancie
Argumentum autem procedit de continencia cir-
cumscriptiva secundum maiorem quantitatem

[illegible] manducabit. Sed invisibiliter sub specie panis et
[illegible] invisibiliter bibetis sub specie vini [illegible]
[illegible] et [illegible] corporis Christi manducandi sed
[illegible] manducandi [illegible] putabat [illegible] velle dare [illegible]
[illegible] ad manducandum [illegible] que videtis [illegible]
[illegible] manducare [illegible]
[illegible] videtis [illegible] specie panis

cōtinua a maiori includit cōtrarium

Arguitur z Aug(ustinus) dicit et est allegat(ur) [illegible]

[illegible]

sub specie panis [illegible] esset [illegible]

[illegible]

nobis [illegible] dei [illegible] id est

verum corpus · forma panis

[illegible] altari [illegible] est visibiliter

[illegible] nobis [illegible] in sacro altaris

invisibiliter et [illegible] realiter

Arguitur z [illegible]

[illegible] verum [illegible]

sub specie panis [illegible]

[illegible]

[illegible] forma corporali visibili [illegible]

[illegible] forma corporali invisibili

Arguitur z Corpus [illegible]

panis [illegible]

[illegible] corpus [illegible] ad [illegible]

[illegible] corporis

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] respondendis ad [illegible]

[illegible] in [illegible] respondendis [illegible]

[illegible] in sacro altaris [illegible]

veritatem corporis [illegible] forma [illegible] illi [illegible]

visibilis [illegible] invisibiliter

[illegible]

sua illuminando medium. Sic corpus sit
sacramentum non tamen ubi dimensionale occu-
pando locum. Quia sit sacramentaliter tamen
ut sit in quolibet loco non occupando
alteri locum actu. Et licet corpus Christi
sit sibi ut cibus spiritualis, non tamen
ut cibus sed sacramentaliter esse simul
vero. Cum dicis corpus Christi esse in
stomacho alterius ut cibus spiritualis,
si intelligis quod est cibus alicuius spiri-
tualis refectionis, non est. Sed si
intelligas quod vere ut est in stomacho alicuius
sit tanquam spiritualis, ita quod nullo corporali
sit tactu spiritualiter. Ita quod ibi anima et corpus, non
semper est ibi [illegible] ut dictum est. Quia
naturaliter quanto sua ut dictum est. Quia
ratio ad quod valet est ut ibi sit
corporis. Dico quod est ibi sub illis
speciebus corporis Christi quae corporaliter esse in
completo naturalem quantitatem.

Verum in eodem instanti sub
speciebus illis fit sola panis
hoc corpus Christi.

Noto primo quod ista tria dicit: ista tria dicit
instanter momentaliter et pro [illegible] in
instanti est brevissima pars temporis, quia non
requirit successionem. Et ita [superscript insertion: quod pars] tempore
brevi non quod illud sit tempus medium, sed
sed quod in indivisibili consideratur. Et
instans quod instat inter partes temporis. Et

Ista dicit
Instans

momentum

sit in tpe eo qd est mi[nimu]m tpus
Momentum est minima pars motus
et attribuitur motui et tpi sicut eciam
ad motum sicut instans ad tpus. Sicut [illegible]
[illegible] sicut instans mediat inter partes

punctum

tpis sic momentum mediat int[er] partes
[illegible] motus. punctum vero attribuitur
[illegible] quantitati et est punctum [illegible] linee
[illegible] ista [illegible] dicit [illegible] [illegible] unum punctum
[illegible] Commentator dicit quatuor assignari

quatuor instancia

instancia [illegible] instans esse et
[illegible] in quo [illegible] dicitur [illegible] [illegible] est et
immediate [illegible] hoc non fuit [illegible]
instans esse et [illegible] quo [illegible] dicitur
[illegible] est et immediate [illegible] hoc
non erit [illegible] instans non esse
est in quo [illegible] dicitur [illegible] non
[illegible] et immediate [illegible] hoc fuit [illegible]
instans [illegible] non esse [illegible] in quo [illegible]
est dicitur [illegible] non est et immediate
[illegible] hoc erit Nota 2 [illegible] dupliciter

mutatio duplex naturalis [illegible]

est mutatio [illegible] naturalis et [illegible]
naturalis naturalis est [illegible] fit a mo
tore imperfecto cui non tota materia
mobilis obedit ut in [illegible] [illegible]
id quod intendit ipse motor vel que
fit a principio hac [illegible] [illegible]

Nota

et [illegible] prima est

terminis et hec [illegible] prima e [illegible]
in [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] in

utroque terminus est ens positivum hoc est
ens in actu secundum [illegible] Aliter
locum multos [illegible] Augmentatio
fit per [illegible]
Alia est mutatio de non subiecto in subiectum — 2a
Et ista est terminus a quo est non ens
Et terminus ad quem est ens [illegible]
ut generatio que est de non subiecto in
subiectum [illegible] ens in potentia in ens — 3
actu simpliciter Tertia est mutatio
de subiecto in non subiectum ut corruptio est
de esse in non esse [illegible]
actu simpliciter in ens in potentia
Generatio est illa que fit a motore — Generatio
[illegible]
[illegible]
et forma [illegible] et per [illegible]
[illegible] vel est illa que fit [illegible]
[illegible]
[illegible] Secunda est de non subiecto
in subiectum ut est [illegible]
aliqua producta [illegible]
[illegible] Alia est de — 2a
[illegible] in subiectum ut est [illegible]
subiecto in [illegible] esse simpliciter in
[illegible]
[illegible] Tertia est [illegible] — 3a
[illegible]
[illegible] que est de subiecto in subiectum
et [illegible] et [illegible]

Mutacio est duplex (margin)

mutatur in spacium corporis ipsi

Nota tercio quod mutacio est

duplex scilicet successiva et instan

tanea (margin: Successiva) est quando successio sicut motus

successivi de quibus in 6° phisicorum et dicitur

fit per aliquod medium [illegible]

successionem a medio ad quod per [illegible]

mutacio (margin: Successiva) ad ultimum unde mutacio

successiva est [illegible] sit accipe

medium quod minus distat ab uno

extremorum quam ab alio unde est [illegible]

mutacione fit recessus ab uno ex

tremorum antequam perveniatur ad ulti

mum terminum et accessum ad alterum

in hoc enim consistit successive [illegible]

Et ideo ad ipsam requiritur

[illegible] instans in quo terminatur accessus

et recessus et in quo verum est dicere

accessus et recessus iam est [illegible]

hoc non erit et per illud in quo [illegible]

in quo verum est dicere iam est accessus et

recessus [illegible]

Et tunc mutacio non fit [illegible] instanti

Et tunc successio est [illegible]

(margin: Successio fit [illegible]) quod in tempore [illegible]

[illegible] distancia localis [illegible]

et ibi est in motu locali et augmento

successio [illegible] instanti

Commezzio [illegible] successiva mutatio est illa [illegible]

[illegible] puncto [illegible] quesito in spacio [illegible]

fit in tempore [illegible] instanti et non successive et fit [illegible] instanti

fit subito [illegible] instanti et non successive et fit [illegible] instanti

[illegible] verbo [illegible]

[illegible] in instanti

cum [illegible] passio est tantum et non magnitudine
et augmentum
est unico de bono forte in a[illegible]
successive vel est in duratione Secundo
successio est in motu per intensionem et
successio [illegible] sic in alteratione Et hec
remissionem sic [illegible] duplex [illegible] ipsa forma
qualitas [illegible] motus est divisibilis
[illegible] habentes gradus secundum intensionem
et remissionem ut est albedo Et
in aliquid non ad albedinem
[illegible] successive mutatio est forma
[illegible] Secundo ipsa forma non est
divisibilis [illegible] gradus acquiritur
[illegible] requirit materiam predispositam
[illegible] dispositiones [illegible]
[illegible] forma in [illegible] Et acquiritur
[illegible] per alterationem [illegible] subito [illegible] alterationem
[illegible] instantanea [illegible] inducitur
[illegible] est divisibile
[illegible] alteratione [illegible] Alia
[illegible] dispositionem [illegible] alia
est mutatio instantanea [illegible] aliud [illegible] et
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] medium in [illegible]
[illegible] medium [illegible] affirmationem
forte [illegible] non
et negationem [illegible] forma et [illegible]
[illegible] medium [illegible]
[illegible] non [illegible] esse medium aliquod
inter formam [illegible] forma [illegible]
[illegible] ad formam [illegible] dispositione [illegible]
et [illegible] vel remittitur per [illegible]
formam [illegible]

2a

et h[illegible] 2a primo

2a

alteratione

1a instantanea

quare quando ex opposito [illegible] se non est
dare medium [illegible] per prius
accidens [illegible] sit ibi accipi medium
per participationem [illegible] aliquid
adiungit et quod magis vel minus
distat ab affirmatione [illegible] illud
[illegible] in eodem genere [illegible]
dispositio [illegible] ut non album
et album accipitur medium participans ex
parte rationis [illegible] negationis
albedinis quod medium est [illegible]
coloris [illegible] magis vel minus
distat ab albedine [illegible] ut inter [illegible]
[illegible] accipitur medium [illegible]
quod aliquid est magis vel minus
frigidum aut [illegible] unde [illegible]
[illegible] habitum
[illegible] vel [illegible] affirmationem [illegible]
negationem [illegible] affirmationem [illegible]
instantanea [illegible] non
cadit medium [illegible]
[illegible] illud quod debet [illegible]
[illegible]
forme [illegible]
ad quem illius mutationis [illegible] in
[illegible] tempore [illegible]
Sexto [illegible]
[illegible]

mutatio de [illegible] instantanea [illegible]

dicitur instantanea triplici racione primo
racione forme que est tota simul
ponitur sicut est illius que ipsa non recipit
magis et minus cuius introductio
tunc erit instantanea sicut patet de
forma substanciali. Et at fuit illius forma
que recipit magis et minus ipsa
successive acquiritur in subiecto sicut
sanitas. Secundo hoc fit racione subiecti
quod successive disponitur ad
suscepcionem forme ut aqua
frigida que acquirit caliditatem suc-
cessive. Et at ipsum subiectum fuit in
ultima disposicione ad formam ipsam ut
illa subiectum subito recipit illam
ipsam formam sicut dyaphanum est in
ultima disposicione ad lucem et ideo subito
ad presenciam lucidi actu illuminatur
nec aliquis motus precedit ex parte
illuminabilis sed solum motus localis
ex parte illuminantis per quem fit presens
Tercio ex parte agentis quod sicut est
infinite virtutis potencie sit ut materiam
informet sicut sibi et formam et eam subito
disponere sicut Unde dicit [illegible] racione [illegible]
introducere. Et [illegible] disposicionem effective
[illegible] adaptacione potencie apte sit

1o racione forme

2o racione subiecti

3o racione agentis

[c]uius hominis et solutum est [illegible]
liquore quia **Nota quinto** [illegible]
[illegible] in textu ad probandum conclusionem quia
intendit ponere aliquod [illegible]
Forma ipso in rebus naturalibus
[illegible] instantaneae est sicut termini
motus patet quia nulla est sine
alteratione sicut patet de generatione et
corruptione nam si ignis debet generari
ex aere non producitur ibi alteratio
per quam disponitur materia ipsius aeris
ut suscipiat formam ignis et ideo
alterationes [illegible] quarta [illegible] patet
[illegible] illuminatio quae est mutatio instanta-
nea consistens in forma lucis
et privatio eius scilicet tenebrae quae
terminat motum localem
Quinta alteratio quae est ad formam
substantialem habet duos terminos ipsam ter-
minantes patet quia unum terminum habet sicut
[illegible] ultimam dispositionem quae est
media [illegible] et ad formam ideo quia alteratio est
motus in qualitate et alium terminum habet
aliquo [illegible] formam substantialem ad quam
introducendam [illegible] generationem oportet [illegible]
ma procedere alterationem
Tertia forma substantialis introducitur
in ultimo instanti illius temporis [illegible]

in quo fit alteratio que est ad illam
formam similem propter quam corpus motum
quod intendebat aliquo tempore [illegible]
[illegible] ultimum terminum eius fit in ultimo
instanti temporis sed forma introdu-
cenda est quamvis terminus alterationis ergo
Tertia propositio [illegible] et corruptio
sunt [illegible] generatio unius est
corruptio alterius [illegible] alteratio
disponit materiam ad suscipiendam formam
introducendam [illegible] disponit
ad corruptionem et abiectionem forme habite
Quarta propositio in ultimo instanti illius temporis
in quo forma introducitur est terminus
corruptionis unius et terminus generationis
alterius [illegible] in generatione ignis
[illegible] in ultimo instanti illius
[illegible] aer [illegible] alterat et disponit
[illegible] in quo aer alterat [illegible]
introducatur forma ignis [illegible]
terminus corruptionis aeris et in
[illegible] instanti introducitur forma
eius [illegible] est terminus generationis ignis
Quinta propositio in generatione ignis [illegible]
aeris [illegible] ultimum instans
in quo fit aer [illegible] in toto tempore [illegible]
[illegible] motus alte-
rationis [illegible] et in ultimo
[illegible] erat aer

instanti eo quod est posterius aeris et po-
tentie sed terra corruptibilis
est non esse sed in illo ultimo instanti

: terminus :

illius temporis est corruptio aeris
ergo esset in illo ultimo instanti
illius temporis fit generatio non aeris et po-
tentie sed in illo instanti [illegible]
[illegible] non fit [illegible]
[illegible] duo instantia [illegible]
[illegible] medium [illegible]

Conclusio [illegible] nullo modo in eodem
instanti sub [illegible] illud est corpus
christi et substantia panis sunt
[illegible] due forme substantiales [illegible]
[illegible] non [illegible] in eodem instanti
[illegible] inesse sed forma panis et
corporis christi [illegible] aeris sed
[illegible] forma substantialis
aeris et forma substantialis [illegible]
[illegible] disparate non [illegible] in eodem
instanti [illegible] et eodem [illegible] inesse
[illegible] ultimo instanti illius temporis [illegible]
forma substantialis [illegible] introducta est

: aeris :

[illegible] in eodem instanti
[illegible] ignis [illegible]
[illegible] ultra [illegible]
[illegible] forma substantialis [illegible]
requirit organizationem in corpore

n dici in eod[em] instanti sb speb[us]
hus quib[us] sba panis 1 corpus xpi.
t duo contraria possunt simul esse
ra pp[ter] pp[ter] sermonibus e corpus xpi.
e sba panis Et iterum sequitur
ba panis go no e corpus xpi
vere sit dici p[ro] in eod[em] instanti
sub b. illius speb[us] sba panis et
pa xpi ve[l] posset dici p[ro] in
instanti sub b. illius speb[us] quib[us]
panis • an [illegible] sba panis
t possunt simul esse duo contraria
n quod omnino e impossibile

quando non requirit ser habebit parte
Correctio in fu. consuetudine
facit allegare quod ista pars que
habet in scriptis tempus respirationis
et assignare ultimum instantis [illegible]
sed aliis [illegible] et pars sed [illegible]
et assignare ultimum tempus quod
[illegible] ad instans [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] instantiam
[illegible] in mala
[illegible] vel [illegible]
[illegible] instantia [illegible]
instantia [illegible] in quadam
[illegible] ultimum instantis in [illegible]
[illegible] in toto [illegible] non
sed [illegible] in toto [illegible]
[illegible] alteratio [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] ultimum [illegible]
Correctio [illegible] partis [illegible]
alterationis [illegible] verborum
[illegible] instantis de
[illegible] verborum et de
[illegible] [illegible]
[illegible] partis [illegible]
verborum [illegible] instans
et [illegible] ultimum de
[illegible] esse et non [illegible]
[illegible] [illegible]

quanto esset indivisibilis. Ergo
sicut non datur ultimum instans prola-
tionis verborum, ita neque ultimum
instans esse panis. Sed datur primum instans
non esse prolationis [illegible] et panis
Et illud est primum esse corporis Christi
sub speciebus panis. Quia [illegible]
Consequens ultimum notandum quod prola-
tionis verborum est sub [illegible] speciebus
speciebus panis in ultimo non instanti
illius temporis non est ibi panis sed
verum corpus Christi. Sed [illegible]
[illegible] opportet ad verborum
prolationem non [illegible] successionem
[illegible] oportet [illegible]
[illegible] non [illegible] verbis
[illegible] oportet [illegible] verborum
prolatione [illegible] ordinate et
non [illegible] sic [illegible]
divine omnipotentie voluntati
Consequens [illegible] notandum panis
in toto corpore [illegible] indivisibiliter
ita quod non [illegible] partes
[illegible] corporis Christi et alia
[illegible] [illegible] processe
[illegible] partes aut
totum [illegible] aut [illegible]
fecit

452

in totale homini ille qui facit
ergo quod residuum est ignis contento
[illegible] contrariis instat imperfectis
ergo falsa fuit consequentia per totale
pannus in totale corpus quantitatis
ita quod nulla pars panni suscipit in
aliqua parte corporis ergo
Contra quintum [illegible] mutacio est
instantanea quia non successiva patet
quia successio fit ex aliqua re-
sistencia sed hic nulla est resistencia
[illegible] est ista racio
[illegible] tota fit [illegible] et
[illegible] per partem post partem [illegible] nec
[illegible] sic [illegible]
[illegible] per totum
[illegible] fit hic [illegible] agit
[illegible] in toto hic [illegible] fit fit [illegible]
[illegible] hic agit [illegible]
[illegible]
Contra sextum [illegible] hic nunc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] instantanea est [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] motu [illegible] est [illegible]
hic [illegible] est instantanea [illegible]
terminus alicuius motus non alicuius [illegible]
motus [illegible] ergo

Arguitur videtur quod in eodem instanti
[illegible] illud sit sua primus et
corpus [illegible] incipiat et ultimum
instans [illegible] primus Et primum
instans [illegible] corpus [illegible]
Sed ergo sit duo instantia [illegible] unum
[illegible] duo quod [illegible] duo instantia
sit [illegible] medium esset dare aliquod
[illegible] medium [illegible] esset [illegible]
[illegible] primus ergo [illegible]
unum instans [illegible] in eodem instanti
[illegible] primus et corpus [illegible]
Sed [illegible] dare ultimum instans
[illegible] sit primus [illegible] corpus [illegible]
Contra [illegible] mensura [illegible]
[illegible] mensurato [illegible]
[illegible] ultimum instans in quo [illegible]
primus mensura [illegible] esset [illegible]
mensurato ergo [illegible] dare ultimum in-
stans in quo sit primus [illegible]
[illegible]
primus mensura [illegible]
[illegible] ultimo instanti [illegible] esse [illegible]
esse primus Et sic illud [illegible]
[illegible] duratio esse primus [illegible]
illud [illegible] mensurat [illegible]
duratione parte in uno instanti

454

Ita ad motum plura requiruntur quam mobile
movens et terminus motus scilicet [illegible] forma
[illegible] forma [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]

281 86

oppositi marte

□ [illegible]	31	[illegible]	162	20	33
[illegible]	28	Sept	133	18	83
[illegible]	18	[illegible]	189	78	
▽ [illegible]	18	Sept	9	78	
[illegible]					

uer ultio in quo non est primo.
Ergo in hoc et in ultio instanti quo
incipiantur esse primo non fit
primo [illegible] non sequitur [illegible] illud
tempus sit maius quam [illegible] esse
pars et sic quod [illegible] non sequitur
incipiato quod sic [illegible] additum
vel subtractum [illegible] non facit maius
vel minus sic neque instans additum
vel subtractum [illegible] non facit [illegible]
[illegible] neque minus. Cum utrumque
indivisibile [illegible] indivisibile at non
facit [illegible] maius [illegible] minus [illegible] quod
[illegible] [illegible] compositum [illegible] indivisi-
bilibus [illegible]

[illegible] [illegible] sic habet quo ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] instans
ad [illegible] instantaneum [illegible]
includit [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] instans includit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sit primo et
instantaneum [illegible] in [illegible] instans est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
primo et [illegible] incipiat [illegible]
[illegible] de [illegible] incipiat [illegible]
aliquid instantaneum [illegible] incipit
[illegible]

terminum ergo ad quem per tempus [illegible]
[illegible] quo contingit et in toto motu pre
cedenti. Et ita mensurat et tempus mensurabile
motum precedentem, sed tempus mensurat
motum ratione utriusque [illegible] ideo
non est simile

Arguitur [illegible] mutacione in-
stantanea [illegible]
[illegible] in instanti [illegible]
[illegible] transsubstantiacio
sit mutacio instantanea [illegible]
[illegible] corpus Christi et
[illegible] corpus Christi [illegible] est
[illegible] non est [illegible] non est [illegible]
corpus Christi [illegible] panis
[illegible] in eodem instanti [illegible]
corpus Christi [illegible] panis [illegible]
[illegible]
[illegible] ad esse [illegible] illud
[illegible] in toto [illegible]
[illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] sed [illegible] dicendum

[illegible] corpus Christi [illegible] corpus Christi [illegible]

p illud quod fit non est albo dicitur
fieri ex eo quod introducit et forma ...
fieri non est moveri sed terminari
motum unde sic sunt terminat et motus
et terminatus ... sit aliquid et x fit x
factum est. Sed hoc non illud quod fit
est per terminum ... in quo
ponitur et ... illud quod dicitur hoc
non moveri

Utrum deus possit facere
quod albedo et alie quali-
tates sint sine quantitate
sicut facit quod quantitas in
sacramento sit sine subiecto

Nota primo quod ... accidens capitur
dupliciter uno modo ... signato ut
... alio modo ...
... quod albedo ...
... in essentia ... ab
... albedinis dicitur et accidens albo ...
accidens ... et ... illa ...
... albedo
... et hoc non capitur ...
... in ... albedine ...
... Nota 2o ... accidens
... et illud
... [illegible]

2o

...
...

Subiectum primum

Subiectum primum est in quo primo et immediate subiectatur [illegible] colores [illegible] et [illegible]

quod ultimate et perfectius teneat
dependenciam accidentalem sibi
inherentis / sic paries dicitur subiectum
albedinis / Aliud est subiectum primum
et est illud quod primo et immediate
nec perfectius teneat dependenciam acci-
dentis inherentis / ut superficies dicitur
subiectum primum albedinis / Et istis
duobus modis sumitur subiectum in hoc loco
Noto tercio quod subiectum de quo in
[illegible] / Substancia
in sacramento altaris sunt sine subiecto

Accidencia in sacramento sine subiecto sunt

[illegible] quod est sua / qualiter autem illud
esse possit advertit prima propositio
auctoris causarum / que dicit quod omnis
causa primaria plus est vehemencius
influens in causatum [illegible] / quia cum
ipsa causa 2a [illegible] et quod causa causa
prima non subtrahit operacionem suam ab
effectu si causa 2a subtraxerit eius
operacionem / Et sic causa 2a removet
influenciam suam a causato / Adhuc sic
remanente influencia cause prime in
illud causatum / Sic remoto [illegible]
adhuc manet vivum / quo remoto adhuc
manet esse / et ideo causa prima est potior
Causa [illegible]

Sed circa accidencia in hoc sacramento sine subiecto [illegible]
ostendatur ut ostendatur tamen esse fidei quod [illegible]
est et nihil [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] in vero est
fidei [illegible]

est denegans non solum substantiam sed et accidentium
ipse enim est creator non solum substantiarum sed
omnium accidentium ut dicitur supra in quinto
de essentia. Ita sic quod quandam ordine
habet et eo procedit ita quod ipse sit
causa per accidens substantie et substantia sit causa
accidentium eo quod accidens a substantia fluit et
causatur ex principiis suis. Et ita necesse
est consummari accidens a dependendo a substantia
et suum ordinem hunc non potest esse
sine substantia. Et quod hoc non concludit quin
deus possit a substantia possit accidens esse
separare substantia substantia causa secunda. Et
sic hoc modo accidens miraculose sit
in sacramento altaris sine substantia videlicet sed
divina tenente in esse.

Noto circa textum quod in isto ... dicit quod ... accidentium esse sine subiecto quod
dicit ... et per consequens ad substantiam
hunc facio ... sine substantia consistere concessa
quod ... substantia sine ... ... est ...
... tamen dicit ... et in ... ... in
... habent ... ... in illis
... ...
... ... ad ... ad caput
... ... et ideo in facto isto
in ... sit sine substantia ... ...
... aliquid esse super ... ... quod ... ...
In quod ... et ... ad intelligendum ... ...
... ... accidentia esse sine subiecto sit ... ad credendum quod
est ... ... quod ... ... sit in tantum ... ...

Convenientia esse in hoc sacramento sine subiecto ... quo ad ...

... ad ... quod est ... ... ad ...

2o quo ad usum

.iii.

3o ad formam

[illegible marginal note]

noster asseverat ad ea que sunt fidei
credenda. Tercio consistit dicta ad usum
quod est cibus spiritualis. Et ideo corporei-
tatis illius accidentibus subsistit subiectum
cibus corporalis esse possit. Quarto
facta ad formam quia hoc sacramentum est
[illegible] dos [illegible] que sunt in hoc sacramento
[illegible] statum acceperunt sic quod sicut
panis in corpus glorificatum diuinitati
[illegible] et sic hoc [illegible]
accidentibus datur in hoc sacramento sine subiecto
esse. Conclusio prima in
Sacramento altaris species panis et
vini sunt sine subiecto. Probatur primo
de officio misse [illegible]
ante consecracionem accidentia [illegible] subiecto
non existit in alio sine proprio consecracionem
accidentia esse sine subiecto [illegible]
[illegible] remanent accidentia
Et hugo de sancto victore li. ii. parte viii. c. ix.
dicit per verba sanctificacionis vera
panis et vera vini substantia in verum corpus
et sanguinem Christi convertitur sola specie
panis et vini remanente. Tercio
Sensus iudicat ibi esse species panis
et vini secundum colorem saporem [illegible]
et hec [illegible] non sunt esse ibi in
aliquo subiecto ergo sunt ibi sine subiecto. [illegible]

Extra de summa trini. et fide catholica c. firmiter [illegible]
et [illegible] ubi dicitur [illegible] sacerdos est et
sacrificium cuius corpus et sanguis in sacramento altaris sub
speciebus panis et vini veraciter continentur et statim [illegible]
transsubstantiatis pane in corpus et vino in sanguinem
potestate divina. hec ibi

que verificet non decipit et in ipsis
sensibilibus secundum plures ipso de accidentibus
Aut species sunt obiecta sensuum
ne sit ibi hoc quod ibi esset materia
subiecto vel essent in corpore christi vel
substantia panis et vini
non in corpore christi quod illud non est
sicut hic et multo magis hec
figuratio hec figura sed figuratio cor
pore humano hec coloratum hec color
sed colore convenienti corpori humano
hec potest esse in substantia panis a princi
pio consecrationis nec remanet substantia
panis nec substantia vini dicit enim Ambro
sius in libro de sacramentis licet figura
panis et vini videatur [illegible] nihil
aliud quam caro christi et sanguinis post
consecrationem credenda sunt hec potest
esse in aere quod aer non est capax
istorum accidentium ista sunt
... et repugnantia
elementis ... sensibus
Contra ... sit facere
miraculose albedinem subsistere sine
quantitate sed tunc non esset hec albedo
sensibilis sed intelligibilis ut forme
separate ... ad primam partem

Potencior est diuina virtus in [illegible]
quam [illegible] constituatur quod in intellectu
quod nos possimus intelligere [illegible]
[illegible] ergo diuina virtus [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] facere
omnia [illegible] possimus intelligere
[illegible] de [illegible]
dicunt quod Deus plus potest facere quam nos
possimus dicere vel intelligere [illegible]
[illegible]
intelligere [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] absoluto [illegible]
[illegible]
absoluto [illegible]
[illegible] Deus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tho. de Argen. [illegible] dicunt formam [illegible]
[illegible] esse sensibilem [illegible] si aliqua forma [illegible]
[illegible] formam [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] esse sensibilem [illegible]
[illegible]

60

459

Secunda per probare quod nulla [illegible] accidit
in sua natura [illegible] subsistens est
esse sensibilis et intelligibilis [illegible]
omnes [illegible] sicut albedo et [illegible] sunt
[illegible] que subsistentes
[illegible] in sua subsistentia [illegible]
omnes [illegible] esset intelligibilis [illegible]
et non sensibilis [illegible]
in [illegible] corporali est duo
[illegible] considerare [illegible]
[illegible] albedinis vel altera [illegible]
[illegible] considerare [illegible]
[illegible] individuacionem [illegible]
[illegible] albedo sensibilis distincta est ab
alia albedine sensibili [illegible]
[illegible] intelligibilis [illegible]
habet [illegible] formam separatam [illegible]
[illegible] possunt
[illegible]
sensibilis [illegible]
[illegible] separata [illegible]
[illegible] individuata [illegible]
[illegible] plures albedines [illegible]
[illegible] intelligibilis [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] individuata [illegible]
[illegible] sensibilis [illegible]
singularis [illegible]
[illegible] albedo [illegible] separata [illegible]

Albedo et similibus coloribus separatis a subiecto [illegible] visibile
non esset sensibilis [illegible] nihil videri [illegible]
[illegible]
[illegible] colores [illegible] separata [illegible]

[illegible]

2o [illegible]

+ sensus +

[illegible]

subsistit in aliquo subiecto nec in pro-
prio nec in alieno subiecto ergo quod in sacramento
durat subsistit

Corollarium primum. Quia accidentia
in sacramento altaris apparentia sunt sine
subiecto proprio ergo nullus illorum actuum
inheret alicui subiecto [illegible] quedam [illegible]

Corollarium 2m. Sola quantitas in
sacramento altaris consistit sine subiecto proprio
[illegible] via naturae immediato
subiecto [illegible] omnes species sensibiles [illegible]
[illegible] quantitatis [illegible]
[illegible] separatur a [illegible] sit separata
a subiecto proprio

Corollarium 3m. Aliqua accidentia
et sunt sine subiecto proprio tamen non sunt
sine subiecto proprio [illegible] aliqua accidentia
[illegible] tamen in subiecto proprio fundatur
in [illegible] de colore [illegible]
[illegible] sufficienter [illegible] de figura
et de [illegible] si moveretur hostia
[illegible] ille [illegible] habet esse in
magnitudine [illegible]
hostie [illegible] de [illegible]

Corollarium [illegible] accidentia re-
spectiva fundantur in suis fundamentis
[illegible] in subiecto [illegible]

[illegible] species panis [illegible] [illegible] et in pane [illegible]
alia qualitas fundatur [illegible] et [illegible] quantitas [illegible]
qualitates [illegible] post consecrationem remanet [illegible] panis
et [illegible] fundatur in [illegible] mediante [illegible]
[illegible] remanet in [illegible] panis [illegible]
[illegible] illa [illegible] in corpore [illegible] illa flagellatio
et [illegible] in [illegible]

[illegible] est corporum [illegible] ista predicatio [illegible]
de continuatione [illegible] in [illegible] de [illegible]
[illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] quantitatiue [illegible] sed [illegible] sunt
esse causas sed [illegible] potuit formare
[illegible] forme et figure [illegible] sunt
[illegible] [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] dependent [illegible] a
[illegible] [illegible] in [illegible]
Corpus [illegible] [illegible] in [illegible]
alteratur [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] quorumque [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
habere [illegible] et [illegible] in [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
quod in [illegible] alterabile est [illegible]

Corell(arium) sextum Alia actio a q(ua)
in hoc [illegible] habet sua indiuid(uati)o
actio a c(ontr)arietate s(ed) a qua aliquid h(abe)t
figuram et locum al(ia) isto habet indiuid(uati)o
actio Cum figura et locus sint [illegible]
indiuiduat[illegible] s(ed) Alia actio a qua in hoc [illegible]
h(abe)t figuram et locum a c(ontr)arietate ergo et
indiuiduationem Preterea cum [illegible]
[illegible] indiuiduationis actio in [illegible]
quod ponit(ur) aliquos actio(n)es [illegible] esse
vel que indiuiduationis [illegible] s(ed) [illegible]
[illegible] actio(n)um aliarum actio in ergo
[illegible] hoc cum aliquid de [illegible] indiuid(uati)o
[illegible] in uno solo et in se indiuis(um)
et [illegible] ab aliis diuisum [illegible] sed ut
accidit alicui ut sic [illegible]
ergo [illegible] in indiuiduatio(n)e [illegible]
actio [illegible]

fundatur in quantitate et solitudo in
qualitate tamen in subiecto primo
Considerandum est quod omnes doctores
moderni concedunt in hac materia
in sacro altaris sit sed subiecto primo
discordant tamen in modo essendi
ita aliqui dicunt ut richardus in 4to
dis. 12 quod quantitas in sacro altaris
consistit per se supernaliter non virtute
substantie quamquam in ea sit sed tamen virtute
divina. Alia autem albedo et consistit
in quantitate [illegible] ubi supra in eadem
dis. ar. 1. 2. 1. dicit quod in separatione
[illegible] deus dat sibi novum esse
henricus de Gandavo quodlibet 4to dicit
quod accidenti ut possit per se esse datur
nova virtus quia prius non habuit in
[illegible] in subiecto. Alii ut Complutensis? dicit
[illegible] absolutum
[illegible] divina virtute per se esse sine subiecto
Circa tertium [illegible]
per se singularis et individuata
intrinsece et formaliter [illegible]
[illegible] singularitatis
[illegible] et sic albedo
est [illegible] potentia remota
in sua natura [illegible]

[illegible] est individuata
[illegible] et formaliter [illegible] sed [illegible]
habet [illegible] et unitatem sed [illegible] habet
[illegible] et intrinsece [illegible] et unitatem
[illegible]

tam albedo [illegible] visibile non licet [illegible] dupliciter [illegible] et non
esset visibilis posset in extendi se esset visibilis [illegible] quod

quod sic esset forma quam in se est in motiva
sensus licet non sub ratione illo sub quo
hoc est et tunc non est sensibilis potentia
propinqua. Et tunc habetur quod aliquid simul est
sensibile dupliciter primo in potentia remota
secundo illud est in potentia remota quod
habet formam sufficientem non tamen sub ratione
convenienti secundo in potentia propinqua [illegible] habet in potentia
propinqua illud dicitur esse quod habet formam
et sub ratione convenienti ut statim remoto
impedimento posset sequi actio sicut
albedo accepta [illegible] in [illegible] est in speculo

ut albedo in [illegible] sufficienter

Arguitur 2 [illegible] in speculo alterius
[illegible] in speculo [illegible] non est
[illegible] esse [illegible] hoc
esset [illegible] esset in speculo ergo
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quod est de eius diffinitione
[illegible] esset [illegible] ideo [illegible]
[illegible] esse et removendo illud
quod est de eius diffinitione ponitur non
esse [illegible] de [illegible] de eius diffi-
nitione est [illegible] ergo [illegible]
[illegible] ergo [illegible] esset [illegible] non [illegible]
[illegible] esse [illegible] sic [illegible] esset
[illegible] non esset [illegible]
a [illegible] post duo [illegible] esse [illegible]

vera [illegible] quia hoc ipsum quod est homo est animal
rationale mortale et ista si ponatur esse homo
et non animal rationale mortale et potest esse homo et
non esse homo sic etiam diffinitiones accidentium
except[...] [illegible] per [illegible] substantiam [illegible]
si [illegible] potest accidens esse [illegible] potest esse
accidens et non esse accidens [illegible] quod esse
in subiecto vel quoniam non [illegible] ponitur
in diffinitione accidentium illa diffinitio est
additamentalis unde vii° quod in ea
ponitur quod est extra essentiam diffiniti
sed at [illegible] ut [illegible] ponitur in
diffinitione accidentium ut [illegible] hoc est
[illegible] in illa dependentia accidentis
a subiecto [illegible] hoc non impedit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sive
[illegible] [illegible] hoc [illegible] duo [illegible]
[illegible] nec [illegible] non est de [illegible]
[illegible] est vera [illegible] essentia accidentis non
includit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aut
[illegible] completum vel integratum ita
[illegible] [illegible] non sit essentia integra aut
completa vel terminata [illegible] [illegible] [illegible]
et dicitur vel actu et potentia [illegible]
et [illegible] accidens [illegible] non habet esse
terminatum nisi [illegible] [illegible] [illegible] sed
[illegible] quo ad hoc [illegible] non est quod est sed

[illegible]ns aliquid est. Et sciendum quod in sua
deffinitione includit subiectum et terminum
naturae dependentiae [illegible] et adeo [illegible]
sua natura. Et quidam dicunt [illegible] in [illegible]
[illegible] esse in subiecto non est deffinitio
accidentis [illegible] cui debetur
esse in alio. Et hoc numquam separatur ab
aliquo accidente [illegible] separatur [illegible]
[illegible] accidens [illegible]
[illegible] debetur esse in alio [illegible] esse per
illud [illegible] debetur [illegible]
[illegible] convenit
Et per hoc solvitur [illegible] non
separatur [illegible] deffinitio a deffinito. Et si
dicatur deffinitio accidentis [illegible] intelligitur
[illegible] brevitatem [illegible] deffinitio
non [illegible] debitum ordinem [illegible] illa
ex quibus [illegible] deffinitio. Vel [illegible]
quidam dicunt quod duplex est deffinitio
accidentis [illegible]
[illegible] essentiam [illegible] esse. Et [illegible]
accidentis non [illegible]
[illegible] deffinitione accidentis [illegible]
[illegible] separari ab aliquo [illegible] deffinitione
[illegible] alia est deffinitio [illegible]
[illegible] accidentis. Et in hac [illegible]
[illegible] non est [illegible] potentiam

deffinitio accidentis est duplex

actiones facit sibi [illegible] q[uod] sit de sua diffinitione
Arguitur 2o sic actus est in subiecto alterius
esset sibi subiecto et sequitur quod [illegible] actus
esset sua [illegible] de quantitatis predicatur
diffinitiones et diffinitum [illegible] de eod[em]
diffinitione sibi [illegible] de illa actus et
[illegible] sua et [illegible] consistens
[illegible] accidit in subiecto alterius
[illegible] et diffinitio sua et [illegible]
[illegible] vel accidens [illegible] in alio [illegible]
sit diffinitionem sibi [illegible]
sit [illegible] diffinitiones [illegible] intelligit
[illegible] diffinitionis [illegible] debet esse in
[illegible] [illegible] non debet esse
alio [illegible] hec actus [illegible]
in alio [illegible] subiecto [illegible] non debet
sit non in subiecto [illegible] esse non in alio [illegible]
[illegible] actus [illegible] esse [illegible] ut ei
[illegible] remaneret [illegible]
debet esse in alio
Arguitur 2o [illegible] actus [illegible] non [illegible] quantitatis
[illegible] non [illegible] sua non sit sua [illegible]
[illegible] ille [illegible] quantitatis [illegible]
[illegible] et [illegible] non quantitatis
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible]
in subiecto Nota [illegible] quantitatis
[illegible] ille [illegible] ut [illegible] vel [illegible]

Aut aliquid [illegible] quod dicit [illegible] episco-
[illegible] [illegible] est quod dicit quod species panis
redit [illegible] [illegible] quando [illegible]
hec opinio videtur inconveniens [illegible]
[illegible] [illegible] debito modo intelligat et
[illegible] [illegible] [illegible] quod iterum sit ibi species
panis. Aut cum ponit et quod ibi esset
species panis iterato [illegible] [illegible]
[illegible] corpus [illegible] tamen [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] manet [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] sunt ibi corpus [illegible]
et species panis quod non [illegible] [illegible]
Aut [illegible] erit [illegible] [illegible]
[illegible] erit inconveniens [illegible] species panis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
aliquid est in alterum conversum non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] at panis non est annichilata [illegible]
[illegible] [illegible] in corpus [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] species panis redeat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pane [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] debeat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis
non [illegible] redeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possunt [illegible] corpus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] panis et vini [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ideo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] panis et vini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

G ptes 3 q. ut Aristoteles [illegible]
d. panis et vini aliquid generari
[illegible] sufficit videre manifestum est
[illegible] et sanguine dicit [illegible]
[illegible] non quasi aliquid [illegible]
[illegible] panis et vini forma:
[illegible] Ad [illegible] panis [illegible] et vini [illegible]
[illegible] in hac [illegible] vel corrumpatur [illegible]
[illegible] assignare [illegible] generatur [illegible] illud
[illegible] fuerit aut quod [illegible]
[illegible] et ideo quod [illegible]
[illegible] generatur non sunt [illegible]
[illegible] accidentia [illegible] quod
[illegible] esse [illegible]
[illegible] alteratio
[illegible] in [illegible] posset [illegible]
[illegible] idem [illegible]
[illegible] aut lapidem [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] in loco [illegible] loco
[illegible] opus [illegible]
[illegible] apparet

Item quidam asserunt quod species panis [illegible]
in corpus Christi convertitur et [illegible]
quantitate illud quod fuit [illegible] ista [illegible]
Sed hoc non [illegible] [illegible] corpus
[illegible] in species panis [illegible]
sicut hoc fecit cum corpus Christi mediate
panem quia [illegible] [illegible]
[illegible] in vermes [illegible] in cineres Confirmant
[illegible] si lapis esset [illegible]
lignum vel lapis nullo posset redire in
~~[illegible]~~ [illegible] convertitur [illegible]
Sed in oppositum [illegible] species panis quae
est in corpus Christi tamen non videtur [illegible]
talis species panis posset redire in
corpus Christi in quam convertitur
Apostolus ad Hebreos [illegible] fides est [illegible]
[illegible] non apparentium
Et [illegible] fides non [illegible]
[illegible] experimentum

Postquam dixit | Secundo instituit hoc sacramentum
corporis christi qui eciam manet accidencia
[illegible] data sit affirmare substanciam panis vel
vini | [illegible] consecracionem et dimittit accidencia
[illegible] corporis christi [illegible] per digestionem
[illegible] | reddit sicut accidencia talia substancia
[illegible] naturaliter nata est afficere accidentibus consequentibus
[illegible] compositionem quam afficit [illegible] de pane
[illegible] sicut [illegible] accidencia remanent
[illegible] ipsis accidentibus generatur et vermes
[illegible] ad [illegible] ad mentem fidei
[illegible] | Sed cum nullus ex ipsis
accidentibus nihil generatur | Ex quo [illegible]
[illegible] cum ipse substancia accidencia
panis et vini

Alterum afferunt, quia species panis, quae quidem
in corpus christi conuertitur, et [illegible]
qualitas illius quod fit, quia ista [illegible]
Quod hic non [illegible] respondeo, [illegible] corpus
conuertitur in speciem panis, [illegible]
sicut fecit cum corpus christi mediante
pane, quia quaecumque conuertit [illegible]
ultra in vermem et in cineres. Confirmatur
[illegible] sicut si lapis esset [illegible]
lignum, tunc lapis nunquam posset reduci [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] conuertitur. [illegible]
Quia in proposito [illegible] species panis [illegible]
est in corpus christi, tunc non videtur quod
talis species panis possit reduci, nisi
corpus christi in eam conuertitur.
Apud hebreos [illegible] fides est [illegible]
[illegible] argumentum non apparentium
Et [illegible] fides non [illegible]
[illegible] experimentum

Postquam dixit | Deus instituit | hoc sacramentum
[illegible] Christi | [illegible] qui [illegible] manet [illegible]
[illegible] sit afficere speciem panis vel
vini | cum [illegible] | [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] per digestionem
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] species
naturalis nata est afficere [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] de panis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nutriunt
[illegible] ipsas [illegible] generat et vermes
[illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] fidei
[illegible] | Et cum [illegible] ex ipsis
speciebus nihil generari | [illegible]
[illegible] cum ipse [illegible] speciebus
panis et vini

Alia est responsio planior ut dicatur quod
illis actibus sicut datum est sibi per se
divina virtute sic sibi datum est ut agat
et operetur sicut quidquid facit ex sua
parte vel quidquid agit est simpliciter
per hanc virtutem nutriens et vermes
et inde carnem generant.

Arguitur quod quaedam ordinantur ad de-
structionem fidei secundum hoc non ordinantur ad
destructionem fidei sed magis ad sta-
bilitatem vermes inde generantur ergo
non sunt [illegible] quod hoc [illegible]
[illegible] ordinatur ad fidem nec secundum
fidei meritum perdat et sacramenti [illegible]
[illegible] dependeat.

Ad [illegible] in sacramento altaris nihil debet
[illegible] ordinatur secundum ordinem [illegible]
esse [illegible] impossibile est accidens [illegible]
[illegible] quod nihil prohibet [illegible]
[illegible] ordinatum [illegible] ordine con-
esse ordinatum [illegible] aliqua causa
[illegible] ordinatum [illegible] secundum ordinem
[illegible] Et hoc non [illegible]
[illegible] ordinatur ut
[illegible] nihil [illegible] prohibet
[illegible] sit in [illegible] nihil [illegible]
[illegible] ordinatum esse ut [illegible]
altaris accidens sit [illegible] ut secundum
fidei habeat meritum per latentia in specie

Arguitur 2° deus non potest facere quod albedo aut alia qualitas corporalis fiat sine quantitate probatur quia omnium istarum qualitatum causa est consequentia vel quantitatis sed quantitas est prima dispositio in dispositio corporalis qualitatis et albedo est qualitas [illegible] mediante quantitate [illegible] ergo remota quantitate nulla qualitas corporalis remanet [illegible] albedo sine quantitate esset non esset qualitas corporalis sed spiritualis quia solum intelligibilis sed

Arguitur 3° qualitas spiritualis ut scientia vel virtus est nobilior quam corporalis sed qualitas spiritualis [illegible] non potest esse sine subiecto ut videtur ergo multo minus qualitas corporis potest esse sine subiecto [illegible] quod est quantitas [illegible] de qualitate spirituali non [illegible] de qualitate corporali dictum est

Arguitur magis remota [illegible] a natura [illegible] corporalis sit non sine subiecto [illegible] subiecto spirituali [illegible] esse in subiecto spirituali est qualitas spiritualis quae est in [illegible] qualitate corporali [illegible] esse non sine subiecto [illegible] est aliud [illegible] sed non potest

467

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
alyo [illegible]
[illegible]
[illegible]
in Porto [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

immediate sit quam ... corporalis esset
in subiecto spirituali ut albedo in angelo
Ergo multo magis potest fieri quod quantitas corporalis
non habeat subiectum adhuc quantitate
Minor quia cum substantia spiritualis quanto tenuit
non potest fieri quod quantitas corporalis sit in
substantia spirituali nisi per modum illum quo
potest esse sine subiecto ut dictum est
Argumentum magis dependet creatura
a substantia quam accidens sed deus non potest facere
aliquam substantiam creatam absque accidente
quia adminus differt quod creature inest
relatio ad suum creatorem ergo multo
magis potest fieri quod accidens sit absque subiecto
maior patet ex se ipso quia substantia creata
Minor quia ad deum consequitur et per se
... aliquod accidens sic ipsa relatio creatoris
aut servitutis aut alia similis relatio
sic deus non potest facere quod creatura non
dependeat ab eo ita non potest facere quod
existat absque aliquo accidente talis ...
...ad non habeat subiectum ex hoc quod ...
ad deum Et ideo nihil prohibet ...
deus potest facere aliquod accidens sine subiecto
Argumentum potest hoc potest fieri quod in sacro
altaris quantitas sit sine substantia quia ...
per essentiam differt a substantia sed quantitas

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Color dicit per essentiam a quantitate quod eadem ratione fieri possit ut quod esset secundum esse diversum in quantum non est eadem ratio degradatione [illegible] est [illegible] non solum individuatur et distinctum ex subiecto sicut alia dicta sed etiam [illegible] qui est de ratione [illegible] dimensione quod est [illegible] positionem habens. Et ideo possibile est imaginari duas lineas simul [illegible] [illegible] secundum subiecto uno [illegible] de ratione [illegible] dimensibus [illegible] in lineas linea spatio [illegible] e de albedine [illegible] individuatur solum ex subiecto [illegible]. Et ideo impossibile est plures albedines [illegible] imaginari secundum subiecto [illegible]

dimensio sit

Vel corpora damnatorum fient incorruptibilia

de veritate qui [illegible]

Damnati sunt illi qui adiudicati sunt ad poenam temporalem vel eternam [illegible] damnatus ad poenam eternam. Hoc primo videtur [illegible] quod omnem corruptionem precedit passio sed via [illegible] est [illegible] passio duplex [illegible] naturae [illegible] recipiendo formam [illegible] naturae [illegible] per modum naturae ut [illegible] patitur ab igne

passio 2x pena

Job 24 ad nimium calorem transibit ab aquis nivium [illegible] hec expo[nitur] de pena gehenne quod ibi est [illegible] quantitas de magno frigore ad nimium incendium [illegible] maiorem afflictionem [illegible] de loco ad locum [illegible] a calore [illegible] damnati [illegible] [illegible]

Nota duplex est modus duos passionis secundum [illegible] aliqui
et in aliud recipit [illegible] quando aliqua forma per[illegible]
recepta in aliquo subiecto secundum esse naturale et reale
et sic recipit forma ab [illegible] secundum eundem modum essendi
[illegible] et secundum eandem dispositionem materie [illegible]
[illegible] de calefactione aque [illegible] calor
[illegible] in agente [illegible] recepta et [illegible]
[illegible] agente [illegible] passio [illegible] et qualitas
calefactio et [illegible] passio [illegible] passio [illegible]
[illegible] et [illegible] materia [illegible]
passio naturalis et [illegible]
aliquid recipit in aliquo [illegible] forma [illegible]
[illegible] et dispositionem [illegible]
[illegible] modum et [illegible] et [illegible]
[illegible] forma ipsi passo [illegible]
[illegible] forma [illegible] forma
[illegible] et [illegible] forma [illegible] reale [illegible]
[illegible] obiecto [illegible] esse reale [illegible]
et medio [illegible] esse [illegible]
[illegible] recipit [illegible] et [illegible]
[illegible] et passio [illegible]
[illegible] intentionale [illegible]
Nota 20 [illegible] in illo duplicem [illegible]
[illegible] cum materia [illegible] et [illegible]
[illegible] reale [illegible] sensibilem non
[illegible] in illo calorem [illegible] reale
[illegible] in ipso [illegible] dolore
[illegible] intentionale [illegible] dolet
[illegible] lignum calefit [illegible]

Intemporales vero ante sit reale sufficit ad ex-
pellendum dolorem. Sed si manus fuerint conspersa
frigida et contacta frigidis vel aliqui[illegible] si statim
[illegible] et habens [illegible] calor [illegible] ab illo [illegible]
[illegible] vel nulla ante realiter
calido in manu sua excellentia contrariam scilicet frig-
idam. Ipso [illegible] hoc modo
corporis [illegible] in se [illegible] forma [illegible]
[illegible] scilicet ante [illegible] et non reali. [illegible]
celi sit secundum alterationem per motum suum localem. Et
cum alia ligentia et a [illegible] haberet. quod
ab ipso motu cessante ad motum celi ullam [illegible]
poterit aliquid per alterationem aliquam [illegible]
a [illegible] Remanere non poterit [illegible]
[illegible] Deus [illegible] corpus
[illegible] non recipient calorem ab illis igne
quod esse male et reali. Assequentur et [illegible]
[illegible] obiecti proportionati [illegible] proportionata
corpore delectat [illegible] sic inproportionata [illegible]
ut voces improportionatae auditum offendunt. Sed
[illegible] infernales [illegible] excellentis [illegible]
corporum damnatorum. Et [illegible] propter [illegible]
[illegible] et improportionabiles [illegible] ipsi. Et ideo
in corporibus eorum erit vehementissimus dolor in
sensu [illegible] excessivum sentiendo calorem. Et [illegible]
[illegible] videt [illegible] Augustinus ut recitat magister
in [illegible] distinctione xliv. [illegible] hoc erit [illegible] in corporibus
damnatorum, quod nunc esse [illegible] in animabus hominum.
Certum est. quod [illegible] homo [illegible] poneret [illegible]
anima doleret. Et non calefieret

fiet

Et hec non fit nisi abiciendo unam
formam et suscipiendo aliam Alia est
passio maliciae in corrumpendo solum formam
agentis per modum artis vel intencionis
sic sensus patitur a sensibili Bene hoc
duplex est corrupcio quedam stricte dicta
scilicet transmutacio secundum qualitates maliciae que
est duplex aut simpliciter substancialis aut
secundum quid scilicet accidentalis Alia est corrupcio
large dicta scilicet transmutacio secundum qualitates
maliciae que est duplex aut secundum
species sensibiles aut secundum intelligibiles
Dicet ergo aliquis quod ibi erit corrupcio
malicionis vel simpliciter scilicet substancialis sed
secundum quid scilicet accidentalis per transmutacionem
a frigore in calorem et econtra hoc non
erit via ad corrupcionem substancialem sicut
non est secundum ordinem nature sed
secundum ordinem divine iusticie que requirit
perpetuitatem sine fine Alii autem
dicunt quod ibi erit corrupcio et passio
maliciae tantum non naturalis quod videtur
verum quia dampnati per modum maliciae
species rerum sensibilium recipient in afflictione
recipiendo sicut non patitur alia corrup-
cio non autem erit in eis passio per modum
malicie in abiciendo Et hinc oportet
ardentissimum ignem dolorem et tandem ad acutissimum
frigus et contra Dicet ergo sic dicere quod dampnati gravissime
affligentur non solum in anima sed in corpore et non solum
una pena sensibili sed pluribus iuxta textum Iob 24
allegatum Et non erit passio ... in istis

alia

Corrupcio duplex stricte dicta

large dicta

qualis erit corrupcio in dampnatis

Causa incorruptibilitatis corporum damnatorum est duplex prima

2a

Corpus fit redditum incorruptibile duo primo

conservare videtur et Aug. in litera dicens
quod hoc erit tunc [illegible] corporibus damnatorum
quod necesse est constringi [illegible] anima omnium
Nota 2o quod duplex est causa
incorruptibilitatis corporum damnatorum
Una est principalis et ordo divine
iustitie super ista cum dicta conservabit
corpora damnatorum in effectibus penis
et tamen igne infernali ad
corruptionem tamen non finalem
Alia causa instrumentalis magis proxima
et sedata et coadiuvans erit quietus
motus celi quo quiescente nulla
actio vel passio poterit esse in corporibus
pertinens ad corruptionem nature
Nota tertio quod [illegible] in glo
dicit [illegible] corpus fit reddi
incorruptibile 2o modo quia principium
ad corruptionem movens totaliter tollitur
Et hoc modo corpora damnatorum erunt
incorruptibilia Cum enim celum sit primum
alterans primo motu suo localiter et
omnia alia agentia secunda in virtute
ipsius agant et quia ab ipso mota ergo
cessante motu celi nihil fiet a quo
possit corpus consumi aut aliter
corruptionem consumi a sua naturali [illegible]

Alii autem tenentes ignem infernalem
habere actionem realem et realem in
corpora damnatorum dicunt quod racione qua
ignis infernalis calefaciet corpora dam-
natorum et affliget. hec tamen [illegible]
est quia sicut creatura non potest manere
in esse nisi presupposita influencia dei quali-
ter. Sic nec habere actionem suam nisi illa influencia
assistente. Unde sicut deus potest influere ad esse
rei et non ad operacionem, sic potest cooperari ad unam
operacionem et non ad aliam. Et sic cooperabitur
illi igni infernali ad calefaciendum et non
ad consumendum vel comburendum. Quicquid
tamen sit de istis opinionibus certum est et vere
et fidelibus credendum quod ille ignis aget
in corpora et animas ut ministerium divine
iusticie. Quod magis est a nobis reverenda
atque tremenda et credenda quam discucienda
et investiganda. Et non sola
quia et [illegible] investigare naturam
rerum sufficiunt investigare naturam

medici terminati. Est ergo captivandus
intellectus noster in obsequium fidei [illegible]
eis infallibiliter firmiter sentiendo. Attendens
ergo eius sapientie ac iudicatori [illegible]
[illegible] admirando quomodo sunt inscrutabi-
lia iudicia eius [illegible]

Dubitatur quare corpora dampnatorum non
consumuntur ab igne [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] per alterationem
in virtute [illegible] alterancia agentis que
ab ipso mota est corpore celeste per motum suum
sed motu celi cessabit [illegible]
ergo et [illegible] corporum [illegible]
ad [illegible] ita quod nullum possit altera-
[illegible] a sua [illegible] dispositione. Sed quod cessante
motu celi adhuc aer [illegible] et [illegible]
calorem ad [illegible] deferet. [illegible]
passus [illegible] consistit [illegible]
[illegible] quia [illegible] affligit corpora dampnat[orum]
[illegible] agit [illegible]
[illegible]
[illegible] vel affligendo [illegible]
[illegible]

Et ideo p(ost) resurrectio(n)em cessabit motus
celi nulla q(ua)litas erit sufficiens
ut corpus humanum alterare possit
a forma nat(ura)li q(ue) re(...) Corruptio ac(...)
ta(...) alteraciones sic et gracia
vnde corpora dampnator(um) corrumpi
no(n) poterunt Et hoc deseruit diuine
iusticie ut spectro velut sub spectro
dampnati r(...) requirit diuina iustitia
sic (...) incorruptibilitas corporum
deseruit diuine providencie q(uia)
(...) aliquibus corruptibilia quam
aliqua incorruptibilia reddi corpus
(...) hoc ... in corpore ...
dit Et hoc modo corpus ade fuit
incorruptibile q(uia) (...) qualitates
in corpore hominis existentes cor(-)
(...) inocencie re(-)
tinebit ... corpus age posset
ad dissolucionem corporis
Et multo plus (...) corporis
gloriosi q(uia) erunt (...) Et
sic in corporibus b(ea)torum post resurrectionem
quem (...) duo p(re)dicti modi
incorruptibilitatis

Noto quarto q(uod) corruptio ca(-)
dit (...) ut dicat desicionem rei (...)
ad esse (...) Et hoc modo (...)

20

Corruptio
(...)
primo

Consumptio Et sic modo non corrumpentur
corpora damnatorum cum non moriantur
Alio modo corruptio dicitur quia privatio
bone dispositionis Et hoc modo corpora
damnatorum corrumpentur quia afficientur
penis et bona dispositione carebunt
contra voluptatem Et isto modo corpora
damnatorum corrumpentur quia nullam
habebunt consolationem sed erunt absorpta
in pena Conclusio Corpora
damnatorum sunt incorruptibilia
probatur per illud Job xx devorabit eum
ignis qui non succenditur ergo corpora
igne infernali non consumentur Et
apocalypsis ix [illegible] et mortem
fugient incorruptibilem ergo incorrupta
erunt. Adhuc resurgentibus hominibus
sed remota causa removetur
effectus sed sola corruptio generalem
cessabit motus celi qui est causa
corruptionis in corporibus ergo cessabit
corruptio Et sic corpora damnatorum
erunt incorruptibilia hoc idem probatur
per [illegible] motus solis et aliorum
graduum in obliquo circulo est causa
generationis et corruptionis
Arguitur Corpora damnatorum non erunt
incorruptibilia probatur Corpus non
[illegible] ad [illegible] [illegible]

hoc quod motus celi desinet ad generationem quia celum generat [illegible]
et postea ad [illegible] hominum [illegible] quia homines ut fide
circa extremum iudicium cessabit [illegible] motum celi [illegible]
tenendum ergo [illegible] sol [illegible] luna [illegible]
[illegible] celum [illegible]
[illegible] sol [illegible]
et [illegible] luna [illegible]

Alii dicunt quod corpora dampnatorum recepta
recipiunt ab igne in vero et naturali alteracionem
[illegible] sed quod non corrumpuntur et virtute divina
[illegible] quod alteracio talis semper maneat in
humoribus suis. Ita quod cum hoc sequatur corruptio
[illegible] quod [illegible] duo contraria sint divisa et ad
[illegible] terminos virtute divina [illegible]
[illegible] alia et magis [illegible]
alteracio et [illegible] sunt
duo contraria habentes divisos terminos [illegible]
alteracionis et qualitatis. Terminos vero [illegible]
[illegible] alteracio est [illegible]
et [illegible] forme [illegible] alteracio et
corrupcio virtute divina [illegible] in pena dampnatorum
non sequatur corruptio et sic [illegible] durantem
[illegible] vita [illegible]

Arguitur [illegible] illud quod est [illegible] beatis et dampnatis
[illegible] dampnatorum [illegible]
[illegible] sensibilis est [illegible] beatis et dampnatis
[illegible] sensibilis [illegible] et ideo
[illegible] beatis et dampnatis [illegible]
[illegible] quod non est [illegible]
[illegible] a sensibilibus
[illegible] sensus [illegible]

sic sensus dampnatorum. Alioquin non cognosceret [illegible]
quod dampnati cognoscunt quod est in iusticia [illegible] quod effectus
aliqua causa potest impediri. 2o. Tercio [illegible] per [illegible]
Alio per dispositionem divinam. ut ignis [illegible] combussit
Caldeos non combussit pueros. sed eorum vincula. Et
contristavit Caldeos et letificavit pueros. [illegible]
at non fuit quia non esset calor [illegible] racione [illegible]
quia non fuit in proprio calore. [illegible] sed quia [illegible]
ignis [illegible] fuit impedita in pluribus [illegible]
non in mixtis corporibus [illegible] eorum [illegible]
[illegible] eorum [illegible] Ita et hic corpora [illegible]
[illegible] non magis sentient [illegible] calorem [illegible]
moderatum [illegible] corpora dampnatorum sed non [illegible]
affectio in isto deus [illegible] impediret [illegible]
[illegible] alteras [illegible] Deus non [illegible]
[illegible] alteram [illegible] dispositionem
[illegible] ad calefactionem [illegible]
calefactione et [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] sed [illegible]
dispositionem Ita et in dampnatis [illegible]
[illegible] affectio [illegible] quia non est ibi deus [illegible]
[illegible] impediat [illegible] Sed non [illegible]
[illegible] impedimentum [illegible]
[illegible] sed [illegible] non [illegible]
[illegible] dispositionem

68
474

Et esse incorruptibile non solum per naturam
ut celeste vel per gratiam et naturam
ut corpus hominis in primo statu vel
per gloriam sic corpus eorum in resurrectione
sed neutrum illorum competit corporibus
dampnatorum ergo corpora dampnatorum
non erunt incorruptibilia. Contra quod
[illegible]
dicit [illegible] aliud ea corruptibilia
ab hiis que tanguntur in oratione
[illegible] divine iustitie [illegible]
[illegible] aliquis quod pena perpetua
[illegible] incorruptibilia [illegible]
[illegible] corruptione [illegible] celo
Corpora dampnatorum non erunt
incorruptibilia ex decreto divine
iustitie ut perpetuo puniantur [illegible]
culpe non debet [illegible] pena perpetua
[illegible] habet aliquid perpetuum
[illegible] culpe non est ex parte
[illegible] perpetui sed ex parte voluntatis que
corporis [illegible] in peccato manet ergo
dignum [illegible] corpus
divina iustitia non requirit ergo corpus
[illegible] puniatur [illegible] quod peccatum
eternaliter [illegible] habet
et rationem culpe et perpetui [illegible] corpus
ex [illegible] non ex [illegible] corpus
puniatur [illegible] peccato [illegible] iustitia [illegible]

Iob 20 [illegible] sua [illegible]
[illegible] in tormento [illegible] que
[illegible] sed ut
[illegible]
[illegible] vivat [illegible] pena [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] glossa

pctm racionem culpe habentes ab aia
ita pro petito punitur debet inquantum
instrumentaliter est peti quod habet ipe
tamen ex voluntate

Arguitur corpus non punitur pro
peto aie inquantum inquitur est organum
aie operantis petim sed in aliquibus
actibus aie sicut sunt ipe petm mortale
in quibus corpus non concurrit sicut in
petis spiritualibus ergo si aia pro eis
solum damnetur corpus eius non debet
penam sentire. Secundum quod hoc non est tam
in hoc quod corpus punitur pro peto
aie quod est instrumentaliter aie operantis
petm sed in hoc quod est pro esse huius
hominis qui operatur ipe cum loquendo
homo est qui peccat per aiam. Et ideo si
punietur aia tamen non punietur quod
peccavit sed homo hoc tamen est verum quod
aliqui actus sunt hominis in vita spirituali
in quo corpus non concurrit essentialiter
cum in actibus intellectus spes non concurrit
corpus sicut instrumentaliter actus ipsius
quantum sic representatio obiecti quod
obiectum intellectus est fantasma sicut color
visus ut dicitur 3o de aia fantasma
aut non est sine organo corporali licet
ratio eciam intelligendo et in aliis
q actibus aie utitur aliquo modo corpore

Arguitur Sicut aliquis dampnatur pro peccato transgressionis ita dampnatur pro peccato omissionis sed in omissione nichil operatur corpus quod non debet sustinere penam perpetuam si propter peccatum omissionis aliquis dampnetur. Et dicendum quod licet non requiratur corpora dampnatorum esse incorruptibilia [illegible] in peccato omissionis non dampnatur aliquis quod aliquid agat sed quia omittit illud quod est debitum fieri ab anima et a corpore [illegible] corporis [illegible] peccatum transgressionis. Et ita corpus non [illegible] peccatum transgressionis pertinet ad utrumque et ad omnem omissionem [illegible]

Utrum corpora dampnatorum resurgent sine deformitatibus

Nota secundum quod in littera quod deformitas [illegible] in corpore potest esse duobus modis [illegible] membri [illegible] [illegible] et [illegible] vel [illegible] [illegible] debita [illegible] deformitatis [illegible] ad totum [illegible] deformitas [illegible] dampnatorum [illegible] in corporibus [illegible] corpora [illegible] membra [illegible] in [illegible] vel [illegible] corpore potest esse deformitas [illegible]

deformitas in corpore potest esse duobus [illegible]

membra et [illegible] corpora dampnatorum

2°

ut lepra lippitudo [illegible] [illegible]

accidit ex indebita [illegible] humorum /
Et alie egritudines [illegible] interiores sunt
cause deformium [illegible] et alie de
fectus / qui eveniunt ex indebita
[illegible] vel [illegible] / qui est debita
[illegible] ad totum non [illegible]
Et de ista deformitate [illegible] duplex
opinio [illegible] [illegible] attendentes [illegible]
nacionem corporis / ut [illegible] male [illegible]
de [illegible] dixerunt / quod [illegible] deformi-
tatibus non carebunt ad maiorem con-
fusionem / [illegible] non attendentes virtutem
resurrectionis / qui sic naturam [illegible] in
opere creacionis integre / [illegible] [illegible]
[illegible] in resurrectione reparabit integra
[illegible] dicunt / quod omnes defectus qui [illegible]
[illegible] accidunt / removebit [illegible]
lippitudo / et [illegible] defectus qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in corporibus re-
manebunt / sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] sub dubio relinquit / [illegible]
nos fatigare non debemus [illegible] [illegible]
habitudo vel pulcritudo / [illegible] [illegible] et
[illegible] est damnatorum [illegible] [illegible]
[illegible] sententia hec

Conclusio

Corpora damnatorum resurgent sine de
formitatibus / que sunt ex parte

Deformitas sit contingere in corpore [illegible] ex defectu
aliquorum [illegible] / [illegible] [illegible] / vel mancos [illegible]
deformes [illegible] [illegible] membra convenientia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] / ut [illegible] [illegible]
[illegible] digitus / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alio membro [illegible] ex indebita [illegible]
dispositione / ut in claudis lippis et [illegible]

diminucionis vel habundancie materie vel
pondere probatur per illud apostoli ad corinth. 15.
mortui resurgent incorrupti glo-
riosiorum id est potenciores vel graviores omnes
mortui resurgent incorrupti id est sine aliqua
diminucione membrorum. Et etiam abundancia
a superfluitate materie. Et ponit preterea
resurrectio fiet in virtute divina que est
fortissima. Sed virtutis perfecte perfecta est
operacio et effectus. Ergo corpora resurgencium
erunt perfecta. Et ita corpora dampnatorum
resurgent sine deformitatibus. Item quod
non est de veritate humane nature non resur-
get in corporibus resurgencium. sed huiusmodi
deformitates non sunt de veritate humane
nature. ergo [illegible]
[illegible] est rectitudo [illegible]
[illegible] de rectitudine humane nature
quod autem non est [illegible]
non est de [illegible]
deformitates [illegible]
[illegible] formaliter [illegible]
formatur corpora dampnatorum [illegible]
[illegible] ergo deformitates [illegible]
deformitates [illegible]
humano corpore [illegible] sequitur [illegible]
deformitates [illegible] in corporibus dampna-
torum erunt [illegible] deformitas ab electorum
corporibus [illegible] resurrectionis excludet
Item de corpore humano [illegible] totalitas [illegible] integritas
membrorum [illegible] et [illegible] resurget tota
[illegible] totalitas [illegible]
[illegible] forma [illegible] toto tempore humane vite [illegible]
[illegible] naturalem [illegible]
non tota resurget [illegible]

Arguitur 2º Capitulo vel dicitur quod quia
pueri probat per hec et verba [illegible] sed
damnati patiuntur pro corpora deformitate
habenda igitur resurgent cum deformitatibus
Contra in reformacione corporum resurgentium
non attenditur pena damnatorum
sed magis virtus operis resurrectionis Te
stis ipse ideo reformabit illa corpora
perfecta et integra sine huiusmodi deformitatibus
Etiam modus pene est secundum mensuram
culpe Accidit non quando peccator damnatus
moritur pro suis sub aliquam defor-
mitatem vel defectum habeat quam non habuit
aliquis damnandus peccator gravioribus
viciis unde si ille qui in hac vita
deformitates habuit cum eis resurgeret
sed quibus constat quod resurget aliquis
gravius puniendus qui eas in hac
vita non habuit modus pene non corre-
sponderet modo culpe sed magis aliquis
videretur puniri pro penis quas in
hoc mundo habuit quod est absurdum Ergo
Arguitur 2º Corpora damnatorum resur-
gent ad penam sed deformitas et
mutilacio pertinet ad penam igitur non
tollatur ab eis Contra in eis est [illegible] defor-
mitates sicut febris mortis [illegible] non
pertinet ad penam eorum sed qualitatem
corpora aut damnatorum resurgent ad
penam eorum et non qualem corpora tenuerunt
et habuerunt ab eis huiusmodi deformitates
Item pena causatur ex [illegible] et [illegible] sicut febris
[illegible] sed non est imputanda homini illa causa
[illegible] voluntatis aut [illegible] sed [illegible]
ad [illegible] manet [illegible] aut [illegible] et
[illegible] et [illegible] causa [illegible]
[illegible]
[illegible]

homo qui totus resurget in homine quod est de veritate
sue substantie nature. homo enim resurget cum tota
anima intellectiva quantum ad suam essentiam. Et cum omnibus
ad omnes suas potentias. Resurget etiam cum hiis
que spectant ad veritatem humani corporis ut sunt
ossa, nervi, caro, sanguis, et multe alie partes
seu membra quibus ita mirifice est constitutum
corpus humanum perficitur et completur, et eciam ad perfectam
staturam et secundum hominis ad quam apta nata est
natura humana pervenire circa tricesimum annum sine
omni errore et impedimento. Qui accepit circa
statum monstruosos errores. Et impedimenta
sicut contingit in hominibus qui infirmantur vel claudicant
membris carent vel moriuntur priusquam in staturam
corporis perveniant. Et hoc videtur esse intencio
apostoli Ad Ephe. iiij ubi ait: Donec occurramus
omnes in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis
Christi. Et quamvis resurrexerint in perfecta
sere qua habuit in etate iuvenili que
circa 30 annos incepit ut dicit Augustinus et alii in
sola etate resurgent et in tali quantitate quam
habuerint vel habuissent si ad illam etatem

477

pervenisset et non meruisset error nec [illegible]
hoc est intellectus quod post resurrectionem omnes surrexerunt
eorum [illegible] non [illegible] in etate juvenili [illegible]
[illegible] pervenit [illegible] ita non erit dubie [illegible]
[illegible] ad [illegible] dimensitatem [illegible]
[illegible] per [illegible] et [illegible]
[illegible]

Arguitur [illegible] corporis [illegible] alia deformitate
[illegible] naturales [illegible] de [illegible]
[illegible] quod [illegible] alium corporis illi [illegible]
[illegible] corpora surget in [illegible] deformitatibus [illegible] lo[illegible] de hoc [illegible]
[illegible] debetur et [illegible] ordinem nec [illegible]
deformitates [illegible] debetur et [illegible]
[illegible] Responsio [illegible] de [illegible]
nec [illegible] manum [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] membrorum non [illegible]
[illegible] formata et officia [illegible]
[illegible] non [illegible] officio [illegible]
[illegible] tota [illegible] et [illegible] membra
[illegible] non tota [illegible] fuit

[illegible] et non ho[mo] [illegible] vermis et non [illegible]

Vermis contra damnatorum [illegible] mentis vermibus et [illegible] corporali homo [illegible] vermis dicitur triplicem [illegible] veritas missa et iste filius Dei qui missus est a patre in mundum pro salute generis humani dicitur vermis [illegible] Ps. xxi. Ego sum vermis et non homo [illegible] vermis et veritas missa et non homo qui non fuit conceptus ex semine viri [illegible] sicut ceteri homines. Aliquis dicitur vermis animal et vermes dicuntur quia [illegible] sine pedibus ambulant. Et si habent pedes sunt valde parvi [illegible] et ceteri vermes [illegible] tempore [illegible] sunt in terra [illegible] in aqua. Et isto modo etiam serpentes dicuntur vermes. Et [illegible] vermes [illegible]. Tertio dicitur vermis [illegible] a rodendo quia corrodit et remordet. Et sic vermes spirituales [illegible]. Et hoc modo [illegible] dicitur [illegible] metaphorice [illegible] libro 20 [illegible] vermis metaphorice capitur [illegible] spiritualis [illegible] et [illegible] remorsus conscientie qui dicitur [illegible]

putrefactione peti ex concursu duorum
motivorum scilicet voluntatis naturalis et vo-
luntatis libere sibi mutuo obviancium
et sibi mutuo resistencium. Hec enim
vermis spiritualis de quo vinum [illegible]
phorice [illegible] ad unionem malorum
in vinculo mali etc. Bonaventura in 2° li.
dist. 40 q. 2 Consideratur rigor et
mordicacio vermis in vinculo malis
ex putrefactione et mordet id est corpo-
ralis. Quia in spirituali dolore non quilibet
dolor est vermis sed qui nascitur ex
putrefactione peti. Et hic peti dicitur

putridum

quia anima in eo requiescit finaliter et [illegible]
[illegible] oppositum sit in dolore morso
hec autem est ex concursu duorum motivorum
sibi mutuo obviancium et resistencium
sicut in homine voluntas naturalis et
deliberativa quarum utraque movet ista
[illegible] distanciam distantem aliquando
[illegible] indeclinabiliter. Et hec obviat sicut naturalis
[illegible] indeclinabiliter. Et deliberativa
detestatur indeclinabiliter
placet. Cum autem resistit sicut utraque in
suo actu viget quia illa efficaciter de-
testatur et ista invincibiliter adheret
Quod hoc scilicet in quibus est vermis et [illegible]
[illegible] deficiente concursu [illegible]
[illegible] non est vermis sicut [illegible] in [illegible]

sicut in hereticis [illegible] dolent de culpa sua voluntate non
et in illis qui [illegible] deficiente obviacione non est
credunt [illegible] beneficio [illegible]
vermis

voluntas naturalis de [illegible] immutabiliter et [illegible]
aliquid bonum [illegible] voluntas [illegible] diligere beatitudinem
est naturalis voluntas deliberativa est [illegible]
et immutabiliter naturalis [illegible] volendi vel nolendi

Nota [illegible] Quarto [illegible]

[illegible] intellectus [illegible] habetur
[illegible]
spiritualis [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] Et [illegible] instigaret et stimularet [illegible]
et [illegible] de peccato et malo [illegible] ad bonum
in statu vite Et ideo [illegible] aliquem [illegible]
voluntatem [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] non posset [illegible] auferri vel
[illegible] Et [illegible] tempore [illegible]
[illegible] Et
[illegible]
[illegible] ne malo [illegible]
[illegible] esse bonum [illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Ita absorbet [illegible]
[illegible] non habeat [illegible] ab [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] non habebit locum [illegible]
[illegible] in malo [illegible]
ad bonum [illegible] Et ideo Quarto [illegible]

[illegible] ad bonum [illegible] habet

ad instigacionem ad bonum [illegible] Et potencia [illegible] et de

impedimentum Et [illegible] alium

[illegible] non [illegible] Et [illegible] usum

[illegible] [illegible] Et [illegible]

[illegible] [illegible] in [illegible] sunt mala

malum [illegible] habet [illegible]

[illegible] Et [illegible]

[illegible] ad [illegible] forma est

Item triplex tristicia [illegible] de [illegible] affligatur

carencia [illegible] tristicia [illegible] aliquid quod homo

[illegible] tristicia in [illegible] [illegible] de

Item [illegible] ad bonum Et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

malo Et [illegible]

[illegible] [illegible]

Item triplex [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] bonum Et iste est [illegible]

[illegible] amplius locus [illegible] Et iste est [illegible]

[illegible] a malo [illegible] malignum

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

voluntas [illegible] Et iste [illegible] malo [illegible]

malum [illegible] [illegible]

dei [illegible] non [illegible] [illegible] delectacionem

[illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] Et [illegible]

[illegible] ad [illegible]

tm nalem sed etiā deliberatiua ut fuit
penitentes Et respectu resistencia
no est dimes ut puta in hiis q dolet
de culpa sua voluntatem no tm naler
sz etiā deliberatiuam ex voluntate tanta
delectacōe fecit p in peccatū q absorbet
motū volūtis naliter ut non senciat
etc pz quare vmes defint Aut ipsi
desiderii putrefactiōe i infernō Aut conuersi
in celis Aut obuiacōe in penitentibus
vere Aut resistencie ut in hiis qui
peccant ex magna libidine Vnde q
in dampnatis erit putrefacio ex hoc
q peccatum finaliter remansit i aīa sibi
erit conuersus ipsi peccatori contra affectionem
respectu ibi erit obuiacio voluntatis
deliberatiue p obstinacōz Et similiter
remurmuracionem ibi erit resistencia
q delectacio pctī erit ablata p pene
acerbitatem Et ex hoc remanet similiter
amor fortificata Et ex hac remanet
inutiliter rodens et premiens

Noto tercio q fletus est duplex
vnus spiritualis et est dolor interior Et
ille erit in dampnatis Alius est corporalis
Et est dolor exterior sive fletus ac
corporalis duo inveniunt s humorum vini
e lacrimarum resolucio Et quantum ad hoc
fletus corporalis in dampnatis esse non potest

fletus duplex
spiritual
corporal

amandi vel odiendi et penes quam residet ut meritum vel
demeritum sine bonū Tollit voluntatem et inferunt non erit

12
480

Et post diem iudicii | queritur utrum in nostris ... erit aliqua generacio vel tempore ... alteracio ... lacrimarum ut ... oportet esse illius liquoris generacionem | que per lacrimas distillat | Aliud quod invenitur in corporali fletu est commocio et turbacio capitis et oculorum | Et quia ad hoc fletus in damnatis esse poterit post resurrectionem eo quod damnati non sunt affligentur ab agente exteriori sed erit de passione anime interiori

Notandum quod ... in libro xx de civitate dei dicit sanctus Augustinus li. xx de ci. dei dicit sunt opiniones circa penas malorum et ... ignis et ... vermis | Alii utrumque ad animam ... referunt | Alii utrumque ad corpus | Alii ad corpus ignem ad animam tropice vermem | ... credibilius esse videtur | Unde ... Augustinus ponit hanc conclusionem

Conclusio Corpora damnatorum ... et fletu non ... corporali sed spirituali ut sit ille vermis conscientie interior animam corrodens vermis dicatur | Et ... dolor fletus sit ... Isaie ultimo dicitur vermis ...

tropice intellige [illegible]

Augustinus xx de civitate dei post de hoc duas opiniones ... voluerit intelligere vermem illum esse materialem ... verbum ... Isaie ultimo ... ignem et vermem | Et Iudith ultimo dabit ignem et vermes in carnes eorum | Alii vero ... volunt dicere quod vermis ille sit spiritualis | Et istam opinionem dicit sibi magis placere

corp[us] nos moriet[ur] s[ed] nullu[m] a[n]i[m]al p[otes]t
esse i[m]mortale nisi ho[mo] ergo v[er]mis ille
no[n] erit corp[or]alis s[ed] sp[irit]ualis. Ob[iecti]o p[ri]ma
de fletu [illegible] i[n] fletu corp[or]ali fit
queda[m] resolutio lacrimaru[m] s[ed] i[n] illis
corp[or]ibus no[n] poterit esse resolutio
lacrimaru[m] ergo no[n] erit fletus corp[or]al[is]
[illegible] de corp[ore] q[uod] fuit a p[ri]mo fit
queda[m] resolutio [illegible] nisi fuit
aliqua restauratio s[ed] i[n] corp[or]ibus
da[m]natoru[m] nulla fuit restauratio [illegible]
d[ebe]t ergo no[n] poterit fieri resolutio lacrimar[um]
Argu[itu]r q[uod] corp[or]a da[m]nator[um] pu[n]ie[n]t[ur]
v[er]mibus [et] fletu corp[or]alibus. Dicit
eni[m] Judith .xvi. Et dabit igne[m]
et v[er]mes in carnes eor[um] s[ed] v[er]
mes sp[irit]ualiter no[n] dat[ur] q[uod] in carne[m]
sed magis i[n] a[n]i[m]a[m] ergo v[er]mis ille
erit corp[or]alis [illegible] p[ro]p[ter] locus illa
est tropica [illegible] p[er] carnes possu[n]t
intelligi a[n]i[m]ae corp[or]is carnales
fuerit et sorde carnalibus desideriis
Argu[itu]r hoc p[ri]mo d[icitu]r q[uod] de solo
[illegible] ibi erit fletus et stridor dentiu[m]
p[ro]p[ter] fletu[m] que duo [illegible] qua[ntu]m ad p[ri]m[um]
p[ro]p[ter] veram corp[or]is resurrectione[m] q[uo]d
no[n] esset si fletus ille esset t[antu]m sp[irit]ualis
[illegible] fletus corp[or]alis no[n] [illegible]
Item de [illegible] [illegible] [illegible] tamen erit [illegible]
Constat est q[uod] [illegible] habebit verme[m] naturale[m]
[er]go hoc da[m]nati

sic lacrimarum emissione sufficiunt ad ve-
ritatem resurrectionis insinuandam
Si hic fuisset mortuus et quod vermes et
fetere essent corporales posset dia(bolus)
quod divina virtute et vermes illic
sustentati et lacrimas deperditos
restauravit

**Utrum in verbis sacre
scripture plures sensus sive litterales
lateant plures sit quod sensus
sacre scripture sunt quatuor
qui in aliis scientiis haud
inveniri poterunt**

Nota primo quod veritas in sacra
scriptura manifestatur duobus modis quod
res significantur per verba et in hoc
consistit sensus litteralis alio modo quod
res sunt signa aliarum rerum

Qui sunt de sensu vocum et litteralis sive hystoricus

prout alias significant et in hoc consistit
sensus spiritualis qui est triplex scilicet
allegoricus prout ea que in veteri lege
significant ad que credenda est nobis
sicut tropologicus sive moralis qui ea
que in vita sunt significant ea que
sunt a nobis facienda anagogicus
quod significant ea que sunt a nobis
speranda unde litterae gesta docet
quid credas allegoria moralis

Gregorius nisi bella ista carnalia figuram spiritualium bellorum
gererent nunquam ut opinor judaicarum hystoriarum libri
discipulis christi qui venit pacem docere legendi in ecclesiis
fuissent ab apostolis traditi ... bellum eius ... pacem meam do vobis ... pacem
... reliquo vobis ... xxiiii ... nisi ...

Ad s[ecund]um p[otes]t dici q[uod] sic ignis materialis affligendo
corpus affligit animam ut dictum est [illegible] q[uia] vehemens
dolor et tremor [illegible] fuit tristicia anime redundat
in corpus q[ui]a sp[iritu]s tristis desiccat ossa [illegible]
damnatio igitur erit magnum remorsum et
dolor conscientie qui et redundat in carnem [illegible]
hoc dicit [illegible] quod dolor dare tormentum
carni eorum. Et hoc concessit magne
ad tenorem carnalem qui magis habetur
pena corporibus quam anime vel p[otes]t dici q[uod] caro
ibi dicit opus carnale [illegible] quia [illegible]
spiritualis

Nota [illegible] facere
[illegible] est deus in [illegible] ut non solum
vocibus accomodet ad [illegible] homo
facere p[otes]t [illegible] rebus [illegible] Et ideo in [illegible]
[illegible] vocibus [illegible] hoc [illegible] sacra
[illegible] rebus [illegible] per vocem aliquid significat
[illegible] quia vocibus [illegible] res
[illegible] ad [illegible] sensum [illegible] hystoriam
[illegible] quia rebus [illegible]
vocibus [illegible] alias res [illegible] sensus spiritualis

Qui fundatur super litteralem et cum supponit
hec sit sensus spiritualis triphariam dividitur
Quia spiritualis aut lex vetus significat noue legis
et ipsa noua lege [illegible] significat future glorie ut dicitur
dicitur. In noua est lege ea que in capite [illegible]
gesta sunt sicut corpore que nos agere debemus
Tropologia ea que sunt veteris legis significat ea
que noue legis [illegible] sensus allegoricus [illegible]
gesta sunt in Christo vel significat illa que sunt [illegible]
que nos agere debemus [illegible]
[illegible] significat ea que in futura gloria [illegible]
Anagogia
Item genesis 22 [illegible] de immolare Isaac
[illegible]
qui [illegible] facere [illegible]
[illegible]
[illegible] et obedientie
[illegible]
[illegible] ut deo et [illegible] obedientie
[illegible] anagogice ut [illegible] obedientes
[illegible] et nos [illegible] et [illegible]
[illegible] et felicitatem
[illegible]

quid agas quid speres anagogia
Noto 20 dubium [illegible] in lectione [illegible]
distinctio quatuor sensuum sacre scripture
hoc modo accipitur [illegible] sic dicitur sacra scriptura
veritate quam tradit duplex [illegible]
stat scilicet per verba et per rerum significationes
manifestatio [illegible] verba sunt sensus
historici sive litteralis unde totus
ad sensum litteralem pertinet [illegible]
de verborum significatione recte accipitur
sensus autem spiritualis ut dicitur consistit
vel consistit in hoc quod res ipse per verba
aliarum rerum [illegible] quod res ipsa
solent esse signa manifestum est
deo [illegible] est per sensum [illegible]
signum accipitur spiritualis veritatis
veritas autem quam sacra scriptura
per figuras rerum tradit ad duo ordinatur
scilicet ad recte credendum et ad recte operandum
si ad recte [illegible] operandum
sic est sensus moralis qui alio nomine
tropologicus dicitur. Si autem ad recte
credendum [illegible] distinctio secundum
ordinem credibilium ut enim dicit dio-
nysius in ecclesiastica ierarchia status nove
legis est medius inter statum synagoge et
statum ecclesie triumphantis vetus

ergo testamentum figuram fuit novi
veteris sicut et novum fuit figura
celestium Et ideo sensus spirituales
ordinatus ad rectum credendum
sunt fundari in illo ms figuracione
quos vetus testamentum figurat
novum Et est allegoricus vel
typicus sicut quod ea que in veteri
testamento gesserunt exponuntur
de christo et ecclesia Et sunt fundari
in illo ms figuracione quo novum
sicut et vetus significat ecclesiam
triumphantem et sic est sensus
Anagogicus Est ergo conclusio

Conclusio prima sub verbis
sacre scripture preter sensum literalem
latent plures alii sensus propter
illud Daniel xii pertransibunt
plurimi et multiplex erit scientia
hoc est expositio et sensus Et Iero-
nimus de apoca in prologo biblie ait
in verbis singulis multiplices latent
intelligencie preterea quod de sit sensus
sacre scripture quod modicis veritatis
sacre scripture hec ad salutem sunt nobis
necessaria nobis
manifestat sed hoc sunt sensus literalis
sunt sacre pluribus modicis ergo sunt sensus

Sensus Anagogicus qui convertit sensum divine scripture ad
supercelestia contemplanda et propter istud dicit Augustinus quod ibi eterna
intuemur Sensus historicus qui convertit scripturam ad
facta humana consideranda sicut iacet ad literam textus et ista
nunc facta narrantur Allegoricus dicitur
iste adiungit ... ad spiritualia misteria
qui convertit dictum scripturam ... iste adiungit quod futura sperantur
contemplanda et

litteralem in verbis sacrae scripturae latet
alius sensus. Ad hoc enim ad hoc sacra
scriptura divinitus est ordinata ut per
eam nobis veritas manifestetur necessaria
ad salutem, sed huiusmodi manifestatio vel
expressio alicuius veritatis fit sicut
de aliquo rebus et verbis sicut res
ut adhuc fit 3 r. etc. in nobis

Conclusio 2a. Sensus sacrae scripturae
sunt quatuor. Patet per Augustinum in
primo super Genesim ad litteram quod dicit
in omnibus libris sacrae scripturae intueri
oportet quae ibi aeterna [illegible] facta
narrentur, quae futura innuantur,
quae agenda praecipiantur [illegible] ad
ad sensum anagogicum [illegible] ad hoc
historicum [illegible] ad allegoricum
[illegible] ad moralem [illegible] sensus
[illegible] sacrae
scripturae [illegible] quatuor sunt sensus
in [illegible] historia [illegible] gesta
sacrae scripturae [illegible] allegoria in qua aliud ex
loquitur [illegible] tropologia, id est mo-
ralis [illegible] in qua de moribus ordi-
[illegible] anagogia [illegible]
[illegible] et caelestibus tractatur [illegible] ad
[illegible] reducuntur [illegible]
[illegible] unde [illegible] in quibus
[illegible] verbis [illegible]
[illegible] tropologia [illegible]
[illegible] ad moralia [illegible] quae agenda
[illegible]

[com]prehensibilibus huius collationi et philo-
sophia inveniens ad hanc questionem nostra

Conclusio tertia nulla alia
scientia humana industria inventa habet
sensum spiritualem sed tantum litteralem
patet per illud Gregorii xviii moralium
Sacra scriptura omnes scientias atque doctrinas
ipso etiam sue locutionis more transcendit
quia uno eodemque sermone dum narrat gestum
prodit misterium. Patet etiam quia sensus spi-
ritualis ex hoc accipitur quod res
que sunt per voces significate significant aliquid
aliud quod est spiritualem sensum accipere
sed hoc in nulla alia scientia humana
industria inventa fieri potest ergo in
nulla earum preter loquendo potest inveniri spi-
ritualis sensus. Maior patet quia non habet
homo sic ordinare res in esse suo
ut quod etiam spiritualiter sensus posset accipi
est solius dei qui sua auctoritate omnia
providentia omnes res gubernat et sic posset
disponere res ut significare aliquid per verba
et per similitudines factas ad significationem
tantum ordinatas non facit nisi sensum litte-
ralem sed hoc homo tantum facere potest ergo
in scientia humana solus est sensus litteralis
Maior patet quia dicit [illegible] quod hoc homini est
concessum ut aliquas voces et similitudines

Gregorius

i. Inveniet multiplicem sensum literalem quem dividit per 3 con[illegible]

sed patet ex
physicis et de
reparacione ac
tollit acciden
[illegible]
cio est in sub
stancia panis
substancia [illegible]
sensui et [illegible]
[illegible]
esse [illegible]
ad ostendendum
veritatem alias
deciperet [illegible]
sacramento [illegible]
videntes [illegible]
inter philosophos
[illegible] est
[illegible] fallacia
aliqua et
tollit forma
accidentis. et
non est [illegible]
ad ostendendum
[illegible]

Sin qe inlu...
illa e p uel...
qe hot q...
vox in tit...
illa parel...
dent...
[illegible]
[illegible]
... no p deo
p una vo...
...aret ...
p deo qe ...
...e p doc...
[illegible]
...t aldq...
figua et ...
es e alguna
...ffisio p ...
[illegible]
...al fi...
qe glo solo
et tali
argumet...

aliquando sit adhibere ad aliquod signi-
ficandum. Unde et quia ad hoc [illegible] sive
prudentie debet sit adhibere cum signi-
ficatio ad aliquod [illegible]
Arguitur in eisdem verbis sacre scripture
non latent plures sensus quia
dicendum semel scriptura non est [illegible]
equivoca et multiplex sed pluralitas
sensuum facit multiplicitatem locutionis ergo in
ipsis verbis non possunt plures sensus
latere. Dicendum quod varietas quorundam sensuum
ab aliis non procedit ex multiplicitate
locutionis sed sensus spirituales semper
fundantur super litteralem et procedunt ex
eo. Unde ex hoc quod sacra scriptura exponitur
litteraliter et spiritualiter non est in ea aliqua
multiplicitas.
Arguitur sacra scriptura ordinata est ad manifesta-
tionem [?] declaratio sermonum tuorum
dat intellectum sed multiplicatio sensuum
obnubilat intellectum ergo non debent
multi sensus esse. Dicendum
in sacra scriptura quod dicit Augustinus in libro De doctrina christiana
utiliter [?] est adeo dispositum ut veritas
in sacra scriptura cum aliqua difficultate
manifestetur. Est enim hoc utile ad
tollendum fastidium et ad exercitium [?] quia diffi-
cilia maior surgit attentio quam tedium.

In agonisticis [?] premium [?] illa que a multis fieri possent
Et in disciplinis illa veneratur ad que pauci sunt attingere
Et de difficili habetur ratio arduii et boni et ideo
[illegible] diligit

tollit [illegible] quibus tollitur occasio
supplicandi [illegible] hoc difficultas veri-
tatem sacre scripture capit ut vita
per veritatis fidei ab infidelibus assi-
dentur defenderetur [illegible]
[illegible] habite inquit [illegible] dare [illegible]

Et Dionisius [illegible] machat [illegible]
secta ab iudeis [illegible] servabit
Et ita patet quod expedit veritatem fidei
sub diversis sensibus in sacra scriptura
tradi

Ad 2m quod ut esse occasio errorum
debet in sacra scriptura vitari [illegible] ponere
aliquos sensus preter litteralem ut
esse occasio errorum quia quilibet posset
exponere sacram scripturam secundum suum
velle ad confirmandum opinionem suam
ergo non debet esse plures sensus in
sacra scriptura [illegible] ut Augustinus [illegible] de
doctrina christiana [illegible] quod [illegible] occulte in
aliquo loco sacre scripture tradatur
id alibi manifeste exponitur unde
spiritualis expositio semper debet habe-
re firmamentum ab aliqua litterali expositione
sacre scripture et ita vitatur omnis error
[illegible] Ad 3m Augustinus dicit super [illegible]
ad litteram [illegible] maior est sacre scripture
auctoritas quam omnis humani ingenii perspicacitas
[illegible] quod ille sensus qui non habet

Theologia symbolica est [illegible] corporearum similitudinibus
[illegible] ad deum ut quod est leo lux aqua lapis et [illegible]
[illegible] in [illegible]
et [illegible] capitulo [illegible] leo [illegible]
circuit [illegible] quem devoret

[Margin:] 30

[Margin:] vel invitatis margarite [illegible] porcos

[Margin:] li. 4m

[Margin:] capitulo

intellectum ad aliquid confirmandum non est
proveniens sensus sacre scripture sed [illegible]
sensus per litteralem [illegible] volunt ad
aliquid confirmandum [illegible]
ergo ad [illegible] dicit [illegible] simbolica
theologia [illegible] procedit
non est argumentativa quod sacra scriptura
[illegible] sensus non [illegible] per litteralem [illegible]
[illegible] non est [illegible] dicitur quod
sensus spiritualis non [illegible] efficacia [illegible]
[illegible] sed est [illegible] solitudo
[illegible] solida et [illegible] sensus [illegible]
[illegible] pluribus [illegible] per [illegible]
non per [illegible] in scriptura sacra
[illegible] procedit ad aliquam illarum [illegible]
[illegible] sequentibus [illegible]
[illegible] solitudines [illegible]
[illegible] aliquid de [illegible]
in sacra scriptura [illegible]
[illegible] sacra scriptura argumentando
[illegible] sensus [illegible] verba [illegible]
[illegible] quae auctor non intendit
[illegible] auctor [illegible]
non est sensus [illegible]
[illegible]
[illegible] plures [illegible]
[illegible]
[illegible] sacre scripture [illegible]
[illegible] sacre scripture [illegible]
in uno verbo sacre scripture [illegible]

multo plus quam ipsi expositores facere:
[illegible] exponant vel [illegible]
Hec est causa magna quod hi qui sunt [illegible]
nostri [illegible] sacre scripture in uno
verbo plus intellexit quam ipse [illegible]
[illegible] Osee ita loquebantur de factis
presentibus quod causa intenderunt futura
significare unde non est mirum si plus
intellige [illegible] unum est figura alterius
Arguitur [illegible] sensus sacre scripture
Que enim in sacra scriptura aliqua significante
dicuntur de christo sed eius figurate dicuntur
de multis aliis [illegible] sicut [illegible]
[illegible] capitulum [illegible]
[illegible] figurate [illegible]
aliquem sensum [illegible] sacre scripture
[illegible] sensus allegoricus [illegible]
christo exponuntur [illegible] in figura [illegible]
[illegible] debet [illegible] sensus ab [illegible]
[illegible]
[illegible] persone [illegible] christo [illegible]
[illegible] non [illegible] sed
[illegible] ad hoc solum
[illegible] persone significant
unde illa [illegible] solitudines
persone [illegible] designat [illegible]
[illegible]
sed ad christum designandum omnia illa
que in rei veritate contingerunt

et [illegible] videre [illegible]

[illegible] daniel [illegible] solum [illegible] persone [illegible]

ordinatur ut sic umbra ad veritatem. Et
ideo tales significationes quia per hystoriam veteris
testamenti aut eius membra significantur
sunt alius sensus scilicet hystoricum scilicet allego-
ricum. Sed ubi aliquibus invenitur quod
expresse significatur per hystoriam imaginationes fi-
delium [illegible] tales sunt et non concedit [illegible] :consequenter:
sensum litteralem. Sed sunt [illegible]
ipsi [illegible] est de morte [illegible]
Allegoricus vero est etiam capitis et
membrorum sed sensus allegoricus
videtur pertinere ad caput eius scilicet
christum. Sensus moralis videtur
pertinere ad membra eius scilicet fideles
ergo sensus moralis non debet a
sensu allegorico distingui. Ad primum dicendum quod sensus
allegoricus non solum pertinet ad ratio-
nem capitis sed etiam ratione membrorum
sicut per xii lapides electos de Jordane
[illegible] Josue iiii° significantur xii apostoli
[illegible] pertinet ad membra
moralis sensus pertinet ad bonos actus et
[illegible] ad [illegible] ut membra
[illegible] quod considerat est ad mor[illegible]
Ad 2m. Litteralis sensus [illegible] sed sacra scriptura in
instructionem [illegible] litteralem sensum [illegible]
pluribus locis [illegible] moralis sensus non dicitur
instituitur. Ergo [illegible] quod litteralis sensus
distingui a litterali [illegible]

Dicendum quod moralis sensus non dicitur
eo quod sit [illegible] per quem mores instruuntur
sed per quem instructos mores [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquarum rerum gestarum [illegible]
[illegible] moralis sensus est pars spiritualis
ita quod [illegible] est idem sensus moralis
et literalis

Argumentum: sicut Christus est caput ecclesie
militantis ita est caput triumphantis
hec est alia et alia [illegible] non [illegible]
anagogicus [illegible] aliqua exponuntur
de ecclesia triumphanti debet esse alius
ab allegorico quia aliqua exponuntur
de Christo et ecclesia militante. Dicendum quod sic
sensus allegoricus pertinet ad Christum
secundum quod est caput ecclesie militantis [illegible]
[illegible] ea et gratiam infundens [illegible]
et sensus anagogicus pertinet ad eum
secundum quod est caput ecclesie triumphantis [illegible]

Argumentum: [illegible] quatuor sensus essent
de ratione sacre scripture [illegible] parte eius
sacre scripture debet habere [illegible]
sensus sed hoc est falsum ut dicit Augustinus
[illegible] ad literam [illegible]
sensus literalis querendus est solum [illegible]
[illegible] sensus non sunt de ratione
[illegible] sacre scripture. Dicendum quod quatuor
isti sensus non attribuuntur sacre scripture
ut in qualibet eius parte sit [illegible]
sensibus exponenda sed [illegible]
[illegible] duobus [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] historia [illegible]
anagogicus [illegible]
de [illegible]
[illegible] et habet [illegible]

Christus est caput ecclesie militantis et aliquorum triumphantis

Christus [illegible] et sol [illegible]

[illegible]
Dollite [illegible]
mem [illegible]
et al[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible] et
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et uoce[illegible]
[illegible]

in qua facta est scriptura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in sacra scriptura secundum sensum litteralem
[illegible] aliquid de [illegible] [illegible]
de [illegible] exponi sed non queritur
[illegible] autem quod in sacra scriptura [illegible]
[illegible] prima [illegible] ad vetus
testamentum pertinet et [illegible] secundum
litteralem sensum ad facta veteris testa-
menti [illegible] [illegible] [illegible]
exponi [illegible] [illegible] pertinet ad
[illegible] [illegible] in quibus illa sunt
facta [illegible] ad caput pertinet [illegible]
[illegible] pertinet ad membra [illegible] corpus
[illegible] et ea que in ipso sunt gesta sunt
[illegible] [illegible] mistica et [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
que in ipso [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] debemus [illegible]
[illegible] [illegible] futura gloria nobis [illegible]
[illegible] est [illegible] ea que ad [illegible] de
[illegible] ipso capite [illegible] exponi
et allegorice referendo ad corpus [illegible]
[illegible] et referendo ad actus nostros
[illegible] debet referri et
moraliter que [illegible] in ipso [illegible] nobis
anagogice [illegible] demonstratur. Sed quando
[illegible] secundum litteralem sensum dicitur de
aliquid [illegible] exponi allegorice [illegible]
[illegible] non [illegible]

[illegible]

forte ea que dicuntur de primitiua
ecclesia exponantur quantum ad futurum
statum ecclesie pertinent possunt exponi
moraliter et anagogice. Ea vero
que moraliter dicuntur secundum sensum litteralem
non conveniunt exponi nisi allego-
rice. Illa vero que secundum sensum litteralem
pertinent ad statum glorie nullo alio sensu
conveniunt exponi eo quod ipsa
non sunt figura aliorum sed ab omnibus aliis
figurata.
Arguitur in aliis scripturis habentur
ea que pertinent scripture sensum cum accipiuntur
accipiuntur de quibusdam similitudinibus
sed in aliis scripturis ponuntur eadem res
sine quibusdam similitudinibus ergo in scriptura
aliarum scripturarum sunt plures sensus litterales
Dicendum quod in aliis scripturis ponuntur res
similitudinibus argumentando non quod
de verbis quibus vna res significatur
significetur et alia res.
Arguitur poetice artis est veritatem
rerum aliquibus similitudinibus sicut de
signari ergo videtur quod in dictis poetarum
sensus spiritualis inveniuntur. Dicendum
quod figura poetice non est ad aliud ordi-
nate ad aliud significandum quam vnde
illa figura non supergreditur modum
litteralis sensus.

Ar3 ꝓpter hoc dicit quod dicit unum [illegible]
multa dicit ergo videtur quod in aliis
sed in uno sensu potest designari
plures Et non solum sacra scriptura habz
hos sensus sed aliis [illegible] qui dicit
unum quia dicit multa s[cilicet] potencia
sed quod quilibet sit potencia in principio
de uno cum [illegible] multe quilibet sequntur
non [illegible] in aliis sicut [illegible]
quod dixi de [illegible] sunt de aliis [illegible]
ut s[upra] [illegible] hinc inde trahi posset
p[er] argumentacionem

Utrum opera manibus sit
in precepto

Videtur quod non quia labor manuum
[illegible] ad plura ordinatur
[illegible] ordinatur et est utile ad
tollendum [illegible] multa mala
[illegible] iuxta illud [illegible] 33 [illegible]
[illegible] in operacionem ne vacet [illegible]
[illegible] docuit augustinus
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] Et hoc intelligit de opere
[illegible] vel [illegible]
manuali [illegible]
[illegible]
[illegible] augustinus [illegible]
ad corpus domandum [illegible]

labor manuum ordinatur ad plura fine

Glosa

Actuum 20 Argentum et aurum et vestem nullius concupivi ipsi scitis quia et ea

refricacionem requirebat propter hoc in accedit
corporis [illegible] ad Corinth. [illegible] Alias
[illegible] macerationibus quibus [illegible]
dei et in laboribus [illegible] operum que manibus
suis operabatur et subiungit in vigi-
liis in ieiuniis et castitate etc.

Tercio labor manuum ordinatur
ad victum querendum et hoc post et [illegible]
Act. [illegible] ea propter erat et hec
quia [illegible] erat [illegible]
manus iste [illegible] ordinatur et ad
elemosinas faciendas unde dicit ad
Ephe. [illegible] et iam non
furetur magis autem laboret operando
manibus suis quod bonum est ut habeat
unde tribuat necessitatem patienti

Nota 20 [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] inter alios sensus
[illegible] aliis sensibus non
[illegible] ut Aug. dicit [illegible]
et manus [illegible] ad plura opera
[illegible] dicitur organum organorum
[illegible] et ideo per operacionem
manualem intelligitur non solum quod
manibus fit sed [illegible] corporali
instrumento et [illegible] officium quod
[illegible] agit de quo iuste possit victum
acquirere sub labore manuum [illegible]

Augustinus super Iohannem: Generaliter quinque sensus corporis visus dicitur
[illegible] et [illegible] aliorum sensuum vocari solet velut cum dicimus
Audi et vide quomodo sonet. olfac et vide quomodo bene oleat
Gusta et vide quomodo sapiat. Tange et vide quomodo caleat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non negat et ad [illegible]
[illegible]

Marginalia:

apte

apud [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

30

apte

[illegible]

[illegible] operacionem [illegible]

ut sint omnia humana officia. Ex quibus
homines habent victum temporalem. sine medicis.
sine pedibus. sine legum scientia. Item sine
[illegible] [illegible]. magistri artium lib. vel [illegible]
qui de sua arte sint unicuique quicquid
magistri artium mechanicarum de sua
[illegible] arte. Unde advocati possunt
vivere de proximo quod prestat in causis
[illegible] de omnibus habeo exempla
[illegible] operaciones manuales diversis
omnibus. [illegible] preceptum legis nature
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible]
ubi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
quod ordinatur ad tollendum defectum
[illegible] singularis persone vel spiritualis
sive de actibus [illegible] vel corporalis
sicut preceptum quod deus dedit homini [illegible]
de ligno quod est in paradiso comederet
de ligno autem scientie boni et mali ne co-
mederet. Aliud est preceptum quod ordinatur
ad tollendum defectum [illegible] [illegible] sicut est
quod dicitur [illegible] [illegible] crescite et multi-
plicamini et replete terram [illegible] hoc est
[illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible]
et multiplicatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
duo [illegible] precepta [illegible] [illegible] preceptum
legis nature [illegible] [illegible] tenetur singulariter
observare [illegible] ad [illegible] preceptum non
tenetur [illegible] [illegible] singulariter [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] omnes homines [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] omnia quecumque vultis ut faciant
vobis homines et vos facite illis hec est enim lex et prophe-
[illegible] [illegible] preceptum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
obligat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

sicut enim unus homo praeparatur contra
plures hostes sic unus homo utitur pluribus
Sicut autem unus homo habet diversa membra quibus
occupatur in diversis officiis ordinatis
ad tollendum ipsius defectum quia non possunt
omnia per unum membrum exerceri sicut oculus
videt toti corpori et pes totum corpus
portat similiter est esse in hiis que ad totam
speciem pertinent licet enim sufficiat unus
homo ad exercenda omnia quibus humana
societas indiget et ideo diversis
officiis oportet occupari diversos sicut dicitur
Ad Ro. xii Sicut in uno corpore multa
membra habemus omnia autem membra non
eundem actum habent ita et hec autem diversi-
ficatio hominum in diversis officiis contingit
primo ex divina providentia que ita homi-
num status distribuit ut nihil unquam
deesse inveniatur et de necessariis ad vitam
Secundo contingit ex naturalibus causis ex quibus
accidit quod in diversis hominibus sunt
diverse inclinationes ad diversos modos
vivendi Tertia ratio laborare manibus
aliquis posset subvenire et quod de
facili et alterius Cum non possit unus
homo in omnibus sibi sufficere sed indiget
alterius auxilio Ex quo patet quod preceptum de la-
bore manuum quamvis sub ... contine-
tur ... preceptis continetur et preceptum ...

diversificatio status diversi ... officia

laboē manuum aliquis sit conveniē
[illegible] aliorum sic patet ad secundum quod
[illegible] preceptum [illegible] ad aliquis
per hoc [illegible] non [illegible] patet ad
[illegible] sic preceptum de comedendo
Conclusio laborare manibus est
in precepto patet Gen[illegible] in opere sudore
vultus tui vesceris pane tuo Et
[illegible] dicit et labores manuum tuarum
in [illegible] dicit et ad [illegible] in [illegible]
manducabis Et [illegible] sic [illegible] ut hoc [illegible]
[illegible] manibus sic [illegible] [illegible]
[illegible] illud e in precepto [illegible]
ad [illegible] lege nat[ur]ali obligat et [illegible]
[illegible] lege nat[ur]ali obligat et ad [illegible]
[illegible] illa [illegible]
[illegible] obligant [illegible]
naturalis [illegible] obligant [illegible]
[illegible] patet [illegible] et [illegible]
[illegible] et ad laborem [illegible] naturalis
[illegible] ad
[illegible] vite [illegible]
[illegible] et in hoc
[illegible]
[illegible] ipse [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad diversa opera [illegible]
[illegible] diversa [illegible]
[illegible] de [illegible]

Correlarium primum. Etsi laborare
manibus sit in precepto [illegible]
ad hoc singulariter obligant [illegible]
[illegible] preceptum quod ordinat [illegible]
tollendum defectum corporalem non obli-
gat nisi defectum existente [illegible]
esset enim posset vivere [illegible] non
obligaret et precepto de comedendo
Sic est preceptum de labore manuum
non obligat aliquem singulariter
sed in quantum ordinat et ad tollendum de-
fectum quem aliquis habet sed in quantum
ordinat et ad tollendum [illegible]
[illegible] nisi defectum existente. Et quod
ille qui [illegible] vivere posset
[illegible] teneretur manibus operari [illegible]

Correlarium 2m. non habens unde
aliter vivat vel nisi aliquo illi-
cito negotio victum acquirat tenetur
manibus laborare. patet per apostolum in
tribus locis ubi de manuum operatione
preceptum dat primo ad Ephe. iiij ubi
[illegible] habendo [illegible] iungit manuum opera-
tionem [illegible] non furetur [illegible]
magis autem laboret manibus suis
Secundo 1a ad Thes. iiijo ubi precipit
laborare manibus [illegible]
[illegible] 2a ad Thes.
iijo ubi precipit operationem manuum [illegible]

x iiij x

Corollarium. Hec precepto homo tenetur manibus laborare
tum dicitur Ade dicens: In sudore vultus tui
vesceris pane tuo, patet quia hec verba non sunt dei
precepto mandantis satisfactionem sed magis sunt
... penam quam homo sustinere debuit
... maledicta terra in
... spinas et tribulos germinabit tibi et
opere tuo ... panem filiorum ... dictum est
... debet in sudore ... tenetur ... semper
in penam ad quam homo non tenetur ...
quilibet tenetur ... ad agriculturam de qua dicitur
... meritorium ... manualem ut ordinatur ad omnem

Corollarium. Opus manuale ... non cadit sub precepto
... corporis maceracionem ... modus sed vel ...
tollendi ... aliis ... opus manuale
necessitate ... tollit ... et vigilias et omnem
maceracionem vel ... et ... laudes
... et ... quasi non
tollitur ... meditaciones ... desererent
... in verbo dei in
in eloquium ... est ... contra operatur ... ipsi studere
studet ... veritates ... ipsa cum
studio cognoscende ... Maria que
super ... opus est et ... operabatur ... Luce x
audiebat ... Martha que ... operabatur ... scriptura

Corollarium. Diversa opera et diversi opifices ... necessarii
et ... humane ... nulla ... sicut ubique potest
quibus vita humana subsistere ... ut ... unum
... domum et alia ... diversa officia
... diversi ... esse ... diversa ...

494

Corpus non oportet quod quilibet homo actui generationis
intendat, sed preceptum de generatione respicit totam
hominum multitudinem, cui non solum necesse est quod multiplicetur
corporaliter sed etiam spiritualiter proficiat. Ideo sufficienter
providetur humane multitudini si aliqui car-
nali generationi dent operam, alii vero ab hac abstineant
contemplationi vacantes ad totius humani generis
[illegible] spiritualem et salutem, sicut et in exercitu
observatur apud quos sunt qui castra custodiunt et con-
templationi et religioni sunt dediti.

Nota quod licet natura non potuit providere homini de
cornibus et defensionibus sicut providit aliis animalibus [illegible]
[illegible] dedit [illegible] sicut [illegible] aliis animalibus [illegible]
[illegible] ad defensionem [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] cornua et dentes et [illegible] pellem pilos
[illegible] non est nisi una [illegible] [illegible] ad unum determinata
Et ideo de talibus potuit eis providere sufficienter natura. Homo
autem [illegible] non est determinata ad unum, sed habet rationem
ad diversa et [illegible]. Et ideo non potuit sibi sufficienter pro-
videre natura quod est determinata ad unum sed loco [illegible] [illegible]
[illegible] sibi vestes et arma et [illegible] ad opera talia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bona [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] moderata ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
arma et [illegible]

aliqua negotia quibus aliquis uideri
[illegible] Audiuimus [illegible] inter vos
quosdam ambulare inquiete nihil
operantes sed curiose agentes [illegible]
[illegible] secta curia sibi non pendet
Et stringit [illegible]
de [illegible] et obseruacionis [illegible]
[illegible] ut in [illegible] operantes [illegible]
[illegible]

Capitulum 3m [illegible] laborare
manibus [illegible] de precepto [illegible]
[illegible] nos omnes obligat [illegible]
[illegible] et [illegible] ad
[illegible] respondet
[illegible] precepto uel

[illegible] precepto
[illegible] dominus [illegible]
laborare manibus [illegible]
[illegible]
[illegible] precepta [illegible] uel [illegible]
[illegible] uel [illegible] esse [illegible]
[illegible] corpo-
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] laborat ma-
labor manuum [illegible] corporis
[illegible] solliciti [illegible] de [illegible] corporis
[illegible]
[illegible] ad
sollicitudinem [illegible] ipse non habuisset
[illegible] corporis [illegible]
loculos sed [illegible] sollicitudinem [illegible]
[illegible] suffocat [illegible]

Sollicitudo ... sufficere ...

vnus ut in rebus qualibet sua
ponat certe operacionis et hoc deus
prohibet in Aug. dicit in libro de operibus
monachorum exponens illud nolite solli-
citi esse etc. non ut ista non ponatis
quia necessarium est quod honeste potest
sed ut ista non [illegible] intueamini et
propter ista faciatis quicquid in fide
cause eorum precipi iubemini et habere
in silo ... ad esse in ... deo
sufficiat et nemo solita sollicitudine
qui fiducia de deo amittat Et hoc
deus prohibere intendit unde dicit ...
super illud math. vi. hoc exemplo non
prohibet providenciam et laborem sed de
animus et ... sollicitudinem ut
tota fiducia nostra sit in deo quod quem
et alios ... vivunt

Ad 2m ... veteris ... ad precepta
moralia sufficienter continebat que necessaria
sunt ad salutem unde math. xix.
dicit si vis vitam ingredi serva man-
data Et loquitur de mandatis decalogi
in quibus continetur non occides non
furaberis sed in preceptis veteris
legis ... continetur de labore manuum
... labor manuum non est in precepto
... non oportet quod sit in precepto quod et
explicite in preceptis decalogi sed
ad ea potest reduci ... in eis implicite

qu[illegible]cat & etc preceptum de labore ma-
nuum per quem vita corporalis conseruatur &
reducitur & ad preceptum hoc non occides
sic omnia precepta de manducando vel
ad preceptum non fuerit sic facies. Item
de lucro illicito quod per labores evi-
tatur & prohibetur &

Ad 2 Ad precepta seruanda omnes tenentur &
sed ad labores manuum non omnes
tenentur & Alias qui sunt divites et
manibus non laborant peccarent mortaliter
ergo labor manuum non est in precepto
Dicendum quod in quolibet precepto duo
sunt consideranda scilicet finis precepti et
ipsa obseruantia quia omnia precepta
[illegible] legem sunt ordinata ad aliquod
bonum inducendum vel malum tollendum
Nec aliquis impossibile preceptum sit vel dubium
[illegible] dicere aliquid impossibile
precepisse anathema sit. Si ergo sit
aliquod preceptum illo reddi posset
impossibile obseruandum et sic eo fine
intentus habere non posset obligatio
illius precepti sic manet sic est in pre-
cepto de [illegible] vitandi quod ad [illegible]
actus interiores sic sunt in homine [illegible]
et sic circa vitam spiritualem conseruan-
do [illegible] Secundo ergo modo preceptum de
operatione manuum [illegible] quo

obligatorium

[illegible]

aliquis non obligatur ad laborem [illegible]

aliquis reddit se impotentem ad
laborandum propter corporis imbecil-
litatem. Aliquando quia finem huius
scilicet conservationem corporalis vite con-
sequi potest sine labore manuum.
Arguitur. Ad precepta non magis
tenentur religiosi quam seculares. Sed
ad laborandum manibus videntur esse
magis teneri religiosi quam seculares.
Unde Augustinus in libro de opere monachorum
monachos reprehendit qui non laborant,
non autem alios. Ergo in quantum ad laborem
manuum preceptum sic loquendo generaliter religiosi
et seculares tenentur. Quod probatur ex duobus:
primo ex verbo apostoli ii ad Thessalonicenses ubi
ponit de opere manuum preceptum dicens:
Ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante
inordinate. Secundo quia secundum omnes expositores
loquitur hoc contra [illegible] aliqui reli-
giosi determinati erant. Respondeo dicendum quod
licet quod religiosi non tenentur ad alia
quam seculares nisi ad ea quibus se ex
voto obligaverunt, secundum partem tamen magis
per hoc preceptum magis tanguntur reli-
giosi quam alii. Et hoc [illegible] primo quia
religiosi in paupertate vivunt unde
facilius possunt [illegible] quia non habent
unde vivant quam alii seculares.

religiosi magis tenentur ad laborem manuum quam alii seculares

primo

Quando ex statuto regule in aliquibus
ordinibus videtur fieri. in epistola ad
[illegible] modicum [illegible] nostram
hic tenet morem et nullus absque
opere et labore sustentat. dico tamen
quod vestri nostra quidem dicitur quod sit
[illegible] hec [illegible] et [illegible] co-
[illegible] sit etiam ad vigilias
gratiarum et alia quibus domat et [illegible]
quoque religiosi ex statutis suis
ad quod secularis non tenetur.

Ar[ticulus] vsus liberalium nobilior est   + arcium +
quam mechanicarum quam in opere ma-
nuali consistit quod vsus liberalium
arcium non est in precepto quod [illegible]
labor manuum [illegible] quod vsus
liberalium arcium sit nobilior non tamen
est ita necessarius ad vitam corporis
sustentandam. et precepta sunt de operacione
manuum [illegible] et [illegible]

Utrum ab hoc precepto exci-
piantur qui spiritualibus opera-
bus vacant

Noto primo quod opera spiritualia   opera spiritualia [illegible]
sunt multiplicia quedam sunt que
in bonum que reducit quedam vero
que ad singularem perfectum faciunt

Opera que in bonum que cedunt, in quibus
communis utilitas promouetur, et congrue
circa laborantibus stipendia debentur,
sunt in quadruplici differentia. Primum enim opus
hoc est: in diuersis claustralibus occupacionibus.
Vnde dicitur ad Ro. xiij de potestate
seculari que iudicium seculare exercet, et
et tributa prestatis, scilicet iudicibus; ministri
enim dei sunt in hoc ipsum seruientes.
Vnde et propter hoc Augustinus dicit in libro
de operibus monachorum: Qui debet operibus
manuum insistere, ille dicatur qui
ab ecclesiasticis occupacionibus vacat. Non
et sic excusat a labore manuum, preter
iniuncta claustralia quibus occupatur; diuersas
certas horas possunt quando iubeat
suis stipendiis binis. Et dominus noster
Jesum Christum testibus voco super animam
meam, ipsi quibus ad me alter commedere,
nullo mallem per singulos dies certis
horis quibusdam in bene moderatis mo-
nasteriis constitutum est, aliquid operari
manibus, et certas horas habere ad
orandum, legendum, scilicet aliquid de diuinis
libris agendum libere, ipsi tumultuosissimas
implicitates aliarum causarum pati, de negotiis
alienis secularibus, et iudicando dirimendo
et interueniendo perferendis.

opera que in bonum que cedunt sunt quadruplici differentia

primum opus
: occupacio :

liberas

opus 2m

498

Secundum opus spirituale quod est bonum quae
redundat est opus praedicatoris quo fit
cum ipso peccatori. Et ideo dicitur
I ad Corinth. ix. Dominus ordinavit his
qui evangelium annunciant de evangelio
vivere debet. Dicit hoc referri ad
illos tantum qui habent auctoritatem praedicandi
ex officio sicut praelati sed etiam ad eos qui
quandoque ex licentia praedicant ex commissione
praelatorum. Et ideo stipendia eis debentur
pro tali opere et labore. Unde ii ad
Timo. ii. Laborantem agricolam oportet
primum de fructibus percipere. Glo. id est
praedicatorem qui in agro ecclesiae ligone
verbi excolit corda auditorum. Hec [illegible]
tantum ille qui praedicat vivit de evangelio vivere
sed etiam ille qui eis ministrat ad hoc
officium cooperantes. quod patet ad Ro. xv.
Si spiritualium eorum participes facti sunt gentiles
debent etiam in carnalibus ministrare eis.
Glo. eorum scilicet iudeorum qui miserant prae-
dicatores ab Ierosolimis. Unde etiam illi
qui praedicatores mittunt vivunt de evangelio
eorum et vivere. Tercium opus spirituale
est quod redit in bonum quae fiunt orationes
quae fiunt in bonis tamquam ad salutem
eorum ut dicitur ii Machab. ultimo Mach.
xv. Hic est qui multum orat pro populo
Exod. xxxii. dicit deus Moysi dimitte me et
irascatur furor meus contra eos. Et orabat dominum dicens
[illegible] recordare Abraham et Isaac et Israel servorum tuorum
et placatus est dominus ne faceret malum.

opus 3m

Et ut starent in plis in die dei
celo · psalmis dominicantes · et diuine sen-
tentie respondentes · Et ideo dixit · j · ad
Corinth · x · Qui altario deserviunt
cum altario participant · Et de his 2bus
operibus dicit Aug. in li · de operibus monachorum
Qui omnia re sunt factore habet potestatem
s vivendi de stipendiis fidelium · et de
hoc loquitur · 2 · Qui ministri altaris dis-
pensatores sacrorum sunt · Non sibi istam
hic arrogant · sed vendicant potestatem

opus xiii

Medium opus spirituale · quod
redundat in domum dei · est clericos
sacre scripture · qui cum clericatum sa-
cre scripture valeant ad alios instru-
endum · possunt de hoc opere spirituali vivere
· i · ad Thim · v · Qui bene presunt presbiteri
duplici honore digni sunt habendi · Maxime
autem qui laborant in verbo et doctrina
glo · ut eius spiritualis obediat et cor-
poralia ministrent · Qui laborat in
verbo · glo · id est exhortatione frequenti
et doctrina vestienda · Et hoc etiam dicit
Iero · ad Nepotianum · Haec in Iudea
usque hodie perseverat consuetudo ·
non solum apud nos · sed etiam apud He-
breos · ut qui in lege domini meditantur
die ac nocte · et patrem non habent in
terra · nisi solum deum · synagoge cuncta

operibus sanctis et ministeriis

Nota 2o. Unde religiosi aliqui possunt esse qui vacant operibus spiritualibus que non dicuntur in bonum que [illegible] sed in bonum facientes sicut orationes, ieiunia et huiusmodi. Ratio autem distinguendum: prima aut illi qui religionem istis operibus occupantur aut in seculo unde viverent per laborem manuum, aut non, dicis [illegible] ad religionem venerunt. Non tenentur manibus laborare. Unde Augustinus in libro de operibus monachorum: Qui habebat aliquid in hoc seculo quo facile sine opificio sustentarent vitam suam, ipsi conversi ad deum indigentibus dispertiti sunt. Et credenda est eorum infirmitas et ferenda. Solet enim tales languidius educati laborem corporalem sustinere non posse. Qui autem in seculo opifices fuerunt, de labore manuum vivebant. Ratio ex duplici causa venientes ad religionem possunt labore manuum intermittere: una ex [illegible] operandi volentes [illegible] et tales petant. Et hoc est quod Augustinus dicit in eodem libro: Nunc autem veniunt ad professionem servitutis dei et ex conditione servili, et vita rusticana, et ex opificum

In predictis religiosi possunt esse sine ordine

venientes de labore seculo in religione possunt intermittere laborem 2 ex causa [illegible]

exercitatione et plebeos labor(e) Et post
subdit Tales ipso fine quo minus omnium
de infirmitate corporis excusare
non possunt; profecto quippe consuetudine
conuincuntur Et inferius Nos enim apparet
utrum ex proposito seruitutis dei seruierit
an vitam laboriosam fugientes Alios
intermittit aliquis opus manuale ex
interiore domini amore; suo ad opus con-
templationis aliqua estimus eleuatur
tales enim spiritu dei aguntur non peccant
quia ubi spiritus domini ibi libertas Unde
Gregorius dicit super Ezech Contemplativa
vita est caritatem dei et proximi toto
corde retinere Ab exteriori actione quie-
scere soli desiderio conditoris inhere-
re ita nil agere libeat Et hoc probatur
habetur in quadam glosa Glosa primum
Consummatum est agere etc Contemplativa
vita actiuis actibus funditus diuidit
Et hoc est quod habetur capitulo xx in glosa
super d Considerate volatilia celi etc
Quando viri ambo comparant perfecti
petunt Et quando ita remoti sunt a mundo
ut iam interius nihil agant nihil
laborent sed sola contemplatione iam
in celo degunt de quibus dicitur qui
sunt hii qui ut nubes volant Esa lx

inferius et

20 intermittit aliquis opus manuale

Contemplativa vita quid

Conclusio prima. Ille qui in spiritualibus
operibus [illegible] et ad utilitatem quorumque praela-
torum debet provideri ab illis quorum utilitati
deserviunt. Probatur per apostolum i Corinth. ix. Si
nos vobis spiritualia seminavimus non est magnum
si carnalia vestra metamus. Et racio, sicut utilitas
spiritualis praefertur corporali et carnali, sic deservientibus
spiritualem utilitatem in quibus debet sustentari ab illis
quorum utilitati [illegible] inserviunt [illegible] de
militibus qui se pro re publica militant qui eorum
exercitio providentur ex precepto. i Corinth. ix. [illegible]
[illegible] militat suis stipendiis umquam. Unde isto
magis quam spiritualibus hominum [illegible] talibus nimirum
[illegible] sustentari debet. Ille tertio tenetur manibus
laborare [illegible] ille [illegible] obligatur ad observationem
de labore manuum qui non habet aliunde unde
vivere possit [illegible] spiritualia opera exercet
habet unde vivere [illegible] [illegible] [illegible] ergo

500

Conclusio religiosi operibus
spiritualibus vacantes non tenentur
manibus laborare. Probatur per illud Luce
ix. Dimitte ut mortui sepeliant mor-
tuos suos. dicit glossa. Docet
minora bona pro maioribus esse di-
mittenda. Sed opera spiritualia sunt
maiora bona quam opera manualia. ergo
debent hec pretermitti propter illa. Item
opera pietatis sunt meliora quam exer-
citia corporalia. Probatur ad Thimotheum iiii o
Corporalis exercitatio ad modicum
utilis est. pietas autem ad omnia valet.
Sed opera misericordie et pietatis sunt
dimittenda ut vacetur predicationi.
Actuum vi. Non est equum nos relinquere
verbum dei et ministrare mensis. Luce
ix. Dimitte mortuos sepelire mortuos
suos. tu autem vade et annuncia regnum
dei. ergo multo fortius propter predicationem
et alia opera spiritualia opus ma-
nuale. Item alia que ad exercitationem
pertinent corporalem sunt pretermittenda.
Item quia ad Thimo. ii o nemo militans
deo implicat se negociis secularibus.
Sed illa sunt secularia negocia quibus
aliqui occupantur colligende pecunie causa.
Sed qui operantur manibus habet curam
de colligenda pecunia. ergo implicatur.

Nota
ostendit
apostolus doctores et operarios
non debere
corporalibus
rebus implicari

negociorum secularibus. Et ita illi
qui vacabant deo in spiritualibus
non debent operibus manuum occu-
pari. Ad hanc ergo ultimam auctoritatem
respondendum quod inducunt preter
intencionem apostoli. Glosa enim dicit secularia
negocia esse que sunt cause pecunie
colligende sine opere manuali ut
per mercacionem et huiusmodi a quibus se
debent servi dei penitus abstinere.
Argumentum. Illi qui spiritualibus ope-
ribus vacant non excusantur a labore
manuum. ii ad Thessalonicenses iii. Qui si
quis non vult operari non manducet.
Dicit glosa Augustini. Dicunt quidam de
operibus spiritualibus hoc apostolum precepisse
et postea subdit. Sed superflue conantur
et sibi et ceteris caliginem obducere
ut quod caritas utiliter monet
non solum facere nolunt sed nec intelligere.
Et ita videtur quod propter spiritualia opera a
labore manuum non excusentur.
Dicendum quod glosa illa sumitur ab Augustino
libro de operibus monachorum. Quem librum ille
scripsit contra quosdam monachos qui dicebant
quod non licebat servientibus deo manibus
operari. Et hoc quod dicit apostolus Si quis non
vult operari non manducet exponebant
de operibus spiritualibus. Contra quam exposicionem Augustinus in
libro illo multipliciter improbat

vnde dicitur quod illud apostoli si quis non vult
operari non manducet etc. De opere ma-
nuali intelligitur. Nos vero dicitur quod ad hoc genere
impletionem precepti [illegible] tenentur. Ipsi
enim non tenebantur. Omnes tamen possunt ipso
qui non habebant habuerunt potestatem
sui sumptus accipiendi a vulgo. Sed
labore manuum vivere [illegible] illi
non est ad propositum. Vel ille qui aliunde
vivere potest [illegible] de labore manuali
non tenetur laborare. Sed nec sacerdotes
etc. Non enim ad religiosos apostolus
locutus est. Cum nondum erat religio
instituta sed ad christianos quos
fecerat dicit.

Ar[illegible] [illegible] multa magna sunt
oratio lectio predicatio. Sed ista opera non excusare
aliquem a labore manuali. Ergo etc.
Dicit Augustinus in libro de operibus monachorum
quam dicit [illegible] quam operari
corporaliter nolunt [illegible] desiderio etc.
vacent orationibus [illegible] et laudibus
et verbo dei. Et post subdit [illegible]
si ab his avocentur non sunt [illegible]
[illegible] [illegible] at nec esse
ab ista vacare servos dei ceteris
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible]
observandis aliquid [illegible] [illegible]

deputantur. Et quidem ad oratores
dicit Cassianus quamvis una obedi-
entis oratio citius [illegible] decem milia contempnentis.
Bernardus vero ad psallentes sedulo
cantica divina cantare et manibus
operantes fratres [illegible] et ipsum labo-
rem divinis carismatibus consola-
tur. Bernardus vero ad legentes subdi-
tum ait si eciam locum vacare dicat
homo ille non exeuntibus quod precepit
apostolus. Pone ergo ista [illegible]
[illegible] nolle obsequi [illegible] vult ei
vacare. Cum enim [illegible] talis aliquis
queratur [illegible] bona legit qui
aliquis [illegible] legit. Bernardus vero ad
[illegible] [illegible] Dicit ait aliquis
sermo est [illegible] et ita se occupat
ut mandatis operari non vacet. Unde
hoc [illegible] in monasterio venientibus
ad se vel divinas laudes exponere vel
de aliquibus disputacionibus salubriter
disputare. Ergo [illegible] [illegible]
[illegible] obtenta [illegible] vacare volunt [illegible]
et si [illegible] possent [illegible] facere deberet
[illegible] et non solum ut [illegible] a [illegible]
actibus occuparet [illegible] sed [illegible] sufficit ut
pluribus audientibus [illegible] loquatur
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] obtento
distinguendum est [illegible] vel potest esse
oratio [illegible] vel [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempore
[illegible] [illegible] offerentes oratio singularis est quod offerentes a singulari
persona [illegible] [illegible] [illegible] alium aut aliquis [illegible] persona singulari
[illegible] quod [illegible] [illegible] officio [illegible] [illegible]

q̃ ꝑbra opa vel p̃uata loquit̃r
et Augꝰ de illis opibꝰ spūalibꝰ
sꝫ q̃ sūt opa p̃uata intelligit eũ
de oroibꝰ et canticis p̃uatis nō
de hiis q̃ in eccã solēnit̃ celebrãt̃r
Vnd sꝫ ꝑ hoc q̃ dicit q̃ sūt sint
qui manibꝰ opant̃r diuina cantica
cantare qd̃ non est ꝗ occurrere si de
horis canonicis intelligeret̃r Qũ ꝑ q̃
dicit de laboribꝰ loquit̃r de illis qui
vacant lacom ad ꝯtemplacom̄ spec
tant in sic in monasteriis modici faciunt
hon at de aliis quorũ vita studio
deputat̃r ad fidei t aliorũ erudicoẽ
iđ ẽ ẽm dubiũ ꝗ ꝑ laborem ma
nuũ studiũ impediret̃r Qũ ꝗ q̃
dicit de ꝑdicacõe intelligend̃ ẽ de
illis qui nõ hñt ꝑdicat sed aliq̃
verba edificatoria horibꝰ ad se
venientibꝰ loquit̃r sic fuit p̃ter
in heremo fẽe ꝯsueuerit Et hoc
ꝑ ꝑdicta verba sup̃ inductis Vnd
ꝑꝫ q̃ verbũ sup̃ Exaga dicẽ n̄
tal dic sermo sꝫ exgatiõe n̄ sup̃ id
q̃ ult ꝯta ad corinth ij sup̃ id
Sermo meus t ꝑdicacio mea Sermo
est qui p̃uatim fiebat sꝫ ꝑdicacio
q̃ fiebat ĩ cõĩ

Arguit̃r clerici maioribꝰ opibꝰ
spūalibꝰ occupat̃ sꝫ ipsi tenet̃r

de canticis et oroibꝰ p̃uatis

de laboribꝰ

de ꝑdicacõe

ad laborem magnum quo habent
dist. Et in decreto Clericos vero qui habent
vestra sibi acceptas et agentes alia
absque officio sui dilatant de cunctis
perfectis [illegible] in alio ca° Clericos
qui verbo dei et [illegible] confessio
[illegible] operat [illegible] qui ad
operandum validi sunt et artificialiter
[illegible] dispensat [illegible] decretum
loquitur de illis clericis quibus
non sufficiunt oblaciones et elemosine
que eis a fidelibus fiunt vel ecclesie fa-
cultates [illegible] de illis
qui vivunt de facultatibus ecclesie et
de illis qui vivunt de facultatibus
ecclesie quia facultates ecclesie sunt et dantur
ad sustentacionem pauperum unde dicit
glo [illegible] Et [illegible] pauperis
in domo vestra sive domus propria
[illegible] pauperum [illegible] opera
sibi thesaurizat et in delicias absu-
munt [illegible] ad sustentacionem pauperum data
et de hoc habetur [illegible] xxi
de [illegible] sacerdotes sive sacerdos
cui dispensatione [illegible] commissa est
non laude [illegible] accipit a [illegible] dispen-
sanda et fideliter dispensat [illegible]
[illegible] pauperibus

qui vero in [illegible] vel [illegible] de [illegible] officio suo [illegible]

predicat de clericis

et sibi [illegible] et aliorum inopiam [illegible] dandas

Item licentie [illegible]
ad dandam [illegible]
similiter e contra
[illegible]
[illegible] dicto est
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
habeat ad
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse

non [illegible] ut nil
[illegible] ad usus
necessarios a
[illegible]
[illegible] duo lon-
[illegible]
[illegible] deo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
de [illegible]
[illegible]
[illegible] dei [illegible]
[illegible] bonum est
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

Aut certe rebus adiungunt. et si
in suo paupertatis proposito amore
consistunt. ut unus pro [illegible] sub-
sistat inde et ipse tamquam pauper
voluntarius vivat. Item sed quia de certa
qui de certe rebus vivunt earundem
rerum utendi ius habet. sic ille
qui facultatibus carentes. de ele-
mosinis sibi datis vivunt.
Arguitur. Religiosi qui omnia re-
liquerunt maxime operibus spiritualibus
vacant. sed alias tenentur ad laborem
manuum ergo et [illegible] licet enim
vendere que possidebant. Solutio. Non
tamen ex hoc [illegible] generale pauperibus
sed omnia vendere possessiones [illegible]
sed omnibus dare sed pro deo spretis
[illegible] a labore manuum operarium
[illegible] vivant et elemosinas faciant
Unde [illegible] glo. Illa non impossibile [illegible]
[illegible] que sua relinquunt. ut manibus
ipsis que sua [illegible] ostendit quam bonum quod
operentur. sed qui sua relinquunt. ut
perfectiores sint. de labore manuum acquirant. unde
sibi provideat et elemosinas alii
faciant. hec [illegible] hoc concludit. qui
[illegible] faciant. si manibus non laborantes
[illegible] elemosinis vacant quam
corporalibus [illegible]

Arr ad phil. in o dicit apostolus Imita-
tores mei estote fratres. Et ipse igitur
predicavit et operibus specialiter vacavit
in istis longe opere manuum unde expectabat
Et ad Thessal. in o Ipsi scitis quemadmodum
et vos oporteat imitari et nos quia
non inquieti fuimus apud vos neque
gratis panem manducavimus ab aliquo
sed in labore et in fatigatione nocte
et die operantes ne quem vestrum gra-
varemus ergo [illegible] quod licet apostolus quod
laborabant cum posset de evangelio
vivere fuit supererogationis. Patet ergo
ad Corinth. [illegible] et alii predicatores
non tenentur in hoc imitari
Quod si quis predicatione aliquis bene facit
non accipiendo sumptus ab hiis quibus
predicabat [illegible] sed de labore
manuum vivendo in casibus illis
in quibus apostolus laborabat scilicet ne
scandalizaret eos quibus predicabat
quia ipse avaritiam dare posset gravamen
[illegible] et hac causam possit ad
Thessal. in o nocte ac die laborantes
ne quem vestrum gravaremus. Item ut suo
exemplo aliis ab ocio retraheret
[illegible] subdit non quia non habuimus
potestatem sed ut nosmetipsos
formam daremus vobis ad imitandum nos

[illegible]

[illegible] ad opera corporalia magis [illegible] et [illegible]
ab [illegible] qui [illegible] [illegible] alii vitae
[illegible] opera manualia [illegible]
n[on] possunt opera humanalia [illegible] ad [illegible] spiritualia
sufficit [illegible] intendere et labore manuum [illegible]
aliquando [illegible] [illegible] in magna [illegible]
[illegible] apta [illegible] opera manualia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad spiritualia [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] manualia [illegible] opera
lucrativa et artificialia [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
que [illegible] magnam [illegible] [illegible] valde
hoc ordinat [illegible] ergo apta [illegible]
[illegible] manualia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
per maiora et valeiora opera non possunt [illegible]
[illegible] a manuali opere non [illegible]

Item ad regimen cum capacitate predicando
apostolus 2a ad Corinth. xj. Et ideo ait
facio et faciam ut amputem occasionem
eorum qui volunt occasionem ut in quo gloriantur
inveniantur sicut et nos. Augustinus
ait male facerent predicatores si
laboribus manuum se implicarent
propter laborem a predicatione retra-
herentur. unde glo. luce viij°. Cancel
e predicatori ne dum inter occupatur
ad temporalia minus perficeret etc.
Ideo dicit Augustinus in supradicto libro
capitulo 14 dum esset athenis ubi
oportebat eum cotidie predicare
non operabatur manibus quod postea fecit
veniens Corinthum ubi predicans pre-
dicabat solo die sabbati. predicatoribus
enim non solum necessarium est ut habeat
tempus liberum ab occupationibus in quo
predicent sed in quo studeat. Cum non
habeat scientiam ex infusione sicut apostoli
sed continuo studio. unde dicit Gregorius
in pastorali exponens id Exodi xxv
Vectes semper erunt in circulis etc.
Vectes loquitur semper erunt in arche
quia nimirum necesse est qui ad officium
predicationis excubat a sacre lectionis
studio non recedat

4
[illegible]

predicando
[illegible]
predicabit
[illegible]

Arguit ꝛ ceterum temptat deum peccat mor[taliter]
qui qñ ꝛ clamet ... non labendo manibus
temptat deum ergo peccat mor[taliter]. Item qui habet
deum et ... precepta eius ... [illegible]
tertia ... deum ... [illegible] que ... [illegible]
ꝛ [illegible] et ille pertinuisse ... [illegible]
temptat ... [illegible] quando videt ... [illegible]
... et abicit ... [illegible]
temptat ... [illegible]
ꝛ ... ꝛ ... corpus ... [illegible]
... [illegible]
ꝛ ... videt ꝛ ... deum ... [illegible] non
temptat deum ... [illegible]
... [illegible] probat ... ꝛ
... in ... [illegible] hoc ... [illegible]
... temptat deum ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
ad ... [illegible]
... [illegible] deum et ... [illegible]
... advenit ꝛ ... [illegible]
... debet esse ... [illegible]
... vite ... et ... non ... [illegible]
... non ... [illegible]
... ꝛ ... [illegible] potest
... si aliquis esset ... [illegible]
... [illegible] et ... [illegible]
... non temptat deum ... at solus esset
videt ꝛ temptare deum ... [illegible]
... esset de duo ... [illegible]
... [illegible] non ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] in corpore ... [illegible]

IV